Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ខុទ្ទកនិកាយេ

ជាតក-អដ្ឋកថា

(បឋមោ ភាគោ)

គន្ថារម្ភកថា

ជាតិកោដិសហស្សេហិ , បមាណរហិតំ ហិតំ;

លោកស្ស លោកនាថេន, កតំ យេន មហេសិនា។

តស្ស បាទេ នមស្សិត្វា, កត្វា ធម្មស្ស ចញ្ជលិំ;

សង្ឃញ្ច បណិបាតេត្វា, សព្ពសម្មានភាជនំ។

នមស្សនាទិតោ អស្ស, បុញ្ញស្ស រតនត្តយេ;

បវត្តស្សានុភាវេន, ឆេត្វា សព្ពេ ឧបទ្ទវេ។

តំ តំ ការណមាគម្ម, ទេសិតានិ ជុតីមតា;

អបណ្ណកាទីនិ បុរា, ជាតកានិ មហេសិនា។

យានិ យេសុ ចិរំ សត្ថា, លោកនិត្ថរណត្ថិកោ;

អតត្តេ ទោឌិសប្ភារេ, បទិបិចេសិ តាឃកោ៍

ពាតិ សន្តាតិ ឲកញ្ញ អារោរាបត្តេហិ សក្កហំ;

ឌាតកំ តាម សក្កីតំ, ឆម្មសក្កាហកេហិ ឃំ៍

ព្វទ្ធចំសស្ស ឲពស្ស, ព្ហច្ឆត្តេត ចិរដ្ឋិតិំ;

ឃាចិតោ អកិកន្ត្វាត, ខេរេត អត្ថទស្សិតា៍

អសំសដ្ឋចិហារេរ , សទា សុទ្ធចិហារិតា;

ពខេច ព្វទ្ធមិត្តេត, សត្តចិត្តេត ចិញ្ញុតា៍

យហិំសាសកចំសម្បិ្យសម្ភូតេត តឃញ្ញុតា;

ព្វទ្ធទេចេត ច ពថា, កិក្ខុតា សុទ្ធព្វទ្ធិតា៍

យហាបុរិសចរិឃាតំ, អានុកាចំ អចិត្តិឃំ;

ពស្ស ចិជ្ជោពឃត្តស្ស, ឌាតកស្សេចណ្ណតំ៍

យហាចិហារចាសីតំ, ចាចតាយគ្គតិស្សិតំ;

កាសិស្សំ កាសតោ តំ យេ, សាឆុ កណ្ហន្តុ សាឆចោតិ៍

តិទាតកថា

សា បតាយំ ឌាតកស្ស អត្ថចណ្ណតា ទូរេតិទាតំ, អចិទូរេតិទាតំ, សត្តិកេតិទាតត្តិ ឥយាតិ ពីណិ តិទាតាតិ ទស្សេត្វា ចណ្ណិឃយាតា ឃេ តំ

សុណន្តិ, តេហិ សមុទាគមតោ បដ្ឋាយ វិញ្ញាតត្តា យស្មា សុដ្ឋុ វិញ្ញាតា នាម ហោតិ, តស្មា តំ តានិ និទានានិ ទស្សេត្វា វណ្ណយិស្សាមិ។

តត្ថ អាទិតោ តាវ តេសំ និទានានំ បរិច្ឆេទោ វេទិតព្វោ។ ទីបង្ករបាទមូលស្មិញ្ហិ កតាភិនីហារស្ស មហាសត្តស្ស យាវ វេស្សន្តរត្តភាវា ចវិត្វា តុសិតបុរេ និព្ពត្តិ, តាវ បវត្តា កថា ទូរេនិទានំ នាម។ តុសិតភវនតោ បន ចវិត្វា យាវ ពោធិមណ្ឌេ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណប្បត្តិ, តាវ បវត្តា កថា អវិទូរេនិទានំ នាម។ សន្តិកេនិទានំ បន តេសុ តេសុ ឋានេសុ វិហរតោ តស្មិំ តស្មិំយេវ ឋានេ លព្ភតីតិ។

១។ ទូរេនិទានកថា

តត្រិទំ ទូរេនិទានំ នាម – ឥតោ កិរ កប្បសតសហស្សាធិកានំ ចតុន្នំ អសង្ខ្យេយ្យានំ មត្ថកេ អមរវតី នាម នគរំ អហោសិ។ តត្ថ សុមេធោ នាម ព្រាហ្មណោ បដិវសតិ ឧភតោ សុជាតោ មាតិតោ ច បិតិតោ ច សំសុទ្ធគហណិកោ យាវ សត្តមា កុលបរិវដ្ដា អក្ខិត្តោ អនុបក្កុដ្ឋោ ជាតិវាទេន អភិរូបោ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ បរមាយ វណ្ណបោក្ខរតាយ សមន្នាគតោ។ សោ អញ្ញំ កម្មំ អកត្វា ព្រាហ្មណសិប្បមេវ ឧគ្គណ្ហិ។ តស្ស ទហរកាលេយេវ មាតាបិតរោ កាលមកំសុ។ អថស្ស រាសិវឌ្ឍកោ អមច្ចោ អាយបោត្ថកំ អាហរិត្វា សុវណ្ណរជតមណិមុត្តាទិភរិតេ គព្ភេ វិវរិត្វា "ឯត្តកំ តេ, កុមារ, មាតុ សន្តកំ, ឯត្តកំ បិតុ សន្តកំ, ឯត្តកំ អយ្យកបយ្យកាន"ន្តិ យាវ សត្តមា កុលបរិវដ្ដា ធនំ អាចិក្ខិត្វា "ឯតំ បដិបជ្ជាហី"តិ អាហ។ សុមេធបណ្ឌិតោ ចិន្តេសិ – "ឥមំ ធនំ សំហរិត្វា មយ្ហំ បិតុបិតាមហាទយោ បរលោកំ គច្ឆន្តា ឯកំ កហាបណម្បិ គហេត្វា ន គតា, មយា បន គហេត្វា គមនការណំ កាតុំ វដ្ដតី"តិ។ សោ រញ្ញោ អារោចេត្វា នគរេ ភេរិំ ចរាបេត្វា មហាជនស្ស ទានំ ទត្វា តាបសបព្ពជ្ជំ បព្ពជិ។ ឥមស្ស បនត្ថស្ស អាវិភាវត្ថំ ឥមស្មិំ ឋានេ សុមេធកថា កថេតព្វា ។ សា បនេសា កិញ្ចាបិ ពុទ្ធវំសេ និរន្តរំ អាគតាយេវ, គាថាពន្ធេន បន អាគតត្តា ន សុដ្ឋុ បាកដា។ តស្មា តំ អន្តរន្តរា គាថាពន្ធទីបកេហិ វចនេហិ សទ្ធិំ កថេស្សាម។

សុមេធកថា

កប្បសតសហស្សាធិកានញ្ហិ ចតុន្នំ អសង្ខ្យេយ្យានំ មត្ថកេ ទសហិ សទ្ទេហិ អវិវិត្តំ "អមរវតី"តិ ច "អមរ"ន្តិ ច លទ្ធនាមំ នគរំ អហោសិ, យំ សន្ធាយ ពុទ្ធវំសេ វុត្តំ –

"កប្បេ ច សតសហស្សេ, ចតុរោ ច អសង្ខិយេ;

អមរំ នាម នគរំ, ទស្សនេយ្យំ មនោរមំ;

ទសហិ សទ្ទេហិ អវិវិត្តំ, អន្នបានសមាយុត"ន្តិ។

តត្ថ ទសហិ សទ្ទេហិ អវិវិត្តន្តិ ហត្ថិសទ្ទេន, អស្សសទ្ទេន, រថសទ្ទេន, ភេរិសទ្ទេន, មុទិង្គសទ្ទេន, វីណាសទ្ទេន, សម្មសទ្ទេន, តាឡសទ្ទេន, សង្ខសទ្ទេន “អស្នាថ, បិវថ, ខាទថា”តិ ទសមេន សទ្ទេនាតិ ឥមេហិ ទសហិ សទ្ទេហិ អវិវិត្តំ អហោសិ៍ តេសំ បន សទ្ទានំ ឯកទេសមេវ គហេត្វា –

“ហត្ថិសទ្ទំ អស្សសទ្ទំ, ភេរិសង្ខរថានិ ច;

ខាទថ បិវថ ចេវ, អន្នបានេន ឃោសិត”ន្តិ៍ –

ពុទ្ធវំសេ ឥមំ គាថំ វត្វា –

“នគរំ សព្ពង្គសម្បន្នំ, សព្ពកម្មមុបាគតំ;

សត្តរតនសម្បន្នំ, នានាជនសមាកុលំ;

សមិទ្ធំ ទេវនគរំវ, អាវាសំ បុញ្ញកម្មិនំ៍

“នគរេ អមរវតិយា, សុមេធោ នាម ព្រាហ្មណោ;

អនេកកោដិសន្និចយោ, បហូតធនធញ្ញវា៍

“អជ្ឈាយកោ មន្តធរោ, តិណ្ណំ វេទាន បារគូ;

លក្ខណេ ឥតិហាសេ ច, សធម្មេ បារមិំ គតោ”តិ៍ – វុត្តំ;

អថេកទិវសំ សោ សុមេធបណ្ឌិតោ ឧបរិបាសាទវរតលេ រហោគតោ ហុត្វា បល្លង្កំ អាភុជិត្វា និសិន្នោ ចិន្តេសិ – “បុនព្ភវេ, បណ្ឌិត, បដិសន្ធិគ្គហណំ នាម ទុក្ខំ, តថា និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ សរីរភេទនំ, អហញ្ច ជាតិធម្មោ ជរាធម្មោ ព្យាធិធម្មោ មរណធម្មោ, ឯវំភូតេន មយា អជាតិំ អជរំ អព្យាធិំ អទុក្ខំ សុខំ សីតលំ អមតមហានិព្ពានំ បរិយេសិតុំ វដ្ដតិ, អវស្សំ ភវតោ មុច្ចិត្វា និព្ពានគាមិនា ឯកេន មគ្គេន ភវិតព្ព”ន្តិ៍ តេន វុត្តំ –

“រហោគតោ និសីទិត្វា, ឯវំ ចិន្តេសហំ តទា;

ទុក្ខោ បុនព្ភវោ នាម, សរីរស្ស ច ភេទនំ។

“ជាតិធម្មោ ជរាធម្មោ, ព្យាធិធម្មោ សហំ តទា;

អជរំ អមតំ ខេមំ, បរិយេសិស្សាមិ និព្ពុតិំ។

“យន្នូនិមំ បូតិកាយំ, នានាកុណបបូរិតំ;

ឆឌ្ឌយិត្វាន គច្ឆេយ្យំ, អនបេក្ខោ អនត្ថិកោ។

“អត្ថិ ហេហិតិ សោ មគ្គោ, ន សោ សក្កា ន ហេតុយេ;

បរិយេសិស្សាមិ តំ មគ្គំ, ភវតោ បរិមុត្តិយា”តិ។

តតោ ឧត្តរិបិ ឯវំ ចិន្តេសិ – យថា ហិ លោកេ ទុក្ខស្ស បដិបក្ខភូតំ សុខំ នាម អត្ថិ, ឯវំ ភវេ សតិ តប្បដិបក្ខេន វិភវេនាបិ ភវិតព្ពំ។ យថា ច ឧណ្ហេ សតិ តស្ស វូបសមភូតំ សីតម្បិ អត្ថិ, ឯវំ រាគាទីនំ អគ្គីនំ វូបសមេន និព្ពានេនាបិ ភវិតព្ពំ។ យថា ច បាបស្ស លាមកស្ស ធម្មស្ស បដិបក្ខភូតោ កល្យាណោ អនវជ្ជធម្មោបិ អត្ថិយេវ, ឯវមេវ បាបិកាយ ជាតិយា សតិ សព្ពជាតិក្ខេបនតោ អជាតិសង្ខាតេន និព្ពានេនាបិ ភវិតព្ពមេវាតិ។ តេន វុត្តំ –

“យថាបិ ទុក្ខេ វិជ្ជន្តេ, សុខំ នាមបិ វិជ្ជតិ;

ឯវំ ភវេ វិជ្ជមានេ, វិភវោបិ ឥច្ឆិតព្ពកោ។

“យថាបិ ឧណ្ហេវិជ្ជន្តេ, អបរំ វិជ្ជតិ សីតលំ;

ឯវំ តិវិធគ្គិ វិជ្ជន្តេ, និព្ពានំ ឥច្ឆិតព្ពកំ។

“ឃថាបិ បិរេប ចិន្ដេត្តា, ពល្យាឈយបិ ចិន្ដតិ;

ឲចរេយច ឌាតិ ចិន្ដេត្តា, អឌាតិបិន្ទិតព្ទាក”ត្តិ៍

អបរេប្បិ ចិរេត្តសិ – ឃថា តាយ ក្ចទាសិបិ្យតិយុរេក្កត បុរិសេសត ក្ចរេតា បញ្ចចណ្ណបក្ចុយសន្លាត្តិ យហាតព្ទអាក់ ជិស្វា “កតរេត ត្ រេតា យរេក្កត ឲត្ត កត្តព្ទា”ត្តិ តំ តព្ទអាក់ ករេចសិតំ ឃុត្តិ៍ ឃំ តស្ស អករេចសតំ, ត រេសា តព្ទអាកស្ស រេភាសេ៍ ឲចរេយច កិរេលសយលឆោចរេត អយតយហាតិព្ទាភតព្ទអារេក ចិន្ដេត្តា តស្ស អករេចសតំ ត អយតតិព្ទាភយហាតព្ទអាកស្ស រេភាសេ៍ ឃថា ច រេចារេទហិ សយ្យទិចាទិរេតា បុរិសេ បលិឃតយរេក្ក ចិន្ដយាភេតបិ សរេឆ ត បលិឃតិ, ត រេសា យក្កស្ស រេភាសេ, បុរិសស្សេច រេភាសេ៍ ឲចរេយច កិរេលរេសហិ បរិចារេទ្ធា កហិតស្ស បុរិសស្ស ចិន្ដយាភេរេយច តិព្ទាភកាយិបិ្យសិរេច យរេក្ក យក្កស្ស អករេចសតំ តាយ ត យក្កស្ស រេភាសេ, បុក្កលស្សេច រេភាសេ៍ ឃថា ច ព្យាឌិបីឡព្តរេតា បុរិសេ ចិន្ដយាភេត ព្យាឌិតិកិច្ឆកេ រេចជ្ជ សរេឆ តំ រេចជ្ជំ ករេចសិត្វា ព្យាឌិំ ត តិកិច្ឆាបេតិ, ត រេសា រេចជ្ជស្ស រេភាសេ, បុរិសស្សេច រេភាសេ៍ ឲចរេយច រេឃា កិរេលសព្យាឌិបីឡព្តរេតា បុរិសេ កិរេលសច្ចុបសយយក្កកោចិទំ ចិន្ដយាភរេយច អាចទិឃំ ត ករេចសតិ, តស្សេច រេភាសេ, ត កិរេលសចិតាសកស្ស អាចទិឃស្សាតិ៍ រេតត ច្ត្តំ –

“ឃថា ក្ចករេតា បុរិសេ, តព្ទអាក់ ជិស្វាត ប្ចទិតំ;

ត ករេចសតិ តំ តព្ទអាក់, ត រេភាសេ តព្ទអាកស្ស រេសា៍

“ឲចំ កិរេលសយលរេឆាចេ, ចិន្ដេត្តា អយតត្តព្ទឲ;

ត ករេចសតិ តំ តព្ទអាក់, ត រេភាសេ អយតត្តព្ទឲ៍

“ឃថា អរិីហិ បរិទ្ធេន្ដ្ធា, ចិន្ដេត្តា កយតយ្យេឆ;

ត បលិឃតិ រេសា បុរិសេ, ត រេភាសេ អញ្ញសស្ស រេសា៍

“ឲចំ កិរេលសបរិទ្ធេន្ដ្ធា, ចិន្ដយាភេត សិរេច បរេឆ;

ត ករេចសតិ តំ យក្កំ, ត រេភាសេ សិចយញ្ញេសេ៍

“យថាបិ ព្យាធិតោ បុរិសោ, វិជ្ជមានេ តិកិច្ឆកេ;

ន តិកិច្ឆាបេតិ តំ ព្យាធិំ, ន ទោសោ សោ តិកិច្ឆកេ។

“ឯវំ កិលេសព្យាធីហិ, ទុក្ខិតោ បរិបីឡិតោ;

ន គវេសតិ តំ អាចរិយំ, ន ទោសោ សោ វិនាយកេ”តិ។

អបរម្បិ ចិន្តេសិ – យថា មណ្ឌនជាតិកោ បុរិសោ កណ្ឋេ អាសត្តំ កុណបំ ឆឌ្ឌេត្វា សុខី គច្ឆតិ, ឯវំ មយាបិ ឥមំ បូតិកាយំ ឆឌ្ឌេត្វា អនបេក្ខេន និព្ពាននគរំ បវិសិតព្ពំ។ យថា ច នរនារិយោ ឧក្ការភូមិយំ ឧច្ចារបស្សាវំ កត្វា ន តំ ឧច្ឆង្គេន វា អាទាយ ទសន្តេន វា វេឋេត្វា គច្ឆន្តិ, ជិគុច្ឆមានា បន អនបេក្ខាវ ឆឌ្ឌេត្វា គច្ឆន្តិ, ឯវំ មយាបិ ឥមំ បូតិកាយំ អនបេក្ខេន ឆឌ្ឌេត្វា អមតំ និព្ពាននគរំ បវិសិតុំ វដ្ដតិ។ យថា ច នាវិកា នាម ជជ្ជរំ នាវំ អនបេក្ខា ឆឌ្ឌេត្វា គច្ឆន្តិ, ឯវំ អហម្បិ ឥមំ នវហិ វណមុខេហិ បគ្ឃរន្តំ កាយំ ឆឌ្ឌេត្វា អនបេក្ខោ និព្ពានបុរំ បវិសិស្សាមិ។ យថា ច បុរិសោ នានារតនានិ អាទាយ ចោរេហិ សទ្ធិំ មគ្គំ គច្ឆន្តោ អត្តនោ រតននាសភយេន តេ ឆឌ្ឌេត្វា ខេមំ មគ្គំ គណ្ហាតិ, ឯវំ អយម្បិ ករជកាយោ រតនវិលោបកចោរសទិសោ។ សចាហំ ឯត្ថ តណ្ហំ ករិស្សាមិ, អរិយមគ្គកុសលធម្មរតនំ មេ នស្សិស្សតិ។ តស្មា មយា ឥមំ ចោរសទិសំ កាយំ ឆឌ្ឌេត្វា និព្ពាននគរំ បវិសិតុំ វដ្ដតីតិ។ តេន វុត្តំ –

“យថាបិ កុណបំ បុរិសោ, កណ្ឋេ ពទ្ធំ ជិគុច្ឆិយ;

មោចយិត្វាន គច្ឆេយ្យ, សុខី សេរី សយំវសី។

“តថេវិមំ បូតិកាយំ, នានាកុណបសញ្ចយំ;

ឆឌ្ឌយិត្វាន គច្ឆេយ្យំ, អនបេក្ខោ អនត្ថិកោ។

“យថា ឧច្ចារដ្ឋានម្ហិ, ករីសំ នរនារិយោ;

ឆឌ្ឌយិត្វាន គច្ឆន្តិ, អនបេក្ខា អនត្ថិកា។

“ᩑᩅᨾᩮᩅᩣᩉᩴ ᩍᨾᩴ ᨠᩣᨿᩴ, ᨶᩣᨶᩣᨠᩩᨱᨷᨷᩪᩁᩥᨲᩴ;

ᨨᨯ᩠ᨯᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᩥᩔᩴ, ᩅᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣ ᨠᩩᨭᩥᩴ.

“ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨩᨩ᩠ᨩᩁᩴ ᨶᩣᩅᩴ, ᨷᩃᩩᨣ᩠ᨣᩴ ᩏᨴᨣᩣᩉᩥᨶᩥᩴ;

ᩈᩣᨾᩦ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨶᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ.

“ᩑᩅᨾᩮᩅᩣᩉᩴ ᩍᨾᩴ ᨠᩣᨿᩴ, ᨶᩅᨧ᩠ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᨵᩩᩅᩔᩅᩴ;

ᨨᨯ᩠ᨯᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᩥᩔᩴ, ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨶᩣᩅᩴᩅ ᩈᩣᨾᩥᨠᩣ.

“ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩉᩥ, ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨱ᩠ᨯᨾᩣᨴᩥᨿ;

ᨽᨱ᩠ᨯᨧ᩠ᨨᩮᨴᨽᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, ᨨᨯ᩠ᨯᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ.

“ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩋᨿᩴ ᨠᩣᨿᩮᩣ, ᨾᩉᩣᨧᩮᩣᩁᩈᨾᩮᩣ ᩅᩥᨿ;

ᨷᩉᩣᨿᩥᨾᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨠᩩᩈᩃᨧ᩠ᨨᩮᨴᨶᩣᨽᨿᩣ”ᨲᩥ.

ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨾᩮᨵᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᩣᩉᩥ ᩏᨷᨾᩣᩉᩥ ᩍᨾᩴ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩪᨷᩈᩴᩉᩥᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩮ ᩋᨷᩁᩥᨾᩥᨲᩴ ᨽᩮᩣᨣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨠᨷᨱᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨾᩮ ᨧ ᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᨾᩮ ᨧ ᨷᩉᩣᨿ ᩋᨾᩁᨶᨣᩁᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨠᩮᩣᩅ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᩔᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᨬ᩠ᨧ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᨬ᩠ᨧ ᨾᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨶᩦᩅᩁᨱᨴᩮᩣᩈᩮᩉᩥ ᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ “ᩑᩅᩴ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᩈᨾᩩᨷᩮᨲᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨻᩃᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲᩩᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩔᨾᨷᨴᩮ ᨶᩅᨴᩮᩣᩈᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᨷᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨣᩩᨱᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᩅᩣᨠᨧᩦᩁᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᩈᩥᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥ. ᩑᩅᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨴᩮᩣᩈᩈᨾᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨲᩴ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨴᩈᨣᩩᨱᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨵᨬ᩠ᨬᩅᩥᨠᨲᩥᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨹᩃᨽᩮᩣᨩᨶᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨧᨦ᩠ᨠᨾᨶᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᨷᨵᩣᨶᩴ ᨷᨴᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮᨿᩮᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᩃᩣᨽᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᩑᩅᩴ ᨲᩴ ᨿᨳᩣᨷᨲ᩠ᨳᩥᨲᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨻᩃᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ. ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

“ឯវាហំ ចិន្តយិត្វាន, នេកកោដិសតំ ធនំ;

នាថានាថានំ ទត្វាន, ហិមវន្តមុបាគមិំ។

“ហិមវន្តស្សាវិទូរេ , ធម្មិកោ នាម បព្វតោ;

អស្សមោ សុកតោ មយ្ហំ បណ្ណសាលា សុមាបិតា។

“ចង្កមំ តត្ថ មាបេសិំ, បញ្ចទោសវិវជ្ជិតំ;

អដ្ឋគុណសមុបេតំ, អភិញ្ញាពលមាហរិំ។

“សាដកំ បជហិំ តត្ថ, នវទោសមុបាគតំ;

វាកចីរំ និវាសេសិំ, ទ្វាទសគុណុបាគតំ។

“អដ្ឋទោសសមាកិណ្ណំ, បជហិំ បណ្ណសាលកំ;

ឧបាគមិំ រុក្ខមូលំ, គុណេ ទសហុបាគតំ។

“វាបិតំ រោបិតំ ធញ្ញំ, បជហិំ និរវសេសតោ;

អនេកគុណសម្បន្នំ, បវត្តផលមាទិយិំ។

“តត្ថប្បធានំ បទហិំ, និសជ្ជដ្ឋានចង្កមេ;

អព្ភន្តរម្ហិ សត្តាហេ, អភិញ្ញាពលបាបុណិំ”ន្តិ។

ຕຕ຺ຖ “ອສ຺ສເມາ ສຸກເຕາ ມຍ຺ຫໍ ປຓ຺ຓສາລາ ສຸມາປິຕາ”ຕິ ຄາຖາຍ ປິຓ຺ຑຕ຺ຖາ ສຸເມທປຓ຺ຑິເຕນ ອສ຺ສມປຓ຺ຓສາລາຈງ຺ກມາ ສຫຕ຺ຖາ ມາປິຕາ ວິຍ ກຖິຕາ. ອຍໍ ປເນຕ຺ຖ ອເຕ຺ຖາ – ມຫາສຕ຺ເຕນ “ຫິມວນ຺ຕໍ ອເຊ຺ຌາຄາເຫຕ຺ວາ ອຊ຺ຊ ທມ຺ມິກໍ ປພ຺ພຕໍ ປວິສິສ຺ສາມີ”ຕິ ນິກ຺ຂນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ສເກ຺ກາ ເທວານມິເນ຺ທາ ວິສ຺ສກມ຺ມເທວປຸຕ຺ຕໍ ອາມເນ຺ຕສິ – “ຕາຕ, ອຍໍ ສຸເມທປຓ຺ຑິເຕາ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີຕິ ນິກ຺ຂເນ຺ຕາ, ເອຕສ຺ສ ວສນຏ຺ຐານໍ ມາເປຫີ”ຕິ. ເສາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຣມ຺ມໍ ອສ຺ສມໍ, ສຸຄຸຕ຺ຕໍ ປຓ຺ຓສາລໍ, ມເນາຣມໍ ຈງ຺ກມໍ ມາເປສິ. ຠຄວາ ປນ ຕທາ ອຕ຺ຕເນາ ປຸຎ຺ຎານຸຠາເວນ ນິປ຺ຜນ຺ນໍ ຕໍ ອສ຺ສມປທໍ ສນ຺ຘາຍ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຕສ຺ມິໍ ທມ຺ມິກປພ຺ພເຕ –

“ອສ຺ສເມາ ສຸກເຕາ ມຍ຺ຫໍ ປຓ຺ຓສາລາ ສຸມາປິຕາ;

ຈງ຺ກມໍ ຕຕ຺ຖ ມາເປສິໍ, ປຎ຺ຈເທາສວິວຊ຺ຊິຕ”ນ຺ຕິ. –

ອາຫ . ຕຕ຺ຖ ສຸກເຕາ ມຍ຺ຫນ຺ຕິ ສຸກເຕາ ມຍາ. ປຓ຺ຓສາລາ ສຸມາປິຕາຕິ ປຓ຺ຓຈ຺ຉທນສາລາປິ ເມ ສຸມາປິຕາ ອເຫາສິ.

ປຎ຺ຈເທາສວິວຊ຺ຊິຕນ຺ຕິ ປຎ຺ຈິເມ ຈງ຺ກມເທາສາ ນາມ – ຖທ຺ຘວິສມຕາ, ອເນ຺ຕາຣຸກ຺ຂຕາ, ຄຫນຈ຺ຉນ຺ນຕາ, ອຕິສມ຺ພາຘຕາ, ອຕິວິສາລຕາຕິ. ຖທ຺ຘວິສມຠູມິຠາຄສ຺ມິຎ຺ຫິ ຈງ຺ກເມ ຈງ຺ກມນ຺ຕສ຺ສ ປາທາ ຣຸຊ຺ຊນ຺ຕິ, ເຜາຏາ ອຸຏ຺ຐຫນ຺ຕິ, ຈິຕ຺ຕໍ ເອກຄ຺ຄໍ ນ ລຠຕິ, ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ວິປຊ຺ຊຕິ. ມຸທຸສມຕເລ ປນ ຜາສຸວິຫາຣໍ ອາຄມ຺ມ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ສມ຺ປຊ຺ຊຕິ. ຕສ຺ມາ ຖທ຺ຘວິສມຠູມິຠາຄຕາ ເອເກາ ເທາເສາຕິ ເວທິຕເພ຺ພາ. ຈງ຺ກມສ຺ສ ອເນ຺ຕາ ວາ ມເຊ຺ຌ ວາ ເກາຏິຍໍ ວາ ຣຸກ຺ເຂ ສຕິ ປມາທມາຄມ຺ມ ຈງ຺ກມນ຺ຕສ຺ສ ນລາຏໍ ວາ ສີສໍ ວາ ປຏິຫຎ຺ຎຕີຕິ ອເນ຺ຕາຣຸກ຺ຂຕາ ທຸຕິເຍາ ເທາເສາ. ຕິຓລຕາທິຄຫນຈ຺ຉເນ຺ນ ຈງ຺ກເມ ຈງ຺ກມເນ຺ຕາ ອນ຺ຘກາຣເວລາຍໍ ອຸຣຄາທິເກ ປາເທນ ອກ຺ກມິຕ຺ວາ ວາ ມາເຣຕິ, ເຕຫິ ວາ ທເຏ຺ຐາ ທຸກ຺ຂໍ ອາປຊ຺ຊຕີຕິ ຄຫນຈ຺ຉນ຺ນຕາ ຕຕິເຍາ ເທາເສາ. ອຕິສມ຺ພາເຘ ຈງ຺ກເມ ວິຕ຺ຖາຣເຕາ ຣຕນິເກ ວາ ອຑ຺ຒຣຕນິເກ ວາ ຈງ຺ກມນ຺ຕສ຺ສ ປຣິເຈ຺ຉເທ ປກ຺ຂລິຕ຺ວາ ນຂາປິ ອງ຺ຄຸລິເຍາປິ ຠິຊ຺ຊນ຺ຕີຕິ ອຕິສມ຺ພາຘຕາ ຈຕຸເຕ຺ຖາ ເທາເສາ. ອຕິວິສາເລ ຈງ຺ກເມ ຈງ຺ກມນ຺ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ວິຘາວຕິ, ເອກຄ຺ຄຕໍ ນ ລຠຕີຕິ ອຕິວິສາລຕາ ປຎ຺ຈເມາ ເທາເສາ. ປຸຖຸລເຕາ ປນ ທິຍຑ຺ຒຣຕນໍ ທ຺ວີສຸ ປສ຺ເສສຸ ຣຕນມຕ຺ຕານຸຈງ຺ກມໍ ທີຄເຕາ ສຏ຺ຐິຫເຕ຺ຖາ ມຸທຸຕເລາ ສມວິປ຺ປກິຓ຺ຓວາລຸເກາ ຈງ຺ກເມາ ວຏ຺ຏຕິ ເຈຕິຍຄິຣິມ຺ຫິ ທີປປ຺ປສາທກມຫິນ຺ທເຖ຺ຣສ຺ສ ຈງ຺ກເມາ ວິຍ, ຕາທິສໍ ຕໍ ອເຫາສິ. ເຕນາຫ “ຈງ຺ກມໍ ຕຕ຺ຖ ມາເປສິໍ, ປຎ຺ຈເທາສວິວຊ຺ຊິຕ”ນ຺ຕິ.

ອຏ຺ຐຄຸຓສມຸເປຕນ຺ຕິ ອຏ຺ຐຫິ ສມຓສຸເຂຫິ ອຸເປຕໍ. ອຏ຺ຐິມານິ ສມຓສຸຂານິ ນາມ – ຘນຘຎ຺ຎປຣິຄ຺ຄຫາຠາເວາ, ອນວຊ຺ຊປິຓ຺ຑປາຕປຣິເຍສນຠາເວາ, ນິພ຺ພຸຕປິຓ຺ຑປາຕຠຸຎ຺ຊນຠາເວາ, ຣຏ຺ຐໍ ປີເຬຕ຺ວາ ຘນສາຣໍ ວາ ສີສກຫາປຓາທີນິ ວາ ຄຓ຺ຫນ຺ເຕສຸ ຣາຊກຸເລສຸ ຣຏ຺ຐປີຬນກິເລສາຠາເວາ, ອຸປກຣເຓສຸ ນິຈ຺ຉນ຺ທຣາຄຠາເວາ, ເຈາຣວິເລາເປ ນິພ຺ຠຍຠາເວາ, ຣາຊຣາຊມຫາມເຕ຺ຕຫິ ອສໍສຏ຺ຐຠາເວາ, ຈຕູສຸ ທິສາສຸ ອປ຺ປຏິຫຕຠາເວາຕິ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ – ຍຖາ ຕສ຺ມິໍ ອສ຺ສເມ ວສເນ຺ຕນ ສກ຺ກາ ເຫານ຺ຕິ ອິມານິ ອຏ຺ຐ ສມຓສຸຂານິ ວິນ຺ທິຕຸໍ, ເອວໍ ອຏ຺ຐຄຸຓສມຸເປຕໍ ຕໍ ອສ຺ສມໍ ມາເປສິນ຺ຕິ.

អភិញ្ញាពាលយាហទិត្តិ បន្ថា តស្មិំ អស្សុរេយ ចរេន្តោ កសិណបរិកម្មំ កត្វា អភិញ្ញាតំ នយាបត្តឹតញ្ចា ឞ្សបា្យាគតត្វាយ អតិច្ចតោ ទុក្ខតោ ចិបស្សតំ អារភិត្វា ធាយប្បត្តំ ចិបស្សតាពាលំ អាហទិ៍ ឃថា តស្មិំ ចរេន្តោ តំ ពាលំ អាហទិតុំ នក្កោាយិ, ឧច៌ តំ អស្សុយំ តស្ស អភិញ្ញាត្វាយ ចិបស្សតាពាលស្ស អត្ថូចិកំ កត្វា យារបសិត្តិ អតេ្វា៍

នាងកំបេះហិ តត្ថ, តថេងាលមុបិកតត្តិ ឧត្វាឃំ អត្ថុប្បត្តិកថា – តទា កិរ កុដិលេណាថក្កយាឌិបដិយស្តិតំ បុប្ផុបកបលុបកទុក្ខនវង្គត្តិ ទេយណិឃំ មធុទេសលិលិសឃំ អបកាតចាត្វអយិកភិរតកាសក្យំ បចិនេចកក្ខំ អស្សុយំ យាបេត្វា អលក្កតចក្កយស្ស ឞ្ឌកាយុ អនេ្តាយុ អាលម្ពតមលកំ ររិចិងាយ តិរិឱតត្វាយ ចក្កយចេយន្លោបរយតលំ យុក្កចណ្ហនិលំ យាបេត្វា អនេ្តាបណ្ហសាលិឃំ ឌជិយណ្ឌលធាកធិទតិដណ្ហកុណ្ហិកាឌិរេក តាបរបរិក្ខារេ, យណ្ហប បិតិឃឈដបិតិឃរព្ទបិតិឃនទាធាតិ, អក្កិសាលិឃំ អក្ការកបល្លធាទុអាឌិតិតិ ឧច៌ ឃំ ឃំ បត្តឌិតាតំ ឞ្ឌបកាទាឃ ររិចត្តតិ, តំ តំ នត្តំ យាបេត្វា បណ្ហសាលិឃ ភិត្តិឃំ "ទេឃ រកចិ បត្តឌិតុកាយា ត្លេយ បរិក្ខារេ កហេត្វា បត្តឌត្វ"តិ អក្ខរានិ លិក្ខិត្វា រេចចេលិកេយច ករត ចិស្សាកម្មុរេចបុត្តេ ម្ភុរយឈបណ្ហិតោតា ហិយចត្តបត្តតបិរេឌ កិរិកត្ថទាតុសារេត អត្តតោ តិចាសាត្ថុបំ ចាមុកដ្ឋាតំ ឱ្ភរលិកោរន្តោ តឌឹតិចត្តតេ ចិស្សាកម្មុតិម្ហិំ នក្កុងត្តិឃំ ទេយណិឃំ អស្សុយំ ឌិស្វា ចក្កយតកោឌិ៍ កត្វា បឌចលទ្ធំ អបស្សេន្តោ "ឧច៌ បត្តឌិតា ឧុកាចេយ ភិក្ខុ បរិវេឃសិត្វា កិលត្តុទ្វបិ អាកន្តា្វ បណ្ហសាលំ បចិសិត្វា តិសិត្តា កចិស្សត្តី"តិ ចិនេត្វា រចាកំ អាករេយត្វា "អតិចិឃ ចិទាឃត្តិ, ឌាតិស្សាយី"តិ បណ្ហាសាលិកុឌិក្ខានំ ចិចទិត្វា អន្តោ្វ បចិសិត្វា ត្លតោ ចិតោ ច ឱ្ភរលិកោរន្តោ យហាភិត្តិឃំ អក្ខរានិ ចារេចត្វា "មឃំ្យាកប្បិឃបរិក្ខារា ឧតេ, ត្លេយ កហេត្វា បត្តឌិស្សាយី"តិ អត្តតោ តិចត្តបិរុតំ នាងកឃុកំ បេះហិ៍ តេតាហ "នាងកំ បេះហិ តត្វា"តិ៍ ឧច៌ បចិដ្ឋោ អហំ, សារិបុត្ត, តស្មិំ បណ្ហសាលិឃំ នាងកំ បេះហិ៍

តថេងាលមុបិកតត្តិ នាងកំ បេះហេន្តោ តថ រេងារេ ឌិស្វា បេះហិត្តិ ឌឹរេបតិ៍ តាបសបត្តឌ្ជំ បត្តឌិតាតញ្ហាាងកស្មិំ តថ រេងាសា ឞ្ឌបដ្ឋហត្តិ៍ រតមុ តស្ស មហណ្ឃភាវេចា ឧរេកា រេងារេសា, បរបដិពន្ធតាឃ ឞ្សបន្ឌតភាវេចា ឧរេកា, បរិភោគេត លហុំ កិលិស្សតភាវេចា ឧរេកា៍ កិលិដ្ឋោ ហិ រឆាចិតរន្តោា ច រឌិតរន្តោា ច រហាតិ៍ បរិភោគេត ឌឹរណភាវេចា ឧរេកា៍ ឌិណ្ហស្ស ហិ តុន្តំ ចា អក្កូអគាតំ ចា កាតត្តំ រហាតិ ៍ បុត បរិវេឃសតាឃ ឧុរភិសម្ពុចភាវេចា ឧរេកា, តាបសបត្តឌ្ជាឃ អសារុប្បភាវេចា ឧរេកា, បច្ចត្វិកាតំ សាឆារណភាវេចា ឧរេកា៍ ឃថា ហិ តំ បច្ចត្វិកា ត កណ្ហត្តិ, ឧច៌ រកោរបតន្តោា រហាតិ៍ បរិក្មញ្ហត្តស្ស ចិភូសតដ្ឋាតភាវេចា ឧរេកា, កហេត្វា ចិចទត្តស្ស លត្ខភាវេមហិច្ឆភាវេចា ឧរេកាតិ៍

ធាកធិទំ តិចារេសិត្តិ តទាហំ, សារិបុត្ត, ត្លេយ តថ រេងារេ ឌិស្វា នាងកំ បហាឃ ធាកធិទំ តិចារេសឹ, មុញ្ហតិលំ ហិទំ ហិទំ កត្វា កន្ថេ្វត្វា កតចាកធិទំ តិចាសតបិរុបតត្វាយ អាឌិយិត្តិ អតេ្វា៍

ទ្វាឌសកុណេមុបិកតត្តិ ទ្វាឌសហិ អាតិសំសេហិ សមន្នាកតំ៍ ចាកធិទស្មិំ ញ្ហាទ្វាឌេស អាតិសំសា – អប្បណ្ឃុំ សុន្ថុទំ កប្បិឃត្តិ អឃំ តាច ឧរេកា អាតិសំសោ, សហត្វា កាតុំ សក្កាតិ អឃំ ឌុតិឃោ, បរិភោគេត សណិកំ កិលិស្សតិ, រឆាចិយមាេតបិ បបេញ្ចោ តត្តឹតិ អឃំ តតិឃោ,

បរិភោគេន ជិណ្ណេបិ សិព្ពិតព្ពាភាវេន ចតុត្ថោ, បុន បរិយេសន្តស្ស សុខេន ករណភាវេន បញ្ចមោ, តាបសបព្ពជ្ជាយ សារុប្បភាវេន ឆដ្ឋោ, បច្ចត្ថិកានំ និរុបភោគភាវេន សត្តមោ, បរិភុញ្ជន្តស្ស វិភូសនដ្ឋានាភាវេន អដ្ឋមោ, ធារណេ សល្លហុកភាវេន នវមោ, ចីវរបច្ចយេ អប្បិច្ឆភាវេន ទសមោ, វាកុប្បត្តិយា ធម្មិកអនវជ្ជភាវេន ឯកាទសមោ, វាកចីរេ នដ្ឋេបិ អនបេក្ខភាវេន ទ្វាទសមោតិ។

អដ្ឋទោសសមាកិណ្ណំ, បជហិំ បណ្ណសាលកន្តិ។ កថំ បជហិ? សោ កិរ វរសាដកយុគំ ឱមុញ្ចិត្វា ចីវរវំសេ លគ្គិតំ អនោជបុប្ផទាមសទិសំ រត្តវាកចីរំ គហេត្វា និវាសេត្វា, តស្សូបរិ អបរំ សុវណ្ណវណ្ណំ វាកចីរំ បរិទហិត្វា, បុន្នាគបុប្ផសន្ថរសទិសំ សខុរំ អជិនចម្មំ ឯកំសំ កត្វា ជដាមណ្ឌលំ បដិមុញ្ចិត្វា ចូឡាយ សទ្ធិំ និច្ចលភាវករណត្ថំ សារសូចិំ បវេសេត្វា មុត្តជាលសទិសាយ សិក្កាយ បវាឡវណ្ណំ កុណ្ឌិកំ ឱទហិត្វា តីសុ ឋានេសុ វង្កកាជំ អាទាយ ឯកិស្សា កាជកោដិយា កុណ្ឌិកំ, ឯកិស្សា អង្កុសកបច្ឆិតិបាទិកំ ឱលគ្គេត្វា ខារិភារំ អំសេ កត្វា, ទក្ខិណេន ហត្ថេន កត្តរទណ្ឌំ គហេត្វា បណ្ណសាលតោ និក្ខមិត្វា សដ្ឋិហត្ថេ មហាចង្កមេ អបរាបរំ ចង្កមន្តោ អត្តនោ វេសំ ឱលោកេត្វា – “មយ្ហំ មនោរថោ មត្ថកំ បត្តោ, សោភតិ វត មេ បព្ពជ្ជា, ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធាទីហិ សព្ពេហិ ធីរបុរិសេហិ វណ្ណិតា ថោមិតា អយំ បព្ពជ្ជា នាម, បហីនំ មេ គិហិពន្ធនំ, និក្ខន្តោស្មិ នេក្ខម្មំ, លទ្ធា មេ ឧត្តមបព្ពជ្ជា, ករិស្សាមិ សមណធម្មំ, លភិស្សាមិ មគ្គផលសុខ”ន្តិ ឧស្សាហជាតោ ខារិភារំ ឱតារេត្វា ចង្កមមជ្ឈេ មុគ្គវណ្ណសិលាបដ្ដេ សុវណ្ណបដិមា វិយ និសិន្នោ ទិវសភាគំ វីតិនាមេត្វា សាយន្ហសមយំ បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា, ពិទលមញ្ចកបស្សេ កដ្ឋត្ថរិកាយ និបន្នោ សរីរំ ឧតុំ គាហាបេត្វា, ពលវបច្ចូសេ បពុជ្ឈិត្វា អត្តនោ អាគមនំ អាវជ្ជេសិ “អហំ ឃរាវាសេ អាទីនវំ ទិស្វា អមិតភោគំ អនន្តយសំ បហាយ អរញ្ញំ បវិសិត្វា នេក្ខម្មគវេសកោ ហុត្វា បព្ពជិតោ, ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ បមាទចារំ ចរិតុំ ន វដ្ដតិ។

បវិវេកញ្ហិ បហាយ វិចរន្តំ មិច្ឆាវិតក្កមក្ខិកា ខាទន្តិ, ឥទានិ មយា វិវេកមនុព្រូហេតុំ វដ្ដតិ។ អហញ្ហិ ឃរាវាសំ បលិពោធតោ ទិស្វា និក្ខន្តោ, អយញ្ច មនាបា បណ្ណសាលា, ពេលុវបក្កវណ្ណបរិភណ្ឌកតា ភូមិ, រជតវណ្ណា សេតភិត្តិយោ, កបោតបាទវណ្ណំ បណ្ណច្ឆទនំ, វិចិត្តត្ថរណវណ្ណោ ពិទលមញ្ចកោ, និវាសផាសុកំ វសនដ្ឋានំ, ន ឯត្តោ អតិរេកតរា វិយ មេ គេហសម្បទា បញ្ញាយតី”តិ បណ្ណសាលាយ ទោសេ វិចិនន្តោ អដ្ឋ ទោសេ បស្សិ។

បណ្ណសាលបរិភោគស្មិញ្ហិ អដ្ឋ អាទីនវា – មហាសមារម្ភេន ទព្ពសម្ភារេ សមោធានេត្វា ករណបរិយេសនភាវេន ឯកោ អាទីនវោ, តិណបណ្ណមត្តិកាសុ បតិតាសុ តាសំ បុនប្បុនំ ឋបេតព្ពតាយ និពទ្ធជគ្គនភាវេន ទុតិយោ, សេនាសនំ នាម មហល្លកស្ស បាបុណាតិ, អវេលាយ វុដ្ឋាបិយមានស្ស ចិត្តេកគ្គតា ន ហោតីតិ ឧដ្ឋាបនីយភាវេន តតិយោ, សីតុណ្ហបដិឃាតេន កាយស្ស សុខុមាលករណភាវេន ចតុត្ថោ, គេហំ បវិដ្ឋេន យំកិញ្ចិ បាបំ សក្កា កាតុន្តិ គរហាបដិច្ឆាទនភាវេន បញ្ចមោ, “មយ្ហ”ន្តិ បរិគ្គហករណភាវេន ឆដ្ឋោ, គេហស្ស អត្ថិភាវេន នាម សទុតិយកវាសោតិ សត្តមោ, ឩកាមង្គុលឃរគោឡិកាទីនំ សាធារណតាយ ពហុសាធារណភាវេន អដ្ឋមោ។ ឥតិ ឥមេ អដ្ឋ អាទីនវេ ទិស្វា មហាសត្តោ បណ្ណសាលំ បជហិ។ តេនាហ “អដ្ឋទោសសមាកិណ្ណំ, បជហិំ បណ្ណសាលក”ន្តិ។

ဥပါကဓ ទុក្ខំ, ဂုဏေ ဓမဟုပါကတ္ထိ ဖន្ត បဋិក្ខិបិត្វា ဓမ္မហិ ဂုဏេហិ ဥပေតំ ទុក្ខំ ဥပကာရតាយ្តិ ចេតិ។ តត្ថេវ ဓម ဂុណា –

អប្បមយានុក្ខតា ឲ្យេកា ဂុណា, ဥបកាយគយត្តកេយច ហិ តត្ថ ហោតិ; អបរិខ្ពុគតា ဌុតិយោ, តតិព្ពាមត្ថេយិ អមត្ថេយិ បរិគោកចាឃាកំ ហោតិយេច អគ្ណ្ណាបរិយភាវេចា តតិយោ, ការហំ គប្បដិឆ្ណ្ណាគេតិ; តត្ថ ហិ ឋិបំ ពេទានត្តា ណត្តិតិ ការហាឃ អប្បដិឆ្ណ្ណភាវេចា ចតុត្ថោ; អក្ខុទាកាសចារេសា ចិឃ កាយំ គ សត្តុយុតីតិ កាយស្ស អសត្តុយុភាវេចា បញ្ចមោ; បរិក្កហការណាភាវេចា ឆដ្ឋោ; កោហាលយបរិតេក្ខេបិ សត្តមោ; ពាហុសាធារណកេហ ចិឃ “បរិខក្កិស្សាមិ គំ, តិក្ខេចា”តិ តីហរណាភាវេចា អដ្ឋមោ; ចសត្តស្ស សម្បីតិកភាវេចា គចមោ; ទុក្ខុលមេគាសតស្ស កតកតដ្ឋាគេ ឋុលកតាឃ អគបេក្ខភាវេចា ទសមោតិ ឥមេ ဓမ ဂុណេ ខិត្វា ទុក្ខំ ဥបកោតាយ្តិ ចេតិ។

ឥមាតិ ឲត្តកាតិ ការណាតិ សល្លក្ខេត្វា ឃោសេត្វា បុគខិចមេ កិក្ខាឃ កាមំ បរិចិលិ អធស្ស សម្បត្តការេ មគុស្សា មហេត្តគ ဥស្សារោហគ កិក្ខំ អគំសុ។ មោ គត្តកិច្ចំ គិដ្ឋាបេត្វា អស្សមំ អាកម្ម តិសីខិត្វា ចិគ្គេសិ “គាហំ អាហារំ គ លកាមីតិ បត្តខិតោ, សិគិទ្ធាហារោ គាមេមេ មាគមេបុរិសមេធេ ចេឆ្ណតិ, អាហារមូលកស្ស ច ទុក្ខស្ស អគ្គោ គត្ថិ។ ឃំគ្គូគាហំ ចាបិតទោបិតធញ្ញាគិប្ពាតំ អាហារំ បខហិត្វា បចត្តផលកោខកោ ករេយ្យ”ន្តិ។ មោ តតោ ប្បាឃ តថា កត្វា ឈរេតេត្វា ចាឃមេន្តោ សត្តាហព្ភន្តរេយេច អដ្ឋ សមាបត្តិយោ បញ្ច អភិញ្ញាយោ ច គិប្ពត្តេសិ។ តេគ ឋុត្តំ –

“ចាបិតំ ទោបិតំ ឆញ្ញំ, បខហិ តិរចមេសតោ;

អគេកគុណសម្បន្តំ, បចត្តផលមាខិយិំ។

“តត្ថប្បធាតំ បខហិំ, តិសជ្ជដ្ឋាគចង្កមេ;

អព្ភន្តរេមិ ប្បត្តាហេ, អភិញ្ញាពលបាបុណិ”ន្តិ។

ឲចំ អភិញ្ញាពលំ បត្វា ឋុមេធតាបមេ សមាបត្តិស្សុខេគ ខិតិតាមេត្តេ ឌីបង្ករោ គាម សត្ថា លោកេ ဥប្បខិ។ តស្ស បរិសត្តិខាតិសម្ពោធិធម្មចក្កប្បចត្តគេស្សុ សកលាបិ ဓមសហស្សី លោកធាតុ សំកម្បិ សម្បកម្បិ សម្បវេធិ, មហាចិរចំ ចិរចិ, ឆ្វត្តិំស បុព្ពតិមិត្តាតិ បាតុរហេសុំ។ ឋុមេធតាបមោ សមាបត្តិស្សុខេគ ខិតិតាមេត្តោ គេច តំ សទ្ទមេស្សាមិ, គ តាតិ តិមិត្តាតិ អទ្ទសំ។ តេគ ឋុត្តំ –

“ឲចំ មេ សិទ្ធិប្បត្តស្ស, ចសីភូតស្ស សាមេគ;

ឱបក្កោ នាម ឧនេតា, ស្ប្រញ្ញុ លោកនាយកោ៍

“ស្ប្រញ្ញុនេត្ត ច ខាឃនេត្ត, ឮ្យ្យត្ត ឆម្ពុធេសនេ;

ចត្យុនោ តិមិនេត្ត នាគ្គស់, ឈោតនតិសមប្បិនោ”តិ៍

តស្មិំ កាលេ ឱបក្កនេឈសពលោ ចត្យុហិ តិណាឈចឈតឈហស្សេហិ បរិចុនោ អត្យុបុព្វេត ចារិកំ ចនមានោ រម្ពុំ នាម តកនំ បត្វា ស្វាគស្សតមហាចិហានេ បដិចសតិ៍ រម្ពុតករចាសិនោ “ឱបក្កោ កិរ សមហិស្សនោ បរមាតិសព្វោឆិ បត្វា បចត្តចរឆម្ពុចរក្កោ អត្យុបុព្វេត ចារិកំ ចនមានោ រម្ពុតករំ បត្វា ស្វាគស្សតមហាចិហានេ បដិចសតី”តិ ស្វុត្វា សប្បិតចតីតាឱតិ នេចច គេសព្ហាតិ ចត្តច្ឆាឈតាតិ ច កាហារេបត្វា កត្តុមាលិឱហត្វា នេឃត ឮ្យុឆ្កា, នេឃត ឆមោ្ពា, នេឃត សឈ្ឈោ, តត្តិត្តា តបេ្យាណា តប្បត្តាទោ ហ្យុត្វា សត្វានំ ស្វបសក្កមិត្វា ចត្តិត្វា កត្តុមាលិឱហិ ប្វុខេត្វា ឲកមត្តំ តិសិន្តា ឆម្ពុធេសតំ ស្វុត្វា ស្វាតនាឃ តិមន្តេត្វា ស្ត្វាឃាសតា បក្កមិំស្វ៍

នេត បុតឱចនេស មហាធាតំ សជ្ជេត្វា តកនំ អលក្កទិត្វា ឈសពលស្ស អាកមតមក្កំ អលក្កនោត្ថា ស្វតកក៏ត្ត្វានេតស្វ បំសុំ បក្ខិបិត្វា សមំ ក្វមិតលំ កត្វា រខតបដ្ចចណ្ណុ ចាលុកំ អាកិរន្តិ, លាឱាតិ នេចច បុប្បាតិ ច ចិកិរន្តិ, តាតាចិរាគេហិ ចត្វេហិ ឆខបដាកេ ស្វស្សាបេន្តិ, កឈលិឃោ នេចច បុណ្ណឈដបន្តិឃោ ច បតិដ្ឋាបេន្តិ៍ តស្មិំ កាលេ ស្វមេឆតាបសោ អត្តនោ អស្សមបធា ស្វកត្តា នេតសំ មត្យុស្សាតំ ស្វបរិកានេកត អាកាសេត កច្ឆន្តោ នេត ហដ្ឋត្យុដ្ឋ មត្យុស្សេ ឱស្វា “កិំ ត្យុ នោ កាកេលា”ត្តិ អាកាសតោ ឱ្យុនុឃ្យាឲកមត្តំ ឱនោ មត្យុស្សេ ប្វុច្ឆិ – “អម្ពុទ កស្ស ត្យុមេត្វូ្មំ មក្កំ អលក្កនោឆា”តិ? នេតត ចុត្តំ –

“បច្ចត្តធេសចិសមេ, តិមន្តេត្វា តធាកតំ;

តស្ស អាកមតំ មក្កំ, សោនេន្តិ ត្យុដ្ឋមាតសា៍

“អហំ នេតត សមនេឃត, តិក្ខមិត្វា សកស្សមា;

ធុតន្តោ ចាកឱរាតិ, កច្ឆាមិ អម្ពុនេ តធា៍

“ធេចឆាតំ ឧតំ ឱស្វា, ត្យុដ្ឋហដ្ឋំ បមោឱតំ;

ឱ្យុនោហិត្វាត កកតា, មត្យុស្សេ ប្វុច្ឆិ តាចនេ៍

“‘ពុទ្ធហទ្ធោ បយុតិទោ, ទេចឥានទោ យហាឌនោ;

ពស្ស សោឌិយតិ យក្កោ, អញ្ញាសំ ចទុយាយត’”ន្តិ៍

យត្សុា អាហំសុ “កទន្តា សុទេ, ត ព្ញុំ ឌាតាសិ, ឌឺបក្កទេ ឥសពលេរ សម្ញូាស ប្លានិ៍ បត្វា បចត្តិតចទធម្ញូចក្កា ចារិកំ ចទេយាតោ អយ្យាកំ តកទំ បត្វា សុឥស្សតយហាចិហាទទ បដិចសតិ៍ យឃំ ពំ កកចត្តិ តិយត្តាឃិយ្យា, តស្សេពំ ព្យុទ្ធស្ស កកចទោ អាកាយតយក្កិ អលក្កទោយា”តិ៍ សុទេយឆតាបសោ ចិទេត្តសិ – “ព្យុទ្ធោតិ ទោ ទឈាសយត្តកាយ្យិ ទលិទេក ទុល្លកំ, បទេក ព្យុទ្ធប្បាទេកា, យឃាបិ ទ្ធទេហិ យត្សុទេស្សហិ សក្តិ៍ ឥសពលស្ស យក្កិ អលក្កាទិព្យុំ ចដ្ឋតី”តិ៍ សោ ទេ យត្សុទេស្ស អាហ – “សទេ កោ ព្យុទេយ្យាកុំ យក្កិ ព្យុទ្ធស្ស អលក្កទោទ, យឃ្លាយ្យិ ឲ្យកំ ឲ្ញកាសំ ទេឆ, អហយ្យិ ព្យុទេយ្យាក្សុំ សក្តិ៍ យក្កិ អលក្កាទិស្សាមី”តិ៍ ទេ “សាធុ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា “សុទេយឆតាបសោ ទ្ធក្ខិយា”តិ ឌាតត្តា ខ្ញុកកិទេត្តាកាសំ សល្លទេក្ខត្វា “ព្យុំ ទ្ធាយំ ធាតិ អលក្កទោហី”តិ អធិសុ៍ សុទេយឆា ព្យុទ្ធារម្ញូណំ បឹតិំ កទេហត្វា ចិទេត្តសិ “អហំ ទ្ធាយំ ឲ្ញកាសំ ទ្ធក្ខិយា អលក្កាទិព្យុំ សទេក្កាយិ, ឲ្យចំ អលក្កទោ បត យយ យតំ ត បរិទេតាទេសស្សតិ, អជ្ជ យឃា កាយទេចឃ្យាចង្ហំ កាព្យុំ ចដ្ឋតី”តិ បំសុំ អាហរិត្វា ពស្មិំ បទេឥទេស បក្កិបិ៍

ពស្ស ពស្មិំ បទេឥទេស អតលក្កទេតទេឃច ឌឺបក្កទោ ឥសពលេរ យហាត្សុកាចាតំ លព្យអកិញ្ញាតំ តិណាសចាតំ ចព្យុហិ សពសហទេស្សហិ បរិចុទោ ទេឥចតាសុ ឌិព្វាកត្តយាលិឌឹហិ ប្សូឌយត្តិសុ ឌិព្វាសក្កិទោសុ បចត្តទេត្តសុ យត្សុទេស្សសុ យាត្សុសកាទេត្តហិ ទេឆច យាលិឌឹហិ ច ប្សូឌយទេត្តសុ អតត្តាយ ព្យុទ្ធលីព្យអាឃ យតោសិលិតទេល ចិឌម្បុយាតោ សិទេហា ចិឃ ពំ អលក្កាតបដិឃព្យុំ យក្កិ បដិបខ្ញុិ៍ សុទេយឆតាបសោ អក្ខិតិ ខ្ញុម្ញុិទេលត្វា អលក្កាតយទេក្កត អាកាទ្ធត្តស្ស ឥសពលស្ស ខ្វត្តិសយហាបុរិសលក្ខណបដិយណ្ឌិតំ អសិតិយា អត្សុព្យញ្ញានេតហិ អត្សុទេខ្ញុិពំ ព្យាយប្បកាឃ សម្បុរិចាទិពំ យលិចណ្ណកាកតទេល តាតប្បការា ចិឌ្ឍ្លតា ចិឃ អាទេចព្យអាទេចព្យអក្សូតា ទេឆច ឃុកលឃុកលក្សូតា ច លព្វាណ្ណាឈតព្យុទ្ធទ្ធម្ញូទេឃា ចិស្សទេជ្ជត្តំ ទុបក្កប្បព្យុំ អព្យុកាចំ ឲ្យទេលិទេកត្វា “អជ្ជ យឃា ឥសពលស្ស ឌីចិតបរិច្ចាកំ កាព្យុំ ចដ្ឋតិ, យា កកចា ពលល់ អក្កយិ, យលិចលកទេសព្យុំ បត អក្កយទេត្តា ចិឃ សក្តិ៍ ចព្យុហិ តិណាសចសតសហទេស្សហិ យយ ប៉ិដ្ឋិ៍ យឌ្ឍយាតោ កាត្ថព្យុ, ពំ ទេយ កចិស្សតិ ឌិឈទេព្យុំ ហិតាឃ សុខាឃា”តិ ទេកទេស ទេយាទេចត្វា អឌិតចម្ញូឌដិយណ្ឌលចាកឌិទាតិ កាព្យអចទេណ្ណ ពលទេល បត្តទិត្វា យលិចលកទេសព្យុ ចិឃ ពលលបិទេដ្ឋ តិបខ្ញុិ៍ ទេតត ចុព្យុំ –

“ទេ ទេយ បុដ្ឋោ ចិឃាកំសុ, ‘ព្យុទ្ធោ ទេលិទេក អត្សុព្យុទេរា;

ឌឺបក្កទោ តាយ ខិទេតា, ខ្ញុប្បខ្ញុិ ទេលិកតាឃទេកា;

ពស្ស សោឌិយតិ យក្កោ, អញ្ញាសំ ចទុយាយត’៍

“ពុទ្ធោតិ មម សុត្វាន, បីតិ ឧប្បជ្ជិ តាវទេ;

ពុទ្ធោ ពុទ្ធោតិ កថយន្តោ, សោមនស្សំ បវេទយិំ។

“តត្ថ ឋត្វា វិចិន្តេសិំ, តុដ្ឋោ សំវិគ្គមានសោ;

‘ឥធ ពីជានិ រោបិស្សំ, ខណោ វេ មា ឧបច្ចគា’។

“យទិ ពុទ្ធស្ស សោធេថ, ឯកោកាសំ ទទាថ មេ;

អហម្បិ សោធយិស្សាមិ, អញ្ជសំ វដុមាយនំ។

“អទំសុ តេ មមោកាសំ, សោធេតុំ អញ្ជសំ តទា;

ពុទ្ធោ ពុទ្ធោតិ ចិន្តេន្តោ, មគ្គំ សោធេមហំ តទា។

“អនិដ្ឋិតេ មមោកាសេ, ទីបង្ករោ មហាមុនិ;

ចតូហិ សតសហស្សេហិ, ឆឡភិញ្ញេហិ តាទិហិ;

ខីណាសវេហិ វិមលេហិ, បដិបជ្ជិ អញ្ជសំ ជិនោ។

“បច្ចុគ្គមនា វត្តន្តិ, វជ្ជន្តិ ភេរិយោ ពហូ;

អាមោទិតា នរមរូ, សាធុការំ បវត្តយុំ។

“ទេវា មនុស្សេ បស្សន្តិ, មនុស្សាបិ ច ទេវតា;

ឧភោបិ តេ បញ្ជលិកា, អនុយន្តិ តថាគតំ។

“ទេវា ទិព្ពេហិ តុរិយេហិ, មនុស្សា មានុសេហិ ច;

ឧភោបិ តេ វជ្ជយន្តា, អនុយន្តិ តថាគតំ។

“ទិព្ពំ មន្ទារវំ បុប្ផំ, បទុមំ បារិឆត្តកំ;

ទិសោទិសំ ឱកិរន្តិ, អាកាសនភគតា មរូ។

“ចម្បកំ សលលំ នីបំ, នាគបុន្នាគកេតកំ;

ទិសោទិសំ ឧក្ខិបន្តិ, ភូមិតលគតា នរា។

“កេសេ មុញ្ចិត្វាហំ តត្ថ, វាកចីរញ្ច ចម្មកំ;

កលលេ បត្ថរិត្វាន, អវកុជ្ជោ និបជ្ជហំ។

“អក្កមិត្វាន មំ ពុទ្ធោ, សហ សិស្សេហិ គច្ឆតុ;

មា នំ កលលេ អក្កមិត្ថោ, ហិតាយ មេ ភវិស្សតី”តិ។

សោ កលលបិដ្ឋេ និបន្នកោវ បុន អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា ទីបង្ករទសពលស្ស ពុទ្ធសិរិំ សម្បស្សមានោ ឯវំ ចិន្តេសិ – “សចាហំ ឥច្ឆេយ្យំ, សព្ពកិលេសេ ឈាបេត្វា សង្ឃនវកោ ហុត្វា រម្មកនគរំ បវិសេយ្យំ។ អញ្ញាតកវេសេន បន មេ កិលេសេ ឈាបេត្វា និព្ពានប្បត្តិយា កិច្ចំ នត្ថិ។ យំនូនាហំ ទីបង្ករទសពលោ វិយ បរមាភិសម្ពោធិំ បត្វា ធម្មនាវំ អារោបេត្វា មហាជនំ សំសារសាគរា ឧត្តារេត្វា បច្ឆា បរិនិព្ពាយេយ្យំ, ឥទំ មយ្ហំ បតិរូប”ន្តិ។ តតោ អដ្ឋ ធម្មេ សមោធានេត្វា ពុទ្ធភាវាយ អភិនីហារំ កត្វា និបជ្ជិ។ តេន វុត្តំ –

“បថវិយំ និបន្នស្ស, ឯវំ មេ អាសិ ចេតសោ;

‘ខ្ឆយាតោ អហំ អជ្ជ, កិលេសេ ឈាបយេ យយ៉

‘កិំ មេ អញ្ញាតវេសេន, ឆយ្មំ សន្ធិកេតកិឆ;

សន្តុដ្ឋាតំ បិបុលិត្វា, ញុវេទ្ធា វេហស្សំ សវេឝចវេព៉

‘កិំ មេ ឲវេពត តិវេណ្ហត, បុទិវេសត ធាយឝស្សិតា;

សន្តុដ្ឋាតំ បិបុលិត្វា, សត្តាវេទស្សំ សវេឝចវេព៉

‘ខ្ទយិតា មេ អឆិកាវេទត, ពវេតត បុទិសុត្តមេយ;

សន្តុដ្ឋាតំ បិបុលិត្វា, តាវេទមិ ឌតតំ ឆាហំុ៉

‘សំសារវេសាតំ លិត្តិត្វា, ចិទ្ធិវេសត្វា តវេឃា ភវេច;

ឆយ្មតាច៉ សយាទុឃ្យា សត្តាវេទស្សំ សវេឝចវេព’’’តិ៉ (ញុ៉ ច៉ ១៉៣៖-៣៦);

ឃស្មា បត ញុទ្ធត្តំ បវេត្តត្តស្ស –

‘‘យត្ុស្សត្តំ លិង្គសយ្យត្តិ, វេហតុ សត្ថាវេឝស្សតំ;

បព្ពជ្ជា គុណសយ្យត្តិ, អឆិកាវេទា ច លត្ថតា;

អដ្ឋឆយ្មសវេមាឆាតា, អភិតិហាវេទា សមិជ្ឈតី’’តិ៉ (ញុ៉ ច៉ ១៉៣៩);

យត្ុស្សត្តភាវស្មិំវេយច ហិ ឋត្វា ញុទ្ធត្តំ បវេត្តត្តស្ស បត្ថតា សមិជ្ឈតិ, ត តាគស្ស វា សុបណ្ណស្ស វា វេឝចតាយ វា បត្ថតា សមិជ្ឈតិ៉ យត្ុស្សត្តភាវេចបិ បុទិសលិវេង្គ ឋិតវេស្សច បត្ថតា សមិជ្ឈតិ, ត ខ្ទត្ថិយា វា បណ្ឌកតបុំសឧភវេតាញ្យញ្ជតកាតំ វា បត្ថតា សមិជ្ឈតិ៉ បុទិសស្សាបិ តស្មិំ អត្តភាវេច អវេហត្តប្បត្តិយា វេហតុសយ្បត្តវេស្សច បត្ថតា សមិជ្ឈតិ, វេតា ខ្ទតវេស្ស៉ វេហតុសយ្បត្តស្សាបិ ឌីចយាតកញុទ្ធវេស្សច

សន្តិកេ បត្ថេន្តស្ស បត្ថនា សមិជ្ឈតិ, បរិនិព្វុតេ ពុទ្ធេ ចេតិយសន្តិកេ វា ពោធិមូលេ វា បត្ថេន្តស្ស ន សមិជ្ឈតិ។ ពុទ្ធានំ សន្តិកេ
បត្ថេន្តស្សាបិ បព្វជ្ជាលិង្គេ ឋិតស្សេវ សមិជ្ឈតិ, នោ គិហិលិង្គេ ឋិតស្ស។ បព្វជិតស្សាបិ បញ្ចាភិញ្ញស្ស អដ្ឋសមាបត្តិលាភិនោយេវ
សមិជ្ឈតិ, ន ឥមាយ គុណសម្បត្តិយា វិរហិតស្ស។ គុណសម្បន្នេនាបិ យេន អត្តនោ ជីវិតំ ពុទ្ធានំ បរិច្ចត្តំ ហោតិ, តស្ស ឥមិនា
អធិការេន អធិការសម្បន្នស្សេវ សមិជ្ឈតិ, ន ឥតរស្ស។ អធិការសម្បន្នស្សាបិ យស្ស ពុទ្ធការកធម្មានំ អត្ថាយ មហន្តោ ឆន្ទោ ច
ឧស្សាហោ ច វាយាមោ ច បរិយេដ្ឋិ ច, តស្សេវ សមិជ្ឈតិ, ន ឥតរស្ស។

តត្រីទំ ឆន្ទមហន្តតាយ ឱបម្មំ – សចេ ហិ ឯវមស្ស "យោ សកលចក្កវាឡគព្ភំ ឯកោទកីភូតំ អត្តនោ ពាហុពលេន ឧត្តរិត្វា បារំ គន្តុំ
សមត្ថោ, សោ ពុទ្ធត្តំ បាបុណាតិ។ យោ វា បន សកលចក្កវាឡគព្ភំ វេឡុគុម្ពសញ្ឆន្នំ វិយូហិត្វា មទ្ទិត្វា បទសា គច្ឆន្តោ បារំ គន្តុំ
សមត្ថោ, សោ ពុទ្ធត្តំ បាបុណាតិ។ យោ វា បន សកលចក្កវាឡគព្ភំ សត្តិយោ អាកោដេត្វា និរន្តរំ សត្តិផលសមាកិណ្ណំ បទសា
អក្កមមានោ បារំ គន្តុំ សមត្ថោ, សោ ពុទ្ធត្តំ បាបុណាតិ។ យោ វា បន សកលចក្កវាឡគព្ភំ វីតច្ចិកង្គារភរិតំ បាទេហិ មទ្ទមានោ បារំ
គន្តុំ សមត្ថោ, សោ ពុទ្ធត្តំ បាបុណាតី"តិ។ យោ ឯតេសុ ឯកម្បិ អត្តនោ ទុក្ករំ ន មញ្ញតិ, "អហំ ឯតម្បិ តរិត្វា វា គន្ត្វា វា បារំ
គហេស្សាមី"តិ ឯវំ មហន្តេន ឆន្ទេន ច ឧស្សាហេន ច វាយាមេន ច បរិយេដ្ឋិយា ច សមន្នាគតោ ហោតិ, តស្ស បត្ថនា សមិជ្ឈតិ, ន
ឥតរស្ស។ សុមេធតាបសោ បន ឥមេ អដ្ឋ ធម្មេ សមោធានេត្វា ពុទ្ធភាវាយ អភិនីហារំ កត្វា និបជ្ជិ។

ទីបង្ករោបិ ខោ ភគវា អាគន្ត្វា សុមេធតាបសស្ស សីសភាគេ ឋត្វា មណិសីហបញ្ជរំ ឧគ្ឃាដេន្តោ វិយ បញ្ចវណ្ណប្បសាទសម្បន្នានិ អក្ខីនិ
ឧម្មីលេត្វា កលលេ និបន្នំ សុមេធតាបសំ ទិស្វា "អយំ តាបសោ ពុទ្ធត្តាយ អភិនីហារំ កត្វា និបន្នោ, ឥជ្ឈិស្សតិ នុ ខោ ឥមស្ស បត្ថនា,
ឧទាហុ នោ"តិ អនាគតំសញាណំ បេសេត្វា ឧបធារេន្តោ "ឥតោ កប្បសតសហស្សាធិកានិ ចត្តារិ អសង្ខេយ្យានិ អតិក្កមិត្វា គោតមោ
នាម ពុទ្ធោ ភវិស្សតី"តិ ញត្វា ឋិតកោវ បរិសមជ្ឈេ ព្យាកាសិ – "បស្សថ នោ តុម្ហេ ឥមំ ឧគ្គតបំ តាបសំ កលលេ និបន្ន"ន្តិ? "ឯវំ,
ភន្តេ"តិ។ "អយំ ពុទ្ធត្តាយ អភិនីហារំ កត្វា និបន្នោ, សមិជ្ឈិស្សតិ ឥមស្ស បត្ថនា, ឥតោ កប្បសតសហស្សាធិកានំ ចតុន្នំ អសង្ខេយ្យានំ
មត្ថកេ គោតមោ នាម ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ។ តស្មិំ បនស្ស អត្តភាវេ កបិលវត្ថុ នាម នគរំ និវាសោ ភវិស្សតិ, មាយា នាម ទេវី មាតា,
សុទ្ធោទនោ នាម រាជា បិតា, អគ្គសាវកោ ឧបតិស្សោ នាម ថេរោ, ទុតិយសាវកោ កោលិតោ នាម, ពុទ្ធុបដ្ឋាកោ អានន្ទោ នាម,
អគ្គសាវិកា ខេមា នាម ថេរី, ទុតិយសាវិកា ឧប្បលវណ្ណា នាម ថេរី ភវិស្សតិ, បរិបក្កញាណោ មហាភិនិក្ខមនំ កត្វា មហាបធានំ
បទហិត្វា និគ្រោធមូលេ បាយាសំ បដិគ្គហេត្វា នេរញ្ជរាយ តីរេ បរិភុញ្ជិត្វា ពោធិមណ្ឌំ អារុយ្ហ អស្សត្ថមូលេ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សតី"តិ។
តេន វុត្តំ –

"ទីបង្ករោ លោកវិទូ, អាហុតីនំ បដិគ្គហោ;

ឧស្សីសកេ មំ ឋត្វាន, ឥទំ វចនមព្រវិ។

‘បស្សថ ឥមំ តាបសំ, ជដិលំ ឧគ្គតាបនំ;

អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ, ពុទ្ធោ លោកេ ភវិស្សតិ។

‘អហុ កបិលវ្ហយា រម្មា, និក្ខមិត្វា តថាគតោ;

បធានំ បទហិត្វាន, កត្វា ទុក្ករការិកំ។

‘អជបាលរុក្ខមូលេ, និសីទិត្វា តថាគតោ;

តត្ថ បាយាសំ បគ្គយ្ហ, នេរញ្ជរមុបេហិតិ។

‘នេរញ្ជរាយ តីរម្ហិ, បាយាសំ អទ សោ ជិនោ;

បដិយត្តវរមគ្គេន, ពោធិមូលមុបេហិតិ។

‘តតោ បទក្ខិណំ កត្វា, ពោធិមណ្ឌំ អនុត្តរោ;

អស្សត្ថរុក្ខមូលម្ហិ, ពុជ្ឈិស្សតិ មហាយសោ។

‘ឥមស្ស ជនិកា មាតា, មាយា នាម ភវិស្សតិ;

បិតា សុទ្ធោទនោ នាម, អយំ ហេស្សតិ គោតមោ។

‘អនាសវា វីតរាគា, សន្តចិត្តា សមាហិតា;

កោលិតោ ឧបតិស្សោ ច, អគ្គា ហេស្សន្តិ សាវកា;

អានន្ទោ នាមុបដ្ឋាកោ, ឧបដ្ឋិស្សតិ តំ ជិនំ។

‘ខេមា ឧប្បលវណ្ណា ច, អគ្គា ហេស្សន្តិ សាវិកា;

អនាសវា វីតរាគា, សន្តចិត្តា សមាហិតា;

ពោធិ តស្ស ភគវតោ, អស្សត្ថោតិ បវុច្ចតី’”តិ។

សុមេធតាបសោ “មយ្ហំ កិរ បត្ថនា សមិជ្ឈិស្សតី”តិ សោមនស្សប្បត្តោ អហោសិ។ មហាជនោ ទីបង្ករទសពលស្ស វចនំ សុត្វា “សុមេធតាបសោ កិរ ពុទ្ធពីជំ ពុទ្ធង្កុរោ”តិ ហដ្ឋតុដ្ឋោ អហោសិ។ ឯវញ្ចស្ស អហោសិ “យថា នាម បុរិសោ នទិំ តរន្តោ ឧជុកេន តិត្ថេន ឧត្តរិតុំ អសក្កោន្តោ ហេដ្ឋាតិត្ថេន ឧត្តរតិ, ឯវមេវ មយម្បិ ទីបង្ករទសពលស្ស សាសនេ មគ្គផលំ អលភមានា អនាគតេ យទា ត្វំ ពុទ្ធោ ភវិស្សសិ, តទា តវ សម្មុខា មគ្គផលំ សច្ឆិកាតុំ សមត្ថា ភវេយ្យាមា”តិ បត្ថនំ ឋបយិំសុ។ ទីបង្ករទសពលោបិ ពោធិសត្តំ បសំសិត្វា អដ្ឋហិ បុប្ផមុដ្ឋីហិ បូជេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ, តេបិ ចតុសតសហស្សសង្ខា ខីណាសវា ពោធិសត្តំ គន្ធេហិ ច មាលេហិ ច បូជេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កមិំសុ។ ទេវមនុស្សា បន តថេវ បូជេត្វា វន្ទិត្វា បក្កន្តា។

ពោធិសត្តោ សព្ពេសំ បដិក្កន្តកាលេ សយនា ឧដ្ឋាយ “បារមិយោ វិចិនិស្សាមី”តិ បុប្ផរាសិមត្ថកេ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា និសីទិ។ ឯវំ និសិន្នេ ពោធិសត្តេ សកលទសសហស្សចក្កវាឡទេវតា សន្និបតិត្វា សាធុការំ ទត្វា “អយ្យ សុមេធតាបស, បោរាណកពោធិសត្តានំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ‘បារមិយោ វិចិនិស្សាមា’តិ និសិន្នកាលេ យានិ បុព្ពនិមិត្តានិ នាម បញ្ញាយន្តិ, តានិ សព្ពានិបិ អជ្ជ បាតុភូតានិ, និស្សំសយេន ត្វំ ពុទ្ធោ ភវិស្សសិ , មយមេតំ ជានាម ‘យស្សេតានិ និមិត្តានិ បញ្ញាយន្តិ, ឯកន្តេន សោ ពុទ្ធោ ហោតិ’, ត្វំ អត្តនោ វីរិយំ ទឡ្ហំ កត្វា បគ្គណ្ហា”តិ ពោធិសត្តំ នានប្បការាហិ ថុតីហិ អភិត្ថវិំសុ។ តេន វុត្តំ –

“ឥទំ សុត្វាន វចនំ, អសមស្ស មហេសិនោ;

អាមោទិតា នរមរូ, ពុទ្ធពីជំ កិរ អយំ។

‘ឧក្កុដ្ឋិសទ្ទា វត្តន្តិ, អប្ផោដេន្តិ ហសន្តិ ច;

កតញ្ជលី នមស្សន្តិ, ទសសហស្សី សទេវកា។

‘យទិមស្ស លោកនាថស្ស, វិរជ្ឈិស្សាម សាសនំ;

ອນາຄຕມ຺ຫິ ອທ຺ຘາເນ, ເຫສ຺ສາມ ສມ຺ມຸຂາ ອິມໍ.

‘ຍຖາ ມນຸສ຺ສາ ນທິໍ ຕຣນ຺ຕາ, ປຏິຕິຕ຺ຖໍ ວິຣຊ຺ຌິຍ;

ເຫຏ຺ຐາຕິຕ຺ເຖ ຄເຫຕ຺ວານ, ອຸຕ຺ຕຣນ຺ຕິ ມຫານທິໍ.

‘ເອວເມວ ມຍໍ ສພ຺ເພ, ຍທິ ມຸຎ຺ຈາມິມໍ ຊິນໍ;

ອນາຄຕມ຺ຫິ ອທ຺ຘາເນ, ເຫສ຺ສາມ ສມ຺ມຸຂາ ອິມໍ’.

‘ທີປງ຺ກໂຣ ໂລກວິທູ, ອາຫຸຕີນໍ ປຏິຄ຺ຄໂຫ;

ມມ ກມ຺ມໍ ປຣິກິຕ຺ເຕຕ຺ວາ, ທກ຺ຂິຓໍ ປາທມຸທ຺ຘຣິ.

‘ເຍ ຕຕ຺ຖາສຸໍ ຊິນປຸຕ຺ຕາ, ສພ຺ເພ ປທກ຺ຂິຓມກໍສຸ ມໍ;

ນຣາ ນາຄາ ຈ ຄນ຺ຘພ຺ພາ, ອຠິວາເທຕ຺ວານ ປກ຺ກມຸໍ.

‘ທສ຺ສນໍ ເມ ອຕິກ຺ກນ຺ເຕ, ສສງ຺ເຆ ໂລກນາຍເກ;

ຫຏ຺ຐຕຸຏ຺ເຐນ ຈິຕ຺ເຕນ, ອາສນາ ວຸຏ຺ຐຫິໍ ຕທາ.

‘ສຸເຂນ ສຸຂິໂຕ ໂຫມິ, ປາໂມຊ຺ເຊນ ປໂມທິໂຕ;

ປີຕິຍາ ຈ ອຠິສ຺ສນ຺ໂນ, ປລ຺ລງ຺ກໍ ອາຠຸຊິໍ ຕທາ.

‘ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິຕ຺ວາ, ເອວໍ ຈິນ຺ເຕສຫໍ ຕທາ;

‘ចសឹក្ខេតា អហំ ឈសានេ, អកិត្ញាសុ បរិយិ កេតា៍

‘សហស្សិឃយិព្រលិកយិ,ព្យាក្តាសេឃា តត្តិ ខេយ សយា;

អសេយា ព្តាក្ខិឆេយុសុ, អលកិ ច្រាឌិសំ សុចំ’៍

‘បល្លក្កាកុឌេត យឃិព្វ ឥសសហស្សាឆិចាសិតោ;

យហាតាឆំ បចេត្តាសុំ, ស្វុចំ ព្យេន្ធា កចិស្សសិ៍

‘ឃា បុេត្ត ទៅឆិសត្តាតំ, បល្លក្កចទយាកុេឌ;

តិយិត្តាតិ បឌិស្សន្តិ, តាតិ អជ្ជ បឌិស្សេទ៍

‘សិតំ ញុបកតំ ហោតិ, ក្លាញ្ញា ក្លបសយុតិ;

តាតិ អជ្ជ បឌិស្សន្តិ, ស្វុចំ ព្យេន្ធា កចិស្សសិ៍

‘ឥសសហស្សឹ លោកឆាត្វុ, តិស្សន្ត្កា ហោន្តិ តិទាក្យុលិ;

តាតិ អជ្ជ បឌិស្សន្តិ, ស្វុចំ ព្យេន្ធា កចិស្សសិ៍

‘យហាចាតា ត ចាឃន្តិ, ត សត្ត្កត្តិ សចត្តិឃោ;

តាតិ អជ្ជ បឌិស្សន្តិ, ស្វុចំ ព្យេន្ធា កចិស្សសិ៍

‘ឆលឌា ឥកឌា បុបហ្វា, សេត្ត បុបហ្វន្តិ តាចេឥ;

តេបជ្ជ បុបហ្វិតា សេត្ត, ស្វុចំ ព្យេន្ធា កចិស្សសិ៍

‘លតា វា យទិ វា រុក្ខា, ផលភារា ហោន្តិ តាវទេ;

តេបជ្ជ ផលិតា សព្ពេ, ធុវំ ពុទ្ធោ ភវិស្សសិ’

‘អាកាសដ្ឋា ច ភូមដ្ឋា, រតនា ជោតន្តិ តាវទេ;

តេបជ្ជ រតនា ជោតន្តិ, ធុវំ ពុទ្ធោ ភវិស្សសិ’

‘មានុសកា ច ទិព្ពា ច, តុរិយា វជ្ជន្តិ តាវទេ;

តេបជ្ជុភោ អភិរវន្តិ, ធុវំ ពុទ្ធោ ភវិស្សសិ’

‘វិចិត្តបុប្ផា គគនា, អភិវស្សន្តិ តាវទេ;

តេបិ អជ្ជ បវស្សន្តិ, ធុវំ ពុទ្ធោ ភវិស្សសិ’

‘មហាសមុទ្ទោ អាភុជតិ, ទសសហស្សី បកម្បតិ;

តេបជ្ជុភោ អភិរវន្តិ, ធុវំ ពុទ្ធោ ភវិស្សសិ’

‘និរយេបិ ទសសហស្សេ, អគ្គី និព្ពន្តិ តាវទេ;

តេបជ្ជ និព្ពុតា អគ្គី, ធុវំ ពុទ្ធោ ភវិស្សសិ’

‘វិមលោ ហោតិ សុរិយោ, សព្ពា ទិស្សន្តិ តារកា;

តេបិ អជ្ជ បទិស្សន្តិ, ធុវំ ពុទ្ធោ ភវិស្សសិ’

‘អនេភាចេន្តេត ស្ទេកំ, យហិឃា ស្ទុក្ខិន្ទិ តាចេះ;

ពយ្យន្ទុក្ខិន្ទុេព យហិឃា, ស្វចំ ពុេន្ទា កចិស្សសិ៝

‘តារាភឍា ចិេរាចត្តិ, ភព្ទុត្តា ភភភយណ្ឌេល;

ចិឋាឋា ចត្តិយាឃុត្តា, ស្វចំ ពុេន្ទា កចិស្សសិ៝

‘ឥលិឋឃា ឥរីឋឃា, ភិព្ទុយត្តិ ឋកាឋឃា;

េពបន្ទុ អាឋឃា ល្យន្ទា, ស្វចំ ពុេន្ទា កចិស្សសិ៝

‘ភ េហាតិ អេតិ ឋត្តាភំ, ឋត្តុង្គា េហាត្តិ តាចេះ;

េពបន្ទុ ឋេត្ត ឋត្តុង្គា, ស្វចំ ពុេន្ទា កចិស្សសិ៝

‘េរាកា ពត្ថុបឋយ្យត្តិ, ឌិឈន្ធា ច ចិភស្សតិ;

ពាភិបន្ទុ បឥស្សត្តិ, ស្វចំ ពុេន្ទា កចិស្សសិ៝

‘រាេកា ពឥា ពត្យ េហាតិ, េឥាេឋា េយាេហា ចិភស្សតិ;

េពបន្ទុ ចិភតា ឋេត្ត, ស្វចំ ពុេន្ទា កចិស្សសិ៝

‘កឃំ ពឥា ភ កចតិ, អន្ទុេបតំ បឥស្សតិ;

េពភ លិេក្កត ឌាភាយ, ស្វចំ ពុេន្ទា កចិស្សសិ៝

‘រេឌា ត្យន្ទិឋតិ ស្ថន្ទិ, អន្ទុេបតំ បឥស្សតិ;

ពេត លិក្កេត ខាតាយ, ឆុចំ ញុន្ដោ កចិស្សសិ។

‘អតិដ្ឋកន្ដោ បក្កយតិ, ឥដ្ឋកន្ដោ បចាឃតិ;

សោបឌ្ឍ ចាឃតិ កន្ដោ, ឆុចំ ញុន្ដោ កចិស្សសិ។

‘សន្ទោ ទេចា បតិស្សត្តិ, ឍបឃិត្វា អន្ទុបិតោ;

ពោបឌ្ឍ សន្ទោ តិស្សត្តិ, ឆុចំ ញុន្ដោ កចិស្សសិ។

‘ឃាចតា តិរឃា តាយ, សន្ទោ តិស្សត្តិ តាចទេ;

ពោបឌ្ឍ សន្ទោ តិស្សត្តិ, ឆុចំ ញុន្ដោ កចិស្សសិ។

‘ក្បដ្ឋា ពចាដា សេលិ ច, ត ហោត្តាចរណា ពគា;

អាកាសក្វតា ពោបឌ្ឍ, ឆុចំ ញុន្ដោ កចិស្សសិ។

‘ក្ទុតិ ច ក្ខបបត្តិ ច, ឈលោ ពស្វិ ត ចិឌ្ឍតិ;

តាតិបឌ្ឍ បតិស្សត្តិ, ឆុចំ ញុន្ដោ កចិស្សសិ។

‘ឥញ្ញហំ បក្កញ្ញដ៏ទិយំ, យា តិចត្ត អកិក្កយ;

យឃយ្យេតំ ចិខាតាយ, ឆុចំ ញុន្ដោ កចិស្សសី’”តិ។

ពោធិសត្តា ឌីបក្កទេសពលស្ស ច ទេសសហស្សចក្កចាញ្ញអទេចតាតញ្ញា ចចតំ ស្វត្វា កិឃ្យោសោ យត្តាឃ សញ្ញាត្យស្សោហោ ហុត្វា ឋិទេត្តសិ
“ញុន្ដោ តាយ អយោឃចចតា, តត្ថិ ញុន្ដាតំ កចាឃ អញ្ញាឆត្តំ។ ឃឆា ហិ អាកាសេ លិត្តលេឌ្ឍស្ស បតតំ ធុចំ, ខាតស្ស យរណំ ធុចំ, អនុលោ

ឧគ្គតោ សូរិយស្សុដ្ឋានំ, អាសយា និក្ខន្តសីហស្ស សីហនាទនទនំ, គរុគព្ភាយ ឥត្ថិយា ភារមោរោបនំ អវស្សំភាវី, ឯវមេវ ពុទ្ធានំ វចនំ នាម ធុវំ អមោឃំ, អទ្ធា អហំ ពុទ្ធោ ភវិស្សាមី”តិ វត្វា –

“ពុទ្ធស្ស វចនំ សុត្វា, ទសសហស្សីន ចូភយំ;

តុដ្ឋហដ្ឋា បមោទិតា, ឯវំ ចិន្តេសហំ តទា។

“អទ្វេជ្ឈវចនា ពុទ្ធា, អមោឃវចនា ជិនា;

វិតថំ នត្ថិ ពុទ្ធានំ, ធុវំ ពុទ្ធោ ភវាមហំ។

“យថា ខិត្តំ នភេ លេឌ្ឌុ, ធុវំ បតតិ ភូមិយំ;

តថេវ ពុទ្ធសេដ្ឋានំ, វចនំ ធុវសស្សតំ។

“យថាបិ សព្ពសត្តានំ, មរណំ ធុវសស្សតំ;

តថេវ ពុទ្ធសេដ្ឋានំ, វចនំ ធុវសស្សតំ។

“យថា រត្តិក្ខយេ បត្តេ, សូរិយុគ្គមនំ ធុវំ;

តថេវ ពុទ្ធសេដ្ឋានំ, វចនំ ធុវសស្សតំ។

“យថា និក្ខន្តសយនស្ស, សីហស្ស នទនំ ធុវំ;

តថេវ ពុទ្ធសេដ្ឋានំ, វចនំ ធុវសស្សតំ។

“យថា អាបន្នសត្តានំ, ភារមោរោបនំ ធុវំ;

តថេវ ពុទ្ធសេដ្ឋានំ, វចនំ ធុវសស្សត”ន្តិ៎

សោ “ធុវាហំ ពុទ្ធោ ភវិស្សាមី”តិ ឯវំ កតសន្និដ្ឋានោ ពុទ្ធការកេ ធម្មេ ឧបធារេន្តោ “កហំ នុ ខោ ពុទ្ធការកធម្មា, កិំ ឧទ្ធំ, ឧទាហុ អធោ, ទិសាសុ, វិទិសាសូ”តិ អនុក្កមេន សកលំ ធម្មធាតុំ វិចិនន្តោ បោរាណកេហិ ពោធិសត្តេហិ អាសេវិតនិសេវិតំ បឋមំ ទានបារមិំ ទិស្វា ឯវំ អត្តានំ ឱវទិ – “សុមេធបណ្ឌិត, ត្វំ ឥតោ បដ្ឋាយ បឋមំ ទានបារមិំ បូរេយ្យាសិ៎ យថា ហិ និក្កុជ្ជិតោ ឧទកកុម្ភោ និស្សេសំ កត្វា ឧទកំ វមតិយេវ, ន បច្ចាហរតិ, ឯវមេវ ធនំ វា យសំ វា បុត្តទារំ វា អង្គបច្ចង្គំ វា អនោលោកេត្វា សម្បត្តយាចកានំ សព្ពំ ឥច្ឆិតិច្ឆិតំ និស្សេសំ កត្វា ទទមានោ ពោធិរុក្ខមូលេ និសីទិត្វា ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ បឋមំ ទានបារមិំ ទឡ្ហំ កត្វា អធិដ្ឋាសិ៎ តេន វុត្តំ –

“ហន្ទ ពុទ្ធករេ ធម្មេ, វិចិនាមិ ឥតោ ចិតោ;

ឧទ្ធំ អធោ ទស ទិសា, យាវតា ធម្មធាតុយា៎

“វិចិនន្តោ តទា ទក្ខិំ, បឋមំ ទានបារមិំ;

បុព្ពកេហិ មហេសីហិ, អនុចិណ្ណំ មហាបថំ៎

“ឥមំ ត្វំ បឋមំ តាវ, ទឡ្ហំ កត្វា សមាទិយ;

ទានបារមិតំ គច្ឆ, យទិ ពោធិំ បត្តុមិច្ឆសិ៎

“យថាបិ កុម្ភោ សម្បុណ្ណោ, យស្ស កស្សចិ អធោកតោ;

វមតេវុទកំ និស្សេសំ, ន តត្ថ បរិរក្ខតិ៎

“តថេវ យាចកេ ទិស្វា, ហីនមុក្កដ្ឋមជ្ឈិមេ;

ទទាហិ ទានំ និស្សេសំ, កុម្ភោ វិយ អធោកតោ”តិ៎

អថស្ស “ន ឯត្តកេហេវ ពុទ្ធការកធម្មេហិ ភវិតព្ព”ន្តិ ឧត្តរិបិ ឧបធារយតោ ទុតិយំ សីលបារមិំ ទិស្វា ឯតទហោសិ – “សុមេធបណ្ឌិត, ត្វំ

ឥតោ បដ្ឋាយ សីលបារមិម្បិ បូរេយ្យាសិ។ យថា ហិ ចមរីមិគោ នាម ជីវិតម្បិ អនោលោកេត្វា អត្តនោ វាលមេវ រក្ខតិ, ឯវំ ត្វម្បិ ឥតោ បដ្ឋាយ ជីវិតម្បិ អនោលោកេត្វា សីលមេវ រក្ខន្តោ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ ទុតិយំ សីលបារមិំ ទឡ្ហំ កត្វា អធិដ្ឋាសិ។ តេន វុត្តំ –

“ន ហេតេ ឯត្តកាយេវ, ពុទ្ធធម្មា ភវិស្សរេ;

អញ្ញេបិ វិចិនិស្សាមិ, យេ ធម្មា ពោធិបាចនា។

“វិចិនន្តោ តទា ទក្ខិំ, ទុតិយំ សីលបារមិំ;

បុព្ពកេហិ មហេសីហិ, អាសេវិតនិសេវិតំ។

“ឥមំ ត្វំ ទុតិយំ តាវ, ទឡ្ហំ កត្វា សមាទិយ;

សីលបារមិតំ គច្ឆ, យទិ ពោធិំ បត្តុមិច្ឆសិ។

“យថាបិ ចមរី វាលំ, កិស្មិញ្ចិ បដិលគ្គិតំ;

ឧបេតិ មរណំ តត្ថ, ន វិកោបេតិ វាលធិំ។

“តថេវ ចតូសុ , ភូមីសុ, សីលានិ បរិបូរយ;

បរិរក្ខ សព្ពទា សីលំ, ចមរី វិយ វាលធិ”ន្តិ។

អថស្ស “ន ឯត្តកេហេវ ពុទ្ធការកធម្មេហិ ភវិតព្ព”ន្តិ ឧត្តរិបិ ឧបធារយតោ តតិយំ នេក្ខម្មបារមិំ ទិស្វា ឯវំ អហោសិ “សុមេធបណ្ឌិត, ត្វំ ឥតោ បដ្ឋាយ នេក្ខម្មបារមិម្បិ បូរេយ្យាសិ។ យថា ហិ ចិរំ ពន្ធនាគារេ វសមានោ បុរិសោ ន តត្ថ សិនេហំ ករោតិ, អថ ខោ ឧក្កណ្ឋិតោយេវ អវសិតុកាមោ ហោតិ, ឯវមេវ ត្វម្បិ សព្ពភវេ ពន្ធនាគារសទិសេ កត្វា សព្ពភវេហិ ឧក្កណ្ឋិតោ មុច្ចិតុកាមោ ហុត្វា នេក្ខម្មាភិមុខោ ហោហិ, ឯវំ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ តតិយំ នេក្ខម្មបារមិំ ទឡ្ហំ កត្វា អធិដ្ឋាសិ។ តេន វុត្តំ –

“ន ហេតេ ឯត្តកាយេវ, ពុទ្ធធម្មា ភវិស្សរេ;

ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᩅᩥᨧᩥᨶᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨿᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᨷᩣᨧᨶᩣ.

“ᩅᩥᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨴᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᩴ, ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᨷᩣᩁᨾᩥᩴ;

ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩮᩉᩥ ᨾᩉᩮᩈᩦᩉᩥ, ᩋᩣᩈᩮᩅᩥᨲᨶᩥᩈᩮᩅᩥᨲᩴ.

“ᩍᨾᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨲᩣᩅ, ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿ;

ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᨷᩣᩁᨾᩥᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨿᨴᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩈᩥ.

“ᨿᨳᩣ ᩋᨶ᩠ᨴᩩᨥᩁᩮ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ, ᨧᩥᩁᩅᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩩᨡᨭ᩠ᨭᩥᨲᩮᩣ;

ᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩣᨣᩴ ᨩᨶᩮᨲᩥ, ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴᨿᩮᩅ ᨣᩅᩮᩈᨲᩥ.

“ᨲᨳᩮᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩅᩮ, ᨷᩔ ᩋᨶ᩠ᨴᩩᨥᩁᩮ ᩅᩥᨿ;

ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᨽᩅᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ.

ᩋᨳᩔ “ᨶ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮᩉᩮᩅ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩁᨠᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨷᩥ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩣᩁᨾᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – “ᩈᩩᨾᩮᨵᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩣᩁᨾᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩪᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ. ᩉᩦᨶᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩩᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ. ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨧᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩉᩦᨶᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩈᩩ ᨠᩩᩃᩮᩈᩩ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨷᩣᨭᩥᨿᩣ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨡᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᨿᩣᨷᨶᩴ ᩃᨽᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨲ᩠ᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩣᩁᨾᩥᩴ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ. ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

“ᨶ ᩉᩮᨲᩮ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩮᩅ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨽᩅᩥᩔᩁᩮ;

ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᩅᩥᨧᩥᨶᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨿᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᨷᩣᨧᨶᩣ.

“ᩅᩥᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨴᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᩴ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩣᩁᨾᩥᩴ;

បុត្តកេហិ យហេសឹហិ, អាសេចិតនិសេចិតំ

“ត្ថយំ ត្វំ ចព្យត្តំ តាច, ឥឡុហំ គត្វា សយាគិឃ;

បញ្ញាបិរយិតំ គច្ឆ, យទិ ទោឌិ បត្យិច្ឆសិ

“យថាបិ កិក្ខ កិក្លេន្តា, ហឹតយុគ្គដ្ឋយញ្ញេយ;

គ្យលិតិ ត ចិចេឌ្ជេន្តា, ឲចំ លកតិ យាបតំ

“តេឆច ត្វំ សត្ថកាលំ, បរិបុច្ឆេន្តា ព្យឆំ ឌតំ;

បញ្ញាបិរយិតំ គន្ត្វា, សេត្ថាឆិំ បិបុលិស្សសី”តិ

អឆស្ស “ត ឲត្តកេហេច ព្យឌ្ឍការកេឆយ្ទេហិ កចិតត្ថា”ត្តិ ក្លត្តទិបិ ក្លបឆាទយតោ បញ្ចាយំ ចីរិយបិរយិ ឌិស្វា ឲតឥហោសិ – “ស្ទុយេឆបណ្ឌិត, ត្វំ ត្ថតោ បដ្ឋាយ ចីរិយបិរយិយ្យិ ប្ទុទេឃ្យាសិ យថា ហិ សីហោ យិករាឌា សទ័ត្ថទិយាបឆេស្ទុ ឥឡុហចីរិយោ ហោតិ, ឲចំ ត្វយ្យិ សត្ថកចេស្ទុ សទ័ត្ថទិយាបឆេស្ទុ ឥឡុហចីរិយោ អតោលិតចីរិយោ សយាតោ ព្យឌ្ឍោ កចិស្សសី”តិ បញ្ចាយំ ចីរិយបិរយិ ឥឡុហំ គត្វា អឌិដ្ឋាសិ តេត ទុត្តំ –

“ត ហេតេ ឲត្តការេយច, ព្យឌ្ឍឆយ្ទា កចិស្សរេ;

អត្ថាបិ ចិចិតិស្សាយិ, យេ ឆយ្ទា ទោឌិបិឆតា

“ចិចិតេន្តា តតាឥក្លិ, បញ្ចាយំ ចីរិយបិរយិ;

បុត្តកេហិ យហេសឹហិ, អាសេចិតនិសេចិតំ

“ត្ថយំ ត្វំ បញ្ចាយំ តាច, ឥឡុហំ គត្វា សយាគិឃ;

វីរិយបារមិតំ គច្ឆ, យទិ ពោធិំ បត្តុមិច្ឆសិ។

“យថាបិ សីហោ មិគរាជា, និសជ្ជដ្ឋានចង្កមេ;

អលីនវីរិយោ ហោតិ, បគ្គហិតមនោ សទា។

“តថេវ ត្វំ សព្ពភវេ, បគ្គណ្ហ វីរិយំ ទឡ្ហំ;

វីរិយបារមិតំ គន្ត្វា, សម្ពោធិំ បាបុណិស្សសី”តិ។

អថស្ស “ន ឯត្តកេហេវ ពុទ្ធការកធម្មេហិ ភវិតព្ព”ន្តិ ឧត្តរិបិ ឧបបរិក្ខតោ ឆដ្ឋំ ខន្តិបារមិំ ទិស្វា ឯតទហោសិ – “សុមេធបណ្ឌិត, ត្វំ ឥតោ បដ្ឋាយ ខន្តិបារមិម្បិ បូរេយ្យាសិ។ សម្មានេបិ អវមានេបិ ខមោវ ភវេយ្យាសិ។ យថា ហិ បថវិំ នាម សុចិម្បិ បក្ខិបន្តិ អសុចិម្បិ, ន តេន បថវី សិនេហំ, ន បដិឃំ ករោតិ, ខមតិ សហតិ អធិវាសេតិយេវ, ឯវំ ត្វម្បិ សម្មានាវមានក្ខមោ សមានោ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ ឆដ្ឋំ ខន្តិបារមិំ ទឡ្ហំ កត្វា អធិដ្ឋាសិ។ តេន វុត្តំ –

“ន ហេវ ឯត្តកាយេវ, ពុទ្ធធម្មា ភវិស្សរេ;

អញ្ញេបិ វិចិនិស្សាមិ, យេ ធម្មា ពោធិបាចនា។

“វិចិនន្តោ តទា ទក្ខិំ, ឆដ្ឋមំ ខន្តិបារមិំ;

បុព្ពកេហិ មហេសីហិ, អាសេវិតនិសេវិតំ។

“ឥមំ ត្វំ ឆដ្ឋមំ តាវ, ទឡ្ហំ កត្វា សមាទិយ;

តត្ថ អទ្វេជ្ឈមានសោ, សម្ពោធិំ បាបុណិស្សសិ។

“យថាបិ បថវី នាម, សុចិម្បិ អសុចិម្បិ ច;

សព្វំ សហតិ និក្ខេបំ, ន ករោតិ បដិឃំ តយា។

“តថេវ ត្វម្បិ សព្វេសំ, សម្មានាវមានក្ខមោ;

ខន្តិបារមិតំ គន្ត្វា, សម្ពោធិំ បាបុណិស្សសី”តិ។

អថស្ស “ន ឯត្តកេហេវ ពុទ្ធការកធម្មេហិ ភវិតព្ព”ន្តិ ឧត្តរិបិ ឧបធារយតោ សត្តមំ សច្ចបារមិំ ទិស្វា ឯតទហោសិ – “សុមេធបណ្ឌិត, ត្វំ ឥតោ បដ្ឋាយ សច្ចបារមិម្បិ បូរេយ្យាសិ។ អសនិយា មត្ថកេ បតមានាយបិ ធនាទីនំ អត្ថាយ ឆន្ទាទីនំ វសេន សម្បជានមុសាវាទំ នាម មាកាសិ។ យថា ហិ ឱសធិតារកា នាម សព្វោតូសុ អត្តនោ គមនវីថិំ ជហិត្វា អញ្ញាយ វីថិយា ន គច្ឆតិ, សកវីថិយាវ គច្ឆតិ, ឯវមេវ ត្វម្បិ សច្ចំ បហាយ មុសាវាទំ នាម អករោន្តោយេវ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ សត្តមំ សច្ចបារមិំ ទឡ្ហំ កត្វា អធិដ្ឋាសិ។ តេន វុត្តំ –

“ន ហេតេ ឯត្តកាយេវ, ពុទ្ធធម្មា ភវិស្សរេ;

អញ្ញេបិ វិចិនិស្សាមិ, យេ ធម្មា ពោធិបាចនា។

“វិចិនន្តោ តទាទក្ខិំ, សត្តមំ សច្ចបារមិំ;

បុព្ពកេហិ មហេសីហិ, អាសេវិតនិសេវិតំ។

“ឥមំ ត្វំ សត្តមំ តាវ, ទឡ្ហំ កត្វា សមាទិយ;

តត្ថ អទ្វេជ្ឈវចនោ, សម្ពោធិំ បាបុណិស្សសិ។

“យថាបិ ឱសធី នាម, តុលាភូតា សទេវកេ;

សមយេ ឧតុវស្សេ វា, ន វោក្កមតិ វីថិតោ។

“តថេវ ត្វម្បិ សច្ចេសុ, មា វោក្កមសិ វីថិតោ;

ສຈ຺ຈປາຣມິຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ, ສເມ຺ພາຘິໍ ປາປຸຓິສ຺ສສີ”ຕິ.

ອຖສ຺ສ “ນ ເອຕ຺ຕເກເຫວ ພຸທ຺ຘກາຣກຘມ຺ເມຫິ ຠວິຕພ຺ພນ຺”ຕິ ອຸຕ຺ຕຣິປິ ອຸປຘາຣຍເຕາ ອຏ຺ຐມໍ ອຘິຏ຺ຐານປາຣມິໍ ທິສ຺ວາ ເອຕທເຫາສິ – “ສຸເມຘປຓ຺ຑິຕ, ຕ຺ວໍ ອິເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ອຘິຏ຺ຐານປາຣມິມ຺ປິ ປູເຣຍ຺ຍາສິ. ຍໍ ອຘິຏ຺ຐາສິ, ຕສ຺ມິໍ ອຘິຏ຺ຐາເນ ນິຈ຺ຈເລາ ຠເວຍ຺ຍາສິ. ຍຖາ ຫິ ປພ຺ພເຕາ ນາມ ສພ຺ພທິສາສຸ ວາເຕຫິ ປຫເຏປິ ນ ກມ຺ປຕິ ນ ຈລຕິ, ອຕ຺ຕເນາ ຐາເນເຍວ ຕິຏ຺ຐຕິ, ເອວເມວ ຕ຺ວມ຺ປິ ອຕ຺ຕເນາ ອຘິຏ຺ຐາເນ ນິຈ຺ຈເລາ ເຫາເນ຺ຕາວ ພຸເທ຺ຘາ ຠວິສ຺ສສີ”ຕິ ອຏ຺ຐມໍ ອຘິຏ຺ຐານປາຣມິໍ ທຬ຺ຫໍ ກຕ຺ວາ ອຘິຏ຺ຐາສິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ –

“ນ ເຫເຕ ເອຕ຺ຕກາເຍວ, ພຸທ຺ຘຘມ຺ມາ ຠວິສ຺ສເຣ;

ອເຎ຺ຎປິ ວິຈິນິສ຺ສາມິ, ເຍ ຘມ຺ມາ ເພາຘິປາຈນາ.

“ວິຈິນເນ຺ຕາ ຕທາ ທກ຺ຂິໍ, ອຏ຺ຐມໍ ອຘິຏ຺ຐານປາຣມິໍ;

ປຸພ຺ພເກຫິ ມເຫສີຫິ, ອາເສວິຕນິເສວິຕໍ.

“ອິມໍ ຕ຺ວໍ ອຏ຺ຐມໍ ຕາວ, ທຬ຺ຫໍ ກຕ຺ວາ ສມາທິຍ;

ຕຕ຺ຖ ຕ຺ວໍ ອຈເລາ ຫຸຕ຺ວາ, ສເມ຺ພາຘິໍ ປາປຸຓິສ຺ສສິ.

“ຍຖາປິ ປພ຺ພເຕາ ເສເລາ, ອຈເລາ ສຸປ຺ປຕິຏ຺ຐິເຕາ;

ນ ກມ຺ປຕິ ຠຸສວາເຕຫິ, ສກຏ຺ຐາເນວ ຕິຏ຺ຐຕິ.

“ຕເຖວ ຕ຺ວມ຺ປິ ອຘິຏ຺ຐາເນ, ສພ຺ພທາ ອຈເລາ ຠວ;

ອຘິຏ຺ຐານປາຣມິຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ, ສເມ຺ພາຘິໍ ປາປຸຓິສ຺ສສີ”ຕິ.

ອຖສ຺ສ “ນ ເອຕ຺ຕເກເຫວ ພຸທ຺ຘກາຣກຘມ຺ເມຫິ ຠວິຕພ຺ພນ຺”ຕິ ອຸຕ຺ຕຣິປິ ອຸປຘາຣຍເຕາ ນວມໍ ເມຕ຺ຕາປາຣມິໍ ທິສ຺ວາ ເອຕທເຫາສິ – “ສຸເມຘປຓ຺ຑິຕ, ຕ຺ວໍ

ឥតោ បដ្ឋាយ សត្តមំ មេត្តាបារមិម្បិ បូរេយ្យាសិ។ អហិតេសុបិ ហិតេសុបិ ឯកចិត្តោ ភវេយ្យាសិ។ យថា ហិ ឧទកំ នាម បាបជនស្សាបិ កល្យាណជនស្សាបិ សីតភាវំ ឯកសទិសំ កត្វា ផរតិ, ឯវមេវ ត្វម្បិ សព្ពសត្តេសុ មេត្តចិត្តេន ឯកចិត្តោ ហោន្តោ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ សត្តមំ មេត្តាបារមិំ ទឡ្ហំ កត្វា អធិដ្ឋាសិ។ តេន វុត្តំ –

“ន ហេតេ ឯត្តកាយេវ, ពុទ្ធធម្មា ភវិស្សរេ;

អញ្ញេបិ វិចិនិស្សាមិ, យេ ធម្មា ពោធិបាចនា។

“វិចិនន្តោ តទា ទក្ខិំ, សត្តមំ មេត្តាបារមិំ;

បុព្ពកេហិ មហេសីហិ, អាសេវិតនិសេវិតំ។

“ឥមំ ត្វំ សត្តមំ តាវ, ទឡ្ហំ កត្វា សមាទិយ;

មេត្តាយ អសមោ ហោហិ, យទិ ពោធិំ បត្តុមិច្ឆសិ។

“យថាបិ ឧទកំ នាម, កល្យាណេ បាបកេ ជនេ;

សមំ ផរតិ សីតេន, បវាហេតិ រជោមលំ។

“តថេវ ត្វម្បិ អហិតហិតេ, សមំ មេត្តាយ ភាវយ;

មេត្តាបារមិតំ គន្ត្វា, សម្ពោធិំ បាបុណិស្សសី”តិ។

អថស្ស “ន ឯត្តកេហេវ ពុទ្ធការកធម្មេហិ ភវិតព្ព”ន្តិ ឧត្តរិម្បិ ឧបបរិក្ខតោ អដ្ឋមំ ឧបេក្ខាបារមិំ ទិស្វា ឯតទហោសិ – “សុមេធបណ្ឌិត, ត្វំ ឥតោ បដ្ឋាយ ឧបេក្ខាបារមិម្បិ បូរេយ្យាសិ។ សុខេបិ ទុក្ខេបិ មជ្ឈត្តោ ភវេយ្យាសិ។ យថា ហិ បថវី នាម សុចិម្បិ អសុចិម្បិ បក្ខិប្បមានា មជ្ឈត្តាវ ហោតិ, ឯវមេវ ត្វម្បិ សុខទុក្ខេសុ មជ្ឈត្តោ ហោន្តោ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ អដ្ឋមំ ឧបេក្ខាបារមិំ ទឡ្ហំ កត្វា អធិដ្ឋាសិ។ តេន វុត្តំ –

“ភ ហេតេ ឧត្តកាេយច, ព្យុឌ្ឍឆម្ពា កចិយ្យេរ;

អញ្ញាបិ ចិចិតិយ្យាមិ, េឃ ឆម្ពា េពាំឌិបិចភា៑

“ចិចិភន្តោ ពងាងក្លិ, ងឃមំ វ្ភេបក្ខាបិរយិ;

បុព្វកេហិ មេហឃីហិ, អាេឃចិពតិេឃចិពំ៑

“ព្ថាយំ ព្វំ ងឃមំ ពាច, ងឡ្យហំ គត្វា ឃមាឌិឃ;

ព្យលិក្ខេពា ងឡ្យេហា ហុត្វា, ឃេទ្ធាឌិ បិបុលិយ្យមិ៑

“ឃឆាបិ បឆចិ ភាយ, តិក្លិត្តំ អឃុចិ ឃុចិ;

វ្ភេបក្លិតិ វ្ភេភាេបេព, េពាបិត្យុភឃចឌ្ឍីតា៑

“ពេឆច ព្វយ្បិ ឃុលត្សេក្ល, ព្យលិក្ខេពា ឃងា កច;

វ្ភេបក្លាបិរយិពំ គត្វា, ឃេទ្ធាឌិ បិបុលិយ្យមី”តិ៑

ពេពា ចិន្តេសិ – “ព្ថាយម្ពិ េលិេក េពាំឌិឃេត្តហិ បុេពត្ថា េពាំឌិបរិបិចភា ព្យុឌ្ឍការកឆម្ពា ឧត្តកាេយច, ងឃ បិរយិយោ ធេបត្វា អញ្ញា ភត្វិ, ព្ថាយាបិ ងឃ បិរយិយោ វ្ភឌ្ឍ អាកាេឃបិ ភត្វិ, េហដ្ឋា បឆចិឃយ្បិ, បុរត្វិមាឌីឃុ ឌិឃាឃុបិ ភត្វិ, មឃ្យុេមច បភ ហងឃមំឃព្ភត្តេរ បតិដ្ឋិពា”តិ៑ ឧចំ ពាឃំ ហងេឃ បតិដ្ឋិពកាចំ ឌិឃ្វា ឃទ្ធាបិ ពា ងឡ្យហំ គត្វា អឌិដ្ឋាឃ បុភប្បុតំ ឃម្ពុឃេន្តា អត្យុេលិមបជិេលិមំ ឃម្ពុឃតិ, បរិឃេត្ត គេហត្វា អាឌិ បិេបតិ, អាឌិមិព្យុេហត្វា បរិឃេត្ត ធេបតិ, មេទ្ឍ្យេហត្វា វ្ភេកពា ឃ្លឃាេបតិ, វ្ភេកពា េកាឌីឃុ េហត្វា មេទ្ឍ្យ ឃ្លឃាេបតិ៑ ឌាហិរេកភណ្ឌបរិក្ខារកោ ឋាភបិរយី ភាយ, អន្តបរិក្ខារកោ ឋានភាបបិរយី ភាយ, ជីចិពបរិក្ខារកោ ឋាភបរយិត្វបិរយី ភាយាតិ ងឃ បិរយិយោ ងឃ វ្ភបបិរយិយោ ងឃ បរយិត្វបិរយិយោ ឃត្តុពេលំ ចិតិចេដ្ឋេត្តា ចិឃ មហាេមរ្យុ មព្វំ គត្វា ធក្កធាឡ្យអមហាឃមុដ្ឋ អាលុព្យឧេត្តា ចិឃ ធ ឃម្ពុមិ៑ ពេឃ្យចំ ងឃ បិរយិយោ ឃម្ពុឃត្តឃ្យ ឆម្ពុេពេជភ ធព្យុភហុពាឌិកក្ខិេយាឌ្ភឃពឃហឃ្យពាហលិ អឃំ មហាបឆចី ហត្វិភា អក្កត្តភឡ្យអកលិេបិ ចិឃ, បីឡ្យព្ថាឃមាភំ វ្ភឆ្ឍឃត្តំ ចិឃ ធ មហាចិរចំ ចិរចមាភា ឃក្កយ្បិ ឃយ្យកយ្បិ ឃយ្យេចឌិ, កុលិលធក្កំ ចិឃ េពលឃត្តធក្កំ ចិឃ ធ បរិព្ភមិ៑ េពភ ចុត្តំ –

“ឲត្តកាឃេច តេ លេិកេ, ឃេ ឆយុា នោឆិបិចតា;

ពព្ទុំ ភត្តិ អញ្ញាព, ឥព្យហំ ពត្តុ បតិដ្ឋហ៍

“ព្លេយ ឆយេុ សយុសតោ, សភាចសរសលក្លេណ;

ឆយុពេឌេភ ចសុឆា, ភសសហស្សិ បកព្យឆ៍

“ចលពិ រចពិ បឆចិ, ដ្ឋដ្ឋឃត្តិច បិញព្លពំ;

ពេលឃត្តេ ឃឆា ចក្កិ, ឲចំ កព្យតិ យេភតិ”តិ៍

យហាបឆចិឃា កព្យយាភាឃ រយុភករចាសិតេ សណ្ឌាតុំ អសក្កេត្តា ឃុកត្តចាពត្ថាហពា យហាឃាលិ ចិឃ យុឆ្ឋិពយុឆ្ឋិពាច បបតិំសុ, ឈដាឌឹតិ ក្យលិលកាឌភាតិ បចដ្ឋត្តាតិ អញ្ញាយញ្ញា បហរត្តាតិ ទុណ្ហចិទុណ្ហាតិ អហេសុំ៍ យហាឌភេា ភឹពពសិតេពា សព្វារ៌ ដ្ឋបសក្កយិព្វា “កិ ត្យ តេលា ភកចា ភាកាចដេ្ឋា អឃំ ក្ខពឃក្លកេចពាសុ អញ្ញាពរាចដេ្ឋាពិ ភ ហិ យឃំ ឲពំ ឌាភាយ, អបិច តេលា សញ្ញោបិ អឃំ យហាឌភេា ដ្ឋបទុតេពា, កិ ត្យ តេលា ព្លយស្ស លេិកស្ស បិបកំ ភចិស្សពិ, ដ្ឋកាហុ កល្យាណំ, កឆេឆ តេភា ឲពំ ការណេ”ត្តិ អាហ៍ អឆ សព្វា តេពសំ កធំ សុព្វា “ពុយេជ្យឃា ភាឃឆ យា ចិត្តឃិព្វ, ភត្តិ ចោ ព្លពេាតិកាតំ ភឃំ៍ ឃោ សោ យឃា អជ្ជ សុយេឆបល្ហិតេពា ‘អភាកតេព កោពយោ ភាយ ពុទ្ធោ ភចិស្សពី’តិ ព្យាកតេពា, សោ ភស បិរយិឃោ សយុសពិ, ពស្ស ភស បិរយិឃោ សយុសត្តស្ស ចិលេិញឲត្តស្ស ឆយុពេឌេភ សកលភសសហស្សិលេិកធាពុ ឲកប្យហារេភ កព្យតិ, ចេច, រចពិ ចា”តិ អាហ៍ ពេភ ទុត្តំ –

“ឃាចពា បរិសា អាសិ, ពុទ្ធស្ស បរិចេសភ;

បចេឆយាភា សា ពព្វ, យុឆ្ឋិតា សេសិ ក្ខមិឃំ៍

“ឈដាភេកសហស្សាតិ , ក្យម្ភិភាទ្បា សពា ធាហុ;

សញ្ញាណ្ហមធិតា ពព្វ, អញ្ញាយញ្ញា បឈដិតា៍

“ឧព្ពិគ្គា តសិតា ភីតា, ភន្តា ព្យថិតមានសា;

មហាជនា សមាគម្ម, ទីបង្ករមុបាគមុំ។

‘កឹ ភវិស្សតិ លោកស្ស, កល្យាណមថ បាបកំ;

សព្វោ ឧបទ្ទុតោ លោកោ, តំ វិនោទេហិ ចក្ខុម’។

“តេសំ តទា សញ្ញាបេសិ, ទីបង្ករោ មហាមុនិ;

វិស្សត្ថា ហោថ មា ភាថ, ឥមស្មិំ បថវិកម្បនេ។

“យមហំ អជ្ជ ព្យាកាសិំ, ពុទ្ធោ លោកេ ភវិស្សតិ;

ឯសោ សម្មសតិ ធម្មំ, បុព្ពកំ ជិនសេវិតំ។

“តស្ស សម្មសតោ ធម្មំ, ពុទ្ធភូមិំ អសេសតោ;

តេនាយំ កម្បិតា បថវី, ទសសហស្សី សទេវកេ”តិ។

មហាជនោ តថាគតស្ស វចនំ សុត្វា ហដ្ឋតុដ្ឋោ មាលាគន្ធវិលេបនំ អាទាយ រម្មនគរា និក្ខមិត្វា ពោធិសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា មាលាទីហិ បូជេត្វា វន្ទិត្វា បទក្ខិណំ កត្វា រម្មនគរមេវ បាវិសិ។ ពោធិសត្តោបិ ទស បារមិយោ សម្មសិត្វា វីរិយំ ទឡ្ហំ កត្វា អធិដ្ឋាយ និសិន្នាសនា វុដ្ឋាសិ។ តេន វុត្តំ –

“ពុទ្ធស្ស វចនំ សុត្វា, មនោ និព្ពាយិ តាវទេ;

សព្វេ មំ ឧបសង្កម្ម, បុនាបិ អភិវន្ទិសុំ។

“សមាទិយិត្វា ពុទ្ធគុណំ, ទឡ្ហំ កត្វាន មានសំ;

ឌិបក្កំ តយស្សិត្វា, អាវសា ចុឌ្ឍហិ ពទា”តិ៍

អថ ទោឆិសត្ត អាវសា ចុឌ្ឍហត្ត សកលទសសហស្សចក្កចាឡអទេចពា សត្ថុបតិត្វា ឌិទេន្តហិ យាលិកោត្តហិ បុទេត្វា ចត្តិត្វា “អឃ្យ

ស្មេយធពាបស, ពឃា អជ្ជ ឌិបក្កទេសពលស្ស បិទយ្វេល យហពី បត្តតា បត្តិពា, សា ទេព អតត្តទាទេឃត សយិញ្ញា, យា ទេព កឃំ ចា ឈម្ភិពត្ត

ចា អទេហាសិ, សទីទេ អប្យយត្តទោកាបិ ទោទោកា យា ក្ខប្យន្តិ, តិបំ បិទយិទេឃា បុទេទត្វា សយួាសទេត្តាឆិ បដិចិន្ត្យ ឃឆា បុប្ឞបកឋលុបកា ទុក្កា

សយទេឃ បុប្ផត្តិ ទេចច ឋលត្តិ ច, ពទេឆច ត្វយ្យិ សយឃំ អតពិក្កយិត្វា តិបំ សទេត្តាឆិយុត្តយំ ចុសស្ស”តិអាឌីតិ ឌុពិយក្កលិតិ បឃិទុទាហំសុ, ឲុចំ

បឃិទុទាហិត្វា អត្តទោតា អត្តទោតា ទេទចក្ខាតទេយច អកយំសុ៍ ទោឆិសទេត្តាបិ ទេទចពាហិ អភិត្ថុទេពា “អហំ ទស បិទយិទេឃា បុទេទត្វា

កប្យសពសហស្សាឆិកាតំ ចពុត្តំ អសទេត្តឃ្យាតំ យត្តទេក ញុទេត្តា កចិស្សាយី”តិ ឌីទិឃំ ទញ្ញហំ កត្វា អឆិដ្ឋាឃ តកំ អញ្ញ្ជកត្វា ហិយចត្តទេយច

អកយាសិ៍ ទេពត ចុត្ត –

“ឌិន្ត យាត្ុសកំ បុប្ជំ, ទេទចា យាត្ុសកា ក្ខទេកា;

សទេយាកិទត្តិ បុទេប្យហិ, ចុឌ្ឍហត្តស្ស អាវសា៍

“ទេចទឃត្តិ ច ទេព ទេសាត្តិ, ទេទចា យាត្ុសកា ក្ខទេកា;

យហត្តំ បត្តិតំ ញុឃ្ឃំ តំ លកស្ស ឃឆិន្តិតំ៍

“សត្តីពិទេឃា ចិចជ្ជត្ត, ទេសាទេកា ទោទោកា ចិតស្សញ;

យា ទេព កចត្តត្តទាឃា, ចុស តិបំ ទោឆិយុត្តយំ៍

“ឃឆាបិ សយទេឃ បទេត្ត, បុប្ផត្តិ បុប្ផិទេតា ក្ុយា;

ពទេឆច ត្វំ យហាឌិរ, ញុទ្ធញាណទេលាត បុប្ផស្ស៍

“ឃឆា ទេឃ ទេកធិ សយ្ពុទ្ធា, បុទឃំ ទស បិទយី;

តថេវ ត្វំ មហាវីរ, បូរយ ទស បារមី។

“យថា យេ កេចិ សម្ពុទ្ធា, ពោធិមណ្ឌម្ហិ ពុជ្ឈរេ;

តថេវ ត្វំ មហាវីរ, ពុជ្ឈស្សុ ជិនពោធិយំ។

“យថា យេ កេចិ សម្ពុទ្ធា, ធម្មចក្កំ បវត្តយុំ;

តថេវ ត្វំ មហាវីរ, ធម្មចក្កំ បវត្តយ។

“បុណ្ណមាយេ យថា ចន្ទោ, បរិសុទ្ធោ វិរោចតិ;

តថេវ ត្វំ បុណ្ណមនោ, វិរោច ទសសហស្សិយំ។

“រាហុមុត្តោ យថា សូរិយោ, តាបេន អតិរោចតិ;

តថេវ លោកា មុច្ចិត្វា, វិរោច សិរិយា តុវំ។

“យថា យា កាចិ នទិយោ, ឱសរន្តិ មហោទធិំ;

ឯវំ សទេវកា លោកា, ឱសរន្តុ តវន្តិកេ។

“តេហិ ថុតប្បសត្ថោ សោ, ទស ធម្មេ សមាទិយ;

តេ ធម្មេ បរិបូរេន្តោ, បវនំ បាវិសី តទា”តិ។

សុមេធកថា និដ្ឋិតា។

រម្មនគរវាសិនោបិ ខោ នគរំ បវិសិត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ អទំសុ។ សត្ថា តេសំ ធម្មំ ទេសេត្វា មហាជនំ សរណាទីសុ

បតិដ្ឋាបេត្វា រម្មវការមាតិក្កមិត្វា តតោ ឧទ្ធម្បិ យាវតាយុកំ តិដ្ឋន្តោ សព្ពំ ពុទ្ធកិច្ចំ កត្វា អនុក្កមេន អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាយិ។ តត្ថ យំ វត្តព្ពំ, តំ សព្ពំ ពុទ្ធវំសេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។ វុត្តញ្ហិ តត្ថ –

“តទា តេ ភោជយិត្វាន, សសង្ឃំ លោកនាយកំ;

ឧបគច្ឆុំ សរណំ តស្ស, ទីបង្ករស្ស សត្ថុនោ។

“សរណាគមនេ កញ្ចិ, និវេសេតិ តថាគតោ;

កញ្ចិ បញ្ចសុ សីលេសុ, សីលេ ទសវិធេ បរំ។

“កស្សចិ ទេតិ សាមញ្ញំ, ចតុរោ ផលមុត្តមេ;

កស្សចិ អសមេ ធម្មេ, ទេតិ សោ បដិសម្ភិទា។

“កស្សចិ វរសមាបត្តិយោ, អដ្ឋ ទេតិ នរាសភោ;

តិស្សោ កស្សចិ វិជ្ជាយោ, ឆឡភិញ្ញា បវេច្ឆតិ។

“តេន យោគេន ជនកាយំ, ឱវទតិ មហាមុនិ;

តេន វិត្ថារិកំ អាសិ, លោកនាថស្ស សាសនំ។

“មហាហនុសភក្ខន្ធោ, ទីបង្ករសនាមកោ;

ពហូ ជនេ តារយតិ, បរិមោចេតិ ទុគ្គតិំ។

“ពោធនេយ្យំ ជនំ ទិស្វា, សតសហស្សេបិ យោជនេ;

លេហាត ប្រកត្ថាត, ទៅទេធតិ ត៌ យហាយុតិ៍

“បឋយាកិរយរេយ ត្យុទ្ធា, ទេកាខិរតយទៅធយិ;

ក្យុតិឃាកិរយរេយ ភាទេធា, ភច្យុតិទេកាខិយទៅធយិ៍

“ឃភា ច ទេចកចតយិ្យត្យុទ្ធា ឆយុ្ចយទេឌរយិ;

ភច្យុតិទេកាខិរតហស្សុាត៌, ពតិឃាកិរយរេយា អហ្យ៍

“រត្តិបិពា តទេយា អាឃ្យ, ឌីបក្ខទេស្សុ រតួ្ធទេភា;

ទេកាខិរតរហស្សុាត៌, បឋទេយា អាឃិ រយាកទេយា៍

“ប្យុត ភាទេកក្យុដយិ្យឃចិទេចកាកទេត ខិទេត;

លីលាយចា ឌីតយលិ, រយិរ្យ រតទេកាខិទេយា៍

“ឃយិ្យោកាទេល យហាឌីទេទា, ឃ្យុគស្សុតធិល្យុក្ខទេយ;

ភច្យុតិទេកាខិរតហទេស្សុហិ, បចាទេទធិ យហាយុតិ៍

“អហ៌ ទេតភ រយរេយត, ឌខិទេលិ ្រកពាបទេភា;

អត្តលិក្ខយិ្យោទេទលោ, បញ្ញាកិញ្ញាយ្យ បិទេក្យ៍

“ឆរឌីររហស្សុាត៌ , ឆយុ្ចាកិរយរេយា អហ្យ;

ឲកខ្ចិត្ត អកិរយយា, កលភាទេពា អរខ្ចិយា៍

“ចិត្ទាទិកំ ចាហុឌញ្ញា, ពុង្គ ចិតំ អហុ ពងា;

ឥបន្ករស្ស កាចតោ, សាសតំ សុចិតោសិតំ។

“ចត្តារិ សពសហស្សានិ, លញ្ជអកិញ្ញា យហិង្គិកា;

ឥបន្ករំ តេលិកចិត្យំ, បរិចារេន្តិ សព្ពងា។

“ខេម រោចិ ទោត សមសេមត, ជហត្ថិ យាត្យំ កចំ;

អបត្តយាតសា តេសក្លា, ករហិតា កចត្តិ តោ។

“សុបុប្បិតំ បាចចតំ, អរហេត្តហិ តាឌិហិ;

ពិឈាសចេហិ ចិយលេហិ, ក្ខុបសោកតិ សចេចតោ។

“តកទំ រយុចតិ តាយ, សុខេចា តាយ ពត្តិយោ;

សុមេឈា តាយ ជតិកា, ឥបន្ករស្ស សត្ទ្វោតា។

“សុមន្កូលោ ច ពិស្សោ ច, អទេហសុំ អក្កុសាចកា;

សាកតោ តាយុបដ្ឋាកោ, ឥបន្ករស្ស សត្ទ្វោតា។

“តត្ថា ចេច សុតត្ថា ច, អទេហសុំ អក្កុសាចិកា;

ពោធិ តស្ស កាចតោ, បិប្បលិតិ បចុច្ចតិ។

“អសីតិហត្ថមុព្ពេធោ, ទីបង្ករោ មហាមុនិ;

សោភតិ ទីបរុក្ខោវ, សាលរាជាវ ផុល្លិតោ។

“សតសហស្សវស្សានិ, អាយុ តស្ស មហេសិនោ;

តាវតា តិដ្ឋមានោ សោ, តារេសិ ជនតំ ពហុំ។

“ជោតយិត្វាន សទ្ធម្មំ, សន្តារេត្វា មហាជនំ;

ជលិត្វា អគ្គិក្ខន្ធោវ, និព្ពុតោ សោ សសាវកោ។

“សា ច ឥទ្ធិ សោ ច យសោ, តានិ ច បាទេសុ ចក្ករតនានិ;

សព្ពំ តមន្តរហិតំ, ននុ រិត្តា សព្ពសង្ខារា”តិ។

ទីបង្ករស្ស បន ភគវតោ អបរភាគេ ឯកំ អសង្ខ្យេយ្យំ អតិក្កមិត្វា កោណ្ឌញ្ញោ នាម សត្ថា ឧទបាទិ។ តស្សាបិ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ។ បឋមសន្និបាតេ កោដិសតសហស្សំ, ទុតិយេ កោដិសហស្សំ, តតិយេ នវុតិកោដិយោ។ តទា ពោធិសត្តោ វិជិតាវី នាម ចក្កវត្តី ហុត្វា កោដិសតសហស្សសង្ខ្យស្ស ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ អទាសិ។ សត្ថា ពោធិសត្តំ “ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ ព្យាករិត្វា ធម្មំ ទេសេសិ។ សោ សត្ថុ ធម្មកថំ សុត្វា រជ្ជំ និយ្យាទេត្វា បព្ពជិ។ សោ តីណិ បិដកានិ ឧគ្គហេត្វា អដ្ឋ សមាបត្តិយោ បញ្ច អភិញ្ញាយោ ច ឧប្បាទេត្វា អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកេ និព្ពត្តិ។ កោណ្ឌញ្ញស្ស ពុទ្ធស្ស បន រម្មវតី នាម នគរំ, សុនន្ទោ នាម ខត្តិយោ បិតា, សុជាតា នាម ទេវី មាតា, ភទ្ទោ ច សុភទ្ទោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, អនុរុទ្ធោ នាមុបដ្ឋាកោ, តិស្សា ច ឧបតិស្សា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, សាលកល្យាណី ពោធិ, អដ្ឋាសីតិហត្ថុព្ពេធំ សរីរំ, វស្សសតសហស្សំ អាយុប្បមាណំ អហោសិ។

“កោណ្ឌញ្ញស្ស អបរេន, កោណ្ឌញ្ញោ នាម នាយកោ;

អនន្តតេជោ អមិតយសោ, អប្បមេយ្យោ ទុរាសទោ”តិ។

តស្ស អបរភាគេ ឯកំ អសង្ខ្យេយ្យំ អតិក្កមិត្វា ឯកស្មិំយេវ កប្បេ ចត្តារោ ពុទ្ធា និព្ពត្តិំសុ មង្គលោ, សុមនោ, រេវតោ, សោភិតោតិ។

យក្ខលស្ស កាចេតា តយោ សត្តិបិតា អហេសុំ ទេតុ បឍយសត្តិបិតេ កោដិសតសហស្សំ កិក្ខ អហេសុំ, ទុតិយេ កោដិសហស្សំ, តតិយេ តចុតិកោដិយោ៎ ចេយាតិកកាតា កិរស្ស អាតត្តក្យាទោ តាយ តចុតិកោដិសដ្ឋាយ បរិសាយ សង្គិ ឍយ្យស្សចតត្វាយ សត្ថុ សត្តិកំ អាកយាសិ៎ សត្ថា តស្ស អតុបុត្តិំ កធំ កធេសិ, សោ សង្គិ បរិសាយ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ៎ សត្ថា តេសំ ក្យលបុត្តាតំ បុត្តចរិតំ ឍ្នលោកេត្តា ខ្ទុន្ទិយឈបត្តឌីចរស្ស ដ្ឋបតិស្សឃំ ឌិត្វា ឥក្ខិណហត្ថំ បសារេត្វា "ឧឆ, កិក្ខចោ"តិ អាហ៎ សទ្ទោ តដ្ខណេញ្ញាច ខ្ទុន្ទិយឈបត្តឌីចរឆរា សដ្ឋិចស្សយហាចេរា ឋិយ អាកប្បសម្បន្នា ហុត្វា សត្ថារំ ចត្តិត្វា បរិចារយិំសុ៎ អយយស្ស តតិយោ សាចកសត្តិបិតោ អហោសិ៎

យថា បត អញ្ញោសំ ឰុទ្ធាតំ សយត្វា អសីតិហត្ថុប្បយាណាចេយច សរីរប្បកា អហោសិ, ត ឧថំ តស្ស តស្ស បត កាចេតា សរីរប្បកា តិច្ចកាលំ ឍសសហស្សិលោកធាតុំ ផរិត្វា អដ្ឋាសិ៎ រុក្ខបឆចិបព្វតសម្ភារាឍយោ អត្តយោ ដ្ឋក្ខលិកាឌីតិ ដ្ឋបិតាយ សុចណ្ណបដ្ថបរិយោតន្ធា ឋិយ អហេសុំ អាឃុប្បយាណំ បតស្ស តចុតិចស្សសហស្សាតិ អហោសិ៎ ឧត្តកំ កាលំ ចត្តិយស្សរិយាឍយោ អត្តតោ បកាយ ឋិទោធិតុំ តាសក្ខិសុ, រត្តិត្តិចបរិច្ឆេឆោ ត បញ្ញាយិត្ថុ៎ ឌិចា សុរិយាលោកេត ឋិយ សត្តា តិច្ចំ ឰុទ្ធាលោកេតច ឋិចរិំសុ, សាយំ បុប្ផិតក្យសុយាតំ, បិតោ រចតកសក្យណាឌីតត្វា ចសេត លោកោ រត្តិត្តិចបរិច្ឆេធំ សល្លក្ខេសិ៎

កិំ បត អញ្ញោសំ ឰុទ្ធាតំ អយយាត្យការេចា តត្ថិតិ? នោ តត្ថិ៎ តេបិ ហិ អាកង្ខយាតា ឍសសហស្សិ ចា លោកធាតុំ តតោ ចា កិយ្យោ អាកាយ ផរេយ្យុំ យក្ខលស្ស បត កាចេតា បុព្វបត្ថតាចសេត អញ្ញោសំ ព្យាមប្បកា ឋិយ សរីរប្បកា តិច្ចកាលមេច ឍសសហស្សិលោកធាតុំ ផរិត្វា អដ្ឋាសិ៎ សោ កិរ ខៅធិសត្តចរិយកាលេ ចេស្សន្តរសឌិសេ អត្តភាវេ ឋិតោ សបុត្តឌារោ ចក្កបព្វតសឌិសេ បព្វតេ ចសិ៎ អថេកោ ឍរឌាឋិកោ តាម យក្ខោ មហាបុរិសស្ស ឌាតន្ហ្យាសយតំ សុត្វា ព្រាហ្មណចណ្ណេត ដ្ឋបសង្កមិត្វា មហាសត្តំ ទ្វេ ឌារកេ យាចិ៎ មហាសត្តោ "ឌឌាមិ ព្រាហ្មណស្ស បុត្តកេ"តិ ហដ្ឋបហដ្ឋោ ដ្ឋទកបរិយន្តំ បឆចិំ កម្បេត្តោ ទ្វេបិ ឌារកេ អឌាសិ៎ យក្ខោ ចង្កមតកោដិយំ អាលម្ពតផលកំ តិស្សាយ ឋត្វា បស្សន្តស្សេច មហាសត្តស្ស មូលកលាបេ ឋិយ ទ្វេ ឌារកេ ខាឌិ៎ មហាបុរិសស្ស យក្ខំ ឍ្នលោកេត្វា មុខេ ឋិចដយត្តេ អក្គិខាលំ ឋិយ លោហិតធារំ ដ្ឋក្គិរយាតំ តស្ស មុខំ ឌិស្វាបិ កេសក្គមត្តម្បិ ទោមតស្សំ ត ដ្ឋប្បជ្ជិ៎ "សុឌិន្នំ ចត មេ ឌាត"ន្តិ ចិន្តយតោ បតស្ស សរីរេ មហន្តំ បីតិសោមតស្សំ ដ្ឋឍបាឌិ៎ សោ "ខ្ទុយស្ស មេ តិស្សន្ទេត អតាគតេ ខ្ទុមិតាច តិហារេត រស្មិយោ តិក្ខមន្តូ"តិ បត្ថតំ អកាសិ៎ តស្ស តំ បត្ថតំ តិស្សាយ ឰុទ្ធភូតស្ស សរីរតោ រស្មិយោ តិក្ខមិត្វា ឧត្តកំ ឋាតំ ផរិំសុ៎

អបរម្បិស្ស បុព្វចរិតំ អត្ថិ៎ សោ កិរ ខៅធិសត្តកាលេ ឧកស្ស ឰុទ្ធស្ស ចេតិយំ ឌិស្វា "ខ្ទុយស្ស ឰុទ្ធស្ស យយា ឌីចិតំ បរិច្ចឌិតុំ ចដ្ដតី"តិ ឍណ្ឌឌីបិកាចេឆតតិយាមេត សកលសរីរំ ចេឋេត្វា រតតយត្តយក្យឍអំ សតសហស្សគ្ឃតិកំ សុចណ្ណបាតិំ សប្បិស្ស បូរេត្វា តត្ថ សហស្សចដ្ដិយោ ខាលេត្វា តំ សីសេតាឌាយ សកលសរីរំ ខាលេត្វា ចេតិយំ បឍក្ខិណំ កេរោន្តោ សកលរត្តិំ ឌីតិតាមេសិ៎ ឧថំ យាច អរុណុក្គមតា ចាយមត្តស្សាបិស្ស លោមក្យបមត្តម្បិ ដ្ឋសុមំ ត កហិំ បឍមកត្តំ បចិដ្ឋការលោ ឋិយ អហោសិ៎ ឍម្មោ ហិ តាមេស អត្តាតំ រក្ខន្តំ រក្ខតិ៎ តេតាហ ភកចា –

“ធម្មោ ហវេ រក្ខតិ ធម្មចារិំ, ធម្មោ សុចិណ្ណោ សុខមាវហាតិ;

ឯសានិសំសោ ធម្មេ សុចិណ្ណេ, ន ទុគ្គតិំ គច្ឆតិ ធម្មចារី”តិ. (ថេរគា. ៣០៣; ជា. ១.១០.១០២; ១.១៥.៣៨៥);

ឥមស្សាបិ កម្មស្ស និស្សន្ទេន តស្ស ភគវតោ សរីរោភាសោ ទសសហស្សិលោកធាតុំ ផរិត្វា អដ្ឋាសិ.

តទា អម្ហាកំ ពោធិសត្តោ សុរុចិ នាម ព្រាហ្មណោ ហុត្វា “សត្ថារំ និមន្តេស្សាមី”តិ ឧបសង្កមិត្វា មធុរធម្មកថំ សុត្វា “ស្វេ មយ្ហំ ភិក្ខំ គណ្ហថ, ភន្តេ”តិ អាហ. ព្រាហ្មណ, កិត្តកេហិ តេ ភិក្ខូហិ អត្ថោតិ? “កិត្តកា បន តេ, ភន្តេ, បរិវារភិក្ខូ”តិ អាហ. តទា បន សត្ថុ បឋមសន្និបាតោយេវ ហោតិ, តស្មា “កោដិសតសហស្ស”ន្តិ អាហ. ភន្តេ, សព្ពេហិបិ សទ្ធិំ មយ្ហំ គេហេ ភិក្ខំ គណ្ហថាតិ. សត្ថា អធិវាសេសិ. ព្រាហ្មណោ ស្វាតនាយ និមន្តេត្វា គេហំ គច្ឆន្តោ ចិន្តេសិ – “អហំ ឯត្តកានំ ភិក្ខូនំ យាគុភត្តវត្ថាទីនិ ទាតុំ សក្កោមិ, និសីទនដ្ឋានំ បន កថំ ភវិស្សតី”តិ.

តស្ស សា ចិន្តា ចតុរាសីតិយោជនសហស្សមត្ថកេ ឋិតស្ស ទេវរញ្ញោ បណ្ឌុកម្ពលសិលាសនស្ស ឧណ្ហភាវំ ជនេសិ. សក្កោ “កោ នុ ខោ មំ ឋានា ចាវេតុកាមោ”តិ ទិព្ពចក្ខុនា ឱលោកេន្តោ មហាបុរិសំ ទិស្វា “សុរុចិ នាម ព្រាហ្មណោ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ និមន្តេត្វា និសីទនដ្ឋានត្ថាយ ចិន្តេសិ, មយាបិ តត្ថ គន្ត្វា បុញ្ញកោដ្ឋាសំ គហេតុំ វដ្ដតី”តិ វឌ្ឍកិវណ្ណំ និម្មិនិត្វា វាសិផរសុហត្ថោ មហាបុរិសស្ស បុរតោ បាតុរហោសិ. សោ “អត្ថិ នុ ខោ កស្សចិ ភតិយា កត្តព្ព”ន្តិ អាហ. មហាបុរិសោ តំ ទិស្វា “កិំ កម្មំ ករិស្សសី”តិ អាហ. “មម អជានតសិប្បំ នាម នត្ថិ, គេហំ វា មណ្ឌបំ វា យោ យំ ការេតិ, តស្ស តំ កាតុំ ជានាមី”តិ. “តេន ហិ មយ្ហំ កម្មំ អត្ថី”តិ. “កិំ អយ្យា”តិ? “ស្វាតនាយ មេ កោដិសតសហស្សភិក្ខូ និមន្តិតា, តេសំ និសីទនមណ្ឌបំ ករិស្សសី”តិ. “អហំ នាម ករេយ្យំ, សចេ មេ ភតិំ ទាតុំ សក្ខិស្សថា”តិ. “សក្ខិស្សាមិ តាតា”តិ. “សាធុ ករិស្សាមី”តិ គន្ត្វា ឯកំ បទេសំ ឱលោកេសិ, ទ្វាទសតេរសយោជនប្បមាណោ បទេសោ កសិណមណ្ឌលំ វិយ សមតលោ អហោសិ. សោ “ឯត្តកេ ឋានេ សត្តរតនមយោ មណ្ឌបោ ឧដ្ឋហតូ”តិ ចិន្តេត្វា ឱលោកេសិ. តាវទេវ បថវិំ ភិន្ទិត្វា មណ្ឌបោ ឧដ្ឋហិ. តស្ស សោវណ្ណមយេសុ ថម្ភេសុ រជតមយា ឃដកា អហេសុំ, រជតមយេសុ សោវណ្ណមយា, មណិត្ថម្ភេសុ បវាឡមយា, បវាឡត្ថម្ភេសុ មណិមយា, សត្តរតនមយេសុ សត្តរតនមយាវ ឃដកា អហេសុំ. តតោ “មណ្ឌបស្ស អន្តរន្តរេន កិង្កិណិកជាលំ ឱលម្ពតូ”តិ ឱលោកេសិ, សហ ឱលោកនេនេវ កិង្កិណិកជាលំ ឱលម្ពិ, យស្ស មន្ទវាតេរិតស្ស បញ្ចង្គិកស្សេវ តូរិយស្ស មធុរសទ្ទោ និច្ឆរតិ, ទិព្ពសង្គីតិវត្តនកាលោ វិយ ហោតិ. “អន្តរន្តរា គន្ធទាមមាលាទាមានិ ឱលម្ពន្តូ”តិ ចិន្តេសិ, ទាមានិ ឱលម្ពិំសុ. “កោដិសតសហស្សសង្ខានំ ភិក្ខូនំ អាសនានិ ច អាធារកានិ ច បថវិំ ភិន្ទិត្វា ឧដ្ឋហន្តូ”តិ ចិន្តេសិ, តាវទេវ ឧដ្ឋហិំសុ. “កោណេ កោណេ ឯកេកា ឧទកចាដិយោ ឧដ្ឋហន្តូ”តិ ចិន្តេសិ, ឧទកចាដិយោ ឧដ្ឋហិំសុ.

ឯត្តកំ មាបេត្វា ព្រាហ្មណស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “ឯហិ អយ្យ, តវ មណ្ឌបំ ឱលោកេត្វា មយ្ហំ ភតិំ ទេហី”តិ អាហ. មហាបុរិសោ គន្ត្វា មណ្ឌបំ ឱលោកេសិ, ឱលោកេន្តស្សេវស្ស សកលសរីរំ បញ្ចវណ្ណាយ បីតិយា និរន្តរំ ផុដំ អហោសិ. អថស្ស មណ្ឌបំ ឱលោកយតោ ឯតទហោសិ

– “នាយំ មណ្ឌេបិ មនុស្សភូតេន កតោ, មយ៉ាបន អញ្ញាសយំ មយ៉ាកុលំ អាកម្ម អឌ្ឍ សក្កចន្ទំ ក្រោមអហោសិ, តថា សក្កេន ទេវទត្តា អយំ មណ្ឌេបិ ការិតោ ភវិស្សតី”តិ។ “ន ខោ បន មេ យុត្តំ ឲចន្ទេប មណ្ឌេប ឲកនីចសំមេច នានំ នាតុំ, សត្តាហំ វស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ធាតិសុក្ខានិក្ខាកិត្តកយ្យិ សមានំ ទេវិនីសត្តានំ តុដ្ឋិំ កាតុំ ន សក្កោតិ, អលង្កតសីសំ បន លិខិត្វា អឌ្ឍិតអក្ខិនិ ក្រៃរោទេត្វា ហទយមំសំ ចានុក្តទេត្វា ជិត្តការេល ទេវិនីសត្តានំ ចាកំ តិស្សាយ តុដ្ឋិំ នាម ហោតិ។ អយ្យាកយ្យិ ហិ ទេវិនីសត្តស្ស សិចិខាតកេ ទេចសិកំ បញ្ចា កហាបណសតសហស្សានិ ចិស្សជ្ជេត្វា ចតុសុ ទ្វារេសុ នករមជ្ឈេច នានំ ទេន្តស្ស តំ នានំ ចាកតុដ្ឋិំ ក្រៃរោទេតុំ នាសក្កិ។ យនា បនស្ស ពោធិសត្តេន អាកត្វា សក្កោ ទេចរាខា អក្ខិនិ យាចិ, តនា តានិ ក្រៃរោទេត្វា ទេវមានស្សេច ហាសោ ក្រៃជ្ជិ, កោសក្កុមត្តម្បិ ចិត្តស្ស អញ្ញថត្តំ នាហោសិ។ ឲចំ នានំ តិស្សាយ ទេវិនីសត្តានំ តិត្តិ នាម នត្ថិ។ តស្មា រាជាបិ មហាបុរិសោ “សត្តាហំ មយា ពោធិសត្តសហស្សសក្កានំ កិក្ខិំ នានំ នាតុំ ចដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា តស្មិំ មណ្ឌេប ឲ្យដ្ឋបេត្វា កិក្ខុសង្ឃំ និសីទាបេត្វា សត្តាហំ កចបិតំ នាម នានំ អទាសិ។ កចបិតន្តិ មហន្តំ មហន្តំ កោលម្ពំ លិវស្ស បូរេត្វា ក្រៃន្តេសុ អាទោរាបេត្វា ឈតបាកបក្កំ លិវេន ទេនាកេ តណ្ឌុលេ បក្ខិបិត្វា បក្កមធុសក្ករាចុណ្ណបញ្ចិហិ អភិសង្ខតំ ភោជនំ ចុច្ចតិ។ មនុស្សាមេច បន បរិចិសិតុំ នាសក្ខិសុ, ទេវាបិ ឲកន្តរិកា ហុត្វា បរិចិសិសុ។ ទ្វាទសយោជនមត្តោ ធាតយ្យិ កិក្ខុ ក៏ហិញ្ញំ តប្បហោសិមេច។ តេ បន កិក្ខុ អត្តនា អត្តនា អានុភាវេន និសីទិសុ។ បរិយោសានទិចសេ សព្ពកិក្ខុនំ បត្តានិ នោចាបេត្វា ទេសជ្ជតាយ សប្បិនវនីតមធុផាណិតាទីនិ បូរេត្វា តិចីចរេហិ សទ្ធិំ អទាសិ, សង្ឃនវកកិក្ខុនា លទ្ធចីចរសាដកា សតសហស្សគ្ឃនកា អហេសុំ។

សត្វា អនុមោទនំ ករោន្តោ “អយំ បុរិសោ ឲចរូបំ មហានានំ អទាសិ, កោ នុ ខោ ភវិស្សតី”តិ ឧបធារេន្តោ “អនាគតេ កប្បសតសហស្សាធិកានំ ទ្វិន្នំ អសង្ខេយ្យានំ មត្ថកេ កោតមោ នាម ពុទ្ធោ ភវិស្សតី”តិ ទិស្វា មហាបុរិសំ អាមន្តេត្វា “ត្វំ ឲត្តកំ នាម កាលំ អតិក្កមិត្វា កោតមោ នាម ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ ព្យាកាសិ។ មហាបុរិសោ ព្យាករណំ សុត្វា “អហំ កិរ ពុទ្ធោ ភវិស្សាមិ, កោ មេ ឃរាចាសេន អត្ថោ, បព្ពជិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តថារូបំ សម្បត្តិំ ខេឡបិណ្ឌំ ចិយ បហាយ សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា ពុទ្ធចចនំ ក្រៃកណ្ហិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា អាយុបរិយោសានេ ព្រហ្មលោកេ និព្ពត្តិ។

មង្គលស្ស បន កកចតោ នករំ ក្រៃត្តរំ នាម អហោសិ, បិតាបិ ក្រៃត្តរោ នាម ខត្តិយោ, មាតាបិ ក្រៃត្តរា នាម ទេវី, សុជាតោ ច ឆម្មសេនោ ច ទ្វេ អក្កសាចកា, បាលិតោ នាមុបដ្ឋាកោ, សីចលី ច អសោកា ច ទ្វេ អក្កសាចិកា, នាកខុក្ខោ ទោធិ, អដ្ឋាសីតិហត្ថុព្ពេធំ សរីរំ អហោសិ។ នវុតិចស្សសហស្សានិ ឆត្វា បរិនិព្ពុតេ បន តស្មិំ ភកចតិ ឲកប្បហារេរនេច ឆស ចក្កចាឡសហស្សានិ ឲកន្ធការានិ អហេសុំ។ សព្ពចក្កចាឡេសុ មនុស្សានំ មហន្តំ អាលោកបរិទេចនំ អហោសិ។

“កោណ្ឌញ្ញស្ស អបរេន, មង្គលោ នាម នាយកោ;

តមំ លោកេ និហន្ត្វាន, ឆម្មោក្កមភិធារយី”តិ។

ឯវំ ទសសហស្សិលោកធាតុំ អន្ធការំ កត្វា បរិនិព្វុតស្ស តស្ស ភគវតោ អបរភាគេ សុមនោ នាម សត្ថា ឧទបាទិ។ តស្សាបិ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ។ បឋមសន្និបាតេ កោដិសតសហស្សភិក្ខូ អហេសុំ, ទុតិយេ កញ្ចនបព្វតម្ហិ នវុតិកោដិសហស្សានិ, តតិយេ អសីតិកោដិសហស្សានិ។ តទា មហាសត្តោ អតុលោ នាម នាគរាជា អហោសិ មហិទ្ធិកោ មហានុភាវោ។ សោ "ពុទ្ធោ ឧប្បន្នោ"តិ សុត្វា ញាតិសង្ឃបរិវុតោ នាគភវនា និក្ខមិត្វា កោដិសតសហស្សភិក្ខុបរិវារស្ស តស្ស ភគវតោ ទិព្វតុរិយេហិ ឧបហារំ ការេត្វា មហាទានំ បវត្តេត្វា បច្ចេកំ ទុស្សយុគានិ ទត្វា សរណេសុ បតិដ្ឋាសិ។ សោបិ តំ សត្ថា "អនាគតេ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី"តិ ព្យាកាសិ។ តស្ស ភគវតោ នគរំ មេខលំ នាម អហោសិ, សុទត្តោ នាម រាជា បិតា, សិរិមា នាម មាតា, សរណោ ច ភាវិតត្តោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, ឧទេនោ នាម ឧបដ្ឋាកោ, សោណា ច ឧបសោណា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, នាគរុក្ខោ ពោធិ, នវុតិហត្ថុព្វេធំ សរីរំ, នវុតិយេវ វស្សសហស្សានិ អាយុប្បមាណំ អហោសិ។

"មង្គលស្ស អបរេន, សុមនោ នាម នាយកោ;

សព្វធម្មេហិ អសមោ, សព្វសត្តានមុត្តមោ"តិ។

តស្ស អបរភាគេ រេវតោ នាម សត្ថា ឧទបាទិ។ តស្សាបិ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ។ បឋមសន្និបាតេ គណនា នត្ថិ, ទុតិយេ កោដិសតសហស្សភិក្ខូ អហេសុំ, តថា តតិយេ។ តទា ពោធិសត្តោ អតិទេវោ នាម ព្រាហ្មណោ ហុត្វា សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា សរណេសុ បតិដ្ឋាយ សិរស្មិំ អញ្ជលិំ ឋបេត្វា តស្ស សត្ថុនោ កិលេសប្បហានេ វណ្ណំ វត្វា ឧត្តរាសង្គេន បូជំ អកាសិ។ សោបិ តំ "ពុទ្ធោ ភវិស្សសី"តិ ព្យាកាសិ។ តស្ស បន ភគវតោ នគរំ ធញ្ញវតី នាម អហោសិ, បិតា វិបុលោ នាម ខត្តិយោ, មាតាបិ វិបុលា នាម ទេវី, វរុណោ ច ព្រហ្មទេវោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, សម្ភវោ នាម ឧបដ្ឋាកោ, ភទ្ទា ច សុភទ្ទា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, នាគរុក្ខោវ ពោធិ, សរីរំ អសីតិហត្ថុព្វេធំ អហោសិ, អាយុ សដ្ឋិ វស្សសហស្សានីតិ។

"សុមនស្ស អបរេន, រេវតោ នាម នាយកោ;

អនូបមោ អសទិសោ, អតុលោ ឧត្តមោ ជិនោ"តិ។

តស្ស អបរភាគេ សោភិតោ នាម សត្ថា ឧទបាទិ។ តស្សាបិ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ។ បឋមសន្និបាតេ កោដិសតភិក្ខូ អហេសុំ, ទុតិយេ នវុតិកោដិយោ, តតិយេ អសីតិកោដិយោ។ តទា ពោធិសត្តោ អជិតោ នាម ព្រាហ្មណោ ហុត្វា សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា សរណេសុ បតិដ្ឋាយ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ អទាសិ។ សោបិ តំ "ពុទ្ធោ ភវិស្សសី"តិ ព្យាកាសិ។ តស្ស បន ភគវតោ សុធម្មំ នាម នគរំ អហោសិ, បិតាបិ សុធម្មោ នាម រាជា, មាតាបិ សុធម្មា នាម ទេវី, អសមោ ច សុនេត្តោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, អនោមោ នាម ឧបដ្ឋាកោ, នកុលា ច សុជាតា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, នាគរុក្ខោវ ពោធិ, អដ្ឋបណ្ណាសហត្ថុព្វេធំ សរីរំ អហោសិ, នវុតិ វស្សសហស្សានិ

អាឃុប្យយាលត្តិ៍

“ទេចតស្ស អបទេត, សោកិទេតា តាយ តាឃទេកា;

សយាហិទេតា សត្តចិទេត្តា, អសទេយា អប្យជិបុក្កទេលិ”តិ៍

តស្ស អបទកាទេក ឲក៌ អសទេជ្ជ្យយ្ស៊ំ អតិក្កយិត្វា ឲកស្ស៊ិទេឃច កទេប្យ តទេឃា ញុទ្ធោ គិដ្ឋត្តិស្ស អទេតាយឥស្សឹ បក្ខុទេយា តាទទោតិ៍ អទេតាយឥស្សិស្ស កកចទេតា តទេឃា សាចកសត្តិបិតា អទេហស្ស៍ បជយសត្តិបិទេត កិក្ខ អដ្ឋ សតសហស្សាតិ អទេហស្ស៊ុ, ក្ខុតិទេឃ សត្ត, តតិទេឃ ៤៍ តគា ទេតាផិសទេត្តា ឲទេកា ឃក្កសេតាបតិ អទេហាសិ យហិន្ទិទេកា យហាត្រុកាទេចា អទេតកទេកាជិ សតសហស្សាត៌ ឃក្កាត៌ អឆិបតិ៍ ទេសា “ញុទ្ធោ ក្តប្យទេត្កា”តិ ស្ទុត្វា អាកត្តា ញុទ្ធប្យយុលស្ស កិក្ខសឈ្លស្ស យហាគាត៌ អគាសិ៍ សត្វាបិ ត៌ “អតាកទេត ញុទ្ធោ កចិស្សសិ”តិ ញ្យាកាសិ៍ អទេតាយឥស្សិស្ស បត កកចទេតា ចគ្គចតឹ តាយ តកទ៌ អទេហាសិ, ឃសចា តាយ ទាឌា បិតា, ឃទេសាឈទា តាយ យាតា, តិសទេកា ច អទេតាទេយា ច ទេទ្វ អក្កសាចកា, ចទ្រុទេលា តាយុបដ្ឋាទេកា, ស្ទុគ្គិ ច ស្ទុយតា ច ទេទ្វ អក្កសាចិកា, អជ្ជុតទ្រុទេក្ខ ទេតាផិ, អដ្ឋបណ្ណាសហត្ថុទេព្ពាធ សទិទ៌ អទេហាសិ, ចស្សសតសហស្សំ អាឃុតិ៍

“ទេសាកិតស្ស អបទេត, សព្ពុទេទ្ធា ទ្វិបទុត្តទេយា;

អទេតាយឥស្សឹ អយិតឃទេសា, ទេតឌស្សឹ ទុទតិក្កទេយា”តិ៍

តស្ស អបទកាទេក បទុទេយា តាយ សត្វា ក្តឥបិផិ៍ តស្សាបិ តទេឃា កាចកសត្តិបិតា អទេហស្ស៍ បជយសត្តិបិទេត ទេកាជិសតសហស្សកិក្ខ អទេហស្ស៊ុ, ទុតិទេឃ តីលិ សតសហស្សាតិ, តតិទេឃ អកាយទេក អទទេក្ខា យហាចតសល្ថចាសីត៌ កិក្ខត៌ ទេទ្វ សតសហស្សាតិ៍ តគា តឆាកទេត តស្ម៊ិ ចតសទេល្ថ ចសទេត្ត ទេតាផិសទេត្តា សីទេហា ហុត្វា សត្វាទ៌ តិទោឈសយាបត្តិ សយាបត្តិ ឌិដ្វា បសត្ថចិទេត្តា ចត្តិត្វា បគក្ខិល៌ កត្វា បីតិទេសាយតស្សឌាទេតា តិក្ខត្តុំ សីហតាឌំ តឌិត្វា សត្តាហំ ញុទ្ធាទេយ្យុលបីតិ អចិឌហិត្វា បីតិស្ទុទេខទេតច ទេកាចទាឃ អបក្កយិត្វា ឌីចិតបរិច្ចាកំ កត្វា បឃិទ្រុបិសយាទេតា អដ្ឋាសិ៍ សត្វា សត្តាហច្ចទេឃត តិទោឈា វុដ្ឋិទេតា សីហំ ឌូទេលិទេកត្វា “កិក្ខសទេឈ្លបិ ចិត្តំ បសាទេគត្វា សញ្ឈ ចត្តិស្សតីតិ កិក្ខសទេឈ្លា អាកច្ឆត្វ”តិ ចិទេត្តសិ៍ កិក្ខ តាចទេគច អាកយិស្ស៍ សីទេហា សទេឈ្ល ចិត្តំ បសាទេគសិ៍ សត្វា តស្ស យត៌ ឌូទេលិទេកត្វា “អតាកទេត ញុទ្ធោ កចិស្សសិ”តិ ញ្យាកាសិ៍ បទុយស្ស បត កកចទេតា ចយ្យក៌ តាយ តកទ៌ អទេហាសិ, អសទេយា តាយ ទាឌា បិតា, អសយា តាយ ទេគឹ យាតា, សាទេលិ ច ក្តបសាទេលិ ច ទេទ្វ អក្កសាចកា, ចទ្រុទេលា តាយុបដ្ឋាទេកា, ទាយា ច ស្ទុទាយា ច ទេទ្វ អក្កសាចិកា, ទេសាលទ្រុទេក្ខ តាយ ទេតាផិ, អដ្ឋបណ្ណាសហត្ថុទេព្ពាធ សទិទ៌ អទេហាសិ, អាឃុ ចស្សសតសហស្សត្តិ៍

“អទេតាយឥស្សិស្ស អបទេត, សព្ពុទេទ្ធា ទ្វិបទុត្តទេយា;

បទុមោ នាម នាមេន, អសមោ អប្បដិបុគ្គលោ”តិ។

តស្ស អបរភាគេ នារទោ នាម សត្ថា ឧទបាទិ។ តស្សាបិ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ។ បឋមសន្និបាតេ កោដិសតសហស្សភិក្ខូ អហេសុំ, ទុតិយេ នវុតិកោដិសហស្សានិ, តតិយេ អសីតិកោដិសហស្សានិ ។ តទា ពោធិសត្តោ ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា បញ្ចសុ អភិញ្ញាសុ អដ្ឋសុ ច សមាបត្តីសុ ចិណ្ណវសី ហុត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ ទត្វា លោហិតចន្ទនេន បូជំ អកាសិ។ សោបិ នំ “អនាគតេ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ ព្យាកាសិ។ តស្ស ភគវតោ ធញ្ញវតី នាម នគរំ អហោសិ, សុទេវោ នាម ខត្តិយោ បិតា, អនោមា នាម មាតា, ភទ្ទសាលោ ច ជិតមិត្តោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, វាសេដ្ឋោ នាមុបដ្ឋាកោ , ឧត្តរា ច ផគ្គុនី ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, មហាសោណរុក្ខោ នាម ពោធិ, សរីរំ អដ្ឋាសីតិហត្ថុព្វេធំ អហោសិ, នវុតិវស្សសហស្សានិ អាយូតិ។

“បទុមស្ស អបរេន, សម្ពុទ្ធោ ទ្វិបទុត្តមោ;

នារទោ នាម នាមេន, អសមោ អប្បដិបុគ្គលោ”តិ។

នារទពុទ្ធស្ស អបរភាគេ ឯកំ អសង្ខ្យេយ្យំ អតិក្កមិត្វា ឥតោ សតសហស្សកប្បមត្ថកេ ឯកស្មិំ កប្បេ ឯកោវ បទុមុត្តរពុទ្ធោ នាម ឧទបាទិ។ តស្សាបិ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ។ បឋមេ កោដិសតសហស្សភិក្ខូ អហេសុំ, ទុតិយេ វេភារបព្វតេ នវុតិកោដិសហស្សានិ, តតិយេ អសីតិកោដិសហស្សានិ។ តទា ពោធិសត្តោ ជដិលោ នាម មហារដ្ឋិយោ ហុត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស សចីវរំ ទានំ អទាសិ។ សោបិ នំ “អនាគតេ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ ព្យាកាសិ។ បទុមុត្តរស្ស បន ភគវតោ កាលេ តិត្ថិយា នាម នាហេសុំ។ សព្វេ ទេវមនុស្សា ពុទ្ធមេវ សរណំ អគមំសុ។ តស្ស នគរំ ហំសវតី នាម អហោសិ, បិតា អានន្ទោ នាម ខត្តិយោ, មាតា សុជាតា នាម ទេវី, ទេវលោ ច សុជាតោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, សុមនោ នាមុបដ្ឋាកោ, អមិតា ច អសមា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, សលលរុក្ខោ ពោធិ, សរីរំ អដ្ឋបណ្ណាសហត្ថុព្វេធំ អហោសិ, សរីរប្បភា សមន្តតោ ទ្វាទស យោជនានិ គណ្ហិ, វស្សសតសហស្សំ អាយូតិ។

“នារទស្ស អបរេន, សម្ពុទ្ធោ ទ្វិបទុត្តមោ;

បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ, អក្ខោភោ សាគរូបមោ”តិ។

តស្ស អបរភាគេ សត្តតិ កប្បសហស្សានិ អតិក្កមិត្វា សុមេធោ សុជាតោ ចាតិ ឯកស្មិំ កប្បេ ទ្វេ ពុទ្ធា និព្វត្តិំសុ។ សុមេធស្សាបិ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ, បឋមសន្និបាតេ សុទស្សននគរេ កោដិសតខីណាសវា អហេសុំ, ទុតិយេ បន នវុតិកោដិយោ, តតិយេ អសីតិកោដិយោ។ តទា ពោធិសត្តោ ឧត្តរោ នាម មាណវោ ហុត្វា និទហិត្វា ឋបិតំយេវ អសីតិកោដិធនំ វិស្សជ្ជេត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩁᨱᩮᩈᩩ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨲᩴ “ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩩᨾᩮᨵᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩩᨴᩔᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᨣᩁᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩩᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩥᨲᩣ, ᨾᩣᨲᩣᨷᩥ ᩈᩩᨴᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ, ᩈᩁᨱᩮᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᩮᩣ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩣ, ᩈᩣᨣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨠᩮᩣ, ᩁᩣᨾᩣ ᨧ ᩈᩩᩁᩣᨾᩣ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᩥᨠᩣ, ᨾᩉᩣᨶᩦᨷᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥ, ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩦᨲᩥᩉᨲ᩠ᨳᩩᨻ᩠ᨻᩮᨵᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩋᩣᨿᩩ ᨶᩅᩩᨲᩥ ᩅᩔᩈᩉᩔᩣᨶᩦᨲᩥ᪨

“ᨷᨴᩩᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᩔ ᩋᨷᩁᩮᨶ, ᩈᩩᨾᩮᨵᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᨿᨠᩮᩣ;

ᨴᩩᩁᩣᩈᨴᩮᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩮᨩᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᨾᩩᨶᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔ ᩋᨷᩁᨽᩣᨣᩮ ᩈᩩᨩᩣᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩏᨴᨷᩣᨴᩥ᪨ ᨲᩔᩣᨷᩥ ᨲᨿᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᩣᨲᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨷᨮᨾᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᩣᨲᩮ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᩴ, ᨲᨲᩥᨿᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᩴ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩁᩣᨩᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩈᩘ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᨾᩩᨡᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ ᩁᨲᨶᩮᩉᩥ ᨧᨲᩩᨾᩉᩣᨴᩦᨷᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥ᪨ ᩈᨠᩃᩁᨭ᩠ᨮᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩣᨾᩥᨠᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᨾᩩᨡᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᩈᩩᨾᩘ᩠ᨣᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩥᨲᩣ, ᨷᨽᩣᩅᨲᩦ ᨶᩣᨾ ᨾᩣᨲᩣ, ᩈᩩᨴᩔᨶᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᨴᩮᩅᩮᩣ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩣ, ᨶᩣᩁᨴᩮᩣ ᨶᩣᨾᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨠᩮᩣ, ᨶᩣᨣᩣ ᨧ ᨶᩣᨣᩈᨾᩣᩃᩣ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᩥᨠᩣ, ᨾᩉᩣᩅᩮᩊᩩᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨾᨶ᩠ᨴᨧ᩠ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨥᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩏᨷᩁᩥ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨲᩣᩉᩥ ᨾᩉᩣᩈᩣᨡᩣᩉᩥ ᨾᩮᩣᩁᨷᩥᨬ᩠ᨨᨠᩃᩣᨷᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᩁᩮᩣᨧᩥᨲ᩠ᨳ᪨ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨷᨱ᩠ᨱᩣᩈᩉᨲ᩠ᨳᩩᨻ᩠ᨻᩮᨵᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩋᩣᨿᩩ ᨶᩅᩩᨲᩥ ᩅᩔᩈᩉᩔᩣᨶᩦᨲᩥ᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨾᨱ᩠ᨯᨠᨷ᩠ᨷᨾ᩠ᩉᩥ, ᩈᩩᨩᩣᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᨿᨠᩮᩣ;

ᩈᩦᩉᩉᨶᩩᩈᨽᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ, ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨴᩩᩁᩣᩈᨴᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔ ᩋᨷᩁᨽᩣᨣᩮ ᩍᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᨠᨷ᩠ᨷᩈᨲᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮ ᨷᩥᨿᨴᩔᩦ, ᩋᨲ᩠ᨳᨴᩔᩦ, ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩔᩦᨲᩥ ᨲᨿᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨷᩥᨿᨴᩔᩥᩔᩣᨷᩥ ᨲᨿᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᩣᨲᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨷᨮᨾᩮ ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ ᨶᩅᩩᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ, ᨲᨲᩥᨿᩮ ᩋᩈᩦᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩔᨷᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩮᨴᩣᨶᩴ ᨷᩣᩁᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᨵᨶᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮᨶ ᩈᩘ᩠ᨥᩣᩁᩣᨾᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩁᨱᩮᩈᩩ ᨧ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨧ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᨠᨷ᩠ᨷᩈᨲᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨶᩮᩣᨾᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᨣᩁᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨷᩥᨲᩣ ᩈᩩᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ, ᨾᩣᨲᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩣ ᨶᩣᨾ ᨴᩮᩅᩦ, ᨷᩣᩃᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩔᩦ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩣ, ᩈᩮᩣᨽᩥᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨠᩮᩣ, ᩈᩩᨩᩣᨲᩣ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᩥᨠᩣ, ᨠᨠᩩᨵᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥ, ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩋᩈᩦᨲᩥᩉᨲ᩠ᨳᩩᨻ᩠ᨻᩮᨵᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨶᩅᩩᨲᩥ ᩅᩔᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩋᩣᨿᩪᨲᩥ᪨

“សុជាតស្ស អបរេន, សយម្ភូ លោកនាយកោ;

ទុរាសទោ អសមសមោ, បិយទស្សី មហាយសោ”តិ។

តស្ស អបរភាគេ អត្ថទស្សី នាម សត្ថា ឧទបាទិ។ តស្សាបិ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ។ បឋមេ អដ្ឋនវុតិ ភិក្ខុសតសហស្សានិ អហេសុំ, ទុតិយេ អដ្ឋាសីតិសតសហស្សានិ, តថា តតិយេ។ តទា ពោធិសត្តោ សុសីមោ នាម មហិទ្ធិកោ តាបសោ ហុត្វា ទេវលោកតោ មន្ទារវបុប្ផច្ឆត្តំ អាហរិត្វា សត្ថារំ បូជេសិ, សោបិ តំ “អនាគតេ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ ព្យាកាសិ។ តស្ស ភគវតោ សោភិតំ នាម នគរំ អហោសិ, សាគរោ នាម រាជា បិតា, សុទស្សនា នាម មាតា, សន្តោ ច ឧបសន្តោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, អភយោ នាមុបដ្ឋាកោ, ធម្មា ច សុធម្មា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, ចម្បករុក្ខោ ពោធិ, សរីរំ អសីតិហត្ថុព្ពេធំ អហោសិ, សរីរប្បភា សមន្តតោ សព្ពកាលំ យោជនមត្តំ ផរិត្វា អដ្ឋាសិ, អាយុ វស្សសតសហស្សន្តិ។

“តទេវ មណ្ឌកប្បម្ហិ, អត្ថទស្សី នរាសភោ;

មហាតមំ និហន្ត្វាន, បត្តោ សម្ពោធិមុត្តម”ន្តិ។

តស្ស អបរភាគេ ធម្មទស្សី នាម សត្ថា ឧទបាទិ។ តស្សាបិ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ។ បឋមេ កោដិសតំ ភិក្ខូ អហេសុំ, ទុតិយេ នវុតិកោដិយោ, តតិយេ អសីតិកោដិយោ។ តទា ពោធិសត្តោ សក្កោ ទេវរាជា ហុត្វា ទិព្ពគន្ធបុប្ផេហិ ច ទិព្ពតុរិយេហិ ច បូជំ អកាសិ, សោបិ តំ “អនាគតេ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ ព្យាកាសិ។ តស្ស ភគវតោ សរណំ នាម នគរំ អហោសិ, បិតា សរណោ នាម រាជា, មាតា សុនន្ទា នាម, បទុមោ ច ផុស្សទេវោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, សុនេត្តោ នាមុបដ្ឋាកោ , ខេមា ច សព្ពនាមា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, រត្តក្ករុរុក្ខោ ពោធិ, “ពិម្ពិជាលោ”តិបិ វុច្ចតិ, សរីរំ បនស្ស អសីតិហត្ថុព្ពេធំ អហោសិ, វស្សសតសហស្សំ អាយូតិ។

“តទេវ មណ្ឌកប្បម្ហិ, ធម្មទស្សី មហាយសោ;

តមន្ធការំ វិធមិត្វា, អតិរោចតិ សទេវកេ”តិ។

តស្ស អបរភាគេ ឥតោ ចតុនវុតិកប្បមត្ថកេ ឯកស្មិំ កប្បេ ឯកោវ សិទ្ធត្ថោ នាម ពុទ្ធោ ឧទបាទិ។ តស្សាបិ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ។ បឋមសន្និបាតេ កោដិសតសហស្សំ ភិក្ខូ អហេសុំ, ទុតិយេ នវុតិកោដិយោ, តតិយេ អសីតិកោដិយោ។ តទា ពោធិសត្តោ ឧគ្គតេជោ អភិញ្ញាពលសម្បន្នោ មង្គលោ នាម តាបសោ ហុត្វា មហាជម្ពុផលំ អាហរិត្វា តថាគតស្ស អទាសិ។ សត្ថា តំ ផលំ បរិភុញ្ជិត្វា

“จตุนวุติกปฺปมตฺถเก พุทฺโธ ภวิสฺสตี”ติ โพธิสตฺตํ พฺยากาสิ ฯ ตสฺส ภควโต นครํ เวภารํ นาม อโหสิ, ปิตา อุเทโน นาม ราชา, มาตา สุผสฺสา นาม, สมฺพโล จ สุมิตฺโต จ เทฺว อคฺคสาวกา, เรวโต นามุปฏฺฐาโก, สีวลี จ สุรามา จ เทฺว อคฺคสาวิกา, กณิการรุกฺโข โพธิ, สรีรํ สฏฺฐิหตฺถุพฺเพธํ อโหสิ, วสฺสสตสหสฺสํ อายูติ ฯ

“ธมฺมทสฺสิสฺส อปเรน, สิทฺธตฺโถ นาม นายโก;

นิหนิตฺวา ตมํ สพฺพํ, สุริโย อพฺภุคฺคโต ยถา”ติ ฯ

ตสฺส อปรภาเค อิโต เทฺวนวุติกปฺปมตฺถเก ติสฺโส ผุสฺโสติ เอกสฺมึ กปฺเป เทฺว พุทฺธา นิพฺพตฺตึสุ ฯ ติสฺสสฺส ภควโต ตโย สาวกสนฺนิปาตา อเหสุํ ฯ ปฐมสนฺนิปาเต ภิกฺขูนํ โกฏิสตํ อโหสิ, ทุติเย นวุติโกฏิโย, ตติเย อสีติโกฏิโย ฯ ตทา โพธิสตฺโต มหาโภโค มหายโส สุชาโต นาม ขตฺติโย หุตฺวา อิสิปพฺพชฺชํ ปพฺพชิตฺวา มหิทฺธิกภาวํ ปตฺวา “พุทฺโธ อุปฺปนฺโน”ติ สุตฺวา ทิพฺพมนฺทารวปทุมปาริจฺฉตฺตกปุปฺผานิ อาทาย จตุปริสมชฺฌคตํ ตถาคตํ ปูเชสิ, อากาเส ปุปฺผวิตานํ อกาสิ ฯ โสปิ นํ สตฺถา “อิโต เทฺวนวุติกปฺเป พุทฺโธ ภวิสฺสตี”ติ พฺยากาสิ ฯ ตสฺส ภควโต เขมํ นาม นครํ อโหสิ, ปิตา ชนสนฺโธ นาม ขตฺติโย, มาตา ปทุมา นาม , พฺรหฺมเทโว จ อุทโย จ เทฺว อคฺคสาวกา, สมงฺโค นามุปฏฺฐาโก, ผุสฺสา จ สุทตฺตา จ เทฺว อคฺคสาวิกา, อสนรุกฺโข โพธิ, สรีรํ สฏฺฐิหตฺถุพฺเพธํ อโหสิ, วสฺสสตสหสฺสํ อายูติ ฯ

“สิทฺธตฺถสฺส อปเรน, อสโม อปฺปฏิปุคฺคโล;

อนนฺตสีโล อมิตยโส, ติสฺโส โลกคฺคนายโก”ติ ฯ

ตสฺส อปรภาเค ผุสฺโส นาม สตฺถา อุทปาทิ ฯ ตสฺสาปิ ตโย สาวกสนฺนิปาตา อเหสุํ ฯ ปฐมสนฺนิปาเต สฏฺฐิ ภิกฺขุสตสหสฺสานิ อเหสุํ, ทุติเย ปณฺณาส, ตติเย ทฺวตฺตึส ฯ ตทา โพธิสตฺโต วิชิตาวี นาม ขตฺติโย หุตฺวา มหารชฺชํ ปหาย สตฺถุ สนฺติเก ปพฺพชิตฺวา ตีณิ ปิฏกานิ อุคฺคเหตฺวา มหาชนสฺส ธมฺมกถํ กเถสิ, สีลปารมิญฺจ ปูเรสิ ฯ โสปิ นํ “พุทฺโธ ภวิสฺสตี”ติ ตเถว พฺยากาสิ ฯ ตสฺส ภควโต กาสี นาม นครํ อโหสิ, ชยเสโน นาม ราชา ปิตา, สิริมา นาม มาตา, สุรกฺขิโต จ ธมฺมเสโน จ เทฺว อคฺคสาวกา, สภิโย นามุปฏฺฐาโก, จาลา จ อุปจาลา จ เทฺว อคฺคสาวิกา, อามลกรุกฺโข โพธิ, สรีรํ อฏฺฐปณฺณาสหตฺถุพฺเพธํ อโหสิ, นวุติ วสฺสสหสฺสานิ อายูติ ฯ

“ตตฺเถว มณฺฑกปฺปมฺหิ, อหุ สตฺถา อนุตฺตโร;

អនូបមោ អសមសមោ, ផុស្សោ លោកគ្គនាយកោ”តិ។

តស្ស អបរភាគេ ឥតោ ឯកនវុតិកប្បេ វិបស្សី នាម ភគវា ឧទបាទិ។ តស្សាបិ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ។ បឋមសន្និបាតេ អដ្ឋសដ្ឋិ ភិក្ខុសតសហស្សំ អហោសិ, ទុតិយេ ឯកសតសហស្សំ, តតិយេ អសីតិសហស្សានិ។ តទា ពោធិសត្តោ មហិទ្ធិកោ មហានុភាវោ អតុលោ នាម នាគរាជា ហុត្វា សត្តរតនខចិតំ សោវណ្ណមយំ មហាបីឋំ ភគវតោ អទាសិ។ សោបិ នំ “ឥតោ ឯកនវុតិកប្បេ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ ព្យាកាសិ។ តស្ស ភគវតោ ពន្ធុមតី នាម នគរំ អហោសិ, ពន្ធុមា នាម រាជា បិតា, ពន្ធុមតី នាម មាតា, ខណ្ឌោ ច តិស្សោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, អសោកោ នាមុបដ្ឋាកោ, ចន្ទា ច ចន្ទមិត្តា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, បាដលិរុក្ខោ ពោធិ, សរីរំ អសីតិហត្ថុព្ពេធំ អហោសិ, សរីរប្បភា សទា សត្ត យោជនានិ ផរិត្វា អដ្ឋាសិ, អសីតិ វស្សសហស្សានិ អាយូតិ។

“ផុស្សស្ស ច អបរេន, សម្ពុទ្ធោ ទ្វិបទុត្តមោ;

វិបស្សី នាម នាមេន, លោកេ ឧប្បជ្ជិ ចក្ខុមា”តិ។

តស្ស អបរភាគេ ឥតោ ឯកតិំសកប្បេ សិខី ច វេស្សភូ ចាតិ ទ្វេ ពុទ្ធា អហេសុំ។ សិខិស្សាបិ ភគវតោ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ។ បឋមសន្និបាតេ ភិក្ខុសតសហស្សំ អហោសិ, ទុតិយេ អសីតិសហស្សានិ, តតិយេ សត្តតិសហស្សានិ។ តទា ពោធិសត្តោ អរិន្ទមោ នាម រាជា ហុត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស សចីវរំ មហាទានំ បវត្តេត្វា សត្តរតនបដិមណ្ឌិតំ ហត្ថិរតនំ ទត្វា ហត្ថិប្បមាណំ កត្វា កប្បិយភណ្ឌំ អទាសិ។ សោបិ នំ “ឥតោ ឯកតិំសកប្បេ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ ព្យាកាសិ។ តស្ស ភគវតោ អរុណវតី នាម នគរំ អហោសិ, អរុណោ នាម ខត្តិយោ បិតា, បភាវតី នាម មាតា, អភិភូ ច សម្ភវោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, ខេមង្ករោ នាមុបដ្ឋាកោ, សខិលា ច បទុមា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, បុណ្ឌរីករុក្ខោ ពោធិ, សរីរំ សត្តតិហត្ថុព្ពេធំ អហោសិ, សរីរប្បភា យោជនត្តយំ ផរិត្វា អដ្ឋាសិ, សត្តតិ វស្សសហស្សានិ អាយូតិ។

“វិបស្សិស្ស អបរេន, សម្ពុទ្ធោ ទ្វិបទុត្តមោ;

សិខិវ្ហយោ នាម ជិនោ, អសមោ អប្បដិបុគ្គលោ”តិ។

តស្ស អបរភាគេ វេស្សភូ នាម សត្ថា ឧទបាទិ។ តស្សាបិ តយោ សាវកសន្និបាតា អហេសុំ។ បឋមសន្និបាតេ អសីតិ ភិក្ខុសហស្សានិ អហេសុំ, ទុតិយេ សត្តតិ, តតិយេ សដ្ឋិ។ តទា ពោធិសត្តោ សុទស្សនោ នាម រាជា ហុត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស សចីវរំ មហាទានំ ទត្វា តស្ស សន្តិកេ បព្ពជិត្វា អាចារគុណសម្បន្នោ ពុទ្ធរតនេ ចិត្តីការបីតិពហុលោ អហោសិ។ សោបិ នំ ភគវា “ឥតោ ឯកតិំសកប្បេ ពុទ្ធោ ភវិស្សសី”តិ ព្យាកាសិ។ តស្ស បន ភគវតោ អនោមំ នាម នគរំ អហោសិ, សុប្បតីតោ នាម រាជា បិតា, យសវតី នាម មាតា ,

សោណោ ច ឧត្តរោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, ឧបសន្តោ នាមុបដ្ឋាកោ, ទាមា ច សមាលា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, សាលរុក្ខោ ពោធិ, សរីរំ សដ្ឋិហត្ថុព្ពេធំ អហោសិ, សដ្ឋិ វស្សសហស្សានិ អាយូតិ។

“តត្ថេវ មណ្ឌកប្បម្ហិ,អសមោ អប្បដិបុគ្គលោ;

វេស្សភូ នាម នាមេន, លោកេ ឧប្បជ្ជិ សោ ជិនោ”តិ។

តស្ស អបរភាគេ ឥមស្មិំ កប្បេ ចត្តារោ ពុទ្ធា និព្ពត្តា កកុសន្ធោ, កោណាគមនោ, កស្សបោ, អម្ហាកំ ភគវាតិ។ កកុសន្ធស្ស ភគវតោ ឯកោវ សាវកសន្និបាតោ, តត្ថ ចត្តាលីស ភិក្ខុសហស្សានិ អហេសុំ។ តទា ពោធិសត្តោ ខេមោ នាម រាជា ហុត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស សបត្តចីវរំ មហាទានញ្ចេវ អញ្ជនាទិភេសជ្ជានិ ច ទត្វា សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា បព្ពជិ។ សោបិ តំ សត្ថា ព្យាកាសិ។ កកុសន្ធស្ស បន ភគវតោ ខេមំ នាម នគរំ អហោសិ, អគ្គិទត្តោ នាម ព្រាហ្មណោ បិតា, វិសាខា នាម ព្រាហ្មណី មាតា, វិធុរោ ច សញ្ជីវោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, ពុទ្ធិជោ នាមុបដ្ឋាកោ, សាមា ច ចម្បា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា , មហាសិរីសរុក្ខោ ពោធិ, សរីរំ ចត្តាលីសហត្ថុព្ពេធំ អហោសិ, ចត្តាលីស វស្សសហស្សានិ អាយូតិ។

“វេស្សភុស្ស អបរេន, សម្ពុទ្ធោ ទ្វិបទុត្តមោ;

កកុសន្ធោ នាម នាមេន, អប្បមេយ្យោ ទុរាសទោ”តិ។

តស្ស អបរភាគេ កោណាគមនោ នាម សត្ថា ឧទបាទិ។ តស្សាបិ ឯកោ សាវកសន្និបាតោ, តត្ថ តិំស ភិក្ខុសហស្សានិ អហេសុំ។ តទា ពោធិសត្តោ បព្ពតោ នាម រាជា ហុត្វា អមច្ចគណបរិវុតោ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា ធម្មទេសនំ សុត្វា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ និមន្តេត្វា មហាទានំ បវត្តេត្វា បត្តុណ្ណចីនបដកោសេយ្យកម្ពលទុកូលានិ ចេវ សុវណ្ណបាទុកញ្ច ទត្វា សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិ។ សោបិ តំ ព្យាកាសិ។ តស្ស ភគវតោ សោភវតី នាម នគរំ អហោសិ, យញ្ញទត្តោ នាម ព្រាហ្មណោ បិតា, ឧត្តរា នាម ព្រាហ្មណី មាតា, ភិយ្យសោ ច ឧត្តរោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, សោត្ថិជោ នាមុបដ្ឋាកោ, សមុទ្ទា ច ឧត្តរា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, ឧទុម្ពររុក្ខោ ពោធិ, សរីរំ តិំសហត្ថុព្ពេធំ អហោសិ, តិំស វស្សសហស្សានិ អាយូតិ។

“កកុសន្ធស្ស អបរេន, សម្ពុទ្ធោ ទ្វិបទុត្តមោ;

កោណាគមនោ នាម ជិនោ, លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ”តិ។

តស្ស អបរភាគេ កស្សបោ នាម សត្ថា ឧប្បជ្ជិ។ តស្សាបិ ឯកោ សាវកសន្និបាតោ, តត្ថ វីសតិ ភិក្ខុសហស្សានិ អហេសុំ។ តទា ពោធិសត្តោ ជោតិបាលោ នាម មាណវោ ហុត្វា តិណ្ណំ វេទានំ បារគូ ភូមិយញ្ច អន្តលិក្ខេ ច បាកដោ ឃដីការស្ស កុម្ភការស្ស មិត្តោ អហោសិ។ សោ តេន សទ្ធិំ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ធម្មកថំ សុត្វា បព្ពជិត្វា អារទ្ធវីរិយោ តីណិ បិដកានិ ឧគ្គហេត្វា វត្តាវត្តសម្បត្តិយា ពុទ្ធស្ស សាសនំ សោភេសិ។ សោបិ តំ ព្យាកាសិ។ តស្ស ភគវតោ ជាតនគរំ ពារាណសី នាម អហោសិ, ព្រហ្មទត្តោ នាម ព្រាហ្មណោ បិតា, ធនវតី នាម ព្រាហ្មណី មាតា, តិស្សោ ច ភារទ្វាជោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, សព្ពមិត្តោ នាមុបដ្ឋាកោ, អនុឡា ច ឧរុវេឡា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា, និគ្រោធរុក្ខោ ពោធិ, សរីរំ វីសតិហត្ថុព្ពេធំ អហោសិ, វីសតិ វស្សសហស្សានិ អាយុតិ។

“កោណាគមនស្ស អបរេន, សម្ពុទ្ធោ ទ្វិបទុត្តមោ;

កស្សបោ នាម គោត្តេន, ធម្មរាជា បភង្ករោ”តិ។

យម្ហិ បន កប្បេ ទីបង្ករោ ទសពលោ ឧប្បជ្ជិ, តម្ហិ អញ្ញេបិ តយោ ពុទ្ធា អហេសុំ។ តេសំ សន្តិកា ពោធិសត្តស្ស ព្យាករណំ នត្ថិ, តស្មា តេ ឥធ ន ទស្សិតា។ អដ្ឋកថាយំ បន តម្ហា កប្បា បដ្ឋាយ សព្ពេបិ ពុទ្ធេ ទស្សេតុំ ឥទំ វុត្តំ –

“តណ្ហង្ករោ មេធង្ករោ, អថោបិ សរណង្ករោ;

ទីបង្ករោ ច សម្ពុទ្ធោ, កោណ្ឌញ្ញោ ទ្វិបទុត្តមោ។

“មង្គលោ ច សុមនោ ច, រេវតោ សោភិតោ មុនិ;

អនោមទស្សី បទុមោ, នារទោ បទុមុត្តរោ។

“សុមេធោ ច សុជាតោ ច, បិយទស្សី មហាយសោ;

អត្ថទស្សី ធម្មទស្សី, សិទ្ធត្ថោ លោកនាយកោ។

“តិស្សោ ផុស្សោ ច សម្ពុទ្ធោ, វិបស្សី សិខិ វេស្សភូ;

កកុសន្ធោ កោណាគមនោ, កស្សបោ ចាបិ នាយកោ។

“ឯតេ អហេសុំ សម្ពុទ្ធា, វីតរាគា សមាហិតា;

សតរំសីវ ឧប្បន្នា, មហាតមវិនោទនា;

ជលិត្វា អគ្គិក្ខន្ធាវ, និព្ពុតា តេ សសាវកា”តិ.

តត្ថ អម្ហាកំ ពោធិសត្តោ ទីបង្ករាទីនំ ចតុវីសតិយា ពុទ្ធានំ សន្តិកេ អធិការំ ករោន្តោ កប្បសតសហស្សាធិកានិ ចត្តារិ អសង្ខេយ្យានិ អាគតោ. កស្សបស្ស បន ភគវតោ ឱរភាគេ ឋបេត្វា ឥមំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អញ្ញោ ពុទ្ធោ នាម នត្ថិ. ឥតិ ទីបង្ករាទីនំ ចតុវីសតិយា ពុទ្ធានំ សន្តិកេ លទ្ធព្យាករណោ បន ពោធិសត្តោ យេនេន –

“មនុស្សត្តំ លិង្គសម្បត្តិ, ហេតុ សត្ថារទស្សនំ;

បព្ពជ្ជា គុណសម្បត្តិ, អធិការោ ច ឆន្ទតា;

អដ្ឋធម្មសមោធានា, អភិនីហារោ សមិជ្ឈតី”តិ. (ពុ. វំ. ២.៥៩) –

ឥមេ អដ្ឋ ធម្មេ សមោធានេត្វា កតាភិនីហារេន “ហន្ទ ពុទ្ធករេ ធម្មេ, វិចិនាមិ ឥតោ ចិតោ”តិ ឧស្សាហំ កត្វា “វិចិនន្តោ តទា ទក្ខិំ, បឋមំ ទានបារមឹ”ន្តិ ទានបារមិតាទយោ ពុទ្ធការកធម្មេ ទិស្វា, តេ បូរេន្តោ យាវ វេស្សន្តរត្តភាវា អាគមិ. អាគច្ឆន្តោ ច យេ តេ កតាភិនីហារានំ ពោធិសត្តានំ អានិសំសា សំវណ្ណិតា –

“ឯវំ សព្ពង្គសម្បន្នា, ពោធិយា និយតា នរា;

សំសរំ ទីឃមទ្ធានំ, កប្បកោដិសតេហិបិ.

“អវីចិម្ហិ នុប្បជ្ជន្តិ, តថា លោកន្តរេសុ ច;

និជ្ឈាមតណ្ហា ខុប្បិបាសា, ន ហោន្តិ កាលកញ្ជកា.

“ន ហោន្តិ ខុទ្ទកា បាណា, ឧប្បជ្ជន្តាបិ ទុគ្គតិំ;

ជាយមានា មនុស្សេសុ, ជច្ចន្ធា ន ភវន្តិ តេ។

“សោតវេកល្លតា នត្ថិ, ន ភវន្តិ មូគបក្ខិកា;

ឥត្ថិភាវំ ន គច្ឆន្តិ, ឧភតោព្យញ្ជនបណ្ឌកា។

“ន ភវន្តិ បរិយាបន្នា, ពោធិយា និយតា នរា;

មុត្តា អានន្តរិកេហិ, សព្ពត្ថ សុទ្ធគោចរា។

“មិច្ឆាទិដ្ឋិំ ន សេវន្តិ, កម្មកិរិយទស្សនា;

វសមានាបិ សគ្គេសុ, អសញ្ញំ នុបបជ្ជរេ។

“សុទ្ធាវាសេសុ ទេវេសុ, ហេតុ នាម ន វិជ្ជតិ;

នេក្ខម្មនិន្នា សប្បុរិសា, វិសំយុត្តា ភវាភវេ;

ចរន្តិ លោកត្ថចរិយាយោ, បូរេន្តិ សព្ពបារមី”តិ។

តេ អានិសំសេ អធិគន្ត្វាច អាគតោ។ បារមិយោ បូរេន្តស្ស ចស្ស អកិត្តិព្រាហ្មណកាលេ សង្ខព្រាហ្មណកាលេ ធនញ្ជយរាជកាលេ មហាសុទស្សនកាលេ មហាគោវិន្ទកាលេ និមិមហារាជកាលេ ចន្ទកុមារកាលេ វិសយ្ហសេដ្ឋិកាលេ សិវិរាជកាលេ វេស្សន្តរកាលេតិ ទានបារមិតាយ បូរិតត្តភាវានំ បរិមាណំ នាម នត្ថិ។ ឯកន្តេន បនស្ស សសបណ្ឌិតជាតកេ –

“ភិក្ខាយ ឧបគតំ ទិស្វា, សកត្តានំ បរិច្ចជិំ;

ទានេន មេ សមោ នត្ថិ, ឯសា មេ ទានបារមី”តិ។ (ចរិយា។ ១។តស្សុទានំ) –

ឯវំ អត្តបរិច្ចាគំ ករោន្តស្ស ទានបារមិតា បរមត្ថបារមី នាម ជាតា. តថា សីលវរាជកាលេ ចម្បេយ្យនាគរាជកាលេ ភូរិទត្តនាគរាជកាលេ ឆទ្ទន្តនាគរាជកាលេ ជយទ្ទិសរាជបុត្តកាលេ អលីនសត្តុកុមារកាលេតិ សីលបារមិតាយ បូរិតត្តាការា បរិយន្តោ នាម នត្ថិ. ឯកន្តេន បន សង្ខបាលជាតកេ –

“សូលេហិ វិជ្ឈិយន្តោបិ, កោដ្ដិយន្តោបិ សត្តិហិ;

ភោជបុត្តេ ន កុប្បាមិ, ឯសា មេ សីលបារមី”តិ. (ចរិយា. ២.៩១) –

ឯវំ អត្តបរិច្ចាគំ ករោន្តស្ស សីលបារមិតា បរមត្ថបារមី នាម ជាតា. តថា សោមនស្សកុមារកាលេ, ហត្ថិបាលកុមារកាលេ, អយោឃរបណ្ឌិតកាលេតិ មហារជ្ជំ បហាយ នេក្ខម្មបារមិតាយ បូរិតត្តាការា បរិយន្តោ នាម នត្ថិ. ឯកន្តេន បន ចូឡសុតសោមជាតកេ –

“មហារជ្ជំ ហត្ថគតំ, ខេឡបិណ្ឌំវ ឆឌ្ឌយិំ;

ចជតោ ន ហោតិ លគ្គំ, ឯសា មេ នេក្ខម្មបារមី”តិ. –

ឯវំ និស្សង្គតាយ រជ្ជំ ឆឌ្ឌេត្វា និក្ខមន្តស្ស នេក្ខម្មបារមិតា បរមត្ថបារមី នាម ជាតា. តថា វិធុរបណ្ឌិតកាលេ, មហាគោវិន្ទបណ្ឌិតកាលេ, កុទ្ទាលបណ្ឌិតកាលេ, អរកបណ្ឌិតកាលេ, ពោធិបរិព្វាជកកាលេ, មហោសធបណ្ឌិតកាលេតិ, បញ្ញាបារមិតាយ បូរិតត្តាការា បរិយន្តោ នាម នត្ថិ. ឯកន្តេន បន សត្តុភស្តជាតកេ សេនកបណ្ឌិតកាលេ –

“បញ្ញាយ វិចិនន្តោហំ, ព្រាហ្មណំ មោចយិំ ទុខា;

បញ្ញាយ មេ សមោ នត្ថិ, ឯសា មេ បញ្ញាបារមី”តិ. –

អន្តោភស្តគតំ សប្បំ ទស្សេន្តស្ស បញ្ញាបារមិតា បរមត្ថបារមី នាម ជាតា. តថា វីរិយបារមិតាទីនម្បិ បូរិតត្តាការា បរិយន្តោ នាម នត្ថិ. ឯកន្តេន បន មហាជនកជាតកេ –

“អតីរទស្សី ជលមជ្ឈេ ហតា សព្វេវ មានុសា;

ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ອຎ຺ຎຖາ ນຕ຺ຖິ, ເອສາ ເມ ວີຣິຍປາຣມີ”ຕິ. –

ເອວໍ ມຫາສມຸທ຺ທໍ ຕຣນ຺ຕສ຺ສ ປວຕ຺ຕາ ວີຣິຍປາຣມິຕາ ປຣມຕ຺ຖປາຣມີ ນາມ ຊາຕາ. ຂນ຺ຕິວາທີຊາຕເກ –

“ອເຈຕນໍວ ໂກຏ຺ເຏນ຺ເຕ, ຕິຓ຺ເຫນ ຜຣສຸນາ ມມໍ;

ກາສິຣາເຊ ນ ກຸປ຺ປາມິ, ເອສາ ເມ ຂນ຺ຕິປາຣມີ”ຕິ. –

ເອວໍ ອເຈຕນຠາເວນ ວິຍ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ອຘິວາເສນ຺ຕສ຺ສ ຂນ຺ຕິປາຣມິຕາ ປຣມຕ຺ຖປາຣມີ ນາມ ຊາຕາ. ມຫາສຸຕໂສມຊາຕເກ –

“ສຈ຺ຈວາຈໍ ອນຸຣກ຺ຂນ຺ໂຕ, ຈຊິຕ຺ວາ ມມ ຊີວິຕໍ;

ໂມເຈສິໍ ເອກສຕໍ ຂຕ຺ຕິເຍ, ເອສາ ເມ ສຈ຺ຈປາຣມີ”ຕິ. –

ເອວໍ ຊີວິຕໍ ຈຊິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈມນຸຣກ຺ຂນ຺ຕສ຺ສ ສຈ຺ຈປາຣມິຕາ ປຣມຕ຺ຖປາຣມີ ນາມ ຊາຕາ. ມູຄປກ຺ຂຊາຕເກ –

“ມາຕາ ປິຕາ ນ ເມ ເທສ຺ສາ, ນປິ ເມ ເທສ຺ສໍ ມຫາຍສໍ;

ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕໍ ປິຍໍ ມຍ຺ຫໍ, ຕສ຺ມາ ວຕມຘິຏ຺ຐຫິ”ນ຺ຕິ. (ຈຣິຍາ. ໓.໔ ໂຖກໍ ວິສທິສໍ) –

ເອວໍ ຊີວິຕມ຺ປິ ຈຊິຕ຺ວາ ວຕໍ ອຘິຏ຺ຐຫນ຺ຕສ຺ສ ອຘິຏ຺ຐານປາຣມິຕາ ປຣມຕ຺ຖປາຣມີ ນາມ ຊາຕາ. ເອກຣາຊຊາຕເກ –

“ນ ມໍ ໂກຈິ ອຸຕ຺ຕສຕິ, ນປິຫໍ ຠາຍາມິ ກສ຺ສຈິ;

ເມຕ຺ຕາພເລນຸປຕ຺ຖທ຺ໂຘ, ຣມາມິ ປວເນ ຕທາ”ຕິ. (ຈຣິຍາ. ໓.໑໑໓) –

ເອວໍ ຊີວິຕມ຺ປິ ອໂນໂລເກຕ຺ວາ ເມຕ຺ຕາຍນ຺ຕສ຺ສ ເມຕ຺ຕາປາຣມິຕາ ປຣມຕ຺ຖປາຣມີ ນາມ ຊາຕາ. ໂລມຫໍສຊາຕເກ –

“សុសានេ សេយ្យំ កប្បេមិ, ឆវដ្ឋិកំ ឧបធាយហំ;

គាមណ្ឌលា ឧបាគន្ត្វា, រូបំ ទស្សេន្តិនប្បក”ន្តិ។ (ចរិយា។ ៣។១១៨) –

ឯវំ គាមទារកេហិ និដ្ឋុភនាទីហិ ចេវ មាលាគន្ធូបហារាទីហិ ច សុខទុក្ខុប្បាទនេសុបិ ឧបេក្ខំ អនតិវត្តន្តស្ស ឧបេក្ខាបារមិតា បរមត្ថបារមី ជាតា។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារតោ បនេស អត្ថោ ចរិយាបិដកតោ គហេតព្វោ។ ឯវំ បារមិយោ បូរេត្វា វេស្សន្តរត្តភាវេ ឋិតោ –

“អចេតនាយំ បថវី, អវិញ្ញាយ សុខំ ទុខំ;

សាបិ ទានពលា មយ្ហំ, សត្តក្ខត្តុំ បកម្បថា”តិ។ (ចរិយា។ ១។១២៤) –

ឯវំ មហាបថវិកម្បនាទីនិ មហាបុញ្ញានិ កត្វា អាយុបរិយោសានេ តតោ ចុតោ តុសិតភវនេ និព្ពត្តិ។ ឥតិ ទីបង្ករបាទមូលតោ បដ្ឋាយ យាវ អយំ តុសិតបុរេ និព្ពត្តិ, ឯត្តកំ ឋានំ ទូរេនិទានំ នាមាតិ វេទិតព្វំ។

ទូរេនិទានកថា និដ្ឋិតា។

១។ អវិទូរេនិទានកថា

តុសិតបុរេ វសន្តេយេវ បន ពោធិសត្តេ ពុទ្ធកោលាហលំ នាម ឧទបាទិ។ លោកស្មិញ្ហិ តីណិ កោលាហលានិ ឧប្បជ្ជន្តិ – កប្បកោលាហលំ, ពុទ្ធកោលាហលំ, ចក្កវត្តិកោលាហលន្តិ។ តត្ថ “វស្សសតសហស្សស្ស អច្ចយេន កប្បុដ្ឋានំ ភវិស្សតី”តិ លោកព្យូហា នាម កាមាវចរទេវា មុត្តសិរា វិកិណ្ណកេសា រុទមុខា អស្សូនិ ហត្ថេហិ បុញ្ឆមានា រត្តវត្ថនិវត្ថា អតិវិយ វិរូបវេសធារិនោ ហុត្វា មនុស្សបថេ វិចរន្តា ឯវំ អារោចេន្តិ “មារិសា ឥតោ វស្សសតសហស្សស្ស អច្ចយេន កប្បុដ្ឋានំ ភវិស្សតិ, អយំ លោកោ វិនស្សិស្សតិ, មហាសមុទ្ទោបិ សុស្សិស្សតិ , អយញ្ច មហាបថវី សិនេរុ ច បព្វតរាជា ឧឌ្ឍយ្ហិស្សន្តិ វិនស្សិស្សន្តិ, យាវ ព្រហ្មលោកា លោកវិនាសោ ភវិស្សតិ, មេត្តំ មារិសា ភាវេថ, ករុណំ, មុទិតំ, ឧបេក្ខំ មារិសា ភាវេថ, មាតរំ ឧបដ្ឋហថ, បិតរំ ឧបដ្ឋហថ, កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិនោ ហោថា”តិ។ ឥទំ កប្បកោលាហលំ នាម។ វស្សសហស្សស្ស អច្ចយេន បន សព្វញ្ញុពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ លោកបាលទេវតា “ឥតោ មារិសា វស្សសហស្សស្ស អច្ចយេន ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ ឧគ្ឃោសេន្តា អាហិណ្ឌន្តិ។ ឥទំ ពុទ្ធកោលាហលំ នាម។ វស្សសតស្ស អច្ចយេន ចក្កវត្តី រាជា ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ ទេវតា “ឥតោ មារិសា វស្សសតស្ស អច្ចយេន ចក្កវត្តី រាជា លោកេ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ ឧគ្ឃោសេន្តិយោ អាហិណ្ឌន្តិ។ ឥទំ ចក្កវត្តិកោលាហលំ នាម។ ឥមានិ តីណិ កោលាហលានិ មហន្តានិ ហោន្តិ។

តេសុ ពុទ្ធកោលាហលសទ្ទំ សុត្វា សកលទសសហស្សចក្កវាឡទេវតា ឯកតោ សន្និបតិត្វា “អសុកោ នាម សត្តោ ពុទ្ធោ ភវិស្សតី”តិ ញត្វា តំ ឧបសង្កមិត្វា អាយាចន្តិ។ អាយាចមានា ច បុព្វនិមិត្តេសុ ឧប្បន្នេសុ អាយាចន្តិ។ តទា បន សព្វាបិ ទេវតា ឯកេកចក្កវាឡេ ចតុមហារាជសក្កសុយាមសន្តុសិតសុនិម្មិតវសវត្តិមហាព្រហ្មេហិ សទ្ធិំ ឯកចក្កវាឡេ សន្និបតិត្វា តុសិតភវនេ ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “មារិសា តុម្ហេហិ ទស បារមិយោ បូរេន្តេហិ ន សក្កសម្បត្តិំ, ន មារសម្បត្តិំ, ន ព្រហ្មសម្បត្តិំ, ន ចក្កវត្តិសម្បត្តិំ បត្ថេន្តេហិ បូរិតា, លោកនិត្ថរណត្ថាយ បន សព្វញ្ញុតំ បត្ថេន្តេហិ បូរិតា, សោ វោ ទានិ កាលោ មារិសា ពុទ្ធត្តាយ សមយោ, មារិសា ពុទ្ធត្តាយ សមយោ”តិ យាចិំសុ។

អថ មហាសត្តោ ទេវតានំ បដិញ្ញំ អទត្វាវ កាលទីបទេសកុលជនេត្តិអាយុបរិច្ឆេទវសេន បញ្ចមហាវិលោកនំ នាម វិលោកេសិ។ តត្ថ “កាលោ នុ ខោ, អកាលោ នុ ខោ”តិ បឋមំ កាលំ វិលោកេសិ។ តត្ថ វស្សសតសហស្សតោ ឧទ្ធំ វឌ្ឍិតអាយុកាលោ កាលោ នាម ន ហោតិ។ កស្មា? តទា ហិ សត្តានំ ជាតិជរាមរណានិ ន បញ្ញាយន្តិ។ ពុទ្ធានញ្ច ធម្មទេសនា តិលក្ខណមុត្តា នាម នត្ថិ។ តេសំ “អនិច្ចំ, ទុក្ខំ, អនត្តា”តិ កថេន្តានំ “កិំ នាមេតំ កថេន្តី”តិ នេវ សោតុំ ន សទ្ទហិតុំ មញ្ញន្តិ, តតោ អភិសមយោ ន ហោតិ, តស្មិំ អសតិ អនិយ្យានិកំ សាសនំ ហោតិ។ តស្មា សោ អកាលោ។ វស្សសតតោ ឩនអាយុកាលោបិ កាលោ ន ហោតិ។ កស្មា? តទា សត្តា ឧស្សន្នកិលេសា ហោន្តិ, ឧស្សន្នកិលេសានញ្ច ទិន្នោ ឱវាទោ ឱវាទដ្ឋានេ ន តិដ្ឋតិ, ឧទកេ ទណ្ឌរាជិ វិយ ខិប្បំ វិគច្ឆតិ ។ តស្មា សោបិ អកាលោ។ វស្សសតសហស្សតោ បន បដ្ឋាយ ហេដ្ឋា, វស្សសតតោ បដ្ឋាយ ឧទ្ធំ អាយុកាលោ កាលោ នាម។ តទា ច វស្សសតកាលោ។ អថ មហាសត្តោ “និព្ពត្តិតព្ពកាលោ”តិ កាលំ បស្សិ។

តតោ ទីបំ វិលោកេន្តោ សបរិវារេ ចត្តារោ ទីបេ ឱលោកេត្វា “តីសុ ទីបេសុ ពុទ្ធា ន និព្ពត្តន្តិ, ជម្ពុទីបេយេវ និព្ពត្តន្តី”តិ ទីបំ បស្សិ។

តតោ “ជម្ពុទីបោ នាម មហា ទសយោជនសហស្សបរិមាណោ, កតរស្មិំ នុ ខោ បទេសេ ពុទ្ធា និព្ពត្តន្តី”តិ ឱកាសំ វិលោកេន្តោ មជ្ឈិមទេសំ បស្សិ។ មជ្ឈិមទេសោ នាម – “បុរត្ថិមាយ ទិសាយ គជង្គលំ នាម និគមោ, តស្ស អបរេន មហាសាលា, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ, បុព្វទក្ខិណាយ ទិសាយ សល្លវតី នាម នទី, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ, ទក្ខិណាយ ទិសាយ សេតកណ្ណិកំ នាម និគមោ, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ, បច្ឆិមាយ ទិសាយ ថូណំ នាម ព្រាហ្មណគាមោ, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ, ឧត្តរាយ ទិសាយ ឧសីរទ្ធជោ នាម បព្ពតោ, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ”តិ ឯវំ វិនយេ (មហាវ. ២៥៩) វុត្តោ បទេសោ។ សោ អាយាមតោ តីណិ យោជនសតានិ, វិត្ថារតោ អឌ្ឍតេយ្យានិ, បរិក្ខេបតោ នវ យោជនសតានីតិ ឯតស្មិំ បទេសេ ពុទ្ធា, បច្ចេកពុទ្ធា, អគ្គសាវកា, អសីតិ មហាសាវកា, ចក្កវត្តិរាជា អញ្ញេ ច មហេសក្ខា ខត្តិយព្រាហ្មណគហបតិមហាសាលា ឧប្បជ្ជន្តិ។ ឥទញ្ចេត្ថ កបិលវត្ថុ នាម នគរំ, តត្ថ មយា និព្ពត្តិតព្ពន្តិ និដ្ឋំ អគមាសិ។

តតោ កុលំ វិលោកេន្តោ “ពុទ្ធា នាម វេស្សកុលេ វា សុទ្ទកុលេ វា ន និព្ពត្តន្តិ, លោកសម្មតេ បន ខត្តិយកុលេ វា ព្រាហ្មណកុលេ វាតិ

ឱ្ចិសុខេយេច ក្យលេស្ម តិដ្ឋាតត្តិ៍ ប្ចការិ ច លត្តិយក្យល់ លេលិកសយូតំ , តត្ថ តិដ្ឋាតិត្តិស្សាយិ៍ ស្មេឆ្លាងេតា តាយ រាខា ទេយ បិតា កចិស្សតិ”តិ ក្យល់ បស្សិ៍

តទោ យាវទំ ចិនេលិនេកន្តា “ញុឆ្លយាតា តាយ លេលិលិ ស្មរាឆុត្តា ត ហោតិ, កប្បសតសហស្សំ បត ប្ទិតបរិយី ឌាតិតោ បដ្ឋាយ អលល្លុបញ្ញាឆិលិនេយេច ហោតិ៍ អយញ្ញា យហាយាឃា តាយ ឌេចិ ឲុឌិឆិ, អយំ ទេយ យាតា កចិស្សតិ, កិត្តកំ បតស្សា អាឃ្ញតិ ឌសត្ថិ យាសាតំ ដ្ឋបទិ សត្ត ឌិចសាតី”តិ បស្សិ៍

ប្ចតិ ប្ចយំ បញ្ញាយហាចិនេលិកតំ ចិនេលិនេកត្វា “កានេលិ ទេយ យារិសា ញុឆ្លកាចាឃា”តិ ឌេចតាតំ សង្កហំ កនេរានេត្តា បដិញ្ញា ឌត្វា “កឆ្លច, ញុយេ”តិ តា ឌេចតា ដ្ឋយ្សោនេឌត្វា ញុសិតឌេចតាហិ បរិចុតោ ញុសិតបុនេរ តត្តតចតំ បរិចិសិ៍ សព្ពឌេចនេលិនេកស្ម ហិ តត្តតចតំ អត្ថិឧេយច៍ តត្ថ តំ ឌេចតា “ប្ចតោ ចុតោ ស្មកតិ៍ កឆ្ល, ប្ចតោ ចុតោ ស្មកតិ៍ កឆ្លា”តិ បុនេប្បា កតក្យលលកេយូកាសំ សារេឃយាតា ចិឆនេត្តិ៍ តោសា ឲុចំ ឌេចតាហិ ក្យសល់ សារេឃយាតាហិ បរិចុតោ តត្ថ ចិឆនេត្តា ចចិត្វា យហាយាឃាយ ឌេចិយា ក្យន្ឋិស្មិ៍ បដិសន្ធិ កហិ្យា

តស្ស អាចិកាចត្ថិ អឃយត្ថុប្បត្តិកថា – តឌា កិរ កបិលចត្ថុតកនេរ អាសាឡ្ហតក្កត្តំ សង្ឃុដ្ឋំ អហោសិ, យហាឌោតា តក្កត្តំ កីឡ្ហអតិ៍ យហាយាឃាបិ ឌេចិ បុនេរ បុណ្ណាយាឃ សត្តយឌិចសតោ បដ្ឋាយ ចិកតស្មរាបិតំ យាលិកន្ធចិក្ខតិសម្បន្តំ តក្កត្តកីឡ្ហអំ អតុកចយាតា សត្តទេយ ឌិចទេស បរិតោច ដ្ឋាយ កនេត្ថាឆេពត ត្បាយិត្វា ចត្តារិ សតសហស្សានិ ចិស្សជ្ជេត្វា យហាឌាតំ ឌត្វា សព្វាលង្ការចិក្ខសិតា ចរកោឌតំ ក្ញ្ជិត្វា ដ្ឋបរិសចក្កាតិ អធិដ្ឋាយ អលង្កតបដិឃត្តំ សិរិកឆ្កំ បចិសិត្វា សិរិសឃតេ តិបន្នា តិទ្ធំ ឱក្កយាតា ប្ចយំ ស្មបិតំ អទ្ទស – ‘ចត្តារោ កិរ តំ យហារាឌានោ សឃតេតេច សន្ធិ ដ្ឋក្ខិបិត្វា ហិយចត្តំ តេត្វា សដ្ឋិឃោឌតិកេ យនោសិលិតលេ សត្តឃោឌតិកស្ស យហាសាលរុក្ខស្ស ហេដ្ឋា ឌបេត្វា ឲុកយត្តំ អដ្ឋំស្ម៍ អថ តេសំ ឌេចិឃោ អាកន្ត្វា ឌេចិ អនោតត្តឌហំ តេត្វា យតុស្សយលហរណត្ថំ ត្បាបេត្វា ឌិព្ពចត្ថំ តិចាសាបេត្វា កន្ធេហិ ចិលិម្បាបេត្វា ឌិព្ពបុប្ផានិ បិឡ្ហអន្ធាបេត្វា តតោ អចិទ្ធូរេ ឲុកោ រជតបព្ពតោ អត្ថិ, តស្ស អន្តោ កតកចិយាតំ អត្ថិ , តត្ថ បាចីតសីសកំ ឌិព្ពសឃតំ បញ្ញាបេត្វា តិបជ្ជាបេសុំ៍ អថ ពោធិសត្តោ សេតចរចារណោ ហុត្វា តតោ អចិទ្ធូរេ ឲុកោ ស្មចណ្ណបព្ពតោ អត្ថិ, តត្ថ ចិចរិត្វា តតោ ឱ្តរុឃ្សារជតបព្ពតំ អភិរុហិត្វា ដ្ឋត្តរឌិសតោ អាកយ្ម រជតឌាយចណ្ណាយ សោណ្ឌាយ សេតបទុមំ កេហេត្វា កោញ្ចតាឌំ តឌិត្វា កតកចិយាតំ បចិសិត្វា យាតុសឃតំ តិក្ខត្តុំ បឌក្ខិណំ កត្វា ឌក្ខិណបស្សំ ផាលេត្វា ក្យន្ឋិំ បចិដ្ឋសឌិសោ អហោសី’តិ៍ ឲុចំ ដ្ឋត្តរាសាឡ្ហតក្ខត្តេត បដិសន្ធិ កហិ្យា

បុតឌិចទេស បពុទ្ធា ឌេចិ តំ ស្មបិតំ រញ្ញោ អារោចេសិ៍ រាខា ចតុសដ្ឋិយត្តេ ព្រាហ្មណបាយោក្ខេ បក្កោសាបេត្វា កោយឃហរិតុបលិត្តាយ លាឌាឌីហិ កតយង្គលសក្ការាយ ក្ខុយិឃា យហារហាតិ អាសតាតិ បញ្ញាបេត្វា តត្ថ តិសិន្នាតំ ព្រាហ្មណាតំ សប្បិយធុសក្ករាភិសង្ខតស្ស ចរបាយាសស្ស ស្មចណ្ណរជតបាតិយោ ប្ទរេត្វា ស្មចណ្ណរជតបាតីហិយេច បដិក្យុជ្ជិត្វា អឌាសិ, អញ្ញេហិ ច អហតចត្ថកបិលកាចិឌាតាឌីហិ តេ សន្តប្បេសិ៍ អថ តេសំ សព្ពកាមេហិ សន្តប្បិតាតំ ស្មបិតំ អារោចាបេត្វា “កិំ កចិស្សតី”តិ បុច្ឆិ៍ ព្រាហ្មណា អាហំស្ម “យា ចិន្តយិ, យហារាខ, ឌេចិយា តេ ក្យន្ឋិម្ហិ កព្ភោ បតិដ្ឋិតោ, សោ ច ខោ បុរិសកព្ភោ, ត ប្ចត្តិកព្ភោ, បុត្តោ តេ

ភវិស្សតិ។ សោ សចេ អគារំ អជ្ឈាវសិស្សតិ, រាជា ភវិស្សតិ ចក្កវត្តី; សចេ អគារា និក្ខម្ម បព្ពជិស្សតិ, ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ លោកេ វិវដ្ដច្ឆទោ"តិ។

ពោធិសត្តស្ស បន មាតុកុច្ឆិម្ហិបដិសន្ធិគ្គហណក្ខណេ ឯកប្បហារេនេវ សកលទសសហស្សី លោកធាតុ សង្កម្បិ សម្បកម្បិ សម្បវេធិ។ ទ្វត្តិំសបុព្វនិមិត្តានិ បាតុរហេសុំ – ទសសុ ចក្កវាឡសហស្សេសុ អប្បមាណោ ឱភាសោ ផរិ។ តស្ស តំ សិរិំ ទដ្ឋុកាមា វិយ អន្ធា ចក្ខូនិ បដិលភិំសុ, ពធិរា សទ្ទំ សុណិំសុ, មូគា សមាលបិំសុ, ខុជ្ជា ឧជុគត្តា អហេសុំ, បង្គុលា បទសា គមនំ បដិលភិំសុ, ពន្ធនគតា សត្តា អន្ទុពន្ធនាទីហិ មុច្ចិំសុ, សព្ពនរកេសុ អគ្គិ និព្ពាយិ, បេត្តិវិសយេ ខុប្បិបាសា វូបសមិ, តិរច្ឆានានំ ភយំ នាហោសិ, សព្ពសត្តានំ រោគោ វូបសមិ, សព្ពសត្តា បិយំវទា អហេសុំ, មធុរេនាការេន អស្សា ហសិំសុ, វារណា គជ្ជិំសុ, សព្ពតូរិយានិ សកសកនិន្នាទំ មុញ្ចិំសុ, អឃដ្ដិតានិយេវ មនុស្សានំ ហត្ថូបគាទីនិ អាភរណានិ វិរវិំសុ, សព្ពទិសា វិប្បសន្នា អហេសុំ , សត្តានំ សុខំ ឧប្បាទយមានោ មុទុសីតលវាតោ វាយិ, អកាលមេឃោ វស្សិ, បថវិតោបិ ឧទកំ ឧព្ភិជ្ជិត្វា វិស្សន្ទិ, បក្ខិនោ អាកាសគមនំ វិជហិំសុ, នទិយោ អសន្ទមានា អដ្ឋំសុ, មហាសមុទ្ទេ មធុរំ ឧទកំ អហោសិ, សព្ពត្ថេវ បញ្ចវណ្ណេហិ បទុមេហិ សញ្ឆន្នតលោ អហោសិ, ថលជជលជាទីនិ សព្ពបុប្ផានិ បុប្ផិំសុ, រុក្ខានំ ខន្ធេសុ ខន្ធបទុមានិ, សាខាសុ សាខាបទុមានិ, លតាសុ លតាបទុមានិ បុប្ផិំសុ, ថលេ សិលាតលានិ ភិន្ទិត្វា ឧបរូបរិ សត្ត សត្ត ហុត្វា ទណ្ឌបទុមានិ នាម និក្ខមិំសុ, អាកាសេ ឱលម្ពកបទុមានិ នាម និព្ពត្តិំសុ, សមន្តតោ បុប្ផវស្សា វស្សិំសុ, អាកាសេ ទិព្ពតូរិយានិ វជ្ជិំសុ, សកលទសសហស្សិលោកធាតុ វដ្ដេត្វា វិស្សដ្ឋមាលាគុឡំ វិយ, ឧប្បីឡេត្វា ពទ្ធមាលាកលាបោ វិយ, អលង្កតបដិយត្តំ មាលាសនំ វិយ ច ឯកមាលាមាលិនី វិប្ផុរន្តវាឡពីជនី បុប្ផធូបគន្ធបរិវាសិតា បរមសោភគ្គប្បត្តា អហោសិ។

ឯវំ គហិតបដិសន្ធិកស្ស ពោធិសត្តស្ស បដិសន្ធិតោ បដ្ឋាយ ពោធិសត្តស្ស ចេវ ពោធិសត្តមាតុយា ច ឧបទ្ទវនិវារណត្ថំ ខគ្គហត្ថា ចត្តារោ ទេវបុត្តា អារក្ខំ គណ្ហិំសុ។ ពោធិសត្តមាតុ បន បុរិសេសុ រាគចិត្តំ នុប្បជ្ជិ, លាភគ្គយសគ្គប្បត្តា ច អហោសិ សុខិនី អកិលន្តកាយា។ ពោធិសត្តញ្ច អន្តោកុច្ឆិគតំ វិប្បសន្នេ មណិរតនេ អាវុតបណ្ឌុសុត្តំ វិយ បស្សតិ។ យស្មា ច ពោធិសត្តេន វសិតកុច្ឆិ នាម ចេតិយគព្ភសទិសា ហោតិ, ន សក្កា អញ្ញេន សត្តេន អាវសិតុំ វា បរិភុញ្ជិតុំ វា, តស្មា ពោធិសត្តមាតា សត្តាហជាតេ ពោធិសត្តេ កាលំ កត្វា តុសិតបុរេ និព្ពត្តតិ។ យថា ច អញ្ញា ឥត្ថិយោ ទស មាសេ អបត្វាបិ អតិក្កមិត្វាបិ និសិន្នាបិ និបន្នាបិ វិជាយន្តិ, ន ឯវំ ពោធិសត្តមាតា។ សា បន ពោធិសត្តំ ទស មាសេ កុច្ឆិនា បរិហរិត្វា ឋិតាវ វិជាយតិ។ អយំ ពោធិសត្តមាតុធម្មតា។

មហាមាយាបិ ទេវី បត្តេន តេលំ វិយ ទស មាសេ កុច្ឆិនា ពោធិសត្តំ បរិហរិត្វា បរិបុណ្ណគព្ភា ញាតិឃរំ គន្តុកាមា សុទ្ធោទនមហារាជស្ស អារោចេសិ – "ឥច្ឆាមហំ, ទេវ, កុលសន្តកំ ទេវទហនគរំ គន្តុ"ន្តិ។ រាជា "សាធូ"តិ សម្បដិច្ឆិត្វា កបិលវត្ថុតោ យាវ ទេវទហនគរា មគ្គំ សមំ ការេត្វា កទលិបុណ្ណឃដធជបដាកាទីហិ អលង្ការាបេត្វា ទេវិំ សុវណ្ណសិវិកាយ និសីទាបេត្វា អមច្ចសហស្សេន ឧក្ខិបាបេត្វា មហន្តេន បរិវារេន បេសេសិ។ ទ្វិន្នំ បន នគរានំ អន្តរេ ឧភយនគរវាសីនម្បិ លុម្ពិនីវនំ នាម មង្គលសាលវនំ អត្ថិ, តស្មិំ សមយេ មូលតោ បដ្ឋាយ យាវ អគ្គសាខា សព្ពំ ឯកផាលិផុល្លំ អហោសិ, សាខន្តរេហិ ចេវ បុប្ផន្តរេហិ ច បញ្ចវណ្ណា ភមរគណា នានប្បការា ច សកុណសង្ឃា មធុរស្សរេន វិកូជន្តា វិចរន្តិ។ សកលំ លុម្ពិនីវនំ ចិត្តលតាវនសទិសំ, មហានុភាវស្ស

ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩩᩈᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ ᩋᩣᨸᩣᨶᨽᩪᨾᩥ ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩃᩅᨶᨠᩦᩊᩴ ᨠᩦᩊᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩃᩅᨶᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᩣᩃᨾᩪᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩃᩈᩣᨡᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩣᩃᩈᩣᨡᩣ ᩈᩩᩈᩮᨴᩥᨲᩅᩮᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩴ ᩅᩥᨿ ᩒᨶᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨸᨳᩴ ᩏᨸᨣᨬ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨡᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᨧᩔᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨩᩅᩣᨲᩣ ᨧᩃᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳᩔᩣ ᩈᩣᨱᩥᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥ᪨ ᩈᩣᩃᩈᩣᨡᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨾᩣᨶᩣᨿ ᩑᩅᩔᩣ ᨣᨻ᩠ᨽᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᩴᨿᩮᩅ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩉᩣᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨩᩣᩃᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨩᩣᩃᩮᨶ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩩ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩣ, ᨴᩮᩅᩥ, ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨲᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨

ᨿᨳᩣ ᨸᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩮᨶ ᩋᩈᩩᨧᩥᨶᩣ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩑᩅᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᩒᨲᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩥᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ, ᨶᩥᩔᩮᨱᩥᨲᩮᩣ ᩒᨲᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ, ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨧ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨧ ᨸᩣᨴᩮ ᨸᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨠᩮᩣᩅ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᨶᩣ ᩋᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩥᩈᨴᩮᩣ ᨠᩣᩈᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨾᨱᩥᩁᨲᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨩᩮᩣᨲᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨧ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩩᨿᩣ ᨧ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᨠᩣᩈᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩏᨴᨠᨵᩣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨧ ᨾᩣᨲᩩᨿᩣ ᨧ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩏᨲᩩᩴ ᨣᩣᩉᩣᨸᩮᩈᩩᩴ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨩᩣᩃᩮᨶ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣᨶᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᩈᩩᨡᩈᨾ᩠ᨹᩔᩣᨿ ᩋᨩᩥᨶᨸ᩠ᨸᩅᩮᨱᩥᨿᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮᩈᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨴᩩᨠᩪᩃᨧᩩᨾ᩠ᨻᨭᨠᩮᨶ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨳᩅᩥᨿᩴ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᨴᩥᩈᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ, ᩋᨶᩮᨠᩣᨶᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩑᨠᨦ᩠ᨣᨱᩣᨶᩥ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨸᩪᨩᨿᨾᩣᨶᩣ “ᨾᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈ, ᩍᨵ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᩑᩅᩴ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨴᩥᩈᩣ, ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩋᨶᩩᨴᩥᩈᩣ, ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ, ᩏᨸᩁᩦᨲᩥ ᨴᩈ ᨴᩥᩈᩣ ᩋᨶᩩᩅᩥᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨴᩥᩈᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᨴᩥᩈᩣ”ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨸᨴᩅᩦᨲᩥᩉᩣᩁᩮᨶ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ, ᨾᩉᩣᨻᩕᩉ᩠ᨾᩩᨶᩣ ᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᩣᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ, ᩈᩩᨿᩣᨾᩮᨶ ᩅᩣᩊᨻᩦᨩᨶᩥᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥ ᨧ ᨴᩮᩅᨲᩣᩉᩥ ᩈᩮᩈᩁᩣᨩᨠᨠᩩᨵᨽᨱ᩠ᨯᩉᨲ᩠ᨳᩣᩉᩥ ᩋᨶᩩᨣᨾ᩠ᨾᨾᩣᨶᩮᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᨸᨴᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ “ᩋᨣ᩠ᨣᩮᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩥ ᩃᩮᩣᨠᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᩣᩈᨽᩥᩴ ᩅᩣᨧᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩴ ᨶᨴᩥ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨲᩦᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩈᩩ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩅᩣᨧᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᩁᩮᩈᩥ ᨾᩉᩮᩣᩈᨵᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ, ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩮᩣᩈᨵᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᨠᩥᩁᩔ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᨶᩈᩣᩁᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᩣᨲᩣ “ᨲᩣᨲ, ᨠᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩒᩈᨵᩴ, ᩋᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᩒᩈᨵᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩒᩈᨵᨴᩣᩁᨠᩮᩣ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᨠᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩴ ᩒᩈᨵᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩣᨭᩥᨿᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᩴᩈᩩ, ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨲᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨵᨻᨵᩥᩁᩣᨴᩦᨶᩴ ᨲᨴᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩁᩮᩣᨣᩅᩪᨸᩈᨾᩣᨿ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ “ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩒᩈᨵᩴ, ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩒᩈᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩅᨧᨶᩴ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ “ᨾᩉᩮᩣᩈᨵᩮᩣ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᨩᩣᨲᩴ᪨ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᨸᨶ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨣᩮᩉᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨾᩣᨲᩣ “ᩈᨵᨶᩮ ᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩃᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩉᩔᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᩴ ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᩍᨾᩴ ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩴ ᨶᨴᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩦᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩈᩩ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩅᩣᨧᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨧ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠ᩠ᨡᨱᩮ,

ជាតក្ខណេបិស្ស ទ្វត្តិំស បុព្វនិមិត្តានិ បាតុរហេសុំ។ យស្មិំ បន សមយេ អម្ហាកំ ពោធិសត្តោ លុម្ពិនីវនេ ជាតោ, តស្មិំយេវ សមយេ រាហុលមាតា ទេវី, អានន្ទត្ថេរោ, ឆន្នោ អមច្ចោ, កាឡុទាយី អមច្ចោ, កណ្ឌកោ អស្សរាជា, មហាពោធិរុក្ខោ, ចតស្សោ និធិកុម្ភិយោ ច ជាតា។ តត្ថ ឯកា គាវុតប្បមាណា, ឯកា អឌ្ឍយោជនប្បមាណា, ឯកា តិគាវុតប្បមាណា, ឯកា យោជនប្បមាណា អហោសីតិ។ ឥមេ សត្ត សហជាតា នាម។

ឧភយនគរវាសិនោ ពោធិសត្តំ គហេត្វា កបិលវត្ថុនគរមេវ អគមំសុ។ តំ ទិវសំយេវ ច “កបិលវត្ថុនគរេ សុទ្ធោទនមហារាជស្ស បុត្តោ ជាតោ, អយំ កុមារោ ពោធិតលេ និសីទិត្វា ពុទ្ធោ ភវិស្សតី”តិ តាវតិំសភវនេ ហដ្ឋតុដ្ឋា ទេវសង្ឃា ចេលុក្ខេបាទីនិ បវត្តេន្តា កីឡិំសុ។ តស្មិំ សមយេ សុទ្ធោទនមហារាជស្ស កុលូបកោ អដ្ឋសមាបត្តិលាភី កាឡទេវិលោ នាម តាបសោ ភត្តកិច្ចំ កត្វា ទិវាវិហារត្ថាយ តាវតិំសភវនំ គន្ត្វា តត្ថ ទិវាវិហារំ និសិន្នោ តា ទេវតា កីឡមានា ទិស្វា “កិំការណា ឯវំ តុដ្ឋមានសា កីឡថ, មយ្ហម្បេតំ ការណំ កថេថា”តិ បុច្ឆិ។ ទេវតា អាហំសុ “មារិស, សុទ្ធោទនរញ្ញោ បុត្តោ ជាតោ, សោ ពោធិតលេ និសីទិត្វា ពុទ្ធោ ហុត្វា ធម្មចក្កំ បវត្តេស្សតិ, តស្ស អនន្តំ ពុទ្ធលីឡំ ទដ្ឋុំ ធម្មញ្ច សោតុំ លភិស្សាមាតិ ឥមិនា ការណេន តុដ្ឋាម្ហា”តិ។ តាបសោ តាសំ វចនំ សុត្វា ខិប្បំ ទេវលោកតោ ឱរុយ្ហ រាជនិវេសនំ បវិសិត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសិន្នោ “បុត្តោ កិរ តេ, មហារាជ, ជាតោ, បស្សិស្សាមិ ន”ន្តិ អាហ។ រាជា អលង្កតបដិយត្តំ កុមារំ អាហរាបេត្វា តាបសំ វន្ទាបេតុំ អភិហរិ, ពោធិសត្តស្ស បាទា បរិវត្តិត្វា តាបសស្ស ជដាសុ បតិដ្ឋហិំសុ។ ពោធិសត្តស្ស ហិ តេនត្តភាវេន វន្ទិតព្វយុត្តកោ នាម អញ្ញោ នត្ថិ។ សចេ ហិ អជានន្តា ពោធិសត្តស្ស សីសំ តាបសស្ស បាទមូលេ ឋបេយ្យុំ, សត្តធា តស្ស មុទ្ធា ផលេយ្យ។ តាបសោ “ន មេ អត្តានំ នាសេតុំ យុត្ត”ន្តិ ឧដ្ឋាយាសនា ពោធិសត្តស្ស អញ្ជលិំ បគ្គហេសិ។ រាជា តំ អច្ឆរិយំ ទិស្វា អត្តនោ បុត្តំ វន្ទិ។

តាបសោ អតីតេ ចត្តាលីស កប្បេ, អនាគតេ ចត្តាលីសាតិ អសីតិ កប្បេ អនុស្សរតិ។ ពោធិសត្តស្ស លក្ខណសម្បត្តិំ ទិស្វា “ភវិស្សតិ នុ ខោ ពុទ្ធោ, ឧទាហុ នោ”តិ អាវជ្ជេត្វា ឧបធារេន្តោ “និស្សំសយំ ពុទ្ធោ ភវិស្សតី”តិ ញត្វា “អច្ឆរិយបុរិសោ អយ”ន្តិ សិតំ អកាសិ។ តតោ “អហំ ឥមំ ពុទ្ធភូតំ ទដ្ឋុំ លភិស្សាមិ នុ ខោ, នោ”តិ ឧបធារេន្តោ “ន លភិស្សាមិ, អន្តរាយេវ កាលំ កត្វា ពុទ្ធសតេនបិ ពុទ្ធសហស្សេនបិ គន្ត្វា ពោធេតុំ អសក្កុណេយ្យេ អរូបភវេ និព្វត្តិស្សាមី”តិ ទិស្វា “ឯវរូបំ នាម អច្ឆរិយបុរិសំ ពុទ្ធភូតំ ទដ្ឋុំ ន លភិស្សាមិ, មហតី វត មេ ជានិ ភវិស្សតី”តិ បរោទិ។

មនុស្សា ទិស្វា “អម្ហាកំ អយ្យោ ឥទានេវ ហសិត្វា បុន បរោទិ។ កិំ នុ ខោ, ភន្តេ, អម្ហាកំ អយ្យបុត្តស្ស កោចិ អន្តរាយោ ភវិស្សតី”តិ បុច្ឆិំសុ។ “នត្ថេតស្ស អន្តរាយោ, និស្សំសយេន ពុទ្ធោ ភវិស្សតី”តិ។ អថ “កស្មា បរោទិត្ថា”តិ? “ឯវរូបំ បុរិសំ ពុទ្ធភូតំ ទដ្ឋុំ ន លភិស្សាមិ, ‘មហតី វត មេ ជានិ ភវិស្សតី’តិ អត្តានំ អនុសោចន្តោ រោទាមី”តិ អាហ។ តតោ សោ “កិំ នុ ខោ មេ ញាតកេសុ កោចិ ឯតំ ពុទ្ធភូតំ ទដ្ឋុំ លភិស្សតិ, ន លភិស្សតី”តិ ឧបធារេន្តោ អត្តនោ ភាគិនេយ្យំ នាលកទារកំ អទ្ទស។ សោ ភគិនិយា គេហំ គន្ត្វា “កហំ តេ បុត្តោ នាលកោ”តិ? “អត្ថិ គេហេ, អយ្យា”តិ។ “បក្កោសាហិ ន”ន្តិ បក្កោសាបេត្វា អត្តនោ សន្តិកំ អាគតំ កុមារំ អាហ – “តាត, សុទ្ធោទនមហារាជស្ស កុលេ បុត្តោ ជាតោ, ពុទ្ធង្កុរោ ឯស, បញ្ចតិំស វស្សានិ អតិក្កមិត្វា ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ, ត្វំ ឯតំ ទដ្ឋុំ លភិស្សសិ,

ᩋᨩ᩠ᨩᩮᩅ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩈᩦᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨵᨶᩮ ᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᨠᩮᩣᨷᩥ “ᨶ ᨾᩴ ᨾᩣᨲᩩᩃᩮᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩮ ᨶᩥᨿᩮᩣᨩᩮᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨷᨱᨲᩮᩣ ᨠᩣᩈᩣᨿᩣᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨷᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᩉᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩈᨾᩔᩩᩴ ᩒᩉᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩈᩣᨿᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ, ᨲᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣ”ᨲᩥ ᨴᩈᨻᩃᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩴ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᩴ ᨷᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉ ᨷᨬ᩠ᨧᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨶ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨳᩅᩥᨠᩣᨿ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩴᩈᨠᩪᨭᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨷᩁᨾᩣᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᩃᨠᨷᨭᩥᨷᨴᩴ ᨠᨳᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨷᨭᩥᨷᨴᩴ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩅ ᨾᩣᩈᩮ ᩋᩣᨿᩩᩴ ᨷᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨷᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᨠᩮᩣᩅ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨵᩣᨲᩩᨿᩣ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨡᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᩦᩈᩴ ᨶ᩠ᩉᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩣᨾᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩁᩣᨩᨽᩅᨶᩴ ᨧᨲᩩᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥᨠᨣᨶ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᩅᩥᩃᩥᨾ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩣᨩᨷᨬ᩠ᨧᨾᨠᩣᨶᩥ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᩅᩥᨠᩥᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᨷᩣᨿᩣᩈᩴ ᨷᨧᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩮᨴᩣᨶᩴ ᨷᩣᩁᨦ᩠ᨣᨲᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᨲᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨽᩅᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨶᩥ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣᨷᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩩ –

“ᩁᩣᨾᩮᩣ ᨵᨩᩮᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᨧᩣᨷᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᩦ, ᨠᩮᩣᨱ᩠ᨯᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧ ᨽᩮᩣᨩᩮᩣ ᩈᩩᨿᩣᨾᩮᩣ ᩈᩩᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ;

ᩑᨲᩮ ᨲᨴᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ, ᨨᩊᨦ᩠ᨣᩅᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿᩣᨠᩁᩥᩴᩈᩪ”ᨲᩥ᪨ –

ᩍᨾᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᩩᨷᩥᨶᩮᩣᨷᩥ ᩑᨲᩮᩉᩮᩅ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨩᨶᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨿᩮᩣ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨵᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩥᩴᩈᩩ – “ᩍᨾᩮᩉᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᨣᩣᩁᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩅᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩦ, ᨷᨻ᩠ᨻᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩥᩁᩥᩅᩥᨽᩅᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩉᩁᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᨱ᩠ᨯᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩁᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶᩥᨷ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ – “ᩍᨾᩔ ᩋᨣᩣᩁᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨮᩣᨶᨠᩣᩁᨱᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᩅᨭᨧ᩠ᨨᨴᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨠᨾᩮᩅ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴᩈᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨠᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᨽᩅᩥᨠᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩍᨲᩁᩮ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨩᨶᩮ ᩋᨽᩥᨽᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩮᩉᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩔ ᩋᨣᩣᩁᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᩈᩴᩈᨿᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨠᨾᩮᩅ ᨣᨲᩥᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨠᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩁᨲ᩠ᨲᩣ “ᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᨶᩣᨾᨾᨠᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨳ ᨲᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨥᩁᩣᨶᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ – “ᨲᩣᨲᩣ, ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩣ, ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨴᨶᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩔ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾ ᩅᩣ ᨶᩮᩣ ᩅᩣ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩔ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᨷᩥ ᨩᨶᩣ ᨿᩣᩅᨲᩣᨿᩩᨠᩴ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᨲᩣ, ᨠᩮᩣᨱ᩠ᨯᨬ᩠ᨬᨾᩣᨱᩅᩮᩣᩅ ᩋᩁᩮᩣᨣᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨾᨶ᩠ᩅᩣᨿ ᨾᩉᩣᨽᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩁᨾᨱᩦᨿᩮᩣ, ᩅᨲ ᩋᨿᩴ ᨽᩪᨾᩥᨽᩣᨣᩮᩣ, ᩋᩃᩴ ᩅᨲᩥᨴᩴ ᨠᩩᩃᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᨵᩣᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩔ ᨷᨵᩣᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩣᩈᩴ ᩏᨷᨣᨲᩮᩣ “ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ “ᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨳᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨶᩥᩔᩴᩈᨿᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᩋᩁᩮᩣᨣᩣ ᩋᩔᩩ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᩈᨧᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨷᩥ ᩍᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ, ᩑᨳ, ᩋᩉᩴ ᨲᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ

អនុបព្ពជិស្សាមី”តិ។ តេ សព្វេ ឯកច្ឆន្ទា ភវិតុំ នាសក្ខិំសុ , តយោ ជនា ន បព្ពជិំសុ។ កោណ្ឌញ្ញព្រាហ្មណំ ជេដ្ឋកំ កត្វា ឥតរេ ចត្តារោ បព្ពជិំសុ។ តេ បញ្ចបិ ជនា បញ្ចវគ្គិយត្ថេរា នាម ជាតា។

តទា បន រាជា “កឹ ទិស្វា មយ្ហំ បុត្តោ បព្ពជិស្សតី”តិ បុច្ឆិ។ “ចត្តារិ បុព្ពនិមិត្តានី”តិ។ “កតរញ្ច កតរញ្ចា”តិ? “ជរាជិណ្ណំ, ព្យាធិតំ, កាលកតំ, បព្ពជិត”ន្តិ។ រាជា “ឥតោ បដ្ឋាយ ឯវរូបានំ មម បុត្តស្ស សន្តិកំ ឧបសង្កមិតុំ មា អទត្ថ, មយ្ហំ បុត្តស្ស ពុទ្ធភាវេន កម្មំ នត្ថិ, អហំ មម បុត្តំ ទ្វិសហស្សទីបបរិវារានំ ចតុន្នំ មហាទីបានំ ឥស្សរិយាធិបច្ចំ រជ្ជំ ការេន្តំ ឆត្តិំសយោជនបរិមណ្ឌលាយ បរិសាយ បរិវុតំ គគនតលេ វិចរន្តំ បស្សិតុកាមោ”តិ។ វត្វា ឥមេសំ ចតុប្បការានំ និមិត្តានំ កុមារស្ស ចក្ខុបថេ អាគមននិវារណត្ថំ ចតូសុ ទិសាសុ គាវុតេ គាវុតេ អារក្ខំ ឋបេសិ។ តំ ទិវសំ បន មង្គលដ្ឋានេ សន្និបតិតេសុ អសីតិយា ញាតិកុលសហស្សេសុ ឯកមេកោ ឯកមេកំ បុត្តំ បដិជានាតិ – “អយំ ពុទ្ធោ វា ហោតុ រាជា វា, មយំ ឯកមេកំ បុត្តំ ទស្សាម, សចេបិ ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ, ខត្តិយសមណេហេវ បុរក្ខតបរិវារិតោ វិចរិស្សតិ, សចេបិ រាជា ភវិស្សតិ, ខត្តិយកុមារេហេវ បុរក្ខតបរិវារិតោ វិចរិស្សតី”តិ។ រាជាបិ ពោធិសត្តស្ស ឧត្តមរូបសម្បន្នា វិគតទោសា ធាតិយោ បច្ចុបដ្ឋាបេសិ។ ពោធិសត្តោ អនន្តេន បរិវារេន មហន្តេន សិរិសោភគ្គេន វឌ្ឍតិ។

អថេកទិវសំ រញ្ញោ វប្បមង្គលំ នាម អហោសិ។ តំ ទិវសំ សកលនគរំ ទេវវិមានំ វិយ អលង្ករោន្តិ។ សព្វេ ទាសកម្មករាទយោ អហតវត្ថនិវត្ថា គន្ធមាលាទិបដិមណ្ឌិតា រាជកុលេ សន្និបតន្តិ។ រញ្ញោ កម្មន្តេ នង្គលសហស្សំ យោជីយតិ។ តស្មិំ បន ទិវសេ ឯកេនូនអដ្ឋសតនង្គលានិ សទ្ធិំ ពលិពទ្ទរស្មិយោត្តេហិ រជតបរិក្ខតានិ ហោន្តិ, រញ្ញោ អារូឡ្ហនង្គលំ បន រត្តសុវណ្ណបរិក្ខតំ ហោតិ។ ពលិពទ្ទានំ សិង្គរស្មិបតោទាបិ សុវណ្ណបរិក្ខតាវ ហោន្តិ។ រាជា មហន្តេន បរិវារេន និក្ខន្តោ បុត្តំ គហេត្វា អគមាសិ។ កម្មន្តដ្ឋានេ ឯកោ ជម្ពុរុក្ខោ ពហលបត្តបលាសោ សន្ទច្ឆាយោ អហោសិ។ តស្ស ហេដ្ឋា កុមារស្ស សយនំ បញ្ញបេត្វា ឧបរិ សុវណ្ណតារកខចិតំ វិតានំ ពន្ធាបេត្វា សាណិបាការេន បរិក្ខិបាបេត្វា អារក្ខំ ឋបេត្វា រាជា សព្វាលង្ការំ អលង្ករិត្វា អមច្ចគណបរិវុតោ នង្គលករណដ្ឋានំ អគមាសិ។ តត្ថ រាជា សុវណ្ណនង្គលំ គណ្ហាតិ, អមច្ចា ឯកេនូនអដ្ឋសតរជតនង្គលានិ, កស្សកា សេសនង្គលានិ។ តេ តានិ គហេត្វា ឥតោ ចិតោ ច កសន្តិ។ រាជា បន ឱរតោ វា បារំ គច្ឆតិ, បារតោ វា ឱរំ អាគច្ឆតិ។ ឯតស្មិំ ឋានេ មហាសម្បត្តិ អហោសិ។ ពោធិសត្តំ បរិវារេត្វា និសិន្នា ធាតិយោ “រញ្ញោ សម្បត្តិំ បស្សិស្សាមា”តិ អន្តោសាណិតោ ពហិ និក្ខន្តា។ ពោធិសត្តោ ឥតោ ចិតោ ច ឱលោកេន្តោ កញ្ចិ អទិស្វា វេគេន ឧដ្ឋាយ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា អានាបានេ បរិគ្គហេត្វា បឋមជ្ឈានំ និព្ពត្តេសិ។ ធាតិយោ ខជ្ជភោជ្ជន្តរេ វិចរមានា ថោកំ ចិរាយិំសុ។ សេសរុក្ខានំ ឆាយា និវត្តា, តស្ស បន រុក្ខស្ស បរិមណ្ឌលា ហុត្វា អដ្ឋាសិ។ ធាតិយោ “អយ្យបុត្តោ ឯកកោ”តិ វេគេន សាណិំ ឧក្ខិបិត្វា អន្តោ បវិសមានា ពោធិសត្តំ សយនេ បល្លង្កេន និសិន្នំ តញ្ច បាដិហារិយំ ទិស្វា គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសុំ – “ទេវ, កុមារោ ឯវំ និសិន្នោ, អញ្ញេសំ រុក្ខានំ ឆាយា និវត្តា, ជម្ពុរុក្ខស្ស បន បរិមណ្ឌលា ឋិតា”តិ។ រាជា វេគេនាគន្ត្វា បាដិហារិយំ ទិស្វា – “ឥទំ តេ, តាត, ទុតិយំ វន្ទន”ន្តិ បុត្តំ វន្ទិ។

អថ អនុក្កមេន ពោធិសត្តោ សោឡសវស្សុទ្ទេសិកោ ជាតោ។ រាជា ពោធិសត្តស្ស តិណ្ណំ ឧតូនំ អនុច្ឆវិកេ តយោ បាសាទេ ការេសិ – ឯកំ នវភូមកំ, ឯកំ សត្តភូមកំ, ឯកំ បញ្ចភូមកំ, ចត្តាលីសសហស្សា ច នាដកិត្ថិយោ ឧបដ្ឋាបេសិ។ ពោធិសត្តោ ទេវោ វិយ

អច្ឆរាសង្ឃបរិវុតោ, អលង្កតនាដកបរិវុតោ, និប្បុរិសេហិ តុរិយេហិ បរិចារិយមានោ មហាសម្បត្តិំ អនុភវន្តោ ឧតុវារេន តេសុ បាសាទេសុ វិហរតិ។ រាហុលមាតា បនស្ស ទេវី អគ្គមហេសី អហោសិ។

តស្សេវំ មហាសម្បត្តិំ អនុភវន្តស្ស ឯកទិវសំ ញាតិសង្ឃស្ស អព្ភន្តរេ អយំ កថា ឧទបាទិ – “សិទ្ធត្ថោ កីឡាបសុតោវ វិចរតិ, កិញ្ចិ សិប្បំ ន សិក្ខតិ, សង្គាមេ បច្ចុបដ្ឋិតេ កិំ ករិស្សតី”តិ។ រាជា ពោធិសត្តំ បក្កោសាបេត្វា – “តាត, តវ ញាតកា ‘សិទ្ធត្ថោ កិញ្ចិ សិប្បំ អសិក្ខិត្វា កីឡាបសុតោវ វិចរតី’តិ វទន្តិ, ឯត្ថ កិំ បត្តកាលេ មញ្ញសី”តិ។ ទេវ, មម សិប្បំ សិក្ខនកិច្ចំ នត្ថិ, នគរេ មម សិប្បទស្សនត្ថំ ភេរិំ ចរាបេថ “ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ ញាតកានំ សិប្បំ ទស្សេស្សាមី”តិ។ រាជា តថា អកាសិ។ ពោធិសត្តោ អក្ខណវេធិវាលវេធិធនុគ្គហេ សន្និបាតាបេត្វា មហាជនស្ស មជ្ឈេ អញ្ញេហិ ធនុគ្គហេហិ អសាធារណំ ញាតកានំ ទ្វាទសវិធំ សិប្បំ ទស្សេសិ។ តំ សរភង្គជាតកេ អាគតនយេនេវ វេទិតព្វំ។ តទាស្ស ញាតិសង្ឃោ និក្កង្ខោ អហោសិ។

អថេកទិវសំ ពោធិសត្តោ ឧយ្យានភូមិំ គន្តុកាមោ សារថិំ អាមន្តេត្វា “រថំ យោជេហី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា មហារហំ ឧត្តមរថំ សព្វាលង្ការេន អលង្ករិត្វា កុមុទបត្តវណ្ណេ ចត្តារោ មង្គលសិន្ធវេ យោជេត្វា ពោធិសត្តស្ស បដិវេទេសិ។ ពោធិសត្តោ ទេវវិមានសទិសំ រថំ អភិរុហិត្វា ឧយ្យានាភិមុខោ អគមាសិ។ ទេវតា “សិទ្ធត្ថកុមារស្ស អភិសម្ពុជ្ឈនកាលោ អាសន្នោ, បុព្វនិមិត្តំ ទស្សេស្សាមា”តិ ឯកំ ទេវបុត្តំ ជរាជជ្ជរំ ខណ្ឌទន្តំ បលិតកេសំ វង្កំ ឱភគ្គសរីរំ ទណ្ឌហត្ថំ បវេធមានំ កត្វា ទស្សេសុំ។ តំ ពោធិសត្តោ ចេវ សារថិ ច បស្សន្តិ។ តតោ ពោធិសត្តោ សារថិំ – “សម្ម, កោ នាមេស បុរិសោ, កេសាបិស្ស ន យថា អញ្ញេស”ន្តិ មហាបទានេ អាគតនយេន បុច្ឆិត្វា តស្ស វចនំ សុត្វា “ធិរត្ថុ វត ភោ ជាតិ, យត្រ ហិ នាម ជាតស្ស ជរា បញ្ញាយិស្សតី”តិ សំវិគ្គហទយោ តតោវ បដិនិវត្តិត្វា បាសាទមេវ អភិរុហិ។ រាជា “កិំ ការណា មម បុត្តោ ខិប្បំ បដិនិវត្តី”តិ បុច្ឆិ។ “ជិណ្ណកំ បុរិសំ ទិស្វា ទេវា”តិ។ “ជិណ្ណកំ ទិស្វា បព្វជិស្សតីតិ អាហំសុ, កស្មា មំ នាសេថ, សីឃំ បុត្តស្ស នាដកានិ សជ្ជេថ, សម្បត្តិំ អនុភវន្តោ បព្វជ្ជាយ សតិំ ន ករិស្សតី”តិ វត្វា អារក្ខំ វឌ្ឍេត្វា សព្វទិសាសុ អឌ្ឍយោជនេ អឌ្ឍយោជនេ ឋបេសិ។

បុនេកទិវសំ ពោធិសត្តោ តថេវ ឧយ្យានំ គច្ឆន្តោ ទេវតាហិ និម្មិតំ ព្យាធិតំ បុរិសំ ទិស្វា បុរិមនយេនេវ បុច្ឆិត្វា សំវិគ្គហទយោ និវត្តិត្វា បាសាទំ អភិរុហិ។ រាជាបិ បុច្ឆិត្វា ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ សំវិទហិត្វា បុន វឌ្ឍេត្វា តិគាវុតប្បមាណេ បទេសេ អារក្ខំ ឋបេសិ។ អបរំ ឯកទិវសំ ពោធិសត្តោ តថេវ ឧយ្យានំ គច្ឆន្តោ ទេវតាហិ និម្មិតំ កាលកតំ ទិស្វា បុរិមនយេនេវ បុច្ឆិត្វា សំវិគ្គហទយោ បុន និវត្តិត្វា បាសាទំ អភិរុហិ។ រាជាបិ បុច្ឆិត្វា ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ សំវិទហិត្វា បុន វឌ្ឍេត្វា យោជនប្បមាណេ បទេសេ អារក្ខំ ឋបេសិ។ អបរំ បន ឯកទិវសំ ឧយ្យានំ គច្ឆន្តោ តថេវ ទេវតាហិ និម្មិតំ សុនិវត្ថំ សុបារុតំ បព្វជិតំ ទិស្វា “កោ នាមេសោ សម្មា”តិ សារថិំ បុច្ឆិ។ សារថិ កិញ្ចាបិ ពុទ្ធុប្បាទស្ស អភាវា បព្វជិតំ វា បព្វជិតគុណេ វា ន ជានាតិ, ទេវតានុភាវេន បន “បព្វជិតោ នាមាយំ ទេវា”តិ វត្វា បព្វជ្ជាយ គុណេ វណ្ណេសិ។ ពោធិសត្តោ បព្វជ្ជាយ រុចិំ ឧប្បាទេត្វា តំ ទិវសំ ឧយ្យានំ អគមាសិ។ ទីឃភាណកា បនាហុ “ចត្តារិ និមិត្តានិ ឯកទិវសេនេវ ទិស្វា អគមាសី”តិ។

សោ តត្ថ ទិវសភាគំ កីឡិត្វា មង្គលបោក្ខរណិយំ ន្ហាយិត្វា អត្ថង្គតេ សូរិយេ មង្គលសិលាបដ្ដេ និសីទិ អត្តានំ អលង្ការាបេតុកាមោ។ អថស្ស បរិចារកបុរិសា នានាវណ្ណានិ ទុស្សានិ នានប្បការា អាភរណវិកតិយោ មាលាគន្ធវិលេបនានិ ច អាទាយ សមន្តា បរិវារេត្វា អដ្ឋំសុ។ តស្មិំ ខណេ សក្កស្ស និសិន្នាសនំ ឧណ្ហំ អហោសិ។ សោ "កោ នុ ខោ មំ ឋានា ចាវេតុកាមោ"តិ ឧបធារេន្តោ ពោធិសត្តស្ស អលង្ការេតុកាមតំ ញត្វា វិស្សកម្មំ អាមន្តេសិ "សម្ម វិស្សកម្ម, សិទ្ធត្ថកុមារោ អជ្ជ អឌ្ឍរត្តសមយេ មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខមិស្សតិ, អយមស្ស បច្ឆិមោ អលង្ការោ, ឧយ្យានំ គន្ត្វា មហាបុរិសំ ទិព្ពាលង្ការេហិ អលង្ករោហី"តិ។ សោ "សាធូ"តិ បដិស្សុណិត្វា ទេវតានុភាវេន តង្ខណំយេវ ឧបសង្កមិត្វា តស្សេវ កប្បកសទិសោ ហុត្វា កប្បកស្ស ហត្ថតោ វេឋនទុស្សំ គហេត្វា ពោធិសត្តស្ស សីសំ វេឋេសិ។ ពោធិសត្តោ ហត្ថសម្ផស្សេនេវ "នាយំ មនុស្សោ, ទេវបុត្តោ ឯសោ"តិ អញ្ញាសិ។ វេឋនេន វេឋិតមត្តេ សីសេ មោឡិយំ មណិរតនាការេន ទុស្សសហស្សំ អដ្ឋាសិ, បុន វេឋេន្តស្ស ទុស្សសហស្សន្តិ ទសក្ខត្តុំ វេឋេន្តស្ស ទស ទុស្សសហស្សានិ អដ្ឋំសុ។ "សីសំ ខុទ្ទកំ, ទុស្សានិ ពហូនិ, កថំ អដ្ឋំសូ"តិ ន ចិន្តេតព្ពំ។ តេសុ ហិ សព្ពមហន្តំ អាមលកបុប្ផប្បមាណំ, អវសេសានិ កុដុម្ពកបុប្ផប្បមាណានិ អហេសុំ។ ពោធិសត្តស្ស សីសំ កិញ្ជក្ខគច្ឆិតំ វិយ កុយ្យកបុប្ផំ អហោសិ។

អថស្ស សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតស្ស សព្ពតាលាវចរេសុ សកានិ សកានិ បដិភានានិ ទស្សយន្តេសុ, ព្រាហ្មណេសុ "ជយនន្ទា"តិអាទិវចនេហិ, សូតមាគធាទីសុ នានប្បការេហិ មង្គលវចនត្ថុតិឃោសេហិ សម្ភាវេន្តេសុ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ រថវរំ អភិរុហិ។ តស្មិំ សមយេ "រាហុលមាតា បុត្តំ វិជាតា"តិ សុត្វា សុទ្ធោទនមហារាជា "បុត្តស្ស មេ តុដ្ឋិំ និវេទេថា"តិ សាសនំ បហិណិ។ ពោធិសត្តោ តំ សុត្វា "រាហុ ជាតោ, ពន្ធនំ ជាត"ន្តិ អាហ។ រាជា "កិំ មេ បុត្តោ អវចា"តិ បុច្ឆិត្វា តំ វចនំ សុត្វា "ឥតោ បដ្ឋាយ មេ នត្តា រាហុលកុមារោ នាម ហោតូ"តិ អាហ។

ពោធិសត្តោបិ ខោ រថវរំ អារុយ្ហ មហន្តេន យសេន អតិមនោរមេន សិរិសោភគ្គេន នគរំ បាវិសិ។ តស្មិំ សមយេ កិសាគោតមី នាម ខត្តិយកញ្ញា ឧបរិបាសាទវរតលគតា នគរំ បទក្ខិណំ កុរុមានស្ស ពោធិសត្តស្ស រូបសិរិំ ទិស្វា បីតិសោមនស្សជាតា ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ –

"និព្វុតា នូន សា មាតា, និព្វុតា នូន សោ បិតា;

និព្វុតា នូន សា នារី, យស្សាយំ ឦទិសោ បតី"តិ។

ពោធិសត្តោ តំ សុត្វា ចិន្តេសិ "អយំ ឯវមាហ 'ឯវរូបំ អត្តភាវំ បស្សន្តិយា មាតុ ហទយំ និព្វាយតិ, បិតុ ហទយំ និព្វាយតិ, បជាបតិយា ហទយំ និព្វាយតី'តិ។ កិស្មិំ នុ ខោ និព្វុតេ ហទយំ និព្វុតំ នាម ហោតី"តិ? អថស្ស កិលេសេសុ វិរត្តមានសស្ស ឯតទហោសិ – "រាគគ្គិម្ហិ និព្វុតេ និព្វុតំ នាម ហោតិ, ទោសគ្គិម្ហិ និព្វុតេ និព្វុតំ នាម ហោតិ, មោហគ្គិម្ហិ និព្វុតេ និព្វុតំ នាម ហោតិ, មានទិដ្ឋិអាទីសុ សព្ពកិលេសទរថេសុ និព្វុតេសុ និព្វុតំ នាម ហោតិ។ អយំ មេ សុស្សវនំ សាវេសិ, អហញ្ហិ និព្វានំ គវេសន្តោ ចរាមិ, អជ្ជេវ មយា

ឈរាចារំ លទ្ធ្វា តិក្ខប្ប បព្ពជិត្វា តិព្ពាតំ ករេចសិត្វំ ចក្ខុតិ, អយំ ឆ្គយិស្សា អាចរិយការកោ ហោតុ”តិ កណ្ឌេតា ឌូបុដ្ឋិត្វា កិរាកោតយិយា រតរហស្សណ្ឈកំ យុត្តាហារំ របេរសិ៍ រា “សិទ្ធត្ថកុមារោ យយិ បជិតទ្ធជិរេត្តា ហុត្វា បណ្ណាការំ របេរសី”តិ រោយតស្សខាតា អរហាសិ៍

ខៅឌិសទត្តាបិ យហរត្តក សិរិរោករក្កត អត្តរតា បិរាជំ អភិរូហិត្វា សិរិរឃរត តិបជ្ជិ៍ តាចរេច ច តំ រព្ពាលង្ការបដិយណ្ឌិតា តច្ចុកឹតាឌីរុ រុសិក្ខិតា ឌេចកញ្ញា ចិយ ទ្វបរោកក្កប្បត្តា ឆ្គត្តិរយា តាតាត្វុរិយាតិ ករហត្វា រយ្យរិចារយិត្វា អភិរយារបត្តិរយា តច្ចុកឹតចាឌិតាតិ បរយាឌយិរុ៍ ខៅឌិសទត្តា កិរលរេរុ ចិរត្តចិត្តាតាយ តច្ចាឌីរុ អតភិររតា យុហុត្តំ តិទ្ធំ ឌូក្កយិ៍ តាបិ ឆ្គត្តិរយា “ឃស្សត្តាយ យយំ តច្ចាឌីតិ បរយារឌយ, រតា តិទ្ធំ ក្តបករតា, ឆ្គតាតិ កិយត្តំ កិលយាយា”តិ កហិតក្កហិតាតិ ត្វុរិយាតិ អរជ្ឈាត្វុទិត្វា តិបជ្ជិរុ, កត្តរតលប្បឌីបិ ឈរាយត្តិ៍ ខៅឌិសទត្តា បត្វុជ្ឈិត្វា រឃតបិរដ្ឋ បល្លរង្កត តិរិរត្តា អទ្ធរ តា ឆ្គត្តិរយា ត្វុរិយកណ្ឌាតិ អចត្វុទិត្វា តិទ្ធាយត្តិរយា – ឲកច្ចា បណ្ឌិតរលឡអា, លិលិកិលិត្តកត្តា, ឲកច្ចា ឌរត្ត លាឌត្តិរយា, ឲកច្ចា កាកច្ឆត្តិរយា, ឲកច្ចា ចិប្បលបត្តិរយា, ឲកច្ចា ចិចដយុលា, ឲកច្ចា អបកតចត្វា, បិកដតឹកច្ឆរព្ពាឌដ្ឋាតា៍ រតា តារំ តំ ចិប្បការំ ជិត្វា ភិរឃ្សរោយត្តាយ ការេយរុ ចិរត្តចិរត្តា អរហាសិ៍ តស្ស អលង្កតបដិយត្តំ រក្កកចតរជិរយ្យំ តំ យហាតលំ អបចិទ្ធតាតាកុលបករិតំ អាមកឃុរោតំ ចិយ ក្តបដ្ឋារិ, តរយា កចា អាឌិត្តរកហរជិរា លាយិរុ – “ក្តបទ្ធតំ ចត រតា, ក្តបស្សដ្ឋំ ចត រតា”តិ ក្តតាតំ បចរត្តរិ, អតិចិយ បព្ពជ្ជាយ ចិត្តំ តយិ៍

រតា “អរជ្ជច យយា យហាភិតិក្ខយតំ តិក្ខយិតុំ ចដ្ដតី”តិ រឃតា ក្តដ្ឋាយ ទ្វាររយឹបំ កត្វា “រកា ឲត្វា”តិ អាហ៍ ក្តយ្យាររ រីរំ កត្វា តិបរត្តា លរត្តា “អហំ អយ្យបុត្ត លរត្តា”តិ អាហ៍ “អហំ អជ្ជ យហាភិតិក្ខយតំ តិក្ខយិតុកាយោ, ឲកំ រយ អស្សំ កប្បេហី”តិ អាហ៍ រតា “រាធុ រឌចា”តិ អស្សកណ្ឌិកំ ករហត្វា អស្សរាលំ កត្វា កត្តរតលបឌីរបរុ ឌលរត្តរុ រុយតបដ្ឋចិតាតស្ស រហដ្ឋា ទយលីរយ ក្សយិការក ជិតំ កណ្ឌកំ អស្សរាខាតំ ជិត្វា “អជ្ជ យយា ឆ្គយរយច ករប្បតុំ ចដ្ដតី”តិ កណ្ឌកំ ករប្បរិ៍ រតា កប្បិយយារតាច អញ្ញាសិ “អយំ កប្បតា អតិកាឡហា, អរញ្ញារុ ជិចរេរុ ក្តយ្យាតកឹឡអាឌិកយរត កប្បតា ចិយ ត រហាតិ, យយ្ហំអយ្យបុរត្តា អជ្ជ យហាភិតិក្ខយតំ តិក្ខយិតុកាយោ កចិស្សតី”តិ៍ តរតា តុដ្ឋយាតរតា យហាហរិតំ ហរិ៍ រតា រទ្ធា រកលតកាទំ បត្វុទិត្វា ករច្ឆយ្យ, ឌេចតា បត តំ រទ្ធំ តិរុម្ភិត្វា ត កស្សចិ រោតុំ អជំរុ៍

ខៅឌិសទត្តាបិ រលា លត្តំ របរេរត្វាច “បុត្តំ តាច បស្សិស្សាយី”តិ ចិរត្តត្វា តិរិត្តបល្លង្ករតា ក្តដ្ឋាយ រាហុលយាតាយ ចរតដ្ឋាតំ កត្វា កព្ភទ្វារំ ចិចរិ៍ តស្មិំ លរណ អរត្តាកព្ភរ កត្តរតលបឌីរបិ ឈរាយតិ, រាហុលយាតា រុយតយល្លិកាឌីតំ បុប្ផាតំ អព្ពណយរត្តក អភិប្បកិណ្ណរឃរត បុត្តស្ស យត្ថរក ហត្ថំ ឌរបត្វា តិទ្ធាយតិ៍ ខៅឌិសទត្តា ក្តយ្យាររ បិដំ ឌរបត្វា ជិតរកាច ឌូរលាករកត្វា “រចាហំ រឌចិយា ហត្ថំ អបរតត្វា យយ បុត្តំ កហិស្សាយិ, រឌចី បត្វុជ្ឈិស្សតិ, ឲចំ រយ កយតត្តរាយោ កចិស្សតិ, ត្វុទ្ធា ហុត្វាច អាកត្វា បុត្តំ បស្សិស្សាយី”តិ បិរាឌតលរតា ឌូតរិ៍ ឃំ បត ខាតកដ្ឋកថាយំ “តឌា រត្តាហជាតោ រាហុលកុមារោ រហាតី”តិ ចុត្តំ, តំ ររដ្ឋកថារុ តត្ថិ, តស្មា ឆ្គតរយច ករហតព្ពំ៍

ឯវំ បោធិសត្តោ បាសាទតលា ឱតរិត្វា អស្សសមីបំ គន្ត្វា ឯវមាហ – “តាត កណ្ឌក, ត្វំ អជ្ជ ឯករត្តិំ មំ តារេហិ, អហំ តំ និស្សាយ ពុទ្ធោ ហុត្វា សទេវកំ លោកំ តារេស្សាមី”តិ. តតោ ឧល្លង្ឃិត្វា កណ្ឌកស្ស បិដ្ឋិំ អភិរុហិ. កណ្ឌកោ គីវតោ បដ្ឋាយ អាយាមេន អដ្ឋារសហត្ថោ ហោតិ តទនុច្ឆវិកេន ឧព្ពេធេន សមន្នាគតោ ថាមជវសម្បន្នោ សព្វសេតោ ធោតសង្ខសទិសោ. សោ សចេ ហសេយ្យ វា បទសទ្ទំ វា ករេយ្យ, សទ្ទោ សកលនគរំ អវត្ថរេយ្យ. តស្មា ទេវតា អត្តនោ អានុភាវេន តស្ស យថា ន កោចិ សុណាតិ, ឯវំ ហសិតសទ្ទំ សន្និរុម្ភិត្វា អក្កន្តអក្កន្តបទវារេ ហត្ថតលានិ ឧបនាមេសុំ. បោធិសត្តោ អស្សវរស្ស បិដ្ឋិវេមជ្ឈគតោ ឆន្នំ អស្សស្ស វាលធិំ គាហាបេត្វា អឌ្ឍរត្តសមយេ មហាទ្វារសមីបំ បត្តោ. តទា បន រាជា “ឯវំ បោធិសត្តោ យាយ កាយចិ វេលាយ នគរទ្វារំ វិវរិត្វា និក្ខមិតុំ ន សក្ខិស្សតី”តិ ទ្វីសុ ទ្វារកវាដេសុ ឯកេកំ បុរិសសហស្សេន វិវរិតព្វំ ការាបេសិ. បោធិសត្តោ ថាមពលសម្បន្នោ, ហត្ថិគណនាយ កោដិសហស្សហត្ថីនំ ពលំ ធារេតិ, បុរិសគណនាយ ទសកោដិសហស្សបុរិសានំ. សោ ចិន្តេសិ “សចេ ទ្វារំ ន វិវរីយតិ, អជ្ជ កណ្ឌកស្ស បិដ្ឋេ និសិន្នោវ វាលធិំ គហេត្វា ឋិតេន ឆន្នេន សទ្ធិំយេវ កណ្ឌកំ ឩរូហិ និប្បីឡេត្វា អដ្ឋារសហត្ថុព្ពេធំ បាការំ ឧប្បតិត្វា អតិក្កមិស្សាមី”តិ. ឆន្នោបិ ចិន្តេសិ “សចេ ទ្វារំ ន វិវរីយតិ, អហំ អយ្យបុត្តំ ខន្ធេ និសីទាបេត្វា កណ្ឌកំ ទក្ខិណេន ហត្ថេន កុច្ឆិយំ បរិក្ខិបន្តោ ឧបកច្ឆន្តរេ កត្វា បាការំ ឧប្បតិត្វា អតិក្កមិស្សាមី”តិ. កណ្ឌកោបិ ចិន្តេសិ “សចេ ទ្វារំ ន វិវរីយតិ, អហំ អត្តនោ សាមិកំ បិដ្ឋិយំ យថានិសិន្នមេវ ឆន្នេន វាលធិំ គហេត្វា ឋិតេន សទ្ធិំយេវ ឧក្ខិបិត្វា បាការំ ឧប្បតិត្វា អតិក្កមិស្សាមី”តិ. សចេ ទ្វារំ ន អវាបុរីយិត្ថ, យថាចិន្តិតមេវ តេសុ តីសុ ជនេសុ អញ្ញតរោ សម្បាទេយ្យ. ទ្វារេ អធិវត្ថា ទេវតា បន ទ្វារំ វិវរិ.

តស្មិំយេវ ខណេ មារោ “បោធិសត្តំ និវត្តេស្សាមី”តិ អាគន្ត្វា អាកាសេ ឋិតោ អាហ – “មារិស, មា និក្ខម, ឥតោ តេ សត្តមេ ទិវសេ ចក្ករតនំ បាតុភវិស្សតិ, ទ្វិសហស្សបរិត្តទីបបរិវារានំ ចតុន្នំ មហាទីបានំ រជ្ជំ ការេស្សសិ, និវត្ត មារិសា”តិ. “កោសិ ត្វ”ន្តិ? “អហំ វសវត្តី”តិ. “មារ, ជានាមហំ មយ្ហំ ចក្ករតនស្ស បាតុភាវំ, អនត្ថិកោហំ រជ្ជេន, ទសសហស្សិលោកធាតុំ ឧន្នាទេត្វា ពុទ្ធោ ភវិស្សាមី”តិ អាហ. មារោ “ឥតោ ទានិ តេ បដ្ឋាយ កាមវិតក្កំ វា ព្យាបាទវិតក្កំ វា វិហិំសាវិតក្កំ វា ចិន្តិតកាលេ ជានិស្សាមី”តិ ឱតារាបេក្ខោ ឆាយា វិយ អនបគច្ឆន្តោ អនុពន្ធិ.

បោធិសត្តោបិ ហត្ថគតំ ចក្កវត្តិរជ្ជំ ខេឡបិណ្ឌំ វិយ អនបេក្ខោ ឆឌ្ឌេត្វា មហន្តេន សក្ការេន នគរា និក្ខមិ អាសាឡ្ហិបុណ្ណមាយ ឧត្តរាសាឡ្ហនក្ខត្តេ វត្តមានេ. និក្ខមិត្វា ច បន នគរំ ឱលោកេតុកាមោ ជាតោ. ឯវញ្ច បនស្ស ចិត្តេ ឧប្បន្នមត្តេយេវ “មហាបុរិស, ន តយា និវត្តិត្វា ឱលោកនកម្មំ កត”ន្តិ វទមានា វិយ មហាបថវី កុលាលចក្កំ វិយ ភិជ្ជិត្វា បរិវត្តិ. បោធិសត្តោ នគរាភិមុខោ ឋត្វា នគរំ ឱលោកេត្វា តស្មិំ បថវិប្បទេសេ កណ្ឌកនិវត្តនចេតិយដ្ឋានំ ទស្សេត្វា គន្តព្វមគ្គាភិមុខំ កណ្ឌកំ កត្វា បាយាសិ មហន្តេន សក្ការេន ឧឡារេន សិរិសោភគ្គេន. តទា កិរស្ស ទេវតា បុរតោ សដ្ឋិ ឧក្កាសហស្សានិ ធារយិំសុ, បច្ឆតោ សដ្ឋិ, ទក្ខិណបស្សតោ សដ្ឋិ, វាមបស្សតោ សដ្ឋិ, អបរា ទេវតា ចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ អបរិមាណា ឧក្កា ធារយិំសុ, អបរា ទេវតា ច នាគសុបណ្ណាទយោ ច ទិព្វេហិ គន្ធេហិ មាលាហិ ចុណ្ណេហិ ធូមេហិ បូជយមានា គច្ឆន្តិ. បារិច្ឆត្តកបុប្ផេហិ ចេវ មន្ទារវបុប្ផេហិ ច ឃនមេឃវុដ្ឋិកាលេ ធារាហិ វិយ នភំ និរន្តរំ អហោសិ, ទិព្វានិ សង្គីតានិ បវត្តិំសុ , សមន្តតោ អដ្ឋ សដ្ឋិ តូរិយសតសហស្សានិ បវជ្ជិំសុ, សមុទ្ទកុច្ឆិយំ មេឃថនិតកាលោ វិយ យុគន្ធរកុច្ឆិយំ សាគរនិគ្ឃោសកាលោ វិយ វត្តតិ.

ញយិតា ឃិទិសោកសេក្កត កន្ធសេត្វា សោធិឞសេត្វា ឲកទេត្តតេច តីលិ ទេខ្ចាតិ អតិក្កមូ តិរសោយោឌតយត្តទេក អនោតយាតនីតិទំ ឞិឞុលិ៍ “កិ ឞត អសេស្សា តសេតា ឞទំ កត្វំ ត ឞសេក្កាតី”តិ? “សេតា, ត ឞសេក្កា”តិ៍ សេរា ហិ ឲកំ ចក្កចាឭអកត្តុំ តាកិឃា ជិតចក្កស្ស តេឞិចដ៏ ឞដ្ឋសេត្វា ចិឃ អត្តសេត្តត ចទិត្វា ឞុទេឞិតទារសេឞច អាកត្វា អត្តសេតា ឞឞ្យាឌិតំ កត្វា ក្សុញ្ចិតុំ ឞឞសេត្វា៍ តឌា ឞត សេឌចតាកម្សឞណ្ណាឌីហិ អាកាសេរ ឌត្វា ឞ្ញ្ញស្សដ្ឋេហិ កន្ធយាលិឌីហិ ឃាច ដ្ឋារុឞ្យសេឌរា ឞឞ្ញាត្វំ ឞទិទំ អាកឋ្ឋិត្វា កន្ធយាលិឌដំ លិត្ថត្តស្ស អតិឞ្យឞសេច្ចា អសេហាឞិ, តម្វា តិរសោយោឌតយត្តសេឞច អកយាឞិ៍ អឆ សោធិឞសេត្វា តឌីតិសេទ ឌត្វា លត្ថំ ឞុច្ឆិ – “កិត្ថាយា អឃំ តឌី”តិ? “អនោតយា តាយ, សេឌចា”តិ៍ “អឞ្យាកឞ្យិ ឞត្តុឌ្ឋា អនោតយា កចិស្សតី”តិ ឞហិឞ្យឃា ឈសេដ្ឋសេត្វា អស្សស្ស ឞញ្ញា អឌាឞិ៍ អសេស្សា ដ្ឋឞ្យតិត្វា អដ្ឋរកចិត្វាទាឃ តឌិឃា ឞិទិឞតីសេទ អដ្ឋាឞិ៍

សោធិឞសេត្វា អស្សឞិដ្ឋិសេតា ឞ្ញ្ញុឃ្យាទេឌតឞដ្ឋឞឌិសេរ ចាលុកាឞុលិសេត ឌត្វា លត្ថំ អាយសេត្តឞិ – “ឞម្ម, លត្ថ, តុំ យឃ្យំអាករលាតិ សេឌច កល្ហកត្វា អាឌាឃ កន្ធ, អហំ ឞត្តុឌិស្សាមី”តិ៍ “អហឞ្យិ, សេឌច, ឞត្តុឌិស្សាមី”តិ៍ សោធិឞសេត្វា “ត លត្ថា តឃា ឞត្តុឌិតុំ, កន្ធ តុ”ត្តិ តិក្កត្វា ឞដិតាហិត្វា អាករលាតិ សេឌច កល្ហកត្វា ឞដិឋ្ឋរសេឞត្វា ចិសេត្តឞិ “ញ្ញសេយ យឃ្យំសេករា ឞឃលារាទុឞ្យា ត សេហាត្តី”តិ៍ អសេញ្ញា សោធិឞសេត្តស្ស សេកសេរ លិត្ថិតុំ ឃុត្តទុសេឞិ តត្វិ, តសេតា “ឞឃសេឞច លសេក្កត លិត្ថិស្សាមី”តិ ឌក្កិសេលាត ហសេត្វត អឞិ កហិឞ្យត្វា ចាឃហសេត្វត សេយាឭញ្ញឃា ឞដ្ឋិ ទុឭអំ កសេហត្វា លិត្ថិ, សេករា ដ្ឋក្កលយត្វា ហុត្វា ឌក្កិលាសេតា អាចត្តយាតា ឞីឞំ អល្លិឃិយុ៍ សេតរំ ឃាចឌីចំ តសេឌច ឞយាលំ អសេហាឞិ, យស្ស ច តឌត្វុឞំ, ឞុត សេករយស្សុឞ្ញុហារលាកិត្វំ តាយ តាសេហាឞិ៍ សោធិឞសេត្វា ឞហ សេយាឭញ្ញឃា ទុឭអំ កសេហត្វា “ឞចាហំ តុសេន្ធ កចិស្សាមិ, អាកាសេរ តិដ្ឋតុ, សេតា សេឌ, ក្សុមិឃំ ឞតតុ”តិ អត្តលិសេក្កុ លិឞិ៍ តំ ទុឭអាយលិសេចឌតំ សេយាឌតឞ្យយាលំ ឌាតំ កត្វា អាកាសេរ អដ្ឋាឞិ៍ ឞសេក្កា សេឌចទាឌា ជិត្តុចក្កុតា ឞ្ញ្ញសេលិសេកត្វា សេយាឌតិឃទេតតចសេក្កាដសេកត ឞឞ្យដិឋ្ឋិត្វា តាចតិរកចសេត ទុឭអាយលិសេចតិឃំ តាយ ឞតិដ្ឋាសេឞឞិ៍

“សេលត្វាត សេយាឭញ្ញំ ចទេកន្ធចាឞិតំ, សេចហាឃឞំ ដ្ឋក្កិឞិ អក្កុឞុក្កសេលិ;

ឞហស្សសេតសេត្វា ឞិសេរា ឞដិក្កហិ, ឞុចណ្ណុចសេក្កាដចសេទត ចារសេចា”តិ៍

ឞុត សោធិឞសេត្វា ចិសេត្តឞិ “ញ្ញយាតិ កាឞិកចត្វាតិ យឃ្យំត ឞឃលារាទុឞ្យាតី”តិ៍ អឆស្ស កស្សឞតុដ្ឋកាសេល ឞុទាលឞហាឃសេកា ឈឌីកាទេយហាព្រហ្មា ឲកំ តុដ្ឋត្តុទំ ឌទំ អឞសេត្វត ឞិត្តកាសេចត ចិសេត្តឞិ – “អឌ្ឍ សេយ ឞហាឃសេកា យហាកិតិក្កុយតំ តិក្កុសេត្វា, ឞឃលាឞទិក្កុទេយស្ស កសេហត្វា កត្ថិស្សាមី”តិ៍

“តិឌីចទេច្ចា ឞសេត្វា ច, ចាឞី ឃ្សុចិ ច ពាត្ថតំ;

ឞទិស្សាចសេតត អសេដ្ឋសេត, ឃុត្តសេយាកស្ស កិក្កុសេតា”តិ៍ –

ᨻ᩠ᨻᩮᨾ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩈᨿᨶᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨴᩮᩣᨱᩥᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩦ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩩᨾᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩃᨴ᩠ᨵᩴ, ᨾᨿ ᨩᨶᩮᨲ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩪᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩉᩥ ᨧᨶᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩮᨴᩮᩈᩥ᪨ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨴᩮᩣᨱᩥᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨧᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᨣᨱ᩠ᨯᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ

ᨾᨲ᩠ᨲᨿᩣᨶᩔ ᨴᩮᩣᨱᩥᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᨧᨶᩴ ᩈᩩᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩣᨶᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨠᩴ ᩋᨵᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ

ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᨴᨿᩮᨶ ᨹᩃᩥᨲᩮᨶ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩅᨲᩥᩴᩈᨽᩅᨶᩮ ᨣᨱ᩠ᨯᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩃᨴ᩠ᨵᩔ ᨸᨶᩣᨿᩴ ᩅᩥᨾᩣᨶᩮ ᩈᩮᩣᨿᩮᩣ

ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨣᨱ᩠ᨯᨠᩔ ᨸᨶ ᨠᩣᩃᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᨶ ᩈᩮᩣᨠᩮᨶ ᨸᩦᩊᩥᨲᩮᩣ ᩁᩮᩣᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨

ᨴᩮᩣᨱᩥᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩦᨸᩥ ᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨸᨴᩮᩈᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨾᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨾ᩠ᨻᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩩᨡᩮᨶ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨲᩮᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ

ᨲᩥᩈᩮᩣᨷᩮᩁᨾᨠ᩠ᨠᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨣᩮᩉᩴ ᨸᩥᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨸᨴᩣᨶᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥ᪨ ᩈᨠᩃᨶᨣᩁᩴ ᨴᩮᩣᨱᩥᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᩁᩪᨸᨴᩔᨶᩮᨶ ᩋᨲᩥᨸᩥᩃᩮᨠᩮᨶ

ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴᩮᩅ, ᩑᨠᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᩮ

ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᨲᩥ, ‘ᨴᩮᩅᩮᩣ ᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮᩣ ᩅᩣ ᨶᩣᨣᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩅᩣ ᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣᨿᩴ’ᨲᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩣᩈᩣᨴᨲᩃᩮ

ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᨻ᩠ᨽᩩᨲᨩᩣᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮ ᩋᩣᨱᩣᨸᩮᩈᩥ – “ᨣᨧ᩠ᨨᨳ ᨽᨱᩮ, ᩅᩦᨾᩴᩈᨳ, ᩈᨧᩮ ᩋᨾᨶᩩᩔᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ

ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥᩔᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᩥᩔᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᨶᩣᨣᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨸᨳᩅᩥᩴ ᨶᩥᨾᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨾᩥᩔᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᨾᨶᩩᩔᩮᩣ

ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨿᨳᩣᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨾᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣᨸᩥ ᨡᩮᩣ ᨾᩥᩔᨠᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩴᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩃᩴ ᨾᩮ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨿᩣᨸᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ

ᨸᨱ᩠ᨯᩅᨸᨻ᩠ᨻᨲᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣᨿ ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩋᨳᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨡᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩣᨠᩣᩁᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ

ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩔ ᩋᩣᩉᩣᩁᩔ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣᨸᩥ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᨸᩩᨻ᩠ᨻᨲᩣᨿ ᨲᩮᨶ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᩋᨭ᩠ᨭᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩑᩅᩴ

ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩒᩅᨴᩥ “ᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨳ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩩᩃᨽᨶ᩠ᨶᨸᩣᨶᩮ ᨠᩩᩃᩮ ᨲᩥᩅᩔᩥᨠᨣᨶ᩠ᨵᩈᩣᩃᩥᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨶᩣᨶᨣ᩠ᨣᩁᩈᩮᩉᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩑᨠᩴ ᨸᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩥᨠᩴ

ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ‘ᨠᨴᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮᩣ’ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ

ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩒᩅᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥ᪨

ᩁᩣᨩᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨴᩪᨲᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩣᨱᩥᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ

ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨸᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩣᨱᩥᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᩈᩥ᪨ ᨴᩮᩣᨱᩥᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩦ “ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨾᩮᩉᩥ ᩅᩤ ᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᨾᩮᩉᩥ

ᩅᩤ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᩉᩴ ᨸᩁᨾᩣᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨶᩮᨠᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨴ᩠ᨵᩤ ᨲ᩠ᩅᩴ

ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩥ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨽᩪᨲᩮᨶ ᨸᨶ ᨲᩮ ᨸᨮᨾᩴ ᨾᨾ ᩅᩥᨩᩥᨲᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᨡᩮᨸᩮᩣ, ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᨸᨶ “ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ

ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨿᨳᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ (ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪀᪥ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨴᩮᩣᨱᩥᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩦᨸᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨧᩁᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩣᩊᩣᩁᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᩃᩣᨾᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᨠᨬ᩠ᨧ ᩁᩣᨾᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ

និច្ឆេត្វា “នាយំ មគ្គោ ពោធាយា”តិ តម្បិ សមាបត្តិការណំ អនលង្ករិត្វា សទេវកស្ស លោកស្ស អត្តនោ ថាមវីរិយសន្ទស្សនត្ថំ មហាបធានំ បទហិតុកាមោ ឧរុវេលំ គន្ត្វា “រមណីយោ វតាយំ ភូមិភាគោ”តិ តត្ថេវ វាសំ ឧបគន្ត្វា មហាបធានំ បទហិ។ តេបិ ខោ កោណ្ឌញ្ញប្បមុខា បញ្ច បព្វជិតា គាមនិគមរាជធានីសុ ភិក្ខាយ ចរន្តា តត្ថ ពោធិសត្តំ សម្បាបុណិំសុ។ អថ នំ ឆព្វស្សានិ មហាបធានំ បទហន្តំ “ឥទានិ ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ, ឥទានិ ពុទ្ធោ ភវិស្សតី”តិ បរិវេណសម្មជ្ជនាទិកាយ វត្តបដិបត្តិយា ឧបដ្ឋហមានា សន្តិកាវចរាវស្ស អហេសុំ។ ពោធិសត្តោបិ ខោ “កោដិប្បត្តំ ទុក្ករការិកំ ករិស្សាមី”តិ ឯកតិលតណ្ឌុលាទីហិបិ វីតិនាមេសិ, សព្វសោបិ អាហារុបច្ឆេទំ អកាសិ, ទេវតាបិ លោមកូបេហិ ឱជំ ឧបសំហរមានា បដិក្ខិបិ។

អថស្ស តាយ និរាហារតាយ បរមកសិមានប្បត្តកាយស្ស សុវណ្ណវណ្ណោ កាយោ កាឡវណ្ណោ អហោសិ។ ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណានិ បដិច្ឆន្នានិ អហេសុំ។ អបរភាគេ អប្បាណកំ ឈានំ ឈាយន្តោ មហាវេទនាហិ អភិតុន្នោ វិសញ្ញីភូតោ ចង្កមនកោដិយំ បតតិ។ អថ នំ ឯកច្ចា ទេវតា “កាលកតោ សមណោ គោតមោ”តិ វទន្តិ, ឯកច្ចា “វិហារោវេសោ អរហត”ន្តិ អាហំសុ។ តត្ថ យាសំ “កាលកតោ”តិ អហោសិ, តា គន្ត្វា សុទ្ធោទនមហារាជស្ស អារោចេសុំ “តុម្ហាកំ បុត្តោ កាលកតោ”តិ។ មម បុត្តោ ពុទ្ធោ ហុត្វា កាលកតោ, អហុត្វាតិ? ពុទ្ធោ ភវិតុំ នាសក្ខិ, បធានភូមិយំយេវ បតិត្វា កាលកតោតិ។ ឥទំ សុត្វា រាជា “នាហំ សទ្ទហាមិ, មម បុត្តស្ស ពោធិំ អប្បត្វា កាលកិរិយា នាម នត្ថី”តិ បដិក្ខិបិ។ កស្មា បន រាជា ន សទ្ទហតីតិ? កាឡទេវិលតាបសស្ស វន្ទាបនទិវសេ ជម្ពុរុក្ខមូលេ ច បាដិហារិយានំ ទិដ្ឋត្តា។

បុន ពោធិសត្តេ សញ្ញំ បដិលភិត្វា ឧដ្ឋិតេ តា ទេវតា គន្ត្វា “អរោគោ តេ មហារាជ បុត្តោ”តិ អារោចេន្តិ។ រាជា “ជានាមហំ បុត្តស្ស អមរណភាវ”ន្តិ វទតិ។ មហាសត្តស្ស ឆព្វស្សានិ ទុក្ករការិកំ ករោន្តស្ស អាកាសេ គណ្ឋិករណកាលោ វិយ អហោសិ។ សោ “អយំ ទុក្ករការិកា នាម ពោធាយ មគ្គោ ន ហោតី”តិ ឱឡារិកំ អាហារំ អាហារេតុំ គាមនិគមេសុ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា អាហារំ អាហរិ, អថស្ស ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណានិ បាកតិកានិ អហេសុំ, កាយោ សុវណ្ណវណ្ណោ អហោសិ។ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ “អយំ ឆព្វស្សានិ ទុក្ករការិកំ ករោន្តោបិ សព្វញ្ញុតំ បដិវិជ្ឈិតុំ នាសក្ខិ, ឥទានិ គាមាទីសុ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ឱឡារិកំ អាហារំ អាហរិយមានោ កិំ សក្ខិស្សតិ, ពាហុល្លិកោ ឯស បធានវិព្ភន្តោ, សីសំ ន្ហាយិតុកាមស្ស ឧស្សាវពិន្ទុគ្គហណំ វិយ អម្ហាកំ ឯតស្ស សន្តិកា វិសេសតក្កនំ, កិំ នោ ឥមិនា”តិ មហាបុរិសំ បហាយ អត្តនោ អត្តនោ បត្តចីវរំ គហេត្វា អដ្ឋារសយោជនមគ្គំ គន្ត្វា ឥសិបតនំ បវិសិំសុ។

តេន ខោ បន សមយេន ឧរុវេលាយំ សេនានិគមេ សេនានិកុដុម្ពិកស្ស គេហេ និព្វត្តា សុជាតា នាម ទារិកា វយប្បត្តា ឯកស្មិំ និគ្រោធរុក្ខេ បត្ថនំ អកាសិ “សចេ សមជាតិកំ កុលឃរំ គន្ត្វា បឋមគព្ភេ បុត្តំ លភិស្សាមិ, អនុសំវច្ឆរំ តេ សតសហស្សបរិច្ចាគេន ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ។ តស្សា សា បត្ថនា សមិជ្ឈិ។ សា មហាសត្តស្ស ទុក្ករការិកំ ករោន្តស្ស ឆដ្ឋេ វស្សេ បរិបុណ្ណេ វិសាខបុណ្ណមាយំ ពលិកម្មំ កាតុកាមា ហុត្វា បុរេតរំ ធេនុសហស្សំ លដ្ឋិមធុកវនេ ចារាបេត្វា តាសំ ខីរំ បញ្ច ធេនុសតានិ បាយេត្វា តាសំ ខីរំ អឌ្ឍតេយ្យានីតិ ឯវំ យាវ សោឡសន្នំ ធេនូនំ ខីរំ អដ្ឋ ធេនុយោ បិវន្តិ, តាវ ខីរស្ស ពហលតញ្ច មធុរតញ្ច ឱជវន្តតញ្ច បត្ថយមានា ខីរបរិវត្តនំ នាម អកាសិ។ សា វិសាខបុណ្ណមទិវសេ “បាតោវ ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ រត្តិយា បច្ចូសសមយេ បច្ចុដ្ឋាយ តា អដ្ឋ ធេនុយោ

ទុហាបេសិ។ វច្ឆកា ធេនូនំ ថនមូលំ នាគមិំសុ, ថនមូលេ បន នវភាជនេ ឧបនីតមត្តេ អត្តនោ ធម្មតាយ ខីរធារា បវត្តិំសុ។ តំ អច្ឆរិយំ ទិស្វា សុជាតា សហត្ថេនេវ ខីរំ គហេត្វា នវភាជនេ បក្ខិបិត្វា សហត្ថេនេវ អគ្គិំ កត្វា បចិតុំ អារភិ។

តស្មិំ បាយាសេ បច្ចមានេ មហន្តមហន្តា ពុព្ពុឡា ឧដ្ឋហិត្វា ទក្ខិណាវត្តា ហុត្វា សញ្ចរន្តិ, ឯកផុសិតម្បិ ពហិ ន បតតិ, ឧទ្ធនតោ អប្បមត្តកោបិ ធូមោ ន ឧដ្ឋហតិ។ តស្មិំ សមយេ ចត្តារោ លោកបាលា អាគន្ត្វា ឧទ្ធនេ អារក្ខំ គណ្ហិំសុ, មហាព្រហ្មា ឆត្តំ ធារេសិ, សក្កោ អលាតានិ សមានេន្តោ អគ្គិំ ជាលេសិ។ ទេវតា ទ្វិសហស្សទីបបរិវារេសុ ចតូសុ មហាទីបេសុ ទេវតានញ្ច មនុស្សានញ្ច ឧបកប្បនឱជំ អត្តនោ ទេវតានុភាវេន ទណ្ឌកពទ្ធំ មធុបដលំ បីឡេត្វា មធុំ គណ្ហមានា វិយ សំហរិត្វា តត្ថ បក្ខិបិំសុ។ អញ្ញេសុ ហិ កាលេសុ ទេវតា កពឡេ កពឡេ ឱជំ បក្ខិបន្តិ, សម្ពោធិទិវសេ ច បន បរិនិព្ពានទិវសេ ច ឧក្ខលិយំយេវ បក្ខិបន្តិ។ សុជាតា ឯកទិវសេយេវ តត្ថ អត្តនោ បាកដានិ អនេកានិ អច្ឆរិយានិ ទិស្វា បុណ្ណំ ទាសិំ អាមន្តេសិ “អម្ម បុណ្ណេ, អជ្ជ អម្ហាកំ ទេវតា អតិវិយ បសន្នា, មយា ឯត្តកេ កាលេ ឯវរូបំ អច្ឆរិយំ នាម ន ទិដ្ឋបុព្ពំ, វេគេន គន្ត្វា ទេវដ្ឋានំ បដិជគ្គាហី”តិ។ សា “សាធុ, អយ្យេ”តិ តស្សា វចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា តុរិតតុរិតា រុក្ខមូលំ អគមាសិ។

ពោធិសត្តោបិ ខោ តស្មិំ រត្តិភាគេ បញ្ច មហាសុបិនេ ទិស្វា បរិគ្គណ្ហន្តោ “និស្សំសយេនាហំ អជ្ជ ពុទ្ធោ ភវិស្សាមី”តិ កតសន្និដ្ឋានោ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន កតសរីរបដិជគ្គនោ ភិក្ខាចារកាលំ អាគមយមានោ បាតោវ អាគន្ត្វា តស្មិំ រុក្ខមូលេ និសីទិ អត្តនោ បភាយ សកលរុក្ខំ ឱភាសយមានោ។ អថ ខោ សា បុណ្ណា អាគន្ត្វា អទ្ទស ពោធិសត្តំ រុក្ខមូលេ បាចីនលោកធាតុំ ឱលោកយមានំ និសិន្នំ, សរីរតោ ចស្ស និក្ខន្តាហិ បភាហិ សកលរុក្ខំ សុវណ្ណវណ្ណំ ទិស្វា តស្សា ឯតទហោសិ – “អជ្ជ អម្ហាកំ ទេវតា រុក្ខតោ ឱរុយ្ហ សហត្ថេនេវ ពលិកម្មំ សម្បដិច្ឆិតុំ និសិន្នា មញ្ញេ”តិ ឧព្ពេគប្បត្តា ហុត្វា វេគេនាគន្ត្វា សុជាតាយ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។

សុជាតា តស្សា វចនំ សុត្វា តុដ្ឋមានសា ហុត្វា “អជ្ជ ទានិ បដ្ឋាយ មម ជេដ្ឋធីតុដ្ឋានេ តិដ្ឋាហី”តិ ធីតុ អនុច្ឆវិកំ សព្ពាលង្ការំ អទាសិ។ យស្មា បន ពុទ្ធភាវំ បាបុណនទិវសេ សតសហស្សគ្ឃនិកំ សុវណ្ណបាតិំ លទ្ធុំ វដ្ដតិ, តស្មា សា “សុវណ្ណបាតិយំ បាយាសំ បក្ខិបិស្សាមី”តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា សតសហស្សគ្ឃនិកំ សុវណ្ណបាតិំ នីហរាបេត្វា តត្ថ បាយាសំ បក្ខិបិតុកាមា បក្កភាជនំ អាវជ្ជេសិ។ ‘សព្ពោ បាយាសោ បទុមបត្តា ឧទកំ វិយ វិនិវត្តិត្វា បាតិយំ បតិដ្ឋាសិ, ឯកបាតិបូរមត្តោវ អហោសិ’។ សា តំ បាតិំ អញ្ញាយ សុវណ្ណបាតិយា បដិកុជ្ជិត្វា ឱទាតវត្ថេន វេឋេត្វា សព្ពាលង្ការេហិ អត្តភាវំ អលង្ករិត្វា តំ បាតិំ អត្តនោ សីសេ ឋបេត្វា មហន្តេន អានុភាវេន និគ្រោធរុក្ខមូលំ គន្ត្វា ពោធិសត្តំ ឱលោកេត្វា ពលវសោមនស្សជាតា “រុក្ខទេវតា”តិ សញ្ញាយ ទិដ្ឋដ្ឋានតោ បដ្ឋាយ ឱនតោនតា គន្ត្វា សីសតោ បាតិំ ឱតារេត្វា វិវរិត្វា សុវណ្ណភិង្ការេន គន្ធបុប្ផវាសិតំ ឧទកំ គហេត្វា ពោធិសត្តំ ឧបគន្ត្វា អដ្ឋាសិ។ ឃដិការមហាព្រហ្មុនា ទិន្នោ មត្តិកាបត្តោ ឯត្តកំ អទ្ធានំ ពោធិសត្តំ អវិជហិត្វា តស្មិំ ខណេ អទស្សនំ គតោ, ពោធិសត្តោ បត្តំ អបស្សន្តោ ទក្ខិណហត្ថំ បសារេត្វា ឧទកំ សម្បដិច្ឆិ។ សុជាតា សហេវ បាតិយា បាយាសំ មហាបុរិសស្ស ហត្ថេ ឋបេសិ, មហាបុរិសោ សុជាតំ ឱលោកេសិ។ សា អាការំ សល្លក្ខេត្វា “អយ្យ, មយា តុម្ហាកំ បរិច្ចត្តំ, គណ្ហិត្វា យថារុចិ គច្ឆថា”តិ វន្ទិត្វា “យថា មយ្ហំ មនោរថោ និប្ផន្នោ , ឯវំ តុម្ហាកម្បិ និប្ផជ្ជតូ”តិ វត្វា សតសហស្សគ្ឃនិកាយ សុវណ្ណបាតិយា បុរាណបណ្ណេ វិយ អនបេក្ខា ហុត្វា បក្កាមិ។

ខៅនិសេត្វាបិ ខោ តិសិត្ថុដ្ឋាតា ដ្ឋោយ ទុក្ខិ បដក្កិលាំ កត្វា បាតិ អាតាយ ខេទខ្ជាទាយ ពីទំ កត្វា អខេខកេនំ ខៅនិសត្វសហស្សាតំ អកិសម្ពុដ្ឋាតដិចខេស ខ្លតទិត្វា តព្វាតដ្ឋាតំ ស្សប្យតិដ្ឋិតតិត្វំ តាយ អត្តិ, តស្ស ពីខេទ បាតិ ជខេបត្វា ខ្លតទិត្វា តព្វា អខេតកព្វដ្ឋសតសហស្សាតំ តិចាសតំ អទហដ្ឋជំ តិចាខេសត្វា បុទត្វាកិយុខោ តិសីជិត្វា ឲកដ្ឋិតាលបក្កប្បយាខេលា ឲក្កុតបញ្ញាស បិខេល្ល កត្វា សត្តំ អខេប្បាដកំ យដុបិយាសំ បទិភុញ្ជិ ខេសា ឲច ហិស្ស ព្វដ្ឋភូតស្ស សត្តសត្តាហំ ខៅនិយខេល្ល ចសត្តស្ស ឲក្កុតបញ្ញាស ជិចសាតិ អាហាខេទា អខេហាសិ ឲត្តកំ កាលំ ខេតច អខេញ្ញា អាហាខេទា អត្តិ, ត ត្យាតំ, ត យុលខេឆាចតំ, ត សទីទចព្វអខេញ្ញា, ឈាតសុខេលត យក្កសុខេលត ផលសុខេលត ច ខីតិតាខេយសិ តំ បត បិយាសំ បទិភុញ្ជិត្វា ស្សចណ្ណបិតិ កខេហត្វា "សចាហំ, អជ្ជ ព្វខេត្ថា កចិតុំ សក្កិស្សាមិ, អយំ បាតិ បដិខេសាតំ កច្ឆតុ, ខេតា ខេច សក្កិស្សាមិ, អតុខេសាតំ កច្ឆតុ"តិ ចត្វា តជីខេសាខេត បក្កិបិ សា ខេសាតំ ឆិត្ថយាតា តជីយដ្ឋាកត្វា យដ្ឋយដ្ឋាខេតខេតច ជចសយខេត្ថា អខេស្សា ចិយ អសីតិហត្ថយដ្ឋាតំ បដិខេសាតំ កត្វា ឲកស្មិំ អាចខេដ្ឋ តិយុជ្ជិត្វា កាព្វអតាកទាជកចតំ កត្វា តិណ្ណំ ព្វដ្ឋាតំ បទិភោកបាតិខេយា "កិលិ កិលី"តិ ទចំ កាទយមាតា បហទិត្វាច តាសំ សព្វខេហដ្ឋិមា ហុត្វា អដ្ឋាសិ កាព្វឆ្ល តាកទាជា តំ សទ្ទំ សុត្វា "ហិខេយ្យា ឲខេកា ព្វខេទ្ធា តិត្តខេត្វា, បុត អជ្ជ ឲខេកា តិត្តខេត្វា"តិ ចត្វា អខេតកេហិ បដសខេតហិ តុតិខេយា ចដយាខេតា ដ្ឋាសិ តស្ស កិទ យមាបចចិយា ឲកខេយាជតតិកាតុតប្បយាលំ តតំ ប្បុខេទត្វា អាខេទាហតកាខេលិ "អជ្ជ ចា ហិខេយ្យា ចា"តិ សដីខេសា អខេហាសិ

ខៅនិសេត្វាបិ តជីតីទមិប្បុបុបមិតសាលចខេត ជិចាចិហាទំ កត្វា សាយតព្វមខេយ បុប្បាតំ ចលុខេតា យុច្ឆតកាខេល ខេដចតាហិ អលដ្ឋខេតត អដ្ឋសកចិត្វាខេទត យខេក្កត សីខេហា ចិយ ចិដម្ពយាខេតា ខៅនិទុក្ខាកិយុខោ បិយាសិ តាកយក្កសុបណ្ណាដខេយា ជិខេត្តហិ កត្តបុប្បាជីហិ ប្បុជមិសុ, ជិត្តាសក្កិតាជីតិ បចត្តមិសុ, ដសសហស្សី ខេលិកធាតុ ឲកកត្ថា ឲកយាលិ ឲកសាដុកាទា អខេហាសិ តស្មិំ សមខេយ ខេសាត្តិខេយា តាយ តិលហាខេទកា តិលំ អាតាយ បដិបខេឆ អាកច្ឆខេត្តា យហាបុទិសស្ស អាកាទំ ជាត្វា អដ្ឋ តិលមុដ្ឋិខេយា អដាសិ ខៅនិសេត្វា តិលំ កខេហត្វា ខៅនិយល្លំ អាទុយ្យាដក្កិលជិសាកាខេក ដ្ឋត្វាទាកិយុខោ អដ្ឋាសិ តស្មិំ លខេណ ដក្កិលាចក្កចាព្វអំ ខ្លសីជិត្វា ខេហដ្ឋា អខីចិសយ្យត្តំ ចិយ អខេហាសិ, ដ្ឋត្វាទចក្កចាព្វអំ ដ្ឋល្លជ្ជិត្វា ដ្ឋបទិ កចក្កប្បត្តំ ចិយ អខេហាសិ ខៅនិសេត្វា "ព្វាជំ សខេព្វាជិ បិបុលាតដ្ឋាតំ ត កចិស្សតិ យខេញ្ញា"តិ បដក្កិលាំ កខេទាខេត្តា បច្ឆិមជិសាកាកំ កត្វា បុទត្វាកិយុខោ អដ្ឋាសិ, តខេតា បច្ឆិមចក្កចាព្វអំ ខ្លសីជិត្វា ខេហដ្ឋា អខីចិសយ្យត្តំ ចិយ អខេហាសិ, បុទត្ថិមចក្កចាព្វអំ ដ្ឋល្លជ្ជិត្វា ដ្ឋបទិ កចក្កប្បត្តំ ចិយ អខេហាសិ ជិតដ្ឋិតដ្ឋាខេត កិទស្ស ខេតមិចដ្ឋិបទិយខេត្ត អក្កខេត្ត តាកិយា បតិដ្ឋិតមហាសកដចក្កំ ចិយ យមាបចចី ខ្លតតុត្តតា អខេហាសិ ខៅនិសេត្វា "ព្វាដមិ សខេព្វាជិ បិបុលាតដ្ឋាតំ ត កចិស្សតិ យខេញ្ញា"តិ បដក្កិលាំ កខេទាខេត្តា ដ្ឋត្វាទជិសាកាកំ កត្វា ដក្កិលាកិយុខោ អដ្ឋាសិ, តខេតា ដ្ឋត្វាទចក្កចាព្វអំ ខ្លសីជិត្វា ខេហដ្ឋា អខីចិសយ្យត្តំ ចិយ អខេហាសិ, ដក្កិលាចក្កចាព្វអំ ដ្ឋល្លជ្ជិត្វា ដ្ឋបទិ កចក្កប្បត្តំ ចិយ អខេហាសិ ខៅនិសេត្វា "ព្វាដមិ សខេព្វាជិ បិបុលាតដ្ឋាតំ ត កចិស្សតិ យខេញ្ញា"តិ បដក្កិលាំ កខេទាខេត្តា បុទត្ថិមជិសាកាកំ កត្វា បច្ឆិមាកិយុខោ អដ្ឋាសិ បុទត្ថិមជិសាកាខេក បត សព្វព្វដ្ឋាតំ បល្លដ្ឋាតំ, តំ ខេតច ឆម្ភតិ, ត កម្បតិ យហាសខេត្វា "ព្វាជំ សព្វព្វដ្ឋាតំ អចិជហិតំ អចលដ្ឋាតំ កិខេលសបញ្ជទចិទ្ធំសតដ្ឋាត"ត្តិ ជាត្វា តាតិ តិលាតិ អខេក្ក កខេហត្វា ចាខេលសិ, តាចខេដច ចុទ្ទសហត្វា បល្លខេដ្ឋា អខេហាសិ តាតិបិ ខោ តិលាតិ តចាទុខេបត សណ្ឋាខេតត សណ្ឋហិំសុ, យចាទុបំ សុក្កសខេលាបិ ជិត្តកាខេទា ចា ខេបាត្តកាខេទា ចា អាលិខិតុមមិ សមខេត្វា តត្តិ ខៅនិសេត្វា ខៅនិក្ខត្ថំ បិដ្ឋិខេតា កត្វា បុទត្វាកិយុខោ ដព្វហយាខេសា ហុត្វា –

“កាមំ តចោ ច ន្ហារុ ច, អដ្ឋិ ច អវសិស្សតុ;

ឧបសុស្សតុ និស្សេសំ, សរីរេ មំសលោហិតំ”។

ន ចេវាហំ សម្មាសម្ពោធិំ អប្បត្វា ឥមំ បល្លង្កំ ភិន្ទិស្សាមីតិ អសនិសតសន្និបាតេនាបិ អភេជ្ជរូបំ អបរាជិតបល្លង្កំ អាភុជិត្វា និសីទិ។

តស្មិំ សមយេ មារោ ទេវបុត្តោ “សិទ្ធត្ថកុមារោ មយ្ហំ វសំ អតិក្កមិតុកាមោ, ន ទានិស្ស អតិក្កមិតុំ ទស្សាមី”តិ មារពលស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឯតមត្ថំ អារោចេត្វា មារឃោសនំ នាម ឃោសាបេត្វា មារពលំ អាទាយ និក្ខមិ។ សា មារសេនា មារស្ស បុរតោ ទ្វាទសយោជនា ហោតិ, ទក្ខិណតោ ច វាមតោ ច ទ្វាទសយោជនា, បច្ឆតោ យាវ ចក្កវាឡបរិយន្តំ កត្វា ឋិតា, ឧទ្ធំ នវយោជនុព្វេធា, យស្សា ឧន្នទន្តិយា ឧន្នាទសទ្ទោ យោជនសហស្សតោ បដ្ឋាយ បថវិឧន្ទ្រិយនសទ្ទោ វិយ សុយ្យតិ។ អថ មារោ ទេវបុត្តោ ទិយឌ្ឍយោជនសតិកំ គិរិមេខលំ នាម ហត្ថិំ អភិរុហិត្វា ពាហុសហស្សំ មាបេត្វា នានាវុធានិ អគ្គហេសិ។ អវសេសាយបិ មារបរិសាយ ទ្វេ ជនា ឯកសទិសំ អាវុធំ ន គណ្ហិំសុ, នានប្បការវណ្ណា នានប្បការមុខា ហុត្វា មហាសត្តំ អជ្ឈោត្ថរមានា អាគមិំសុ។

ទសសហស្សចក្កវាឡទេវតា បន មហាសត្តស្ស ថុតិយោ វទមានា អដ្ឋំសុ។ សក្កោ ទេវរាជា វិជយុត្តរសង្ខំ ធមមានោ អដ្ឋាសិ។ សោ កិរ សង្ខោ វីសហត្ថសតិកោ ហោតិ។ សកិំ វាតំ គាហាបេត្វា ធមន្តោ ចត្តារោ មាសេ សទ្ទំ ករិត្វា និស្សទ្ទោ ហោតិ។ មហាកាឡនាគរាជា អតិរេកបទសតេន វណ្ណំ វទន្តោ អដ្ឋាសិ, មហាព្រហ្មា សេតច្ឆត្តំ ធារយមានោ អដ្ឋាសិ។ មារពលេ បន ពោធិមណ្ឌំ ឧបសង្កមន្តេ តេសំ ឯកោបិ ឋាតុំ នាសក្ខិ, សម្មុខសម្មុខដ្ឋានេនេវ បលាយិំសុ។ កាឡោ នាគរាជា បថវិយំ និមុជ្ជិត្វា បញ្ចយោជនសតិកំ មញ្ជេរិកនាគភវនំ គន្ត្វា ឧភោហិ ហត្ថេហិ មុខំ បិទហិត្វា និបន្នោ។ សក្កោ វិជយុត្តរសង្ខំ បិដ្ឋិយំ កត្វា ចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ អដ្ឋាសិ។ មហាព្រហ្មា សេតច្ឆត្តំ ចក្កវាឡកោដិយំ ឋបេត្វា ព្រហ្មលោកមេវ អគមាសិ។ ឯកា ទេវតាបិ ឋាតុំ សមត្ថា នាហោសិ, មហាបុរិសោ ឯកកោវ និសីទិ។

មារោបិ អត្តនោ បរិសំ អាហ “តាតា សុទ្ធោទនបុត្តេន សិទ្ធត្ថេន សទិសោ អញ្ញោ បុរិសោ នាម នត្ថិ, មយំ សម្មុខា យុទ្ធំ ទាតុំ ន សក្ខិស្សាម, បច្ឆាភាគេន ទស្សាមា”តិ។ មហាបុរិសោបិ តីណិ បស្សានិ ឱលោកេត្វា សព្ពទេវតានំ បលាតត្តា សុញ្ញានិ អទ្ទស។ បុន ឧត្តរបស្សេន មារពលំ អជ្ឈោត្ថរមានំ ទិស្វា “អយំ ឯត្តកោ ជនោ មំ ឯកកំ សន្ធាយ មហន្តំ វាយាមំ បរក្កមំ ករោតិ, ឥមស្មិំ ឋានេ មយ្ហំ មាតា វា បិតា វា ភាតា វា អញ្ញោ វា កោចិ ញាតកោ នត្ថិ, ឥមា បន ទស បារមិយោវ មយ្ហំ ទីឃរត្តំ បុដ្ឋបរិជនសទិសា, តស្មា បារមិយោវ ផលកំ កត្វា បារមិសត្ថេនេវ បហរិត្វា អយំ ពលកាយោ មយា វិទ្ធំសេតុំ វដ្ដតី”តិ ទស បារមិយោ អាវជ្ជមានោ និសីទិ។

អថ ខោ មារោ ទេវបុត្តោ “ឯតេនេវ សិទ្ធត្ថំ បលាបេស្សាមី”តិ វាតមណ្ឌលំ សមុដ្ឋាបេសិ។ តង្ខណំយេវ បុរត្ថិមាទិភេទា វាតា សមុដ្ឋហិត្វា អឌ្ឍយោជនទ្វិយោជនតិយោជនប្បមាណានិ បព្ពតកូដានិ បទាលេត្វា វនគច្ឆរុក្ខាទីនិ ឧម្មូលេត្វា សមន្តា

กายติกเย ธุณฺหิธุณฺหิ กาตุํ นยตฺวาปิ ยหาบุริสัสส บุญฺญเตเชน ธิหตาคุกาธา เถเติสตฺตํ บตฺวา ชีธรกณฺหยตฺตปิ ธาเลตุํ ตาสกฺกิสุ ตเถา "ฐิคเกาต ต อเนฺญาตฺวาริตฺวา ยาเรสฺสายี"ติ ยหาธสฺสํ สยฏฺเฐเบสึ ตสฺสาคุกาเธต ฐบรุบริ สตบฉเลสหสฺสบฉเลิติเคฉา ธลิหกา ฐฏฺฐหิตฺวา ธสฺสึสุ ธุฏฺฐิฒาราเธเกต บธชี ฬิฏฺฐา อเหาสึ ธตรุกฺขาชีตํ ฐบริกาเกต ยหาเยเฌา อากตฺวา ยหาสตฺตสฺส ชีธเร ฐสฺสาธตีตฺฐฐาตยตฺตุปิ เตเยตุํ ตาสกฺกิ ตเถา ปิสาหธสฺสํ สยฏฺเฐเบสึ ยหตฺตาติ ยหตฺตาติ บตฺตตกฺวติ ตุยายฆตฺตาติ บตฺตลตฺตาติ อากาเรสตากตฺวา เถเติสตฺตํ บตฺวา ชีตฺตยาลิกฺขฺยอคาธ อาบชฺชึสุ ตเถา บหรหธสฺสํ สยฏฺเฐเบสึ ฯกเตาฒาราฐคเตาฒาราอสิสตฺตึงุรบฺยาเตยา ตุยายฆตฺตา บตฺตลตฺตา อากาเรสตากตฺวา เถเติสตฺตํ บตฺวา ชีตฺตบุบฺบาติ อเหสุํ ตเถา องฺการธสฺสํ สยฏฺเฐเบสึ กึสุกธณฺณา องฺการา อากาเรสตากตฺวา เถเติสตฺตสฺส ปิเฉยฺเล ชีตฺตบุบฺบาติ หุตฺวา ชิกิริสุ ตเถา กุกฺกุฬธสฺสํ สยฏฺเฐเบสึ อจฺจุณฺหา อคฺคิธณฺณา กุกฺกุฬา อากาเรสตากตฺวา เถเติสตฺตสฺส ปิเฉยฺเล ชีตฺตธตฺถธุณฺหิ หุตฺวา ติบติ ตเถา ธาลุกาธสฺสํ สยฏฺเฐเบสึ อติสุขุยธาลุกา ตุยายฆตฺตา บตฺตลตฺตา อากาเรสตากตฺวา เถเติสตฺตสฺส ปิเฉยฺเล ชีตฺตบุบฺบาติ หุตฺวา ติบติสุ ตเถา กลลธสฺสํ สยฏฺเฐเบสึ ตํ กลลํ ตุยายฆตฺตํ บตฺตลตฺตํ อากาเรสตากตฺวา เถเติสตฺตสฺส ปิเฉยฺเล ชีตฺตธิเลบตํ หุตฺวา ติบติ ตเถา "ตฺวยิตา ภีเสตฺวา สิทฺธตฺถํ บลิเบสฺสายี"ติ อนฺธการํ สยฏฺเฐเบสึ ตํ ธตุรงฺคสยนฺนาคตํ ชิย ยหาตยํ หุตฺวา เถเติสตฺตํ บตฺวา สุริยบฺยคาชิหตํ ชิย อนฺธการํ อนฺตรธายิ

ฯธํ ยาเรา ตฺวยาหิ ตธหิ ธาตธสฺสปิสาหบหรหองฺการกุกฺกุฬธาลุกากลลอนฺธการธุฏฺฐีหิ เถเติสตฺตํ บลิเบตุํ อสกฺโกเนฺตา "กึ ภเณ, ติฏฺฐถ, ตฺวยํ สิทฺธตฺถกุยารํ กเณฺห ทตฺถ บลิเบถา"ติ บริสํ อาณาเบตฺวา สยยฺปิ คิริเยขลสฺส ทตฺถิเกา เณตฺถ ติสิเนฺนา ธกฺกาธุธํ อาธาย เถเติสตฺตํ ฐบสกฺกยิตฺวา "สิทฺธตฺถ ฐฏฺฐาหิ ฯตสฺสา บลฺลงฺกา, ตายํ ตุยฺหํ ปิบุณาติ, ยยฺหํ ฯธ ปิบุณาตี"ติ อาห ยหาสเตฺตา ตสฺส ธธตํ สุตฺวา อเธาธ – "ยาร, เตธ ตยา เฉส ปิเรยิเยา บูริตา, ต ฐบปิเรยิเยา, ต บรยตฺถปิเรยิเยา, ตาปิ บญฺจ ยหาบริจฺจากา บริจฺจตฺตา , ต ญาตตฺถจริยา, ต เลิกตฺถจริยา, ต พุทฺธิจริยา บูริตา, สตฺตา ตา ยยาเยธ บูริตา, ตสฺสา ตายํ บลฺลเงฺกา ตุยฺหํปิบุณาติ , ยเยฺหเธเสา ปิบุณาตี"ติ

ยาเรา กุเทฺธา เกาฒเธคํ อสหเนฺตา ยหาบุริสสฺส ธกฺกาธุธํ ชิสฺสเชฺชสึ ตํ ตสฺส เฉส ปิเรยิเยา อาธเชฺชตฺตสฺส ฐบริภาเก ยาลิชิตาตํ หุตฺวา อฏฺฐาสึ ตํ กิร ขุรฒาธกฺกาธุธํ อญฺญทา เตต กุเทฺธต ชิสฺสฏฺฐํ ฯกฆตปิสาหตฺถุคฺค ธิสกาขฺบฺเร ชิย ฬิตฺตฺตํ ภจฺฉติ, ตฺวทานิ บต ตสฺมึ ยาลิชิตาตํ หุตฺวา ฐิเต อธเสสา ยารบริสา "ตฺวทานิ บลฺลงฺกเตา ฐฏฺฐาย บลายิสฺสตี"ติ ยหตฺตยหตฺตาติ เสลกฺวติ ชิสฺสเชฺชสุ ตาติปิ ยหาบุริสสฺส เฉส ปิเรยิเยา อาธเชฺชตฺตสฺส ยาลิคฺขฺยอคาธ อาบชฺชิตฺวา ภุยิยํ บติสุ เเฉธตา ธกฺกธาฬอยุคธธิยํ ฐิตา ภีธํ บสาเรตฺวา สีสํ ฐกฺขิบิตฺวา "ภเฏฺฐา ธต เสา สิทฺธตฺถกุยารสฺส รูปคฺคบฺเตฺตา อตฺตภาเธา, กึ ฤ เขา กริสฺสตี"ติ ฐูเลิเกตฺธิ

ตเถา ยหาบุริเสา "บูริตปิเรยีตํ เถเติสตฺตาตํ อภิสยฺยุฑฺฒชีเธเส บตฺตบลฺลเงฺกา ยยฺหํ ปิบุณาตี"ติ ธตฺวา ฐิตํ ยารํ อาห – "ยาร ตุยฺหํฒาตสฺส ชีตฺถคาเธ เกา สกฺขี"ติ ยาเรา "ตฺวเย ฯตฺตกา ฌตา สกฺขิเตา"ติ ยารตาลิคิยุขํ หตฺถํ บสาเรสึ ตสฺมึ เณเณ ยารบริสาย "อหํ สกฺขิ, อหํ สกฺขี"ติ บธตฺตสเทฺท บธชิฏฺฐิตฺรียตสทฺทสทิเสา อเหาสึ อถ ยาเรา ยหาบุริสํ อาห "สิทฺธตฺถ, ตุยฺหํฒาตสฺส ชีตฺถคาเธ

កោ សក្ខី”តិ។ មហាបុរិសោ “តុយ្ហំ តាវ ទានស្ស ទិន្នភាវេ សចេតនា សក្ខិនោ, មយ្ហំ បន ឥមស្មិំ ឋានេ សចេតនោ កោចិ សក្ខី នាម នត្ថិ, តិដ្ឋតុ តាវ មេ អវសេសត្តភាវេសុ ទិន្នទានំ, វេស្សន្តរត្តភាវេ បន ឋត្វា មយ្ហំ សត្តសតកមហាទានស្ស អយំ អចេតនាបិ ឃនមហាបថវី សក្ខី”តិ ចីវរគព្ភន្តរតោ ទក្ខិណហត្ថំ អភិនីហរិត្វា “វេស្សន្តរត្តភាវេ ឋត្វា មយ្ហំ សត្តសតកមហាទានស្ស ត្វំ សក្ខី ន សក្ខី”តិ មហាបថវិអភិមុខំ ហត្ថំ បសារេសិ។ មហាបថវី “អហំ តេ តទា សក្ខី”តិ វិរវសតេន វិរវសហស្សេន វិរវសតសហស្សេន មារពលំ អវត្ថរមានា វិយ ឧន្នទិ។

តតោ មហាបុរិសេ “ទិន្នំ តេ សិទ្ធត្ថ មហាទានំ ឧត្តមទាន”ន្តិ វេស្សន្តរទានំ សម្មសន្តេ ទិយឌ្ឍយោជនសតិកោ គិរិមេខលហត្ថី ជណ្ណុកេហិ បតិដ្ឋាសិ, មារបរិសា ទិសាវិទិសា បលាយិ, ទ្វេ ឯកមគ្គេន គតា នាម នត្ថិ, សីសាភរណានិ ចេវ និវត្ថវសនានិ ច បហាយ សម្មុខសម្មុខទិសាហិយេវ បលាយិំសុ។ តតោ ទេវសង្ឃា បលាយមានំ មារពលំ ទិស្វា “មារស្ស បរាជយោ ជាតោ, សិទ្ធត្ថកុមារស្ស ជយោ, ជយបូជំ ករិស្សាមា”តិ នាគា នាគានំ, សុបណ្ណា សុបណ្ណានំ , ទេវតា ទេវតានំ, ព្រហ្មានោ ព្រហ្មានំ, ឧគ្ឃោសេត្វា គន្ធមាលាទិហត្ថា មហាបុរិសស្ស សន្តិកំ ពោធិបល្លង្កំ អគមំសុ។

ឯវំ គតេសុ ច បន តេសុ –

“ជយោ ហិ ពុទ្ធស្ស សិរីមតោ អយំ, មារស្ស ច បាបិមតោ បរាជយោ;

ឧគ្ឃោសយុំ ពោធិមណ្ឌេ បមោទិតា, ជយំ តទា នាគគណា មហេសិនោ។

“ជយោ ហិ ពុទ្ធស្ស សិរីមតោ អយំ, មារស្ស ច បាបិមតោ បរាជយោ;

ឧគ្ឃោសយុំ ពោធិមណ្ឌេ បមោទិតា, សុបណ្ណសង្ឃាបិ ជយំ មហេសិនោ។

“ជយោ ហិ ពុទ្ធស្ស សិរីមតោ អយំ, មារស្ស ច បាបិមតោ បរាជយោ;

ឧគ្ឃោសយុំ ពោធិមណ្ឌេ បមោទិតា, ជយំ តទា ទេវគណា មហេសិនោ។

“ជយោ ហិ ពុទ្ធស្ស សិរីមតោ អយំ, មារស្ស ច បាបិមតោ បរាជយោ;

ឧគ្ឃោសយុំ ពោធិមណ្ឌេ បមោទិតា, ជយំ តទា ព្រហ្មគណាបិ តាទិនោ”តិ។

អវសេសា ទសសុ ចក្កវាឡសហស្សេសុ ទេវតា មាលាគន្ធវិលេបនេហិ ច បូជយមានា នានប្បការា ថុតិយោ ច វទមានា អដ្ឋំសុ។ ឯវំ អនត្ថង្គតេយេវ សូរិយេ មហាបុរិសោ មារពលំ វិធមេត្វា ចីវរូបរិ បតមានេហិ ពោធិរុក្ខង្កុរេហិ រត្តបវាឡបល្លវេហិ វិយ បូជិយមានោ បឋមយាមេ បុព្ពេនិវាសញាណំ អនុស្សរិត្វា, មជ្ឈិមយាមេ ទិព្ពចក្ខុំ វិសោធេត្វា, បច្ឆិមយាមេ បដិច្ចសមុប្បាទេ ញាណំ ឱតារេសិ។ អថស្ស ទ្វាទសបទំ បច្ចយាការំ វដ្ដវិវដ្ដវសេន អនុលោមបដិលោមតោ សម្មសន្តស្ស ទសសហស្សី លោកធាតុ ឧទកបរិយន្តំ កត្វា ទ្វាទសក្ខត្តុំ សង្កម្បិ។

មហាបុរិសេ បន ទសសហស្សិលោកធាតុំ ឧន្នាទេត្វា អរុណុគ្គមនវេលាយ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ បដិវិជ្ឈន្តេ សកលទសសហស្សី លោកធាតុ អលង្កតបដិយត្តា អហោសិ។ បុរត្ថិមចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ ឧស្សាបិតានំ ធជានំ បដាកានំ រំសិយោ បច្ឆិមចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ បហរន្តិ, តថា បច្ឆិមចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ ឧស្សាបិតានំ បុរត្ថិមចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ, ទក្ខិណចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ ឧស្សាបិតានំ ឧត្តរចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ, ឧត្តរចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ ឧស្សាបិតានំ ទក្ខិណចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ បហរន្តិ, បថវីតលេ ឧស្សាបិតានំ បន ធជានំ បដាកានំ ព្រហ្មលោកំ អាហច្ច អដ្ឋំសុ, ព្រហ្មលោកេ ពទ្ធានំ បថវីតលេ បតិដ្ឋហិំសុ, ទសសហស្សចក្កវាឡេសុ បុប្ផូបគរុក្ខា បុប្ផំ គណ្ហិំសុ, ផលូបគរុក្ខា ផលបិណ្ឌិភារភរិតា អហេសុំ។ ខន្ធេសុ ខន្ធបទុមានិ បុប្ផិំសុ, សាខាសុ សាខាបទុមានិ, លតាសុ លតាបទុមានិ, អាកាសេ ឱលម្ពកបទុមានិ, សិលាតលានិ ភិន្ទិត្វា ឧបរូបរិ សត្ត សត្ត ហុត្វា ទណ្ឌកបទុមានិ ឧដ្ឋហិំសុ។ ទសសហស្សី លោកធាតុ វដ្ដេត្វា វិស្សដ្ឋមាលាគុឡា វិយ សុសន្ថតបុប្ផសន្ថារោ វិយ ច អហោសិ។ ចក្កវាឡន្តរេសុ អដ្ឋយោជនសហស្សលោកន្តរិកា សត្តសូរិយប្បភាយបិ អនោភាសិតបុព្ពា ឯកោភាសា អហេសុំ, ចតុរាសីតិយោជនសហស្សគម្ភីរោ មហាសមុទ្ទោ មធុរោទកោ អហោសិ, នទិយោ នប្បវត្តិំសុ, ជច្ចន្ធា រូបានិ បស្សិំសុ, ជាតិពធិរា សទ្ទំ សុណិំសុ, ជាតិបីឋសប្បិនោ បទសា គច្ឆិំសុ, អន្ទុពន្ធនាទីនិ ឆិជ្ជិត្វា បតិំសុ។

ឯវំ អបរិមាណេន សិរិវិភវេន បូជិយមានោ មហាបុរិសោ អនេកប្បការេសុ អច្ឆរិយធម្មេសុ បាតុភូតេសុ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ បដិវិជ្ឈិត្វា សព្ពពុទ្ធានំ អវិជហិតំ ឧទានំ ឧទានេសិ –

“អនេកជាតិសំសារំ, សន្ធាវិស្សំ អនិព្ពិសំ;

គហការំ គវេសន្តោ, ទុក្ខា ជាតិ បុនប្បុនំ។

“គហការក ទិដ្ឋោសិ, បុន គេហំ ន កាហសិ;

សព្ពា តេ ផាសុកា ភគ្គា, គហកូដំ វិសង្ខតំ;

វិសង្ខារគតំ ចិត្តំ, តណ្ហានំ ខយមជ្ឈគា”តិ. (ធ. ប. ១៥៣-១៥៤);

ឥតិ តុសិតបុរតោ បដ្ឋាយ យាវ អយំ ពោធិមណ្ឌេ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណប្បត្តិ, ឯត្តកំ ឋានំ អវិទូរេនិទានំ នាមាតិ វេទិតព្ពំ.

អវិទូរេនិទានកថា និដ្ឋិតា.

៣. សន្តិកេនិទានកថា

“សន្តិកេនិទានំ បន ‘ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ. វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយ’ន្តិ ឯវំ តេសុ តេសុ ឋានេសុ វិហរតោ តស្មិំ តស្មិំ ឋានេយេវ លព្ភតី”តិ វុត្តំ. កិញ្ចាបិ ឯវំ វុត្តំ, អថ ខោ បន តម្បិ អាទិតោ បដ្ឋាយ ឯវំ វេទិតព្ពំ – ឧទានំ ឧទានេត្វា ជយបល្លង្កេ និសិន្នស្ស ហិ ភគវតោ ឯតទហោសិ “អហំ កប្បសតសហស្សាធិកានិ ចត្តារិ អសង្ខេយ្យានិ ឥមស្ស បល្លង្កស្ស ការណា សន្ធាវិំ, ឯត្តកំ មេ កាលំ ឥមស្សេវ បល្លង្កស្ស ការណា អលង្កតសីសំ គីវាយ ឆិន្ទិត្វា ទិន្នំ, សុអញ្ជិតានិ អក្ខីនិ ហទយមំសញ្ច ឧប្បាដេត្វា ទិន្នំ, ជាលិកុមារសទិសា បុត្តា កណ្ហាជិនកុមារិសទិសា ធីតរោ មទ្ទីទេវិសទិសា ភរិយាយោ ច បរេសំ ទាសត្ថាយ ទិន្នា, អយំ មេ បល្លង្កោ ជយបល្លង្កោ វរបល្លង្កោ ច. ឯត្ថ មេ និសិន្នស្ស សង្កប្បា បរិបុណ្ណា, ន តាវ ឥតោ ឧដ្ឋហិស្សាមី”តិ អនេកកោដិសតសហស្សា សមាបត្តិយោ សមាបជ្ជន្តោ សត្តាហំ តត្ថេវ និសីទិ. យំ សន្ធាយ វុត្តំ “អថ ខោ ភគវា សត្តាហំ ឯកបល្លង្កេន និសីទិ វិមុត្តិសុខបដិសំវេទី”តិ (ឧទា. ១; មហាវ. ១).

អថ ឯកច្ចានំ ទេវតានំ “អជ្ជាបិ នូន សិទ្ធត្ថស្ស កត្តព្ពកិច្ចំ អត្ថិ, បល្លង្កស្មិញ្ហិ អាលយំ ន វិជហតី”តិ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ. សត្ថា ទេវតានំ បរិវិតក្កំ ញត្វា តាសំ វិតក្កវូបសមនត្ថំ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា យមកបាដិហារិយំ ទស្សេសិ. មហាពោធិមណ្ឌស្មិញ្ហិ កតបាដិហារិយញ្ច, ញាតិសមាគមេ កតបាដិហារិយញ្ច, បាថិកបុត្តសមាគមេ កតបាដិហារិយញ្ច, សព្ពំ កណ្ឌម្ពរុក្ខមូលេ យមកបាដិហារិយសទិសំ អហោសិ.

ឯវំ សត្ថា ឥមិនា បាដិហារិយេន ទេវតានំ វិតក្កំ វូបសមេត្វា បល្លង្កតោ ឦសកំ បាចីននិស្សិតេ ឧត្តរទិសាភាគេ ឋត្វា “ឥមស្មិំ វត មេ បល្លង្កេ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ បដិវិទ្ធ”ន្តិ ចត្តារិ អសង្ខេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច បូរិតានំ បារមីនំ ផលាធិគមដ្ឋានំ បល្លង្កញ្ច ពោធិរុក្ខញ្ច អនិមិសេហិ អក្ខីហិ ឧបលោកយមានោ សត្តាហំ វីតិនាមេសិ, តំ ឋានំ អនិមិសចេតិយំ នាម ជាតំ. អថ បល្លង្កស្ស ច ឋិតដ្ឋានស្ស ច អន្តរា ចង្កមំ មាបេត្វា បុរត្ថិមបច្ឆិមតោ អាយតេ រតនចង្កមេ ចង្កមន្តោ សត្តាហំ វីតិនាមេសិ, តំ ឋានំ រតនចង្កមចេតិយំ នាម ជាតំ.

ចតុត្ថេ បន សត្តាហេ ពោធិតោ បច្ឆិមុត្តរទិសាភាគេ ទេវតា រតនឃរំ មាបយិំសុ, តត្ថ បល្លង្កេន និសីទិត្វា អភិធម្មបិដកំ វិសេសតោ ចេត្ថ អនន្តនយំ សមន្តបដ្ឋានំ វិចិនន្តោ សត្តាហំ វីតិនាមេសិ. អាភិធម្មិកា បនាហុ “រតនឃរំ នាម ន រតនមយំ គេហំ, សត្តន្នំ បន បករណានំ សម្មសិតដ្ឋានំ ‘រតនឃរ’ន្តិ វុច្ចតី”តិ. យស្មា បនេត្ថ ឧភោបេតេ បរិយាយា យុជ្ជន្តិ, តស្មា ឧភយម្បេតំ គហេតព្ពមេវ.

តតោ បដ្ឋាយ បន តំ ឋានំ រតនឃរចេតិយំ នាម ជាតំ។ ឯវំ ពោធិសមីបេយេវ ចត្តារិ សត្តាហានិ វីតិនាមេត្វា បញ្ចមេ សត្តាហេ ពោធិរុក្ខមូលា យេន អជបាលនិគ្រោធោ តេនុបសង្កមិ, តត្រាបិ ធម្មំ វិចិនន្តោយេវ វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទេន្តោ និសីទិ។

តស្មិំ សមយេ មារោ ទេវបុត្តោ “ឯត្តកំ កាលំ អនុពន្ធន្តោ ឱតារាបេក្ខោបិ ឥមស្ស ន កិញ្ចិ ខលិតំ អទ្ទសំ, អតិក្កន្តោទានិ ឯស មម វស”ន្តិ ទោមនស្សប្បត្តោ មហាមគ្គេ និសីទិត្វា សោឡស ការណានិ ចិន្តេន្តោ ភូមិយំ សោឡស លេខា កឌ្ឍិ – “អហំ ឯសោ វិយ ទានបារមិំ ន បូរេសិំ, តេនម្ហិ ឥមិនា សទិសោ ន ជាតោ”តិ ឯកំ លេខំ កឌ្ឍិ។ តថា “អហំ ឯសោ វិយ សីលបារមិំ, នេក្ខម្មបារមិំ, បញ្ញាបារមិំ, វីរិយបារមិំ, ខន្តិបារមិំ, សច្ចបារមិំ, អធិដ្ឋានបារមិំ, មេត្តាបារមិំ, ឧបេក្ខាបារមិំ ន បូរេសិំ , តេនម្ហិ ឥមិនា សទិសោ ន ជាតោ”តិ ទសមំ លេខំ កឌ្ឍិ។ តថា “អហំ ឯសោ វិយ អសាធារណស្ស ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តញាណស្ស បដិវេធាយ ឧបនិស្សយភូតា ទស បារមិយោ ន បូរេសិំ, តេនម្ហិ ឥមិនា សទិសោ ន ជាតោ”តិ ឯកាទសមំ លេខំ កឌ្ឍិ។ តថា “អហំ ឯសោ វិយ អសាធារណស្ស អាសយានុសយញាណស្ស, មហាករុណាសមាបត្តិញាណស្ស, យមកបាដិហីរញាណស្ស, អនាវរណញាណស្ស, សព្វញ្ញុតញ្ញាណស្ស បដិវេធាយ ឧបនិស្សយភូតា ទស បារមិយោ ន បូរេសិំ, តេនម្ហិ ឥមិនា សទិសោ ន ជាតោ”តិ សោឡសមំ លេខំ កឌ្ឍិ។ ឯវំ ឥមេហិ ការណេហិ មហាមគ្គេ សោឡស លេខា កឌ្ឍមានោ និសីទិ។

តស្មិំ សមយេ តណ្ហា, អរតិ, រគាតិ តិស្សោ មារធីតរោ “បិតា នោ ន បញ្ញាយតិ, កហំ នុ ខោ ឯតរហី”តិ ឱលោកយមានា តំ ទោមនស្សប្បត្តំ ភូមិំ វិលេខមានំ និសិន្នំ ទិស្វា បិតុ សន្តិកំ គន្ត្វា “កស្មា, តាត, ទុក្ខី ទុម្មនោ”តិ បុច្ឆិំសុ។ អម្មា, អយំ មហាសមណោ មយ្ហំ វសំ អតិក្កន្តោ, ឯត្តកំ កាលំ ឱលោកេន្តោ ឱតារមស្ស ទដ្ឋុំ នាសក្ខិំ, តេនាហំ ទុក្ខី ទុម្មនោតិ។ យទិ ឯវំ មា ចិន្តយិត្ថ, មយមេតំ អត្តនោ វសេ កត្វា អាទាយ អាគមិស្សាមាតិ។ ន សក្កា, អម្មា, ឯសោ កេនចិ វសេ កាតុំ, អចលាយ សទ្ធាយ បតិដ្ឋិតោ ឯសោ បុរិសោតិ។ “តាត មយំ ឥត្ថិយោ នាម ឥទានេវ នំ រាគបាសាទីហិ ពន្ធិត្វា អានេស្សាម, តុម្ហេ មា ចិន្តយិត្ថា”តិ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា “បាទេ តេ សមណ បរិចារេមា”តិ អាហំសុ។ ភគវា ន ចេវ តាសំ វចនំ មនសិ អកាសិ, ន អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា ឱលោកេសិ, អនុត្តរេ ឧបធិសង្ខយេ វិមុត្តមានសោ វិវេកសុខញ្ញេវ អនុភវន្តោ និសីទិ។

បុន មារធីតរោ “ឧច្ចាវចា ខោ បុរិសានំ អធិប្បាយា, កេសញ្ចិ កុមារិកាសុ បេមំ ហោតិ, កេសញ្ចិ បឋមវយេ ឋិតាសុ, កេសញ្ចិ មជ្ឈិមវយេ ឋិតាសុ, យំនូន មយំ នានប្បការេហិ រូបេហិ បលោភេយ្យាមា”តិ ឯកមេកា កុមារិវណ្ណាទិវសេន សតំ សតំ អត្តភាវេ អភិនិម្មិនិត្វា កុមារិយោ, អវិជាតា, សកិំវិជាតា, ទុវិជាតា, មជ្ឈិមិត្ថិយោ, មហិត្ថិយោ ច ហុត្វា ឆក្ខត្តុំ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា “បាទេ តេ សមណ បរិចារេមា”តិ អាហំសុ។ តម្បិ ភគវា ន មនសាកាសិ, យថា តំ អនុត្តរេ ឧបធិសង្ខយេ វិមុត្តោ។ កេចិ បនាចរិយា វទន្តិ “តា មហិត្ថិភាវេន ឧបគតា ទិស្វា ភគវា ‘ឯវមេវ ឯតា ខណ្ឌទន្តា បលិតកេសា ហោន្តូ’តិ អធិដ្ឋាសី”តិ, តំ ន គហេតព្វំ។ ន ហិ សត្ថា ឯវរូបំ អធិដ្ឋានំ ករោតិ។ ភគវា បន “អបេថ តុម្ហេ កិំ ទិស្វា ឯវំ វាយមថ, ឯវរូបំ នាម អវីតរាគាទីនំ បុរតោ កាតុំ យុត្តំ, តថាគតស្ស បន រាគោ បហីនោ, ទោសោ បហីនោ, មោហោ បហីនោ”តិ អត្តនោ កិលេសប្បហានំ អារព្ភ –

“ᨿᩔ ᨩᩥᨲᩴ ᨶᩣᩅᨩᩦᨿᨲᩥ, ᨩᩥᨲᨾᩔ ᨶᩮᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ;

ᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨾᨶᨶ᩠ᨲᨣᩮᩣᨧᩁᩴ, ᩋᨸᨴᩴ ᨠᩮᨶ ᨸᨴᩮᨶ ᨶᩮᩔᨳ᪨

“ᨿᩔ ᨩᩣᩃᩥᨶᩦ ᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ, ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩩᩉᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶᩮᨲᩅᩮ;

ᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨾᨶᨶ᩠ᨲᨣᩮᩣᨧᩁᩴ, ᩋᨸᨴᩴ ᨠᩮᨶ ᨸᨴᩮᨶ ᨶᩮᩔᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪑᪗᪙-᪑᪘᪐) –

ᩍᨾᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨴᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩣ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁ ᨶᩮᩣ ᨸᩥᨲᩣ ᩋᩅᩮᩣᨧ, ᩋᩁᩉᩴ ᩈᩩᨣᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶ ᩁᩣᨣᩮᨶ ᩈᩩᩅᩣᨶᨿᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨲᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩴᩈᩩ᪨

ᨽᨣᩅᩣᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨧᩃᩥᨶ᩠ᨴᨾᩪᩃᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩅᨴ᩠ᨴᩃᩥᨠᩣᨿ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᩈᩦᨲᩣᨴᩥᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᩩᨧᩃᩥᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨽᩮᩣᨣᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨵᨠᩩᨭᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᩩᨡᩴ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣᨿᨲᨶᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᩩᨡᩴ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨿᩮᩅ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩣᨶᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨶᩮᩅ ᨾᩩᨡᨵᩮᩣᩅᨶᩴ, ᨶ ᩈᩁᩦᩁᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨶᩴ, ᨶ ᩋᩣᩉᩣᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨫᩣᨶᩈᩩᨡᨹᩃᩈᩩᨡᩮᨶᩮᩅ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᩈᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᩑᨠᩪᨶᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᨲᩥᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩔ “ᨾᩩᨡᩴ ᨵᩮᩣᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨣᨴᩉᩁᩦᨲᨠᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨴᩣᩈᩥ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥ, ᨲᩮᨶᩔ ᩈᩁᩦᩁᩅᩊᨬ᩠ᨩᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨿᩮᩅ ᨶᩣᨣᩃᨲᩣᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨾᩩᨡᨵᩮᩣᩅᨶᩏᨴᨠᨬ᩠ᨧ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩮᩣᨲᨲ᩠ᨲᨴᩉᩮᩣᨴᨠᩮᨶ ᨾᩩᨡᩴ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩁᩣᨩᩣᨿᨲᨶᨾᩪᩃᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨲᨸᩩᩔᨽᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣᨱᩥᨩᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩈᨠᨭᩈᨲᩮᩉᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᩃᩣᨩᨶᨸᨴᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨴᩮᩈᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨬᩣᨲᩥᩈᩣᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩮᩅᨲᩣᨿ ᩈᨠᨭᩣᨶᩥ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩁᩩᨾ᩠ᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᩣᩉᩣᩁᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨶᩮ ᩏᩔᩣᩉᩥᨲᩣ ᨾᨶ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨾᨵᩩᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᨴᩣᨿ “ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩩ ᨶᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩴ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᨸᩣᨿᩣᩈᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨴᩥᩅᩈᩮᨿᩮᩅ ᨸᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᨶ ᨡᩮᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨴᩥᩈᩣᩉᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩍᨶ᩠ᨴᨶᩦᩃᨾᨱᩥᨾᨿᩮ ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᩏᨸᨶᩣᨾᩮᩈᩩᩴ, ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥ᪨ ᨸᩩᨶ ᨾᩩᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᩈᩥᩃᩣᨾᨿᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᩏᨸᨶᩣᨾᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩣᨿ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨸᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩁᩪᨸᩁᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨸᩥ ᨾᩩᨡᩅᨭ᩠ᨭᩥᨿᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨾᩣᨶᩃᩮᨡᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩮᨶ ᨸᨾᩣᨱᩮᨶ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨣ᩠ᨥᩮ ᩈᩮᩃᨾᨿᩮ ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᩅᩣᨱᩥᨩᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᩅᩣᨧᩥᨠᩣ ᩏᨸᩣᩈᨠᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩋᨳ ᨶᩮᩈᩴ “ᩑᨠᩴ ᨶᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨸᩁᩥᨧᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩦᩈᩴ ᨸᩁᩣᨾᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩈᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᨣᩁᩮ ᨲᩣ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ

សុវណ្ណសមុគ្គស្ស អត្តនោ បក្ខិបិត្វា ចេតិយំ បតិដ្ឋាបេសុំ។

សម្មាសម្ពុទ្ធោបិ ខោ តតោ ឧដ្ឋាយ បុន អជបាលនិគ្រោធមេវ គន្ត្វា និគ្រោធមូលេ និសីទិ។ អថស្ស តត្ថ និសិន្នមត្តស្សេវ អត្តនា អធិគតស្ស ធម្មស្ស គម្ភីរតំ បច្ចវេក្ខន្តស្ស សព្វពុទ្ធានំ អាចិណ្ណោ “អធិគតោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ”តិ បរេសំ ធម្មំ អទេសេតុកាម្យតាការបវត្តោ វិតក្កោ ឧទបាទិ។ អថ ព្រហ្មា សហម្បតិ “នស្សតិ វត ភោ លោកោ, វិនស្សតិ វត ភោ លោកោ”តិ ទសហិ ចក្កវាឡសហស្សេហិ សក្កសុយាមសន្តុសិតសុនិម្មិតវសវត្តិមហាព្រហ្មានោ អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា “ទេសេតុ, ភន្តេ, ភគវា ធម្ម”ន្តិអាទិនា នយេន ធម្មទេសនំ អាយាចិ។

សត្ថា តស្ស បដិញ្ញំ ទត្វា “កស្ស នុ ខោ អហំ បឋមំ ធម្មំ ទេសេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេន្តោ “អាឡារោ បណ្ឌិតោ, សោ ឥមំ ធម្មំ ខិប្បំ អាជានិស្សតី”តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា បុន ឱលោកេន្តោ តស្ស សត្តាហកាលកតភាវំ ញត្វា ឧទកំ អាវជ្ជេសិ។ តស្សាបិ អភិទោសកាលកតភាវំ ញត្វា “ពហូបការា ខោ មេ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ”តិ បញ្ចវគ្គិយេ អារព្ភ មនសិការំ កត្វា “កហំ នុ ខោ តេ ឯតរហិ វិហរន្តី”តិ អាវជ្ជេន្តោ “ពារាណសិយំ ឥសិបតនេ មិគទាយេ”តិ ញត្វា “តត្ថ គន្ត្វា ធម្មចក្កំ បវត្តេស្សាមី”តិ កតិបាហំ ពោធិមណ្ឌសាមន្តាយេវ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ វិហរិត្វា អាសាឡ្ហិបុណ្ណមាសិយំ “ពារាណសិំ គមិស្សាមី”តិ ចាតុទ្ទសិយំ បច្ចូសសមយេ វិភាតាយ រត្តិយា កាលស្សេវ បត្តចីវរមាទាយ អដ្ឋារសយោជនមគ្គំ បដិបន្នោ អន្តរាមគ្គេ ឧបកំ នាម អាជីវកំ ទិស្វា តស្ស អត្តនោ ពុទ្ធភាវំ អាចិក្ខិត្វា តំ ទិវសំយេវ សាយន្ហសមយេ ឥសិបតនំ អគមាសិ។

បញ្ចវគ្គិយា ថេរា តថាគតំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា “អយំ អាវុសោ សមណោ គោតមោ បច្ចយពាហុល្លាយ អាវត្តិត្វា បរិបុណ្ណកាយោ បីណិន្ទ្រិយោ សុវណ្ណវណ្ណោ ហុត្វា អាគច្ឆតិ, នាស្ស អភិវាទនាទីនិ ន ករិស្សាម, មហាកុលបសុតោ ខោ បនេស អាសនាភិហារំ អរហតិ, តេនស្ស អាសនមត្តំ បញ្ញាបេស្សាមា”តិ កតិកំ អកំសុ។ ភគវា សទេវកស្ស លោកស្ស ចិត្តាចារំ ជាននសមត្ថេន ញាណេន “កិំ នុ ខោ ឥមេ ចិន្តយិំសូ”តិ អាវជ្ជេត្វា ចិត្តំ អញ្ញាសិ។ អថ នេ សព្ពទេវមនុស្សេសុ អនោទិស្សកវសេន ផរណសមត្ថំ មេត្តចិត្តំ សង្ខិបិត្វា ឱទិស្សកវសេន មេត្តចិត្តេន ផរិ។ តេ ភគវតា មេត្តចិត្តេន ផុដ្ឋា តថាគតេ ឧបសង្កមន្តេ សកាយ កតិកាយ សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តា អភិវាទនបច្ចុដ្ឋានាទីនិ សព្ពកិច្ចានិ អកំសុ, សម្មាសម្ពុទ្ធភាវំ បនស្ស អជានមានា កេវលំ នាមេន ច អាវុសោវាទេន ច សមុទាចរន្តិ។

អថ នេ ភគវា “មា វោ, ភិក្ខវេ, តថាគតំ នាមេន ច អាវុសោវាទេន ច សមុទាចរថ, អរហំ, ភិក្ខវេ, តថាគតោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ អត្តនោ ពុទ្ធភាវំ បញ្ញាបេត្វា បញ្ញត្តេ វរពុទ្ធាសនេ និសិន្នោ ឧត្តរាសាឡ្ហនក្ខត្តយោគេ វត្តមានេ អដ្ឋារសហិ ព្រហ្មកោដីហិ បរិវុតោ បញ្ចវគ្គិយេ ថេរេ អាមន្តេត្វា ធម្មចក្កប្បវត្តនសុត្តន្តំ ទេសេសិ។ តេសុ អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញត្ថេរោ ទេសនានុសារេន ញាណំ បេសេន្តោ សុត្តបរិយោសានេ អដ្ឋារសហិ ព្រហ្មកោដីហិ សទ្ធិំ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ។ សត្ថា តត្ថេវ វស្សំ ឧបគន្ត្វា បុនទិវសេ វប្បត្ថេរំ ឱវទន្តោ វិហារេយេវ និសីទិ, សេសា ចត្តារោ បិណ្ឌាយ ចរិំសុ។ វប្បត្ថេរោ បុព្វណ្ហេយេវ សោតាបត្តិផលំ បាបុណិ។

ᩑᨲᩮᨶᩮᩅ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨽᨴ᩠ᨴᩥᨿᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ, ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨾᩉᩣᨶᩣᨾᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ, ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᩔᨩᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩥᨿᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩔ ᨸᨬ᩠ᨧᨸᩥ ᨩᨶᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩴ (ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪓.᪕᪙; ᨾᩉᩣᩅ. ᪒᪐ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ. ᨴᩮᩈᨶᩣᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᨸᩥ ᨳᩮᩁᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ. ᩋᨳ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨿᩈᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨶᩥᩔᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᨣᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩴ “ᩑᩉᩥ ᨿᩈᩣ”ᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᨣᩮ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ, ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨸᩁᩮᨸᩥ ᨲᩔ ᩈᩉᩣᨿᨠᩮ ᨧᨲᩩᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈ ᨩᨶᩮ ᩑᩉᩥᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩮᩈᩥ.

ᩑᩅᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩑᨠᩈᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨩᩣᨲᩮᩈᩩ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩅᩔᩮᩣ ᨸᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨧᩁᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨧᩣᩁᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨴᩥᩈᩣᩈᩩ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨠᨸ᩠ᨸᩣᩈᩥᨠᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ ᨲᩥᩴᩈ ᨩᨶᩮ ᨽᨴ᩠ᨴᩅᨣ᩠ᨣᩥᨿᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᩅᩥᨶᩮᩈᩥ. ᨲᩮᩈᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᩋᨶᩣᨣᩣᨾᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᨲᩮᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩑᩉᩥᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩈᩣᩈᩩ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᩩᨯ᩠ᨰᩣᨶᩥ ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᨠᩔᨸᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᩉᩔᨩᨭᩥᩃᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮ ᨲᩮᨽᩣᨲᩥᨠᨩᨭᩥᩃᩮ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩉᩥᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨿᩣᩈᩦᩈᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨴᩮᩈᨶᩣᨿ (ᨾᩉᩣᩅ. ᪕᪔) ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩈᩉᩔᩮᨶ ᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ “ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩥᩈᩣᩁᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨾᩮᩣᨧᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩁᩣᨩᨣᩉᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨣᩁᩪᨸᨧᩣᩁᩮ ᩃᨭ᩠ᨮᩥᩅᨶᩩᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ. ᩁᩣᨩᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᨸᩣᩃᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ “ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨶᩉᩩᨲᩮᩉᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨣᩉᨸᨲᩥᨠᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩃᩮᩈᩩ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᨭ᩠ᨭᩅᩥᨲᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨸᨽᩣᩈᨾᩩᨴᨿᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨸᩣᨴᩮᩈᩩ ᩈᩥᩁᩈᩣ ᨶᩥᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ.

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨣᩉᨸᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨾᨱᩮᩣ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᨠᩔᨸᩮ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨧᩁᨲᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᨠᩔᨸᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨾᨱᩮ”ᨲᩥ. ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨧᩮᨲᩈᩣ ᨧᩮᨲᩮᩣᨸᩁᩥᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨾᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨳᩮᩁᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᨠᩥᨾᩮᩅ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᩅᩣᩈᩥ, ᨸᩉᩣᩈᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨠᩥᩈᨠᩮᩣᩅᨴᩣᨶᩮᩣ;

ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ ᨲᩴ ᨠᩔᨸ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ, ᨠᨳᩴ ᨸᩉᩦᨶᩴ ᨲᩅ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩉᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ. (ᨾᩉᩣᩅ. ᪕᪕);

ᨳᩮᩁᩮᩣᨸᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ –

“ᩁᩪᨸᩮ ᨧ ᩈᨴ᩠ᨴᩮ ᨧ ᩋᨳᩮᩣ ᩁᩈᩮ ᨧ, ᨠᩣᨾᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨧᩣᨽᩥᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨬ᩠ᨬᩣ;

ᩑᨲᩴ ᨾᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᨵᩦᩈᩩ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨶ ᩉᩩᨲᩮ ᩋᩁᨬ᩠ᨩᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ. (ᨾᩉᩣᩅ. ᪕᪕) –

ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᨽᩣᩅᨸᨠᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨸᩣᨴᨸᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩈᩦᩈᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᩣ, ᩈᩣᩅᨠᩮᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ

ᩑᨠᨲᩣᩃᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨲᩣᩃᩴ ᨲᩥᨲᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩣᩃᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᩮᩉᩣᩈᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ. ᨲᩴ ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ “ᩋᩉᩮᩣ ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᩑᩅᩴ ᨳᩣᨾᨣᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ‘ᩋᩁᩉᩣ’ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᨠᩔᨸᩮᩣᨸᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨩᩣᩃᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᨶ ᨴᨾᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨣᩩᨱᨠᨳᩴᨿᩮᩅ ᨠᨳᩮᩈᩥ. ᨽᨣᩅᩣ “ᨶᩣᩉᩴ ᩍᨴᩣᨶᩥᨿᩮᩅ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᨠᩔᨸᩴ ᨴᨾᩮᨾᩥ, ᩋᨲᩦᨲᩮᨸᩥ ᩑᩈ ᨾᨿᩣ ᨴᨾᩥᨲᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᩉᩣᨶᩣᩁᨴᨠᩔᨸᨩᩣᨲᨠᩴ (ᨩᩣ· ᪒·᪒᪒·᪑᪑᪕᪓ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᩈᩥ. ᨾᨣᨵᩁᩣᨩᩣ ᩑᨠᩣᨴᩈᩉᩥ ᨶᩉᩩᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ, ᩑᨠᩴ ᨶᩉᩩᨲᩴ ᩏᨸᩣᩈᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᩅᩮᨴᩮᩈᩥ. ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᨿᩮᩅ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩋᩔᩣᩈᨠᩮ ᨸᩅᩮᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈ᩠ᩅᩣᨲᨶᩣᨿ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩈᨶᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ.

ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨿᩮᩉᩥ ᨧ ᨽᨣᩅᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨿᩮᩉᩥ ᨧ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩁᩣᨩᨣᩉᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᨠᩣᨾᩣ ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ ᩁᩣᨩᨣᩉᨲᩮᩣ ᩃᨭ᩠ᨮᩥᩅᨶᩩᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩋᨣᨾᩴᩈᩩ. ᨲᩥᨣᩣᩅᩩᨲᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᨠᩃᩃᨭ᩠ᨮᩥᩅᨶᩩᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨹᩩᨭᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨴᩈᨻᩃᩔ ᩁᩪᨸᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ. ᩅᨱ᩠ᨱᨽᩪᨾᩥ ᨶᩣᨾᩮᩈᩣ. ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨶᩩᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩣᨴᩥᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨸᩥ ᩁᩪᨸᨠᩣᨿᩈᩥᩁᩦ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ. ᩑᩅᩴ ᩁᩪᨸᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩈᨻᩃᩔ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨸᩔᨾᩣᨶᩮᨶ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᨶ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨹᩩᨭᩮ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨧ ᩑᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔᨸᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩮᩣᨠᩣᩈᩮᩣ ᨶᩣᩉᩮᩣᩈᩥ. ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨠᩥᩁ ᨽᨣᩅᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨽᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩴ ᨾᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᩈᨶᩴ ᩏᨱ᩠ᩉᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ. ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨱᩅᨠᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨳᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᨴᩈᨻᩃᩔ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ –

“ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᩉ ᨸᩩᩁᩣᨱᨩᨭᩥᩃᩮᩉᩥ, ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ;

ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩦᨶᩥᨠ᩠ᨡᩈᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ, ᩁᩣᨩᨣᩉᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ ᨽᨣᩅᩣ.

“ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᩉ ᨸᩩᩁᩣᨱᨩᨭᩥᩃᩮᩉᩥ, ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ;

ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩦᨶᩥᨠ᩠ᨡᩈᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ, ᩁᩣᨩᨣᩉᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ ᨽᨣᩅᩣ.

“ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩉᩥ ᩈᩉ ᨸᩩᩁᩣᨱᨩᨭᩥᩃᩮᩉᩥ, ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ;

ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩦᨶᩥᨠ᩠ᨡᩈᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ, ᩁᩣᨩᨣᩉᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ ᨽᨣᩅᩣ.

“ᨴᩈᩅᩣᩈᩮᩣ ᨴᩈᨻᩃᩮᩣ, ᨴᩈᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨴᩪ ᨴᩈᨽᩥ ᨧᩩᨸᩮᨲᩮᩣ;

ເສາ ຄະສຕປຣິຈາເຣາ, ຣາຂກທໍ ປເຂີສິ ກກຈາ"ຕິ (ຍທາຕ໌ ໆ) –

ຊຸຍາທິ ກາຣາທິ ສຕຸ ຈລ຺ຸ ຈຄຍາເຕາ ບຸຣເຕາ ປິຝາສິ໌ ຕຄາ ຍທາຂເຕາ ຍາທຈກສ຺ສ ຣຸປສີຣິ ຂິຈ຺ວາ "ອຕິຂີຍ ອກີຣູເປີ ອຍໍ ຍາທຈເກາ, ຕ ເທາ ປຕ ອເຍຕ຺ຸຕິ ຂິຂຸ ບຸເຕ຺ຕາ"ຕິ ຂິເຕ຺ຕວາ "ກຸເຕາ ອຍໍ ຍາທຈເກາ, ກສ຺ສ ຈາຍ"ຕ຺ຕິ ອາທ໌ ຕໍ ປຸຈ຺ວາ ຍາທເຈາ –

"ເຝາ ຂີເຣາ ສຕ຺ຕຂີ ຂເຕ຺ຕາ, ປຸເຕ຺ຕາ ອປຢຂີປຸກ຺ເລີ;

ອເຣທໍ ປຸກເຕາ ເລີເກ, ຕສ຺ສາທໍ ປຣິຈາເຣເກາ"ຕິ໌ (ຍທາຕ໌ ໆ) – ກາຣຍາທ;

ສຕ຺ວາ ສເຕ຺ຕຕ ກເຕາກາສໍ ຍກ຺ຸ ປຂີປຂ຺ຊິຕ຺ວາ ກິຕ຺ຕສທສ຺ສປຣິຕຸເຕາ ຣາຂກທໍ ປເຂີສິ໌ ຣາຂາ ຕຸຕຸປ຺ປຸຕສ຺ສ ສຕ຺ສ຺ສ ຍທາຄາຕໍ ຄຕ຺ວາ "ອທໍ, ກເຕ຺ຕ, ຕີທິ ຣຕຕາຕິ ຂີຕາ ຈຕ຺ຕຸຕໍ ຕ ສກ຺ຕສ຺ສາຍີ, ເຈລິຍ ຈາ ອເຈລິຍ ຈາ ກກຈເຕາ ສຕ຺ຕິກໍ ອາກຍີສ຺ສາຍີ, ລຂຸຈຕຸຝ຺ຢາຕໍ ຕາຍ ອຕິຂຸເຣ, ຊຸຂໍ ປຕ ອຍ຺ຢາກໍ ເຈຍ຺ຸຈຕໍ ຕາຍ ຂຸຝ຺ຢາຕໍ ຕາຕິຂຸເຣ ຕາຂຸາສເຕ຺ ກຍຕາກຍຕສຍຢຕ຺ ຕຸຂຸາຣທໍ ເສຕາສຕໍ໌ ຊຸຂໍ ເຍ ກກຈາ ປຂີກ຺ກຫຸາຕຸ"ຕິ

ປຸຈລ຺ຸກິຕ຺ຕາເຣຕ ບຸປ຺ປາກຕຸຈາສິຕໍ ຍທິຈລ຺ຸ ຂຸຂກໍ ອາຄາຍ ເຈຍ຺ຸຈຕຸຝ຺ຢາຕໍ ປຣິຂຸຂເຕ຺ຕາ ຄສຕລສ຺ສ ທເຕ຺ຕ ຂຸຂກໍ ປິເຕສິ໌ ຕສ຺ຸມີ ອາຣາຍປຂີກ຺ກທເລ "ຕຸຕຸສາສຕສ຺ສ ຢຸລິຕີ ຊຸຕິຕ຺ຕາຕີ"ຕິ ຍທາປຈຊີ ກຍ຺ຢີ໌ ຂຸຊຸຂີປສ຺ຸຕິຢາຄເປຕ຺ວາ ເຈຍ຺ຸຈຕໍ ອຊຸາ ຍທາປຈຊີ ກເຍຕ຺ວາ ກທິຕເສຕາສຕໍ ຕາຍ ຕຕ຺ຕິ໌ ຕຊຸປລ຺ຸຂີເປີ ຄເປຕ຺ວາ ຍທາຂີທາເຣ ອຊຸາ ປຈຊີ ກເຍຕ຺ວາ ກທິຕເສຕາສຕໍ ຕາຍ ຕຕ຺ຕິ໌ ສຕ຺ວາ ເຈຍ຺ຸຈຕາຣາຍໍ ປຂີກ຺ກເທຕ຺ວາ ຣເຊຸາ ອຕຸເຍາຄຕໍ ຄຕ຺ວາ ຂຸຂາຝາສຕາ ກິຕ຺ຕສຊຸປຣິຕຸເຕາ ເຈຍ຺ຸຈຕໍ ອກຍາສິ໌

ຕສ຺ຸມີ ເທາ ປຕ ສເຍເຍ ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ ຈ ເຍາກ຺ຄລ຺ລາເຕາ ຈາຕິ ເຊ຺ ປຣິຊຸາຂກາ ຣາຂກທໍ ຂຸປຕິສ຺ສາຍ ຂິທຣຕ຺ຕິ ອຍຕໍ ປຣິເຝສຍາຕາ໌ ເຕປຸ ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ ອສ຺ສຂີເຕ຺ຕໍ ປິລ຺ຸຕາຍ ປຂີຂຸ ຂິຈ຺ວາ ປສຕ຺ຂີເຕ຺ຕາ ປຝິຣຸປີສິຕ຺ວາ "ເຝ ຄຍຸ ເທຕຸປ຺ປກຈາ"ຕິ ກາຄໍ ປຸຕ຺ວາ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຂຸາຍ ອຕ຺ຕເຕາ ສທາຍກສ຺ສ ເຍາກ຺ຄລ຺ລາຕປຣິຊຸາຂກສ຺ສປິ ຕເຍຈ ກາຄໍ ອກາສິ໌ ເສາປິ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຂຸາສິ໌ ເຕ ຂຸເກາປິ ຂຕາ ສຊຸາຍໍ ຊຸເລີເກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເຕາ ປຣິສາຍ ສຊຸີ ກກຈເຕາ ສຕ຺ຕິເກ ປຊຸຂີສຸ໌ ເຕປຸ ຍທາເຍາກ຺ຄລ຺ລາເຕາ ສຕ຺ຕາເທຕ ອເຣທຕ຺ຕໍ ປິປຸທິ, ສາຣິປຸຕ຺ຕເຕ຺ເຣາ ອຊຸຍາເສຕ໌ ຂຸເກາປິ ຈ ເຕ ສຕ຺ວາ ອກ຺ສາຈກຂຸາເຣຕ ຄເປສິ໌ ສາຣິປຸຕ຺ຕເຕ຺ເຣຕ ອເຣທຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ຕິຂີຈເສເຍຈ ສາຈກສຕ຺ຕິປິຕໍ ອກາສິ໌

ຕຄາເກເຕ ປຕ ຕສ຺ຸມີເຍຈ ເຈຍ຺ຸຈຕຸຝ຺ຢາເຣຕ ຂິທເຣຕ຺ຕ ປຸເຕ຺ຕາຄຕຍທາຣາຂາ "ປຸເຕ຺ຕາ ກິຣ ເຍ ລຊຸສ຺ສາຕີ ຄຸກ຺ຣກາຣິກໍ ຈຣິຕ຺ວາ ປຣຍາກິສເຊຸາຂີ ປຕ຺ວາ ປຈຕ຺ຕຈຣຄຍຸຈເກ຺ກ ຣາຂກທໍ ຂຸປຕິສ຺ສາຍ ເຈຍ຺ຸຈເຕ ຂິທເຣຕີ"ຕິ ປຸຕ຺ວາ ອຊຸາຕເຣ ອຍຂຸ ອາຍເຕ຺ຕສິ "ໆທີ, ກເຕ, ປຸຣິສສທສ຺ສປຣິຈາເຣາ ຣາຂກທໍ ກຕ຺ວາ ຍຍ ຈຈເຕຕ 'ປິຕາ ເຈາ ປຸເຕ຺ຕາຄຕຍທາຣາຂາ ຂຸຂກາເຍາ'ຕິ ຈຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕໍ ເຍ ກຫຸາຕາ ໆທີ"ຕິ ອາທ໌ ເສາ "ໆຈໍ, ເຂຈາ"ຕິ ຣເຊຸາ ຈຈຕໍ ສິຣສາ ສຍຸຂີຂຸຕ຺ວາ ປຸຣິສສທສ຺ສປຣິຈາເຣາ ລິປ຺ປເຍຈ ສຂຸເຝາຂຕຍຸກ຺ ກຕ຺ວາ ຄສຕລສ຺ສ ຈຕຸປຣິສຍເຊຸາຕິສີຂິຕ຺ວາ ຄຍຸເຄສຕາເຈລິຍ ຂິທາເຣ ປເຂີສິ໌ ເສາ "ຕິຂຸຕຸ ຕາຈ ຣເຊຸາ ປທິຕສາສຕ"ຕ຺ຕິ ປຣິຝເຕ຺ຕ ຂີເຕາ ສຕ຺ວາ

ធម្មទេសនំ សុត្វា យថាឋិតោវ សទ្ធិំ បុរិសសហស្សេន អរហត្តំ បត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិ។ ភគវា “ឯថ ភិក្ខវោ”តិ ហត្ថំ បសារេសិ, សព្ពេ តង្ខណំយេវ ឥទ្ធិមយបត្តចីវរធរា សដ្ឋិវស្សត្ថេរា វិយ អហេសុំ។ អរហត្តំ បត្តកាលតោ បដ្ឋាយ បន អរិយា នាម មជ្ឈត្តាវ ហោន្តីតិ សោ រញ្ញោ បហិតសាសនំ ទសពលស្ស ន កថេសិ។ រាជា “នេវ គតោ អាគច្ឆតិ, ន សាសនំ សុយ្យតី”តិ “ឯហិ, ភណេ, ត្វំ គច្ឆាហី”តិ តេនេវ និយាមេន អញ្ញំ អមច្ចំ បេសេសិ។ សោបិ គន្ត្វា បុរិមនយេនេវ សទ្ធិំ បរិសាយ អរហត្តំ បត្វា តុណ្ហីអហោសិ។ រាជា ឯតេនេវ និយាមេន បុរិសសហស្សបរិវារេ នវ អមច្ចេ បេសេសិ, សព្ពេ អត្តនោ កិច្ចំ និដ្ឋាបេត្វា តុណ្ហីភូតា តត្ថេវ វិហរិំសុ។

រាជា សាសនមត្តម្បិ អាហរិត្វា អាចិក្ខន្តំ អលភិត្វា ចិន្តេសិ “ឯត្តកា ជនា មយិ សិនេហាភាវេន សាសនមត្តម្បិ ន បច្ចាហរិំសុ, កោ នុ ខោ មម វចនំ ករិស្សតី”តិ សព្ពំ រាជពលំ ឱលោកេន្តោ កាឡុទាយិំ អទ្ទស។ សោ កិរ រញ្ញោ សព្ពត្ថសាធកោ អមច្ចោ អព្ភន្តរិកោ អតិវិស្សាសិកោ ពោធិសត្តេន សទ្ធិំ ឯកទិវសេ ជាតោ សហបំសុកីឡិកោ សហាយោ។ អថ នំ រាជា អាមន្តេសិ “តាត, កាឡុទាយិ អហំ មម បុត្តំ បស្សិតុកាមោ នវ បុរិសសហស្សានិ បេសេសិំ, ឯកបុរិសោបិ អាគន្ត្វា សាសនមត្តំ អារោចេន្តោបិ នត្ថិ, ទុជ្ជានោ ខោ បន ជីវិតន្តរាយោ, អហំ ជីវមានោវ បុត្តំ ទដ្ឋុំ ឥច្ឆាមិ, សក្ខិស្សសិ នុ ខោ មេ បុត្តំ ទស្សេតុ”ន្តិ។ “សក្ខិស្សាមិ, ទេវ, សចេ បព្ពជិតុំ លភិស្សាមី”តិ។ “តាត, ត្វំ បព្ពជិត្វា វា អបព្ពជិត្វា វា មយ្ហំ បុត្តំ ទស្សេហី”តិ។ សោ “សាធុ, ទេវា”តិ រញ្ញោ សាសនំ អាទាយ រាជគហំ គន្ត្វា សត្ថុ ធម្មទេសនាវេលាយ បរិសបរិយន្តេ ឋិតោ ធម្មំ សុត្វា សបរិវារោ អរហត្តផលំ បត្វា ឯហិភិក្ខុភាវេ បតិដ្ឋាសិ។

សត្ថា ពុទ្ធោ ហុត្វា បឋមំ អន្តោវស្សំ ឥសិបតនេ វសិត្វា វុត្ថវស្សោ បវារេត្វា ឧរុវេលំ គន្ត្វា តត្ថ តយោ មាសេ វសន្តោ តេភាតិកជដិលេ វិនេត្វា ភិក្ខុសហស្សបរិវារោ ផុស្សមាសបុណ្ណមាយំ រាជគហំ គន្ត្វា ទ្វេ មាសេ វសិ។ ឯត្តាវតា ពារាណសិតោ និក្ខន្តស្ស បញ្ច មាសា ជាតា, សកលោ ហេមន្តោ អតិក្កន្តោ។ កាឡុទាយិត្ថេរស្ស អាគតទិវសតោ សត្តដ្ឋ ទិវសា វីតិវត្តា, សោ ផគ្គុណីបុណ្ណមាសិយំ ចិន្តេសិ “អតិក្កន្តោ ហេមន្តោ, វសន្តសមយោ អនុប្បត្តោ, មនុស្សេហិ សស្សាទីនិ ឧទ្ធរិត្វា សម្មុខសម្មុខដ្ឋានេហិ មគ្គា ទិន្នា, ហរិតតិណសញ្ឆន្នា បថវី, សុបុប្ផិតា វនសណ្ឌា, បដិបជ្ជនក្ខមា មគ្គា, កាលោ ទសពលស្ស ញាតិសង្គហំ កាតុ”ន្តិ។ អថ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា –

“អង្គារិនោ ទានិ ទុមា ភទន្តេ, ផលេសិនោ ឆទនំ វិប្បហាយ;

តេ អច្ចិមន្តោវ បភាសយន្តិ, សមយោ មហាវីរ អង្គីរសានំ...បេ...។

“នាតិសីតំ នាតិឧណ្ហំ នាតិទុព្ភិក្ខឆាតកំ;

សទ្ទលា ហរិតា ភូមិ, ឯស កាលោ មហាមុនី”តិ។ –

សដ្ឋិមត្តាហិ គាថាហិ ទសពលស្ស កុលនគរំ គមនត្ថាយ គមនវណ្ណំ វណ្ណេសិ។ អថ នំ សត្ថា “កិំ នុ ខោ ឧទាយិ មធុរស្សរេន គមនវណ្ណំ វណ្ណេសី”តិ អាហ។ ភន្តេ, តុម្ហាកំ បិតា សុទ្ធោទនមហារាជា បស្សិតុកាមោ, ករោថ ញាតកានំ សង្គហន្តិ។ សាធុ ឧទាយិ, ករិស្សាមិ ញាតកានំ សង្គហំ, ភិក្ខុសង្ឃស្ស អារោចេហិ, គមិកវត្តំ បូរេស្សន្តីតិ។ “សាធុ, ភន្តេ”តិ ថេរោ តេសំ អារោចេសិ។

ភគវា អង្គមគធវាសីនំ កុលបុត្តានំ ទសហិ សហស្សេហិ, កបិលវត្ថុវាសីនំ ទសហិ សហស្សេហីតិ សព្ពេហេវ វីសតិសហស្សេហិ ខីណាសវភិក្ខូហិ បរិវុតោ រាជគហា និក្ខមិត្វា ទិវសេ ទិវសេ យោជនំ គច្ឆតិ។ “រាជគហតោ សដ្ឋិយោជនំ កបិលវត្ថុំ ទ្វីហិ មាសេហិ បាបុណិស្សាមី”តិ អតុរិតចារិកំ បក្កាមិ។ ថេរោបិ “ភគវតោ និក្ខន្តភាវំ រញ្ញោ អារោចេស្សាមី”តិ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា រញ្ញោ និវេសនេ បាតុរហោសិ។ រាជា ថេរំ ទិស្វា តុដ្ឋចិត្តោ មហារហេ បល្លង្កេ និសីទាបេត្វា អត្តនោ បដិយាទិតស្ស នានគ្គរសភោជនស្ស បត្តំ បូរេត្វា អទាសិ។ ថេរោ ឧដ្ឋាយ គមនាការំ ទស្សេសិ។ និសីទិត្វា ភុញ្ជថ, តាតាតិ។ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា ភុញ្ជិស្សាមិ, មហារាជាតិ។ កហំ បន, តាត, សត្ថាតិ? វីសតិសហស្សភិក្ខុបរិវារោ តុម្ហាកំ ទស្សនត្ថាយ ចារិកំ និក្ខន្តោ, មហារាជាតិ។ រាជា តុដ្ឋមានសោ អាហ “តុម្ហេ ឥមំ បរិភុញ្ជិត្វា យាវ មម បុត្តោ ឥមំ នគរំ បាបុណាតិ, តាវស្ស ឥតោវ បិណ្ឌបាតំ ហរថា”តិ។ ថេរោ អធិវាសេសិ។ រាជា ថេរំ បរិវិសិត្វា បត្តំ គន្ធចុណ្ណេន ឧព្វដ្ដេត្វា ឧត្តមភោជនស្ស បូរេត្វា “តថាគតស្ស ទេថា”តិ ថេរស្ស ហត្ថេ បតិដ្ឋាបេសិ។ ថេរោ សព្ពេសំ បស្សន្តានំយេវ បត្តំ អាកាសេ ខិបិត្វា សយម្បិ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា បិណ្ឌបាតំ អាហរិត្វា សត្ថុ ហត្ថេ ឋបេសិ។ សត្ថា តំ បរិភុញ្ជិ។ ឯតេនុបាយេន ថេរោ ទិវសេ ទិវសេ អាហរិ, សត្ថាបិ អន្តរាមគ្គេ រញ្ញោយេវ បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជិ។ ថេរោបិ ភត្តកិច្ចាវសានេ ទិវសេ ទិវសេ “អជ្ជ ឯត្តកំ ភគវា អាគតោ, អជ្ជ ឯត្តក”ន្តិ ពុទ្ធគុណបដិសំយុត្តាយ កថាយ សកលំ រាជកុលំ សត្ថុ ទស្សនំ វិនាយេវ សត្ថរិ សញ្ជាតប្បសាទំ អកាសិ។ តេនេវ នំ ភគវា “ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ កុលប្បសាទកានំ យទិទំ កាឡុទាយី”តិ (អ។ និ។ ១។ ២១៩, ២២៥) ឯតទគ្គេ ឋបេសិ។

សាកិយាបិ ខោ “អនុប្បត្តេ កិរ ភគវតិ អម្ហាកំ ញាតិសេដ្ឋំ បស្សិស្សាមា”តិ សន្និបតិត្វា ភគវតោ វសនដ្ឋានំ វីមំសមានា “និគ្រោធសក្កស្ស អារាមោ រមណីយោ”តិ សល្លក្ខេត្វា តត្ថ សព្ពំ បដិជគ្គនវិធិំ ការេត្វា គន្ធបុប្ផហត្ថា បច្ចុគ្គមនំ ករោន្តា សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតេ ទហរទហរេ នាគរទារកេ ច នាគរទារិកាយោ ច បឋមំ បហិណិំសុ, តតោ រាជកុមារេ ច រាជកុមារិកាយោ ច, តេសំ អនន្តរំ សាមំ គន្ធបុប្ផចុណ្ណាទីហិ បូជយមានា ភគវន្តំ គហេត្វា និគ្រោធារាមមេវ អគមំសុ។ តត្ថ ភគវា វីសតិសហស្សខីណាសវបរិវុតោ បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសីទិ។ សាកិយា នាម មានជាតិកា មានត្ថទ្ធា, តេ “សិទ្ធត្ថកុមារោ អម្ហេហិ ទហរតរោ, អម្ហាកំ កនិដ្ឋោ, ភាគិនេយ្យោ, បុត្តោ, នត្តា”តិ ចិន្តេត្វា ទហរទហរេ រាជកុមារេ អាហំសុ “តុម្ហេ វន្ទថ, មយំ តុម្ហាកំ បិដ្ឋិតោ និសីទិស្សាមា”តិ។

តេសុ ឯវំ អវន្ទិត្វា និសិន្នេសុ ភគវា តេសំ អជ្ឈាសយំ ឱលោកេត្វា “ន មំ ញាតយោ វន្ទន្តិ, ហន្ទ ទានិ តេ វន្ទាបេស្សាមី”តិ អភិញ្ញាបាទកំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបជ្ជិត្វា តតោ វុដ្ឋាយ អាកាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា តេសំ សីសេ បាទបំសុំ ឱកិរមានោ វិយ គណ្ឌម្ពរុក្ខមូលេ យមកបាដិហារិយសទិសំ បាដិហារិយំ អកាសិ។ រាជា តំ អច្ឆរិយំ ទិស្វា អាហ – “ភគវា តុម្ហាកំ ជាតទិវសេ កាឡទេវលស្ស វន្ទនត្ថំ ឧបនីតានំ បាទេ វោ បរិវត្តិត្វា ព្រាហ្មណស្ស មត្ថកេ បតិដ្ឋិតេ ទិស្វាបិ អហំ តុម្ហេ វន្ទិំ, អយំ មេ បឋមវន្ទនា។ វប្បមង្គលទិវសេ

ឌព្ទ្ធាឃាឃ សិទ្ធិសឃតេ គិសិត្វាត់ ចោ ឌព្ទ្ធាឃាឃ អបទិចព្ទត់ ឌិឞ្វាបិ បិឥេ ចគ្គិ, អឃំ ចេយ ទុតិឃចគ្គតា៎ ព្តងាតិ ព្តយំ អឌិ្ឌប្តុព្ទា បិឌិហាទិឃំ ឌិឞ្វាបិ អហំ ពុយព្យាក់ បិឥេ ចគ្គាយិ, អឃំ ចេយ ពតិឃចគ្គតា”តិ៎ ទព្ទ្វា បគ ចគ្គិតេព កកចត្ត អចគ្គិព្វា ផាត់ សយព្វោ គាយ ឲកសាកិឃាបិ គាហោសិ, សព្ទោ ចគ្គិឞុឃេច៎

ព្តតិ កកចា ពាពចេឃា ចគ្គាបេព្វា អាកាសតោ ឌូពទិព្វា បព្ទាព្ទាសតេ គិសិឌិ៎ គិសិឥ្គ កកចតិ សិពាបព្វា ពាពតិឃយាកយា អហោសិ , សព្ទោ ឲកក្តុឌិព្វា ហុព្វា គិសិឌិសុ៎ ពតោ យហាឃយឈោ ចេបិល្លុទចស្សំ ចស្សិ៎ ពព្ទចណ្ណិ ក្ដេកំ តេហ្គ ឌិទចត្ត កគ្គិ, ពេយិពុកាឃោច ពេយេតិ, អពេយិពុកាឃស្ស សទិតេ ឲកតិត្វយព្ទបិ គ បពតិ៎ ពំ ឌិឞ្វា សព្ទោ អច្ឆទិឃព្កុពឌិព្ទឌាពា “អហោ អច្ឆទិឃំ, អហោ អព្កុព”គ្គិ កថំ សមុឌ្ឋាបេសុំ៎ សព្វា “គ ព្តងាតេច យឃំ្ហពាតិសយាកយេ ចេបិល្លុទចស្សំ ចស្សតិ, អពីតេពបិ ចស្សិ”តិ ព្តយិស្សា អដ្ឋុប្បត្តិឃា ចេស្សគ្គទឌាពកំ កថេសិ៎ ឆព្វឌេសគំ សុព្វា សព្ទោ ក្ដាឃ ចគ្គិព្វា បក្កមិសុ៎ ឲកោបិ ទាឌា ចា ទាឌឃហាឃព្វា ចា “ត្វេ អយ្យាកំ កិក្លុ កពោ្ហា”តិ ចព្វា កតោ គាយ គគ្គិ៎

សព្វា បុគឌិចសេ ឌីសតិសហស្សកិក្លុបទិចុពោ កបិលចព្ទុំ បិណ្ឌាឃ បិឌិសិ៎ ពំ គ កោចិ កគ្គា គិមេគ្គសិ, បគ្គំ ចា អក្កហេសិ៎ កកចា ព្តគ្គឹលេ ឌិពោច អាចេជ្ជសិ “កថំ គុ ខោ បុព្តពុឌ្ធា កុលគកេ បិណ្ឌាឃ ចទិំសុ, កិំ ក្តប្បឌិបិឌិឃា ព្តស្សទឌាគំ ឈទាតិ អកយំសុ, ក្ដាហុ សបឌាគចាទិកំ ចទិំសុ”តិ៎ ពតោ ឲកព្ទុឌ្ធស្សបិ ក្តប្បឌិបិឌិឃា កយគំ អឌិឞ្វា “យឃាបិ ព្តងាតិ អឃេយេច ឌំចេសា, អឃំ បចេចហិ បក្កហេពព្ទា, អាឃតិព្វា ចេ សាចកាបិ យយព្ទោច អគុសិក្ខុគ្គា បិណ្ឌចាទិកចត្ត បទិបូទេស្សគ្គិ”តិ កោឌិឃំ គិឌិ្ឌកហេតោ បឌ្ឋាឃ សបឌាគំ បិណ្ឌាឃ ចទិ៎ “អយ្យោ កិទ សិទ្ធត្ថកុមាទោ បិណ្ឌាឃ ចទតី”តិ ទ្វិក្ខុមកតិក្ខុមកាឌីសុ បិសាទេឆុ សីហបញ្ជទេ ឌិចទិព្វា យហាឌតោ ចស្សគព្យាចេដេ អហោសិ៎

ទាហុលមាតាបិ ខេឌី “អយ្យបុព្តោ កិទ ព្តយស្មិំ គេច គកទេ យហគ្គេគ ទាឌាគុកាចេគ សុចណ្ណិសិបិកាឌីហិ ឌិចទិព្វា ព្តងាតិ ពោសមស្សំ ឌូហាទេព្វា កាសាឃចព្ទចសតោ កបិលហព្វា បិណ្ឌាឃ ចទតិ, ចេសាកតិ គុ ខោ”តិ សីហបញ្ជទំ ឌិចទិព្វា ឌូទលោកឃមាតា កកចគ្គ គាគាចិទាកសមុជ្ជលិឃ សទិទប្បកាឃ គកទចីថិមេឃា ឌូកាសព្វា ព្យាមប្បកាបទិក្ខុបសយព្វិគ្គុពាឃ អសីតិអគុព្យព្ទ្ធាគចកាសិពាឃ ទ្វត្តិំសយហាបុទិសលក្ខណបឌិមណ្ឌិពាឃ អតោបមាឃ ព្ទុទ្ធសិទិឃា ឌិទោចមាគំ ឌិឞ្វា ក្ដហិព្វា សោពា បឌ្ឋាឃ ឃាច បិឥេពលិ –

“សិគិទ្ធគិលមុទុកុញ្ជិពកោសា , ឞុទិឃតិមុលពលិគិតលិខេដី;

ឃុព្តពុក្កមុទុកាឃពគាមេសា, ទំសិឌាលឌិពមោ គទសីហោ៎

“ចក្កចទន្កិពទព្តុបិឥេដា, លក្ខណយណ្ឌិពអាឃពបហ្ហិ

ចាមរឆត្តវិភូសិតបាទោ, ឯស ហិ តុយ្ហ បិតា នរសីហោ។

“សក្យកុមារោ វរោ សុខុមាលោ, លក្ខណវិចិត្តបសន្នសរីរោ;

លោកហិតាយ អាគតោ នរវីរោ, ឯស ហិ តុយ្ហ បិតា នរសីហោ។

“អាយតយុត្តសុសណ្ឋិតសោតោ, គោបខុមោ អភិនីលនេត្តោ;

ឥន្ទធនុអភិនីលភមុកោ, ឯស ហិ តុយ្ហ បិតា នរសីហោ។

“បុណ្ណចន្ទនិភោ មុខវណ្ណោ, ទេវនរាន បិយោ នរនាគោ;

មត្តគជិន្ទវិលាសិតគាមី, ឯស ហិ តុយ្ហ បិតា នរសីហោ។

“សិនិទ្ធសុគម្ភីរមញ្ជុឃោសោ, ហិង្គុលពន្ធុសុរត្តសុជិវ្ហោ;

វីសតិវីសតិសេតសុទន្តោ, ឯស ហិ តុយ្ហ បិតា នរសីហោ។

“ខត្តិយសម្ភវអគ្គកុលីនោ, ទេវមនុស្សនមស្សិតបាទោ;

សីលសមាធិបតិដ្ឋិតចិត្តោ, ឯស ហិ តុយ្ហ បិតា នរសីហោ។

“វដ្ដសុវដ្ដសុសណ្ឋិតគីវោ , សីហហនុមិគរាជសរីរោ;

កញ្ចនសុច្ឆវិឧត្តមវណ្ណោ, ឯស ហិ តុយ្ហ បិតា នរសីហោ។

“អញ្ជនវណ្ណសុនីលសុកេសោ, កញ្ចនបដ្ដវិសុទ្ធនលាដោ;

ឱសធិបណ្ឌរសុទ្ធសុឧណ្ណោ, ឯស ហិ តុយ្ហ បិតា នរសីហោ។

“គច្ឆតិ នីលបថេ វិយ ចន្ទោ, តារគណាបរិវេឋិតរូបោ;

សាវកមជ្ឈគតោ សមណិន្ទោ, ឯស ហិ តុយ្ហ បិតា នរសីហោ”តិ –

ឯវមិមាហិ ទសហិ នរសីហគាថាហិ នាម អភិត្ថវិត្វា “តុម្ហាកំ បុត្តោ កិរ ឃរានិ បិណ្ឌាយ ចរតី”តិ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា សំវិគ្គហទយោ ហត្ថេន សាដកំ សណ្ឋបេន្តោ តុរិតតុរិតំ និក្ខមិត្វា វេគេន គន្ត្វា ភគវតោ បុរតោ ឋត្វា អាហ – “កិំ, ភន្តេ, អម្ហេ លជ្ជាបេថ, កិមត្ថំ បិណ្ឌាយ ចរថ, កិំ ‘ឯត្តកានំ ភិក្ខូនំ ន សក្កា ភត្តំ លទ្ធុ’ន្តិ សញ្ញំ ករិត្ថា”តិ។ “វំសចារិត្តមេតំ, មហារាជ, អម្ហាក”ន្តិ។ “ននុ, ភន្តេ, អម្ហាកំ មហាសម្មតខត្តិយវំសោ នាម វំសោ, តត្ថ ច ឯកខត្តិយោបិ ភិក្ខាចារោ នាម នត្ថី”តិ។ “អយំ, មហារាជ, រាជវំសោ នាម តវ វំសោ, អម្ហាកំ បន ទីបង្ករោ កោណ្ឌញ្ញោ...បេ... កស្សបោតិ អយំ ពុទ្ធវំសោ នាម។ ឯតេ ច អញ្ញេ ច អនេកសហស្សសង្ខា ពុទ្ធា ភិក្ខាចារា, ភិក្ខាចារេនេវ ជីវិកំ កប្បេសុ”ន្តិ អន្តរវីថិយំ ឋិតោវ –

“ឧត្តិដ្ឋេ នប្បមជ្ជេយ្យ, ធម្មំ សុចរិតំ ចរេ;

ធម្មចារី សុខំ សេតិ, អស្មិំ លោកេ បរម្ហិ ចា”តិ។ (ធ។ ប។ ១៦៨) –

ឥមំ គាថមាហ។ គាថាបរិយោសានេ រាជា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ។

“ធម្មំ ចរេ សុចរិតំ, ន តំ ទុច្ចរិតំ ចរេ;

ធម្មចារី សុខំ សេតិ, អស្មិំ លោកេ បរម្ហិ ចា”តិ។ (ធ។ ប។ ១៦៩) –

ឥមំ បន គាថំ សុត្វា សកទាគាមិផលេ បតិដ្ឋាសិ។ មហាធម្មបាលជាតកំ (ជា។ ១។១០។៩២ អាទយោ) សុត្វា អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋាសិ, មរណសមយេ សេតច្ឆត្តស្ស ហេដ្ឋា សិរិសយនេ និបន្នោយេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ អរញ្ញវាសេន បន បធានានុយោគកិច្ចំ រញ្ញោ នាហោសិ។ សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិកត្វាយេវ បន ភគវតោ បត្តំ គហេត្វា សបរិសំ ភគវន្តំ មហាបាសាទំ អារោបេត្វា បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន បរិវិសិ។ ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ សព្ពំ ឥត្ថាគារំ អាគន្ត្វា ភគវន្តំ វន្ទិ ឋបេត្វា រាហុលមាតរំ។ សា បន “គច្ឆ, អយ្យបុត្តំ វន្ទាហី”តិ បរិជនេន ចោទិយមានាបិ “សចេ មយ្ហំ គុណោ អត្ថិ, សយមេវ មម សន្តិកំ អយ្យបុត្តោ អាគមិស្សតិ, អាគតមេវ នំ វន្ទិស្សាមី”តិ វត្វា ន អគមាសិ។

ករចា រាជាត៌ បត្តំ កាហារេបត្វា ឌ្វីហិ អក្កុសាចរេកហិ សង្ខិ រាជឌីតាយ សិរិកត្កុំ កត្វា “រាជឌីតា យឆារុចិ ចត្កុយាតា ត កិត្បិ ចត្តុត្តា”តិ ចត្វា បន្នាត្តាសេត តិសីឌិ៑ សា រេចរេកតាកត្វា រេកាបុរេកសុ កហេត្វា បឹងបិដ្ឋិយំ សឹសំ បរិចរេត្តត្វា យឆាអន្នាសយំ ចត្ថិ៑ រាជា រាជឌីតាយ ករចតិ សិរេតហតាហុយាតាឌិកុលាសយុត្តិរេយា កេរឆសិ “ករេត្ត, យយ ឌីតា ‘តុរេយត្តិ កាសាយាតិ ចត្វាតិ តិចាសិតាតី’តិ សុត្វា តរេតា បដ្ឋាយ កាសាយចត្តតិចត្វា ជាតា, តុយ្យាកំ ឲកកត្តិកកាចំ សុត្វា ឲកកត្តិកាច ជាតា, តុរេយត្តិ យហាសយតស្ស លដ្ឋិតកាចំ សុត្វា បដ្ឋិកាយប្បារេករេយច តិបត្តា, តុយ្យាកំ យាលិកាត្តាឌីហិ ចិរតកាចំ ញាត្វា ចិរតយាលិកាត្តាច ជាតា, អត្តរេតា ញាតរេកហិ ‘យយំ បដិជក្កិស្សាយា’តិ សាសរេត រេបសិរេតបិ ឲកញាតកយ្បិ ត ឌូរេលិរេកសិ, ឲចំ កុលាសយុត្តា រេយ ឌីតា ករចា”តិ៑ “អតច្ឆរិយំ, យហារាជ, យំ ត្កុជាតិ តយា រក្ខិយយាតា រាជឌីតា បរិបរេក្ក ញារេណា អត្តាតំ ររេក្ខយ្យ, ឲសា បុរេត្តា អតារក្ខា បត្តតបរិរេត ចិចរយាតា អបរិបរេក្ក ញារេណា អត្តាតំ រក្ខិ”តិ ចត្វា ចត្កុកិត្តុរិជាតកំ (ជា៑ ១៑១៖៑១ប៍ អាគរេយា) កេរឆត្វា វុដ្ឋាយាសតា បក្កាយិ៑

ត្យុតិយឌិចរេស បត តត្កុស្ស រាជក្យុយារស្ស អភិរេសករេកហុប្បរេចសតចិចាហយក្កុរេលសុ ចត្តុយារេតសុ តស្ស រេកហំ កត្វា ក្យុយារំ បត្តំ កាហារេបត្វា បន្នារេជតុការេយា យក្កុលំ ចត្វា វុដ្ឋាយាសតា បក្កាយិ៑ ជតបតកល្យាណី ក្យុយារំ កច្ឆត្តំ ឌិស្វា “តុចដំ រេលា, អយ្យបុត្តា, អាករេច្ឆយ្យាសី”តិ ចត្វា កីចំ បសាររេត្វា ឌូរេលិរេកសិ៑ រេសាបិ ករចត្តំ “បត្តំ កណ្ហា”តិ ចត្តុំ អចិសហយារេតា ចិហារំរេយច អាកយាសិ, តំ អតិច្ឆយាតំរេយច ករចា បន្នារេជសិ៑ ត្កុតិ ករចា កបិលចត្តុំ កត្វា តតិយឌិចរេស តត្កុំ បន្នារេជសិ៑

សត្តរេយ ឌិចរេស រាហុលយាតា ក្យុយារំ អលង្ករិត្វា ករចរេតា សត្តិកំ រេបរេសសិ “បស្ស, តាត, ឲតំ ចីសតិសហស្សសយណបរិចុតំ សុចណ្ណចណ្ណំ ព្រាហ្មរូបចណ្ណំ សយណំ, អយំ រេត បិតា, ឲតស្ស យហន្តា តិធរេយា អរេហសុំ, ត្យាស្ស តិក្ខយតកាលរេតា បដ្ឋាយ ត បស្សាយ, កច្ឆ, តំ ចាយជ្ជំ យាចាហិ – ‘អហំ តាត ក្យុយាររេរា អភិរេសកំ បត្វា ចក្កចត្តិ កចិស្សាយិ, ធរេតត រេយ អរេត្វា, ធតំ រេយ រេតហិ៑ សាយិរេកា ហិ បុរេត្តា បិតុ សត្តកស្សា’តិ”៑ ក្យុយាររេរា ច ករចរេតា សត្តិកំ កត្វា បិតុ សិរេតហំ បដិលភិត្វា ហដ្ឋតុរេដ្ឋា “សុខា រេត, សយណ, ឈាយា”តិ ចត្វា អន្នាប្បា ញាហុំ អត្តរេតា អត្កុរូបំ ចតរេត្តា អដ្ឋាសិ៑ ករចា កតកត្តកិច្ចោ អត្កុរេយាគតំ កត្វា វុដ្ឋាយាសតា បក្កាយិ៑ ក្យុយាររេរាបិ “ចាយជ្ជំ រេយ, សយណ, រេតហិ, ចាយជ្ជំ រេយ, សយណ, រេតហី”តិ ករចត្តំ អត្កុពាន្ធិ៑ ករចា ក្យុយារំ ត តិចត្តារេបសិ, បរិជរេតាបិ ករចតា សង្ខិ កច្ឆត្តំ តិចរេត្តតុំ តាសក្ខិ៑ ត្កុតិ រេសា ករចតា សង្ខិ អារាយរេយច អាកយាសិ៑

តរេតា ករចា ចិរេត្តសិ “យំ អយំ បិតុ សត្តកំ ធតំ ត្កុច្ឆតិ, តំ ចដ្ដាត្កុកតំ សចិឃាតំ, ហត្កុស្ស រេពាធិយរេណ្ឌ បដិលទ្ធំ សត្តចិធំ អរិយធតំ រេតយិ, រេលាកុត្តរចាយជ្ជស្ស តំ សាយិកំ ករេរាយី”តិ អាយស្មត្តំ សារិបុត្តំ អាយរេត្តសិ “រេតត ហិ, ត្វំ សារិបុត្តា, រាហុលក្យុយារំ បន្នារេជហី”តិ៑ រេឆររា តំ បន្នារេជសិ៑ បន្នាជិរេត បត ក្យុយាររេរ ររេន្នា អធិយត្តំ ត្កុក្ខំ វុប្បជ្ជិ៑ តំ អធិចាសរេយតុំ អសរេក្ការេត្តា ករចរេតា តិរេចរេត្វា “សាធុ, ករេត្ត, អយ្យា យាតាបិតូហិ អតត្កុន្នាតំ បុត្តំ ត បន្នារេជយ្យុ”ត្តិ ចរំ យាចិ៑ ករចា តស្ស តំ ចរំ ឥត្វា បុតឌិចរេស រាជតិរេចសរេត កតបាតរាសរេសា ឲកយត្តំ តិសិរេត្តត ររេន្នា “ករេត្ត, តុយ្យាកំ ត្កុក្ករការិកការេល ឲកា រេតចតា យំ វុបសង្កយិត្វា ‘បុរេត្តា រេត កាលករេតា’តិ អាហ, តស្សា ចចតំ អសទ្ទហរេត្តា ‘ត យយ្ហំបុរេត្តា រេពាធិំ អប្បត្វា កាលំ ករេរាតី’តិ តំ បដិក្ខិបិ”ត្តិ ចុរេត្ត “ត្កុជាតិ កិំ សទ្ទហិស្សច, រេយ តុរេយ្យបុរេត្តាបិ អដ្ឋិកាតិ ឥរេស្សត្វា ‘បុរេត្តា រេត យរេតា’តិ ចុរេត្ត ត សទ្ទហិត្វា”តិ ត្កុយិស្សា អដ្ឋុប្បត្តិយា យហាធម្មបាលជាតកំ កេរឆសិ៑ កឆាបរិរេយាសារេត រាជា

អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋាសិ។

ឥតិ សត្ថា បិតរំ តីសុ ផលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ បុន រាជគហំ គន្ត្វា វេឡុវនេ វិហាសិ។ តស្មិំ សមយេ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ បញ្ចហិ សកដសតេហិ ភណ្ឌំ អាទាយ រាជគហេ អត្តនោ បិយសហាយកស្ស សេដ្ឋិនោ គេហំ គន្ត្វា តត្ថ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ឧប្បន្នភាវំ សុត្វា ពលវបច្ចូសសមយេ ទេវតានុភាវេន វិវដេន ទ្វារេន សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ធម្មំ សុត្វា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាយ ទុតិយទិវសេ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ ទត្វា សាវត្ថិំ អាគមនត្ថាយ សត្ថុ បដិញ្ញំ គហេត្វា អន្តរាមគ្គេ បញ្ចចត្តាលីសយោជនដ្ឋានេ សតសហស្សំ សតសហស្សំ ទត្វា យោជនិកេ យោជនិកេ វិហារេ ការេត្វា ជេតវនំ កោដិសន្ថរេន អដ្ឋារសហិរញ្ញកោដីហិ កិណិត្វា នវកម្មំ បដ្ឋបេសិ។ សោ មជ្ឈេ ទសពលស្ស គន្ធកុដិំ ការេសិ, តំ បរិវារេត្វា អសីតិមហាថេរានំ បាដិយេក្កសន្និវេសនេ អាវាសេ ឯកកុដិកទ្វិកុដិកហំសវដ្ដកទីឃសាលមណ្ឌបាទិវសេន សេសសេនាសនានិ បោក្ខរណីចង្កមនរត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានានិ ចាតិ អដ្ឋារសកោដិបរិច្ចាគេន រមណីយេ ភូមិភាគេ មនោរមំ វិហារំ ការាបេត្វា ទសពលស្ស អាគមនត្ថាយ ទូតំ បេសេសិ។ សត្ថា ទូតស្ស វចនំ សុត្វា មហាភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ រាជគហា និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន សាវត្ថិនគរំ បាបុណិ។

មហាសេដ្ឋិបិ ខោ វិហារមហំ សជ្ជេត្វា តថាគតស្ស ជេតវនប្បវិសនទិវសេ បុត្តំ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ កត្វា អលង្កតបដិយត្តេហិ បញ្ចហិ កុមារសតេហិ សទ្ធិំ បេសេសិ។ សោ សបរិវារោ បញ្ចវណ្ណវត្ថសមុជ្ជលានិ បញ្ច ធជសតានិ គហេត្វា ទសពលស្ស បុរតោ អហោសិ។ តេសំ បច្ឆតោ មហាសុភទ្ទា ចូឡសុភទ្ទាតិ ទ្វេ សេដ្ឋិធីតរោ បញ្ចហិ កុមារិកាសតេហិ សទ្ធិំ បុណ្ណឃដេ គហេត្វា និក្ខមិំសុ។ តាសំ បច្ឆតោ សេដ្ឋិភរិយា សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតា បញ្ចហិ មាតុគាមសតេហិ សទ្ធិំ បុណ្ណបាតិយោ គហេត្វា និក្ខមិ។ សយំ មហាសេដ្ឋិ អហតវត្ថនិវត្ថោ អហតវត្ថនិវត្ថេហេវ បញ្ចហិ សេដ្ឋិសតេហិ សទ្ធិំ ទសពលំ អព្ភុគ្គញ្ឆិ។ ភគវា ឥមំ ឧបាសកបរិសំ បុរតោ កត្វា មហាភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ អត្តនោ សរីរប្បភាយ សុវណ្ណរសសេកបិញ្ជរានិ វិយ វនន្តរានិ កុរុមានោ អនន្តាយ ពុទ្ធលីឡាយ អបរិមាណាយ ពុទ្ធសិរិយា ជេតវនវិហារំ បាវិសិ។

អថ នំ អនាថបិណ្ឌិកោ បុច្ឆិ – “កថាហំ, ភន្តេ, ឥមស្មិំ វិហារេ បដិបជ្ជាមី”តិ។ “តេន ហិ គហបតិ ឥមំ វិហារំ អាគតានាគតស្ស ចាតុទ្ទិសស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទេហី”តិ។ “សាធុ, ភន្តេ”តិ មហាសេដ្ឋិ សុវណ្ណភិង្គារំ អាទាយ ទសពលស្ស ហត្ថេ ឧទកំ បាតេត្វា “ឥមំ ជេតវនវិហារំ អាគតានាគតស្ស ចាតុទ្ទិសស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទម្មី”តិ អទាសិ។ សត្ថា វិហារំ បដិគ្គហេត្វា អនុមោទនំ ករោន្តោ –

“សីតំ ឧណ្ហំ បដិហន្តិ, តតោ វាឡមិគានិ ច;

សរីសបេ ច មកសេ, សិសិរេ ចាបិ វុដ្ឋិយោ។

“តតោ វាតាតបោ ឃោរោ, សញ្ជាតោ បដិហញ្ញតិ;

លេណត្ថញ្ច សុខត្ថញ្ច, ឈាយិតុញ្ច វិបស្សិតុំ.

“វិហារទានំ សង្ឃស្ស, អគ្គំ ពុទ្ធេន វណ្ណិតំ;

តស្មា ហិ បណ្ឌិតោ បោសោ, សម្បស្សំ អត្ថមត្តនោ.

“វិហារេ ការយេ រម្មេ, វាសយេត្ថ ពហុស្សុតេ;

តេសំ អន្នញ្ច បានញ្ច, វត្ថសេនាសនានិ ច.

“ទទេយ្យ ឧជុភូតេសុ, វិប្បសន្នេន ចេតសា;

តេ តស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ, សព្ពទុក្ខាបនូទនំ;

យំ សោ ធម្មំ ឥធញ្ញាយ, បរិនិព្ពាតិ អនាសវោ”តិ. (ចូឡវ. ២៩៥) –

វិហារានិសំសំ កថេសិ. អនាថបិណ្ឌិកោ ទុតិយទិវសតោ បដ្ឋាយ វិហារមហំ អារភិ. វិសាខាយ បាសាទមហោ ចតូហិ មាសេហិ និដ្ឋិតោ, អនាថបិណ្ឌិកស្ស បន វិហារមហោ នវហិ មាសេហិ និដ្ឋាសិ. វិហារមហេបិ អដ្ឋារសេវ កោដិយោ បរិច្ចាគំ អគមំសុ. ឥតិ ឯកស្មិំយេវ វិហារេ ចតុបណ្ណាសកោដិសង្ខ្យំ ធនំ បរិច្ចជិ.

អតីតេ បន វិបស្សិស្ស ភគវតោ កាលេ បុនព្ពសុមិត្តោ នាម សេដ្ឋិ សុវណ្ណិដ្ឋកាសន្ថារេន កិណិត្វា តស្មិំយេវ ឋានេ យោជនប្បមាណំ សង្ឃារាមំ ការេសិ. សិខិស្ស ភគវតោ កាលេ សិរិវឌ្ឍោ នាម សេដ្ឋិ សុវណ្ណផាលសន្ថារេន កិណិត្វា តស្មិំយេវ ឋានេ តិគាវុតប្បមាណំ សង្ឃារាមំ ការេសិ. វេស្សភុស្ស ភគវតោ កាលេ សោត្ថិជោ នាម សេដ្ឋិ សុវណ្ណហត្ថិបទសន្ថារេន កិណិត្វា តស្មិំយេវ ឋានេ អឌ្ឍយោជនប្បមាណំ សង្ឃារាមំ ការេសិ. កកុសន្ធស្ស ភគវតោ កាលេ អច្ចុតោ នាម សេដ្ឋិ សុវណ្ណិដ្ឋកាសន្ថារេន កិណិត្វា តស្មិំយេវ ឋានេ គាវុតប្បមាណំ សង្ឃារាមំ ការេសិ. កោណាគមនស្ស ភគវតោ កាលេ ឧគ្គោ នាម សេដ្ឋិ សុវណ្ណកច្ឆបសន្ថារេន កិណិត្វា តស្មិំយេវ ឋានេ អឌ្ឍគាវុតប្បមាណំ សង្ឃារាមំ ការេសិ. កស្សបស្ស ភគវតោ កាលេ សុមង្គលោ នាម សេដ្ឋិ សុវណ្ណកដ្ឋិសន្ថារេន កិណិត្វា តស្មិំយេវ ឋានេ សោឡសករីសប្បមាណំ សង្ឃារាមំ ការេសិ. អម្ហាកំ បន ភគវតោ កាលេ អនាថបិណ្ឌិកោ នាម សេដ្ឋិ កហាបណកោដិសន្ថារេន កិណិត្វា តស្មិំយេវ ឋានេ អដ្ឋករីសប្បមាណំ សង្ឃារាមំ ការេសិ. ឥទំ កិរ ឋានំ សព្ពពុទ្ធានំ

អចិឌហិតដ្ធាភេយច៓

ខ្ពតិ យហារេនាឌែយេល្ហ សខ្ពខ្ញាតប្បត្តិេតា ឃាច យហាបទិតិខ្ពាភយខ្ចា ឃស្ថិ ឃស្ថិ ផាេត កពចា ចិហាសិ, ខ្ពង់ សត្តិេពតិឆាត់ តាយ, តឃ្សុ ចេសត សខ្ពឌាតពាតិ ចល្លឃិស្សាយ៓

តិឆាតពឆា តិដ្ធិតា៓

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪁᪨ ᩑᨠᨠᨶᩥᨷᩤᨲᩮᩣ

᪁᪨ ᩋᨷᨱ᩠ᨱᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪁᪨ ᩋᨷᨱ᩠ᨱᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩍᨾᩴ ᨲᩣᩅ ᩋᨷᨱ᩠ᨱᨠᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩏᨷᨶᩥᩔᩣᨿ ᨩᩮᨲᩅᨶᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨠᩴ ᨷᨶ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩋᨿᩴ ᨠᨳᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ? ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᩈᩉᩣᨿᨠᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᩮ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩉᩣᨿᨠᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨻᩉᩩᩴ ᨾᩣᩃᩣᨣᨶ᩠ᨵᩅᩥᩃᩮᨷᨶᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᩈᨷ᩠ᨷᩥᨲᩮᩃᨾᨵᩩᨹᩣᨱᩥᨲᩅᨲ᩠ᨳᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩣᨶᩥ ᨧ ᨣᩣᩉᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᩪᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨨ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᨴᩮᩣᩈᩮ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨲᩮᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨧᨶ᩠ᨴᩈᩔᩥᩁᩥᨠᩴ ᨾᩩᨡᩴ, ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨶᩩᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨷᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨾᨷ᩠ᨷᨽᩣᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨠᩣᨿᩴ, ᩋᩣᩅᩮᩊᩣᩅᩮᩊᩣ ᨿᨾᨠᨿᨾᨠᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨥᨶᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᩈ᩠ᨾᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᩒᩃᩮᩣᨠᨿᨾᩣᨶᩣ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩈᨾᩦᨷᩮᨿᩮᩅ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨳ ᨶᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᨶᩮᩣᩈᩥᩃᩣᨲᩃᩮ ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩴ ᨶᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩁᩩᨱᩈᩦᩉᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨣᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩣᩅᩩᩔᨠᨾᩮᨥᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩋᩣᨠᩣᩈᨣᩘ᩠ᨣᩴ ᩒᨲᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩁᨲᨶᨴᩣᨾᩴ ᨣᨶ᩠ᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᨶ ᩈᩅᨶᩦᨿᩮᨶ ᨠᨾᨶᩦᨿᩮᨶ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩔᩁᩮᨶ ᨶᩣᨶᩣᨶᨿᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨵᩩᩁᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᩈᨻᩃᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩈᩁᨱᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᩋᨣᨾᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩃᩴ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩥᩉᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩦᩃᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨲᩮᩣ ᨷᩩᨶ ᩁᩣᨩᨣᩉᨾᩮᩅ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨣᨲᨠᩣᩃᩮ ᨲᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩈᩁᨱᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨿᩮᩅ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨ ᨽᨣᩅᩣᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮ ᨾᩣᩈᩮ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᨩᩮᨲᩅᨶᨾᩮᩅ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᩣ ᨷᩩᨶᨷᩥ ᨲᩮ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᩪᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨲᩮᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳ ᨶᩮᩈᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮ ᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᨣᩉᩥᨲᩈᩁᨱᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩈᩁᨱᨾᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩪᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᩏᨷᩣᩈᨠᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨

ᨽᨣᩅᩣ ᩋᨷᩁᩥᨾᩥᨲᨠᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣᨭᩦᩈᩩ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩅᨧᩦᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨣᨶ᩠ᨵᨣᨶ᩠ᨵᩥᨲᩴ ᨶᩣᨶᩣᨣᨶ᩠ᨵᨷᩪᩁᩥᨲᩴ ᩁᨲᨶᨠᩁᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᩅᩥᩅᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᩩᨡᨷᨴᩩᨾᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨵᩩᩁᩔᩁᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩏᨷᩣᩈᨠᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᩈᩁᨱᩣᨶᩥ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩋᨳ ᨲᩮᩉᩥ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩏᨷᩣᩈᨠᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᩅᩦᨧᩥᩴ ᩏᨷᩁᩥ ᨽᩅᨣ᩠ᨣᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᩋᨷᩁᩥᨾᩣᨱᩣᩈᩩ ᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩪᩈᩩ ᩈᩦᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᨲᩁᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨿᩣᩅᨲᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨷᨴᩣ ᩅᩤ ᨴ᩠ᩅᩥᨷᨴᩣ ᩅᩤ ᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᨴᩣ ᩅᩤ ᨻᩉᩩᨷ᩠ᨷᨴᩣ ᩅᩤ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪅᪨᪁᪃᪉; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪄᪨᪃᪄), ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩍᨵ ᩅᩤ ᩉᩩᩁᩴ ᩅᩤ...ᨷᩮ...

(ខុ. បា. ៦.៥; សុ. និ. ២២៦) អគ្គតោ វេ បសន្នាន”ន្តិអាទីហិ (អ. និ. ៤.៣៤; ឥតិវុ. ៩០) សុត្តេហិ បកាសិតេ រតនត្តយគុណេ បកាសេត្វា “ឯវំ ឧត្តមគុណេហិ សមន្នាគតំ រតនត្តយំ សរណំ គតា ឧបាសកា ច ឧបាសិកា ច និរយាទីសុ និព្ពត្តកា នាម នត្ថិ, អបាយនិព្ពត្តិតោ បន មុញ្ចិត្វា ទេវលោកេ ឧប្បជ្ជិត្វា មហាសម្បត្តិំ អនុភោន្តិ, តស្មា តុម្ហេបិ ឯវរូបំ សរណំ គន្ត្វា អញ្ញតិត្ថិយសរណំ គច្ឆេត្ថាតិ អភយត្តំ គត”ន្តិ អាហ.

ឯត្ថ ច តីណិ រតនានិ មោក្ខទេសេន ឧត្តមទេសេន សរណគតានំ អបាយេសុ និព្ពត្តិយា អភាវទីបនត្ថំ ឥមានិ សុត្តានិ ទស្សេតព្ពានិ –

“យេ កេចិ ពុទ្ធំ សរណំ គតាសេ, ន តេ គមិស្សន្តិ អបាយភូមិំ;

បហាយ មានុសំ ទេហំ, ទេវកាយំ បរិបូរេស្សន្តិ” (ទី. និ. ២.៣៣២; សំ. និ. ១.៣៧);

“យេ កេចិ ធម្មំ សរណំ គតាសេ, ន តេ គមិស្សន្តិ អបាយភូមិំ;

បហាយ មានុសំ ទេហំ, ទេវកាយំ បរិបូរេស្សន្តិ.

“យេ កេចិ សង្ឃំ សរណំ គតាសេ, ន តេ គមិស្សន្តិ អបាយភូមិំ;

បហាយ មានុសំ ទេហំ, ទេវកាយំ បរិបូរេស្សន្តិ.

“ពហុំ វេ សរណំ យន្តិ, បព្ពតានិ វនានិ ច;

អារាមរុក្ខចេត្យានិ, មនុស្សា ភយតជ្ជិតា.

“នេតំ ខោ សរណំ ខេមំ, នេតំ សរណមុត្តមំ;

នេតំ សរណមាគម្ម, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតិ.

“យោ ច ពុទ្ធញ្ច ធម្មញ្ច, សង្ឃញ្ច សរណំ គតោ;

ຈຕ຺ຕາຣິ ອຣິຍສຈ຺ຈານິ, ສມ຺ມປ຺ປຎ຺ຎາຍ ປສ຺ສຕິ.

“ທຸກ຺ຂໍ ທຸກ຺ຂສມຸປ຺ປາທໍ, ທຸກ຺ຂສ຺ສ ຈ ອຕິກ຺ກມໍ;

ອຣິຍຏ຺ຐງ຺ຄິກໍ ມຄ຺ຄໍ, ທຸກ຺ຂູປສມຄາມິນໍ.

“ເອຕໍ ໂຂ ສຣຓໍ ເຂມໍ, ເອຕໍ ສຣຓມຸຕ຺ຕມໍ;

ເອຕໍ ສຣຓມາຄມ຺ມ, ສພ຺ພທຸກ຺ຂາ ປມຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ. (ຘ. ປ. ໑໙໐-໑໙໒);

ນ ເກວລຎ຺ຈ ເຕສໍ ສຕ຺ຖາ ເອຕ຺ຕກໍເຍວ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິ, ອປິຈ ໂຂ “ອຸປາສກາ ພຸທ຺ຘານຸສ຺ສຕິກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ນາມ, ຘມ຺ມານຸສ຺ສຕິກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ນາມ, ສງ຺ຆານຸສ຺ສຕິກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ນາມ ໂສຕາປຕ຺ຕິມຄ຺ຄໍ ເທຕິ, ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລໍ ເທຕິ, ສກທາຄາມິມຄ຺ຄໍ ເທຕິ, ສກທາຄາມິຜລໍ ເທຕິ, ອນາຄາມິມຄ຺ຄໍ ເທຕິ, ອນາຄາມິຜລໍ ເທຕິ, ອຣຫຕ຺ຕມຄ຺ຄໍ ເທຕິ, ອຣຫຕ຺ຕຜລໍ ເທຕີ”ຕິເອວມາທີຫິປິ ນເຍຫິ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ “ເອວຣູປໍ ນາມ ສຣຓໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ອຍຸຕ຺ຕໍ ຕຸມ຺ເຫຫິ ກຕ”ນ຺ຕິ ອາຫ. ເອຕ຺ຖ ຈ ພຸທ຺ຘານຸສ຺ສຕິກມ຺ມຏ຺ຐານາທີຫິ ໂສຕາປຕ຺ຕິມຄ຺ຄາທິທານໍ “ເອກຘມ຺ໂມ, ຠິກ຺ຂເວ, ຠາວິໂຕ ພຫຸລີກໂຕ ເອກນ຺ຕນິພ຺ພິທາຍ ວິຣາຄາຍ ນິໂຣຘາຍ ອຸປສມາຍ ອຠິຎ຺ຎາຍ ສມ຺ໂພຘາຍ ນິພ຺ພານາຍ ສໍວຕ຺ຕຕິ. ກຕໂມ ເອກຘມ຺ໂມ? ພຸທ຺ຘານຸສ຺ສຕີ”ຕິເອວມາທີຫິ (ອ. ນິ. ໑.໒໙໖) ສຸເຕ຺ຕຫິ ເວທິຕພ຺ພໍ.

ເອວໍ ສຕ຺ຖາ ນານປ຺ປກາເຣຫິ ອຸປາສເກ ໂອວທິຕ຺ວາ “ອຸປາສກາ ປຸພ຺ເພປິ ມນຸສ຺ສາ ອສຣຓໍ ‘ສຣຓ’ນ຺ຕິ ຕກ຺ກຄ຺ຄາເຫນ ມິຈ຺ຉາຄ຺ຄາເຫນ ຄເຫຕ຺ວາ ອມນຸສ຺ສປຣິຄ຺ຄຫິເຕ ກນ຺ຕາເຣ ຍກ຺ຂຠກ຺ຂາ ຫຸຕ຺ວາ ມຫາວິນາສໍ ປຕ຺ຕາ, ອປຓ຺ຓກຄ຺ຄາຫໍ ປນ ເອກໍສິກຄ຺ຄາຫໍ ອວິຣທ຺ຘຄ຺ຄາຫໍ ຄຫິຕມນຸສ຺ສາ ຕສ຺ມິໍເຍວ ກນ຺ຕາເຣ ໂສຕ຺ຖິຠາວໍ ປຕ຺ຕາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຸຓ຺ຫີ ອໂຫສິ. ອຖ ໂຂ ອນາຖປິຓ຺ຑິໂກ ຄຫປຕິ ອຸຏ຺ຐາຍາສນາ ຠຄວນ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຠິຕ຺ຖວິຕ຺ວາ ສິຣສ຺ມິໍ ອຎ຺ຊລິໍ ປຕິຏ຺ຐາເປຕ຺ວາ ເອວມາຫ “ຠນ຺ເຕ, ອິທານິ ຕາວ ອິເມສໍ ອຸປາສການໍ ອຸຕ຺ຕມສຣຓໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ຕກ຺ກຄ຺ຄຫຓໍ ອມ຺ຫາກໍ ປາກຏໍ, ປຸພ຺ເພ ປນ ອມນຸສ຺ສປຣິຄ຺ຄຫິເຕ ກນ຺ຕາເຣ ຕກ຺ກິການໍ ວິນາໂສ, ອປຓ຺ຓກຄ຺ຄາຫໍ ຄຫິຕມນຸສ຺ສານຎ຺ຈ ໂສຕ຺ຖິຠາໂວ ອມ຺ຫາກໍ ປຏິຉ຺ຉນ຺ໂນ, ຕຸມ຺ຫາກເມວ ປາກໂຏ, ສາທຸ ວຕ ໂນ ຠຄວາ ອາກາເສ ປຸຓ຺ຓຈນ຺ທໍ ອຸຏ຺ຐາເປນ຺ໂຕ ວິຍ ອິມໍ ກາຣຓໍ ປາກຏໍ ກໂຣຕູ”ຕິ. ອຖ ຠຄວາ “ມຍາ ໂຂ, ຄຫປຕິ, ອປຣິມິຕກາລໍ ທສ ປາຣມິໂຍ ປູເຣຕ຺ວາ ໂລກສ຺ສ ກງ຺ຂຉ຺ເຉທນຕ຺ຖາຍ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓໍ ປຏິວິທ຺ຘໍ, ສີຫວສາຍ ສຸວຓ຺ຓນາຬິໍ ປູເຣນ຺ໂຕ ວິຍ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ໂສຕໍ ໂອທຫິຕ຺ວາ ສຸໂຓຫີ”ຕິ ເສຏ຺ຐິໂນ ສຕຸປ຺ປາທໍ ຊເນຕ຺ວາ ຫິມຄພ຺ຠໍ ປທາເລຕ຺ວາ ປຸຓ຺ຓຈນ຺ທໍ ນີຫຣນ຺ໂຕ ວິຍ ຠວນ຺ຕເຣນ ປຏິຉ຺ຉນ຺ນກາຣຓໍ ປາກຏໍ ອກາສິ.

ອຕີເຕ ກາສິຣຏ຺ເຐ ພາຣາຓສິນຄເຣ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ໂຕ ນາມ ຣາຊາ ອໂຫສິ. ຕທາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖວາຫກຸເລ ປຏິສນ຺ຘິໍ ຄເຫຕ຺ວາ ທສມາສຈ຺ຈເຍນ ມາຕຸກຸຈ຺ຉິໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ປຎ຺ຈຫິ ສກຏສເຕຫິ ວຓິຊ຺ຊໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ. ໂສ ກທາຈິ

បុព្ពន្តតោ អបរន្តំ គច្ឆតិ, កទាចិ អបរន្តតោ បុព្ពន្តំ។ ពារាណសិយំយេវ អញ្ញោបិ សត្ថវាហបុត្តោ អត្ថិ ពាលោ អព្យត្តោ អនុបាយកុសលោ។ តទា ពោធិសត្តោ ពារាណសិតោ មហគ្ឃំ ភណ្ឌំ គហេត្វា បញ្ច សកដសតានិ បូរេត្វា គមនសជ្ជានិ កត្វា ឋបេសិ។ សោបិ ពាលសត្ថវាហបុត្តោ តថេវ បញ្ច សកដសតានិ បូរេត្វា គមនសជ្ជានិ កត្វា ឋបេសិ។

តទា ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ “សចេ អយំ ពាលសត្ថវាហបុត្តោ មយា សទ្ធិំយេវ គមិស្សតិ, សកដសហស្សេ ឯកតោ មគ្គំ គច្ឆន្តេ មគ្គោបិ នប្បហោស្សតិ, មនុស្សានំ ទារុទកាទីនិបិ, ពលិពទ្ទានំ តិណានិបិ ទុល្លភានិ ភវិស្សន្តិ, ឯតេន វា មយា វា បុរតោ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ។ សោ តំ បក្កោសាបេត្វា ឯតមត្ថំ អារោចេត្វា “ទ្វីហិបិ អម្ហេហិ ឯកតោ គន្តុំ ន សក្កា, កិំ ត្វំ បុរតោ គមិស្សសិ, ឧទាហុ បច្ឆតោ”តិ អាហ។ សោ ចិន្តេសិ “មយិ បុរតោ គច្ឆន្តេ ពហូ អានិសំសា, មគ្គេន អភិន្នេនេវ គមិស្សាមិ, គោណា អនាមដ្ឋតិណំ ខាទិស្សន្តិ, មនុស្សានំ អនាមដ្ឋំ សូបេយ្យបណ្ណំ ភវិស្សតិ, បសន្នំ ឧទកំ ភវិស្សតិ, យថារុចិំ អគ្ឃំ ឋបេត្វា ភណ្ឌំ វិក្កិណិស្សាមី”តិ។ សោ “អហំ, សម្ម, បុរតោ គមិស្សាមី”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោបិ បច្ឆតោ គមនេ ពហូ អានិសំសេ អទ្ទស។ ឯវញ្ហិស្ស អហោសិ – “បុរតោ គច្ឆន្តា មគ្គេ វិសមដ្ឋានំ សមំ ករិស្សន្តិ, អហំ តេហិ គតមគ្គេន គមិស្សាមិ, បុរតោ គតេហិ ពលិពទ្ទេហិ បរិណតថទ្ធតិណេ ខាទិតេ មម គោណា បុន ជាតានិ មធុរតិណានិ ខាទិស្សន្តិ, គហិតបណ្ណដ្ឋានតោ ឧដ្ឋិតំ មនុស្សានំ សូបេយ្យបណ្ណំ មធុរំ ភវិស្សតិ, អនុទកេ ឋានេ អាវាដំ ខណិត្វា ឯតេ ឧទកំ ឧប្បាទេស្សន្តិ, តេហិ កតេសុ អាវាដេសុ មយំ ឧទកំ បិវិស្សាម, អគ្ឃដ្ឋបនំ នាម មនុស្សានំ ជីវិតា វោរោបនសទិសំ, អហំ បច្ឆតោ គន្ត្វា ឯតេហិ ឋបិតគ្ឃេន ភណ្ឌំ វិក្កិណិស្សាមី”តិ។ អថ សោ ឯត្តកេ អានិសំសេ ទិស្វា “សម្ម, ត្វំ បុរតោ គច្ឆាហី”តិ អាហ។ “សាធុ, សម្មា”តិ ពាលសត្ថវាហោ សកដានិ យោជេត្វា និក្ខន្តោ អនុបុព្ពេន មនុស្សាវាសំ អតិក្កមិត្វា កន្តារមុខំ បាបុណិ។

កន្តារំ នាម – ចោរកន្តារំ, វាឡកន្តារំ, និរុទកកន្តារំ, អមនុស្សកន្តារំ, អប្បភក្ខកន្តារន្តិ បញ្ចវិធំ។ តត្ថ ចោរេហិ អធិដ្ឋិតមគ្គោ ចោរកន្តារំ នាម។ សីហាទីហិ អធិដ្ឋិតមគ្គោ វាឡកន្តារំ នាម។ យត្ថ ន្ហាយិតុំ វា បាតុំ វា ឧទកំ នត្ថិ, ឥទំ និរុទកកន្តារំ នាម។ អមនុស្សាធិដ្ឋិតំ អមនុស្សកន្តារំ នាម។ មូលខាទនីយាទិវិរហិតំ អប្បភក្ខកន្តារំ នាម។ ឥមស្មិំ បញ្ចវិធេ កន្តារេ តំ កន្តារំ និរុទកកន្តារញ្ចេវ អមនុស្សកន្តារញ្ច។ តស្មា សោ ពាលសត្ថវាហបុត្តោ សកដេសុ មហន្តមហន្តា ចាដិយោ ឋបេត្វា ឧទកស្ស បូរាបេត្វា សដ្ឋិយោជនិកំ កន្តារំ បដិបជ្ជិ។

អថស្ស កន្តារមជ្ឈំ គតកាលេ កន្តារេ អធិវត្ថយក្ខោ “ឥមេហិ មនុស្សេហិ គហិតំ ឧទកំ ឆឌ្ឌាបេត្វា ទុព្ពលេ កត្វា សព្ពេវ តេ ខាទិស្សាមី”តិ សព្ពសេតតរុណពលិពទ្ទយុត្តំ មនោរមំ យានកំ មាបេត្វា ធនុកលាបផលកាវុធហត្ថេហិ ទសហិ ទ្វាទសហិ អមនុស្សេហិ បរិវុតោ ឧប្បលកុមុទានិ បិឡន្ធិត្វា អល្លកេសោ អល្លវត្ថោ ឥស្សរបុរិសោ វិយ តស្មិំ យានកេ និសីទិត្វា កទ្ទមមក្ខិតេហិ ចក្កេហិ បដិបថំ អគមាសិ។ បរិវារអមនុស្សាបិស្ស បុរតោ ច បច្ឆតោ ច គច្ឆន្តា អល្លកេសា អល្លវត្ថា ឧប្បលកុមុទមាលា បិឡន្ធិត្វា បទុមបុណ្ឌរីកកលាបេ គហេត្វា ភិសមុឡាលានិ ខាទន្តា ឧទកពិន្ទូហិ ចេវ កលលេហិ ច បគ្ឃរន្តេហិ អគមំសុ។ សត្ថវាហា ច នាម យទា ធុរវាតោ វាយតិ, តទា យានកេ និសីទិត្វា ឧបដ្ឋាកបរិវុតា រជំ បរិហរន្តា បុរតោ គច្ឆន្តិ។ យទា បច្ឆតោ វាតោ វាយតិ, តទា តេនេវ នយេន បច្ឆតោ គច្ឆន្តិ។ តទា បន ធុរវាតោ អហោសិ, តស្មា សោ សត្ថវាហបុត្តោ បុរតោ អគមាសិ។

ឃរក្លោ តំ អាកឌ្ឍិត្វា ឌិវ្វា អត្តនោ ឃាតកំ យក្ខំ ឱក្កមាយេបត្វា “គរហំ កច្ឆថា”តិ ខេតត សង្គិ បដិបត្តាទំ អកាសិ។ បត្តចារេហាបិ អត្តនោ ឃាតកំ យក្ខំ ឱក្កមាយេបត្វា បរជាតិ កាយខេតោការំ ឥត្វា ខុកាយគ្គេ ធិនេតា តំ ឃក្ខំ អខេចាឝ “ខេកា, អនេយ្យុហាឝ ឆារោណណិនេតា អាកឌ្ឍាយ។ ព្យេយ្យុតគ ខ្លប្បលកាមុឍាតិ បិព្វអត្តិត្វា បឝុយបុណ្ណីកហត្ថា គិរយុព្វអាលិតិ លាងត្តា កជ្ជយបក្ខិតា ខ្ពកពិត្តហិ បណ្ណរេត្តហិ អាកឌ្ឍថ។ កិ ត្ខេលា ព្យេយ្យត្តិ អាកពាយរក្កេ ខេនខេចា ចឃ្យតិ, ខ្លប្បលិឌិនរជ្ជាត្តាតិ ចា នោទាតិ អត្ថី”តិ បុត្ថិ។ ឃរក្លោ តឃ្យ គគំ ឃុត្វា “នប្បុ, កិ តាខេយតំ កខេធិនិ។ ខុនា តីលចតរាឌំ បណ្ណាឃតិ។ តនោតា បជ្ជាឃ នកលំ អរេណ្ណុ ខុកោពងកំ, តិពជ្ជិ ខេនខេចា ចឃ្យតិ, កត្ខា បុទា, តស្មិ តស្មិ ជាខេត បឝុយាជិនរជ្ជាត្តាតិ នោទាតិ អត្ថី”តិ ចត្វា បដិបាលិឃា កដ្ឋត្តេស្ម នកខេនុ “ទ្ពុមាតិ នកជាតិ អាងាឃ គរហំ កច្ឆថា”តិ បុត្ថិ។ “អប្បកឌតបឝំ តាយា”តិ។ “ទ្ពុមយ្យិ ធិមហ្វិត្វា នកខេឌ កិ តាយ កណ្តុ”ត្តិ? “អប្បកត្វា អប្បកត្វា”តិ។ “បដ្ឋនេតា អាកឌ្ឍិ នកឌំ អតិចិឃ ករុកំ ហុត្វា អាកឌ្ឍតិ, ខុតស្មិ កិ កណ្តុ”ត្តិ? “ខ្ពកំ ខុត្វា”តិ។ “បរនេតា តាធ ខ្ពកំ អារេតត្តហិ ខេចា យតាបំ គតំ, ទ្ពុនេតា បជ្ជាឃ បត ខ្ពកពាត កិត្តំ តត្តិ, បុរនេតា ពាហុ ខ្ពកំ, ចាជិខេឃា កិត្តិត្វា ខ្ពកំ លេខ្ពត្វា ឃុនេលត កច្ឆថា”តិ អាហ។ ខុចត្វា បត ចត្វា “ព្យេយ្យុកឌ្ឍឆ, អយ្យាកំ បបនេត្វា ខេហាតី”តិ ខេឆាកំ កត្វា ខេតនំ អឝឃ្យុតំ បត្វា អត្តនោ ឃក្ខតកាខេយឆ អកយាសិ។

ខេឃាបិ ឆាលនត្តចារេហា អត្តនោ ឆាលតាឃ ឃក្ខឃ្យ ចឝតំ ករហត្វា ចាជិខេឃា កិត្តាខេបត្វា បនតាយត្តយ្យិ ខ្ពកំ អតចនេនេត្វា នន្តំ លេខ្ពារេបត្វា នកជាតិ បិឌាខេបសិ, បុរនេតា អប្បយត្តកាយ្យិ ខ្ពកំ តាខេហាសិ, យតុឃ្យា បិតីឃំ អលកត្តា កិលយិឃុ។ ខេត ឃាឆ ឃ្មុរិឃត្តជ្ជុយតា កត្វា នកជាតិ ខេយាឆេត្វា បរិចជ្ជខេពាត ធរេបត្វា ខោខេលា ចខេក្កស្ម ពាត្តិស្ម។ ខេតឆ ខោលាតំ ខ្ពកំ អខេហាសិ, ត យតុឃ្យាតំ ឃាក្កត្តំ ចា។ ភ្ជាលយតុឃ្យា តត្ត តត្ត តិបជ្ជិត្វា នឃិស្ម។ ទត្តិកាពាបយតត្តខេ ឃក្លា ឃក្ខតកាខេតា អាកត្វា នខេព្ទបិ ខោខេលា ច យតុខេឃ្យ ច ឌីចិតក្ខឃំ បិខេបត្វា យំនំ លាឌិត្វា អជ្ជឹតិ អចខេនខេនត្វា អកយំស្ម។ ខុចខេយកំ ឆាលនត្តចាហបុត្តំ តិឃ្យាឃ នខេព្ទបិ ខេត ចិតានំ បិបុលិស្ម, ហត្ថជ្ជិកាឌីតិ ឌិនាចិឌិនាស្ម ចិប្បកិណ្ណាតិ អខេហស្ម។ បត្វា នកខនតាតិ ឃចាប្បុរិតាខេតឆ អជ្ជិស្ម។

ខេឆាឌិនខេត្តាបិ ខេលា ឆាលនត្តចាហបុត្តស្ម តិក្ខត្តឌិចនខេតា យានជ្ជយានំ ចីតិតាខេយត្វា បត្វាហិ នកខនខេតហិ តកទា តិក្ខុម្ម អតុប្បុខេត្តត កត្តាខេឃុកំ បិបុលិ។ ខេឃា តត្ត ខ្ពកចាជិខេឃា បុខេទត្វា ពាហុំ ខ្ពកំ អាងាឃ លត្តាចារេ ខេកទិ ធរាខេបត្វា យតុខេឃ្យ នត្តំបិខេតត្វា ខុចយាហ “ព្យេយ្យុំ អតាបុត្ថិត្វា បនតាយត្តយ្យិ ខ្ពកំ យា ចព្វអញ្ញាឃិត្វា, កត្តាខេ ចិនទុក្ខា តាយ ខេហាត្តិ, បត្តំ ចា បុប្បំ ចា ផលំ ចា ព្យេយ្យត្តិ បុរេ អលាឌិតបុត្តំ យំ អតាបុត្ថិត្វា យា លាឌិត្វា”តិ។ ខុចំ យតុឃ្យាតំ ឱចាឌំ ឥត្វា បត្វាហិ នកខនខេតហិ កត្តាទំ បដិបជ្ជិ។ តស្មិ កត្តាខេយជ្ជិនយខេត្តា ខេឃា ឃរក្លោ បុរិឃតខេឃខេតឆ ខេឆាឌិនត្តឃ្យ បដិបខេឆ អត្តាតំ ឥខេឃ្យសិ។ ខេឆាឌិនខេត្តា តំ ឌិវ្វាឝ អណ្ណាសិ “ទ្ពុមយ្យិ កត្តាខេ ខ្ពកំ តត្តិ, តិទុឌកកត្តាខេទា តាខេយន, អឃត្វា តិក្ខុខេឃា ទត្តខេតត្វា, លាឃាបិឃ្យ ត បណ្ណាឃតិ, តិឃ្យុនឃំ ទ្ពុមិតា បុរនេតា កនេតា ឆាលនត្តចាហបុខេត្តា នត្តំ ខ្ពកំ លេខ្ពារេបត្វា កិលខេយត្វា នបរិខេឃា លាឌិនេតា កចិឃ្យតិ, យឃំព្យាបត បណ្ឌិតកាចំ ខ្ពបិឃខោឃនល្លិ ត ឌាតាតិ យខេណ្ណា”តិ។ តនេតា តំ អាហ “កឌ្ឍឆ ព្យេយ្យុយឃំ ចាហិឌា តាយ អណ្ណុ ខ្ពកំ អឌិវ្វា កហិទិតាងកំ ត លេខ្ពយ, ឌិជ្ជុជ្ជាខេត បត លេខ្ពត្វា នកជាតិ នល្លហុកាតិ កត្វា កមិឃ្យាមា”តិ។ ឃរក្លោ ខេឆាកំ កត្វា អឝឃ្យុតំ ខ្ពបកម្ម អត្តនោ ឃក្ខតកាខេយឆ កនេតា។

យក្ខេ បន គតេ មនុស្សា ពោធិសត្តំ អាហំសុ “អយ្យ, ឥមេ មនុស្សា ‘ឯសា នីលវនរាជិ បញ្ញាយតិ, តតោ បដ្ឋាយ និពទ្ធំ ទេវោ វស្សតី’តិ វត្វា ឧប្បលកុមុទមាលាធារិនោ បទុមបុណ្ឌរីកកលាបេ អាទាយ ភិសមុឡាលានិ ខាទន្តា អល្លវត្ថា អល្លកេសា ឧទកពិន្ទូហិ បគ្ឃរន្តេហិ អាគតា, ឧទកំ ឆឌ្ឌេត្វា សល្លហុកេហិ សកដេហិ ខិប្បំ គច្ឆាមា”តិ។ ពោធិសត្តោ តេសំ កថំ សុត្វា សកដានិ ឋបាបេត្វា សព្វេ មនុស្សេ សន្និបាតាបេត្វា “តុម្ហេហិ ‘ឥមស្មិំ កន្តារេ សរោ វា បោក្ខរណី វា អត្ថី’តិ កស្សចិ សុតបុព្វ”ន្តិ បុច្ឆិ។ “ន, អយ្យ, សុតបុព្វ”ន្តិ។ និរុទកកន្តារោ នាម ឯសោ, ឥទានិ ឯកច្ចេ មនុស្សា “ឯតាយ នីលវនរាជិយា បុរតោ ទេវោ វស្សតី”តិ វទន្តិ, “វុដ្ឋិវាតោ នាម កិត្តកំ ឋានំ វាយតី”តិ? “យោជនមត្តំ, អយ្យា”តិ។ “កោចិ បន វោ ឯកស្សាបិ សរីរំ វុដ្ឋិវាតោ បហរតី”តិ? “នត្ថិ អយ្យា”តិ។ “មេឃសីសំ នាម កិត្តកេ ឋានេ បញ្ញាយតី”តិ? “តិយោជនមត្តេ អយ្យា”តិ។ “អត្ថិ បន វោ កេនចិ ឯកម្បិ មេឃសីសំ ទិដ្ឋ”ន្តិ? “នត្ថិ, អយ្យា”តិ។ “វិជ្ជុលតា នាម កិត្តកេ ឋានេ បញ្ញាយតី”តិ? “ចតុបញ្ចយោជនមត្តេ, អយ្យា”តិ។ “អត្ថិ បន វោ កេនចិ វិជ្ជុលតោភាសោ ទិដ្ឋោ”តិ? “នត្ថិ, អយ្យា”តិ។ “មេឃសទ្ទោ នាម កិត្តកេ ឋានេ សុយ្យតី”តិ? “ឯកទ្វិយោជនមត្តេ, អយ្យា”តិ។ “អត្ថិ បន វោ កេនចិ មេឃសទ្ទោ សុតោ”តិ? “នត្ថិ, អយ្យា”តិ។ “ន ឥមេ មនុស្សា, យក្ខា ឯតេ, អម្ហេ ឧទកំ ឆឌ្ឌាបេត្វា ទុព្ពលេ កត្វា ខាទិតុកាមា អាគតា ភវិស្សន្តិ។ បុរតោ គតោ ពាលសត្ថវាហបុត្តោ ន ឧបាយកុសលោ។ អទ្ធា សោ ឯតេហិ ឧទកំ ឆឌ្ឌាបេត្វា កិលមេត្វា ខាទិតោ ភវិស្សតិ, បញ្ច សកដសតានិ យថាបូរិតានេវ ឋិតានិ ភវិស្សន្តិ។ អជ្ជ មយំ តានិ បស្សិស្សាម, បសតមត្តម្បិ ឧទកំ អឆឌ្ឌេត្វា សីឃសីឃំ បាជេថា”តិ បាជាបេសិ។

សោ គច្ឆន្តោ យថាបូរិតានេវ បញ្ច សកដសតានិ គោណមនុស្សានញ្ច អដ្ឋិកានិ ទិសាវិទិសាសុ វិប្បកិណ្ណានិ ទិស្វា សកដានិ មោចាបេត្វា សកដបរិវដ្ដេន ខន្ធាវារំ ពន្ធាបេត្វា កាលស្សេវ មនុស្សេ ច គោណេ ច សាយមាសភត្តំ ភោជាបេត្វា មនុស្សានំ មជ្ឈេ គោណេ និបជ្ជាបេត្វា សយំ ពលនាយកោ ហុត្វា ខគ្គហត្ថោ តិយាមរត្តិំ អារក្ខំ គហេត្វា ឋិតកោវ អរុណំ ឧដ្ឋាបេសិ។ បុនទិវសេ បន បាតោវ សព្វកិច្ចានិ និដ្ឋាបេត្វា គោណេ ភោជេត្វា ទុព្ពលសកដានិ ឆឌ្ឌេត្វា ថិរានិ គាហាបេត្វា អប្បគ្ឃំ ភណ្ឌំ ឆឌ្ឌាបេត្វា មហគ្ឃំ ភណ្ឌំ អារោបាបេត្វា យថាធិប្បេតំ ឋានំ គន្ត្វា ទិគុណតិគុណេន មូលេន ភណ្ឌំ វិក្កិណិត្វា សព្វំ បរិសំ អាទាយ បុន អត្តនោ នគរមេវ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មកថំ កថេត្វា “ឯវំ, គហបតិ, បុព្វេ តក្កគ្គាហគាហិនោ មហាវិនាសំ បត្តា, អបណ្ណកគ្គាហគាហិនោ បន អមនុស្សានំ ហត្ថតោ មុច្ចិត្វា សោត្ថិនា ឥច្ឆិតដ្ឋានំ គន្ត្វា បុន សកដ្ឋានមេវ បច្ចាគមិំសូ”តិ វត្វា ទ្វេបិ វត្ថូនិ ឃដេត្វា ឥមិស្សា អបណ្ណកធម្មទេសនាយ អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១។

“អបណ្ណកំ ឋានមេកេ, ទុតិយំ អាហុ តក្កិកា;

ឯតទញ្ញាយ មេធាវី, តំ គណ្ហេ យទបណ្ណក”ន្តិ។

តត្ថ អបណ្ណកន្តិ ឯកំសិកំ អវិរុទ្ធំ និយ្យានិកំ។ ឋានន្តិ ការណំ។ ការណញ្ហិ យស្មា តទាយត្តវុត្តិតាយ ផលំ តិដ្ឋតិ នាម, តស្មា “ឋាន”ន្តិ វុច្ចតិ, “ឋានញ្ច ឋានតោ អដ្ឋានញ្ច អដ្ឋានតោ”តិអាទីសុ (វិភ។ ៨០៩) ចស្ស បយោគោ វេទិតព្ពោ។ ឥតិ “អបណ្ណកំ ឋាន”ន្តិ បទទ្វយេនាបិ “យំ ឯកន្តហិតសុខាវហត្តា បណ្ឌិតេហិ បដិបន្នំ ឯកំសិកការណំ អវិរុទ្ធការណំ និយ្យានិកការណំ, តំ ឥទ”ន្តិ ទីបេតិ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, បភេទតោ បន តីណិ សរណគមនានិ, បញ្ច សីលានិ, ទស សីលានិ, បាតិមោក្ខសំវរោ, ឥន្ទ្រិយសំវរោ, អាជីវបារិសុទ្ធិ, បច្ចយបដិសេវនំ, សព្ពម្បិ ចតុបារិសុទ្ធិសីលំ; ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា, ភោជនេ មត្តញ្ញុតា, ជាគរិយានុយោគោ, ឈានំ, វិបស្សនា, អភិញ្ញា, សមាបត្តិ, អរិយមគ្គោ, អរិយផលំ, សព្ពម្បេតំ អបណ្ណកដ្ឋានំ អបណ្ណកបដិបទា, និយ្យានិកបដិបទាតិ អត្ថោ។

យស្មា ច បន និយ្យានិកបដិបទាយ ឯតំ នាមំ, តស្មាយេវ ភគវា អបណ្ណកបដិបទំ ទស្សេន្តោ ឥមំ សុត្តមាហ –

“តីហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អបណ្ណកបដិបទំ បដិបន្នោ ហោតិ, យោនិ ចស្ស អារទ្ធា ហោតិ អាសវានំ ខយាយ ។ កតមេហិ តីហិ? ឥធ, ភិក្ខវេ , ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ ហោតិ, ភោជនេ មត្តញ្ញូ ហោតិ, ជាគរិយំ អនុយុត្តោ ហោតិ។ កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ…បេ… ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ភោជនេ មត្តញ្ញូ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ បដិសង្ខា យោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ នេវ ទវាយ ន មទាយ…បេ… ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ភោជនេ មត្តញ្ញូ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ជាគរិយំ អនុយុត្តោ ហោតិ។ ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ទិវសំ ចង្កមេន និសជ្ជាយ…បេ… ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ជាគរិយំ អនុយុត្តោ ហោតី”តិ (អ។ និ។ ៣។១៦)។

ឥមស្មិញ្ចាបិ សុត្តេ តយោវ ធម្មា វុត្តា។ អយំ បន អបណ្ណកបដិបទា យាវ អរហត្តផលំ លព្ភតេវ ។ តត្ថ អរហត្តផលម្បិ, ផលសមាបត្តិវិហារស្ស ចេវ, អនុបាទាបរិនិព្ពានស្ស ច, បដិបទាយេវ នាម ហោតិ។

ឯកេតិ ឯកច្ចេ បណ្ឌិតមនុស្សា។ តត្ថ កិញ្ចាបិ “អសុកា នាមា”តិ និយមោ នត្ថិ, ឥទំ បន សបរិសំ ពោធិសត្តំយេវ សន្ធាយ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ ទុតិយំ អាហុ តក្កិកាតិ ទុតិយន្តិ បឋមតោ អបណ្ណកដ្ឋានតោ និយ្យានិកការណតោ ទុតិយំ តក្កគ្គាហការណំ អនិយ្យានិកការណំ។ អាហុ តក្កិកាតិ ឯត្ថ បន សទ្ធិំ បុរិមបទេន អយំ យោជនា – អបណ្ណកដ្ឋានំ ឯកំសិកការណំ អវិរុទ្ធការណំ និយ្យានិកការណំ ឯកេ ពោធិសត្តប្បមុខា បណ្ឌិតមនុស្សា គណ្ហិំសុ។ យេ បន ពាលសត្ថវាហបុត្តប្បមុខា តក្កិកា អាហុ, តេ ទុតិយំ

ᩈᩣᨷᩁᩣᨵᩴ ᩋᨶᩮᨠᩴᩈᩥᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᨿᩮ ᩋᨷᨱ᩠ᨱᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩩᩴ, ᨲᩮ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᨷᨭᩥᨷᨴᩴ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᨿᩮ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ “ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩏᨴᨠᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨲᨠ᩠ᨠᨣ᩠ᨣᩣᩉᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩋᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮ ᨠᨱ᩠ᩉᨷᨭᩥᨷᨴᩴ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᩋᨷᩁᩥᩉᩣᨶᩥᨷᨭᩥᨷᨴᩣ, ᨠᨱ᩠ᩉᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨶᩥᨷᨭᩥᨷᨴᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩮ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᨷᨭᩥᨷᨴᩴ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣ, ᨲᩮ ᩋᨷᩁᩥᩉᩦᨶᩣ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᩮ ᨷᨶ ᨠᨱ᩠ᩉᨷᨭᩥᨷᨴᩴ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣ, ᨲᩮ ᨷᩁᩥᩉᩦᨶᩣ ᩋᨶᨿᨻ᩠ᨿᩈᨶᩴ ᩋᩣᨷᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᩍᨾᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᨣᩉᨷᨲᩥᨶᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᩍᨴᨾᩣᩉ “ᩑᨲᨴᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨾᩮᨵᩣᩅᩦ, ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩮ ᨿᨴᨷᨱ᩠ᨱᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨲᨴᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨾᩮᨵᩣᩅᩦᨲᩥ “ᨾᩮᨵᩣ”ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩣᨿ ᩅᩥᨷᩩᩃᩣᨿ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨠᩩᩃᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨲᩴ ᩋᨷᨱ᩠ᨱᨠᩮ ᨧᩮᩅ ᩈᨷᨱ᩠ᨱᨠᩮ ᨧᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᩋᨲᨠ᩠ᨠᨣ᩠ᨣᩣᩉᨲᨠ᩠ᨠᨣ᩠ᨣᩣᩉᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨣᩩᨱᨴᩮᩣᩈᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᩉᩣᨶᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩮ ᨿᨴᨷᨱ᩠ᨱᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ ᩋᨷᨱ᩠ᨱᨠᩴ ᩑᨠᩴᩈᩥᨠᩴ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᨷᨭᩥᨷᨴᩣᩋᨷᩁᩥᩉᩣᨶᩥᨿᨷᨭᩥᨷᨴᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨠᩣᩁᨱᩴ, ᨲᨴᩮᩅ ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩑᨠᩴᩈᩥᨠᩣᨴᩥᨽᩣᩅᨲᩮᩣᨿᩮᩅ᪨ ᩍᨲᩁᩴ ᨷᨶ ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩋᨶᩮᨠᩴᩈᩥᨠᩣᨴᩥᨽᩣᩅᨲᩮᩣᨿᩮᩅ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨷᨱ᩠ᨱᨠᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩉᩥ ᩋᨷᨱ᩠ᨱᨠᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨿᨾᩮᩅ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩊ᩠ᩉᩮᨶ ᩅᩦᩁᩥᨿᩮᨶ ᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩮᩣ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᨾᩪᩃᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᩅᨠᨷᩣᩁᨾᩥᨬᩣᨱᩴ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩍᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩏᨷᩣᩈᨠᩣᨶᩴ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨠᩩᩃᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨨ ᨠᩣᨾᩈᨣ᩠ᨣᩮ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨴᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᨴᩣᨿᩥᨠᩣ ᩋᨷᨱ᩠ᨱᨠᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨶᩣᨾ, ᨧᨲᩪᩈᩩ ᩋᨷᩣᨿᩮᩈᩩ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨧ ᨶᩦᨧᨠᩩᩃᩮᩈᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨴᩣᨿᩥᨠᩣ ᩈᨷᨱ᩠ᨱᨠᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩋᨷᨱ᩠ᨱᨠᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩈᩮᩣᩊᩈᩉᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨷᨠᩣᩈᩮᩈᩥ᪨ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨲᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᩏᨷᩣᩈᨠᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᩈᩥ – “ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨻᩣᩃᩈᨲ᩠ᨳᩅᩣᩉᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩔ ᨷᩁᩥᩈᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᩈᩣᩅ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩈᨲ᩠ᨳᩅᩣᩉᨷᩩᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᩈᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᩁᩥᩈᩣ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩈᨲ᩠ᨳᩅᩣᩉᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᩈᨶᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᩈᩥ᪨

ᩋᨷᨱ᩠ᨱᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨷᨮᨾᩣ᪨

᪒᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᩩᨷᨳᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨠᩥᩃᩣᩈᩩᨶᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨠᩴ ᨷᨶ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽᩣᨲᩥ? ᩑᨠᩴ ᩒᩔᨭ᩠ᨮᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ᪨ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮ ᨠᩥᩁ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮ ᩑᨠᩮᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩅᩣᩈᩦ ᨠᩩᩃᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ

បញ្ហាខិត្វា ប្ដូបនយ្យគាឃ បញ្ចាចឃ្សិគោ ហុត្វា ឧច្ច ឃាតិកា ក្ដកាលិហ្ឫា ចិបឃ្សតាចាទំ និក្លិត្វា ឃត្តុ ឃត្តិគោ អត្តគោតា ខិត្តទុចិឃំ កឃ្ជុដាត់ កគេហត្វា ឲក់ អនេណ្ឌា បចិនិត្វា ចឃ្សំ ប្ដូបកត្ត្វា ខេតឃាឃំ ចាឃយគេក្តាបិ ឮភាឃឃត្តុំ ចា តិឃិតូឃត្តុំ ចា ប្ដូបយាគេគុំ តាឃក្លិៈ

អធស្ស ឲតគរេហានិ “ឃត្តារា ចត្តារេរា បុក្កលិ កធិតា, ខេតឃុ ឃឃា បគបរេយគ កចិតត្ថំ, គត្តិ ឃខេណ្ឌា ឃឃ្ឈាត្ថឃស្មិ អត្តភាគេច ឃគេក្ដា ចា ផលំ ចា, កំ កទិឃ្សាឃិ អនេណ្ឌាចាគេឃគ, ឃត្តុ ឃត្តិកំ កត្តា ទុបគេឃាកក្ដបួត្តុំ ព្យុត្តុនទីទំ ឮគេលិគេកត្តា ឃគុទំ ឌឃុគេឃគំ ឃុឃាគេត្តា ចិហទិឃ្សាឃឹ”តិ បុគ គេខតចគគេយច បច្ចាកយានិៈ អធ តំ ឃត្តិដ្ឋឃឡុត្តា អាហំឃុ – “អាចុគេឃា, តុំ ឃត្តុ ឃត្តិគោ កឃ្ជុដាត់ កគេហត្វា ‘ឃឃឃាឆឃុំ កទិឃ្សាឃឹ’តិ កគេតា, ត្ថគាតិ បគ អាកត្តា ឃក្ដលិកាឃ អកិនឃឃាគេតា ចគេឃិ, កំ តុ គេលា គេត បត្ថាខិតកិច្ចំ ឃត្តុកំ បត្តំ, អបុជិឃត្តិគោកា ឌាគេតាឃឹ”តិ? អាចុគេឃា, អហំ ឃក្ដិ ចា ផលំ ចា អលកិត្វា “អកត្ថាបុក្កលេគ ឃឃា កចិតត្ថ”ត្តិ ចីទិឃំ ឮឃ្សខិត្វា អាកគេតាឃឹត្វិៈ “អកាទលំ គេត, អាចុគេឃា, កតំ គត្យហចីទិឃឃ្ស ឃត្តុ ឃាឃគេគ បត្ថាខិត្វា ចីទិឃំ ឮឃ្សឌគេត្តគ, អឃុត្តុំ គេត កតំ, ឲហិ តធាកតឃ្ស គឃ្សឃា”តិ តំ អាគាឃ ឃត្តុ ឃត្តិកំ អកឃំឃុៈ

ឃត្តា តំ ខិឃ្វា ឲចឃាហ “កិក្លុគេច, តុគេឃ្យឲតំ កិក្លុ អតិច្ចឃាគំ អាគាឃ អាកតា, កំ កតំ ត្ថឃិតា”តិ? “កគេត្ត, អឃំ កិក្លុ ឲចទុគេប តិឃ្យាតិកឃាឃគេគ បត្ថាខិត្វា ឃឃឃាឆឃុំ កគេទាគេត្តា ចីទិឃំ ឮឃ្សខិត្វា អាកគេតា”តិ អាហំឃុៈ អធ តំ ឃត្តា អាហ “ឃច្ចំ កិទ តឃា កិក្លុ ចីទិឃំ ឮឃ្សដ្ឋ”ត្តិ? “ឃច្ចំ, កកចា”តិៈ “កំ បគ តុំ កិក្លុ ឲចទុគេប ឃឃ ឃាឃគេគ បត្ថាខិត្វា ‘អបុិគេច្ឆា’តិ ចា ‘ឃត្តុគេដ្ឋា’តិ ចា ‘បចិចិគេត្តា’តិ ចា ‘អាគេដ្ឋចីទិគេឃា’តិ ចា ឲចំ អត្តាគំ អឌាគាគេបត្វា ‘ឮឃ្សដ្ឋចីទិគេឃា កិក្លុ’តិ ឌាគាគេបឃិៈ គត្យ តុំ បុគេត្ថា ចីទិឃចា អគេហានិ, តឃា ឲគេកគ កតំ ចីទិឃំ តិឃ្សាឃ ឃទុកត្តាគេទ បច្ចាឃុ ឃកដឃគេតឃុ ឃតុឃ្សា ច គោណា ច បិតឹឃំ លកិត្វា ឃុលិតា ឌាតា , ត្ថគាតិ កឃ្វា ចីទិឃំ ឮឃ្សឌឹ”តិៈ គេឃា កិក្លុ ឲត្តគោគ ចចគេតគ ប្ដូបតុឃ្វិគេតា អគេហានិៈ

តំ បគ កធំ ឃុត្វា កិក្លុ កកចត្តុំ ឃាចិឃុ – “កគេត្ត, ត្ថគាតិ ត្ថឃិតា កិក្លុតា ចីទិឃឃ្ស ឮឃ្សដ្ឋភាគេចា អឃ្យាកំ បិកគេជា, បុគេត្ថា បគឃ្ស ឲកឃ្ស ចីទិឃំ តិឃ្សាឃ ឃទុកត្តាគេទ គោណឃតុឃ្សាគំ បិតឹឃំ លកិត្វា ឃុលិតភាគេចា បដិច្ឆគេត្តា, តុឃ្យាកំ ឃត្ថាញាតញ្ញាណគេឃ្សច បិកគេជា, អឃ្យាគេឃ្យតំ កាទលំ កគេធចា”តិៈ “ខេតគ ហិ, កិក្លុគេច, ឃុណាចា”តិ កកចា ខេតឃំ កិក្លុគំ ឃតុបុាគំ ឌគេគត្វា កចត្តុគេគ បដិច្ឆត្តកាទលំ បិកដឃកានិៈ

អតីគេត កានិគេដ្ឋ ត្យិទាណនិឃំ ព្រហ្មទត្តេ ទជ្ជំ កាគេទគេត្ត គេត្យឌឹឃគេត្តា ឃត្តុចាហកុលេ បដិឃត្តិំ កគេហត្វា ចឃបុគេត្តា បញ្ចហិ ឃកដឃគេតហិ ចលិជ្ជំ កគេទាគេត្តា ចិចគេតិៈ គេឃា ឲកគា ឃច្ចិគេឃាឌតិកំ ឃទុកត្តាទំ បដិបជ្ជិៈ តស្មិំ កត្តាគេទ ឃុលុឃចាលុកា ឃច្ចិតា កហិតា ហគេត្តុ គ តិដ្ឋតិ, ឃុទិឃុក្ដឃគគេតា បដ្ឋាឃ អក្ដាគេទានិ ចិឃ ប្ដូណ្យា គេហាតិ, គ ឃក្កា អក្កឃិតុំៈ តឃ្វា តំ បដិបជ្ជត្តា គាទុគកតិលតណ្ឌុលាឌីតិ ឃកគេដហិ អាគាឃ ទត្តិគេឃច កត្តា អទុណុក្ដឃគេគ ឃកដាតិ បទិចដ្ឋំ កត្វា ឃត្តុគោ ឃណ្ឌបំ កាគេទត្វា កាលគេឃ្សច អាហាទកិច្ចំ តិដ្ឋាគេបត្វា ណាឃាឃ តិឃិត្តា ខិចឃំ គេខគេបត្វា អត្តុក្ដគេត ឃុទិគេឃ ឃាឃឃាឃំ កុឌ្ឌិត្វា កុឃិឃា ឃីតលិឃ ឌាតាឃ ឃកដាតិ គេឃាគេឌត្វា កច្ឆត្តិ, ឃឃុ្ដកឃគឃឌឹឃគេឃច កឃគំ គេហាតិៈ ធលតិឃាឃគោ គាឃ លឌ្ឋំ ចដ្ឋតិ, គេឃា តាទកឃណ្ឌា ឃត្តុំ តាគេទតិៈ

សោបិ វត្តចារេហា តស្មិំ កាលេ ពួយិតាច គិឃារេយត ថំ កត្វាទំ កច្ឆន្តោ ឲក្វតបដ្ឋិ ឃោខតាតិ កត្វា “ពួគាតិ ឲកទវេត្តតេច យទុកត្តាទា តិក្លូយតំ កចិស្សតី”តិ សាឃយាសំ កុជ្ជិត្វា វត្ថា គាទុគកំ ទេលបេត្វា វកាជាតិ ឃោខេត្វា បិឃាសិ៍ តិឃាយេកោ បត គុទិយវកេដ អាវតំ បតទ្វាទេបេត្វា អាកាទេស តាទកំ ឌូលិកេត្តា “ពួតោ បិរេខេ, ពួតោ បិរេខា”តិ ចគយាតោ តិបទ្ធិ៍ សោ ឌីឈយទ្ធាតំ

អតិដ្ឋាឃតកាទេចត កិលន្តោ តិដ្ឋ៌ ឌូក្កូយិ, កោរេណ តិចត្តិត្វា អាកតយក្កូយេច កណ្ហាត្ត ត អទ្ធារាសិ៍ កោណា វត្ថាទត្តិ អកយំស៊ុ៍ តិឃាយកោ អទ្វេរក្កូយតចេលិឃ បត្យទ្ធេ តក្កូត្តិ ឌូលិកេត្វា “វកាជាតិ តិចទេត្ត តិចទេត្តោ”តិ អាហ៍ វកាជាតិ តិចទេត្តត្វា បជិបជិ

កទោត្តាតត្ថាច អទ្វណោ វក្កទោ៍ យតុស្សា “ហិឃ្សោ អយ្យាកំ គិចិដ្ឋលត្ថាចារដ្ឋាតយេចេតំ, គាទុកយិ្យ តោ លឹលំ, ពួគាតិ តដ្ឋយ្យា”តិ វកាជាតិ យោចេត្វា បទិចដ្ឋកោត ជេបេត្វា យត្តេក យណ្ឌូបំ កត្វា អត្តនោ អត្តនោ វកាជស្ស ហេដ្ឋា អតុវោចត្វា តិបទ្ធិ៍ស៊ុ៍

ទេរាតិនិសេត្តោ “យឃិ ឌីទិឃំ ឌូស្សជន្តេ វត្ថោ ចិតស្សិស្សត្តិ”តិ បិរេតា ឆីតលចេលិឃយេច អាហិល្ខន្តោ ឲកំ គត្ថតិលាកដ្ឋ ជិស្វា “ពួយាតិ តិលាតិ ហេដ្ឋា វគកសិតេហត វដ្ឋិតាតិ កចិស្សត្តិ”តិ ចិត្តេត្វា ក្យុដ្ឋាលំ កាហាបេត្វា ថំ បធេសំ លណាបេសិ, តេ វដ្ឋិហត្ថដ្ឋាតំ លហិស៊ុ៍ ឲត្តកំ ជាតំ លហិត្វា បហទុក្តាតំ ក្យដ្ឋាលិ ហេដ្ឋាបិសាណោ បជិហត្តិ, បហដយត្តេ វត្ថោ ឌីទិឃំ ឌូស្សឌិស៊ុ៍ ទេរាតិនិសេត្តោ បត “ពួយស្ស បិសាណស្ស ហេដ្ឋា វគកោត កចិតត្ថ”ត្តិ ឌូតទិត្វា បិសាណោ ជិតោ ឌូលយិត្វា សោតំ ឌូគហិត្វា វត្ថ៌ អាចរេជ្ជន្តោ ហេដ្ឋា វគកស្ស បចត្តតវត្ថ៌ ស៊ុត្វា វត្តទិត្វា ឆ្នុយបដ្ឋាកំ អាហ – “តាត, តឃា ឌីទិយេ ឌូស្សដ្ឋេ វត្ថោ ចិតស្សិស្សាយ, ត្វំ ឌីទិឃំ អតោស្សជន្តោ ពួយំ អឃក្វជំ កហេត្វា អាចាជំ ឌូតទិត្វា ឲតស្មិំ បិសាណោ បហាទំ ជេហី”តិ៍ សោ តស្ស ចចតំ វយ្យជិន្តិត្វា វត្ថោស៊ុ ឌីទិឃំ ឌូស្សឌិត្វា ជិតេស៊ុបិ ឌីទិឃំ អតោស្សជន្តោ ឌូតទិត្វា បិសាណោ បហាទំ អគាសិ៍ បិសាណោ យន្ត្យោគិឌ្ឌិត្វា ហេដ្ឋា បតិត្វា សោតំ វត្ថិទុម្ពិត្វា អដ្ឋាសិ, តាលក្ខត្តប្បយាណោ វគកចដ្ឋិ វក្កដ្ឋិ៍ វត្ថោ បិតឹឃំ បិចិត្វា ត្យាឃិស៊ុ, អតិទេកាតិ អក្កូឃុកាឌិតិ ចាលេត្វា ឃាក្យតត្តិ បចិត្វា កុជ្ជិត្វា កោរេណ ច កោរេខេត្វា ស៊ុទិយេ អត្តដ្ឋតេ វគកាចាដវឹបេ ធជំ ពាត្តិត្វា ពួដ្ឋិតដ្ឋាតំ អកយំស៊ុ៍ តេ តត្ត កណ្ហំ ចិក្កិលិត្វា ជិក្យលំ តិក្យលំ ចត្យក្កលំ លិកំ លកិត្វា អត្តនោ ចវតដ្ឋាតយេច អកយំស៊ុ៍ តេ តត្ត ឃាចតាឃុកំ ជេត្វា ឃចាកយុំ កតា, ទេរាតិនិសេត្តាបិ គាតាឌិតិ បុញ្ញាតិ កត្វា ឃចាកយូយេច កតោ៍

វយ្យាវយ្យត្ថោ ពួយំ ជយ្យទេវតំ កទេត្វា អកិវយ្យត្ថោច ពួយំ កាធំ កទេសិ –

១៍

“អកិលាស៊ុតោ ចណ្ហាបនេ លលាត្តា, វគដ្ឋកោ តត្ត បបំ អចិត្ត៌;

ឲជំ យុតី ឌីទិយពាលុបបន្តោ, អកិលាស៊ុ ចិន្តេ ហេឃយស្ស វត្តិ”ត្តិ៍

តត្ថ អកិលាសុនោតិ និក្កោសជ្ជា អារទ្ធវីរិយា។ វណ្ណុបថេតិ វណ្ណុ វុច្ចតិ វាលុកា, វាលុកាបថេតិ អត្ថោ។ ខណន្តាតិ ភូមិ ខណមានា។ ឧទង្គណេតិ ឯត្ថ ឧទាតិ និបាតោ, អង្គណេតិ មនុស្សានំ សញ្ចរណដ្ឋានេ, អនាវដេ ភូមិភាគេតិ អត្ថោ។ តត្ថាតិ តស្មិំ វណ្ណុបថេ។ បបំ អវិន្ទុន្តិ ឧទកំ បដិលភិំសុ។ ឧទកញ្ហិ បបីយនភាវេន "បបា"តិ វុច្ចតិ។ បវទ្ធំ វា អាបំ បបំ, មហោទកន្តិ អត្ថោ។

ឯវន្តិ ឧបមាបដិបាទនំ។ មុនីតិ មោនំ វុច្ចតិ ញាណំ, កាយមោនេយ្យាទីសុ វា អញ្ញតរំ, តេន សមន្នាគតត្តា បុគ្គលោ "មុនី"តិ វុច្ចតិ។ សោ បនេស អគារិយមុនិ, អនគារិយមុនិ , សេក្ខមុនិ, អសេក្ខមុនិ, បច្ចេកពុទ្ធមុនិ, មុនិមុនីតិ អនេកវិធោ។ តត្ថ អគារិយមុនីតិ គិហី អាគតផលោ វិញ្ញាតសាសនោ។ អនគារិយមុនីតិ តថារូបោ បព្ពជិតោ។ សេក្ខមុនីតិ សត្ត សេក្ខា។ អសេក្ខមុនីតិ ខីណាសវោ។ បច្ចេកពុទ្ធមុនីតិ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ។ មុនិមុនីតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ។ ឥមស្មិំ បនត្ថេ សព្ពសង្គាហកវសេន មោនេយ្យសង្ខាតាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតោ "មុនី"តិ វេទិតព្ពោ។ វីរិយពលូបបន្នោតិ វីរិយេន ចេវ កាយពលញាណពលេន ច សមន្នាគតោ។ អកិលាសូតិ និក្កោសជ្ជោ –

"កាមំ តចោ ច ន្ហារុ ច, អដ្ឋិ ច អវសិស្សតុ;

ឧបសុស្សតុ និស្សេសំ, សរីរេ មំសលោហិត"ន្តិ។ –

ឯវំ វុត្តេន ចតុរង្គសមន្នាគតេន វីរិយេន សមន្នាគតត្តា អកិលាសូ។ វិន្ទេ ហទយស្ស សន្តិន្តិ ចិត្តស្សាបិ ហទយរូបស្សាបិ សីតលភាវករណតោ "សន្តិ"ន្តិ សង្ខំ គតំ ឈានវិបស្សនាភិញ្ញាអរហត្តមគ្គញាណសង្ខាតំ អរិយធម្មំ វិន្ទតិ បដិលភតីតិ អត្ថោ។ ភគវតា ហិ –

"ទុក្ខំ, ភិក្ខវេ, កុសីតោ វិហរតិ វោកិណ្ណោ បាបកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ, មហន្តញ្ច សទត្ថំ បរិហាបេតិ។ អារទ្ធវីរិយោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, សុខំ វិហរតិ បវិវិត្តោ បាបកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ, មហន្តញ្ច សទត្ថំ បរិបូរេតិ, ន, ភិក្ខវេ, ហីនេន អគ្គស្ស បត្តិ ហោតី"តិ (សំ។ និ។ ២។២២) –

ឯវំ អនេកេហិ សុត្តេហិ កុសីតស្ស ទុក្ខវិហារោ, អារទ្ធវីរិយស្ស ច សុខវិហារោ សំវណ្ណិតោ។ ឥធាបិ អារទ្ធវីរិយស្ស អកតាភិនិវេសស្ស វិបស្សកស្ស វីរិយពលេន អធិគន្តព្ពំ តមេវ សុខវិហារំ ទស្សេន្តោ "ឯវំ មុនី វីរិយពលូបបន្នោ, អកិលាសុ វិន្ទេ ហទយស្ស សន្តិ"ន្តិ អាហ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យថា តេ វាណិជា អកិលាសុនោ វណ្ណុបថេ ខណន្តា ឧទកំ លភិំសុ, ឯវំ ឥធេកច្ចោបិ សាសនេ អកិលាសុ ហុត្វា វាយមមានោ បណ្ឌិតោ ភិក្ខុ ឥមំ ឈានាទិភេទំ ហទយស្ស សន្តិំ លភតិ។ សោ ត្វំ ភិក្ខុ បុព្ពេ ឧទកមត្តស្ស អត្ថាយ វីរិយំ កត្វា ឥទានិ ឯវរូបេ មគ្គផលទាយកេ និយ្យានិកសាសនេ កស្មា វីរិយំ ឱស្សជសីតិ ឯវំ ឥមំ ធម្មទេសនំ ទស្សេត្វា ចត្តារិ សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឱស្សដ្ឋវីរិយោ ភិក្ខុ អគ្គផលេ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ។

សត្ថាបិ ទ្វេ វត្ថូនិ កថេត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេត្វា ទស្សេសិ “តស្មិំ សមយេ វីរិយំ អនោស្សជ្ជិត្វា បាសាណំ ភិន្ទិត្វា មហាជនស្ស ឧទកទាយកោ ចូឡុបដ្ឋាកោ អយំ ឱស្សដ្ឋវីរិយោ ភិក្ខុ អហោសិ, អវសេសបរិសា ពុទ្ធបរិសា ជាតា, សត្ថវាហជេដ្ឋកោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ។

វណ្ណុបថជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

៣. សេរិវវាណិជជាតកវណ្ណនា

ឥធ ចេ នំ វិរាធេសីតិ ឥទម្បិ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ ឯកំ ឱស្សដ្ឋវីរិយមេវ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ បុរិមនយេនេវ ភិក្ខូហិ អានីតំ ទិស្វា សត្ថា អាហ – “ត្វំ ភិក្ខុ, ឯវរូបេ មគ្គផលទាយកេ សាសនេ បព្ពជិត្វា វីរិយំ ឱស្សជន្តោ សតសហស្សគ្ឃនិកាយ កញ្ចនបាតិយា បរិហីនោ សេរិវវាណិជោ វិយ ចិរំ សោចិស្សសី”តិ។ ភិក្ខូ តស្សត្ថស្ស អាវិភាវត្ថំ ភគវន្តំ យាចិំសុ, ភគវា ភវន្តរេន បដិច្ឆន្នការណំ បាកដមកាសិ។

អតីតេ ឥតោ បញ្ចមេ កប្បេ ពោធិសត្តោ សេរិវរដ្ឋេ កច្ឆបុដវាណិជោ អហោសិ។ សោ សេរិវនាមកេន ឯកេន លោលកច្ឆបុដវាណិជេន សទ្ធិំ វោហារត្ថាយ គច្ឆន្តោ នីលវាហំ នាម នទិំ ឧត្តរិត្វា អន្ធបុរំ នាម នគរំ បវិសន្តោ នគរវីថិយោ ភាជេត្វា អត្តនោ បត្តវីថិយា ភណ្ឌំ វិក្កិណន្តោ វិចរិ។ ឥតរោបិ អត្តនោ បត្តវីថិំ គណ្ហិ។ តស្មិញ្ច នគរេ ឯកំ សេដ្ឋិកុលំ បរិជិណ្ណំ អហោសិ, សព្ពេ បុត្តភាតិកា ច ធនញ្ច បរិក្ខយំ អគមំសុ, ឯកា ទារិកា អយ្យិកាយ សទ្ធិំ អវសេសា អហោសិ, តា ទ្វេបិ បរេសំ ភតិំ កត្វា ជីវន្តិ។ គេហេ បន តាសំ មហាសេដ្ឋិនា បរិភុត្តបុព្ពា សុវណ្ណបាតិ ភាជនន្តរេ និក្ខិត្តា ទីឃរត្តំ អវឡញ្ជិយមានា មលគ្គហិតា អហោសិ, តា តស្សា សុវណ្ណបាតិភាវម្បិ ន ជានន្តិ។ សោ លោលវាណិជោ តស្មិំ សមយេ “មណិកេ គណ្ហថ, មណិកេ គណ្ហថា”តិ វិចរន្តោ តំ ឃរទ្វារំ បាបុណិ។ សា កុមារិកា តំ ទិស្វា អយ្យិកំ អាហ “អម្ម មយ្ហំ ឯកំ បិឡន្ធនំ គណ្ហា”តិ។ អម្ម មយំ ទុគ្គតា, កិំ ទត្វា គណ្ហិស្សាមាតិ។ អយំ នោ បាតិ អត្ថិ, នោ ច អម្ហាកំ ឧបការា, ឥមំ ទត្វា គណ្ហាតិ។ សា វាណិជំ បក្កោសាបេត្វា អាសនេ និសីទាបេត្វា តំ បាតិំ ទត្វា “អយ្យ, ឥមំ គហេត្វា តវ ភគិនិយា កិញ្ចិទេវ ទេហី”តិ អាហ។ វាណិជោ បាតិំ ហត្ថេន គហេត្វាវ “សុវណ្ណបាតិ ភវិស្សតី”តិ បរិវត្តេត្វា បាតិបិដ្ឋិយំ សូចិយា លេខំ កឌ្ឍិត្វា សុវណ្ណភាវំ ញត្វា “ឥមាសំ កិញ្ចិ អទត្វាវ ឥមំ បាតិំ ហរិស្សាមី”តិ “អយំ កិំ អគ្ឃតិ, អឌ្ឍមាសកោបិស្សា មូលំ ន ហោតី”តិ ភូមិយំ ខិបិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ ឯកេន បវិដ្ឋវីថិំ ឥតរេន បវិសិតុំ លព្ភតីតិ ពោធិសត្តោ តំ វីថិំ បវិសិត្វា “មណិកេ គណ្ហថ, មណិកេ គណ្ហថា”តិ វិចរន្តោ តមេវ ឃរទ្វារំ បាបុណិ។

បុន សា កុមារិកា តថេវ អយ្យិកំ អាហ។ អថ នំ អយ្យិកា “អម្ម, បឋមំ អាគតវាណិជោ បាតិំ ភូមិយំ ខិបិត្វា គតោ, ឥទានិ កិំ ទត្វា គណ្ហិស្សាមា”តិ អាហ។ អម្ម, សោ វាណិជោ ផរុសវាចោ, អយំ បន បិយទស្សនោ មុទុសល្លាបោ, អប្បេវ នាម នំ គណ្ហេយ្យាតិ។ អម្ម,

ເຕນ ຫິ ປເຕ຺ຕາກາສາຫີຕີ ສາ ຕໍ ປເຕ຺ຕາກາສິ ອຕສ຺ສ ເກຫໍ ປວິສິຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນ຺ສ຺ສ ຕໍ ປີຕີ ອທັສຸ ເສາ ຕສ຺ສາ ສຸວຓ຺ຓປີຕິກາຍໍ ທິສ຺ວາ “ອຍ຺ເຍ, ອຍໍ ປີຕີ ສຕສຫສ຺ສໍ ອຄ຺ຆຕີ, ສຕສຫສ຺ສຄ຺ຆນກໍ ກໍ ຍທິ ຫເຕ຺ຕ ຄຕໍ”ຕີ ອາຫ ອຍ຺ຍ, ປຖມໍ ອາຄຕຈາຫີເຕາ “ອຍໍ ອຕ຺ຕຍາສກໍ ນ ອຄ຺ຆຕີ”ຕີ ຈຕ຺ວາ ກຸມ຺ຍໍ ລິປິຕ຺ວາ ກເຕາ, ອຍໍ ປນ ຕຈ ປຸເຕ຺ຕນ ສຸວຓ຺ຓປີຕີ ຂາຕາ ກຈິສ຺ສຕີ, ຍໍ ຄູຍໍ ຕຸຍ຺ຫເຍ, ກິຕ຺ຕິເຍຈ ເສາ ຈຕ຺ວາ ຄູຍໍ

ກເຫຕ຺ວາ ຍາຫີຕີ ເຕາຂິສເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ລເລ ຫຕ຺ຖຄຕາສິ ປຕ຺ຕາ ກຫາປລສຕາສິ ປຕ຺ຕາສຕຄ຺ຆນກຕ຺ຕາ ກສ຺ສ ສຕ຺ຕ ຈຕ຺ວາ “ຍຍ຺ຫາຄູຍໍ ຕຸລຕ຺ຕາ ປສິຕ຺ຕກຕ຺ຕາ ອຕ຺ຖ ຈ ກຫາປເນ ເຈຖາ”ຕີ ວຸຕ຺ຕກໍ ຍາຈິຕ຺ວາ ອາທາຍ ປກ຺ກາມິ ເສາ ນິຍເຍຈ ຄຊີຕີເທ ກຕ຺ວາ ຄາຈິກສ຺ສ ອຕ຺ຖ ກຫາປເນ ຈຕ຺ວາ ຄາຈ ອຫິຣຸຫີ

ຕເຕາ ເລິລຈາຫີເຕາປິ ປຸຄ ຕໍ ເກຫໍ ກຕ຺ວາ “ອາຫເຣຖ ຕໍ ປີຕີ, ຕຸຍ຺ຫາກໍ ກິຕ຺ຕິເຍຈ ຈສ຺ສາຍີ”ຕີ ອາຫ ສາ ຕໍ ປຣິກາສິຕ຺ວາ “ຕ຺ວໍ ອຍ຺ຫາກໍ ສຕສຫສ຺ສຄ຺ຆນິກໍ ສຸວຓ຺ຓປີຕີ ອຕ຺ຖຍາສຄ຺ຆນິກໍຍິ ນ ອກາສິ, ຕຸຍ຺ຫາປຄ ສາຍິກສຊເສາ ວເກາ ຂຍິເກາ ຈາຫີເຕາ ອຍ຺ຫາກໍ ສຫສ຺ສໍ ຈຕ຺ວາ ຕໍ ອາທາຍ ກເຕາ”ຕີ ອາຫ ຕໍ ສຸຕ຺ວາຈ “ສຕສຫສ຺ສຄ຺ຆນິກາຍ ສຸວຓ຺ຓປີຕີຍາ ປຣິຫີເຄາຍິ຺ຍຫາຂາຄິກເຣາ ຈຕ ເຍ ອຍ”ຕ຺ຕິ ສເຕ຺ຕາຕຕລຈເສາເກາ ສຕີ ປຈ຺ຈປຕ຺ຖາເປຕ຺ວາ ອສເກ຺ກາເຕ຺ຕາ ຈິສຕ຺ຕິ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ຫຕ຺ຖເກຕ ກຫາປເຣ ເຈຈ ກສ຺ສິກຕ຺ຕາ ຍເຣຕ຺ວາເຣຍຈ ຈິກິຣິຕ຺ວາ ຄິຈາສຄປິຣຸປຄ ປຫາຍ ຕຸລີຄສ຺ສ ຍຸກ຺ເຣ ກຕ຺ວາ ອາທາຍ ເຕາຂິສເຕ຺ຕສ຺ສ ອຄຸປທ ປກ຺ເກຕ຺ຕາ ຄຊີຕີເທ ກຕ຺ວາ ເຕາຂິສຕ຺ຕ ກຕ຺ຕຄ຺ຄິ ຊິສ຺ວາ “ອຍ຺ຍາ, ຄາຈິກ, ຄາຈ ຄິຈເຕ຺ຕຫີ”ຕີ ອາຫ ເຕາຂິສເຕ຺ຕາ ປຄ “ຕາຕ, ຍາ ຄິຈຕ຺ຕຍີ”ຕີ ປຊິເສເຍສີ ຄູຕເຣສ຺ສປິ ເຕາຂິສຕ຺ຕ ກຕ຺ຕຄ຺ຄິ ປສ຺ສຕ຺ຕເສ຺ສຈ ຕາລຈເສາເກາ ຖຸຄປິຊີ, ຫຄຍໍ ຖຸລຸຍ຺ຫເຫາສິ, ຍຸຕເຕາ ເລິຫິຕໍ ຖຸກ຺ຄິຕ຺ຕີ, ຈາປິກຖຸເຍາ ຈິຍ ຫຄຍໍ ຜລີ ເສາ ເຕາຂິສເຕ຺ຕ ອາຍາຕໍ ພຄ຺ຄິຕ຺ວາ ຕເຕ຺ຕຈ ຊີຈິຕກ຺ຂຍໍ ປີປຸຫີ ຄູທໍ ປຖມໍ ເຍຈຄຕ຺ຕສ຺ສ ເຕາຂິສເຕ຺ຕ ອາຍາຕພຄ຺ຄິ ເຕາຂິສເຕ຺ຕາ ຄາຄາຊີຄີ ປຸຕ຺ຕາຄິ ກຕ຺ວາ ຍຖາກຍ຺ຍໍ ກເຕາ

ສຍ຺ຍາສຍ຺ຍເຖາ ຄູຍໍ ຂຍເຍສຄ ກເຖຕ຺ວາ ອຫິສຍ຺ຍເຖາຈ ຄູຍໍ ກາຖໍ ກເຖສິ –

໑

“ຄູຂ ເຈ ຄໍ ຈິນາເຂສິ, ສຖ຺ຖຍຸສ຺ສ ຄິຍາຍຕໍ;

ຈິທໍ ຕ຺ວໍ ອຄຸຕເປຍສິ, ເສວີຈາຍໍຈ ຈາຫີເຕາ”ຕີ

ຕຕ຺ຖ ຄູຂ ເຈ ຄໍ ຈິນາເຂສິ, ສຖ຺ຖຍຸສ຺ສ ຄິຍາຍຕຕ຺ຕິ ຄູຍສ຺ສິ ສາສເຄ ວຕໍ ສຖ຺ຖຍຸສ຺ສ ຄິຍາຍຕາສຕ຺ຕາຕໍ ເສາຕາປຕ຺ຕິຍຄ຺ຄໍ ຈິນາເຂສີ ຍທິ ຈິນາເຂສິ, ຊີຣິຍໍ ຍຸສ຺ສເຂເຕ຺ຕາ ຄາຂິກ຺ຖສິ ນ ປຊິລຄສີຕີ ອເຕ຺ຖາ ຈິທໍ ຕ຺ວໍ ອຄຸຕເປຍສີຕີ ວຸຈໍ ສເຕ຺ຕ ຕ຺ວໍ ຊີຍຍຖ຺ຖາຄໍ ເສາຈເຕ຺ຕາ ປຣິເຍຈເຕ຺ຕາ ອຄຸຕເປສ຺ສສິ, ອຖ ຈາ ຍຸສ຺ສຖຸຊີຣິຍຕາຍ ອຣິຍຍຄ຺ຄສ຺ສ ຈິນາຂິຕຕ຺ຕາ ຊີຍເຕ຺ຕ ຄິເຣຍາຊີສຸ ຖຸປເຍເຕ຺ຕາ ຄາຄປຍກາຣາຄີ ຮຸກ຺ຂາຄີ ອຄຸກຈເຕ຺ຕາ ອຄຸຕປິຍສ຺ສສິ ກິລປິສ຺ສສີຕີ ອຍເຍຕ຺ຖ ອເຕ຺ຖາ ກຖໍ? ເສວີຈາຍໍຈ ຈາຫີເຕາຕີ “ເສວີຈາ”ຕີ ວຸຈ຺ຈາຍເກາ ອຍໍ ຈາຫີເຕາ ຍຖາ ຄູທໍ

វុត្តំ ហោតិ – យថា បុព្ពេ សេរិវនាយកោ វាណិជោ សតសហស្សគ្ឃនិកំ សុវណ្ណបាតិំ លភិត្វា តស្សា គហណត្ថាយ វីរិយំ អកត្វា តតោ បរិហីនោ អនុតប្បិ, ឯវមេវ ត្វម្បិ ឥមស្មឹ សាសនេ បដិយត្តសុវណ្ណបាតិសទិសំ អរិយមគ្គំ ឱស្សដ្ឋវីរិយតាយ អនធិគន្ត្វា តតោ បរិហីនោ ទីឃរត្តំ អនុតប្បិស្សសិ។ សចេ បន វីរិយំ ន ឱស្សជិស្សសិ, បណ្ឌិតវាណិជោ សុវណ្ណបាតិំ វិយ មម សាសនេ នវវិធម្បិ លោកុត្តរធម្មំ បដិលភិស្សសីតិ។

ឯវមស្ស សត្ថា អរហត្តេន កូដំ គណ្ហន្តោ ទេសនំ ទេសេត្វា ចត្តារិ សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឱស្សដ្ឋវីរិយោ ភិក្ខុ អគ្គផលេ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ។

សត្ថាបិ ទ្វេ វត្ថូនិ កថេត្វា អនុសន្ធឹ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេត្វា ទស្សេសិ – "តទា ពាលវាណិជោ ទេវទត្តោ អហោសិ, បណ្ឌិតវាណិជោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ។

សេរិវវាណិជជាតកវណ្ណនា តតិយា។

៤. ចូឡសេដ្ឋិជាតកវណ្ណនា

អប្បកេនបិ មេធាវីតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា រាជគហំ ឧបនិស្សាយ ជីវកម្ពវនេ វិហរន្តោ ចូឡបន្ថកត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

តត្ថ ចូឡបន្ថកស្ស តាវ និព្ពត្តិ កថេតព្ពា។ រាជគហេ កិរ ធនសេដ្ឋិកុលស្ស ធីតា អត្តនោ ទាសេនេវ សទ្ធឹ សន្ថវំ កត្វា "អញ្ញេបិ មេ ឥមំ កម្មំ ជានេយ្យុ"ន្តិ ភីតា ឯវមាហ "អម្ហេហិ ឥមស្មឹ ឋានេ វសិតុំ ន សក្កា, សចេ មេ មាតាបិតរោ ឥមំ ទោសំ ជានិស្សន្តិ, ខណ្ឌាខណ្ឌំ ករិស្សន្តិ, វិទេសំ គន្ត្វា វសិស្សាមា"តិ ហត្ថសារំ គហេត្វា អគ្គទ្វារេន និក្ខមិត្វា "យត្ថ វា តត្ថ វា អញ្ញេហិ អជានន្តដ្ឋានំ គន្ត្វា វសិស្សាមា"តិ ឧភោបិ អគមំសុ។

តេសំ ឯកស្មឹ ឋានេ វសន្តានំ សំវាសមន្វាយ តស្សា កុច្ឆិយំ គព្ភោ បតិដ្ឋាសិ។ សា គព្ភបរិបាកំ អាគម្ម សាមិកេន សទ្ធឹ មន្តេសិ "គព្ភោ មេ បរិបាកំ គតោ, ញាតិពន្ធុវិរហិតេ ឋានេ គព្ភវុដ្ឋានំ នាម ឧភិន្នម្បិ អម្ហាកំ ទុក្ខមេវ, កុលគេហមេវ គច្ឆាមា"តិ។ សោ "សចាហំ គមិស្សាមិ, ជីវិតំ មេ នត្ថី"តិ ចិន្តេត្វា "អជ្ជ គច្ឆាម, ស្វេ គច្ឆាមា"តិ ទិវសេ អតិក្កាមេសិ។ សា ចិន្តេសិ "អយំ ពាលោ អត្តនោ ទោសមហន្តតាយ គន្តុំ ន ឧស្សហតិ, មាតាបិតរោ នាម ឯកន្តហិតា, អយំ គច្ឆតុ វា មា វា, មយា គន្តុំ វដ្ដតី"តិ។ សា តស្មឹ គេហា និក្ខន្តេ គេហបរិក្ខារំ បដិសាមេត្វា អត្តនោ កុលឃរំ គតភាវំ អនន្តរគេហវាសីនំ អារោចេត្វា មគ្គំ បដិបជ្ជិ។

អថ សោ បុរិសោ ឃរំ អាគតោ តំ អទិស្វា បដិវិស្សកេ បុច្ឆិត្វា "កុលឃរំ គតា"តិ សុត្វា វេគេន អនុពន្ធិត្វា អន្តរាមគ្គេ សម្បាបុណិ។

តស្សាបិ តថេវ គព្ភវុដ្ឋានំ អហោសិ។ សោ “កិំ ភទ្ទេ”តិ បុច្ឆិ។ “សាមិ, ឯកោ បុត្តោ ជាតោ”តិ។ “ឥទានិ កិំ ករិស្សាមា”តិ? “យស្សត្ថាយ មយំ កុលឃរំ គច្ឆេយ្យាម, តំ កម្មំ អន្តរាវ និប្ផន្នំ, តត្ថ គន្ត្វា កិំ ករិស្សាម, និវត្តិស្សាមា”តិ ទ្វេបិ ឯកចិត្តា ហុត្វា និវត្តិំសុ។ តស្ស ច ទារកស្ស បន្ថេ ជាតត្តា “បន្ថកោ”តិ នាមំ អកំសុ។ តស្សា ន ចិរស្សេវ អបរោបិ គព្ភោ បតិដ្ឋហិ។ សព្ពំ បុរិមនយេនេវ វិត្ថារេតព្ពំ។ តស្សាបិ ទារកស្ស បន្ថេ ជាតត្តា បឋមជាតស្ស “មហាបន្ថកោ”តិ នាមំ កត្វា ឥតរស្ស “ចូឡបន្ថកោ”តិ នាមំ អកំសុ។ តេ ទ្វេបិ ទារកេ គហេត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានមេវ អាគតា។

តេសំ តត្ថ វសន្តានំ អយំ មហាបន្ថកទារកោ អញ្ញេ ទារកេ “ចូឡបិតា មហាបិតា”តិ, “អយ្យកោ អយ្យិកា”តិ ច វទន្តេ សុត្វា មាតរំ បុច្ឆិ “អម្ម, អញ្ញេ ទារកា ‘ចូឡបិតា មហាបិតា’តិបិ វទន្តិ, ‘អយ្យកោ អយ្យិកា’តិបិ វទន្តិ, អម្ហាកំ ញាតកា នត្ថី”តិ។ “អាម, តាត, អម្ហាកំ ឯត្ថ ញាតកា នត្ថិ, រាជគហនគរេ បន វោ ធនសេដ្ឋិ នាម អយ្យកោ, តត្ថ អម្ហាកំ ពហូ ញាតកា”តិ។ “កស្មា តត្ថ ន គច្ឆាម, អម្មា”តិ? សា អត្តនោ អគមនការណំ បុត្តស្ស អកថេត្វា បុត្តេសុ បុនប្បុនំ កថេន្តេសុ សាមិកំ អាហ – “ឥមេ ទារកា មំ អតិវិយ កិលមេន្តិ, កិំ នោ មាតាបិតរោ ទិស្វា មំសំ ខាទិស្សន្តិ, ឯហិ ទារកានំ អយ្យកកុលំ ទស្សេស្សាមា”តិ។ “អហំ សម្មុខា ភវិតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, តំ បន តត្ថ នយិស្សាមី”តិ។ “សាធុ, អយ្យ, យេន កេនចិ ឧបាយេន ទារកានំ អយ្យកកុលមេវ ទដ្ឋុំ វដ្ដតី”តិ ទ្វេបិ ជនា ទារកេ អាទាយ អនុបុព្ពេន រាជគហំ បត្វា នគរទ្វារេ ឯកិស្សា សាលាយ និវាសំ កត្វា ទារកមាតា ទ្វេ ទារកេ គហេត្វា អាគតភាវំ មាតាបិតូនំ អារោចាបេសិ។

តេ តំ សាសនំ សុត្វា “សំសារេ វិចរន្តានំ ន បុត្តោ ន ធីតា នាម នត្ថិ, តេ អម្ហាកំ មហាបរាធិកា, ន សក្កា តេហិ អម្ហាកំ ចក្ខុបថេ ឋាតុំ, ឯត្តកំ បន ធនំ គហេត្វា ទ្វេបិ ជនា ផាសុកដ្ឋានំ គន្ត្វា ជីវន្តុ, ទារកេ បន ឥធ បេសេន្តូ”តិ។ សេដ្ឋិធីតា មាតាបិតូហិ បេសិតំ ធនំ គហេត្វា ទារកេ អាគតទូតានំយេវ ហត្ថេ ទត្វា បេសេសិ, ទារកា អយ្យកកុលេ វឌ្ឍន្តិ។ តេសុ ចូឡបន្ថកោ អតិទហរោ, មហាបន្ថកោ បន អយ្យកេន សទ្ធិំ ទសពលស្ស ធម្មកថំ សោតុំ គច្ឆតិ។ តស្ស និច្ចំ សត្ថុ សម្មុខា ធម្មំ សុណន្តស្ស បព្វជ្ជាយ ចិត្តំ នមិ។ សោ អយ្យកំ អាហ “សចេ តុម្ហេ សម្បដិច្ឆថ, អហំ បព្វជេយ្យ”ន្តិ។ “កិំ វទេសិ, តាត, មយ្ហំ សកលលោកស្សាបិ បព្វជ្ជតោ តវេវ បព្វជ្ជា ភទ្ទិកា, សចេ សក្កោសិ, បព្វជ តាតា”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គតោ។ សត្ថា “កិំ មហាសេដ្ឋិ ទារកោ តេ លទ្ធោ”តិ។ “អាម, ភន្តេ អយំ ទារកោ មយ្ហំ នត្តា, តុម្ហាកំ សន្តិកេ បព្វជាមីតិ វទតី”តិ អាហ។ សត្ថា អញ្ញតរំ បិណ្ឌចារិកំ ភិក្ខុំ “ឥមំ ទារកំ បព្វាជេហី”តិ អាណាបេសិ។ ថេរោ តស្ស តចបញ្ចកកម្មដ្ឋានំ អាចិក្ខិត្វា បព្វាជេសិ។ សោ ពហុំ ពុទ្ធវចនំ ឧគ្គណ្ហិត្វា បរិបុណ្ណវស្សោ ឧបសម្បទំ លភិ។ ឧបសម្បន្នោ ហុត្វា យោនិសោមនសិការេ កម្មំ ករោន្តោ អរហត្តំ បាបុណិ។

សោ ឈានសុខេន, មគ្គសុខេន, ផលសុខេន វីតិនាមេន្តោ ចិន្តេសិ “សក្កា នុ ខោ ឥមំ សុខំ ចូឡបន្ថកស្ស ទាតុ”ន្តិ។ តតោ អយ្យកសេដ្ឋិស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “មហាសេដ្ឋិ សចេ តុម្ហេ សម្បដិច្ឆថ, អហំ ចូឡបន្ថកំ បព្វាជេយ្យ”ន្តិ អាហ។ “បព្វាជេថ, ភន្តេ”តិ។ ថេរោ ចូឡបន្ថកទារកំ បព្វាជេត្វា ទសសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេសិ។ ចូឡបន្ថកសាមណេរោ បព្វជិត្វាវ ទន្ធោ អហោសិ។

“បទុមំ យថា កោកនទំ សុគន្ធំ, បាតោ សិយា ផុល្លមវីតគន្ធំ;

អង្គីរសំ បស្ស វិរោចមានំ, តបន្តមាទិច្ចមិវន្តលិក្ខេ”តិ។ (សំ។ និ។ ១។១៣៣; អ។ និ។ ៥។១៩៥) –

ឥមំ ឯកគាថំ ចតូហិ មាសេហិ គណ្ហិតុំ នាសក្ខិ។ សោ កិរ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ បព្ពជិត្វា បញ្ញវា ហុត្វា អញ្ញតរស្ស ទន្ធភិក្ខុនោ ឧទ្ទេសគ្គហណកាលេ បរិហាសកេឡិំ អកាសិ។ សោ ភិក្ខុ តេន បរិហាសេន លជ្ជិតោ នេវ ឧទ្ទេសំ គណ្ហិ, ន សជ្ឈាយមកាសិ។ តេន កម្មេន អយំ បព្ពជិត្វាវ ទន្ធោ ជាតោ, គហិតគហិតំ បទំ ឧបរូបរិ បទំ គណ្ហន្តស្ស នស្សតិ។ តស្ស ឥមមេវ គាថំ គណ្ហិតុំ វាយមន្តស្ស ចត្តារោ មាសា អតិក្កន្តា។

អថ នំ មហាបន្ថកោ អាហ “ចូឡបន្ថក, ត្វំ ឥមស្មិំ សាសនេ អភព្ពោ, ចតូហិ មាសេហិ ឯកម្បិ គាថំ គហេតុំ ន សក្កោសិ, បព្ពជិតកិច្ចំ បន ត្វំ កថំ មត្ថកំ បាបេស្សសិ, និក្ខម ឥតោ”តិ វិហារា និក្កឌ្ឍិ។ ចូឡបន្ថកោ ពុទ្ធសាសនេ សិនេហេន គិហិភាវំ ន បត្ថេតិ។ តស្មិញ្ច កាលេ មហាបន្ថកោ ភត្តុទ្ទេសកោ ហោតិ។ ជីវកោ កោមារភច្ចោ ពហុំ គន្ធមាលំ អាទាយ អត្តនោ អម្ពវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ បូជេត្វា ធម្មំ សុត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ទសពលំ វន្ទិត្វា មហាបន្ថកំ ឧបសង្កមិត្វា “កិត្តកា , ភន្តេ, សត្ថុ សន្តិកេ ភិក្ខូ”តិ បុច្ឆិ។ “បញ្ចមត្តានិ ភិក្ខុសតានី”តិ។ “ស្វេ, ភន្តេ, ពុទ្ធប្បមុខានិ បញ្ច ភិក្ខុសតានិ អាទាយ អម្ហាកំ និវេសនេ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ។ “ឧបាសក, ចូឡបន្ថកោ នាម ភិក្ខុ ទន្ធោ អវិរុឡ្ហិធម្មោ, តំ ឋបេត្វា សេសានំ និមន្តនំ សម្បដិច្ឆាមី”តិ ថេរោ អាហ។ តំ សុត្វា ចូឡបន្ថកោ ចិន្តេសិ “ថេរោ ឯត្តកានំ ភិក្ខូនំ និមន្តនំ សម្បដិច្ឆន្តោ មំ ពាហិរំ កត្វា សម្បដិច្ឆតិ, និស្សំសយំ មយ្ហំ ភាតិកស្ស មយិ ចិត្តំ ភិន្នំ ភវិស្សតិ, កិំ ទានិ មយ្ហំ ឥមិនា សាសនេន, គិហី ហុត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ ករោន្តោ ជីវិស្សាមី”តិ។

សោ បុនទិវសេ បាតោវ “គិហី ភវិស្សាមី”តិ បាយាសិ។ សត្ថា បច្ចូសកាលេយេវ លោកំ ឱលោកេន្តោ ឥទំ ការណំ ទិស្វា បឋមតរំ គន្ត្វា ចូឡបន្ថកស្ស គមនមគ្គេ ទ្វារកោដ្ឋកេ ចង្កមន្តោ អដ្ឋាសិ។ ចូឡបន្ថកោ ឃរំ គច្ឆន្តោ សត្ថារំ ទិស្វា ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិ។ អថ នំ សត្ថា “កហំ បន, ត្វំ ចូឡបន្ថក, ឥមាយ វេលាយ គច្ឆសី”តិ អាហ។ “ភាតា មំ, ភន្តេ, និក្កឌ្ឍតិ , តេនាហំ វិព្ភមិស្សាមី”តិ។ “ចូឡបន្ថក, តវ បព្ពជ្ជា នាម មម សន្តកា, ភាតរា និក្កឌ្ឍិតោ កស្មា មម សន្តិកំ នាគញ្ឆិ? ឯហិ កិំ តេ គិហិភាវេន, មម សន្តិកេ ភវិស្សសី”តិ ភគវា ចូឡបន្ថកំ អាទាយ គន្ត្វា គន្ធកុដិប្បមុខេ និសីទាបេត្វា “ចូឡបន្ថក, ត្វំ បុរត្ថាភិមុខោ ហុត្វា ឥមំ បិលោតិកំ ‘រជោហរណំ រជោហរណ’ន្តិ បរិមជ្ជន្តោ ឥធេវ ហោហី”តិ ឥទ្ធិយា អភិសង្ខតំ បរិសុទ្ធំ បិលោតិកខណ្ឌំ ទត្វា កាលេ អារោចិតេ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ ជីវកស្ស គេហំ គន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិ។

ចូឡបន្ថកោបិ សូរិយំ ឱលោកេន្តោ តំ បិលោតិកខណ្ឌំ “រជោហរណំ រជោហរណ”ន្តិ បរិមជ្ជន្តោ និសីទិ, តស្ស តំ បិលោតិកខណ្ឌំ បរិមជ្ជន្តស្ស បរិមជ្ជន្តស្ស កិលិដ្ឋំ អហោសិ។ តតោ ចិន្តេសិ “ឥទំ បិលោតិកខណ្ឌំ អតិវិយ បរិសុទ្ធំ, ឥមំ បន អត្តភាវំ និស្សាយ បុរិមបកតិំ វិជហិត្វា ឯវំ កិលិដ្ឋំ ជាតំ, អនិច្ចា វត សង្ខារា”តិ ខយវយំ បដ្ឋបេន្តោ វិបស្សនំ វឌ្ឍេសិ។ សត្ថា “ចូឡបន្ថកស្ស ចិត្តំ វិបស្សនំ

ᩋᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨧᩪᩊᨷᨶ᩠ᨳᨠ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨲᩴ ᨷᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᨡᨱ᩠ᨯᨾᩮᩅ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩁᨩᩮᩣᩁᨬ᩠ᨩᩥᨲᩴ ᨩᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩁᩥ, ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨷᨶ ᨲᩮ ᩁᩣᨣᩁᨩᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮ ᩉᩁᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᨽᩣᩈᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨾᩣᨶᩁᩪᨷᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᩁᩣᨣᩮᩣ ᩁᨩᩮᩣ ᨶ ᨧ ᨷᨶ ᩁᩮᨱᩩ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩁᩣᨣᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ ᩁᨩᩮᩣᨲᩥ;

ᩑᨲᩴ ᩁᨩᩴ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮᩣ, ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᩅᩥᨣᨲᩁᨩᩔ ᩈᩣᩈᨶᩮ᪨

“ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᩁᨩᩮᩣ ᨶ ᨧ ᨷᨶ ᩁᩮᨱᩩ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨴᩮᩣᩈᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ ᩁᨩᩮᩣᨲᩥ;

ᩑᨲᩴ ᩁᨩᩴ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮᩣ, ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᩅᩥᨣᨲᩁᨩᩔ ᩈᩣᩈᨶᩮ᪨

“ᨾᩮᩣᩉᩮᩣ ᩁᨩᩮᩣ ᨶ ᨧ ᨷᨶ ᩁᩮᨱᩩ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨾᩮᩣᩉᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ ᩁᨩᩮᩣᨲᩥ;

ᩑᨲᩴ ᩁᨩᩴ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮᩣ, ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᩅᩥᨣᨲᩁᨩᩔ ᩈᩣᩈᨶᩮ”ᨲᩥ᪨ (ᨾᩉᩣᨶᩥ᪨ ᪂᪐᪙; ᨧᩪᩊᨶᩥ᪨ ᩏᨴᨿᨾᩣᨱᩅᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪗᪔);

ᨣᩣᨳᩣᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨧᩪᩊᨷᨶ᩠ᨳᨠᩮᩣ ᩈᩉ ᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ, ᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩉᩥᨿᩮᩅᩔ ᨲᩦᨱᩥ ᨷᩥᨭᨠᩣᨶᩥ ᩋᩣᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᨷᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩃᩣᨭᨲᩮᩣ ᩈᩮᨴᩮ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩮ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩈᩣᨭᨠᩮᨶ ᨶᩃᩣᨭᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨨᩥ, ᩈᩣᨭᨠᩮᩣ ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩍᨾᩴ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᩣ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩈᩣᨭᨠᩮᩣ ᨷᨠᨲᩥᩴ ᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ, ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᩅᨲ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ”ᨲᩥ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨭᩥᩃᨽᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶᩔ ᩁᨩᩮᩣᩉᩁᨱᨾᩮᩅ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ᪨

ᨩᩦᩅᨠᩮᩣᨷᩥ ᨡᩮᩣ ᨠᩮᩣᨾᩣᩁᨽᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨴᩈᨻᩃᩔ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᩣᨴᨠᩴ ᩏᨷᨶᩣᨾᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶᨶᩩ, ᨩᩦᩅᨠ, ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩥᨴᩉᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨷᨶ᩠ᨳᨠᩮᩣ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨩᩦᩅᨠᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨩᩦᩅᨠᩮᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᨽᨱᩮ, ᨣᨧ᩠ᨨ, ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᩅᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᩅᩣ ᨩᩣᨶᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨧᩪᩊᨷᨶ᩠ᨳᨠᩮᩣ “ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨽᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ‘ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ’ᨲᩥ ᨽᨱᨲᩥ, ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᨾᩔ ᨷᨠᩣᩈᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩈᨠᩃᩴ ᩋᨾ᩠ᨻᩅᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴᨿᩮᩅ ᨷᩪᩁᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨧᩦᩅᩁᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩁᨩᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᨩ᩠ᨫᩣᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩈᨴᩥᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩉᩔᩴ ᨾᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨻᩉᩪ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿ᩠ᨿ, ᩈᨠᩃᩴ ᩋᨾ᩠ᨻᩅᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩦᩅᨠᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣᨷᩥ ᨡᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ –

“ᩈᩉᩔᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᨾᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨷᨶ᩠ᨳᨠᩮᩣ;

តិឋិឥដ្ឋចេត ររយុ, ឃាច កាលប្បចេឥតា”តិ៍ (ឆេរកា៍ ៥៩១);

អថ សត្ថា តំ បុរិសំ អាហ – “ចិហារំ គន្ត្វា ‘សត្ថា ទុក្ខអបគ្គកំ តាយ បក្កោសតី’តិ ចេឥហី”តិ៍ តេត គន្ត្វា តឆាចុត្តេ “អហំ ទុក្ខអបគ្គកោ, អហំ ទុក្ខអបគ្គកោ”តិ យុលសហស្សំ វុឌ្ឍហិ៍ បុរិសោ គន្ត្វា “សព្ពេបិ កិរ តេ, ភត្តេ, ទុក្ខអបគ្គកា យេច តាយា”តិ អាហ៍ តេត ហិ ត្វំ គន្ត្វា យោ បឋមំ “អហំ ទុក្ខអបគ្គកោ”តិ ចឥតិ, តំ ហត្ថេ គណ្ហាអថយេសា អត្តូរឆាយិស្សត្តីតិ៍ សោ តឆា អកាសិ, តាចទេឥច សហស្សុយត្វា កិក្ខូ អត្តូរឆាយិសុ៍ ឆេរោ តេត បុរិសេត សទ្ធិំ អកយាសិ៍ សត្ថា កត្តកិច្ចបរិយោសាតេ ឌីចកំ អាយត្តេសិ “ឌីចក, ទុក្ខអបគ្គកស្ស បត្តំ គណ្ហ អយំ តេ អគុយោឥតំ ករិស្សតី”តិ៍ ឌីចកោ តឆា អកាសិ៍ ឆេរោ សីហតាឥំ តឥត្តា តទុលសីហោ ចិយ តីលិ បិដកាតិ សំលោកេត្វា អគុយោឥតំ អកាសិ៍

សត្ថា វុឌ្ឍាឃាសតា កិក្ខុសង្ឃបរិចារោ ចិហារំ គន្ត្វា កិក្ខូហិ ចត្តេ ឥស្សិតេ វុឌ្ឍាឃាសតា គន្ធកុដិប្បមុខេ ឋត្វា កិក្ខុសង្ឃស្ស សុគតោចាឥំ ឥត្វា កយដ្ឋាតំ កចេត្វា កិក្ខុសង្ឃំ វុយ្យោជេត្វា សុរកិគន្ធចាសិតំ គន្ធកុដិំ បចិសិត្វា ឥក្ខិណេត បស្សេត សីហសេយ្យំ វុបគតោ៍ អថ សាយត្ហសមយេ ធម្មសកាយំ កិក្ខូ ឆ្លតោ ចិតោ ច សយោយសិត្វា រត្តកម្ពលសាណិ បរិក្ខិបត្តា ចិយ តិសីឥិត្វា សត្ថុ គុណកថំ អារកិសុ “អាចុសោ, យហាបគ្គកោ ទុក្ខអបគ្គកស្ស អជ្ឈាសយំ អជាតត្តោ ‘ចត្វាហិ យាសេហិ ឯកកាថំ គហិតុំ ត សក្កោតី’តិ, ឥត្តេ្ធ អយ’ត្តិ ចិហារា តិក្កឌ្ឍិ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ បត អត្តុតោ អត្តុត្តរធម្មរាជតាយ ឯកស្មិំយេចស្ស អត្តរកត្តេ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ អទាសិ, តីលិ បិដកាតិ បដិសម្ភិទាហិយេច អាកតាតិ, អហោ ពុទ្ធាតំ ពលំ តាម យហត្ត”ត្តិ៍

អថ ភកចា ធម្មសកាយំ ពួយំ កថាបចត្តិំ ញាត្វា “អជ្ជ យយា គត្តុំ ចដ្ឋតី”តិ ពុទ្ធសេយ្យាយ វុឌ្ឍាយ សុរត្តទុបដ្ដំ តិចាសេត្វា ចិជ្ជុលតំ ចិយ កាយពន្ធតំ ពន្ធិត្វា រត្តកម្ពលសឌិសំ សុគតយហាឌីចរំ បារុបិត្វា សុរកិគន្ធកុដិតោ តិក្ខម្ម យត្តចារណោ ចិយ សីហចិក្កត្តចិលាសេត

ចិជម្ភយាតោ សីហោ ចិយ អតត្តាយ ពុទ្ធលីលាយ ធម្មសកំ គន្ត្វា អលង្កតយណ្ឌបយជ្ឈេ សុបញ្ញត្តចរពុទ្ធាសតំ អភិរុយ្ហ ឆព្ពណ្ណពុទ្ធរស្មិយោ ចិស្សជ្ជេត្តោ អណ្ណចកុច្ឆិំ ខ្ចភាសយយាតោ យុគន្ធរយត្ថកេ ពាលសុរិយោ ចិយ អាសតយជ្ឈេ តិសីឥិ៍ សម្មាសម្ពុទ្ធេ បត អាកតយត្តេ កិក្ខុសង្ឃោ កថំ បច្ឆិត្ថិត្វា តុណ្ហីអហោសិ៍

សត្ថា មុទុកេត យេត្តចិត្តេត បរិសំ ឱលោកេត្វា “អយំ បរិសា អតិចិយ សោភតិ, ឯកស្សបិ ហត្ថកុក្កុច្ចំ ចា បាឥកុក្កុច្ចំ ចា វុក្កាសិតសទ្ទោ ចា ខិបិតសទ្ទោ ចា តត្ថិ, សព្ពេបិមេ ពុទ្ធគារចេត សគារចា ពុទ្ធតេជេត តជ្ជិតា យយិ អាយុកប្បម្បិ អកថេត្វា តិសិត្តេ បឋមំ កថំ សមុដ្ឋាបេត្វា ត កថេស្សត្តិ, កថាសមុដ្ឋាបតចត្តំ តាម យយាច ជាតិតព្ពំ, អហមេច បឋមំ កថេស្សាមី”តិ មធុរេត ព្រហ្មស្សរេត កិក្ខូ អាយត្តេត្វា “កាយ ត្ថ, កិក្ខវេ , ឯតរហិ កថាយ សត្តិសិត្តា, កា ច បត វោ អត្តរាកថា ចិប្បកតា”តិ អាហ៍ ភត្តេ, ត យយំ ពួយស្មិំ

ឋាតេ តិសិត្តា អញ្ញំ តិរច្ឆាតកថំ កថេម, តុម្ហាកំយេច បត គុណេ ចណ្ណយមាតា តិសិត្តាម្ហ៍ “អាចុសោ យហាបគ្គកោ ទុក្ខអបគ្គកស្ស

អជ្ឈាសយំ អជាតត្តោ ‘ចត្វាហិ យាសេហិ ឯកំ កាថំ គហិតុំ ត សក្កោតី’តិ, ឥត្តេ្ធ អយ’ត្តិ ចិហារា តិក្កឌ្ឍិ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ បត

អត្តុត្តរធម្មរាជតាយ ឯកស្មិំយេចស្ស អត្តរកត្តេ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ អទាសិ, អហោ ពុទ្ធាតំ ពលំ តាម យហត្ត”ត្តិ៍ សត្ថា កិក្ខូតំ កថំ

សុត្វា “ភិក្ខវេ, ចូឡបន្ថកោ មយំ និស្សាយ ឥទានិ ធម្មេសុ ធម្មមហត្តំ បត្តោ, បុព្ពេ បន មយំ និស្សាយ ភោគេសុបិ ភោគមហត្តំ បត្តោ”តិ អាហ។ ភិក្ខូ តស្សត្ថស្ស អាវិភាវត្ថំ ភគវន្តំ យាចិំសុ។ ភគវា ភវន្តរេន បដិច្ឆន្នំ ការណំ បាកដំ អកាសិ។

អតីតេ កាសិរដ្ឋេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សេដ្ឋិកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ សេដ្ឋិដ្ឋានំ លភិត្វា ចូឡសេដ្ឋិ នាម អហោសិ, សោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សព្ពនិមិត្តានិ ជានាតិ។ សោ ឯកទិវសំ រាជុបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ អន្តរវីថិយំ មតមូសិកំ ទិស្វា តង្ខណញ្ញេវ នក្ខត្តំ សមានេត្វា ឥទមាហ “សក្កា ចក្ខុមតា កុលបុត្តេន ឥមំ ឧន្ទូរំ គហេត្វា បុត្តទារភរណញ្ច កាតុំ កម្មន្តេ ច បយោជេតុ”ន្តិ? អញ្ញតរោ ទុគ្គតកុលបុត្តោ តំ សេដ្ឋិស្ស វចនំ សុត្វា “នាយំ អជានិត្វា កថេស្សតី”តិ តំ មូសិកំ គហេត្វា ឯកស្មិំ អាបណេ ពិឡាលស្សត្ថាយ វិក្កិណិត្វា កាកណិកំ លភិត្វា តាយ កាកណិកាយ ផាណិតំ គហេត្វា ឯកេន ឃដេន បានីយំ គណ្ហិ។ សោ អរញ្ញតោ អាគច្ឆន្តេ មាលាការេ ទិស្វា ថោកំ ថោកំ ផាណិតខណ្ឌំ ទត្វា ឧឡុង្កេន បានីយំ អទាសិ, តេ តស្ស ឯកេកំ បុប្ផមុដ្ឋិំ អទំសុ។ សោ តេន បុប្ផមូលេន បុនទិវសេបិ ផាណិតញ្ច បានីយឃដញ្ច គហេត្វា បុប្ផារាមមេវ គតោ។ តស្ស តំ ទិវសំ មាលាការា អឌ្ឍោចិតកេ បុប្ផគច្ឆេ ទត្វា អគមំសុ។ សោ ន ចិរស្សេវ ឥមិនា ឧបាយេន អដ្ឋ កហាបណេ លភិ។

បុន ឯកស្មិំ វាតវុដ្ឋិទិវសេ រាជុយ្យានេ ពហូ សុក្ខទណ្ឌកា ច សាខា ច បលាសញ្ច វាតេន បាតិតំ ហោតិ, ឧយ្យានបាលោ ឆឌ្ឌេតុំ ឧបាយំ ន បស្សតិ។ សោ តត្ថ គន្ត្វា “សចេ ឥមានិ ទារុបណ្ណានិ មយ្ហំ ទស្សសិ, អហំ តេ ឥមានិ សព្ពានិ នីហរិស្សាមី”តិ ឧយ្យានបាលំ អាហ, សោ “គណ្ហ អយ្យា”តិ សម្បដិច្ឆិ។ ចូឡន្តេវាសិកោ ទារកានំ កីឡនមណ្ឌលំ គន្ត្វា ផាណិតំ ទត្វា មុហុត្តេន សព្ពានិ ទារុបណ្ណានិ នីហរាបេត្វា ឧយ្យានទ្វារេ រាសិំ ការេសិ។ តទា រាជកុម្ភការោ រាជកុលេ ភាជនានំ បចនត្ថាយ ទារូនិ បរិយេសមានោ ឧយ្យានទ្វារេ តានិ ទិស្វា តស្ស ហត្ថតោ កិណិត្វា គណ្ហិ។ តំ ទិវសំ ចូឡន្តេវាសិកោ ទារុវិក្កយេន សោឡស កហាបណេ ចាដិអាទីនិ ច បញ្ច ភាជនានិ លភិ។

សោ ចតុវីសតិយា កហាបណេសុ ជាតេសុ “អត្ថិ អយំ ឧបាយោ មយ្ហ”ន្តិ នគរទ្វារតោ អវិទូរេ ឋានេ ឯកំ បានីយចាដិំ ឋបេត្វា បញ្ចសតេ តិណហារកេ បានីយេន ឧបដ្ឋហិ។ តេ អាហំសុ “សម្ម, ត្វំ អម្ហាកំ ពហូបការោ, កិំ តេ ករោមា”តិ? សោ “មយ្ហំ កិច្ចេ ឧប្បន្នេ ករិស្សថា”តិ វត្វា ឥតោ ចិតោ ច វិចរន្តោ ថលបថកម្មិកេន ច ជលបថកម្មិកេន ច សទ្ធិំ មិត្តសន្ថវំ អកាសិ។ តស្ស ថលបថកម្មិកោ “ស្វេ ឥមំ នគរំ អស្សវាណិជកោ បញ្ច អស្សសតានិ គហេត្វា អាគមិស្សតី”តិ អាចិក្ខិ។ សោ តស្ស វចនំ សុត្វា តិណហារកេ អាហ “អជ្ជ មយ្ហំ ឯកេកំ តិណកលាបំ ទេថ, យាវ ច មយ្ហំ តិណេ អវិក្កិណិតេ អត្តនោ តិណំ មា វិក្កិណថា”តិ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា បញ្ច តិណកលាបសតានិ អាហរិត្វា តស្ស ឃរេ បាតយិំសុ។ អស្សវាណិជោ សកលនគរេ អស្សានំ គោចរំ អលភិត្វា តស្ស សហស្សំ ទត្វា តំ តិណំ គណ្ហិ។

តតោ កតិបាហច្ចយេន តស្ស ជលបថកម្មិកោ សហាយកោ អារោចេសិ “បដ្ដនំ មហានាវា អាគតា”តិ។ សោ “អត្ថិ អយំ ឧបាយោ”តិ អដ្ឋហិ កហាបណេហិ សព្ពបរិវារសម្បន្នំ តាវកាលិកំ រថំ គហេត្វា មហន្តេន យសេន នាវាបដ្ដនំ គន្ត្វា ឯកំ អង្គុលិមុទ្ទិកំ នាវិកស្ស សច្ចការំ ទត្វា អវិទូរេ ឋានេ សាណិយា បរិក្ខិបាបេត្វា និសិន្នោ បុរិសេ អាណាបេសិ “ពាហិរកេសុ វាណិជេសុ អាគតេសុ តតិយេន

បដិហារេន មំ អារោចេថា”តិ ។ “នាវា អាគតា”តិ សុត្វា ពារាណសិតោ សតមត្តា វាណិជា “ភណ្ឌំ គណ្ហាមា”តិ អាគមិំសុ។ ភណ្ឌំ តុម្ហេ ន លភិស្សថ, អសុកដ្ឋានេ នាម មហាវាណិជេន សច្ចការោ ទិន្នោ”តិ។ តេ តំ សុត្វា តស្ស សន្តិកំ អាគតា។ បាទមូលិកបុរិសា បុរិមសញ្ញាវសេន តតិយេន បដិហារេន តេសំ អាគតភាវំ អារោចេសុំ។ តេ សតមត្តា វាណិជា ឯកេកំ សហស្សំ ទត្វា តេន សទ្ធិំ នាវាយ បត្តិកា ហុត្វា បុន ឯកេកំ សហស្សំ ទត្វា បត្តិំ វិស្សជ្ជាបេត្វា ភណ្ឌំ អត្តនោ សន្តកមកំសុ។

ចូឡន្តេវាសិកោ ទ្វេ សតសហស្សានិ គហេត្វា ពារាណសិំ អាគន្ត្វា “កតញ្ញុនា ភវិតុំ វដ្ដតី”តិ ឯកំ សតសហស្សំ គាហាបេត្វា ចូឡកសេដ្ឋិស្ស សមីបំ គតោ។ អថ នំ សេដ្ឋិ “កិំ តេ, តាត, កត្វា ឥទំ ធនំ លទ្ធ”ន្តិ បុច្ឆិ។ សោ “តុម្ហេហិ កថិតឧបាយេ ឋត្វា ចតុមាសព្ភន្តរេយេវ លទ្ធ”ន្តិ មតមូសិកំ អាទិំ កត្វា សព្ពំ វត្ថុំ កថេសិ។ ចូឡកសេដ្ឋិ តស្ស វចនំ សុត្វា “ឥទានិ ឯវរូបំ ទារកំ មម សន្តកំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ វយប្បត្តំ អត្តនោ ធីតរំ ទត្វា សកលកុដុម្ពស្ស សាមិកំ អកាសិ។ សោ សេដ្ឋិនោ អច្ចយេន តស្មិំ នគរេ សេដ្ឋិដ្ឋានំ លភិ។ ពោធិសត្តោបិ យថាកម្មំ អគមាសិ។

សម្មាសម្ពុទ្ធោបិ ឥមំ ធម្មទេសនំ កថេត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថំ កថេសិ –

៣។

“អប្បកេនបិ មេធាវី, បាភតេន វិចក្ខណោ;

សមុដ្ឋាបេតិ អត្តានំ, អណុំ អគ្គិំវ សន្ធមំ”ន្តិ។

តត្ថ អប្បកេនបីតិ ថោកេនបិ បរិត្តកេនបិ។ មេធាវីតិ បញ្ញវា។ បាភតេនាតិ ភណ្ឌមូលេន។ វិចក្ខណោតិ វោហារកុសលោ។ សមុដ្ឋាបេតិ អត្តានន្តិ មហន្តំ ធនញ្ច យសញ្ច ឧប្បាទេត្វា តត្ថ អត្តានំ សណ្ឋាបេតិ បតិដ្ឋាបេតិ។ យថា កិំ? អណុំ អគ្គិំវ សន្ធមំ, យថា បណ្ឌិតោ បុរិសោ បរិត្តំ អគ្គិំ អនុក្កមេន គោមយចុណ្ណាទីនិ បក្ខិបិត្វា មុខវាតេន ធមន្តោ សមុដ្ឋាបេតិ វឌ្ឍេតិ មហន្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ ករោតិ, ឯវមេវ បណ្ឌិតោ ថោកម្បិ បាភតំ លភិត្វា នានាឧបាយេហិ បយោជេត្វា ធនញ្ច យសញ្ច វឌ្ឍេតិ , វឌ្ឍេត្វា ច បន តត្ថ អត្តានំ បតិដ្ឋាបេតិ, តាយ ឯវ វា បន ធនយសមហន្តតាយ អត្តានំ សមុដ្ឋាបេតិ, អភិញ្ញាតំ បាកដំ ករោតីតិ អត្ថោ។

ឥតិ ភគវា “ភិក្ខវេ, ចូឡបន្ថកោ មំ និស្សាយ ឥទានិ ធម្មេសុ ធម្មមហន្តតំ បត្តោ, បុព្ពេ បន ភោគេសុបិ ភោគមហន្តតំ បាបុណី”តិ ឯវំ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ទ្វេ វត្ថូនិ កថេត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា ចូឡន្តេវាសិកោ ចូឡបន្ថកោ អហោសិ, ចូឡកសេដ្ឋិ បន អហមេវ អហោសី”ន្តិ ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ។

ចូឡកសេដ្ឋិជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

៥. តណ្ឌុលនាឡិជាតកវណ្ណនា

កិមគ្ឃតិ តណ្ឌុលនាឡិកាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ លាឡុទាយិត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិំ សមយេ អាយស្មា ទព្វោ មល្លបុត្តោ សង្ឃស្ស ភត្តុទ្ទេសកោ ហោតិ។ តស្មិំ បាតោវ សលាកភត្តានិ ឧទ្ទិសមានេ លាឡុទាយិត្ថេរស្ស កទាចិ វរភត្តំ បាបុណាតិ, កទាចិ លាមកភត្តំ។ សោ លាមកភត្តស្ស បត្តទិវសេ សលាកគ្គំ អាកុលំ ករោតិ, “កិំ ទព្វោវ សលាកំ ទាតុំ ជានាតិ, អម្ហេ ន ជានាមា”តិ វទតិ។ តស្មិំ សលាកគ្គំ អាកុលំ ករោន្តេ “ហន្ទ ទានិ ត្វមេវ សលាកំ ទេហី”តិ សលាកបច្ឆិំ អទំសុ។ តតោ បដ្ឋាយ សោ សង្ឃស្ស សលាកំ អទាសិ។ ទេន្តោ ច បន “ឥទំ វរភត្ត”ន្តិ វា “លាមកភត្ត”ន្តិ វា “អសុកវស្សគ្គេ វរភត្ត”ន្តិ វា “អសុកវស្សគ្គេ លាមកភត្ត”ន្តិ វា ន ជានាតិ, ឋិតិកំ ករោន្តោបិ “អសុកវស្សគ្គេ ឋិតិកា”តិ ន សល្លក្ខេតិ។ ភិក្ខូនំ ឋិតវេលាយ “ឥមស្មិំ ឋានេ អយំ ឋិតិកា ឋិតា, ឥមស្មិំ ឋានេ អយ”ន្តិ ភូមិយំ វា ភិត្តិយំ វា លេខំ កឌ្ឍតិ។ បុនទិវសេ សលាកគ្គេ ភិក្ខូ មន្ទតរា វា ហោន្តិ ពហុតរា វា, តេសុ មន្ទតរេសុ លេខា ហេដ្ឋា ហោតិ, ពហុតរេសុ ឧបរិ។ សោ ឋិតិកំ អជានន្តោ លេខាសញ្ញាយ សលាកំ ទេតិ។

អថ នំ ភិក្ខូ “អាវុសោ, ឧទាយិ, លេខា នាម ហេដ្ឋា វា ហោតិ ឧបរិ វា, វរភត្តំ បន អសុកវស្សគ្គេ ឋិតំ, លាមកភត្តំ អសុកវស្សគ្គេ”តិ អាហំសុ។ សោ ភិក្ខូ បដិប្ផរន្តោ “យទិ ឯវំ អយំ លេខា កស្មា ឯវំ ឋិតា, កិំ អហំ តុម្ហាកំ សទ្ទហាមិ, ឥមិស្សា លេខាយ សទ្ទហាមី”តិ វទតិ។ អថ នំ ទហរា ច សាមណេរា ច “អាវុសោ លាឡុទាយិ តយិ សលាកំ ទេន្តេ ភិក្ខូ លាភេន បរិហាយន្តិ, ន ត្វំ ទាតុំ អនុច្ឆវិកោ, គច្ឆ ឥតោ”តិ សលាកគ្គតោ និក្កឌ្ឍិំសុ។ តស្មិំ ខណេ សលាកគ្គេ មហន្តំ កោលាហលំ អហោសិ។ តំ សុត្វា សត្ថា អានន្ទត្ថេរំ បុច្ឆិ “អានន្ទ, សលាកគ្គេ មហន្តំ កោលាហលំ, កិំ សទ្ទោ នាមេសោ”តិ។ ថេរោ តថាគតស្ស តមត្ថំ អារោចេសិ។ “អានន្ទ, ន ឥទានេវ លាឡុទាយិ អត្តនោ ពាលតាយ បរេសំ លាភហានិំ ករោតិ, បុព្ពេបិ អកាសិយេវា”តិ អាហ។ ថេរោ តស្សត្ថស្ស អាវិភាវត្ថំ ភគវន្តំ យាចិ។ ភគវា ភវន្តរេន បដិច្ឆន្នំ ការណំ បាកដំ អកាសិ។

អតីតេ កាសិរដ្ឋេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ រាជា អហោសិ។ តទា អម្ហាកំ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្ឃាបនិកោ អហោសិ។ ហត្ថិអស្សាទីនិ ចេវ មណិសុវណ្ណាទីនិ ច អគ្ឃាបេសិ, អគ្ឃាបេត្វា ភណ្ឌសាមិកានំ ភណ្ឌានុរូបមេវ មូលំ ទាបេសិ។ រាជា បន លុទ្ធោ ហោតិ, សោ លោភបកតិតាយ ឯវំ ចិន្តេសិ “អយំ អគ្ឃាបនិកោ ឯវំ អគ្ឃាបេន្តោ ន ចិរស្សេវ មម គេហេ ធនំ បរិក្ខយំ គមេស្សតិ, អញ្ញំ អគ្ឃាបនិកំ ករិស្សាមី”តិ។ សោ សីហបញ្ជរំ ឧគ្ឃាដេត្វា រាជង្គណំ ឱលោកេន្តោ ឯកំ គាមិកមនុស្សំ លោលពាលំ រាជង្គណេន គច្ឆន្តំ ទិស្វា “ឯស មយ្ហំ អគ្ឃាបនិកកម្មំ កាតុំ សក្ខិស្សតី”តិ តំ បក្កោសាបេត្វា “សក្ខិស្សសិ, ភណេ, អម្ហាកំ អគ្ឃាបនិកកម្មំ កាតុ”ន្តិ អាហ។ “សក្ខិស្សាមិ, ទេវា”តិ។ រាជា អត្តនោ ធនរក្ខនត្ថាយ តំ ពាលំ អគ្ឃាបនិកកម្មេ ឋបេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ សោ ពាលោ ហត្ថិអស្សាទីនិ អគ្ឃាបេន្តោ អគ្ឃំ ហាបេត្វា យថារុចិយា កថេសិ។ តស្ស ឋានន្តរេ ឋិតត្តា យំ សោ កថេតិ, តទេវ មូលំ ហោតិ។

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᨷᨳᨲᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᩋᩔᩅᩣᨱᩥᨩᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᩔᩈᨲᩣᨶᩥ ᩋᩣᨶᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩔᩮ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᩔᩈᨲᩣᨶᩥ ᩑᨠᩴ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨷᨶ “ᩋᩔᩅᩣᨱᩥᨩᩔ ᩑᨠᩴ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩴ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩔᩮ ᩋᩔᩈᩣᩃᩣᨿᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩋᩔᩅᩣᨱᩥᨩᩮᩣ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᨶᩥᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨠᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨲᩔ ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᩃᨬ᩠ᨩᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨳ ‘ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨲᩣᩅ ᩋᩔᩣ ᩑᨠᩴ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨬᩣᨲᨾᩮᨲᩴ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨷᨶ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᨿᩣ ᩋᨣ᩠ᨥᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨾ᩠ᩉᩣ, ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨳ ᨶᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩣ ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨶ᩠’ᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩦᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩋᩔᩅᩣᨱᩥᨩᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᨶᩥᨠᩔ ᩃᨬ᩠ᨩᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩃᨬ᩠ᨩᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩥ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᩮᨲᩩᨶ᩠”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᨶ᩠”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᨻᩉᩪ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᩔᩅᩣᨱᩥᨩᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨴᩮᩅ, ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᩔᩈᨲᩣᨶᩥ ᩑᨠᩴ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨩᩣᨶᩣᨾ, ᩈᩣ ᨷᨶ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥ ᨠᩥᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩦᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᨶᩥᨠᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨳ ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᨶᩥᨠ, ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᩔᩈᨲᩣᨶᩥ ᨠᩥᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᩴ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨽᨱᩮ, ᩋᩔᩣ ᨲᩣᩅ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᨶ᩠ᨲᩩ᪨ ᩈᩣ ᨷᨶ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥ ᨠᩥᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨻᩣᩃᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ “ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩁᨻᩣᩉᩥᩁᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᩴ ᩋᩔᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᨷᩩᨶ ᩅᩣᨱᩥᨩᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩃᨬ᩠ᨩᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩣᨿ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩁᨻᩣᩉᩥᩁᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨷᨶ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩣ ᨷᩣᨠᩣᩁᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨴᨾᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩴ, ᨻᩣᩉᩥᩁᩴ ᨷᨶ ᨲᩥᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩥᨠᩴ ᩁᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᩍᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨻᩣᩃᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩁᨻᩣᩉᩥᩁᩴ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩣᨿ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᩮᩈᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨷᩣᨱᩥᩴ ᨷᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩈᨾᩣᨶᩣ “ᨾᨿᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨷᨳᩅᩥᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨶᨣ᩠ᨥᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ ᩋᩉᩩᨾ᩠ᩉ, ᩑᩅᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᩁ ᩈᩁᩣᨩᨠᩴ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩥ, ᩋᩉᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᨶᩥᨠᩔ ᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ, ᨠᩉᩴ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᩋᨿᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᨶᩥᨠᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩈᩥ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᩉᩣᩈᩴ ᩋᨠᩴᩈᩩ –

᪅᪨

“ᨠᩥᨾᨣ᩠ᨥᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩣᨿᩴ, ᩋᩔᩣᨶ ᨾᩪᩃᩣᨿ ᩅᨴᩮᩉᩥ ᩁᩣᨩ;

ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩁᨻᩣᩉᩥᩁᩴ, ᩋᨿᨾᨣ᩠ᨥᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᩃᨩ᩠ᨩᩥᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨻᩣᩃᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨷᨶᩥᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ទ្វេ វត្ថូនិ កថេត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា គាមិកពាលអគ្ឃាបនិកោ លាឡុទាយី អហោសិ, បណ្ឌិតអគ្ឃាបនិកោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ។

តណ្ឌុលនាឡិជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

៦. ទេវធម្មជាតកវណ្ណនា

ហិរោត្តប្បសម្បន្នាតិ ឥទំ ភគវា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ពហុភណ្ឌិកំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិវាសី កិរេកោ កុដុម្ពិកោ ភរិយាយ កាលកតាយ បព្វជិ។ សោ បព្វជន្តោ អត្តនោ បរិវេណញ្ច អគ្គិសាលញ្ច ភណ្ឌគព្ភញ្ច ការេត្វា ភណ្ឌគព្ភំ សប្បិតេលាទីហិ បូរេត្វា បព្វជិ។ បព្វជិត្វា ច បន អត្តនោ ទាសេ បក្កោសាបេត្វា យថារុចិំ អាហារំ បចាបេត្វា ភុញ្ជតិ, ពហុបរិក្ខារោ ច អហោសិ, រត្តិំ អញ្ញំ និវាសនបារុបនំ ហោតិ, ទិវា អញ្ញំ។ វិហារបច្ចន្តេ វសតិ។ តស្សេកទិវសំ ចីវរបច្ចត្ថរណាទីនិ នីហរិត្វា បរិវេណេ បត្ថរិត្វា សុក្ខាបេន្តស្ស សម្ពហុលា ជានបទា ភិក្ខូ សេនាសនចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បរិវេណំ គន្ត្វា ចីវរាទីនិ ទិស្វា “កស្សិមានី”តិ បុច្ឆិំសុ។ សោ “មយ្ហំ អាវុសោ”តិ អាហ។ “អាវុសោ, ឥទម្បិ ចីវរំ, ឥទម្បិ និវាសនំ, ឥទម្បិ បច្ចត្ថរណំ, សព្ពំ តុយ្ហមេវា”តិ? “អាម មយ្ហមេវា”តិ។ “អាវុសោ ភគវតា តីណិ ចីវរានិ អនុញ្ញាតានិ, ត្វំ ឯវំ អប្បិច្ឆស្ស ពុទ្ធស្ស សាសនេ បព្វជិត្វា ឯវំ ពហុបរិក្ខារោ ជាតោ, ឯហិ តំ ទសពលស្ស សន្តិកំ នេស្សាមា”តិ តំ អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ អគមំសុ។

សត្ថា ទិស្វាវ “កិំ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, អនិច្ឆមានកំយេវ ភិក្ខុំ គហេត្វា អាគតត្ថា”តិ អាហ។ “ភន្តេ, អយំ ភិក្ខុ ពហុភណ្ឌោ ពហុបរិក្ខារោ”តិ។ “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ពហុភណ្ឌោ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ “កស្មា បន ត្វំ ភិក្ខុ ពហុភណ្ឌោ ជាតោ”? “ននុ អហំ អប្បិច្ឆតាយ សន្តុដ្ឋិតាយ បវិវេកស្ស វីរិយារម្ភស្ស វណ្ណំ វទាមី”តិ។ សោ សត្ថុ វចនំ សុត្វា កុបិតោ “ឥមិនា ទានិ នីហារេន ចរិស្សាមី”តិ បារុបនំ ឆឌ្ឌេត្វា បរិសមជ្ឈេ ឯកចីវរោ អដ្ឋាសិ។

អថ នំ សត្ថា ឧបត្ថម្ភយមានោ “ននុ ត្វំ ភិក្ខុ បុព្ពេ ហិរោត្តប្បគវេសកោ ទករក្ខសកាលេបិ ហិរោត្តប្បំ គវេសមានោ ទ្វាទស សំវច្ឆរានិ វិហាសិ, អថ កស្មា ឥទានិ ឯវំ គរុកេ ពុទ្ធសាសនេ បព្វជិត្វា ចតុបរិសមជ្ឈេ បារុបនំ ឆឌ្ឌេត្វា ហិរោត្តប្បំ បហាយ ឋិតោសី”តិ? សោ សត្ថុ វចនំ សុត្វា ហិរោត្តប្បំ បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា តំ ចីវរំ បារុបិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ភិក្ខូ តស្សត្ថស្ស អាវិភាវត្ថំ ភគវន្តំ យាចិំសុ, ភគវា ភវន្តរេន បដិច្ឆន្នំ ការណំ បាកដំ អកាសិ។

អតីតេ កាសិរដ្ឋេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ នាម រាជា អហោសិ។ តទា ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ តស្ស នាមគ្គហណទិវសេ “មហិំសាសកុមារោ”តិ នាមំ អកំសុ។ តស្ស អាធាវិត្វា បរិធាវិត្វា វិចរណកាលេ រញ្ញោ អញ្ញោបិ បុត្តោ ជាតោ, តស្ស “ចន្ទកុមារោ”តិ នាមំ អកំសុ។ តស្ស បន អាធាវិត្វា បរិធាវិត្វា វិចរណកាលេ ពោធិសត្តស្ស មាតា កាលមកាសិ, រាជា អញ្ញំ

អក្កុយសេហសិដ្ឋានេត ផេបសិ៍ សា ទេវ្ឌោា បិឃា អសេហាសិ យគាបិ, សាបិ សំចាសយគ្វាឃ ឲកំ បុត្តំ ចិឌាឃំ, “ឞុទិឃកុយារទោ”តិឞ្ស គាមំ អកំស្ុ៍ រាឌា បុត្តំ ឌិស្វា តុដ្ឋចិទេត្តា “ភទ្ទេ, បុត្តឞ្ស ទេ ចទំ ឌឞ្ទី”តិ អាហ៍ ទេឝី, ចទំ ត្ថស្ថិតកាទេល គហេតត្ពំ កត្វា ផេបសិ៍ សា បុទេត្ត ចឃប្បទេត្ត រាឌានំ អាហ – “ទេឝទេចត យឃ្យំបុត្តឞ្ស ឌាតកាទេល ចទេរា ឌិទេន្តា, បុត្តឞ្ស ទេយ រឌ្ជំ ទេឝហី”តិ៍ រាឌា “យឃ្យំទេទ្ធ បុត្តា អក្កិក្លត្ថា ចិឃ ឌលយាតា ចិចទេន្តិ, គ សក្កា តច បុត្តឞ្ស រឌ្ជំ ទាតុ”ន្តិ បដិក្ខិបិត្វាបិ តំ បុគបុ្បនំ ឃាចយាតសេច ឌិស្វា “អឃំ យឃ្យំបុត្តានំ បិបកយ្យិ ចិទេត្តឃ្យា”តិ បុទេត្ត បទេក្កាសាទេបត្វា អាហ – “តាតា, អហំ ឞុទិឃកុយារឞ្ស ឌាតកាទេល ចទំ អទាសិ៍ ត្ថទាគិឞ្ស យាតា រឌ្ជំ ឃាចតិ, អហំ តឞ្ស គ ទាតុកាទេយា, យាតុកាទេយា គាយ បិទេបិ, តុយ្ហាកំ បិបកយ្យិ ចិទេត្តឃ្យ, តុទេយ្យ អទេញ្ញា បចិសិត្វា យេយ អច្ចយេគ កុលសន្តកេ គគទេរ រឌ្ជំ កទេរឃ្យាថា”តិ ទេរាឌិត្វា កន្ទិត្វា សិសេ ឆុម្ពិត្វា ជូទេយ្យាទេឝសិ៍ ទេត បិតរំ ចន្ទិត្វា បិសាឌា ឆូតទេត្ត រាឌដ្ឋាទេណ កឹត្យអយាទេគា ឞុទិឃកុយារទោ ឌិស្វា តំ ការណំ ញាត្វា “អហម្បិ កាតិទេកហិ សទ្ធិំ កយិឞ្សាយី”តិ ទេតហិ សទ្ធិំទេយច គិក្ខមិ៍ ទេត ហិយចន្តំ បចិសិំសុ៍

ទេពាធិសទេត្តា យក្កា ឆូក្កុមុ ទុក្ខម្ពុទេល គិសីឌិត្វា ឞុទិឃកុយារំ អាមទេន្តសិ “តាត ឞុទិឃកុយារ, ឲតំ សទំ កត្វា គហ្វា ច បិចិត្វា ច បទុមិគិបទេណ្ណហិ អយ្ហាកម្បិ បានិឃំ អាទេគហី”តិ៍ តំ បគ សទំ ទេចឞ្សចណឞ្ស សន្តិកា ឲទេកគ ឌកាទេក្ខសេគ លទ្ធំ ទេហាតិ, ទេចឞ្សចណោ ច តំ អាហ – “ផេបត្វា ទេឝចឝមុឌាគគទេក ទេយ អទេញ្ញ ត្ថមំ សទំ ឆូតទេន្តិ, ទេត ឝាឌិតុំ លភសិ៍ អទេគាតិទេណ្ណ គ លភសី”តិ៍ តទេតា បដ្ឋាយ ទេសា ទេក្ខទេសា ទេយ តំ សទំ ឆូតទេន្តិ, ទេត ទេឝចឝមុ បុច្ឆិត្វា ទេយ គ ឌាគគ្តិ, ទេត ឝាឌតិ៍ អច ទោ ឞុទិឃកុយារទោ តំ សទំ កត្វា អចិយំសិត្វាច ឆូតទិ៍ អច តំ ទេសា ទេក្ខទេសា គហេត្វា “ទេឝចឝមុ ឌាតាសី”តិ បុច្ឆិ៍ ទេសា “ទេឝចឝម្ពា គាយ ចគ្គិយឞុទិឃា”តិ អាហ៍ អច តំ “ត្វំ ទេឝចឝមុ គ ឌាតាសី”តិ ចត្វា ជូទេកំ បទេចសេត្វា អត្តទេគា ចសេគដ្ឋាទេគ ផេបសិ៍ ទេពាធិសទេត្តាបិ តំ អតិចិរាយន្តំ ឌិស្វា ចន្ទកុយារំ បេសេសិ៍ ទេក្ខទេសា តម្បិ គហេត្វា “ទេឝចឝមុ ឌាតាសី”តិ បុច្ឆិ៍ “អាម ឌាតាមិ, ទេឝចឝម្ពា គាយ ចតុទេឞ្សា ឌិសា”តិ៍ ទេក្ខទេសា “គ ត្វំ ទេឝចឝមុ ឌាតាសី”តិ តម្បិ គហេត្វា តទេត្ថច ផេបសិ៍

ទេពាធិសទេត្តា តម្បិ ចិរាយន្តេ “ឲទេកគ អត្ថទាទេយគ ភចិតព្វំ”ន្តិ សយំ តត្ថ កត្វា ទ្វិន្នម្បិ ឆូតទេលាបទេចឱ្យអជ្ជ ឌិស្វា “ទេក្ខសបទិក្កហិទេតគ ត្ថយិគា សទេទគ ភចិតព្វំ”ន្តិ ទេក្ក សគ្គយ្ហិត្វា ឆតុំ គហេត្វា អដ្ឋាសិ៍ ឌកាទេក្ខទេសា ទេពាធិសត្តំ ជូទេកំ អទេគាតទេន្តំ ឌិស្វា ចគកម្មិកបុរិទេសា ចិឃ ហុត្វា ទេពាធិសត្តំ អាហ – “ទេភា, បុរិស, ត្វំ យក្កកិលទេន្តា កស្មា ត្ថមំ សទំ ឆូតទិត្វា គហ្វា បិចិត្វា ភិសមុឡអាលំ ឝាឌិត្វា បុប្ផានិ បិឡអន្តិត្វា ឃចាស្ុចំ គ កច្ឆសី”តិ? ទេពាធិសទេត្តា តំ ឌិស្វា “ឲទេសា ឃទេក្ខា ភចិឞ្សតី”តិ ញាត្វា “តយា ទេយ កាតិកា កហិតា”តិ អាហ៍ “អាម, កហិតា”តិ៍ “កិំ ការណា”តិ? “អហំ ត្ថមំ សទំ ឆូតិណ្ណទេក លភាមី”តិ៍ “គិំ បគ សទេញ្ញច លភសី”តិ? “ទេយ ទេឝចឝមុ ឌាគគ្តិ, ទេត ផេបត្វា អចទេសទេស លភាមី”តិ៍ “អត្ថិ បគ ទេត ទេឝចឝមុហិ អទេត្ថា”តិ? “អាម, អត្ថី”តិ៍ “ឃឌិ ឲចំ អហំ ទេត ទេឝចឝមុ កទេចឞ្សាយី”តិ៍ “ទេតគ ហិ កទេចហិ, អហំ ទេឝចឝមុ ឞុណិឞ្សាយី”តិ៍ ទេពាធិសទេត្តា អាហ “អហំ ទេឝចឝមុ កទេចយ្យំ, កិលិដ្ឋកទេត្តា បគមី”តិ៍ ឃទេក្ខា ទេពាធិសត្តំ គ្ហាបេត្វា ទេកាឌគំ ទេកាទេឌត្វា បានិឃំ បិទេឃត្វា បុប្ផានិ បិឡអន្ធាបេត្វា កន្ធហិ ចិលិម្បាទេបត្វា អលង្កតយណ្ឌបយឡ្ឋេបល្លង្កំ អត្ថរិត្វា អទាសិ៍

ទេពាធិសទេត្តា អាសទេគ គិសីឌិត្វា ឃក្ខំ បាទមូទេល គិសីទាទេបត្វា “ទេតគ ហិ ឆូហិតទេសាទេតា សក្កច្ចំ ទេឝចឝមុ ឞុណាហី”តិ ត្ថមំ កាចយាហ –

“ហិរិឱត្តប្បសម្បន្នា, សុក្កធម្មសមាហិតា;

សន្តោ សប្បុរិសា លោកេ, ទេវធម្មាតិ វុច្ចរេ”តិ។

តត្ថ ហិរិឱត្តប្បសម្បន្នាតិ ហិរិយា ច ឱត្តប្បេន ច សមន្នាគតា។ តេសុ កាយទុច្ចរិតាទីហិ ហិរិយតីតិ ហិរី, លជ្ជាយេតំ អធិវចនំ។ តេហិ ឯវ ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បំ, បាបតោ ឧព្ពេគស្សេតំ អធិវចនំ។ តត្ថ អជ្ឈត្តសមុដ្ឋានា ហិរី, ពហិទ្ធាសមុដ្ឋានំ ឱត្តប្បំ។ អត្តាធិបតេយ្យា ហិរី, លោកាធិបតេយ្យំ ឱត្តប្បំ។ លជ្ជាសភាវសណ្ឋិតា ហិរី, ភយសភាវសណ្ឋិតំ ឱត្តប្បំ។ សប្បតិស្សវលក្ខណា ហិរី, វជ្ជភីរុកភយទស្សាវិលក្ខណំ ឱត្តប្បំ។

តត្ថ អជ្ឈត្តសមុដ្ឋានំ ហិរិំ ចតូហិ ការណេហិ សមុដ្ឋាបេតិ – ជាតិំ បច្ចវេក្ខិត្វា វយំ បច្ចវេក្ខិត្វា សូរភាវំ បច្ចវេក្ខិត្វា ពាហុសច្ចំ បច្ចវេក្ខិត្វា។ កថំ? “បាបករណំ នាមេតំ ន ជាតិសម្បន្នានំ កម្មំ, ហីនជច្ចានំ កេវដ្ដាទីនំ កម្មំ, មាទិសស្ស ជាតិសម្បន្នស្ស ឥទំ កម្មំ កាតុំ ន យុត្ត”ន្តិ ឯវំ តាវ ជាតិំ បច្ចវេក្ខិត្វា បាណាតិបាតាទិបាបំ អករោន្តោ ហិរិំ សមុដ្ឋាបេតិ។ តថា “បាបករណំ នាមេតំ ទហរេហិ កត្តព្ពំ កម្មំ, មាទិសស្ស វយេ ឋិតស្ស ឥទំ កម្មំ កាតុំ ន យុត្ត”ន្តិ ឯវំ វយំ បច្ចវេក្ខិត្វា បាណាតិបាតាទិបាបំ អករោន្តោ ហិរិំ សមុដ្ឋាបេតិ។ តថា “បាបកម្មំ នាមេតំ ទុព្ពលជាតិកានំ កម្មំ, មាទិសស្ស សូរភាវសម្បន្នស្ស ឥទំ កម្មំ កាតុំ ន យុត្ត”ន្តិ ឯវំ សូរភាវំ បច្ចវេក្ខិត្វា បាណាតិបាតាទិបាបំ អករោន្តោ ហិរិំ សមុដ្ឋាបេតិ។ តថា “បាបកម្មំ នាមេតំ អន្ធពាលានំ កម្មំ, ន បណ្ឌិតានំ, មាទិសស្ស បណ្ឌិតស្ស ពហុស្សុតស្ស ឥទំ កម្មំ កាតុំ ន យុត្ត”ន្តិ ឯវំ ពាហុសច្ចំ បច្ចវេក្ខិត្វា បាណាតិបាតាទិបាបំ អករោន្តោ ហិរិំ សមុដ្ឋាបេតិ។ ឯវំ អជ្ឈត្តសមុដ្ឋានំ ហិរិំ ចតូហិ ការណេហិ សមុដ្ឋាបេតិ។ សមុដ្ឋាបេត្វា ច បន អត្តនោ ចិត្តេ ហិរិំ បវេសេត្វា បាបកម្មំ ន ករោតិ។ ឯវំ ហិរី អជ្ឈត្តសមុដ្ឋានា នាម ហោតិ។

កថំ ឱត្តប្បំ ពហិទ្ធាសមុដ្ឋានំ នាម? “សចេ ត្វំ បាបកម្មំ ករិស្សសិ, ចតូសុ បរិសាសុ គរហប្បត្តោ ភវិស្សសិ។

“គរហិស្សន្តិ តំ វិញ្ញូ, អសុចិំ នាគរិកោ យថា;

វជ្ជិតោ សីលវន្តេហិ, កថំ ភិក្ខុ ករិស្សសី”តិ។ (ធ។ ស។ អដ្ឋ។ ១ ពលរាសិវណ្ណនា) –

ឯវំ បច្ចវេក្ខន្តោ ហិ ពហិទ្ធាសមុដ្ឋិតេន ឱត្តប្បេន បាបកម្មំ ន ករោតិ។ ឯវំ ឱត្តប្បំ ពហិទ្ធាសមុដ្ឋានំ នាម ហោតិ។

កថំ ហិរី អត្តាធិបតេយ្យា នាម? ឥធេកច្ចោ កុលបុត្តោ អត្តានំ អធិបតិំ ជេដ្ឋកំ កត្វា “យាទិសស្ស សទ្ធាបព្ពជិតស្ស ពហុស្សុតស្ស ធុតង្គធរស្ស ន យុត្តំ បាបកម្មំ កាតុ”ន្តិ បាបំ ន ករោតិ។ ឯវំ ហិរី អត្តាធិបតេយ្យា នាម ហោតិ។ តេនាហ ភគវា –

“សោ អត្តានំយេវ អធិបតិំ កត្វា អកុសលំ បជហតិ, កុសលំ ភាវេតិ។ សាវជ្ជំ បជហតិ, អនវជ្ជំ ភាវេតិ។ សុទ្ធមត្តានំ បរិហរតី”តិ (អ។ តិ។ ១។៤០)។

កថំ ឱត្តប្បំ លោកាធិបតេយ្យំ នាម? ឥធេកច្ចោ កុលបុត្តោ លោកំ អធិបតិំ ជេដ្ឋកំ កត្វា បាបកម្មំ ន ករោតិ។ យថាហ –

“មហា ខោ បនាយំ លោកសន្និវាសោ។ មហន្តស្មិំ ខោ បន លោកសន្និវាសេ សន្តិ សមណព្រាហ្មណា ឥទ្ធិមន្តោ ទិព្ពចក្ខុកា បរចិត្តវិទុនោ, តេ ទូរតោបិ បស្សន្តិ, អាសន្នាបិ ន ទិស្សន្តិ, ចេតសាបិ ចិត្តំ ជានន្តិ, តេបិ មំ ឯវំ ជានិស្សន្តិ ‘បស្សថ ភោ, ឥមំ កុលបុត្តំ, សទ្ធា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោ សមានោ វោកិណ្ណោ វិហរតិ បាបកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហី’តិ។

“សន្តិ ទេវតា ឥទ្ធិមន្តិនិយោ ទិព្ពចក្ខុកា បរចិត្តវិទុនិយោ, តា ទូរតោបិ បស្សន្តិ, អាសន្នាបិ ន ទិស្សន្តិ, ចេតសាបិ ចិត្តំ ជានន្តិ, តាបិ មំ ឯវំ ជានិស្សន្តិ ‘បស្សថ ភោ, ឥមំ កុលបុត្តំ, សទ្ធា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោ សមានោ វោកិណ្ណោ វិហរតិ បាបកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហី’តិ។ សោ លោកំយេវ អធិបតិំ ជេដ្ឋកំ ករិត្វា អកុសលំ បជហតិ, កុសលំ ភាវេតិ។ សាវជ្ជំ បជហតិ, អនវជ្ជំ ភាវេតិ។ សុទ្ធមត្តានំ បរិហរតី”តិ (អ។ តិ។ ១។៤០)។

ឯវំ ឱត្តប្បំ លោកាធិបតេយ្យំ នាម ហោតិ។

“លជ្ជាសភាវសណ្ឋិតា ហិរី, ភយសភាវសណ្ឋិតំ ឱត្តប្បំ”ន្តិ ឯត្ថ បន លជ្ជាតិ លជ្ជនាការោ, តេន សភាវេន សណ្ឋិតា ហិរី។ ភយន្តិ អបាយភយំ, តេន សភាវេន សណ្ឋិតំ ឱត្តប្បំ។ តទុភយម្បិ បាបបរិវជ្ជនេ បាកដំ ហោតិ។ ឯកច្ចោ ហិ យថា នាម ឯកោ កុលបុត្តោ ឧច្ចារបស្សាវាទីនិ ករោន្តោ លជ្ជិតព្ពយុត្តកំ ឯកំ ទិស្វា លជ្ជនាការប្បត្តោ ភវេយ្យ ហីឡិតោ, ឯវមេវ អជ្ឈត្តំ លជ្ជីធម្មំ ឱក្កមិត្វា បាបកម្មំ ន ករោតិ។ ឯកច្ចោ អបាយភយភីតោ ហុត្វា បាបកម្មំ ន ករោតិ។ តត្រិទំ ឱបម្មំ – យថា ហិ ទ្វីសុ អយោគុឡេសុ ឯកោ សីតលោ ភវេយ្យ គូថមក្ខិតោ, ឯកោ ឧណ្ហោ អាទិត្តោ។ តត្ថ បណ្ឌិតោ សីតលំ គូថមក្ខិតត្តា ជិគុច្ឆន្តោ ន គណ្ហាតិ, ឥតរំ ឌាហភយេន។ តត្ថ សីតលស្ស គូថមក្ខិតស្ស ជិគុច្ឆាយ អគណ្ហនំ វិយ អជ្ឈត្តំ លជ្ជីធម្មំ ឱក្កមិត្វា បាបស្ស អករណំ, ឧណ្ហស្ស ឌាហភយេន អគណ្ហនំ វិយ អបាយភយេន បាបស្ស អករណំ វេទិតព្ពំ។

“សប្បតិស្សវលក្ខណា ហិរី, វជ្ជភីរុកភយទស្សាវិលក្ខណំ ឱត្តប្បំ”ន្តិ ឥទម្បិ ទ្វយំ បាបបរិវជ្ជនេយេវ បាកដំ ហោតិ។ ឯកច្ចោ ហិ

ជាតិមហត្តបច្ចវេក្ខណា, សត្ថុមហត្តបច្ចវេក្ខណា, ទាយជ្ជមហត្តបច្ចវេក្ខណា, សព្រហ្មចារីមហត្តបច្ចវេក្ខណាតិ ចតូហិ ការណេហិ សប្បតិស្សវលក្ខណំ ហិរិំ សមុដ្ឋាបេត្វា បាបំ ន ករោតិ។ ឯកច្ចោ អត្តានុវាទភយំ, បរានុវាទភយំ , ទណ្ឌភយំ, ទុគ្គតិភយន្តិ ចតូហិ ការណេហិ វជ្ជភីរុកភយទស្សាវិលក្ខណំ ឱត្តប្បំ សមុដ្ឋាបេត្វា បាបំ ន ករោតិ។ តត្ថ ជាតិមហត្តបច្ចវេក្ខណាទីនិ ចេវ អត្តានុវាទភយាទីនិ ច វិត្ថារេត្វា កថេតព្វានិ។ តេសំ វិត្ថារោ អង្គុត្តរដ្ឋកថាយំ វុត្តោ។

សុក្កធម្មសមាហិតាតិ ឥទមេវ ហិរោត្តប្បំ អាទិំ កត្វា កត្តព្វា កុសលា ធម្មា សុក្កធម្មា នាម, តេ សព្វសង្គាហកនយេន ចតុភូមកលោកិយលោកុត្តរធម្មា។ តេហិ សមាហិតា សមន្នាគតាតិ អត្ថោ។ សន្តោ សប្បុរិសា លោកេតិ កាយកម្មាទីនំ សន្តតាយ សន្តោ, កតញ្ញុកតវេទិតាយ សោភនា បុរិសាតិ សប្បុរិសា។ លោកោ បន សង្ខារលោកោ, សត្តលោកោ, ឱកាសលោកោ, ខន្ធលោកោ, អាយតនលោកោ, ធាតុលោកោតិ អនេកវិធោ។ តត្ថ “ឯកោ លោកោ សព្វេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា...បេ... អដ្ឋារស លោកា អដ្ឋារស ធាតុយោ”តិ (បដិ. ម. ១.១១២) ឯត្ថ សង្ខារលោកោ វុត្តោ។ ខន្ធលោកាទយោ តទន្តោគធាយេវ។ “អយំ លោកោ បរលោកោ, ទេវលោកោ មនុស្សលោកោ”តិអាទីសុ (មហានិ. ២; ចូឡនិ. អជិតមាណវបុច្ឆានិទ្ទេស ២) បន សត្តលោកោ វុត្តោ។

“យាវតា ចន្ទិមសូរិយា, បរិហរន្តិ ទិសា ភន្តិ វិរោចនា;

តាវ សហស្សធា លោកោ, ឯត្ថ តេ វត្តតេ វសោ”តិ។ (ម. និ. ១.៥០២) –

ឯត្ថ ឱកាសលោកោ វុត្តោ។ តេសុ ឥធ សត្តលោកោ អធិប្បេតោ។ សត្តលោកស្មិញ្ហិ យេ ឯវរូបា សប្បុរិសា, តេ ទេវធម្មាតិ វុច្ចន្តិ។

តត្ថ ទេវាតិ សម្មុតិទេវា, ឧបបត្តិទេវា, វិសុទ្ធិទេវាតិ តិវិធា។ តេសុ មហាសម្មតកាលតោ បដ្ឋាយ លោកេន “ទេវា”តិ សម្មតត្តា រាជរាជកុមារាទយោ សម្មុតិទេវា នាម។ ទេវលោកេ ឧប្បន្នា ឧបបត្តិទេវា នាម។ ខីណាសវា បន វិសុទ្ធិទេវា នាម។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“សម្មុតិទេវា នាម រាជានោ ទេវិយោ រាជកុមារា។ ឧបបត្តិទេវា នាម ភុម្មទេវេ ឧបាទាយ តទុត្តរិទេវា។ វិសុទ្ធិទេវា នាម ពុទ្ធា បច្ចេកពុទ្ធា ខីណាសវា”តិ (ចូឡនិ. ធោតកមាណវបុច្ឆានិទ្ទេស ២២; បារាយនានុគីតិគាថានិទ្ទេស ១១៨)។

ឥមេសំ ទេវានំ ធម្មាតិ ទេវធម្មា។ វុច្ចរេតិ វុច្ចន្តិ។ ហិរោត្តប្បមូលកា ហិ កុសលា ធម្មា កុលសម្បត្តិយា ចេវ ទេវលោកេ និព្ពត្តិយា ច វិសុទ្ធិភាវស្ស ច ការណត្តា ការណដ្ឋេន តិវិធានម្បិ តេសំ ទេវានំ ធម្មាតិ ទេវធម្មា, តេហិ ទេវធម្មេហិ សមន្នាគតា បុគ្គលាបិ ទេវធម្មា។ តស្មា បុគ្គលាធិដ្ឋានទេសនាយ តេ ធម្មេ ទស្សេន្តោ “សន្តោ សប្បុរិសា លោកេ, ទេវធម្មាតិ វុច្ចរេ”តិ អាហ។

យក្ខោ ឥមំ ធម្មទេសនំ សុត្វា បសន្នចិត្តោ ពោធិសត្តំ អាហ – “បណ្ឌិត, អហំ តុម្ហាកំ បសន្នោ, ឯកំ ភាតរំ ទេមិ, កតរំ អានេមី”តិ? “កនិដ្ឋំ

អានេហី”តិ។ “បណ្ឌិត, ត្វំ កេវលំ ទេវធម្មេ ជានាសិយេវ, ន បន តេសុ វត្តសី”តិ។ “កិំ ការណា”តិ? “យំការណា ជេដ្ឋកំ ឋបេត្វា កនិដ្ឋំ អាហរាបេន្តោ ជេដ្ឋាបចាយិកកម្មំ ន ករោសី”តិ។ “ទេវធម្មេ ចាហំ, យក្ខ, ជានាមិ, តេសុ ច វត្តាមិ។ មយញ្ហិ អរញ្ញំ ឯតំ និស្សាយ បវិដ្ឋា។ ឯតស្ស ហិ អត្ថាយ អម្ហាកំ បិតរំ ឯតស្ស មាតា រជ្ជំ យាចិ, អម្ហាកំ បន បិតា តំ វរំ អទត្វា អម្ហាកំ អនុរក្ខណត្ថាយ អរញ្ញវាសំ អនុជានិ។ សោ កុមារោ អនិវត្តិត្វា អម្ហេហិ សទ្ធិំ អាគតោ។ “តំ អរញ្ញេ ឯកោ យក្ខោ ខាទី”តិ វុត្តេបិ ន កោចិ សទ្ទហិស្សតិ, តេនាហំ គរហភយភីតោ តមេវ អាហរាបេមី”តិ។ “សាធុ សាធុ បណ្ឌិត, ត្វំ ទេវធម្មេ ច ជានាសិ, តេសុ ច វត្តសី”តិ បសន្នោ យក្ខោ ពោធិសត្តស្ស សាធុការំ ទត្វា ទ្វេបិ ភាតរោ អានេត្វា អទាសិ។

អថ នំ ពោធិសត្តោ អាហ – “សម្ម, ត្វំ បុព្ពេ អត្តនា កតេន បាបកម្មេន បរេសំ មំសលោហិតខាទកោ យក្ខោ ហុត្វា និព្ពត្តោ, ឥទានិបិ បាបមេវ ករោសិ, ឥទំ តេ បាបកម្មំ និរយាទីហិ មុច្ចិតុំ ឱកាសំ ន ទស្សតិ , តស្មា ឥតោ បដ្ឋាយ បាបំ បហាយ កុសលំ ករោហី”តិ។ អសក្ខិ ច បន តំ ទមេតុំ។ សោ តំ យក្ខំ ទមេត្វា តេន សំវិហិតារក្ខោ តត្ថេវ វសន្តោ ឯកទិវសំ នក្ខត្តំ ឱលោកេត្វា បិតុ កាលកតភាវំ ញត្វា យក្ខំ អាទាយ ពារាណសិំ គន្ត្វា រជ្ជំ គហេត្វា ចន្ទកុមារស្ស ឱបរជ្ជំ, សូរិយកុមារស្ស សេនាបតិដ្ឋានំ, ទត្វា យក្ខស្ស រមណីយេ ឋានេ អាយតនំ ការេត្វា, យថា សោ អគ្គមាលំ អគ្គបុប្ផំ អគ្គភត្តញ្ច លភតិ, តថា អកាសិ។ សោ ធម្មេន រជ្ជំ ការេត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ សម្មាសម្ពុទ្ធោបិ ទ្វេ វត្ថូនិ កថេត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ទករក្ខសោ ពហុភណ្ឌិកភិក្ខុ អហោសិ, សូរិយកុមារោ អានន្ទោ, ចន្ទកុមារោ សារិបុត្តោ, ជេដ្ឋកភាតា មហិសាសកកុមារោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ទេវធម្មជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

៧. កដ្ឋហារិជាតកវណ្ណនា

បុត្តោ ត្យាហំ មហារាជាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ វាសភខត្តិយំ អារព្ភ កថេសិ។ វាសភខត្តិយាយ វត្ថុ ទ្វាទសកនិបាតេ ភទ្ទសាលជាតកេ អាវិភវិស្សតិ។ សា កិរ មហានាមស្ស សក្កស្ស ទាសិយា នាគមុណ្ឌាយ នាម កុច្ឆិស្មិំ ជាតា កោសលរាជស្ស អគ្គមហេសី អហោសិ។ សា រញ្ញោ បុត្តំ វិជាយិ។ រាជា បនស្សា បច្ឆា ទាសិភាវំ ញត្វា ឋានំ បរិហាបេសិ, បុត្តស្ស វិដដូភស្សាបិ ឋានំ បរិហាបេសិយេវ។ តេ ឧភោបិ អន្តោនិវេសនេយេវ វសន្តិ។ សត្ថា តំ ការណំ ញត្វា បុព្ពណ្ហសមយេ បញ្ចសតភិក្ខុបរិវុតោ រញ្ញោ និវេសនំ គន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា “មហារាជ, កហំ វាសភខត្តិយា”តិ អាហ។ “រាជា តំ ការណំ អារោចេសិ។ មហារាជ វាសភខត្តិយា កស្ស ធីតា”តិ? “មហានាមស្ស ភន្តេ”តិ។ “អាគច្ឆមានា កស្ស អាគតា”តិ? “មយ្ហំ ភន្តេ”តិ។ មហារាជ សា រញ្ញោ ធីតា, រញ្ញោវ អាគតា, រាជានំយេវ បដិច្ច បុត្តំ លភិ, សោ បុត្តោ កិំការណា បិតុ សន្តកស្ស រជ្ជស្ស សាមិកោ ន ហោតិ, បុព្ពេ រាជានោ មុហុត្តិកាយ កដ្ឋហារិកាយ កុច្ឆិស្មិម្បិ បុត្តំ លភិត្វា បុត្តស្ស រជ្ជំ អទំសូ”តិ។ រាជា តស្សត្ថស្សាវិភាវត្ថាយ ភគវន្តំ យាចិ, ភគវា ភវន្តរេន

ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᩣᨠᨭᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨿᩈᩮᨶ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨷ᩠ᨹᨹᩃᩃᩮᩣᨽᩮᨶ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ ᨣᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᩁᩪᨶᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᨾᩣᨶᩴ ᩑᨠᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᩅᩣᩈᩴ ᨠᨷ᩠ᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᨲᩔᩣ ᩅᨩᩥᩁᨷᩪᩁᩥᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨣᩁᩩᨠᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᨣᨻ᩠ᨽᩔ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ ᨾᩮ, ᨴᩮᩅ, ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧᩮ ᨵᩦᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩍᨾᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᩈᨧᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨

ᩈᩣᨸᩥ ᨸᩁᩥᨸᨠ᩠ᨠᨣᨻ᩠ᨽᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ᪨ ᨲᩔ ᩋᩣᨵᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨵᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᩁᨱᨠᩣᩃᩮ ᨠᩦᩊᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮ ᨠᩦᩊᨶ᩠ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ “ᨶᩥᨷ᩠ᨸᩥᨲᩥᨠᩮᨶᨾ᩠ᩉᩣ ᨸᩉᨭᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨠᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᨸᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨲᩣᨲ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩈᨠ᩠ᨡᩦ”ᨲᩥ? ᨲᩣᨲ ᩁᩣᨩᩣ ᩍᨾᩴ ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧᩮ ᨵᩦᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩍᨾᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᩈᨧᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩍᨾᩣᨿ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩴ ᨸᩥᨲᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨶ ᨶᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᪨ ᩈᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨴ᩠ᩅᩤᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨧ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨸᩥᨲᩣ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨲᩮ, ᨴᩮᩅ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨸᩁᩥᩈᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩃᨩ᩠ᨩᩣᨿ “ᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᩋᨿᩴ ᨲᩮ, ᨴᩮᩅ, ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣ, ᩍᨾᩴ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨶᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨴᩮᩅ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᨾ ᩈᨠ᩠ᨡᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨧᩣᨿᩴ ᨴᩣᩁᨠᩮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨩᩣᨲᩮᩣ, ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩩ, ᨶᩮᩣ ᨧᩮ, ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩁᨲᩪ”ᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩣᨴᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨡᩥᨸᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᨾᩣᨽᩩᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨾᨵᩩᩁᩔᩁᩮᨶ ᨸᩥᨲᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪇᪨

“ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲ᩠ᨿᩣᩉᩴ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩴ ᨸᩮᩣᩈ ᨩᨶᩣᨵᩥᨸ;

ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᨸᩮᩣᩈᩮᨲᩥ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᩈᨠᩴ ᨸᨩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲ᩠ᨿᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᩋᩉᩴ᪨ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨶᩣᨾᩮᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᩁᨩᩮᩣ, ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨩᩮᩣ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ, ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨠᩮᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨩᩣᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᩁᨩᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩈᨿᨶᨸᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮ ᩏᩁᩮᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨩᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᩥᨷ᩠ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᨠᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨸᩮᩣᩈᩣᩅᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩍᨵ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᩁᨩᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩅᨲ᩠ᨳᩪᩉᩥ ᨩᨶᩴ ᩁᨬ᩠ᨩᩮᨲᩦᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣ, ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ᪨ ᨲᨾᩣᩃᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩴ ᨸᩮᩣᩈ ᨩᨶᩣᨵᩥᨸᩣᨲᩥ ᨩᨶᩣᨵᩥᨸ ᨾᩉᩣᨩᨶᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩴ ᨸᩮᩣᩈ ᨽᩁᩔᩩ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᩉᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᨸᩮᩣᩈᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨴᨾᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮ, ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩔᩣᨴᨿᩮᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩮ ᨧ ᨻᩉᩩᨩᨶᩮ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᨸᩮᩣᩈᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ

ទេវោ សកំ បជន្តិ ឯត្ថ បន កិញ្ចាតិ គរហត្ថេ ច អនុគ្គហណត្ថេ ច និបាតោ។ “សកំ បជំ អត្តនោ បុត្តំ យំ ទេវោ ន បោសេតី”តិ វទន្តោ គរហតិ នាម, “អញ្ញេ ពហុជនេ បោសេតី”តិ វទន្តោ អនុគ្គណ្ហាតិ នាម។ ឥតិ ពោធិសត្តោ គរហន្តោបិ អនុគ្គណ្ហន្តោបិ “កិញ្ច ទេវោ សកំ បជ”ន្តិ អាហ។

រាជា ពោធិសត្តស្ស អាកាសេ និសីទិត្វា ឯវំ ធម្មំ ទេសេន្តស្ស សុត្វា “ឯហិ, តាតា”តិ ហត្ថំ បសារេសិ, “អហមេវ បោសេស្សាមិ, អហមេវ បោសេស្សាមី”តិ ហត្ថសហស្សំ បសារីយិត្ថ។ ពោធិសត្តោ អញ្ញស្ស ហត្ថេ អនោតរិត្វា រញ្ញោវ ហត្ថេ ឱតរិត្វា អង្កេ និសីទិ។ រាជា តស្ស ឱបរជ្ជំ ទត្វា មាតរំ អគ្គមហេសិំ អកាសិ។ សោ បិតុ អច្ចយេន កដ្ឋវាហនរាជា នាម ហុត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា កោសលរញ្ញោ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ទ្វេ វត្ថូនិ ទស្សេត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មាតា មហាមាយា អហោសិ, បិតា សុទ្ធោទនមហារាជា, កដ្ឋវាហនរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កដ្ឋហារិជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

៨. គាមណិជាតកវណ្ណនា

អបិអតរមានានន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឱស្សដ្ឋវីរិយំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ ឥមស្មិំ បន ជាតកេ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ ច អតីតវត្ថុ ច ឯកាទសកនិបាតេ សំវរជាតកេ អាវិភវិស្សតិ។ វត្ថុ ហិ តស្មិញ្ច ឥមស្មិញ្ច ឯកសទិសមេវ, គាថា បន នានា។ គាមណិកុមារោ ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា ភាតិកសតស្ស កនិដ្ឋោបិ ហុត្វា ភាតិកសតបរិវារិតោ សេតច្ឆត្តស្សហេដ្ឋា វរបល្លង្កេ និសិន្នោ អត្តនោ យសសម្បត្តិំ ឱលោកេត្វា “អយំ មយ្ហំ យសសម្បត្តិ អម្ហាកំ អាចរិយស្ស សន្តកា”តិ តុដ្ឋោ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ –

៨.

“អបិ អតរមានានំ, ផលាសាវ សមិជ្ឈតិ;

វិបក្កព្រហ្មចរិយោស្មិ, ឯវំ ជានាហិ គាមណី”តិ។

តត្ថ អបីតិ និបាតមត្តំ។ អតរមានានន្តិ បណ្ឌិតានំ ឱវាទេ ឋត្វា អតរិត្វា អវេគាយិត្វា ឧបាយេន កម្មំ ករោន្តានំ។ ផលាសាវ សមិជ្ឈតីតិ យថាបត្ថិតេ ផលេ អាសា តស្ស ផលស្ស និប្ផត្តិយា សមិជ្ឈតេវ។ អថ វា ផលាសាតិ អាសាផលំ, យថាបត្ថិតំ ផលំ សមិជ្ឈតេវាតិ អត្ថោ។ វិបក្កព្រហ្មចរិយោស្មីតិ ឯត្ថ ចត្តារិ សង្គហវត្ថូនិ សេដ្ឋចរិយត្តា ព្រហ្មចរិយំ នាម, តញ្ច តម្មូលិកាយ យសសម្បត្តិយា បដិលទ្ធត្តា

ចិបក្កិ តាយៈ ឈោ ចាឃ្យ ឃសោ តិបៀន្តោ, សោបិ សេដ្ឋេដ្ឋេត ព្រាហូចទិឃំ តាយៈ ទេតាហ “ចិបក្កព្រាហូចទិឈោស្មឹ”តិៈ ឲចំ ខាតាហិ

កាយលឹតិ កត្តូចិ កាយិកបុទិសោបិ កាយឌេដ្ឋេកាបិ កាយលឹៈ ញ្ញាឆ បត សញ្ញខេតឌេដ្ឋេកំ អត្តាតំ សគ្គ្លាឃាហៈ អយ្គុទា កាយលិ, តូំ ឲតំ ការលំ

ឲចំ ខាតាហិ, អាចទិឃំ តិស្សាឃ កាតិកសតំ អតិក្កយិត្វា ញ្ញាឆំ យហាទង្គ បទេត្តាស្មឹតិ ភ្នាតំ ភ្នាតេតសិៈ

តស្មិំ បត ទង្គ បទេត្ត សត្តដ្ឋខិចសន្ធ្វោឃេត សទេត្ញបិ កាតទោ អត្តទោ អត្តទោ ចសតដ្ឋាតំ កតា ៝ កាយលិទាខា ឆទេយុត ទង្គ ការទេត្វា

ឃឆាកយ៉ុ កទេតា, ទេពាឌិសទេត្តាបិ បុត្ញាតិ កត្វា ឃឆាកយ៉ុ កទេតាៈ

សត្វា ញ្ញាយំ ឆយុទេឆសតំ អាហទិត្វា ឌទេស្សត្វា សន្ធ្វាតិ បកាទេសសិ, សន្ធ្វបទិឈោឃាសាទេត ឌ្លស្សដ្ឋចិទិឈោ កិក្លូ អទេហទេត្ត បតិដ្ឋិទេតាៈ សត្វា ទេគ្វ

ចត្វូតិ កទេឆត្វា អត្យុសត្ថិ ឈទេដត្វា ខាតកំ សទេយាឆាទេតសិ – “តឌា កាយលិក្យាទេទា ឌ្លស្សដ្ឋចិទិឈោ កិក្លូ អទេហាសិ, អាចទិឈោ បត

អហទេយច អទេហាសិ”ត្តិៈ

កាយលិខាតាពកចណ្ណតា អដ្ឋមាៈ

ដ៍ៈ យឈេឌេចខាតាពកចណ្ណតា

ភ្នត្តយក្កុហា យឃ្យត្តិ ញ្ញាឆំ សត្វា ទេខតចទេត ចិហទេត្តា យហាកិតិក្លូយតំ អាទេត្ត កទេឆសិៈ តំ ទេហដ្ឋា តិកាតកឆាឃំ កឆិតទេយចៈ តស្មិំ បត កាទេល

កិក្លូ ឌសពាលស្ស ទេតក្លូយ៉ុ ចណ្ណយត្តា តិសិឌិស្យៈ អឆ សត្វា ឆយុសកំ អាកត្វា ញ្ញាឃ្លាសទេត តិសិទេត្តា កិក្លូ អាយទេត្តសិ “កាឃ តុត្វូ, កិក្លូទេច, ឲតទេហិ

កឆាឃ សត្តិសិត្តា”តិៈ “កទេត្ត, ត អញ្ញាឃ កឆាឃ, ត្យុប្បាកំទេយច បត ទេតក្លូយ៉ុ ចណ្ណយយាតា តិសិត្តាយ្យា”តិ ចុទេត្ត “ត, កិក្លូទេច, តឆាកទេតា

ឲតទេហិទេយច ទេតក្លូយ៉ុ តិក្លូទេត្តា, បុទេត្ញបិ តិក្លូទេត្តាទេយចា”តិ អាហៈ កិក្លូ តស្សត្វូស្សាចិកាចត្វូ កកចត្តិ ឃាចិស្យុ, កកចា កចត្តទេត បដិឆ្នត្តិ

ការលំ បិកដំ អកាសិៈ

អតីទេត ចិទេឌហទេដ្ឋ យិធិលិឃំ យឈេឌេចា តាយ ទាខា អទេហាសិ ឆយុំទេកា ឆយុទាខាៈ ទេសា ចត្យុទាសីតិ ចស្សសហស្សាតិ ក្យាទកឹឡអំ

កឹឡត្ញ, តឆា ឌ្លបទង្គ, តឆា យហាទង្គ កត្វា ឌឹឈយដ្ឋាតំ ទេឆទេបត្វា ឲកឌិចសំ កប្បកំ អាយទេត្តសិ “ឃឌា ទេយ, សយុ កប្បក, សិទស្មិំ បលិតាតិ

បទេស្សយ្យាសិ, អឆ ទេយ អាទេទាទេចយ្យាសី”តិៈ កប្បទេកាបិ ឌឹឈយដ្ឋាតំ ទេឆទេបត្វា ឲកឌិចសំ ទទេញ្ញា អញ្ញតចណ្ណាតំ ទេកសាតំ អត្តទេទ ឲកទេយច

បលិតំ ឌិស្វា “ទេឌច, ឲកំ ទេត បលិតំ ឌិស្សតី”តិ អាទេទាទេចសិៈ “ទេតត ហិ ទេយ, សយុ, តំ បលិតំ ភ្នដ្ឋទិត្វា បិលិយិក្រូទេបហី”តិ ច ចុទេត្ត

ស្យុចណ្ណសណ្ឌាទេសត ភ្នដ្ឋទិត្វា ទទេញ្ញា បិលិយិក្រូបតិដ្ឋាទេបសិៈ តឌា ទទេញ្ញា ចត្យុទាសីតិ ចស្សសហស្សាតិ អាឃុ អចសិដ្ឋំ ទេហាតិៈ ឲចំ សទេត្តបិ

បលិតំ ឌិស្វាច យត្ថុទាខាតំ អាកត្វា សឃឹទេប ឋិតំ ចិឃ អត្តាតំ អាឌិត្តបណ្ណសាលំ បចិដ្ឋំ ចិឃ ច យញ្ញាយាទេតា សំទេចកំ អាបជ្ជិត្វា “ពាល

យឈេឌេច, ឃាច បលិតស្សុប្បាឌាច ញ្ញាទេយ កិទេលទេស ខហិតុំ តាសក្ខិ”តិ ចិទេត្តសិៈ

តស្ស ច បលិតបាតុភាវំ អាវជ្ជន្តស្ស អន្តោឌាហោ ឧប្បជ្ជិ, សរីរា សេទា មុច្ចិំសុ, សាដកា បីឡេត្វា អបនេតព្ពាការប្បត្តា អហេសុំ។ សោ “អជ្ជេវ មយា និក្ខមិត្វា បព្ពជិតុំ វដ្ដតី”តិ កប្បកស្ស សតសហស្សុដ្ឋានកំ គាមវរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ បក្កោសាបេត្វា “តាត, មម សីសេ បលិតំ បាតុភូតំ, មហល្លកោម្ហិ ជាតោ, ភុត្តា ខោ បន មេ មានុសកា កាមា, ឥទានិ ទិព្ពេ កាមេ បរិយេសិស្សាមិ, នេក្ខម្មកាលោ មយ្ហំ, ត្វំ ឥមំ រជ្ជំ បដិបជ្ជ, អហំ បន បព្ពជិត្វា មឃទេវអម្ពវនុយ្យានេ វសន្តោ សមណធម្មំ ករិស្សាមី”តិ អាហ។ តំ ឯវំ បព្ពជិតុកាមំ អមច្ចា ឧបសង្កមិត្វា “ទេវ, កិំ តុម្ហាកំ បព្ពជ្ជាការណ”ន្តិ បុច្ឆិំសុ។ រាជា បលិតំ ហត្ថេន គហេត្វា អមច្ចានំ ឥមំ គាថមាហ –

៩.

“ឧត្តមង្គរុហា មយ្ហំ, ឥមេ ជាតា វយោហរា;

បាតុភូតា ទេវទូតា, បព្ពជ្ជាសមយោ មមា”តិ។

តត្ថ ឧត្តមង្គរុហាតិ កេសា។ កេសា ហិ សរីរាវយវានំ ឧត្តមេ សិរស្មិំ រុហត្តា “ឧត្តមង្គរុហា”តិ វុច្ចន្តិ។ ឥមេ ជាតា វយោហរាតិ បស្សថ, តាតា, បលិតបាតុភាវេន តិណ្ណំ វយានំ ហរណតោ ឥមេ ជាតា វយោហរា។ បាតុភូតាតិ និព្ពត្តា។ ទេវទូតាតិ ទេវោ វុច្ចតិ មច្ចុ, តស្ស ទូតាតិ ទេវទូតា។ សិរស្មិញ្ហិ បលិតេសុ បាតុភូតេសុ មច្ចុរាជស្ស សន្តិកេ ឋិតោ វិយ ហោតិ, តស្មា បលិតានិ “មច្ចុទេវស្ស ទូតា”តិ វុច្ចន្តិ។ ទេវា វិយ ទូតាតិបិ ទេវទូតា។ យថា ហិ អលង្កតបដិយត្តាយ ទេវតាយ អាកាសេ ឋត្វា “អសុកទិវសេ ត្វំ មរិស្សសី”តិ វុត្តេ តំ តថេវ ហោតិ, ឯវំ សិរស្មិំ បលិតេសុ បាតុភូតេសុ ទេវតាយ ព្យាករណសទិសមេវ ហោតិ, តស្មា បលិតានិ “ទេវសទិសា ទូតា”តិ វុច្ចន្តិ។ វិសុទ្ធិទេវានំ ទូតាតិបិ ទេវទូតា។ សព្ពពោធិសត្តា ហិ ជិណ្ណព្យាធិមតបព្ពជិតេ ទិស្វាវ សំវេគមាបជ្ជិត្វា និក្ខម្ម បព្ពជន្តិ។ យថាហ –

“ជិណ្ណញ្ច ទិស្វា ទុខិតញ្ច ព្យាធិតំ, មតញ្ច ទិស្វា គតមាយុសង្ខយំ;

កាសាយវត្ថំ បព្ពជិតញ្ច ទិស្វា, តស្មា អហំ បព្ពជិតោម្ហិ រាជា”តិ។ (ថេរគា. ៧៣ ថោកំ វិសទិសំ);

ឥមិនា បរិយាយេន បលិតានិ វិសុទ្ធិទេវានំ ទូតត្តា “ទេវទូតា”តិ វុច្ចន្តិ។ បព្ពជ្ជាសមយោ មមាតិ គិហិភាវតោ និក្ខន្តដ្ឋេន “បព្ពជ្ជា”តិ លទ្ធនាមស្ស សមណលិង្គគហណស្ស កាលោ មយ្ហន្តិ ទស្សេតិ។

សោ ឯវំ វត្វា តំ ទិវសមេវ រជ្ជំ បហាយ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា តស្មិំយេវ មឃទេវអម្ពវនេ វិហរន្តោ ចតុរាសីតិ វស្សសហស្សានិ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា អបរិហីនជ្ឈានេ ឋិតោ កាលំ កត្វា ព្រហ្មលោកេ និព្វត្តិត្វា បុន តតោ ចុតោ មិថិលាយំយេវ និមិ នាម

រាជា ហុត្វា ឱសក្កមានំ អត្តនោ វំសំ ឃដេត្វា តត្ថេវ អម្ពវនេ បព្ពជិត្វា ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា បុន ព្រហ្មលោកូបគោ អហោសិ។

សត្ថាបិ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខន្តោ, បុព្ពេបិ និក្ខន្តោយេវា”តិ វត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ទស្សេត្វា ចត្តារិ សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កេចិ សោតាបន្នា អហេសុំ, កេចិ សកទាគាមិនោ, កេចិ អនាគាមិនោ។ ឥតិ ភគវា ឥមានិ ទ្វេ វត្ថូនិ កថេត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា កប្បកោ អានន្ទោ អហោសិ, បុត្តោ រាហុលោ, មឃទេវរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មឃទេវជាតកវណ្ណនា នវមា។

១០។ សុខវិហារិជាតកវណ្ណនា

យញ្ចអញ្ញេ ន រក្ខន្តីតិ ឥទំ សត្ថា អនុបិយនគរំ និស្សាយ អនុបិយអម្ពវនេ វិហរន្តោ សុខវិហារិំ ភទ្ទិយត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ សុខវិហារី ភទ្ទិយត្ថេរោ ឆខត្តិយសមាគមេ ឧបាលិសត្តមោ បព្ពជិតោ។ តេសុ ភទ្ទិយត្ថេរោ ច, កិមិលត្ថេរោ ច, ភគុត្ថេរោ ច, ឧបាលិត្ថេរោ ច អរហត្តំ បត្តា, អានន្ទត្ថេរោ សោតាបន្នោ ជាតោ, អនុរុទ្ធត្ថេរោ ទិព្ពចក្ខុកោ, ទេវទត្តោ ឈានលាភី ជាតោ។ ឆន្នំ បន ខត្តិយានំ វត្ថុ យាវ អនុបិយនគរា ខណ្ឌហាលជាតកេ អាវិភវិស្សតិ។ អាយស្មា បន ភទ្ទិយោ រាជកាលេ អត្តនោ រក្ខសំវិធានញ្ចេវ តាវ ពហូហិ រក្ខាហិ រក្ខិយមានស្ស ឧបរិបាសាទវរតលេ មហាសយនេ សម្បរិវត្តមានស្សាបិ អត្តនោ ភយុប្បត្តិញ្ច ឥទានិ អរហត្តំ បត្វា អរញ្ញាទីសុ យត្ថ កត្ថចិ វិហរន្តោបិ អត្តនោ វិគតភយតញ្ច សមនុស្សរន្តោ “អហោ សុខំ, អហោ សុខ”ន្តិ ឧទានំ ឧទានេសិ។ តំ សុត្វា ភិក្ខូ “អាយស្មា ភទ្ទិយោ អញ្ញំ ព្យាករោតី”តិ ភគវតោ អារោចេសុំ។ ភគវា “ន, ភិក្ខវេ , ភទ្ទិយោ ឥទានេវ សុខវិហារី, បុព្ពេបិ សុខវិហារីយេវា”តិ អាហ។ ភិក្ខូ តស្សត្ថស្សាវិភាវត្ថាយ ភគវន្តំ យាចិំសុ។ ភគវា ភវន្តរេន បដិច្ឆន្នំ ការណំ បាកដំ អកាសិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ បោធិសត្តោ ឧទិច្ចព្រាហ្មណមហាសាលោ ហុត្វា កាមេសុ អាទីនវំ, នេក្ខម្មេ ច អានិសំសំ ទិស្វា កាមេ បហាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អដ្ឋ សមាបត្តិយោ និព្ពត្តេសិ, បរិវារោបិស្ស មហា អហោសិ បញ្ច តាបសសតានិ។ សោ វស្សការេ ហិមវន្តតោ និក្ខមិត្វា តាបសគណបរិវុតោ គាមនិគមាទីសុ ចារិកំ ចរន្តោ ពារាណសិំ បត្វា រាជានំ និស្សាយ រាជុយ្យានេ វាសំ កប្បេសិ។ តត្ថ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ វសិត្វា រាជានំ អាបុច្ឆិ។ អថ នំ រាជា “តុម្ហេ, ភន្តេ, មហល្លកា, កិំ វោ ហិមវន្តេន, អន្តេវាសិកេ ហិមវន្តំ បេសេត្វា តុម្ហេ ឥធេវ វសថា”តិ យាចិ។ បោធិសត្តោ ជេដ្ឋន្តេវាសិកំ បញ្ចតាបសសតានិ បដិច្ឆាបេត្វា “គច្ឆ, ត្វំ ឥមេហិ សទ្ធិំ ហិមវន្តេ វស, អហំ បន ឥធេវ វសិស្សាមី”តិ តេ ឧយ្យោជេត្វា សយំ តត្ថេវ វាសំ កប្បេសិ។

សោ បនស្ស ជេដ្ឋន្តេវាសិកោ រាជបព្ពជិតោ មហន្តំ រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា កសិណបរិកម្មំ កត្វា អដ្ឋសមាបត្តិលាភី អហោសិ។ សោ តាបសេហិ សទ្ធិំ ហិមវន្តេ វសមានោ ឯកទិវសំ អាចរិយំ ទដ្ឋុកាមោ ហុត្វា តេ តាបសេ អាមន្តេត្វា “តុម្ហេ អនុក្កណ្ឋមានា ឥធេវ

ᨴᩮᩅ, ᩋᩉᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᨠᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨳᩁᩥᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮᨿᩮᩅ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩁᩣᨩᩣ “ᨲᩣᨸᩈᩴ ᨸᩔᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨶᩮᩅ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ, ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᨠᩮᩣᩅ ᨸᨶ “ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ, ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨴᩣᨶᩴ ᩏᨴᩣᨶᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᩋᨿᩴ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨾᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨶ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩉ – “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨿᩴ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨿᨴᩥᨧ᩠ᨨᨠᩴ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩏᨴᩣᨶᩴ ᩏᨴᩣᨶᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᩈᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᨿᩴ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈ᩠ᩅᩣᨿᩴ “ᩋᩉᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨣᩥᩉᩥᨠᩣᩃᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩈᩥᩁᩥᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩅᩩᨵᩉᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨻᩉᩪᩉᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨸᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᩃᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᩈᩩᨡᩴ ᨫᩣᨶᩈᩩᨡᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩍᨾᩴ ᩏᨴᩣᨶᩴ ᩏᨴᩣᨶᩮᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪀᪨

“ᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ;

ᩈ ᩅᩮ ᩁᩣᨩ ᩈᩩᨡᩴ ᩈᩮᨲᩥ, ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᩋᨶᨸᩮᨠ᩠ᨡᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨻᩉᩪ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ ᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩮᩣ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨧ “ᩑᨠᨠᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨻᩉᩪ ᨩᨶᩮ ᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᩈ ᩅᩮ ᩁᩣᨩ ᩈᩩᨡᩴ ᩈᩮᨲᩦᨲᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩑᨠᨠᩮᩣ ᩋᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᨸᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩥᨠᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩈᩩᨡᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᩈᩮᨲᩥ᪨ ᩍᨴᨬ᩠ᨧ ᨴᩮᩈᨶᩣᩈᩦᩈᨾᩮᩅ᪨ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨸᨶ ᩈᩮᨲᩥᨿᩮᩅ, ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᨶᩥᩈᩦᨴᨲᩥ ᩈᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩥᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮᩈᩩ ᩈᩩᨡᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᩋᨶᨸᩮᨠ᩠ᨡᩅᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨾᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᩋᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᩁᩉᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨣᨲᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩮᩣ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᨱ᩠ᩉᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣᨸᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩥᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮᩈᩩ ᩈᩩᨡᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨲᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨾᩣᨶᩈᩮᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᨾᩮᩅ ᨣᨲᩮᩣ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣᨸᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᩥᩉᩦᨶᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᩣ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᩥᨿᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨣᨱᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩩᨡᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ᪨

ᩋᨸᨱ᩠ᨱᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨸᨮᨾᩮᩣ᪨

តស្សុទ្ទានំ –

អបណ្ណកំ វណ្ណុបថំ, សេរិវំ ចូឡសេដ្ឋិ ច;

តណ្ឌុលំ ទេវធម្មញ្ច, កដ្ឋវាហនគាមណិ;

មខាទេវំ សុខវិហារីតិ, បិណ្ឌិតា ទស ជាតកាតិ។

១. សីលវគ្គោ

[១១] ១. លក្ខណមិគជាតកវណ្ណនា

ហោតិ សីលវតំ អត្ថោតិ ឥទំ សត្ថា រាជគហំ ឧបនិស្សាយ វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ ទេវទត្តស្ស វត្ថុ យាវ អភិមារប្បយោជនា ខណ្ឌហាលជាតកេ អាវិភវិស្សតិ, យាវ ធនបាលកវិស្សជ្ជនា ចូឡហំសជាតកេ អាវិភវិស្សតិ, យាវ បថវិប្បវេសនា ទ្វាទសកនិបាតេ សមុទ្ទវាណិជជាតកេ អាវិភវិស្សតិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ ទេវទត្តោ បក្ខំ ភិន្ទិត្វា បញ្ច ភិក្ខុសតានិ អាទាយ គយាសីសេ វិហរតិ។ អថ តេសំ ភិក្ខូនំ ញាណំ បរិបាកំ អគមាសិ។ តំ ញត្វា សត្ថា ទ្វេ អគ្គសាវកេ អាមន្តេសិ "សារិបុត្តា, តុម្ហាកំ និស្សិតកា បញ្ចសតា ភិក្ខូ ទេវទត្តស្ស លទ្ធិំ រោចេត្វា តេន សទ្ធិំ គតា, ឥទានិ បន តេសំ ញាណំ បរិបាកំ គតំ, តុម្ហេ ពហូហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ តត្ថ គន្ត្វា តេសំ ធម្មំ ទេសេត្វា តេ ភិក្ខូ មគ្គផលេហិ បពោធេត្វា គហេត្វា អាគច្ឆថា"តិ។ តេ តថេវ គន្ត្វា តេសំ ធម្មំ ទេសេត្វា មគ្គផលេហិ បពោធេត្វា បុនទិវសេ អរុណុគ្គមនវេលាយ តេ ភិក្ខូ អាទាយ វេឡុវនមេវ អាគមិំសុ។ អាគន្ត្វា ច បន សារិបុត្តត្ថេរស្ស ភគវន្តំ វន្ទិត្វា ឋិតកាលេ ភិក្ខូ ថេរំ បសំសិត្វា ភគវន្តំ អាហំសុ – "ភន្តេ, អម្ហាកំ ជេដ្ឋភាតិកោ ធម្មសេនាបតិ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ បរិវុតោ អាគច្ឆន្តោ អតិវិយ សោភតិ, ទេវទត្តោ បន បរិហីនបរិវារោ ជាតោ"តិ។ ន, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ ឥទានេវ ញាតិសង្ឃបរិវុតោ អាគច្ឆន្តោ សោភតិ, បុព្ពេបិ សោភិយេវ។ ទេវទត្តោបិ ន ឥទានេវ គណតោ បរិហីនោ, បុព្ពេបិ បរិហីនោយេវាតិ។ ភិក្ខូ តស្សត្ថស្សាវិភាវត្ថាយ ភគវន្តំ យាចិំសុ, ភគវា ភវន្តរេន បដិច្ឆន្នំ ការណំ បាកដំ អកាសិ។

អតីតេ មគធរដ្ឋេ រាជគហនគរេ ឯកោ មគធរាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ មិគយោនិយំ បដិសន្ធិំ គហេត្វា វុឌ្ឍិប្បត្តោ មិគសហស្សបរិវារោ អរញ្ញេ វសតិ។ តស្ស លក្ខណោ ច កាឡោ ចាតិ ទ្វេ បុត្តា អហេសុំ។ សោ អត្តនោ មហល្លកកាលេ "តាតា, អហំ

ឥទានិ មហល្លកោ, តុម្ហេ ឥមំ គណំ បរិហរថា”តិ បញ្ច បញ្ច មិគសតានិ ឯកេកំ បុត្តំ បដិច្ឆាបេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ តេ ទ្វេ ជនា មិគគណំ បរិហរន្តិ។ មគធរដ្ឋស្មិញ្ច សស្សបាកសមយេ កិដ្ឋសម្ពាធេ អរញ្ញេ មិគានំ បរិបន្ថោ ហោតិ។ មនុស្សា សស្សខាទកានំ មិគានំ មារណត្ថាយ តត្ថ តត្ថ ឱបាតំ ខណន្តិ, សូលានិ រោបេន្តិ, បាសាណយន្តានិ សជ្ជេន្តិ, កូដបាសាទយោ បាសេ ឱឌ្ឌេន្តិ, ពហូ មិគា វិនាសំ អាបជ្ជន្តិ។ ពោធិសត្តោ កិដ្ឋសម្ពាធសមយំ ញត្វា ទ្វេ បុត្តេ បក្កោសាបេត្វា អាហ – “តាតា, អយំ កិដ្ឋសម្ពាធសមយោ, ពហូ មិគា វិនាសំ បាបុណន្តិ, មយំ មហល្លកា យេន តេនុបាយេន ឯកស្មិំ ឋានេ វីតិនាមេស្សាម, តុម្ហេ តុម្ហាកំ មិគគណេ គហេត្វា អរញ្ញេ បព្ពតបាទំ បវិសិត្វា សស្សានំ ឧទ្ធដកាលេ អាគច្ឆេយ្យាថា”តិ។ តេ “សាធូ”តិ បិតុ វចនំ សុត្វា សបរិវារា និក្ខមិំសុ។ តេសំ បន គមនមគ្គំ មនុស្សា ជានន្តិ “ឥមស្មិំ កាលេ មិគា បព្ពតមារោហន្តិ, ឥមស្មិំ កាលេ ឱរោហន្តី”តិ។ តេ តត្ថ តត្ថ បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ និលីនា ពហូ មិគេ វិជ្ឈិត្វា មារេន្តិ។

កាឡមិគោ អត្តនោ ទន្ធតាយ “ឥមាយ នាម វេលាយ គន្តព្ពំ, ឥមាយ វេលាយ ន គន្តព្ព”ន្តិ អជានន្តោ មិគគណំ អាទាយ បុព្ពណ្ហេបិ សាយន្ហេបិ បទោសេបិ បច្ចូសេបិ គាមទ្វារេន គច្ឆតិ។ មនុស្សា តត្ថ តត្ថ បកតិយា ឋិតា ច និលីនា ច ពហូ មិគេ វិនាសំ បាបេន្តិ។ ឯវំ សោ អត្តនោ ទន្ធតាយ ពហូ មិគេ វិនាសំ បាបេត្វា អប្បកេហេវ មិគេហិ អរញ្ញំ បាវិសិ។ លក្ខណមិគោ បន បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ ឧបាយកុសលោ “ឥមាយ វេលាយ គន្តព្ពំ, ឥមាយ វេលាយ ន គន្តព្ព”ន្តិ ជានាតិ។ សោ គាមទ្វារេនបិ ន គច្ឆតិ , ទិវាបិ ន គច្ឆតិ, បទោសេបិ ន គច្ឆតិ, បច្ចូសេបិ ន គច្ឆតិ, មិគគណំ អាទាយ អឌ្ឍរត្តសមយេយេវ គច្ឆតិ។ តស្មា ឯកម្បិ មិគំ អវិនាសេត្វា អរញ្ញំ បាវិសិ។ តេ តត្ថ ចត្តារោ មាសេ វសិត្វា សស្សេសុ ឧទ្ធដេសុ បព្ពតា ឱតរិំសុ។

កាឡោ បច្ចាគច្ឆន្តោបិ បុរិមនយេនេវ អវសេសមិគេ វិនាសំ បាបេន្តោ ឯកកោវ អាគមិ។ លក្ខណោ បន ឯកមិគម្បិ អវិនាសេត្វា បញ្ចហិ មិគសតេហិ បរិវុតោ មាតាបិតូនំ សន្តិកំ អាគមិ។ ពោធិសត្តោ ទ្វេបិ បុត្តេ អាគច្ឆន្តេ ទិស្វា មិគគណេន សទ្ធិំ មន្តេន្តោ ឥមំ គាថំ សមុដ្ឋាបេសិ –

១១។

“ហោតិ សីលវតំ អត្ថោ, បដិសន្ថារវុត្តិនំ;

លក្ខណំ បស្ស អាយន្តំ, ញាតិសង្ឃបុរក្ខតំ;

អថ បស្សសិមំ កាឡំ, សុវិហីនំវ ញាតិភី”តិ។

តត្ថ សីលវតន្តិ សុខសីលតាយ សីលវន្តានំ អាចារសម្បន្នានំ។ អត្ថោតិ វុឌ្ឍិ។ បដិសន្ថារវុត្តីនន្តិ ធម្មបដិសន្ថារោ ច អាមិសបដិសន្ថារោ ច

ឯតេសំ វុត្តីតិ បដិសន្ថារវុត្តិនោ, តេសំ បដិសន្ថារវុត្តីនំ។ ឯត្ថ ច បាបនិវារណឱវាទានុសាសនិវសេន ធម្មបដិសន្ថារោ ច, គោចរលិកាបតគិលានុបដ្ឋានធម្មិការក្ខាវសេន អាមិសបដិសន្ថារោ ច វេទិតព្វោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ឯតេសុ ទ្វីសុ បដិសន្ថារេសុ ឋិតានំ អាចារសម្បន្នានំ បណ្ឌិតានំ វុឌ្ឍិ នាម ហោតីតិ។ ឥទានិ តំ វុឌ្ឍិំ ទស្សេតុំ បុត្តមាតរំ អាលបន្តោ វិយ “លក្ខណំ បស្សា”តិអាទិមាហ។ តត្រាយំ សង្ខេបត្ថោ – អាចារបដិសន្ថារសម្បន្នំ អត្តនោ បុត្តំ ឯកមិកម្បិ អវិនាសេត្វា ញាតិសង្ឃេន បុរក្ខតំ បរិវារិតំ អាគច្ឆន្តំ បស្ស។ តាយ បន អាចារបដិសន្ថារសម្បទាយ វិហីនំ ទន្ធបញ្ញំ អថ បស្សសិមំ កាឡំ ឯកម្បិ ញាតិំ អនវសេសេត្វា សុវិហីនមេវ ញាតីហិ ឯកកំ អាគច្ឆន្តន្តិ។ ឯវំ បុត្តំ អភិត្ថវិត្វា បន ពោធិសត្តោ យាវតាយុកំ ឋត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថាបិ “ន, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ ឥទានេវ ញាតិសង្ឃបរិវារិតោ សោភតិ, បុព្ពេបិ សោភតិយេវ។ ន ច ទេវទត្តោ ឥទានេវ គណម្ហា បរិហីនោ, បុព្ពេបិ បរិហីនោយេវា”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ ទស្សេត្វា ទ្វេ វត្ថូនិ កថេត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កាឡោ ទេវទត្តោ អហោសិ, បរិសាបិស្ស ទេវទត្តបរិសាវ, លក្ខណោ សារិបុត្តោ, បរិសា បនស្ស ពុទ្ធបរិសា, មាតា រាហុលមាតា, បិតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

លក្ខណមិគជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[១២] ២។ និគ្រោធមិគជាតកវណ្ណនា

និគ្រោធមេវ សេវេយ្យាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កុមារកស្សបត្ថេរស្ស មាតរំ អារព្ភ កថេសិ។ សា កិរ រាជគហនគរេ មហាវិភវស្ស សេដ្ឋិនោ ធីតា អហោសិ ឧស្សន្នកុសលមូលា បរិមទ្ទិតសង្ខារា បច្ឆិមភវិកា, អន្តោឃដេ បទីបោ វិយ តស្សា ហទយេ អរហត្តូបនិស្សយោ ជលតិ។ សា អត្តានំ ជាននកាលតោ បដ្ឋាយ គេហេ អនភិរតា បព្ពជិតុកាមា ហុត្វា មាតាបិតរោ អាហ – “អម្មតាតា, មយ្ហំ ឃរាវាសេ ចិត្តំ នាភិរមតិ, អហំ និយ្យានិកេ សាសនេ បព្ពជិតុកាមា, បព្ពាជេថ ម”ន្តិ។ អម្ម, កិំ វទេសិ, ឥទំ កុលំ ពហុវិភវំ, ត្វញ្ច អម្ហាកំ ឯកធីតា, ន លព្ភា តយា បព្ពជិតុន្តិ។ សា បុនប្បុនំ យាចិត្វាបិ មាតាបិតូនំ សន្តិកា បព្ពជ្ជំ អលភមានា ចិន្តេសិ “ហោតុ, បតិកុលំ គតា សាមិកំ អារាធេត្វា បព្ពជិស្សាមី”តិ។ សា វយប្បត្តា បតិកុលំ គន្ត្វា បតិទេវតា ហុត្វា សីលវតី កល្យាណធម្មា អគារំ អជ្ឈាវសិ។

អថស្សា សំវាសមន្វាយ កុច្ឆិស្មិំ គព្ភោ បតិដ្ឋហិ។ សា គព្ភស្ស បតិដ្ឋិតភាវំ ន អញ្ញាសិ។ អថ តស្មិំ នគរេ នក្ខត្តំ ឃោសយិំសុ, សកលនគរវាសិនោ នក្ខត្តំ កីឡិំសុ, នគរំ ទេវនគរំ វិយ អលង្កតបដិយត្តំ អហោសិ។ សា បន តាវ មហន្តេបិ នក្ខត្តកីឡាយ វត្តមានាយ អត្តនោ សរីរំ ន វិលិម្បតិ នាលង្ករោតិ, បកតិវេសេនេវ វិចរតិ។

អថ នំ សាមិកោ អាហ – “ភទ្ទេ, សកលនគរំ នក្ខត្តនិស្សិតំ, ត្វំ បន សរីរំ នប្បដិជគ្គសី”តិ។ អយ្យបុត្ត, ទ្វត្តិំសាយ មេ កុណបេហិ បូរិតំ សរីរំ,

កិំ ឥមិនា អលង្កតេន, អយញ្ហិ កាយោ នេវ ទេវនិម្មិតោ, ន ព្រហ្មនិម្មិតោ, ន សុវណ្ណមយោ, ន មណិមយោ, ន ហរិចន្ទនមយោ, ន បុណ្ឌរីកកុមុទុប្បលគព្ភសម្ភូតោ , ន អមតោសធបូរិតោ, អថ ខោ កុណបេ ជាតោ, មាតាបេត្តិកសម្ភវោ, អនិច្ចុច្ឆាទនបរិមទ្ទនភេទនវិទ្ធំសនធម្មោ, កដសិវឌ្ឍនោ, តណ្ហូបាទិន្នោ, សោកានំ និទានំ, បរិទេវានំ វត្ថុ, សព្វរោគានំ អាលយោ, កម្មករណានំ បដិគ្គហោ, អន្តោបូតិ, ពហិ និច្ចបគ្ឃរណោ, កិមិកុលានំ អាវាសោ, សិវថិកបយាតោ, មរណបរិយោសានោ, សព្វលោកស្ស ចក្ខុបថេ វត្តមានោបិ –

“អដ្ឋិនហារុសំយុត្តោ, តចមំសាវលេបនោ;

ឆវិយា កាយោ បដិច្ឆន្នោ, យថាភូតំ ន ទិស្សតិ។

“អន្តបូរោ ឧទរបូរោ, យកនបេឡស្ស វត្ថិនោ;

ហទយស្ស បប្ផាសស្ស, វក្កស្ស បិហកស្ស ច។

“សិង្ឃាណិកាយ ខេឡស្ស, សេទស្ស ច មេទស្ស ច;

លោហិតស្ស លសិកាយ, បិត្តស្ស ច វសាយ ច។

“អថស្ស នវហិ សោតេហិ, អសុចី សវតិ សព្វទា;

អក្ខិម្ហា អក្ខិគូថកោ, កណ្ណម្ហា កណ្ណគូថកោ។

“សិង្ឃាណិកា ច នាសតោ, មុខេន វមតេកទា;

បិត្តំ សេម្ហញ្ច វមតិ, កាយម្ហា សេទជល្លិកា។

“អថស្ស សុសិរំ សីសំ, មត្ថលុង្គស្ស បូរិតំ;

សុភតោ នំ មញ្ញតិ ពាលោ, អវិជ្ជាយ បុរក្ខតោ” (សុ· និ· ១៩៦-២០១);

“អនន្តាទីនវោ កាយោ, វិសរុក្ខសមូបមោ;

អាវាសោ សព្ពរោគានំ, បុញ្ជោ ទុក្ខស្ស កេវលោ។ (អប. ថេរ ២.៥៨.៥៥);

“សចេ ឥមស្ស កាយស្ស, អន្តោ ពាហិរកោ សិយា;

ទណ្ឌំ នូន គហេត្វាន, កាកេ សោណេ ច វារយេ។

“ទុគ្គន្ធោ អសុចិ កាយោ, កុណបោ ឧក្ករូបមោ;

និន្ទិតោ ចក្ខុភូតេហិ, កាយោ ពាលាភិនន្ទិតោ។

“អល្លចម្មបដិច្ឆន្នោ, នវទ្វារោ មហាវណោ;

សមន្តតោ បគ្ឃរតិ, អសុចី បូតិគន្ធិយោ”តិ។ (វិសុទ្ធិ. ១.១២២);

អយ្យបុត្ត , ឥមំ កាយំ អលង្ករិត្វា កិំ ករិស្សសិ? ននុ ឥមស្ស អលង្កតករណំ គូថបុណ្ណឃដស្ស ពហិ ចិត្តកម្មករណំ វិយ ហោតីតិ? សេដ្ឋិបុត្តោ តស្សា វចនំ សុត្វា អាហ “ភទ្ទេ, ត្វំ ឥមស្ស សរីរស្ស ឥមេ ទោសេ បស្សមានា កស្មា ន បព្ពជសី”តិ? “អយ្យបុត្ត, អហំ បព្ពជ្ជំ លភមានា អជ្ជេវ បព្ពជេយ្យ”ន្តិ។ សេដ្ឋិបុត្តោ “សាធុ, អហំ តំ បព្ពាជេស្សាមី”តិ វត្វា មហាទានំ បវត្តេត្វា មហាសក្ការំ កត្វា មហន្តេន បរិវារេន ភិក្ខុនុបស្សយំ នេត្វា តំ បព្ពាជេន្តោ ទេវទត្តបក្ខិយានំ ភិក្ខុនីនំ សន្តិកេ បព្ពាជេសិ។ សា បព្ពជ្ជំ លភិត្វា បរិបុណ្ណសង្កប្បា អត្តមនា អហោសិ។

អថស្សា គព្ភេ បរិបាកំ គច្ឆន្តេ ឥន្ទ្រិយានំ អញ្ញថត្តំ ហត្ថបាទបិដ្ឋីនំ ពហលត្តំ ឧទរបដលស្ស ច មហន្តត្តំ ទិស្វា ភិក្ខុនិយោ តំ បុច្ឆឹសុ “អយ្យេ, ត្វំ គព្ភិនី វិយ បញ្ញាយសិ, កិំ ឯត”ន្តិ? អយ្យេ, “ឥទំ នាម ការណ”ន្តិ ន ជានាមិ, សីលំ បន មេ បរិបុណ្ណ”ន្តិ។ អថ នំ តា ភិក្ខុនិយោ ទេវទត្តស្ស សន្តិកំ នេត្វា ទេវទត្តំ បុច្ឆឹសុ “អយ្យ, អយំ កុលធីតា កិច្ឆេន សាមិកំ អារាធេត្វា បព្ពជ្ជំ លភិ, ឥទានិ បនស្សា គព្ភោ បញ្ញាយតិ, មយំ ឥមស្ស គព្ភស្ស គិហិកាលេ វា បព្ពជិតកាលេ វា លទ្ធភាវំ ន ជានាម, កិំទានិ ករោមា”តិ? ទេវទត្តោ អត្តនោ អពុទ្ធភាវេន ច ខន្តិមេត្តានុទ្ទយានញ្ច នត្ថិតាយ ឯវំ ចិន្តេសិ “ទេវទត្តបក្ខិកា ភិក្ខុនី កុច្ឆិនា គព្ភំ បរិហរតិ, ទេវទត្តោ ច តំ អជ្ឈុបេក្ខតិយេវាតិ មយ្ហំ គរហា ឧប្បជ្ជិស្សតិ, មយា ឥមំ ឧប្បព្ពាជេតុំ វដ្ដតី”តិ។ សោ អវីមំសិត្វាវ សេលគុឡំ បវដ្ដយមានោ វិយ

បគ្គណ្ហិត្វា “គច្ឆថ, ឥមំ ឧប្បព្វាជេថា”តិ អាហ។ តា តស្ស វចនំ សុត្វា ឧដ្ឋាយ វន្ទិត្វា ឧបស្សយំ គតា។

អថ សា ទហរា តា ភិក្ខុនិយោ អាហ – “អយ្យេ, ន ទេវទត្តត្ថេរោ ពុទ្ធោ, នាបិ មយា តស្ស សន្តិកេ បព្ពជ្ជា, លោកេ បន អគ្គបុគ្គលស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ មយា បព្ពជ្ជា, សា ច បន មេ ទុក្ខេន លទ្ធា, មា តំ អន្តរធាបេថ, ឯថ មំ គហេត្វា សត្ថុ សន្តិកំ ជេតវនំ គច្ឆថា”តិ។ តា តំ អាទាយ រាជគហា បញ្ចចត្តាលីសយោជនិកំ មគ្គំ អតិក្កម្ម អនុបុព្ពេន ជេតវនំ បត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា តមត្ថំ អារោចេសុំ។ សត្ថា ចិន្តេសិ – “កិញ្ចាបិ គិហិកាលេ ឯតិស្សា គព្ភោ បតិដ្ឋិតោ, ឯវំ សន្តេបិ ‘សមណោ គោតមោ ទេវទត្តេន ជហិតំ អាទាយ ចរតី’តិ តិត្ថិយានំ ឱកាសោ ភវិស្សតិ។ តស្មា ឥមំ កថំ បច្ឆិន្ទិតុំ សរាជិកាយ បរិសាយ មជ្ឈេ ឥមំ អធិករណំ វិនិច្ឆិតុំ វដ្ដតី”តិ។ បុនទិវសេ រាជានំ បសេនទិកោសលំ មហាអនាថបិណ្ឌិកំ ចូឡអនាថបិណ្ឌិកំ វិសាខំ មហាឧបាសិកំ អញ្ញានិ ច អភិញ្ញាតានិ មហាកុលានិ បក្កោសាបេត្វា សាយន្ហសមយេ ចតស្សុ បរិសាសុ សន្និបតិតាសុ ឧបាលិត្ថេរំ អាមន្តេសិ “គច្ឆ, ត្វំ ចតុបរិសមជ្ឈេ ឥមិស្សា ទហរភិក្ខុនិយា កម្មំ សោធេហី”តិ។ “សាធុ, ភន្តេ”តិ ថេរោ បរិសមជ្ឈំ គន្ត្វា អត្តនោ បញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា រញ្ញោ បុរតោ វិសាខំ ឧបាសិកំ បក្កោសាបេត្វា ឥមំ អធិករណំ បដិច្ឆាបេសិ “គច្ឆ វិសាខេ, ‘អយំ ទហរា អសុកមាសេ អសុកទិវសេ បព្ពជិតា’តិ តថតោ ញត្វា ឥមស្ស គព្ភស្ស បុរេ វា បច្ឆា វា លទ្ធភាវំ ជានាហី”តិ។ ឧបាសិកា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា សាណិំ បរិក្ខិបាបេត្វា អន្តោសាណិយំ ទហរភិក្ខុនិយា ហត្ថបាទនាភិឧទរបរិយោសានានិ ឱលោកេត្វា មាសទិវសេ សមានេត្វា គិហិភាវេ គព្ភស្ស លទ្ធភាវំ តថតោ ញត្វា ថេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តមត្ថំ អារោចេសិ។ ថេរោ ចតុបរិសមជ្ឈេ តំ ភិក្ខុនិំ សុទ្ធំ អកាសិ។ សា សុទ្ធា ហុត្វា ភិក្ខុសង្ឃញ្ច សត្ថារញ្ច វន្ទិត្វា ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ ឧបស្សយមេវ គតា។ សា គព្ភបរិបាកមន្វាយ បទុមុត្តរបាទមូលេ បត្ថិតបត្ថនំ មហានុភាវំ បុត្តំ វិជាយិ។

អថេកទិវសំ រាជា ភិក្ខុនុបស្សយសមីបេន គច្ឆន្តោ ទារកសទ្ទំ សុត្វា អមច្ចេ បុច្ឆិ។ អមច្ចា តំ ការណំ ញត្វា “ទេវ, ទហរភិក្ខុនី បុត្តំ វិជាតា, តស្សេសោ សទ្ទោ”តិ អាហំសុ។ “ភិក្ខុនីនំ, ភណេ, ទារកបដិជគ្គនំ នាម បលិពោធោ, មយំ តំ បដិជគ្គិស្សាមា”តិ រាជា តំ ទារកំ នាដកិត្ថីនំ ទាបេត្វា កុមារបរិហារេន វឌ្ឍាបេសិ។ នាមគ្គហណទិវសេ ចស្ស “កស្សបោ”តិ នាមំ អកំសុ។ អថ នំ កុមារបរិហារេន វឌ្ឍិតត្តា “កុមារកស្សបោ”តិ សញ្ជានិំសុ។ សោ សត្តវស្សិកកាលេ សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា បរិបុណ្ណវស្សោ ឧបសម្បទំ លភិត្វា គច្ឆន្តេ គច្ឆន្តេ កាលេ ធម្មកថិកេសុ ចិត្រកថី អហោសិ។ អថ នំ សត្ថា “ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ ចិត្តកថិកានំ យទិទំ កុមារកស្សបោ”តិ (អ˙ និ˙ ១˙២០៨, ២១៧) ឯតទគ្គេ ឋបេសិ។ សោ បច្ឆា វម្មិកសុត្តេ (ម˙ និ˙ ១˙២៤៩ អាទយោ) អរហត្តំ បាបុណិ។ មាតាបិស្ស ភិក្ខុនី វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អគ្គផលំ បត្តា។ កុមារកស្សបត្ថេរោ ពុទ្ធសាសនេ គគនមជ្ឈេ បុណ្ណចន្ទោ វិយ បាកដោ ជាតោ។

អថេកទិវសំ តថាគតោ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ ភិក្ខូនំ ឱវាទំ ទត្វា គន្ធកុដិំ បាវិសិ។ ភិក្ខូ ឱវាទំ គហេត្វា អត្តនោ អត្តនោ រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានេសុ ទិវសភាគំ ខេបេត្វា សាយន្ហសមយេ ធម្មសភាយំ សន្និបតិត្វា “អាវុសោ, ទេវទត្តេន អត្តនោ អពុទ្ធភាវេន ចេវ ខន្តិមេត្តាទីនញ្ច អភាវេន កុមារកស្សបត្ថេរោ ច ថេរី ច ឧភោ នាសិតា, សម្មាសម្ពុទ្ធោ បន អត្តនោ ធម្មរាជតាយ ចេវ ខន្តិមេត្តានុទ្ទយសម្បត្តិយា ច ឧភិន្នម្បិ តេសំ បច្ចយោ ជាតោ”តិ ពុទ្ធគុណេ វណ្ណយមានា និសីទិំសុ។ សត្ថា ពុទ្ធលីឡាយ ធម្មសភំ អាគន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិ។ “ភន្តេ, តុម្ហាកមេវ គុណកថាយា”តិ សព្ពំ អារោចយិំសុ។

ត, កិញ្ចបិ, តឆាកេតា ឰគាតេច ឰេយយំ ឋកិត្ត បច្ចេយា ច បតិដ្ឋា ច ឌាេតា, បុេព្ពាបិ អេហាសិេឃចាតិ៑ កិញ្ច តស្សត្ថស្សាចិកាចត្ថាឃ ករាចត្តំ ឃាចិស្ស៑ ករាចា កចត្តេទត បដិច្ឆត្តំ ៣ារេលំ បិ៣ដំ អ៣ាសិ៑

អតីេត ឰារាណសិយំ ព្រហ្មទេត្ត រជ្ជំ ៣ារេឃយាេត េឰាធិសេត្តា យិកេឃាតិយំ បដិសន្ធិំ ៣ហ្ហិ េសា យាត្យុច្ចិេតា តិល្លេត្តា ស្វុចណ្ណចេណ្ណា អេហាសិ, អគ្គិតិ បតស្ស យហិក្យត្យអសធិសាតិ អេហស្ស, សិក្ខាតិ រេឌតចណ្ណាតិ, យុលំ រត្តកម្ពលបុញ្ជចណ្ណំ, ហត្ថបិទេបទិឃត្តា លិលាឧរសបទិកម្មកតា ចិឃ, ចាលធិ ចមេរស្ស ចិឃ អេហាសិ, សទិទំ បតស្ស យហត្តំ អស្សេបិតាកប្យយាលំ អេហាសិ៑ េសា បញ្ចសតយិកបទិចាេទា អទេព្ពា ចាសំ ៣េបៀសិ តាេយត តិេក្រាធយិករាឌា តាយ៑ អចិន្ទេទ បតស្ស អេព្ពាបិ បញ្ចសតយិកបទិចាេទា សាឍយិេកា តាយ ចសតិ, េសាបិ ស្វុចណ្ណចេណ្ណាច អេហាសិ៑

េតត សេយេឃត ឰារាណសិរាឌា យិកចធប្យស្វុេតា េហាតិ, ចិតា យំេសត ត ក្ញ្ញាតិ, យត្ថស្សាត់ ៣ម្មេច្ឆដំ ៣ត្វា សេព្ព េតកមឌាតបេធ សត្ថិបិេតត្វា េធចសិកំ យិកចំ ៣ច្ឆតិ៑ យត្ថស្សា ចិេត្តស្ស – “អយំ រាឌា អយ្យាកំ ៣ម្មេច្ឆដំ ៣េទាតិ, យំតូត យយំ ឋឃ្យាេត យិកាតំ តិចាបំ ចបិត្វា បាតីយំ សយ្យាេឌត្វា ឰាហុ យិេក ឋឃ្យាតំ បេចេសត្វា ច្ចាទំ ឰាត្តិត្វា រេព្ញា តិឃ្យាេឌឃ្យាយា”តិ៑ េត សេព្ព ឋឃ្យាេត យិកាតំ តិចាបតិណាតិ េទាេបត្វា ឋធកំ សយ្យាេឌត្វា ច្ចាទំ េឃាេឌត្វា ចាក្យុរាតិ អាគាឃ យក្កូរាធិតាតាច្ចធហត្វា អទញ្ញា បចិសិត្វា យិេក បទិេឃសយាតា “យេញ្ញចិេត យិេក ៣ហិត្វស្សាយា”តិ េឃាឌតយត្តំ ធាតំ បទិក្ខិបិត្វា សក្ខិបយាតា តិេក្រាធយិកសាឍយិកាតំ ចសតដ្ឋាតំ យេញ្ញ ៣ត្វា បទិក្ខិបិស្ស៑ អឆ តំ យិក៣លំ ធិស្វា រុក្ខក្យុព្ពាធេឃា ច ក្វុយិច្ចា យុក្កេទហិ បហទត្តា យិក៣លំ ៣ហតដ្ឋាតេតា តីហទិត្វា អសិសត្តិធត្យអាធិតិ អាច្ចធាតិ ឋក្កិទិត្វា យហាតាធំ តធត្តា តំ យិក៣លំ ឋឃ្យាតំ បេចេសត្វា ច្ចាទំ បិធាឃ រាឌាតំ ឋបសេក្កយិត្វា “េធច, តិពន្ធំ យិកចំ ៣ច្ឆត្តា អយ្យាកំ ៣យ្ចំ តាេសច, អេយត្ថិ អទេព្ញាេតា យិេក អាេតត្វា ត្យយ្យាកំ ឋឃ្យាតំ ប្វុទិតំ, ឰ្កេតា បដ្ឋាឃ េតសំ យំសាតិ ឈាធឆា”តិ រាឌាតំ អាប្វុច្ឆិត្វា បក្កយិស្ស៑

រាឌា េតសំ ចធតំ ស្វុត្វា ឋឃ្យាតំ ៣ត្វា យិេក ឰ្កេលិេ៣េត្តា េច្ច ស្វុចណ្ណយិេក ធិស្វា េតសំ អកយំ អធាសិ៑ តេតា បដ្ឋាឃ បត ៣ធាចិ សយំ ៣ត្វា ឲ្យកំ យិកំ ចិត្តិត្វា អាេតតិ, ៣ធាចិស្ស កត្ត៣ាេរកា ៣ត្វា ចិត្តិត្វា អាហេទតិ៑ យិកា ធត្យ ធិស្វាច យេរណកេឃត តត្ថិតា បលិឃត្តិ, េច្ច តេឃា បហាេទ លកិត្វា ៣ិលយត្តិបិ, ៣ិលិតាបិ េហាត្តិ, យេរណយ្បិ បិប្យុណត្តិ៑ យិក៣េណា តំ បចត្តិ េឰាធិសត្តស្ស អាេទាេចសិ៑ េសា សាលំ បេក្កាសាេបត្វា អាហ – “សម្ម, ឰាហុ យិកា តស្សត្តិ, ឲ្យកំេសត យទិតេព្ព សតិ ឰ្កេតា បដ្ឋាឃ យា ៣េល្លត យិេក ចិត្តត្វ, ធម្មកហិ្ធក្កដ្ឋាេត យិកាតំ ចាេទា េហាត្យ៑ ឲ្យ៣ធិចសំ យយ បទិសាឃ ចាេទា បិប្យុណាត្យ, ឲ្យ៣ធិចសំ តច បទិសាឃ, ចារប្យេត្តា យិេកា ៣ត្វា ធម្មកហិ្ធ៣ាឃ ៣ិចំ ធេបត្វា តិបជ្ជត្យ, ឲ្យចំ សេត្ត យិកា ៣ិលត្តា ត កចិស្សត្តិ”តិ៑ េសា “សាធ្វុ”តិ សយ្យដិច្ឆិ៑ តេតា បដ្ឋាឃ ចារប្យេត្តាច យិេកា ៣ត្វា ធម្មកហិ្ធ៣ាឃ ៣ិចំ ធេបត្វា តិបជ្ជតិ, កត្ត៣ាេរកា អា៣ត្វា តត្ថ តិបត្តកេយច ៣េហត្វា ៣ច្ឆតិ៑

អេឆ៣ធិចសំ សាឍយិកស្ស បទិសាឃ ឲ្យកិស្សា ៣ត្តិតិយិកិឃា ចាេទា បិប្យុណិ៑ សា សាលំ ឋបសេក្កយិត្វា “សាមិ, អហំ ៣ត្តិតិ, បុត្តំ ចិឌាឃិត្វា េច្ច ឌតា ចារំ ៣យិស្សាយ, យយ្ហំចារំ អតិក្កាេយហិ”តិ អាហ៑ េសា “ត សក្កា តច ចារំ អេព្ញាសំ បិេបត្យំ, ត្វេយច ត្យយ្ហំចារំ ឌាតិស្សសិ,

កន្ទាហី”តិ អាហ៑ ឞា តស្ស ឞន្តិកា អត្ថក្កថំ អលកយាតា ខេាដឹឞត្តំ ក្ញបឞក្កយិត្វា តយត្តំ អាខេទាខេឆឞិ៑ ខេឞា តស្សា ឆឆតំ ឞុត្វា “ខេហាត្ស កន្ទ ត្តំ, អហំ ខេត ចាទំ អតិក្កាខេយស្សាមី”តិ ឞយំ កត្វា ឆយូកល្ហិកាឃ ឞឹឞំ កត្វា តិបខ្ញី៑ កត្តកាទខេកា តំ ដិស្វា “លទ្ធាកខេឃា យិកទាឌា ឆយូកល្ហិកាឃ តិបខេត្ថា, កិ ត្ស ខេលា កាទលា”ត្តិ ខេចខេកត កត្វា ទខេញ្ញា អាខេទាខេឆឞិ៑

ទាឌា តាចខេឆច ទធំ អាទុឃ្យាយហខេត្តត បទិចាខេទត អាកត្វា ខេាដឹឞត្តំ ដិស្វា អាហ “ឞយូ យិកទាឌ, តត្ស យឃា ត្សយំអកយំ ដិតិ្ថ, កស្វា ត្តំ ត្ថឆ តិបខេត្ថា”តិ៑ យហាទាឌ, កត្តិគឹ យិកឹ អាកត្វា “យយ ចាទំ អញ្ញាស្ស បិខេបហី”តិ អាហ, ត ឞក្កា ខេលា បត យឃា ឲកស្ស យខេលាឆ្យក្លិ អញ្ញាស្ស ក្ញបទិ តិក្លិបិត្សំ, ស្វាហំ អត្តខេតា ឌីចិតំ តស្សា ឆត្វា តស្សា ឞត្តកំ យខេលំ កខេហត្វា ត្ថឆ តិបខេត្ថា, យា អញ្ញា កិញ្ចិ អាឞក្តិត្តំ, យហាទាឌាតិ៑ ទាឌា អាហ – “ឞាយិ, ស្ចណ្ហចណ្ហយិកទាឌ, យឃា ត តាឆិខេឞា លត្តិខេយត្តាត្សក្ឃឞយ្យខេត្ថា យត្សខេស្សស្សបិ ដិក្ឋបុខេត្តា, ខេតត ខេត បឞខេត្ថាស្ទិ, ក្ញខេក្ឋហិ, ត្សឃ្យុត្វា តស្សា ឆ អកយំ ឆយ៉ី”តិ៑ “ខ្លឹហិ អកខេយ លខេទ្ធ អចខេឞឞាតាកិ កាកទិស្សត្តិ, តទិត្ថា”តិ? “អចខេឞឞាតយិ អកយំ ឆយ៉ិ, ឞាយី”តិ៑ “យហាទាឌ, ឲចយិ ក្ញឃ្យាខេតខេឃច យិកា អកយំ លកិស្សត្តិ, ខេឞឞា កិ កាទិស្សត្តី”តិ? “ឲខេតាឞយិ អកយំ ឆយ៉ិ, ឞាយី”តិ៑ “យហាទាឌ, យិកា តាច អកយំ លកត្វា, ខេឞឞា ចត្សបុជា កិ កាទិស្សត្តី”តិ ? “ឲខេតាឞយិ អកយំ ឆយ៉ិ, ឞាយី”តិ៑ “យហាទាឌ, ចត្សបុជា តាច អកយំ លកត្វា, ដិឌកណា កិ កាទិស្សត្តី”តិ? “ឲខេតាឞយិ អកយំ ឆយ៉ិ, ឞាយី”តិ៑ “យហាទាឌ, ដិឌកណា តាច អកយំ លកត្វា, ក្ញខេក ចឞត្តា យន្ទា កិ កាទិស្សត្តី”តិ? “ឲខេតាឞយិ អកយំ ឆយ៉ិ, ឞាយី”តិ៑ ឲចំ យហាឞខេត្តា ទាឌាតំ ឞត្តឞត្តាតំ អកយំ ឃាចិត្វា ក្ញក្ឋាឃ ទាឌាតំ បត្តាស្ស ឞឹខេលស្ស បតិក្ឋាខេបត្វា “ឆយ៉ំ ចទ, យហាទាឌ, យាតាបិត្សស្ស បុត្តឌីតាស្ស ច្រាហ្វណាកហបតិខេកស្ស ខេតកយឌាតបខេឆស្ស ឆយ៉ំ ចទខេត្តា ឞយំ ចទខេត្តា កាឃស្ស ខេកឆា បទំ យខេលា ស្សកតិ៑ ឞក្កំ ខេលាកំ កយិស្សឞី”តិ ទខេញ្ញា ត្សទ្ធលឹលាឃ ឆយ៉ំ ខេឆខេឞត្វា កតិបាហំ ក្ញឃ្យាខេត ចឞិត្វា ទខេញ្ញា ឡូចាឆំ ឆត្វា យិកកលបទិច្ខេតា អខេញ្ញា បិចិឞិ៑ ឞាបិ ខេលា យិកខេឆត្ស បុបុ្ញកល្លិកឞឌិឞំ បុត្តំ ចិឌាឃិ៑ ខេឞា កឹត្សអយាខេតា ឞាលយិកស្ស ឞត្តិកំ កទ្ធតិ៑ អឆ តំ យាតា តស្ស ឞត្តិកំ កច្ឆត្តិ ដិស្វា “បុត្ត, ត្ថខេតា បក្ឋាឃ យា ឲតស្ស ឞត្តិកំ កទ្ធ, តិខេ្រកាឆខេស្សច ឞត្តិកំ កខេទ្ធឃ្យាឞី”តិ ឡូចឆត្តិ ត្ថយំ កាឆយាហ –

១៧៑

“តិខេ្រកាឆខេយច ខេឞខេចឃ្យ, ត ឞាលយុបឞំចខេឞ;

តិខេ្រកាឆស្ទិ យតំ ខេឞខេឃ្យា, ឃខេត្វា ឞាលស្ទិ ឌីចិត”ត្តិ៑

តត្ថ តិខេ្រកាឆខេយច ខេឞខេចឃ្យាតិ តាត ត្តំ ចា អខេញ្ញា ចា អត្តខេតា ហិតកាខេយា តិខេ្រកាឆខេយច ខេឞខេចឃ្យ កខេឌឃ្យ ក្ញបឞក្កខេយឃ្យ, ត ឞាលយុបឞំចខេឞតិ ឞាលយិកំ បត ត ក្ញបឞំចខេឞ ក្ញបកយូ ត ឞំចខេឞឃ្យ, ឲតំ តិស្សាឃ ឌីចិកំ ត កខេបុឃ្យ៑ តិខេ្រកាឆស្ទិ យតំ ខេឞខេឃ្យាតិ តិខេ្រកាឆខេញ្ញា បិឌយូខេល យខេលាយិ ខេឞខេឃ្យា ចទំ ក្ញត្តយំ៑ ឃខេត្វា ឞាលស្ទិ ឌីចិតត្តិ ឃំ បត ឞាលស្ស ឞត្តិខេក ឌីចិតំ, តំ ខេតច ខេឞខេឃ្យា ត ចទំ ត ក្ញត្តយត្តិ អខេត្ថា៑

ตเตา ปฏ្ឋាយ ธ ปត អកឃលត្ថកា ยิកា ยតុឃ្យាត់ ឃឃ្យាតិ ពាតត្តិ, ยតុឃ្យា “លត្ថាកឃា ព្កេយ ยิកា”ติ ยิเក ปហទិតុំ ចា បលិខេបតុំ ចា ត ចិឃហត្តិ, តេព ទាឌក្ខលោ ឃត្តិបតិត្វា ទវេញ្ញា ពាយតុំ អាវទាវេចឃុំ។ ទាឌា “ឃឃា បឃទេត្តត តិទេក្រាឆយិកទាឌឃ្យ ចលេទា ឌិនេត្តា, អហំ ទឌ្ជំ ឌតេហឃ្ញំ, ត ច ចំ បដិញ្ញ្យា កិត្តាយិ, កត្ថច ត ពោធិ យយ ចិឌិតេ យិកេ បហទិតុំ លកតី”តិ អាហ។ តិទេក្រាឆយិកោ ចំ បចត្តិ ឃុត្វា យិកកលំ ឃត្តិបិតាបេត្វា “ព្កេតា បដ្ឋាយ បទេឃំ ឃឃ្យំ ពាឌិតុំ ត លកិឃ្យចា”តិ យិកេ ឌ្លចឌិត្វា យតុឃ្យាត់ អាវទាចាបេឃិ “ព្កេតា បដ្ឋាយ ឃឃ្យពាទកា យតុឃ្យា ឃឃ្យទក្លកតុំ ចតិ យា កទេទាត្តុ, ពេចត្តំ បត អាចិត្តិត្វា បល្លាឃញ្ញា ពាត្តុ”តិ។ តតោ បដ្ឋាយ កិទ ពេចត្តុ បល្លាពាត្តឥឃញ្ញា ខ្ពបិឌិ។ តតោ បដ្ឋាយ បល្លាឃញ្ញា អតិក្កយតយិកោ តាយ តត្តិ។ អយំ កិទ ទេតឃំ ចោឌិឃត្តុតោ លត្តខ្លចាទេដា។ ឲចំ យិកកលំ ឌ្លចឌិត្វា ចោឌិឃទេត្តា ឃាចតាឃុកំ ឆត្វា ឃត្ថិំ យិកេហិ ឃចាកយុំ កទេតា, ទាឌាបិ ចោឌិឃត្តុឃ្យ ឌ្លចាទេឆ ឆត្វា ឃុញ្ញាតិ កត្វា ឃចាកយុំ កទេតា។

ឃត្ថា “ត, កិក្ខេច, ឥ្កទាទេតចាហំ ទេចទិឃា ច ក្យាទកឃ្យបឃ្យ ច អចឃ្យទេឃា, បុទេព្វាបិ អចឃ្យទេឃា ឲចា”តិ ព្កយំ ឆយុទេឆឃត់ អាហទិត្វា ចត្យឃច្ចឆយុទេឆឃត់ ចិតិចេឌេត្វា ទេចៈ ចត្តុតិ កទេចត្វា អត្យឃត្ថិ ឈេឌេត្វា ឌាតកំ ឃមេយាឆាទេតឃិ “តដា ឃាពយិកោ ទេឆចទេឆត្តា អទេហាឃិ, បទិឃាបិឃ្យ ទេឆចទេឆត្តុបទិឃាច, យិកទេឆតុ ទេចឌី អទេហាឃិ, បុទេត្តា ក្យាទកឃ្យទេបិ, ទាឌា អាតេត្ថ, តិទេក្រាឆយិកទាឌា បត អហទេយច អទេហាឃិ”តិ។

តិទេក្រាឆយិកឌាតកចល្លតា ទុតិឃា។

[១៣] ១. កល្លិឌាតកចល្លតា

ឆិទេត្តុកល្លិត់ ឃលត្តិ ព្កេដំ ឃត្ថា ទេឌាតចេត ចិហទេត្តា បុទាលទុតិឃិកាបទេលិកត់ អារត្តុ កទេចឃិ។ ចំ អដ្ឋកតិបិទេត ព្កេត្រឹយឌាតទេក អាចិកចិឃ្យតិ។ កកចា បត ចំ កិក្ខុ ឲតេឆទេចាច “កិក្ខុ, បុទេព្វាបិ ត្វំ ឲតំ យាត្យាកាយំ តិឃ្យាយ ឌីចិតក្ខយំ បត្វា ចិតត្ថិទេតាឃុ អក្កាទេឃុ បទេក្កា”តិ។ កិក្ខុ តឃ្យត្វឃ្យាចិកាចត្វាឃ កកចត្តិ ឃាចិឃុ, កកចា កចត្តុទេត បដិឆ្ជត្តការលំ បិកេដំ អកាឃិ។ ព្កេតា បទំ បត កិក្ខុត់ ឃាចត់ កចត្តុបដិឆ្ជត្តតាញ្ញា អចត្វា “អតីតំ អាហទី”តិ ឲត្តុកទេយច ចក្កាយ, ឲត្តុកេ ចុទេត្តុបិ ឃាចតញ្ញា ចលិហកកត្តុទេតា ចត្តកឹហទល្យបយាឃ កចត្តុបដិឆ្ជត្តការលាការចា ចាតិ ឃព្តុទេយចំ ទេហដ្ឋា ចុត្តុតទេឃទេតច ទេឃាទេឌត្វា ទេចឌិតព្តា។

អតីទេត យកឆទេឌេ្ឋ ទាឌកទេហ យកឆទាឌា ទឌ្ជំ កាទេទឃិ។ យកឆចាឃិកាត់ ឃឃ្យឃយទេឃ យិកាត់ យហាបទិបទេត្វា ទេហាតិ។ តេព អទេញ្ញា បព្តុតបិដំ បចិឃត្តិ។ តត្ថ ឲកោ អទេញ្ញាចាឃី បព្តុទេតឃ្យយិកោ ឲកាឃ កាយត្តុចាឃិតិឃា យិកទេបិតិកាឃ ឃត្ថិំ ឃត្វចំ កត្វា ទេពឃំ យិកាត់ បព្តុតបិដទេតា ឌ្លទុឃ្យាបុត កាយត្តិ ឌ្លតទេលាកាទេល យិកទេបិតិកាឃ បដិពត្តចិត្តុត្តា ទេពហិ ឃត្ថិទេឃច ឌ្លតទិ។ អច ត់ ឃា អាហ – “ត្វំ ទេលាឃិ, អឃ្យ, បព្តុទេតឃ្យា ចាលយិកោ, កាយទេត្តា ច តាយ ឃាឃទេក្កា ឃព្យឌិកទេឃា, យា អទេឃត្វា ឃត្ថិ ឌ្លតទី”តិ។ ទេឃា តឃ្យា បដិពត្តចិត្តុត្តា

អនិវត្តិត្វា តាយ សទ្ធិំយេវ អគមាសិ។ មគធវាសិនោ “ឥទានិ មិគានំ បព្ពតបាទា ឱតរណកាលោ”តិ ញត្វា មគ្គេ បដិច្ឆន្នកោដ្ឋកេសុ តិដ្ឋន្តិ។ តេសម្បិ ទ្វិន្នំ អាគមនមគ្គេ ឯកោ លុទ្ទកោ បដិច្ឆន្នកោដ្ឋកេ ឋិតោ ហោតិ។ មិគបោតិកា មនុស្សគន្ធំ ឃាយិត្វា “ឯកោ លុទ្ទកោ ឋិតោ ភវិស្សតី”តិ តំ ពាលមិគំ បុរតោ កត្វា សយំ បច្ឆតោ អហោសិ។ លុទ្ទកោ ឯកេនេវ សរប្បហារេន មិគំ តត្ថេវ បាតេសិ។ មិគបោតិកា តស្ស វិទ្ធភាវំ ញត្វា ឧប្បតិត្វា វាតគតិយា បលាយិ។ លុទ្ទកោ កោដ្ឋកតោ និក្ខមិត្វា មិគំ ឱក្កន្តិត្វា អគ្គិំ កត្វា វីតច្ចិកេសុ អង្គារេសុ មធុរមំសំ បចិត្វា ខាទិត្វា បានីយំ បិវិត្វា អវសេសំ លោហិតពិន្ទូហិ បគ្ឃរន្តេហិ កាជេនាទាយ ទារកេ តោសេន្តោ គេហំ អគមាសិ។

តទា ពោធិសត្តោ តស្មិំ វនសណ្ឌេ រុក្ខទេវតា ហុត្វា និព្វត្តោ ហោតិ។ សោ តំ ការណំ ទិស្វា “ឥមស្ស ពាលមិគស្ស មរណំ នេវ មាតរំ និស្សាយ, ន បិតរំ និស្សាយ, អថ ខោ កាមំ និស្សាយ។ កាមនិមិត្តញ្ហិ សត្តា សុគតិយំ ហត្ថច្ឆេទាទិកំ, ទុគ្គតិយញ្ច បញ្ចវិធពន្ធនាទិកំ នានប្បការកំ ទុក្ខំ បាបុណន្តិ, បរេសំ មរណទុក្ខុប្បាទនម្បិ ឥមស្មិំ លោកេ គរហិតមេវ។ យំ ជនបទំ មាតុគាមោ វិចារេតិ អនុសាសតិ, សោ ឥត្ថិបរិណាយកោ ជនបទោបិ គរហិតោយេវ។ យេ សត្តា មាតុគាមស្ស វសំ គច្ឆន្តិ, តេបិ គរហិតាយេវា”តិ ឯកាយ គាថាយ តីណិ គរហវត្ថូនិ ទស្សេត្វា វនទេវតាសុ សាធុការំ ទត្វា គន្ធបុប្ផាទីហិ បូជយមានាសុ មធុរេន សរេន តំ វនសណ្ឌំ ឧន្នាទេន្តោ ឥមាយ គាថាយ ធម្មំ ទេសេសិ –

១៣។

“ធិរត្ថុ កណ្ឌិនំ សល្លំ, បុរិសំ គាឡ្ហវេធិនំ;

ធិរត្ថុ តំ ជនបទំ, យត្ថិត្ថី បរិណាយិកា;

តេ ចាបិ ធិក្កិតា សត្តា, យេ ឥត្ថីនំ វសំ គតា”តិ។

តត្ថ ធិរត្ថូតិ គរហណត្ថេ និបាតោ, ស្វាយមិធ តាសុប្បាទនវសេន គរហណេ ទដ្ឋព្វោ។ តាសុប្បត្តិកោ ហិ ហោន្តោ ពោធិសត្តោ ឯវមាហ។ កណ្ឌមស្ស អត្ថីតិ កណ្ឌី, តំ កណ្ឌិនំ។ តំ បន កណ្ឌំ អនុបវិសនដ្ឋេន “សល្ល”ន្តិ វុច្ចតិ, តស្មា កណ្ឌិនំ សល្លន្តិ ឯត្ថ សល្លកណ្ឌិនន្តិ អត្ថោ។ សល្លំ វា អស្សត្ថីតិបិ សល្លោ, តំ សល្លំ។ មហន្តំ វណមុខំ កត្វា ពលវប្បហារំ ទេន្តោ គាឡ្ហំ វិជ្ឈតីតិ គាឡ្ហវេធី, តំ គាឡ្ហវេធិនំ។ នានប្បការេន កណ្ឌេន, ខុរប្បបត្តសណ្ឋានធលេន ខុរប្បកមេនេតេន សល្លេន ច សមន្នាគតំ គាឡ្ហវេធិនំ បុរិសំ ធិរត្ថូតិ អយមេត្ថ អត្ថោ។ បរិណាយិកាតិ ឥស្សរា សំវិធាយិកា។ ធិក្កិតាតិ គរហិតា។ សេសមេត្ថ ឧត្តានត្ថមេវ។ ឥតោ បរំ បន ឯត្តកម្បិ អវត្វា យំ យំ អត្ថាតំ, តំ តទេវ វណ្ណយិស្សាម។ ឯវំ ឯកាយ គាថាយ តីណិ គរហវត្ថូនិ ទស្សេត្វា ពោធិសត្តោ វនំ ឧន្នាទេត្វា ពុទ្ធលីឡាយ ធម្មំ ទេសេសិ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕພິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ. ສຕ຺ຖາ ເທ຺ວ ວຕ຺ຖູນິ ກເຖຕ຺ວາ ອນຸສນ຺ທິໍ ຆເຏຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ. ອິໂຕ ປຣໍ ປນ “ເທ຺ວ ວຕ຺ຖູນິ ກເຖຕ຺ວາ”ຕິ ອິທໍ ອວຕ຺ວາ “ອນຸສນ຺ທິໍ ຆເຏຕ຺ວາ”ຕິ ເອຕ຺ຕກເມວ ວກ຺ຂາມ, ອວຸຕ຺ຕມ຺ປິ ປນ ເຫຏ຺ຐາ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ໂຍເຊຕ຺ວາ ຄເຫຕພ຺ພໍ.

ຕທາ ປພ຺ພເຕຍ຺ຍມິໂຄ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕພິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ມິຄໂປຕິກາ ປຸຣາຓທຸຕິຍິກາ, ກາເມສຸ ໂທສໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ທມ຺ມເທສກເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ກຓ຺ຑິນຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຕຕິຍາ.

[໑໔] ໔. ວາຕມິຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນກິຣຕ຺ຖີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຈູຬປິຓ຺ຑປາຕິກຕິສ຺ສຕ຺ເຖຣໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ສຕ຺ຖຣິ ກິຣ ຣາຊຄຫໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ເວຬຸວເນ ວິຫຣນ຺ເຕ ຕິສ຺ສກຸມາໂຣ ນາມ ມຫາວິພວສ຺ສ ເສຏ຺ຐິກຸລສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ເວຬຸວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ທມ຺ມເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕຸກາໂມ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຍາຈິຕ຺ວາ ມາຕາປິຕູຫິ ອນນຸຎ຺ຎາຕຕ຺ຕາ ປຏິກ຺ຂິຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຕາຫໍ ພຕ຺ຕຈ຺ເຉທໍ ກຕ຺ວາ ຣຏ຺ຐປາລຕ຺ເຖໂຣ ວິຍ ມາຕາປິຕໂຣ ອນຸຊານາເປຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິ. ສຕ຺ຖາ ຕໍ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ອຑ຺ຒມາສມຕ຺ຕໍ ເວຬຸວເນ ວິຫຣິຕ຺ວາ ເຊຕວນໍ ອຄມາສິ. ຕຕ຺ຣາຍໍ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ເຕຣສ ທຸຕງ຺ຄານິ ສມາທາຍ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ສປທານໍ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣນ຺ໂຕ ກາລໍ ວີຕິນາເມຕິ, “ຈູຬປິຓ຺ຑປາຕິກຕິສ຺ສຕ຺ເຖໂຣ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ພຸທ຺ທສາສເນ ຄຄນມຊ຺ເຌ ຈນ຺ໂທ ວິຍ ປຎ຺ຎາໂຕ ອໂຫສິ.

ຕສ຺ມິໍ ກາເລ ຣາຊຄເຫ ນກ຺ຂຕ຺ຕກີຬາຍ ວຕ຺ຕມານາຍ ເຖຣສ຺ສ ມາຕາປິຕໂຣ ຍໍ ຕສ຺ສ ຄິຫິກາເລ ອາພຣຓພຓ຺ຑກໍ, ຕໍ ຣຊຕຈງ຺ໂກເຏ ນິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອຸເຣ ຐເປຕ຺ວາ “ອຎ຺ເຎສຸ ນກ຺ຂຕ຺ເຕສຸ ອມ຺ຫາກໍ ປຸຕ຺ໂຕ ອິມໍ ອລງ຺ກາຣໍ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ນກ຺ຂຕ຺ຕໍ ກີຬຕິ, ຕໍ ໂນ ເອກປຸຕ຺ຕກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ສາວຕ຺ຖິນຄຣໍ ຄໂຕ, ກຫໍ ນຸ ໂຂ ໂສ ເອຕຣຫິ ນິສິນ຺ໂນ, ກຫໍ ຐິໂຕ”ຕິ ວຕ຺ວາ ໂຣທນ຺ຕິ.

ອເຖກາ ວຓ຺ຓທາສີ ຕໍ ກຸລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເສຏ຺ຐິຊາຍໍ ໂຣທນ຺ຕິໍ ທິສ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິ “ກິໍ ປນ, ອຍ຺ເຍ, ໂຣທສີ”ຕິ? “ສາ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສິ”. “ກິໍ ປນ, ອຍ຺ເຍ, ອຍ຺ຍປຸຕ຺ໂຕ ປິຍາຍຕີ”ຕິ? “ອສຸກຎ຺ຈ ອສຸກຎ຺ຈາ”ຕິ. “ສເຈ ຕຸມ຺ເຫ ອິມສ຺ມິໍ ເຄເຫ ສພ຺ພໍ ອິສ຺ສຣິຍໍ ທເທຍ຺ຍາຖ, ອຫໍ ໂວ ປຸຕ຺ຕໍ ອາເນສ຺ສາມີ”ຕິ. ເສຏ຺ຐິຊາຍາ “ສາທູ”ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ປຣິພ຺ພຍໍ ທຕ຺ວາ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ຕໍ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິ “ຄຈ຺ຉ, ອຕ຺ຕໂນ ພເລນ ມມ ປຸຕ຺ຕໍ ອາເນຫີ”ຕິ. ສາ ປຏິຈ຺ຉນ຺ນຍາເນ ນິສິນ຺ນາ ສາວຕ຺ຖິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ພິກ຺ຂາຈາຣວີຖິຍໍ ນິວາສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເສຏ຺ຐິກຸລາ ອາຄເຕ ມນຸສ຺ເສ ເຖຣສ຺ສ ອທສ຺ເສຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິວາເຣເນວ ປຣິວຸຕາ ເຖຣສ຺ສ ປິຓ຺ຑາຍ ປວິຏ຺ຐສ຺ສ ອາທິໂຕວ ຍາຄຸຍາ ຣສພິກ຺ຂາຍ ທຕ຺ວາ ຣສຕຓ຺ຫາຍ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ອນຸກ຺ກເມນ ເຄເຫ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ພິກ຺ຂໍ ທທມານາ ຈ ອຕ຺ຕໂນ ວສໍ ອຸປຄຕພາວໍ ຎຕ຺ວາ ຄິລານາລຍໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕຄພ຺ເພ ນິປຊ຺ຊິ. ເຖໂຣປິ ພິກ຺ຂາຈາຣເວລາຍ ສປທານໍ ຈຣນ຺ໂຕ ເຄຫທ຺ວາຣໍ ອຄມາສິ. ປຣິຊໂນ ເຖຣສ຺ສ ປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເຖຣໍ ຆເຣ ນິສີທາເປສິ. ເຖໂຣ

និសីទិត្វា ច “កហំ ឧបាសិកា”តិ បុដ្ឋា “គិលានា, ភន្តេ, តុម្ហាកំ ទស្សនំ ឥច្ឆតី”តិ។ សោ រសតណ្ហាយ ពទ្ធោ អត្តនោ វតសមាទានំ ភិន្ទិត្វា តស្សា និបន្នដ្ឋានំ បាវិសិ។ សា អត្តនោ អាគតការណំ កថេត្វា តំ បលោភេត្វា រសតណ្ហាយ ពន្ធិត្វា ឧប្បព្វាជេត្វា អត្តនោ វសេ ឋបេត្វា យានេ និសីទាបេត្វា មហន្តេន បរិវារេន រាជគហមេវ អគមាសិ។ សា បវត្តិ បាកដា ជាតា។

ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ សន្និសិន្នា “ចូឡបិណ្ឌបាតិកតិស្សត្ថេរំ កិរ ឯកា វណ្ណទាសី រសតណ្ហាយ ពន្ធិត្វា អាទាយ គតា”តិ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ។ សត្ថា ធម្មសភំ ឧបគន្ត្វា អលង្កតធម្មាសនេ និសីទិត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ អាហ។ តេ តំ បវត្តិំ កថយិំសុ។ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ឯសោ ភិក្ខុ រសតណ្ហាយ ពន្ធិត្វា តស្សា វសំ គតោ, បុព្ពេបិ តស្សា វសំ គតោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ រញ្ញោ ព្រហ្មទត្តស្ស សញ្ជយោ នាម ឧយ្យានបាលោ អហោសិ។ អថេកោ វាតមិគោ តំ ឧយ្យានំ អាគន្ត្វា សញ្ជយំ ទិស្វា បលាយតិ, សញ្ជយោបិ ន តំ តជ្ជេត្វា នីហរតិ។ សោ បុនប្បុនំ អាគន្ត្វា ឧយ្យានេយេវ ចរតិ។ ឧយ្យានបាលោ ឧយ្យានេ នានប្បការានិ បុប្ផផលានិ គហេត្វា ទិវសេ ទិវសេ រញ្ញោ អភិហរតិ។ អថ នំ ឯកទិវសំ រាជា បុច្ឆិ “សម្ម ឧយ្យានបាល, ឧយ្យានេ កិញ្ចិ អច្ឆរិយំ បស្សសី”តិ? “ទេវ, អញ្ញំ ន បស្សាមិ, ឯកោ បន វាតមិគោ អាគន្ត្វា ឧយ្យានេ ចរតិ, ឯតំ បស្សាមី”តិ។ “សក្ខិស្សសិ បន តំ គហេតុ”ន្តិ។ “ថោកំ មធុំ លភន្តោ អន្តោ រាជនិវេសនម្បិ នំ អានេតុំ សក្ខិស្សាមិ, ទេវា”តិ។ រាជា តស្ស មធុំ ទាបេសិ។ សោ តំ គហេត្វា ឧយ្យានំ គន្ត្វា វាតមិគស្ស ចរណដ្ឋានេ តិណានិ មធុនា មក្ខេត្វា និលីយិ។ មិគោ អាគន្ត្វា មធុមក្ខិតានិ តិណានិ ខាទិត្វា រសតណ្ហាយ ពទ្ធោ អញ្ញត្រ អគន្ត្វា ឧយ្យានមេវ អាគច្ឆតិ។ ឧយ្យានបាលោ តស្ស មធុមក្ខិតតិណេសុ បលុទ្ធភាវំ ញត្វា អនុក្កមេន អត្តានំ ទស្សេសិ។ សោ តំ ទិស្វា កតិបាហំ បលាយិត្វា បុនប្បុនំ បស្សន្តោ វិស្សាសំ អាបជ្ជិត្វា អនុក្កមេន ឧយ្យានបាលស្ស ហត្ថេ ឋិតតិណានិ ខាទិតុំ អារភិ។

សោ តស្ស វិស្សាសំ អាបន្នភាវំ ញត្វា យាវ រាជនិវេសនា វីថិំ កិលញ្ជេហិ បរិក្ខិបិត្វា តហិំ តហិំ សាខាភង្គំ បាតេត្វា មធុលាបុំ អំសេ លគ្គេត្វា តិណកលាបំ ឧបកច្ឆេ ឋបេត្វា មធុមក្ខិតានិ តិណានិ មិគស្ស បុរតោ បុរតោ វិកិរន្តោ អន្តោរាជនិវេសនមេវ អគមាសិ។ មិគេ អន្តោ បវិដ្ឋេ ទ្វារំ បិទហិំសុ។ មិគោ មនុស្សេ ទិស្វា កម្បមានោ មរណភយតជ្ជិតោ អន្តោនិវេសនង្គណេ អាធាវតិ បរិធាវតិ។ រាជា បាសាទា ឱរុយ្ហ តំ កម្បមានំ ទិស្វា “វាតមិគោ នាម មនុស្សានំ ទិដ្ឋដ្ឋានំ សត្តាហំ ន គច្ឆតិ, តជ្ជិតដ្ឋានំ យាវជីវំ ន គច្ឆតិ, សោ ឯវរូបោបិ គហននិស្សិតោ វាតមិគោ រសតណ្ហាយ ពទ្ធោ ឥទានិ ឯវរូបំ ឋានំ អាគតោ, នត្ថិ វត ភោ លោកេ រសតណ្ហាយ បាបតរ”ន្តិ ឥមាយ គាថាយ ធម្មំ ទេសេសិ –

១៣.

“ន កិរត្ថិ រសេហិ បាបិយោ, អាវាសេហិវ សន្ថវេហិ វា;

វាតមិគំ គហនិស្សិតំ, វសមានេសិ រសេហិ សញ្ជយោ”តិ។

តត្ថ កិរាតិ អត្សុស្សចតត្ថេ តិបាតោ។ វទេសីតិ ឧបជ្ឈាចរិយេហិ យតុវឌ្ឍិលិដឹហិ។ បាបិយោតិ បាបតរោ។ អាចារេយហិច សត្ថេចតិ ចាតិ តិពន្ធចសតដ្ឋាតសង្គាតេពស្ស ហិ អាចារេយស្សបិ មិត្តសត្ថេចស្សបិ លត្ថរកោ បាបកោច, តេហិ បត សឆ្នត្តរាកបរិកោរេកហិ អាចារេយហិ ចា មិត្តសត្ថេចតិ ចា សតាក្យលោត ច សហស្សក្យលោត ច សតសហស្សក្យលោត ច សុចបដិសេចតដ្ឋេត អាហារំ ចិតា ឌីចិតិត្រ្គឹយបិលតាយ អការេចត ច សឆ្នត្តរាកបរិកោកវេសាច បាបតរាតិ។ តោធិសត្តោ បត អត្សុស្សចាកតំ ចិយ ឰាយបត្តំ កត្វា "ត កិវត្តិ វទេសិ បាបិយោ, អាចារេយហិច សត្ថេចតិ ចា"តិ អាហ។ ឰដាតិ តេសំ បាបិយការចំ ដស្សេត្វា "ចាតមិក"ត្តិអាឌិមាហ។ តត្ថ កហតតិស្សិតត្តិ កហតដ្ឋាតតិស្សិតំ។ ឰាដំ ចុត្តំ ហោតិ – បស្សេឆ រសាតំ បាបិយការចំ, ឰាដំ តាយ អវញ្ញាយតេត កហតតិស្សិតំ ចាតមិកំ សញ្ញោយា ឋឃ្យាតបរិលេរិ យតុវេសហិ អត្តតោ ចសំ អារេតសិ, សព្ពធាបិ សឆ្នត្តរាកបរិកោរេកហិ វទេសិ តាយ អញ្ញា បាបតរំ លិយកតរំ តត្ថីតិ វសតល្យាយ អាឌឹតចំ កវេធសិ។ កវេធត្វា ច បត តំ មិកំ អវញ្ញាយេច របរេសិ។

សត្ថាបិ "ត, កិក្ខវេច, ឥទា ចណ្ណកាសី ឰដារេតច ឲ្យតំ វសតល្យាយ ពាត្លិត្វា អត្តតោ ចវេស កវេរាតិ, បុរេព្ពាបិ អកាសិយេចា"តិ ឰាមំ ធម្មទេសតំ អាហរិត្វា អត្សុសត្ថិ ឈដេត្វា ឌាតកំ សមោធារេតសិ។ "តទា សញ្ញោយា អយំ ចណ្ណកាសី អហោសិ, ចាតមិកោ ក្ទឡអបិណ្ឌបាតិកោ, ពារាណសិរាឌា បត អហមេច អហោសិ"ត្តិ។

ចាតមិកឌាតកចណ្ណតា ចតុត្ថា។

[១៥] ៥. លទ្រាឌិយឌាតកចណ្ណតា

អដ្ឋកុរំលទ្រាឌិយោតិ ឰាដំ សត្ថា ខេតចវេត ចិហរេត្វា អញ្ញាតរំ ទុព្ពចកិក្ខុំ អារព្ភ កវេធសិ។ សោ កិរ កិក្ខុ ទុព្ពចោ ឱចាដំ ត កហ្យាតិ។ អថ តំ សត្ថា បុច្ឆិ "សច្ចំ កិរ ត្វំ កិក្ខុ ទុព្ពចោ ឱចាដំ ត កហ្យាសី"តិ? "សច្ចំ កកចា"តិ។ សត្ថា "បុរេព្ពាបិ ត្វំ ទុព្ពចតាយ បណ្ឌិតាតំ ឱចាដំ អក្កហេត្វា បាសេយត ពាទ្ធោ ឌីចិតក្ខយំ បរេត្តា"តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេរេត្តេ តោធិសត្តោ មិកោ ហុត្វា មិកកណបរិចុតោ អរញ្ញេ ចសតិ។ អថស្ស កកិតិមិកី បុត្តកំ ដស្សេត្វា "កាតិក, អយំ តេ កាកិតេយ្យោ, ឲ្យតំ មិកមាយំ ឋក្កល្យាបេហី"តិ បដិច្ឆាបេសិ។ សោ តំ កាកិតេយ្យំ "អសុកវេចលាយ តាយ អាកត្វា ឋក្កល្យាហី"តិ អាហ។ សោ ចុត្តចេលាយ តាកច្ឆតិ។ យថា ច ឲ្យកឌិចសំ, ឲ្យចំ សត្ត ឌិចរេស សត្តាចារេដ អតិក្កតេត្តា សោ មិកមាយំ អក្កហិត្វាច ចិចរត្តោ បាសេ ពត្ឈិ្ស យាតាបិស្ស កាតរំ ឋបសង្កមិត្វា "កិំ តេ, កាតិក, កាកិតេយ្យោ មិកមាយំ ឋក្កល្យាបិតោ"តិ បុច្ឆិ។ តោធិសត្តោ ច "តស្ស អតោចាដកស្ស យា ចិត្តយិ, ត តេ បុត្តត មិកមាយា ឋក្កហិតា"តិ ចត្វា ឰដាតិបិ តំ អតោចឌិតុការមោច ហុត្វា ឰាមំ កាធមាហ –

“ᩋᨭ᩠ᨮᨠ᩠ᨡᩩᩁᩴ ᨡᩁᩣᨴᩥᨿᩮ, ᨾᩥᨣᩴ ᩅᨦ᩠ᨠᩣᨲᩥᩅᨦ᩠ᨠᩥᨶᩴ;

ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ ᨠᩣᩃᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨶᩴ ᩒᩅᨴᩥᨲᩩᩔᩉᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨭ᩠ᨮᨠ᩠ᨡᩩᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩮᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᩣᨴᩮ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᨠ᩠ᨡᩩᩁᩴ᪨ ᨡᩁᩣᨴᩥᨿᩮᨲᩥ ᨲᩴ ᨶᩣᨾᩮᨶ ᩋᩣᩃᨸᨲᩥ᪨ ᨾᩥᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᩥᨠᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩅᨦ᩠ᨠᩣᨲᩥᩅᨦ᩠ᨠᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩪᩃᩮ ᩅᨦ᩠ᨠᩣᨶᩥ, ᩋᨣ᩠ᨣᩮ ᩋᨲᩥᩅᨦ᩠ᨠᩣᨶᩦᨲᩥ ᩅᨦ᩠ᨠᩣᨲᩥᩅᨦ᩠ᨠᩣᨶᩥ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩣᨶᩥ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᩋᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᨦ᩠ᨠᩣᨲᩥᩅᨦ᩠ᨠᩦ, ᨲᩴ ᩅᨦ᩠ᨠᩣᨲᩥᩅᨦ᩠ᨠᩥᨶᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ ᨠᩣᩃᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ ᩒᩅᩣᨴᨠᩣᩃᩮᩉᩥ ᩒᩅᩣᨴᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᨶ ᨶᩴ ᩒᩅᨴᩥᨲᩩᩔᩉᩮᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᨾᩥᨣᩴ ᩋᩉᩴ ᩒᩅᨴᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩏᩔᩉᩣᨾᩥ, ᩑᨲᩔ ᨾᩮ ᩒᩅᩣᨴᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᨾᩥᨣᩴ ᨸᩣᩈᩮ ᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ “ᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᩮᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ᪨ “ᨲᨴᩣ ᨽᩣᨣᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᨾᩥᨣᩮᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨽᨣᩥᨶᩦ ᩏᨸ᩠ᨸᩃᩅᨱ᩠ᨱᩣ, ᩒᩅᩣᨴᨾᩥᨣᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨡᩁᩣᨴᩥᨿᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣ᪨

[᪁᪆] ᪆᪨ ᨲᩥᨸᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᨾᩥᨣᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨾᩥᨣᩴ ᨲᩥᨸᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨠᩮᩣᩈᨾ᩠ᨻᩥᨿᩴ ᨻᨴᩁᩥᨠᩣᩁᩣᨾᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨠᩣᨾᩴ ᩁᩣᩉᩩᩃᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᨠᩣᩃᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥ ᩋᩣᩊᩅᩥᨶᨣᩁᩴ ᩏᨸᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᨣ᩠ᨣᩣᩊᩅᩮ ᨧᩮᨲᩥᨿᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩉᩪ ᩏᨸᩣᩈᨠᩣ ᩏᨸᩣᩈᩥᨠᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩥᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᨠᩣᩃᩮ ᩏᨸᩣᩈᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨧᩮᩅ ᩏᨸᩣᩈᨠᩣ ᨧ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩴ ᨩᩣᨲᩴ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨳᩮᩁᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩉᩁᩣ ᨸᨶ ᩏᨸᩣᩈᨠᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩣᩃᩣᨿᩴ ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᩏᨸᨣᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨥᩩᩁᩩᨥᩩᩁᩩᨸᩔᩣᩈᩣ ᨠᩣᨠᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᩮ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᨲᩴ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨽᨣᩅᩣ “ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨶᩩᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨴᩥᩁᨲ᩠ᨲᨲᩥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨿ᩠ᨿ, ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪅᪀) ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᩈᨾ᩠ᨻᩥᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩁᩣᩉᩩᩃᩴ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᩁᩣᩉᩩᩃ, ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᨶ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨽᨣᩅᨲᩥ ᨧ ᨣᩤᩁᩅᩮᨶ ᨲᩔ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨧ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨾᨬ᩠ᨧᨠᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᩔᩦᩈᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨸᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨽᨿᩮᨶ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᩉᩩᩃᨽᨴ᩠ᨴᩮᩣᨸᩥ “ᨸᩥᨲᩣ ᨾᩮ”ᨲᩥ

ចសពលស្ស ចា, “ឧបជ្ឈាយោ មេ”តិ ធម្មសេនាបតិនោ ចា, “អាចរិយោ មេ”តិ មហាមោគ្គល្លានស្ស ចា, “ចូឡបិតា មេ”តិ អានន្ទត្ថេរស្ស ចា សន្តិកំ អាគន្ត្វា ចសពលស្ស ចព្ចអន្តោគន្ធកុដិ (បាហុចិយាត់ បចិសន្តោ ចិយ បចិសិត្វា ចាយំ កប្បេសិ ព្ចុន្ធាគន្ធា ចព្ចអន្តោគកុដិយំ ទ្វារំ សុបិហិតំ ហោតិ, គន្ធបរិភណ្ឌកតា ភូមិ, គន្ធទាមមាលាទាមានិ ឱលម្ពិតានេវ ហោន្តិ, សព្ចរត្តិំ ឌីបោ ឈាយតិ។ រាហុលភទ្ទោ បន ន តស្សា កុដិយា ឥមំ សម្បត្តិំ បដិច្ច តត្ថ ចាយំ ឧបគតោ, ភិក្ខូហិ បន “ចសភទ្ទានំ ឌាតាហី”តិ ចុត្តត្តា ឱចាទក្ខាមតាយ សិក្ខាកាមតាយ តត្ថ ចាយំ ឧបគតោ។ អន្តរន្តរា ហិ ភិក្ខូ តំ អាយស្មន្តំ ទូរតោច អាគច្ឆន្តំ ឌិស្វា តស្ស ឌីមំសនត្ថាយ មុដ្ឋិសម្មជ្ជនិំ ចា កចចរឆឌ្ឌនកំ ចា ពាហិ ខិបិត្វា តស្មិំ អាគតេ “អាចុសោ, ឥមំ កោន ឆឌ្ឌិត”ន្តិ ចទន្តិ។ តត្ថ កោហិចិ “រាហុលោ ឥមិនា មគ្គេន គតោ”តិ ចុត្តេ សោ អាយស្មា “នាហំ, ភន្តេ, ឥចំ ឌានាមី”តិ អចត្វាច តំ បដិសាមេត្វា “ខមថ មេ, ភន្តេ”តិ ខមាបេត្វា គច្ឆតិ។ ឥចមេស សិក្ខាកាមោ។

សោ តំ សិក្ខាកាមតំយេច បដិច្ច តត្ថ ចាយំ ឧបគតោ។ អថ សត្ថា ឧទ្ធអរុណំយេច គន្ធកុដិទ្វារេ ឋត្វា ឧក្កាសិ, សោបិ អាយស្មា ឧក្កាសិ។ “កោ ឥសោ”តិ? “អហំ រាហុលោ”តិ និក្ខមិត្វា ចន្ទិ។ “កស្មា ត្វំ រាហុល ឥធ និបន្នោសី”តិ? “ចសភទ្ទានស្ស អភាចតោ”។ “បុព្ពេ ហិ, ភន្តេ, ភិក្ខូ មម សង្គហំ ករោន្តិ, ឥទានិ អត្តនោ អាបត្តិភយេន ចសភទ្ទានំ ន ទេន្តិ, ស្វាហំ ‘ឥធំ អឌ្ឍានំ អសង្ឃដ្ឋភទ្ទាន’ន្តិ ឥមិនា ការណេន ឥធ និបន្នោម្ហី”តិ។ អថ ភគចតោ “រាហុលំ តាច ភិក្ខូ ឯចំ បរិច្ចជន្តិ, អញ្ញេ កុលទារកេ បព្ពាជេត្វា កិំ ករិស្សន្តី”តិ ធម្មសំវេគោ ឧប្បជ្ជិ។

អថ ភគចា បាតោច ភិក្ខូ សន្និបាតាបេត្វា ធម្មសេនាបតិំ បុច្ឆិ “ឌានាសិ បន ត្វំ, សារិបុត្ត, អជ្ជ កត្ថចិ រាហុលស្ស ចុត្ថភាច”ន្តិ? “ន ឌានាមិ, ភន្តេ”តិ។ “សារិបុត្ត, អជ្ជ រាហុលោ គន្ធកុដិយំ ចសិ, សារិបុត្ត, តុម្ហេ រាហុលំ ឯចំ បរិច្ចជន្តា អញ្ញេ កុលទារកេ បព្ពាជេត្វា កិំ ករិស្សថ? ឯចញ្ហិ សន្តេ ឥមស្មិំ សាសនេ បព្ពជិតា ន បតិដ្ឋា ភចិស្សន្តិ, ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ អនុបសម្បន្នេ ឯកំ ទ្វេ ឌិចសេ អត្តនោ សន្តិកេ ចសាបេត្វា តតិយឌិចសេ តេសំ ចសភទ្ទានំ ឌានិត្វា ពាហិ ចាសេថា”តិ ឥមំ អនុបញ្ញត្តិំ កត្វា បុន សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេសិ។

តស្មិំ សមយេ ធម្មសភាយំ សន្និសិន្នា ភិក្ខូ រាហុលស្ស គុណកថំ កថេន្តិ “បស្សថាចុសោ, យាច សិក្ខាកាមោ ចាយំ រាហុលោ, ‘តច ចសភទ្ទានំ ឌានាហី’តិ ចុត្តោ នាម ‘អហំ ចសពលស្ស បុត្តោ, តុម្ហាកំ សេនាសនេន តុម្ហេយេច និក្ខមថា’តិ ឯកំ ភិក្ខុម្បិ អប្បដិប្បរិត្វា គន្ធកុដិយំ ចាយំ កប្បេសី”តិ។ ឯចំ តេសុ កថយមានេសុ សត្ថា ធម្មសភំ គន្ត្វា អលង្កតាសនេ និសីឌិត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខចេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ អាហ។ “ភន្តេ, រាហុលស្ស សិក្ខាកាមកថាយ, ន អញ្ញាយ កថាយា”តិ។ សត្ថា “ន, ភិក្ខចេ, រាហុលោ ឥទានេច សិក្ខាកាមោ, បុព្ពេ តិរច្ឆានយោនិយំ និព្ចត្តោបិ សិក្ខាកាមោយេចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ រាជគហេ ឯកោ មគធរាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ មិគយោនិយំ និព្ចត្តិត្វា មិគគណបរិចុតោ អរញ្ញេ ចសតិ។ អថស្ស ភគិនី អត្តនោ បុត្តកំ ឧបនេត្វា “ភាតិក, ឥមំ តេ ភាគិនេយ្យំ មិគមាយំ សិក្ខាបេហី”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា “គច្ឆ, តាត, អសុកចេលាយ នាម អាគន្ត្វា សិក្ខេយ្យាសី”តិ អាហ។ សោ មាតុលេន ចុត្តចេលំ អនតិក្កមិត្វា តំ ឧបសង្កមិត្វា មិគមាយំ សិក្ខិ។ សោ

ឲកដ៏ចង ចរេត ចិចររន្តោ បរិវេត ពរន្ឋា ពន្ឋរថ៍ រថិ, យិកករលោ បលិឃិត្វា “បុរត្តា រត បរិវេត ពរន្ឋា”តិ តស្ស យាតុឃា អារេទារចសិ៍ ឞា កាតុ ឞត្តិក៌ កត្តា “កាតិក, កាកិរតរឃ្យា រត យិកយាឃំ សិក្លាបិរតា”តិ បុន្ធិ៍ រនាឆិឞរត្តា “យា ត្វំ បុត្តស្ស កិត្តិ បិបក៌ អាឞក្តិ, ឞុក្កហិតា រតត យិកយាឃា, ត្លុងាតិ ត៌ ហាឞឃយារតា អាកន្តិស្សតិ”តិ ចត្វា ត្លុយំ កាឆយាហ –

១៩៍

“យិក៌ តិបល្លត្វយរតកយាឃំ, អដ្ដក្លុរំ អឌ្ឍរត្តាបបិឃិំ;

ឲរពត រឞារតត លេយាស្សឞរត្តា, លេហិ កលិហិតិរកាតិ កាកិរតរឃ្យា”តិ៍

តត្ថ យិកត្តិ កាកិរតឃ្យយិក៌៍ តិបល្លត្តិ បល្លត្វំ ចុន្ធតិ ឞឃត៌, ក្ខរកាហិ បរស្សហិ ក្ខុករយច ច តិបត្លកចរឞតាតិ តីហាការរហិ បល្លត្វំ អស្ស, តីហិ ចា បល្លត្វាតិ អស្សាតិ តិបល្លរត្វា, ត៌ តិបល្លត្វំ៍ អរតកយាឃត្តិ ពាហុយាឃំ ពាហុចន្ទាត៌៍ អដ្ដក្លុរត្តិ ឲរកាកិ្ខ បិរេច ខ្ចិត៌ ខ្ចិត៌ ចរឞត អដ្ដហិ លុររហិ ឞយត្លាក៍ត៍ អឌ្ឍរត្តាបបិឃិត្តិ បុរិយឃាយំ អតិក្លុយិត្វា យន្ទ្បយឃារយ អរញ្ញារតា អាកយ្ខ បិតិឃស្ស បិចតរតា អឌ្ឍរត្តា អាបំ បិចតីតិ អឌ្ឍរត្តាបបិឃិ៍ ត៌ អឌ្ឍរត្តា អបិឃិត្តិ អរត្វា៍ យយ កាកិរតឃ្យំ យិក៌ អហំ ឞាតុក៌ យិកយាឃំ ក្ខុក្កាល្យារបឞិ៍ កត៌?

ឃឆា ឲរពត រឞារតត លេយាស្សឞរត្តា, លេហិ កលិហិតិរកាតិ កាកិរតរឃ្យាតិ៍ ត្លុង៌ ចុត្តំ រហាតិ – អហញ្ចាតច បុត្តំ តឆា ក្ខុក្កាល្យារបឞិ, ឃឆា ឲកាកិ្ខ ក្ខុបរិយតាសិការឞារត ចាត៌ ឞត្តិរុយិត្វា បឆចិឃា អល្លិរតត ឲរពត រហឌ្ឌិយរឞារតត តរត្វច លេយាឃំ អស្សឞរត្តា លេហិ កលិហិ លុគ្គក៌ អតិរកាតិ, លេហិ រកាដ្ឋារឞហិ អញ្ញាត្វរតិ ចរន្ទាតីតិ អរត្វា៍ កតយាហិ លេហិ? ចត្តាររា បិរេច បឞាររត្វា ឲរពត បរស្សត រឞឃ្យាឃ, លុររហិ តិលាបំហុលលារតត, ឌិច្យាតិត្លាយរតត ក្ខុងរស្ស ក្ខុឌ្ឍុយាតកាចការលោត, ក្ខុន្ទារបស្សាចចិស្សន្ទរតត, ចាតឞត្តិរុយ្ហរតតាតិ៍

អបររា តរឃា – បិរេចត បំស្ងំ ករហត្វា អកិយុលាកឌ្ឍរតត, បដិបលាយរតត, ក្ខុរកាឞុ បរស្សឞុ ឞន្ទាររលាត, ក្ខុរងរំ ក្ខុន្ទុំ បក្លិបរតត, អរឆា អចក្លិបរតតាតិ ត្លុយាហិ លេហិ កលិហិ ឃឆា អតិរកាតិ, “យរតា អឃ”ត្តិ ឞញ្ញាំ ក្ខុប្យារងត្វា ចរន្ទាតិ, ឲចំ ត៌ យិកយាឃំ ក្ខុក្កាល្យារបឞិត្តិ ឌីរបតិ៍

អបររា តរឃា – តឆា ត៌ ក្ខុក្កាល្យារបឞិ, ឃឆា ឲរពត រឞារតត លេយាស្សឞរត្តា លេហិ កលិហិតិ ខ្ចិឞុបិ តរឃឞុ ងស្សិរតហិ លេហិ ការរលាហិ កលិហិតិ កលិឃិស្សតិ, លុត្តិ ចរន្ទាស្សតីតិ អរត្វា៍ រកាតីតិ ភកិតិ អាលបតិ៍ កាកិរតរឃ្យាតិ ឲចំ លេហិ ការរលាហិ ចន្ទាតក៌ កាកិរតឃ្យំ តិត្តិឞតិ៍ ឲចំ រនាឆិឞរត្តា កាកិរតឃ្យស្ស យិកយាឃាឃ ឞាតុក៌ ក្ខុក្កហិតកាច៌ ងរស្សរត្តា ភកិតិ ឞយស្សារឞតិ៍

រឞាបិ យិករបិតរកា បិរេឞ ពរន្ឋា អចិបា្យត្តិត្វាររឃច ក្ខុយិឃំ យហាចាឞុកបរស្សត បិរេច បឞាររត្វា តិបរត្លា បិកោត៌ អាឞត្តដ្ឋារត

ខុរេហេវ បហរិត្វា បំសុញ្ច តិណានិ ច ឧប្បាដេត្វា ឧច្ចារបស្សាវំ វិស្សជ្ជេត្វា សីសំ បាតេត្វា ជិវ្ហំ និន្នាមេត្វា សរីរំ ខេឡកិលិន្នំ កត្វា វាតគ្គហណេន ឧទរំ ឧទ្ធុមាតកំ កត្វា អក្ខីនិ បរិវត្តេត្វា ហេដ្ឋា នាសិកាសោតេន វាតំ សញ្ចារេន្តោ ឧបរិមនាសិកាសោតេន វាតំ សន្និរុម្ភិត្វា សកលសរីរំ ថទ្ធភាវំ គាហាបេត្វា មតាការំ ទស្សេសិ។ នីលមក្ខិកាបិ នំ សម្បរិវារេសុំ, តស្មិំ តស្មិំ ឋានេ កាកា និលីយិំសុ។ លុទ្ទោ អាគន្ត្វា ឧទរំ ហត្ថេន បហរិត្វា “អតិបាតោវ ពទ្ធោ ភវិស្សតិ, បូតិកោ ជាតោ”តិ តស្ស ពន្ធនរជ្ជុកំ មោចេត្វា “ឯត្ថេវទានិ នំ ឱក្កន្តិត្វា មំសំ អាទាយ គមិស្សាមី”តិ និរាសង្កោ ហុត្វា សាខាបលាសំ គហេតុំ អារទ្ធោ។ មិគបោតកោបិ ឧដ្ឋាយ ចតូហិ បាទេហិ ឋត្វា កាយំ វិធុនិត្វា គីវំ បសារេត្វា មហាវាតេន ឆិន្នវលាហកោ វិយ វេគេន មាតុ សន្តិកំ អគមាសិ។

សត្ថាបិ “ន, ភិក្ខវេ, រាហុលោ ឥទានេវ សិក្ខាកាមោ, បុព្ពេបិ សិក្ខាកាមោយេវា”តិ វត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ភាគិនេយ្យមិគបោតកោ រាហុលោ អហោសិ, មាតា ឧប្បលវណ្ណា, មាតុលមិគោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

តិបល្លត្ថមិគជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១៧] ៧. មាលុតជាតកវណ្ណនា

កាឡេ វា យទិ វា ជុណ្ហេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទ្វេ វុឌ្ឍបព្ពជិតេ អារព្ភ កថេសិ។ តេ កិរ កោសលជនបទេ ឯកស្មិំ អរញ្ញាវាសេ វសន្តិ។ ឯកោ កាឡត្ថេរោ នាម, ឯកោ ជុណ្ហត្ថេរោ នាម។ អថេកទិវសំ ជុណ្ហោ កាឡំ បុច្ឆិ “ភន្តេ កាឡ, សីតំ នាម កស្មិំ កាលេ ហោតី”តិ។ សោ “កាឡេ ហោតី”តិ អាហ។ អថេកទិវសំ កាឡោ ជុណ្ហំ បុច្ឆិ – “ភន្តេ ជុណ្ហ, សីតំ នាម កស្មិំ កាលេ ហោតី”តិ។ សោ “ជុណ្ហេ ហោតី”តិ អាហ។ តេ ឧភោបិ អត្តនោ កង្ខំ ឆិន្ទិតុំ អសក្កោន្តា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា “ភន្តេ, សីតំ នាម កស្មិំ កាលេ ហោតី”តិ បុច្ឆិំសុ។ សត្ថា តេសំ កថំ សុត្វា “បុព្ពេបិ អហំ, ភិក្ខវេ, តុម្ហាកំ ឥមំ បញ្ហំ កថេសិំ, ភវសង្ខេបគតត្តា បន ន សល្លក្ខយិត្ថា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ឯកស្មិំ បព្ពតបាទេ សីហោ ច ព្យគ្ឃោ ច ទ្វេ សហាយា ឯកិស្សាយេវ គុហាយ វសន្តិ។ តទា ពោធិសត្តោបិ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា តស្មិំយេវ បព្ពតបាទេ វសតិ។ អថេកទិវសំ តេសំ សហាយកានំ សីតំ និស្សាយ វិវាទោ ឧប្បជ្ជិ។ ព្យគ្ឃោ “កាឡេយេវ សីតំ ហោតី”តិ អាហ។ សីហោ “ជុណ្ហេយេវ សីតំ ហោតី”តិ អាហ។ តេ ឧភោបិ អត្តនោ កង្ខំ ឆិន្ទិតុំ អសក្កោន្តា ពោធិសត្តំ បុច្ឆិំសុ។ ពោធិសត្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១៧។

“កាញឲ ចា ឃតិ ចា ឌុទេញ្យា ឃតា ចាឃតិ យាលុទេតា;

ចាតខាតិ ហិ សិតាតិ, ស្ដុទេកាត្តួយបរាខិតា”តិ៍

តត្ថ កាញឲ ចា ឃតិ ចា ឌុទេញ្យាតិ កាញអបទេក្ល ចា ឌុញ្យបទេក្ល ចា៍ ឃតា ចាឃតិ យាលុទេតាតិ ឃស្មិំ បយទេឃ បុទត្តិយាគិទេកទេតា ចាទេតា ចាឃតិ, តស្មិំ បយទេឃ សិតំ ទេហាតិ៍ កិំការណា? ចាតខាតិ ហិ សិតាតិ, ឃស្មា ចាទេត ចិន្ទេត្តទេឃច សិតាតិ ទេហាន្តិ, កាញអបទេក្លា ចា ឌុញ្យបទេក្លា ចា ឲត្ថ អបយាណាន្តិ ទុត្តំ ទេហាតិ៍ ស្ដុទេកាត្តួយបរាខិតាតិ ស្ដុទេកាបិ តុទេយ្រត្តយស្មិំ បទេញ្យាអបរាខិតាតិ៍ ឲចំ ទេទាសិបទេត្តា ទេត បហាឃទេក បន្ឋាទេបសិ៍

បត្ថាបិ “កិក្ខវេច, បុទេត្តាបិ យឃា តុយ្យាកំ អយំ បទេញ្យា កចិទេតា”តិ ព្ទយំ ឆយូទេគបតំ អាហរិត្វា បន្ចាតិ បការេបសិ, បន្ចបរិទេឃាបាទេត ទេទ្វបិ ទេឆរា ទេបាតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ៍ បត្ថា អតុបត្តិំ ឈទេដត្វា ខាតកំ បទេយាឆាទេតសិ “តគា ញូទេណ្ឈុ កាញឆ្ល អទេហាសិ, សិទេហា ឌុទេញ្យា, បញ្យចិស្សន្ទូតកតាបទេបា បត អហទេយច អទេហាសិ”ន្តិ៍

យាលុតខាតកចល្គនា បត្តយា៍

[១០] ១៍ យតកកភត្តខាតកចល្គនា

ឲចំ ទេច បត្ថា ខាទេតឃ្យន្តិ ព្ទគំ បត្ថា ទេដតចទេត ចិហទេរត្តា យតកកភត្តំ អារព្ភ កទេឆសិ៍ តស្មិំ ពីញ្យកាទេល យត្យស្សា ពាហុ អទេដញអកាគទេឃា យាទេទត្វា កាលកទេត ពាតទេក ស្ដុដ្ឋិស្ស យតកកភត្តំ ភាយ ទេគន្តិ៍ កិក្ខុ ទេត យត្យទេស្ស តឆា កទេរាទេត្ត ជិស្វា បត្ថារិ បុដ្ឋិំសុ “ឲតទេហិ, កទេន្ត, យត្យស្សា ពាហុ បិទេណ ខីចិតក្លឃំ បិទេបត្វា យតកកភត្តំ ភាយ ទេគន្តិ៍ អត្ថិ តុ ទេលា, កទេន្ត, ឲត្ថ ទុដ្ឋិ”តិ? បត្ថា “ភ, កិក្ខវេច, ‘យតកកភត្តំ គស្សាយា’តិ កទេតបិ បិណាតិបិទេត ការិ ទុដ្ឋិ ភាយ អត្ថិ, បុទេត្តា បណ្ឌិតា អាកាទេឃ តិរស្ទ ឆយំ ទេគទេបត្វា ឲត្ថ អាឌិតចំ កទេឆត្វា បកលខម្ពុឌិបចាសិទេក ឲតំ កយំ ខហាទេបសុំ៍ ព្ទគាតិ បត កចបទេក្លបកតត្តា បុត បិតុក្ខត”ន្តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីទេត ពារាណសិយំ ព្រាហ្មគទេត្ត រជ្ជំ ការេទេន្ត ឲទេកា តិល្ហំ ទេចគាតំ បិទេក្ខ ជិបាបិទេយាទេក្លា អាចរិឃព្រាហ្មទេណា “យតកកភត្តំ គស្សាយិ”តិ ឲកំ ឲញអកំ កាហាទេបត្វា អទេត្តចាសិទេក អាហ – “តាតា, ព្ទយំ ឲញអកំ ភគិ ទេភត្វា ត្យាទេបត្វា កទេណ្ឌុ យាលំ បរិក្ខិបិត្វា បញ្ចដ្ឋលិកំ គត្វា យទេណ្ឌត្វា អាទេភឆា”តិ៍ ទេត “បាធុ”តិ បដិស្សុណិត្វា តំ អាគាឃ ភគិ កត្តា ត្យាទេបត្វា យទេណ្ឌត្វា ភឌិតិទេទ គទេបសុំ៍ ទេបា ឲញអទេកា អត្តទេភា បុត្តកយំ ជិស្វា “ឲចទ្វបិ ភាយ ទុក្លា អន្ទ ម្ចុដ្ឋិស្សាយិ”តិ ទេបាយតស្សខាទេតា យត្តិកាឈដំ កិត្តទេត្តា ចិឃ យហាហសិតំ ហសិត្វា បុត “អយំ ព្រាហ្មទេណា យំ ឈាទេតត្វា យឃា លទ្ធទុក្ខំ លកិស្សតី”តិ ព្រាហ្មទេណ ការុញ្ញំ ស្ដុប្បាទេគត្វា យហទេត្តត បទេទ្ទត បទេរាខិ៍

អឆ តំ ខេត យាលចា បុច្ឆិំសុ “សយុ ឧញ្ញអក , ត្វំ យហាសេទ្គត ហសិ ខេច ខេទាឌិ ច, ខេកត ត្យ ខេលា កាទខេលាត ហសិ, ខេកត កាទខេលាត បខេទាឌី”តិ? “ត្យខេយ្យសំ ឡាយំ កាទលំ អត្តខេតា អាចទិយស្ស សត្តិខេក បុខេច្ឆយ្យាឆា”តិ៍ ខេត តំ អាឌាយ កត្តា ឡាឌំ កាទលំ អាចទិយស្ស អាខេទាខេចសុំ៍ អាចទិខេយា ខេតសំ ចចតំ សុត្វា ឧញ្ញអកំ បុច្ឆិ “កស្មា ត្វំ ឧញ្ញអក, ហសិ, កស្មា ខេទាឌី”តិ? ឧញ្ញអខេកា អត្តតា កតាកយុំ ឌាតិស្សខេតាខេលាត អត្យស្សទិត្វា (ទាហុលស្ស កខេឆសិ “អហំ, (ទាហុល, បុខេត្ត តាឌិខេសាច យត្តញ្ញាយក(ទាហុខេលា ហុត្វា ‘យតាកកត្តំ ឌស្សាយី’តិ ឧកំ ឧញ្ញអកំ យាខេទត្វា យតាកកត្តំ អឌាសិ, ស្វាហំ ឧកស្ស ឧញ្ញអកស្ស ឈាតិតត្តា ឧខេកត្វខេតសុ បញ្ចាសុ អត្តកាចសខេតសុ ឞឹសខេច្ឆដំ បិបុលិ, អយំ ខេយ ខេកាឌិ យំ ធិខេតា បញ្ចាសតិខេយា អត្តកាខេចា, ស្វាហំ ‘អជ្ជ ឧចទ្វបិ ទុក្ខា យុច្ឆិស្សាយី’តិ ខេសាយតស្សឌាខេតា ឡាយិតា កាទខេលាត ហសិ៍ ខេទាឌខេត្តា បត ‘អហំ តាច ឧកំ ឧញ្ញអកំ យាខេទត្វា បញ្ចា ឌាតិសតាតិ ឞឹសខេច្ឆដុក្ខំ បត្វា អជ្ជ តយ្យាទុក្ខា យុច្ឆិស្សាយិ, អយំ បត (ទាហុខេលា យំ យាខេទត្វា អហំ ចិយ បញ្ចា ឌាតិសតាតិ ឞឹសខេច្ឆដុក្ខំ លកិស្សតី’តិ តយិ កាទុខេញ្ញត ខេទាឌិ”ត្តិ៍ “ឧញ្ញអក, យា កាយិ, តាហំ តំ យាខេទស្សាយី”តិ៍ “(ទាហុល, កិំ ចខេឌសិ, តយិ យាខេទខេត្តបិ អយាខេទខេត្តបិ ត សក្កា អជ្ជ យឃា យខេលា យុច្ឆិត្យ”ត្តិ៍ “ឧញ្ញអក, យា កាយិ, អហំ ខេត អាទក្ខំ កខេហត្វា តឃា សត្តិខេយច ចិចទិស្សាយី”តិ៍ “(ទាហុល, អប្បយត្តខេកា តច អាទខេក្ខា, យឃា កតបិបំ បត យហត្តំ ពលច”ត្តិ៍

(ទាហុខេលា ឧញ្ញអកំ យុច្ឆិត្វា “ឡាយំ ឧញ្ញអកំ កស្សចិបិ យាខេទតុំ ត ឌស្សាយី”តិ អខេត្តចាសិខេក អាឌាយ ឧញ្ញអខេកខេតច សត្តិ ចិចទិ៍ ឧញ្ញអខេកា ចិស្សដ្ឋយខេត្តាច ឧកំ បិសាលបិដ្ឋិំ តិស្សាយ ឌាតក្យខេត្ត កិចំ វ្គក្ខិបិត្វា បណ្ណាតិ លាឌិតុំ អាខេទខេង្គា៍ តដ្ឋលខេញ្ញច តស្មិំ បិសាលបិខេដ្ឋ អសតិ បតិ, តខេតា ឧកា បិសាលសកលិកា លិខ្ជិត្វា ឧញ្ញអកស្ស បសាទិតកិចាយ បតិត្វា ឞឹសំ លិក្ខិ, យហាឌខេតា សត្តិបតិ៍ តគា ខេតាឞិសខេត្តា តស្មិំ ធាខេត ទុក្ខខេឌចតា ហុត្វា តិត្តខេត្តា៍ ខេសា បស្សត្តខេស្សច តស្ស យហាឌតស្ស ខេឌចតាត្យកាខេចត អាកាខេស បល្លខេគ្កត តិសីឌិត្វា “ឡាខេយ សត្តា ឧចំ បិបស្ស ចលំ ឌាតយាតា អខេប្បចតាយ បិលាតិបិតំ ត កខេទយ្យុ”ត្តិ យឆុទស្សខេទត ឆយុំ ខេឌខេសខេត្តា ឡាយំ កាឆយាហ –

១ប័៍

“ឧចំ ខេច សត្តា ឌាខេតយ្យុំ, ទុក្ខាយំ ឌាតិសយ្ភខេចា;

ត បិខេលា បិលិតំ ហខេញ្ញា, បិលាឈាតី ហិ ខេសាចតី”តិ៍

តត្ថ ឧចំ ខេច សត្តា ឌាខេតយ្យុត្តិ ឡាខេយ សត្តា ឧចំ ខេច ឌាខេតយ្យុំ៍ កចំ? ទុក្ខាយំ ឌាតិសយ្ភខេចាតិ អយំ តត្ថ តត្ថ ឌាតិ ច ឌាតស្ស អត្យក្កខេយត ចខ្ជិសត្តាខេតា សយ្ភខេចា ច ឌខេទាញ្ញាឆិយខេលអប្បិយសយ្បខេយាកបិយចិប្បខេយាកហត្ថបិខេឌខេច្ឆឌាឌីតំ ទុក្ខាតំ ចត្ថុត្តាត្វា “ទុខេក្ខា”តិ យឌិ ឌាខេតយ្យុំ៍ ត បិខេលា បិលិតំ ហខេញ្ញាតិ “បទំ ចឆខេត្តា ឌាតិសយ្ភខេច ចឆំ លកតិ, ឞីញ្ញឧខេត្តា ឞីញ្ញអំ លកតី”តិ ឌាតិសយ្ភចស្ស ទុក្ខចត្ថុតាយ ទុក្ខកាចំ ឌាតខេត្តា ខេកាចិ បិខេលា អញ្ញំ បិលិតំ ត ហខេញ្ញា, សខេត្តា សត្តំ ត ហខេតយ្យាតិ អខេត្ថ៍ កិំការលា? បិលាឈាតី ហិ ខេសាចតីតិ, យស្មា សាហត្ថិកាឌីសុ ឆសុ បខេយាខេកសុ ខេយត ខេកតចិ បខេយាខេកត បទស្ស ឌីចិតិត្រឹយុបខេច្ឆឌខេតត បិលាឈាតី បុក្កខេលា អដ្ឋសុ យហាតិទខេយសុ ខេសាញ្ញសសុ វ្គស្សឌតិទខេយសុ តាតប្បការាយ តិទច្ឆាតខេយាតិយា ខេបត្តិចិសខេយ អសុទកាខេយតិ ឡាខេយសុ ចត្តុសុ អបិខេយសុ

ມຫາທຸກ຺ໂຂ ອນຸຠວມາເນາ ທີຆຣຕ຺ຕໍ ອເນ຺ຕານິຊ຺ຌາຍນລກ຺ຂເຓນ ເສາເກນ ເສາຈຕິ. ຍຄາ ຈາຍໍ ເອຬເກາ ມຣຓຠເຍນ ເສາຈຕິ, ເອວໍ ທີຆຣຕ຺ຕໍ ເສາຈຕີຕິປິ ຎຕ຺ວາ ນ ປາເຓາ ປາຓິນໍ ຫເນ຺ຍ຺ຍ, ເກາຈິ ປາຓາຕິປາຕກມ຺ມໍ ນາມ ນ ກເຣຍ຺ຍ. ເມາເຫນ ປນ ມູຬ຺ຫາ ອວິຊ຺ຊາຍ ອນ຺ຘີກຕາ ອິມໍ ອາທີນວໍ ອປສ຺ສນ຺ຕາ ປາຓາຕິປາຕໍ ກເຣານ຺ຕີຕິ.

ເອວໍ ມຫາສເຕ຺ຕາ ນິຣຍຠເຍນ ຕເຊ຺ຊຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິ. ມນຸສ຺ສາ ຕໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ນິຣຍຠຍຠີຕາ ປາຓາຕິປາຕາ ວິຣມິໍສຸ. ເພາທິສເຕ຺ຕາປິ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ສີເລ ປຕິຕ຺ຖາເປຕ຺ວາ ຍຄາກມ຺ມໍ ຄເຕາ, ມຫາຊເນາປິ ເພາທິສຕ຺ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຖຕ຺ວາ ທານາທີນິ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ເທວນຄຣໍ ປູເຣສິ. ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອນຸສນ຺ຘິໍ ຆເຕຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນສິ “ອຫໍ ເຕນ ສມເຍນ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ອເຫາສິ”ນ຺ຕິ.

ມຕກຠຕ຺ຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຕ຺ຖມາ.

[໑໙] ໙. ອາຍາຈິຕຠຕ຺ຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສເຈມຸເຈ຺ຈ ເປຈ຺ຈ ມຸເຈ຺ຈຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣເນ຺ຕາ ເທວຕານໍ ອາຍາຈນພລິກມ຺ມໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ຕທາ ກິຣ ມນຸສ຺ສາ ວຓິຊ຺ຊາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ປາເຓ ວຘິຕ຺ວາ ເທວຕານໍ ພລິກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ “ມຍໍ ອຕ຺ຖສິທ຺ທິໍ ປຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸນ ຕຸມ຺ຫາກໍ ພລິກມ຺ມໍ ກຣິສ຺ສາມາ”ຕິ ອາຍາຈິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ. ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຖສິທ຺ທິໍ ປຕ຺ວາ ອາຄຕາ “ເທວຕານຸຠາເວນ ອິທໍ ຊາຕ”ນ຺ຕິ ມຎ຺ຎມານາ ພຫູ ປາເຓ ວຘິຕ຺ວາ ອາຍາຈນເຕາ ມຸຈ຺ຈິຕຸໍ ພລິກມ຺ມໍ ກເຣານ຺ຕິ, ຕໍ ທິສ຺ວາ ຠິກ຺ຂູ “ອຕ຺ຖິ ນຸ ເຂາ, ຠເນ຺ຕ, ເອຕ຺ຖ ອເຕ຺ຖາ”ຕິ ຠຄວນ຺ຕໍ ປຸຉິໍສຸ. ຠຄວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ກາສິຣເຕ຺ຖ ເອກສ຺ມິໍ ຄາມເກ ກຸຕຸມ຺ພິເກາ ຄາມທ຺ວາເຣ ຖິຕນິເຄ຺ຣາຘຣຸເກ຺ຂ ເທວຕາຍ ພລິກມ຺ມໍ ປຕິຊານິຕ຺ວາ ອຕ຺ຖສິທ຺ທິໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ພຫູ ປາເຓ ວຘິຕ຺ວາ “ອາຍາຈນເຕາ ມຸຈ຺ຈິສ຺ສາມີ”ຕິ ຣຸກ຺ຂມູລໍ ຄເຕາ. ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ຂນ຺ຘວິຕເປ ຖຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຄມາຫ –

໑໙.

“ສເຈ ມຸເຈ຺ຈ ເປຈ຺ຈ ມຸເຈ຺ຈ, ມຸຈ຺ຈມາເນາ ຫິ ພຊ຺ຌຕິ;

ນ ເຫວໍ ຘີຣາ ມຸຈ຺ຈນ຺ຕິ, ມຸຕ຺ຕິ ພາລສ຺ສ ພນ຺ຘນ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສເຈ ມຸເຈ຺ຈ ເປຈ຺ຈ ມຸເຈ຺ຈຕິ ເພາ ປຸຣິສ, ຕ຺ວໍ ສເຈ ມຸເຈ຺ຈ ຍທິ ມຸຈ຺ຈິຕຸກາເມາສິ. ເປຈ຺ຈ ມຸເຈ຺ຈຕິ ຍຄາ ປຣເລາເກ ນ ພຊ຺ຌສິ, ເອວໍ ມຸຈ຺ຈາຫິ. ມຸຈ຺ຈມາເນາ ຫິ ພຊ຺ຌຕີຕິ ຍຄາ ປນ ຕ຺ວໍ ປາຓໍ ວຘິຕ຺ວາ ມຸຈ຺ຈິຕຸໍ ອິຈ຺ຉສິ, ເອວໍ ມຸຈ຺ຈມາເນາ ຫິ ປາປກມ຺ເມນ ພຊ຺ຌຕິ. ຕສ຺ມາ ນ ເຫວໍ ຘີຣາ ມຸຈ຺ຈນ຺ຕີຕິ

យេ បណ្ឌិតបុរិសា, តេ ឯវំ បដិស្សុណិត្វា ន មុច្ចន្តិ។ កិំការណា? ឯវរូបា ហិ មុត្តិ ពាលស្ស ពន្ធនំ, ឯសា បាណាតិបាតំ កត្វា មុត្តិ នាម ពាលស្ស ពន្ធនមេវ ហោតីតិ ធម្មំ ទេសេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ មនុស្សា ឯវរូបា បាណាតិបាតកម្មា វិរតា ធម្មំ ចរិត្វា ទេវនគរំ បូរយិំសុ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ "អហំ តេន សមយេន រុក្ខទេវតា អហោសិ"ន្តិ។

អាយាចិតភត្តជាតកវណ្ណនា នវមា។

[២០] ១០។ នឡបានជាតកវណ្ណនា

ទិស្វាបទមនុត្តិណ្ណន្តិ ឥទំ សត្ថា កោសលេសុ ចារិកំ ចរមានោ នឡកបានគាមំ បត្វា នឡកបានបោក្ខរណិយំ កេតកវនេ វិហរន្តោ នឡទណ្ឌកេ អារព្ភ កថេសិ។ តទា កិរ ភិក្ខូ នឡកបានបោក្ខរណិយំ ន្ហត្វា សូចិឃរត្ថាយ សាមណេរេហិ នឡទណ្ឌកេ គាហាបេត្វា តេ សព្ពត្ថកមេវ ឆិទ្ទេ ទិស្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា "ភន្តេ, មយំ សូចិឃរត្ថាយ នឡទណ្ឌកេ គណ្ហាបេម, តេ មូលតោ យាវ អគ្គា សព្ពត្ថកមេវ ឆិទ្ទា, កិំ នុ ខោ ឯត"ន្តិ បុច្ឆិំសុ។ សត្ថា "ភិក្ខវេ, ឥទំ មយ្ហំ បោរាណកអធិដ្ឋាន"ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

បុព្ពេ កិរ សោ វនសណ្ឌោ អរញ្ញោ អហោសិ។ តស្សាបិ បោក្ខរណិយា ឯកោ ទករក្ខសោ ឱតិណ្ណោតិណ្ណេ ខាទតិ។ តទា ពោធិសត្តោ រោហិតមិគបោតកប្បមាណោ កបិរាជា ហុត្វា អសីតិមត្តកបិសហស្សបរិវុតោ យូថំ បរិហរន្តោ តស្មិំ អរញ្ញេ វសតិ។ សោ វានរគណស្ស ឱវាទំ អទាសិ "តាតា, ឥមស្មិំ អរញ្ញេ វិសរុក្ខាបិ អមនុស្សបរិគ្គហិតបោក្ខរណិយោបិ ហោន្តិ, តុម្ហេ អខាទិតបុព្ពំ ផលាផលំ ខាទន្តា ច អបីតបុព្ពំ បានីយំ បិវន្តា ច មំ បដិបុច្ឆេយ្យាថា"តិ។ តេ "សាធូ"តិ បដិស្សុណិត្វា ឯកទិវសំ អគតបុព្ពដ្ឋានំ គតា តត្ថ ពហុទេវ ទិវសំ ចរិត្វា បានីយំ គវេសមានា ឯកំ បោក្ខរណិំ ទិស្វា បានីយំ អបិវិត្វាវ ពោធិសត្តស្សាគមនំ ឱលោកយមានា និសីទិំសុ។ ពោធិសត្តោ អាគន្ត្វា "កិំ តាតា, បានីយំ ន បិវថា"តិ អាហ។ "តុម្ហាកំ អាគមនំ ឱលោកេមា"តិ។ "សាធុ, តាតា"តិ ពោធិសត្តោ បោក្ខរណិំ អាវិជ្ឈិត្វា បទំ បរិក្ខន្តោ ឱតិណ្ណមេវ បស្សិ, ន ឧត្តិណ្ណំ។ សោ "និស្សំសយំ ឯសា អមនុស្សបរិគ្គហិតា"តិ ញត្វា "សាធុ វោ កតំ, តាតា, បានីយំ អបិវន្តេហិ, អមនុស្សបរិគ្គហិតា អយ"ន្តិ អាហ។

ទករក្ខសោបិ តេសំ អនោតរណភាវំ ញត្វា នីលោទរោ បណ្ឌរមុខោ សុរត្តហត្ថបាទោ ពីភច្ឆទស្សនោ ហុត្វា ឧទកំ ទ្វិធា កត្វា និក្ខមិត្វា "កស្មា និសិន្នត្ថ, ឱតរិត្វា បានីយំ បិវថា"តិ អាហ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ បុច្ឆិ "ត្វំ ឥធ និព្ពត្តទករក្ខសោសី"តិ? "អាម, អហ"ន្តិ។ "ត្វំ បោក្ខរណិំ ឱតិណ្ណកេ លភសី"តិ? "អាម, លភាមិ, អហំ ឥធោតិណ្ណំ អន្តមសោ សកុណិកំ ឧបាទាយ ន កិញ្ចិ មុញ្ចាមិ, តុម្ហេបិ សព្ពេ ខាទិស្សាមី"តិ។ "ន មយំ អត្តានំ តុយ្ហំ ខាទិតុំ ទស្សាមា"តិ។ "បានីយំ បន បិវិស្សថា"តិ។ "អាម, បានីយំ បិវិស្សាម, ន ច តេ វសំ គមិស្សាមា"តិ។ "អថ កថំ បានីយំ បិវិស្សថា"តិ? កិំ បន ត្វំ មញ្ញសិ "ឱតរិត្វា បិវិស្សន្តី"តិ។ "មយញ្ហិ អនោតរិត្វា អសីតិសហស្សានិបិ ឯកេកំ នឡទណ្ឌកំ គហេត្វា ឧប្បលនាឡេន ឧទកំ បិវន្តា វិយ តវ បោក្ខរណិយា បានីយំ បិវិស្សាម, ឯវំ នោ ត្វំ ខាទិតុំ ន

សក្ខិស្សសី”តិ។ ឯតមត្ថំ វិទិត្វា សត្ថា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមិស្សា គាថាយ បុរិមបទទ្វយំ អកាសិ –

១០។

“ទិស្វា បទមនុត្តិណ្ណំ, ទិស្វានោតរិតំ បទ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – ភិក្ខវេ, សោ កបិរាជា តស្សា បោក្ខរណិយា ឯកម្បិ ឧត្តិណ្ណបទំ នាទ្ទស, ឱតរិតំ បន ឱតិណ្ណបទមេវ អទ្ទស។ ឯវំ ទិស្វា បទំ អនុត្តិណ្ណំ ទិស្វាន ឱតរិតំ បទំ “អទ្ធាយំ បោក្ខរណី អមនុស្សបរិគ្គហិតា”តិ ញត្វា តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ សបរិសោ អាហ –

“នឡេន វារិំ បិស្សាមា”តិ;

តស្សត្ថោ – មយំ ឥធ បោក្ខរណិយំ នឡេន បានីយំ បិវិស្សាមាតិ។ បុន មហាសត្តោ អាហ –

“នេវ មំ ត្វំ វធិស្សសី”តិ;

ឯវំ នឡេន បានីយំ បិវន្តំ សបរិសម្បិ មំ ត្វំ នេវ វធិស្សសីតិ អត្ថោ។

ឯវញ្ច បន វត្វា ពោធិសត្តោ ឯកំ នឡំ អាហរាបេត្វា បារមិយោ អាវជ្ជេត្វា សច្ចកិរិយំ កត្វា មុខេន ធមិ, នឡោ អន្តោ កិញ្ចិ គណ្ឋិំ អសេសេត្វា សព្ពត្ថកមេវ សុសិរោ អហោសិ។ ឥមិនា និយាមេន អបរម្បិ អបរម្បិ អាហរាបេត្វា មុខេន ធមិត្វា អទាសិ។ ឯវំ សន្តេបិ ន សក្កា និដ្ឋាបេតុំ, តស្មា ឯវំ ន គហេតព្ពំ។ ពោធិសត្តោ បន “ឥមំ បោក្ខរណិំ បរិក្ខិបិត្វា ជាតា សព្ពេបិ នឡា ឯកច្ឆិទ្ទា ហោន្តូ”តិ អធិដ្ឋាសិ។ ពោធិសត្តានញ្ហិ ហិតូបចារស្ស មហន្តតាយ អធិដ្ឋានំ សមិជ្ឈតិ។ តតោ បដ្ឋាយ សព្ពេបិ តំ បោក្ខរណិំ បរិក្ខិបិត្វា ឧដ្ឋិតនឡា ឯកច្ឆិទ្ទា ជាតា។ ឥមស្មិញ្ហិ កប្បេ ចត្តារិ កប្បដ្ឋិយបាដិហារិយានិ នាម។ កតមានិ ចត្តារិ? ចន្ទេ សសលក្ខណំ សកលេបិ ឥមំ កប្បំ ឋស្សតិ, វដ្ដកជាតកេ អគ្គិនោ និព្ពុតដ្ឋានំ សកលេបិ ឥមំ កប្បំ អគ្គិ ន ឈាយិស្សតិ, ឃដីការនិវេសនដ្ឋានំ សកលេបិ ឥមំ កប្បំ អនោវស្សកំ ឋស្សតិ, ឥមំ បោក្ខរណិំ បរិក្ខិបិត្វា ឧដ្ឋិតនឡា សកលេបិ ឥមំ កប្បំ ឯកច្ឆិទ្ទា ភវិស្សន្តីតិ ឥមានិ ចត្តារិ កប្បដ្ឋិយបាដិហារិយានិ នាម។

ពោធិសត្តោ ឯវំ អធិដ្ឋហិត្វា ឯកំ នឡំ អាទាយ និសីទិ។ តេបិ អសីតិសហស្សវានរា ឯកេកំ អាទាយ បោក្ខរណិំ បរិវារេត្វា និសីទិំសុ។ តេបិ ពោធិសត្តស្ស នឡេន អាកឌ្ឍិត្វា បានីយំ បិវនកាលេ សព្ពេ តីរេ និសិន្នាវ បិវិំសុ។ ឯវំ តេហិ បានីយេ បីតេ ទករក្ខសោ កិញ្ចិ អលភិត្វា អនត្តមនោ សកនិវេសនមេវ គតោ។ ពោធិសត្តោបិ សបរិវារោ អរញ្ញមេវ បាវិសិ។

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨶ “ᨶᩊᩣᨶᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨻ᩠ᨻᨧ᩠ᨨᩥᨴ᩠ᨴᨽᩣᩅᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨴᨠᩁᨠ᩠ᨡᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩋᩈᩦᨲᩥᩈᩉᩔᩅᩤᨶᩁᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᩁᩥᩈᩣ, ᩏᨸᩣᨿᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨸᨶ ᨠᨸᩥᩁᩣᨩᩣ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨶᩊᨸᩣᨶᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ᪨

ᩈᩦᩃᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ᪨

ᨲᩔᩩᨴ᩠ᨴᩤᨶᩴ –

ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᩥ, ᩅᩤᨲᨾᩥᨣᩴ ᨡᩁᩣᨴᩥᨿᩴ;

ᨲᩥᨸᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᩣᩃᩩᨲᨬ᩠ᨧ, ᨾᨲᨽᨲ᩠ᨲ ᩋᩣᨿᩣᨧᩥᨲᩴ;

ᨶᩊᨸᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᨴᩈᩣᨲᩥ᪨

᪃᪨ ᨠᩩᩁᩩᨦ᩠ᨣᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

[᪂᪁] ᪁᪨ ᨠᩩᩁᩩᨦ᩠ᨣᨾᩥᨣᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨬᩣᨲᨾᩮᨲᩴᨠᩩᩁᩩᨦ᩠ᨣᩔᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᨾᨿᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᨲᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᩅᨵᩣᨿ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮ ᨸᨿᩮᩣᨩᩮᩈᩥ, ᩈᩥᩃᩴ ᨸᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥ ᨵᨶᨸᩣᩃᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᨳᩣᨸᩥ ᨴᩈᨻᩃᩔ ᩅᨵᩣᨿ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨶ᩠ᨶᩮᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩅᨵᩣᨿ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᨲᩦᨲᩥ ᨲᩔ ᩋᨣᩩᨱᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨾ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨾᨾ ᩅᨵᩣᨿ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᨲᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨾᨾ ᩅᨵᩣᨿ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᩥᨿᩮᩅ, ᨶ ᨧ ᨸᨶ ᨾᩴ ᩅᨵᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨡᩥ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᩁᩩᨦ᩠ᨣᨾᩥᨣᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩮ ᨹᩃᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩁᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᨹᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᩈᩮᨸᨱ᩠ᨱᩥᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩈᩮᨸᨱ᩠ᨱᩥᨹᩃᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨣᩣᨾᩅᩤᩈᩦ ᩋᨭ᩠ᨭᨠᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨹᩃᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩮᩈᩩ ᨾᩥᨣᩣᨶᩴ ᨸᨴᩣᨶᩥ

ᩏᨷᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩁᩥᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩋᨭ᩠ᨭᨠᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩃᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨲᩮ ᨾᩥᨣᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨾᩴᩈᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᨴᩅᩊᨬ᩠ᨩᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩮᨷᨱ᩠ᨱᩥᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩋᨭ᩠ᨭᨠᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨲᩮᩣᩅ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩅᨶᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᩁᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨭᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨷᩣᨲᩮᩣᩅ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩈᩮᨷᨱ᩠ᨱᩥᨹᩃᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨲᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ ᩈᩉᩈᩣᩅ ᩋᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨠᨴᩣᨧᩥ ᩋᨭ᩠ᨭᨠᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩈᩩ ᩋᨭ᩠ᨭᨠᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᩣ ᩏᨷᨴ᩠ᨴᩅᩮᩣ"ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩣᩉᩥᩁᨲᩮᩣᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨

ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣᨷᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩣᨣᨾᨶᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨭᨠᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᩅ ᩈᩮᨷᨱ᩠ᨱᩥᨹᩃᩣᨶᩥ ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨷᩣᨲᩮᩈᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ "ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨹᩃᩣᨶᩥ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨷᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩏᨷᩁᩥ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ"ᨲᩥ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᩏᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᨾ᩠ᨽᩮᩣ, ᩁᩩᨠ᩠ᨡ-ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩒᩃᨾ᩠ᨻᨠᩴ ᨧᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩏᨩᩩᨠᨾᩮᩅ ᨹᩃᩣᨶᩥ ᨷᩣᨲᩮᩈᩥ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨷᨶ ᨲᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨲᨿᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩉᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪒᪑᪨

"ᨬᩣᨲᨾᩮᨲᩴ ᨠᩩᩁᩩᨦ᩠ᨣᩔ, ᨿᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩮᨷᨱ᩠ᨱᩥ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩈᩥ;

ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᩮᨷᨱ᩠ᨱᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᨶ ᨾᩮ ᨲᩮ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ ᨹᩃ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨬᩣᨲᨾᩮᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨠᨭᩴ ᨩᩣᨲᩴ᪨ ᩑᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ᪨ ᨠᩩᩁᩩᨦ᩠ᨣᩔᩣᨲᩥ ᨠᩩᩁᩩᨦ᩠ᨣᨾᩥᨣᩔ᪨ ᨿᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩮᨷᨱ᩠ᨱᩥ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩈᩦᨲᩥ ᨿᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᩈᩮᨷᨱ᩠ᨱᩥᩁᩩᨠ᩠ᨡ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨹᩃᩣᨶᩥ ᨷᩣᨲᨿᨾᩣᨶᩣ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩈᩥ ᩅᩥᩈᩮᨿ᩠ᨿᩈᩥ ᩅᩥᨠᩥᨱ᩠ᨱᨹᩃᩣ ᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩩᩁᩩᨦ᩠ᨣᨾᩥᨣᩔ ᨷᩣᨠᨭᩴ ᨩᩣᨲᩴ᪨ ᨶ ᨾᩮ ᨲᩮ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ ᨹᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨹᩃᩴ ᨴᨴᨾᩣᨶᩣᨿ ᨶ ᨾᩮ ᨲᩅ ᨹᩃᩴ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩥᨭ᩠ᨮ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩋᩉᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨣᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨭᨠᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨣᨧ᩠ᨨ, ᩅᩥᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨴᩣᨶᩥᩈᩥ ᨾᩴ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ "ᩋᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈ, ᩍᨴᩣᨶᩦᩈᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨾᩴ ᩅᩥᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᨷᨶ ᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩮ ᩈᩮᩣᩊᩈ ᩏᩔᨴᨶᩥᩁᨿᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩣᨶᩥ ᩋᩅᩥᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣᨿᩮᩅᩣᩈᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨷᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᩁᩩᨧᩥ ᨣᨲᩮᩣ, ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣᨷᩥ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᩁᩩᨧᩥ ᨣᨲᩮᩣ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ "ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨾᨾ ᩅᨵᩣᨿ ᨷᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᨲᩥ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨷᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᩥᨿᩮᩅ, ᨶ ᨧ ᨷᨶ ᨾᩴ ᩅᨵᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨡᩥ"ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – "ᨲᨴᩣ ᩋᨭ᩠ᨭᨠᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨠᩩᩁᩩᨦ᩠ᨣᨾᩥᨣᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

កុរុង្គមិគជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[២២] ២. កុក្កុរជាតកវណ្ណនា

យេកុក្កុរាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ញាតត្ថចរិយំ អារព្ភ កថេសិ។ សា ទ្វាទសកនិបាតេ ភទ្ទសាលជាតកេ អាវិភវិស្សតិ។ ឥទំ បន វត្ថុំ បតិដ្ឋបេត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តថារូបំ កម្មំ បដិច្ច កុក្កុរយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា អនេកសតកុក្កុរបរិវុតោ មហាសុសានេ វសតិ។ អថេកទិវសំ រាជា សេតសិន្ធវយុត្តំ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ រថំ អារុយ្ហ ឧយ្យានំ គន្ត្វា តត្ថ ទិវសភាគំ កីឡិត្វា អត្ថង្គតេ សូរិយេ នគរំ បាវិសិ។ តស្ស តំ រថវរត្តំ យថានទ្ធមេវ រាជង្គណេ ឋបយិំសុ, សោ រត្តិភាគេ ទេវេ វស្សន្តេ តិន្តោ។ ឧបរិបាសាទតោ កោលេយ្យកសុនខា ឱតរិត្វា តស្ស ចម្មញ្ច នទ្ធិញ្ច ខាទិំសុ។ បុនទិវសេ រញ្ញោ អារោចេសុំ “ទេវ, និទ្ធមនមុខេន សុនខា បវិសិត្វា រថស្ស ចម្មញ្ច នទ្ធិញ្ច ខាទិំសូ”តិ។ រាជា សុនខានំ កុជ្ឈិត្វា “ទិដ្ឋទិដ្ឋដ្ឋានេ សុនខេ ឃាតេថា”តិ អាហ។ តតោ បដ្ឋាយ សុនខានំ មហាព្យសនំ ឧទបាទិ។ តេ ទិដ្ឋទិដ្ឋដ្ឋានេ ឃាតិយមានា បលាយិត្វា សុសានំ គន្ត្វា ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ អគមិំសុ។

ពោធិសត្តោ ‘តុម្ហេ ពហូ សន្និបតិតា, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ បុច្ឆិ។ តេ “អន្តេបុរេ កិរ រថស្ស ចម្មញ្ច នទ្ធិញ្ច សុនខេហិ ខាទិតា’តិ កុទ្ធោ រាជា សុនខវធំ អាណាបេសិ, ពហូ សុនខា វិនស្សន្តិ, មហាភយំ ឧប្បន្ន”ន្តិ អាហំសុ។ ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ “អារក្ខដ្ឋានេ ពហិ សុនខានំ ឱកាសោ នត្ថិ, អន្តោរាជនិវេសនេ កោលេយ្យកសុនខានមេវ តំ កម្មំ ភវិស្សតិ។ ឥទានិ បន ចោរានំ កិញ្ចិ ភយំ នត្ថិ, អចោរា មរណំ លភន្តិ, យំនូនាហំ ចោរេ រញ្ញោ ទស្សេត្វា ញាតិសង្ឃស្ស ជីវិតទានំ ទទេយ្យ”ន្តិ។ សោ ញាតកេ សមស្សាសេត្វា “តុម្ហេ មា ភាយិត្ថ, អហំ វោ អភយំ អាហរិស្សាមិ, យាវ រាជានំ បស្សាមិ, តាវ ឥធេវ ហោថា”តិ បារមិយោ អាវជ្ជេត្វា មេត្តាបារមិំ បុរេចារិកំ កត្វា “មយ្ហំ ឧបរិ លេឌ្ឌុំ វា មុគ្គរំ វា មា កោចិ ខិបិតុំ ឧស្សហី”តិ អធិដ្ឋាយ ឯកកោវ អន្តោនគរំ បាវិសិ។ អថ តំ ទិស្វា ឯកសត្តោបិ កុជ្ឈិត្វា ឱលោកេន្តោ នាម នាហោសិ។ រាជាបិ សុនខវធំ អាណាបេត្វា សយំ វិនិច្ឆយេ និសិន្នោ ហោតិ។ ពោធិសត្តោ តត្ថេវ គន្ត្វា បក្ខន្ទិត្វា រញ្ញោ អាសនស្ស ហេដ្ឋា បាវិសិ។ អថ តំ រាជបុរិសា នីហរិតុំ អារទ្ធា, រាជា បន វារេសិ។

សោ ខណំ វិស្សមិត្វា ហេដ្ឋាសនា និក្ខមិត្វា រាជានំ វន្ទិត្វា “ទេវ, តុម្ហេ កុក្កុរេ មារាបេថា”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, មារាបេមហ”ន្តិ។ “កោ នេសំ អបរាធោ នរិន្ទា”តិ? “រថស្ស មេ បរិវារចម្មញ្ច នទ្ធិញ្ច ខាទិំសូ”តិ។ “យេ ខាទិំសុ, តេ ជានាថា”តិ? “ន ជានាមា”តិ។ ““ឥមេ នាម ចម្មខាទកចោរា’តិ តថតោ អជានិត្វា ទិដ្ឋទិដ្ឋដ្ឋានេយេវ មារាបនំ ន យុត្តំ, ទេវា”តិ។ “រថចម្មស្ស កុក្កុរេហិ ខាទិតត្តា ‘ទិដ្ឋទិដ្ឋេ សព្ពេវ មារេថា’តិ សុនខវធំ អាណាបេសិ”ន្តិ។ “កិំ បន តេ មនុស្សា សព្ពេវ កុក្កុរេ មារេន្តិ, ឧទាហុ មរណំ អលភន្តាបិ អត្ថី”តិ? “អត្ថិ, អម្ហាកំ ឃរេ កោលេយ្យកា មរណំ ន លភន្តី”តិ។ មហារាជ ឥទានេវ តុម្ហេ “រថចម្មស្ស កុក្កុរេហិ ខាទិតត្តា ‘ទិដ្ឋទិដ្ឋេ សព្ពេវ មារេថា’តិ សុនខវធំ អាណាបេសិ”ន្តិ អវោចុត្ថ, ឥទានិ បន “អម្ហាកំ ឃរេ កោលេយ្យកា មរណំ ន លភន្តី”តិ វទេថ។ “ននុ ឯវំ សន្តេ

តុម្ហេ ឆន្ទាទិវសេន អគតិគមនំ គច្ឆថ, អគតិគមនញ្ច នាម ន យុត្តំ, ន ច រាជធម្មោ, រញ្ញា នាម ការណគវេសកេន តុលាសទិសេន ភវិតុំ វដ្ដតិ, ឥទានិ ច កោលេយ្យកា មរណំ ន លភន្តិ, ទុព្ពលសុនខាវ លភន្តិ, ឯវំ សន្តេ នាយំ សព្ពសុនខឃច្ចា, ទុព្ពលឃាតិកា នាមេសា”តិ។ ឯវញ្ច បន វត្វា មហាសត្តោ មធុរស្សរំ និច្ឆារេត្វា “មហារាជ, យំ តុម្ហេ ករោថ, នាយំ ធម្មោ”តិ រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១១។

“យេ កុក្កុរា រាជកុលម្ហិ វឌ្ឍា, កោលេយ្យកា វណ្ណពលូបបន្នា;

តេមេ ន វជ្ឈា មយមស្ម វជ្ឈា, នាយំ សឃច្ចា ទុព្ពលឃាតិកាយ”ន្តិ។

តត្ថ យេ កុក្កុរាតិ យេ សុនខា។ យថា ហិ ធារុណ្ហោបិ បស្សាវោ “បូតិមុត្ត”ន្តិ, តទហុជាតាបិ សិង្គាលី “ជរសិង្គាលី”តិ, កោមលាបិ គលោចិលតា “បូតិលតា”តិ, សុវណ្ណវណ្ណោបិ កាយោ “បូតិកាយោ”តិ វុច្ចតិ, ឯវមេវ វស្សសតិកោបិ សុនខោ “កុក្កុរោ”តិ វុច្ចតិ។ តស្មា មហល្លកា កាយពលូបបន្នាបិ តេ “កុក្កុរា”ត្វេវ វុត្តា។ វឌ្ឍាតិ វឌ្ឍិតា។ កោលេយ្យកាតិ រាជកុលេ ជាតា សម្ភូតា សំវឌ្ឍា។ វណ្ណពលូបបន្នាតិ សរីរវណ្ណេន ចេវ កាយពលេន ច សម្បន្នា។ តេមេ ន វជ្ឈាតិ តេ ឥមេ សស្សាមិកា សារក្ខា ន វជ្ឈា។ មយមស្ម វជ្ឈាតិ អស្សាមិកា អនារក្ខា មយំ វជ្ឈា នាម ជាតា។ នាយំ សឃច្ចាតិ ឯវំ សន្តេ អយំ អវិសេសេន សឃច្ចា នាម ន ហោតិ។ ទុព្ពលឃាតិកាយន្តិ អយំ បន ទុព្ពលានំយេវ ឃាតនតោ ទុព្ពលឃាតិកា នាម ហោតិ។ រាជូហិ នាម ចោរា និគ្គហិតព្វា, នោ អចោរា។ ឥធ បន ចោរានំ កិញ្ចិ ភយំ នត្ថិ, អចោរា មរណំ លភន្តិ។ អហោ ឥមស្មិំ លោកេ អយុត្តំ វត្តតិ, អហោ អធម្មោ វត្តតីតិ។

រាជា ពោធិសត្តស្ស វចនំ សុត្វា អាហ – “ជានាសិ ត្វំ, បណ្ឌិត, អមុកេហិ នាម រថចម្មំ ខាទិត”ន្តិ? “អាម, ជានាមី”តិ។ “កេហិ ខាទិត”ន្តិ? “តុម្ហាកំ គេហេ វសន្តេហិ កោលេយ្យកសុនខេហី”តិ។ “កថំ តេហិ ខាទិតភាវោ ជានិតព្វោ”តិ? “អហំ តេហិ ខាទិតភាវំ ទស្សេស្សាមី”តិ។ “ទស្សេហិ បណ្ឌិតា”តិ។ “តុម្ហាកំ គេហេ កោលេយ្យកសុនខេ អាហរាបេត្វា ថោកំ តក្កញ្ច ទព្ពតិណានិ ច អាហរាបេថា”តិ។ រាជា តថា អកាសិ។ អថ នំ មហាសត្តោ “ឥមានិ តិណានិ តក្កេន មទ្ទាបេត្វា ឯតេ សុនខេ បាយេថា”តិ អាហ។ រាជា តថា កត្វា បាយាបេសិ, បីតា បីតា សុនខា សទ្ធិំ ចម្មេហិ វមិំសុ។ រាជា “សព្ពញ្ញុពុទ្ធស្ស ព្យាករណំ វិយា”តិ តុដ្ឋោ ពោធិសត្តស្ស សេតច្ឆត្តេន បូជំ អកាសិ។ ពោធិសត្តោ “ធម្មំ ចរ, មហារាជ, មាតាបិតូសុ ខត្តិយា”តិអាទីហិ (ជា. ១.២៧.១៦) តេសកុណជាតកេ អាគតាហិ ទសហិ ធម្មចរិយគាថាហិ រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេត្វា “មហារាជ, ឥតោ បដ្ឋាយ អប្បមត្តោ ហោហី”តិ រាជានំ បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា សេតច្ឆត្តំ រញ្ញោវ បដិអទាសិ។

រាជា មហាសត្តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា សព្ពសត្តានំ អភយំ ទត្វា ពោធិសត្តំ អាទិំ កត្វា សព្ពសុនខានំ អត្តនោ ភោជនសទិសំយេវ និច្ចភត្តំ

បដ្ឋបេត្វា ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា យាវតាយុកំ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា កាលំ កត្វា ទេវលោកេ និព្វត្តិ។ កុក្កុរោវាទោ ទស វស្សសហស្សានិ បវត្តិ។ ពោធិសត្តោបិ យាវតាយុកំ ឋត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា "ន, ភិក្ខវេ, តថាគតោ ឥទានេវ ញាតកានំ អត្ថំ ចរតិ, បុព្ពេបិ ចរិយេវា"តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធឹ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, អវសេសា បរិសា ពុទ្ធបរិសា, កុក្កុរបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

កុក្កុរជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[២៣] ៣។ ភោជាជានីយជាតកវណ្ណនា

អបិបស្សេន សេមានោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឱស្សដ្ឋវីរិយំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិញ្ហិ សមយេ សត្ថា តំ ភិក្ខុំ អាមន្តេត្វា "ភិក្ខុ, បុព្ពេ បណ្ឌិតា អនាយតនេបិ វីរិយំ អកំសុ, បហារំ លទ្ធាបិ នេវ ឱស្សជិំសូ"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ភោជាជានីយសិន្ធវកុលេ និព្វត្តិត្វា សព្ពាលង្ការសម្បន្នោ ពារាណសិរញ្ញោ មង្គលស្សោ អហោសិ។ សោ សតសហស្សគ្ឃនិកាយ សុវណ្ណបាតិយំយេវ នានគ្គរសសម្បន្នំ តិវស្សិកគន្ធសាលិភោជនំ ភុញ្ជតិ, ចាតុជ្ជាតិកគន្ធូបលិត្តាយមេវ ភូមិយំ តិដ្ឋតិ, តំ ឋានំ រត្តកម្ពលសាណិបរិក្ខិត្តំ ឧបរិ សុវណ្ណតារកខចិតចេលវិតានំ សមោសរិតគន្ធទាមមាលាទាមំ អវិជហិតគន្ធតេលបទីបំ ហោតិ។ ពារាណសិរជ្ជំ បន អបត្ថេន្តា រាជានោ នាម នត្ថិ។ ឯកំ សមយំ សត្ត រាជានោ ពារាណសិំ បរិក្ខិបិត្វា "អម្ហាកំ រជ្ជំ វា ទេតុ, យុទ្ធំ វា"តិ ពារាណសិរញ្ញោ បណ្ណំ បេសេសុំ។ រាជា អមច្ចេ សន្និបាតេត្វា តំ បវត្តិំ អាចិក្ខិត្វា "ឥទានិ កិំ ករោម, តាតា"តិ បុច្ឆិ។ "ទេវ, តុម្ហេហិ តាវ អាទិតោវ យុទ្ធាយ ន គន្តព្ពំ, អសុកំ នាម អស្សារោហំ បេសេត្វា យុទ្ធំ ករោថ, តស្មិំ អសក្កោន្តេ បច្ឆា ជានិស្សាមា"តិ។ រាជា តំ បក្កោសាបេត្វា "សក្ខិស្សសិ, តាត, សត្តហិ រាជូហិ សទ្ធិំ យុទ្ធំ កាតុ"ន្តិ អាហ។ "ទេវ, សចេ ភោជាជានីយសិន្ធវំ លភាមិ, តិដ្ឋន្តុ សត្ត រាជានោ, សកលជម្ពុទីបេ រាជូហិបិ សទ្ធិំ យុជ្ឈិតុំ សក្ខិស្សាមី"តិ។ "តាត, ភោជាជានីយសិន្ធវោ វា ហោតុ អញ្ញោ វា, យំ ឥច្ឆសិ, តំ គហេត្វា យុទ្ធំ ករោហី"តិ។

សោ "សាធុ, ទេវា"តិ រាជានំ វន្ទិត្វា បាសាទា ឱរុយ្ហ ភោជាជានីយសិន្ធវំ អាហរាបេត្វា សុវម្មិតំ កត្វា អត្តនាបិ សព្ពសន្នាហសន្នទ្ធោ ខគ្គំ ពន្ធិត្វា សិន្ធវបិដ្ឋិវរគតោ នគរា និក្ខម្ម វិជ្ជុលតា វិយ ចរមានោ បឋមំ ពលកោដ្ឋកំ ភិន្ទិត្វា ឯកំ រាជានំ ជីវគ្គាហមេវ គហេត្វា អាគន្ត្វា នគរេ ពលស្ស និយ្យាទេត្វា បុន គន្ត្វា ទុតិយំ ពលកោដ្ឋកំ ភិន្ទិត្វា តថា តតិយន្តិ ឯវំ បញ្ច រាជានោ ជីវគ្គាហំ គហេត្វា ឆដ្ឋំ ពលកោដ្ឋកំ ភិន្ទិត្វា ឆដ្ឋស្ស រញ្ញោ គហិតកាលេ ភោជាជានីយោ បហារំ លភតិ, លោហិតំ បគ្ឃរតិ, វេទនា ពលវតិយោ វត្តន្តិ។ អស្សារោហោ តស្ស បហដភាវំ ញត្វា ភោជាជានីយសិន្ធវំ រាជទ្វារេ និបជ្ជាបេត្វា សន្នាហំ សិថិលំ កត្វា អញ្ញំ អស្សំ សន្នយ្ហិតុំ អារទ្ធោ។ ពោធិសត្តោ មហាផាសុកបស្សេន និបន្នោវ អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា អស្សារោហំ ទិស្វា "អយំ អញ្ញំ អស្សំ សន្នយ្ហតិ, អយញ្ច អស្សោ

សត្តមំ ពលកោដ្ឋកំ ភិន្ទិត្វា សត្តមំ រាជានំ គណ្ហិតុំ ន សក្ខិស្សតិ, យថា កតកម្មំ នស្សិស្សតិ, អប្បដិសមោ អស្សារោហោបិ នស្សិស្សតិ, រាជាបិ បរហត្ថំ គមិស្សតិ, ឋបេត្វា មំ អញ្ញោ អស្សោ សត្តមំ ពលកោដ្ឋកំ ភិន្ទិត្វា សត្តមំ រាជានំ គហេតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថី"តិ និបន្នកោវ អស្សារោហំ បក្កោសាបេត្វា "សម្ម អស្សារោហ, សត្តមំ ពលកោដ្ឋកំ ភិន្ទិត្វា សត្តមំ រាជានំ គហេតុំ ឋបេត្វា មំ អញ្ញោ អស្សោ នាម នត្ថិ, នាហំ យថា កតកម្មំ នាសេស្សាមិ, មមញ្ញេវ វម្មេត្វា សន្នយ្ហាហី"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២៣។

"អបិ បស្សេន សេមានោ, សល្លេភិ សល្លលីកតោ;

សេយ្យោវ វឡវា ភោជ្ជោ, យុញ្ជ មញ្ញេវ សារថី"តិ។

តត្ថ អបិ បស្សេន សេមានោតិ ឯកេន បស្សេន សយមានកោបិ។ សល្លេភិ សល្លលីកតោតិ សល្លេហិ វិទ្ធោបិ សមានោ។ សេយ្យោវ វឡវា ភោជ្ជោតិ វឡវាតិ សិន្ធវកុលេសុ អជាតោ ខលុង្កស្សោ។ ភោជ្ជោតិ ភោជាជានីយសិន្ធវោ។ ឥតិ ឯតស្មា វឡវា សល្លេហិ វិទ្ធោបិ ភោជាជានីយសិន្ធវោវ សេយ្យោ វរតរោ។ យុញ្ជ មញ្ញេវ សារថីតិ យស្មា ឯវំ គតោបិ អហមេវ សេយ្យោ, តស្មា មមញ្ញេវ យោជេហិ, មំ វម្មេហីតិ វទតិ។

អស្សារោហោ ពោធិសត្តំ ឧដ្ឋាបេត្វា វណំ ពន្ធិត្វា សុសន្នទ្ធំ សន្នយ្ហិត្វា តស្ស បិដ្ឋិយំ និសីទិត្វា សត្តមំ ពលកោដ្ឋកំ ភិន្ទិត្វា សត្តមំ រាជានំ ជីវគ្គាហំ គហេត្វា រាជពលស្ស និយ្យាទេសិ, ពោធិសត្តម្បិ រាជទ្វារំ អានយិំសុ។ រាជា តស្ស ទស្សនត្ថាយ និក្ខមិ។ មហាសត្តោ រាជានំ អាហ – "មហារាជ, សត្ត រាជានោ មា ឃាតយិត្ថ, សបថំ ការេត្វា វិស្សជ្ជេថ, មយ្ហញ្ច អស្សារោហស្ស ច ទាតព្ពំ យសំ អស្សារោហស្សេវ ទេថ , សត្ត រាជានោ គហេត្វា ទិន្នយោធំ នាម នាសេតុំ ន វដ្ដតិ។ តុម្ហេបិ ទានំ ទេថ, សីលំ រក្ខថ, ធម្មេន សមេន រជ្ជំ ការេថា"តិ។ ឯវំ ពោធិសត្តេន រញ្ញោ ឱវាទេ ទិន្នេ ពោធិសត្តស្ស សន្នាហំ មោចយិំសុ, សោ សន្នាហេ មោចិតមត្តេយេវ និរុជ្ឈិ។ រាជា តស្ស សរីរកិច្ចំ ការេត្វា អស្សារោហស្ស មហន្តំ យសំ ទត្វា សត្ត រាជានោ បុន អត្តនោ អនទុព្ភាយ សបថំ ការេត្វា សកសកដ្ឋានានិ បេសេត្វា ធម្មេន សមេន រជ្ជំ ការេត្វា ជីវិតបរិយោសានេ យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា "ឯវំ ភិក្ខុ បុព្ពេ បណ្ឌិតា អនាយតនេបិ វីរិយំ អករិំសុ, ឯវរូបំ បហារំ លទ្ធាបិ ន ឱស្សជិំសុ, ត្វំ បន ឯវរូបេ និយ្យានិកសាសនេ បព្ពជិត្វា កស្មា វីរិយំ ឱស្សជសី"តិ វត្វា ចត្តារិ សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឱស្សដ្ឋវីរិយោ ភិក្ខុ អរហត្តផលេ បតិដ្ឋាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, អស្សារោហោ សារិបុត្តោ, ភោជាជានីយសិន្ធវោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

ខោខាខាតិយខាតកចណ្ណុតា ពតិយា៎

[១៣] ៣៎ អាដន្ណាខាតកចណ្ណុតា

ឃតាឃតាតិ ឰតយ្យិ សត្ថា ជេតចនេ ចិហរន្តោ ឱស្សដ្ឋចិរិយមេច កិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ៎ តំ បត កិក្ខុំ សត្ថា អាយន្តេត្វា “កិក្ខុ បុព្វេ បណ្ឌិតា អតាឃតនេបិ លទ្ធប្បហារាបិ ហុត្វា ចិរិយំ អកំសុ”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៎

អតីតេ ចាំរាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ បុរិយតេយតេច សត្ត រាខានោ តកាទំ បរិចារយិំសុ៎ អថេកោ រធិកយោធោ ន្ថេ កាតិកសិន្ធេច រថេ យោជេត្វា តកោរា តិក្ខមិត្វា ឲ ចាលកោដ្ឋកេ កិត្តិត្វា ឲ រាខានោ អក្កហេសិ៎ តស្មិំ ខណេ ជេដ្ឋកអស្សោ បហារំ លកិ៎ រធិកោ រថំ បេសេន្តោ រាជទ្វារំ អាកន្ត្វា ជេដ្ឋកាតិកំ រថា មោចេត្វា សន្នាហំ សិថិលំ កត្វា ឯកេកតេច បស្សេន តិបន្នាបេត្វា អញ្ញំ អស្សំ សន្នយ្ហិតុំ អារទ្ធោ៎ ពោធិសត្តោ តំ ទិស្វា បុរិយតេយតេច ចិន្តេត្វា រធិកំ បក្កោសាបេត្វា តិបន្នកោច ឰយំ កាថមាហ –

១៣៎

“ឃតា ឃតា ឃត្ត ឃតា, ឃត្ត ឃត្ត ឃតា ឃតា;

អាដន្ណោ ក្សុរេត រេចក៌, ហាយត្តិ តត្ត ចាត្យអចា”តិ៎

តត្ថ ឃតា ឃតាតិ បុព្វណ្ហាទីសុ ឃស្មិំ ឃស្មិំ កាលេ៎ ឃត្ថាតិ ឃស្មិំ ឋានេ យុទ្ធេ ចា សង្គាមសីសេ ចា៎ ឃតាតិ ឃស្មិំ ខណេ៎ ឃត្ថ ឃត្ថាតិ សត្តន្នំ ចាលកោដ្ឋកានំ ចសេន ពហូសុ ឃុទ្ធមណ្ឌលេសុ៎ ឃតា ឃតាតិ ឃស្មិំ ឃស្មិំ កាលេ បហារំ លទ្ធកាលេ ចា អលទ្ធកាលេ ចា៎ អាដន្ណោ ក្សុរេត រេចក្តិ សារធិស្ស ចិត្តរុចិតំ ការណំ អាខាតតសការេចា អាដន្ណោ ចរសិន្ធេចា រេចក៌ កេរាតិ ចាឃមតិ ចិរិយំ អារកតិ៎ ហាយត្តិ តត្ថ ចាត្យអចាតិ តស្មិំ រេចកេ ករិយមានេ ឰតរេ ចាត្យអចសង្ខាតា ខត្យដ្ឋស្សា ហាយត្តិ បរិហាយត្តិ, តស្មា ឰយស្មិំ រថេ ឰំយេច យោជេហីតិ អាហ៎

សារធិ ពោធិសត្តំ ឋ្ពាបេត្វា រថេ យោជេត្វា សត្តមំ ចាលកោដ្ឋកំ កិត្តិត្វា សត្តមំ រាខានំ អាតាឃ រថំ បេសេន្តោ រាជទ្វារំ អាកន្ត្វា សិន្ធចំ មោចេសិ៎ ពោធិសត្តោ ឯកេន បស្សេន តិបន្នោ បុរិយតេយតេច រញ្ញោ ឱចាទំ ជត្វា តិរុជ្ឈិ៎ រាខា តស្ស សរីរកិច្ចំ ការេត្វា សារធិស្ស សម្មានំ កត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេត្វា ឃថាកម្មំ កតោ៎

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ។ សត្ថា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា រាជា អានន្ទត្ថេរោ អហោសិ, អស្សោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ។

អាជញ្ញជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[២៥] ៥. តិត្ថជាតកវណ្ណនា

អញ្ញមញ្ញេហិ តិត្ថេហីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ធម្មសេនាបតិស្ស សទ្ធិវិហារិកំ ឯកំ សុវណ្ណការបុត្តំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ អាសយានុសយញាណញ្ហិ ពុទ្ធានំយេវ ហោតិ, ន អញ្ញេសំ។ តស្មា ធម្មសេនាបតិ អត្តនោ អាសយានុសយញាណស្ស នត្ថិតាយ សទ្ធិវិហារិកស្ស អាសយានុសយំ អជានន្តោ អសុភកម្មដ្ឋានមេវ កថេសិ, តស្ស តំ ន សប្បាយមហោសិ។ កស្មា? សោ កិរ បដិបាដិយា បញ្ច ជាតិសតានិ សុវណ្ណការគេហេយេវ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ អថស្ស ទីឃរត្តំ បរិសុទ្ធសុវណ្ណទស្សនវសេន បរិចិតត្តា អសុភំ ន សប្បាយមហោសិ។ សោ តត្ថ និមិត្តមត្តម្បិ ឧប្បាទេតុំ អសក្កោន្តោ ចត្តារោ មាសេ ខេបេសិ។

ធម្មសេនាបតិ អត្តនោ សទ្ធិវិហារិកស្ស អរហត្តំ ទាតុំ អសក្កោន្តោ “អទ្ធា អយំ ពុទ្ធវេនេយ្យោ ភវិស្សតិ, តថាគតស្ស សន្តិកំ នេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា បាតោវ តំ អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ អគមាសិ។ សត្ថា “កិំ នុ ខោ, សារិបុត្ត, ឯកំ ភិក្ខុំ អាទាយ អាគតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “អហំ, ភន្តេ, ឥមស្ស កម្មដ្ឋានំ អទាសិំ, អយំ បន ចតូហិ មាសេហិ និមិត្តមត្តម្បិ ន ឧប្បាទេសិ, ស្វាហំ ‘ពុទ្ធវេនេយ្យោ ឯសោ ភវិស្សតី’តិ ចិន្តេត្វា តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាទាយ អាគតោ”តិ។ “សារិបុត្ត, កតរំ បន តេ កម្មដ្ឋានំ សទ្ធិវិហារិកស្ស ទិន្ន”ន្តិ? “អសុភកម្មដ្ឋានំ ភគវា”តិ។ “សារិបុត្ត, នត្ថិ តវ សន្តានេ អាសយានុសយញាណំ, គច្ឆ, ត្វំ សាយន្ហសមយេ អាគន្ត្វា តវ សទ្ធិវិហារិកំ អាទាយ គច្ឆេយ្យាសី”តិ។ ឯវំ សត្ថា ថេរំ ឧយ្យោជេត្វា តស្ស ភិក្ខុស្ស មនាបំ ចីវរញ្ច និវាសនញ្ច ទាបេត្វា តំ អាទាយ គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសិត្វា បណីតំ ខាទនីយភោជនីយំ ទាបេត្វា មហាភិក្ខុសង្ឃបរិវារោ បុន វិហារំ អាគន្ត្វា គន្ធកុដិយំ ទិវសភាគំ ខេបេត្វា សាយន្ហសមយេ តំ ភិក្ខុំ គហេត្វា វិហារចារិកំ ចរមានោ អម្ពវនេ ឯកំ បោក្ខរណិំ មាបេត្វា តត្ថ មហន្តំ បទុមិនិគច្ឆំ, តត្រាបិ ច មហន្តំ ឯកំ បទុមបុប្ផំ មាបេត្វា “ភិក្ខុ ឥមំ បុប្ផំ ឱលោកេន្តោ និសីទា”តិ និសីទាបេត្វា គន្ធកុដិំ បាវិសិ។

សោ ភិក្ខុ តំ បុប្ផំ បុនប្បុនំ ឱលោកេតិ។ ភគវា តំ បុប្ផំ ជរំ បាបេសិ, តំ តស្ស បស្សន្តស្សេវ ជរំ បត្វា វិវណ្ណំ អហោសិ។ អថស្ស បរិយន្តតោ បដ្ឋាយ បត្តានិ បតន្តានិ មុហុត្តេន សព្ពានិ បតិំសុ។ តតោ កិញ្ជក្ខំ បតិ, កណ្ណិកាវ អវសិស្សិ។ សោ ភិក្ខុ តំ បស្សន្តោ ចិន្តេសិ “ឥទំ បទុមបុប្ផំ ឥទានេវ អភិរូបំ អហោសិ ទស្សនីយំ, អថស្ស វណ្ណោ បរិណតោ, បត្តានិ ច កិញ្ជក្ខញ្ច បតិតំ, កណ្ណិកាមត្តមេវ អវសិដ្ឋំ, ឯវរូបស្ស នាម បទុមស្ស ជរា បត្តា, មយ្ហំ សរីរស្ស កិំ ន បាបុណិស្សតិ, សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា”តិ វិបស្សនំ បដ្ឋបេសិ។ សត្ថា “តស្ស ចិត្តំ វិបស្សនំ អារូឡ្ហ”ន្តិ ញត្វា គន្ធកុដិយំ និសិន្នោវ ឱភាសំ ផរិត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“ឧច្ឆិន្ទ សិនេហមត្តនោ, កុមុទំ សារទិកំវ បាណិនា;

សន្តិមគ្គមេវ ព្រូហយ, និព្ពានំ សុគតេន ទេសិត”ន្តិ (ធ។ ប។ ២៨៥);

សោ កិរ គាថាបរិយោសានេ អរហត្តំ បត្វា “មុត្តោ វតម្ហិ សព្ពភវេហី”តិ ចិន្តេត្វា –

“សោ វុត្ថវាសោ បរិបុណ្ណមានសោ, ខីណាសវោ អន្តិមទេហធារី;

វិសុទ្ធសីលោ សុសមាហិតិន្ទ្រិយោ, ចន្ទោ យថា រាហុមុខា បមុត្តោ។

“សមោតតំ មោហមហន្ធការំ, វិនោទយិំ សព្ពមលំ អសេសំ;

អាលោកបជ្ជោតករោ បភង្ករោ, សហស្សរំសី វិយ ភាណុមា នភេ”តិ។ –

អាទីហិ គាថាហិ ឧទានំ ឧទានេសិ។ ឧទានេត្វា ច បន គន្ត្វា ភគវន្តំ វន្ទិ។ ថេរោបិ អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា អត្តនោ សទ្ធិវិហារិកំ គហេត្វា អគមាសិ។ អយំ បវត្តិ ភិក្ខូនំ អន្តរេ បាកដា ជាតា។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ ទសពលស្ស គុណេ វណ្ណយមានា និសីទិំសុ – “អាវុសោ, សារិបុត្តត្ថេរោ អាសយានុសយញាណស្ស អភាវេន អត្តនោ សទ្ធិវិហារិកស្ស អាសយំ ន ជានាតិ, សត្ថា បន ញត្វា ឯកទិវសេនេវ តស្ស សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ អទាសិ, អហោ ពុទ្ធា នាម មហានុភាវា”តិ។

សត្ថា អាគន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិ។ “ន ភគវា អញ្ញាយ កថាយ, តុម្ហាកញ្ញេវ បន ធម្មសេនាបតិនោ សទ្ធិវិហារិកស្ស អាសយានុសយញាណកថាយា”តិ។ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឯតំ អច្ឆរិយំ, ស្វាហំ ឯតរហិ ពុទ្ធោ ហុត្វា តស្ស អាសយំ ជានាមិ, បុព្ពេបាហំ តស្ស អាសយំ ជានាមិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ តំ រាជានំ អត្ថេ ច ធម្មេ ច អនុសាសតិ។ តទា រញ្ញោ មង្គលអស្សន្ហានតិត្ថេ អញ្ញតរំ វឡវំ ខឡុង្កស្សំ ន្ហាបេសុំ។ មង្គលស្សោ វឡវេន ន្ហានតិត្ថំ ឱតារិយមានោ ជិគុច្ឆិត្វា ឱតរិតុំ ន ឥច្ឆិ។ អស្សគោបកោ គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ “ទេវ, មង្គលស្សោ តិត្ថំ ឱតរិតុំ ន ឥច្ឆតី”តិ។ រាជា ពោធិសត្តំ បេសេសិ – “គច្ឆ, បណ្ឌិត, ជានាហិ កេន ការណេន អស្សោ តិត្ថំ ឱតារិយមានោ ន ឱតរតី”តិ។ ពោធិសត្តោ “សាធុ, ទេវា”តិ នទីតីរំ គន្ត្វា អស្សំ ឱលោកេត្វា និរោគភាវមស្ស ញត្វា “កេន នុ ខោ ការណេន អយំ ឥមំ តិត្ថំ ន ឱតរតី”តិ ឧបធារេន្តោ “បឋមតរំ ឯត្ថ អញ្ញោ ន្ហាបិតោ ភវិស្សតិ, តេនេស ជិគុច្ឆមានោ តិត្ថំ ន ឱតរតិ មញ្ញេ”តិ ចិន្តេត្វា អស្សគោបកេ បុច្ឆិ “អម្ភោ, ឥមស្មិំ តិត្ថេ កំ បឋមំ ន្ហាបយិត្ថា”តិ? “អញ្ញតរំ

ចញអចស្សំ, សាមី”តិ។

ពោធិសត្តោ “ឯស អត្តនោ សិន្ធវតាយ ជិគុច្ឆន្តោ ឯត្ថ ន្ហាយិតុំ ន ឥច្ឆតិ, ឥមំ អញ្ញតិត្ថេ ន្ហាបេតុំ វដ្ដតី”តិ តស្ស អាសយំ ញត្វា “ភោ អស្សគោបក, សប្បិមធុផាណិតាទិភិសង្ខតបាយាសម្បិ តាវ បុនប្បុនំ ភុញ្ជន្តស្ស តិត្តិ ហោតិ។ អយំ អស្សោ ពហូ វារេ ឥធ តិត្ថេ ន្ហាតោ, អញ្ញម្បិ តាវ នំ តិត្ថំ ឱតារេត្វា ន្ហាបេថ ច បាយេថ ចា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២៥។

“អញ្ញមញ្ញេហិ តិត្ថេហិ, អស្សំ បាយេហិ សារថិ;

អច្ចាសនស្ស បុរិសោ, បាយាសស្សបិ តប្បតី”តិ។

តត្ថ អញ្ញមញ្ញេហីតិ អញ្ញេហិ អញ្ញេហិ។ បាយេហីតិ ទេសនាសីសមេតំ, ន្ហាបេហិ ច បាយេហិ ចាតិ អត្ថោ។ អច្ចាសនស្សាតិ ករណត្ថេ សាមិវចនំ, អតិអសនេន អតិភុត្តេនាតិ អត្ថោ។ បាយាសស្សបិ តប្បតីតិ សប្បិអាទីហិ អភិសង្ខតេន មធុរបាយាសេន តប្បតិ តិត្តោ ហោតិ, ធាតោ សុហិតោ ន បុន ភុញ្ជិតុកាមតំ អាបជ្ជតិ។ តស្មា អយម្បិ អស្សោ ឥមស្មិំ តិត្ថេ និពទ្ធំ ន្ហានេន បរិចិតត្តា អាបន្នោ ភវិស្សតិ, អញ្ញត្ថ នំ ន្ហាបេថាតិ។

តេ តស្ស វចនំ សុត្វា អស្សំ អញ្ញតិត្ថំ ឱតារេត្វា បាយិំសុ ចេវ ន្ហាបយិំសុ ច។ ពោធិសត្តោ អស្សស្ស បានីយំ បិវិត្វា ន្ហានកាលេ រញ្ញោ សន្តិកំ អគមាសិ។ រាជា “កិំ, តាត, អស្សោ ន្ហាតោ ច បីតោ ចា”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ទេវា”តិ។ “បឋមំ កិំ ការណា ន ឥច្ឆតី”តិ? “ឥមិនា នាម ការណេនា”តិ សព្ពំ អាចិក្ខិ។ រាជា “ឯវរូបស្ស តិរច្ឆានស្សាបិ នាម អាសយំ ជានាតិ, អហោ បណ្ឌិតោ”តិ ពោធិសត្តស្ស មហន្តំ យសំ ទត្វា ជីវិតបរិយោសានេ យថាកម្មំ គតោ។ ពោធិសត្តោបិ យថាកម្មមេវ គតោ។

សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, អហំ ឯតស្ស ឥទានេវ អាសយំ ជានាមិ, បុព្ពេបិ ជានាមិយេវា”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មង្គលអស្សោ អយំ ភិក្ខុ អហោសិ, រាជា អានន្ទោ, បណ្ឌិតាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

តិត្ថជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[២៦] ៦។ មហិឡាមុខជាតកវណ្ណនា

បុរាណចោរានំ ចរោ និសិន្នាតិ ញាតំ សត្ថា ទេសេត្វា ចិហរន្តោ ទេចនត្ថំ អារព្ភ កថេសិ។ ទេចនត្តោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស បសាទេត្វា លិគសក្កាទំ និបជ្ជាទេសិ។ អនាថបិណ្ឌិកស្ស ទេចនត្តស្ស ឥណឃាតិរេស ចិហាទំ គន្ត្វា ភាតក្កុរសេហិ ឋិតស្សិកក្កន្ទុសាលិរកោឌនស្ស និចរេស និចរេស បញ្ចា ឆាលិបិការតានិ អភិហរិ។ លិគសក្កាទំ និស្សាយ ទេចនត្តស្ស បរិចារោ យហន្តោ ជាតោ, ទេចនត្តោ បរិចាររត សទ្ធិំ ចិហាររេយេច ហោតិ។ តេត សយយេត ទានកហចាសិកា ឆេ្វ សហាយា។ តេសុ ឯកោ សត្ថុ សន្តិកេ បព្វជិតោ, ឯកោ ទេចនត្តស្ស។ តេ អញ្ញមញ្ញំ តស្មិំ តស្មិំ ឋានេតបិ បស្សន្តិ, ចិហាទំ គន្ត្វាបិ បស្សន្តិយេច។

អថេកទិចសំ ទេចនត្តស្ស និស្សិតកោ ឰតទំ អាហ – “អាចុសោ, កិំ ត្វំ ទេចសិកំ សេទេហិ មុច្ចមានេហិ បិណ្ឌាយ ចរសិ, ទេចនត្តោ ឥណឃាតិរេស ចិហារេ និសីទិត្វាច ភាតក្កុរសេហិ សុរកោឌនំ ភុញ្ជតិ, ឯចរូបោ ហ្កបិរេយា នត្ថិ, កិំ ត្វំ ទុក្ខំ អនុភោសិ, កិំ តេ បិរេតាច ឥណឃាតិនំ អាគន្ត្វា ទិសាតូទិកក្កំ យាគុំ បិចិត្វា អដ្ឋារសចិធំ ខជ្ជកំ ខាទិត្វា ភាតក្កុរសេហិ សុរកោឌនំ ភុញ្ជិតុំ ន ចដ្ដតី”តិ? សោ បុនប្បុនំ ចុច្ចមានោ គន្តុកាមោ ហុត្វា តតោ បដ្ឋាយ ឥណឃាតិនំ គន្ត្វា ភុញ្ជិត្វា កាលស្សេច ទេចឡូចនំ អាគច្ឆតិ។ សោ សព្ពកាលំ បដិច្ឆាទេតុំ នាសក្ខិ, “ឥណឃាតិនំ គន្ត្វា ទេចនត្តស្ស បដ្ឋបិតំ ភត្តំ ភុញ្ជតី”តិ ន ចិរស្សេច បាកដោ ជាតោ។ អថ នំ សហាយា បុច្ឆិំសុ “សច្ចំ កិរ, ត្វំ អាចុសោ, ទេចនត្តស្ស បដ្ឋបិតំ ភត្តំ ភុញ្ជសី”តិ។ “កោ ឯចមាហា”តិ? “អសុកោ ច អសុកោ ចា”តិ។ “សច្ចំ អហំ អាចុសោ ឥណឃាតិនំ គន្ត្វា ភុញ្ជាមិ, ន បន មេ ទេចនត្តោ ភត្តំ ទេតិ, អញ្ញេ មនុស្សា ទេន្តី”តិ។ “អាចុសោ, ទេចនត្តោ ពុទ្ធានំ បដិកណ្ដកោ ទុស្សីលោ អនាថបិណ្ឌិកំ បសាទេត្វា អធម្មេន អត្តនោ លិគសក្កាទំ ហ្កប្បាទេសិ, ត្វំ ឯចរូបេ និយ្យានិកេ ពុទ្ធសាសនេ បព្វជិត្វា ទេចនត្តស្ស អធម្មេន ហ្កប្បន្នំ ភោឌនំ ភុញ្ជសិ, ឯហិ តំ សត្ថុ សន្តិកំ នេស្សាមា”តិ តំ ភិក្ខុំ អាទាយ ធម្មសភំ អាគមិំសុ។

សត្ថា ទិស្វាច “កិំ, ភិក្ខវេ, ឯតំ ភិក្ខុំ អនិច្ឆន្តំយេច អាទាយ អាគតត្ថា”តិ? “អាម ភន្តេ, អយំ ភិក្ខុ តុម្ហាកំ សន្តិកេ បព្វជិត្វា ទេចនត្តស្ស អធម្មេន ហ្កប្បន្នំ ភោឌនំ ភុញ្ជតី”តិ។ “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ទេចនត្តស្ស អធម្មេន ហ្កប្បន្នំ ភោឌនំ ភុញ្ជសី”តិ? “ន ភន្តេ, ទេចនត្តោ មយ្ហំ ទេតិ, អញ្ញេ មនុស្សា ទេន្តិ, តមហំ ភុញ្ជាមី”តិ។ សត្ថា “មា ភិក្ខុ ឯត្ថ បរិហារំ ករិ, ទេចនត្តោ អនាចារោ ទុស្សីលោ, កថញ្ហិ នាម ត្វំ ឥធ បព្វជិត្វា មម សាសនំ ភជន្តោយេច ទេចនត្តស្ស ភត្តំ ភុញ្ជសិ, និច្ចកាលម្បិ ភជនសីលកោច ត្វំ ទិដ្ឋទិដ្ឋេយេច ភជសី”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អមច្ចោ អហោសិ។ តទា រញ្ញោ មហិឡាមុខោ នាម មង្គលហត្ថី អហោសិ សីលចា អាចារសម្បន្នោ, ន កញ្ចិ ចិហេឋេតិ។ អថេកទិចសំ តស្ស សាលាយ សមីបេ រត្តិភាគសមនន្តរេ ចោរា អាគន្ត្វា តស្ស អចិទូរេ និសិន្នា ចោរមន្តំ មន្តយិំសុ “ឯចំ ឧមង្គោ ភិន្ទិតព្ពោ, ឯចំ សន្ធិច្ឆេទកម្មំ កត្តព្ពំ, ឧមង្គញ្ច សន្ធិច្ឆេទញ្ច មគ្គសទិសំ តិត្ថសទិសំ និជ្ជដំ និគ្គុម្ពំ កត្វា ភណ្ឌំ ហរិតុំ ចដ្ដតិ, ហរន្តេន មារេត្វាច ហរិតព្ពំ, ឯចំ ឧដ្ឋាតុំ សមត្ថោ នាម ន ភវិស្សតិ, ចោរេន ច នាម សីលាចារយុត្តេន ន ភវិតព្ពំ, កក្ខឡេន ផរុសេន សាហសិកេន ភវិតព្ព”ន្តិ។ ឯចំ មន្តេត្វា អញ្ញមញ្ញំ ឧគ្គណ្ហាបេត្វា អគមិំសុ។ ឯតេនេច ឧបាយេន បុនទិចសេបិ បុនទិចសេបីតិ ពហូ ទិចសេ តត្ថ អាគន្ត្វា មន្តយិំសុ។ សោ តេសំ ចចនំ សុត្វា “តេ មំ សិក្ខាបេន្តី”តិ សញ្ញាយ “ឥទានិ មយា កក្ខឡេន ផរុសេន សាហសិកេន ភវិតព្ព”ន្តិ តថារូបោច អហោសិ។ បិរេតាច អាគតំ ហត្ថិគោបកំ សោណ្ឌាយ គហេត្វា ភូមិយំ

ពោថេត្វា មារេសិ។ អបរម្បិ តថា អបរម្បិ តថាតិ អាគតាគតំ មារេតិយេវ។

“មហិឡាមុខោ ឧម្មត្តកោ ជាតោ ទិដ្ឋទិដ្ឋេ មារេតី”តិ រញ្ញោ អារោចយិំសុ។ រាជា ពោធិសត្តំ បហិណិ “គច្ឆ បណ្ឌិត, ជានាហិ កេន ការណេន សោ ទុដ្ឋោ ជាតោ”តិ។ ពោធិសត្តោ គន្ត្វា តស្ស សរីរេ អរោគភាវំ ញត្វា “កេន នុ ខោ ការណេន ឯស ទុដ្ឋោ ជាតោ”តិ ឧបធារេន្តោ “អទ្ធា អវិទូរេ កេសញ្ចិ វចនំ សុត្វា ‘មំ ឯតេ សិក្ខាបេន្តី’តិ សញ្ញាយ ទុដ្ឋោ ជាតោ”តិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា ហត្ថិគោបកេ បុច្ឆិ “អត្ថិ នុ ខោ ហត្ថិសាលាយ សមីបេ រត្តិភាគេ កេហិចិ កិញ្ចិ កថិតបុព្ព”ន្តិ? “អាម, សាមិ, ចោរា អាគន្ត្វា កថយិំសុ”តិ។ ពោធិសត្តោ គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ “ទេវ, អញ្ញោ ហត្ថិស្ស សរីរេ វិការោ នត្ថិ, ចោរានំ កថំ សុត្វា ទុដ្ឋោ ជាតោ”តិ។ “ឥទានិ កិំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ? “សីលវន្តេ សមណព្រាហ្មណេ ហត្ថិសាលាយំ និសីទាបេត្វា សីលាចារកថំ កថាបេតុំ វដ្ដតី”តិ។ “ឯវំ ការេហិ, តាតា”តិ។

ពោធិសត្តោ គន្ត្វា សីលវន្តេ សមណព្រាហ្មណេ ហត្ថិសាលាយំ និសីទាបេត្វា “សីលកថំ កថេថ, ភន្តេ”តិ អាហ។ តេ ហត្ថិស្ស អវិទូរេ និសិន្នា “ន កោចិ បរាមសិតព្វោ ន មារេតព្វោ, សីលាចារសម្បន្នេន ខន្តិមេត្តានុទ្ទយយុត្តេន ភវិតុំ វដ្ដតី”តិ សីលកថំ កថយិំសុ។ សោ តំ សុត្វា “មំ ឥមេ សិក្ខាបេន្តិ, ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ សីលវន្តេន ភវិតព្វ”ន្តិ សីលវា អហោសិ។ រាជា ពោធិសត្តំ បុច្ឆិ “កិំ, តាត, សីលវា ជាតោ”តិ ? ពោធិសត្តោ “អាម, ទេវា”តិ។ “ឯវរូបោបិ ទុដ្ឋហត្ថី បណ្ឌិតេ និស្សាយ បោរាណកភាវេយេវ បតិដ្ឋិតោ”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៩។

“បុរាណចោរាន វចោ និសម្ម, មហិឡាមុខោ បោថយមន្វចារី;

សុសញ្ញតានញ្ហិ វចោ និសម្ម, គជុត្តមោ សព្ពគុណេសុ អដ្ឋា”តិ។

តត្ថ បុរាណចោរានន្តិ បោរាណចោរានំ។ និសម្មាតិ សុត្វា, បឋមំ ចោរានំ វចនំ សុត្វាតិ អត្ថោ។ មហិឡាមុខោតិ ហត្ថិនីមុខេន សទិសមុខោ។ យថា មហិឡា បុរតោ ឱលោកិយមានា សោភតិ, ន បច្ឆតោ, តថា សោបិ បុរតោ ឱលោកិយមានោ សោភតិ។ តស្មា “មហិឡាមុខោ”តិស្ស នាមំ អកំសុ។ បោថយមន្វចារីតិ បោថយន្តោ មារេន្តោ អនុចរិ។ អយមេវ វា បាឋោ។ សុសញ្ញតានន្តិ សុដ្ឋុ សញ្ញតានំ សីលវន្តានំ។ គជុត្តមោតិ ឧត្តមហត្ថី មង្គលហត្ថី។ សព្ពគុណេសុ អដ្ឋាតិ សព្ពេសុ បោរាណគុណេសុ បតិដ្ឋិតោ។ រាជា “តិរច្ឆានគតស្សាបិ អាសយំ ជានាតី”តិ ពោធិសត្តស្ស មហន្តំ យសំ អទាសិ។ សោ យាវតាយុកំ ឋត្វា សទ្ធិំ ពោធិសត្តេន យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា “បុព្ពេបិ ត្វំ ភិក្ខុ ទិដ្ឋទិដ្ឋេយេវ ភជិ, ចោរានំ វចនំ សុត្វា ចោរេ ភជិ, ធម្មិកានំ វចនំ សុត្វា ធម្មិកេ ភជី”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មហិឡាមុខោ វិបក្ខសេវកភិក្ខុ អហោសិ, រាជា អានន្ទោ, អមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ᨾᩉᩥᩊᩣᨾᩩᨡᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨨᨭ᩠ᨮᩣ.

[᪒᪗] ᪗. ᩋᨽᩥᨱ᩠ᩉᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨶᩣᩃᩴᨠᨻᩊᩴ ᨸᨴᩣᨲᩅᩮᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩏᨸᩣᩈᨠᨬ᩠ᨧ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ . ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨠᩥᩁ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩈᩉᩣᨿᨠᩣ. ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩈᩥᨠᩴ ᩍᨲᩁᩔ ᨥᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ᩈᩪᩁᩥᨿᨲ᩠ᨳᨦ᩠ᨣᨾᨶᩣ ᩋᩣᩃᩣᨸᩈᩃ᩠ᩃᩣᨸᩮᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᨲᩥ, ᩍᨲᩁᩮᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨿᩣᩅ ᨶᨣᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣ ᩋᨶᩩᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᩔᩣᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ. ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᩔᩣᩈᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ. ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ, ᨲᩮ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨠᨳᨿᩥᩴᩈᩩ. ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᩍᨾᩮ ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᩣ ᩑᩅ ᩋᩉᩮᩈᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ.

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᨲᨴᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᩁᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩉᨲ᩠ᨳᩥᩈᩣᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩉᨲ᩠ᨳᩥᩔ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨸᨲᩥᨲᩣᨶᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᩈᩥᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮᨶ ᩈᩴᩅᨯ᩠ᨰᨾᩣᨶᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩉᨲ᩠ᨳᩥᩔ ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩔᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᩅᩥᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨲᩴ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩦᩊᨲᩥ, ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᩥ. ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩑᨠᩮᩣ ᨣᩣᨾᩥᨠᨾᨶᩩᩔᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨣᩮᩣᨸᨠᩔ ᨾᩪᩃᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᩁᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩣᨾᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ. ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᩁᩴ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᨡᩣᨴᨲᩥ ᨶ ᨸᩥᩅᨲᩥ ᨶ ᨶ᩠ᩉᩣᨿᨲᩥ. ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ. ᩁᩣᨩᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩉᩥᨱᩥ “ᨣᨧ᩠ᨨ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲ, ᨩᩣᨶᩣᩉᩥ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ.

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩈᩣᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩔ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᨶᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩔ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩁᩮᩣᨣᩮᩣ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨸᨶᩔ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨳᩅᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩈ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ ᩈᩮᩣᨠᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨣᩮᩣᨸᨠᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩍᨾᩔ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩥᩔᩣᩈᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩣᨾᩥ ᩑᨠᩮᨶ ᩈᩩᨶᨡᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨻᩃᩅᩣ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ. “ᨠᩉᩴ ᩈᩮᩣ ᩑᨲᩁᩉᩦ”ᨲᩥ? “ᩑᨠᩮᨶ ᨾᨶᩩᩔᩮᨶ ᨶᩦᨲᩮᩣ”ᨲᩥ. “ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ ᨸᨶᩔ ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ? “ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ. ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨴᩮᩅ, ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩔ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩋᩣᨻᩣᨵᩮᩣ , ᩑᨠᩮᨶ ᨸᨶᩔ ᩈᩩᨶᨡᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨻᩃᩅᩅᩥᩔᩣᩈᩮᩣ , ᨲᩴ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪒᪗.

“ᨶᩣᩃᩴ ᨠᨻᩊᩴ ᨸᨴᩣᨲᩅᩮ, ᨶ ᨧ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᨶ ᨠᩩᩈᩮ ᨶ ᨥᩴᩈᩥᨲᩩᩴ;

មញ្ញាមិ អភិណ្ហទស្សនា, នាគោ ស្នេហមកាសិ កុក្កុរេ”តិ។

តត្ថ នាលន្តិ ន សមត្ថោ។ កពឡន្តិ ភោជនកាលេ បឋមមេវ ទិន្នំ ខុទ្ទកកពឡំ។ បទាតវេតិ បអាទាតវេ, សន្ធិវសេន អាការលោបោ វេទិតព្វោ, គហេតុន្តិ អត្ថោ។ ន ច បិណ្ឌន្តិ វឌ្ឍេត្វា ទីយមានំ ភត្តបិណ្ឌម្បិ នាលំ គហេតុំ។ ន កុសេតិ ឃាសត្ថាយ ទិន្នានិ តិណានិបិ នាលំ គហេតុំ។ ន ឃំសិតុន្តិ ន្ហាបិយមានោ សរីរម្បិ ឃំសិតុំ នាលំ។ ឯវំ យំ យំ សោ ហត្ថី កាតុំ ន សមត្ថោ, តំ តំ វត្វា រញ្ញោ អារោចេត្វា តស្ស អសមត្ថភាវេ អត្តនា សល្លក្ខិតការណំ អារោចេន្តោ “មញ្ញាមី”តិអាទិមាហ។

រាជា តស្ស វចនំ សុត្វា “ឥទានិ កិំ កាតព្វំ បណ្ឌិតា”តិ បុច្ឆិ។ “‘អម្ហាកំ កិរ មង្គលហត្ថិស្ស សហាយំ សុនខំ ឯកោ មនុស្សោ គហេត្វា គតោ, យស្ស ឃរេ តំ សុនខំ បស្សន្តិ, តស្ស អយំ នាម ទណ្ឌោ’តិ ភេរិំ ចរាបេថ ទេវា”តិ។ រាជា តថា ការេសិ។ តំ បវត្តិំ សុត្វា សោ បុរិសោ សុនខំ វិស្សជ្ជេសិ, សុនខោ វេគេនាគន្ត្វា ហត្ថិស្ស សន្តិកមេវ អគមាសិ។ ហត្ថី តំ សោណ្ឌាយ គហេត្វា កុម្ភេ ឋបេត្វា រោទិត្វា បរិទេវិត្វា កុម្ភា ឱតារេត្វា តេន ភុត្តេ បច្ឆា អត្តនាបិ ភុញ្ជិ។ “តិរច្ឆានគតស្ស អាសយំ ជានាតី”តិ រាជា ពោធិសត្តស្ស មហន្តំ យសំ អទាសិ។

សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥមេ ឥទានេវ វិស្សាសិកា, បុព្វេបិ វិស្សាសិកាយេវា”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ចតុសច្ចកថាយ វិនិវដ្ដេត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ។ ឥមំ ចតុសច្ចកថាយ វិនិវដ្ដនំ នាម សព្វជាតកេសុបិ អត្ថិយេវ។ មយំ បន យត្ថស្ស អានិសំសោ បញ្ញាយតិ , តត្ថេវ ទស្សយិស្សាម។

តទា សុនខោ ឧបាសកោ អហោសិ, ហត្ថី មហល្លកត្ថេរោ, រាជា អានន្ទោ, អមច្ចបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

អភិណ្ហជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[២៨] ៨. នន្ទិវិសាលជាតកវណ្ណនា

មនុញ្ញមេវ ភាសេយ្យាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ ឱមសវាទំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិញ្ហិ សមយេ ឆព្ពគ្គិយា កលហំ ករោន្តា បេសលេ ភិក្ខូ ខុំសេន្តិ វម្ភេន្តិ ឱវិជ្ឈន្តិ, ទសហិ អក្កោសវត្ថូហិ អក្កោសន្តិ។ ភិក្ខូ ភគវតោ អារោចេសុំ។ ភគវា ឆព្ពគ្គិយេ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ភិក្ខវេ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ច”ន្តិ វុត្តេ វិគរហិត្វា “ភិក្ខវេ, ផរុសវាចា នាម តិរច្ឆានគតានម្បិ អមនាបា, បុព្វេបិ ឯកោ តិរច្ឆានគតោ អត្តានំ ផរុសេន សមុទាចរន្តំ សហស្សំ បរាជេសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ គន្ធាររដ្ឋេ តក្កសិលាយំ គន្ធាររាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ គោយោនិយំ និព្វត្តិ។ អថ នំ តរុណវច្ឆកកាលេយេវ

ឯកោ ព្រាហ្មណោ កោកក្ខិលាកាយកាតំ សត្តិកា លភិត្វា “ភត្តិជិនាវលិ”តិ នាមំ កត្វា បុត្តដ្ឋានេ ឋបេត្វា សម្បិយាយមានោ យាគុភត្តាទីនិ ទត្វា បោសេសិ។ ទោណិសត្តា ចយប្បេត្វា ចិន្តេសិ “អហំ ឥមិនា ព្រាហ្មណេន កិច្ចេន បដិជគ្គិតោ, យថា ច សត្តិ សកលជម្ពុទីបេ អញ្ញោ សមត្ថោ គោណោ នាម នត្ថិ, យំនូនាហំ អត្តនោ ពលំ ទស្សេត្វា ព្រាហ្មណស្ស បោសាវនិយំ ទទេយ្យ”ន្តិ សោ ឯកទិវសំ ព្រាហ្មណំ អាហ “គច្ឆ, ព្រាហ្មណ, ឯកំ គោវិន្ទកសេដ្ឋិំ ឧបសង្កមិត្វា ‘មយ្ហំ ពលិពទ្ទោ អតិពទ្ធំ សកដសតំ បវដ្ដេតី’តិ វត្វា សហស្សេន អព្ភុតំករោហី”តិ។ សោ ព្រាហ្មណោ សេដ្ឋិស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា កថំ សមុដ្ឋាបេសិ “ឥមស្មិំ នគរេ កស្ស គោណោ ថាមសម្បន្នោ”តិ។ អថ នំ សេដ្ឋិ “អសុកស្ស ច អសុកស្ស ចា”តិ វត្វា “សកលនគរេ បន អម្ហាកំ គោណេហិ សទិសោ នាម នត្ថី”តិ អាហ។ ព្រាហ្មណោ “មយ្ហំ ឯកោ គោណោ អតិពទ្ធំ សកដសតំ បវដ្ដេតុំ សមត្ថោ អត្ថី”តិ អាហ។ សេដ្ឋិ គហបតិ “កុតោ ឯវរូបោ គោណោ”តិ អាហ។ ព្រាហ្មណោ “មយ្ហំ គេហេ អត្ថី”តិ។ “តេន ហិ អព្ភុតំ ករោហី”តិ។ “សាធុ ករោមី”តិ សហស្សេន អព្ភុតំ អកាសិ។

សោ សកដសតំ វាលុកាសក្ខរបាសាណានំ យេវ បូរេត្វា បដិបាដិយា ឋបេត្វា សព្ពានិ អក្ខពន្ធនយោត្តេន ឯកតោ ពន្ធិត្វា នន្ទិវិសាលំ ន្ហាបេត្វា គន្ធបញ្ចង្គុលិកំ កត្វា កណ្ឋេ មាលំ បិឡន្ធិត្វា បុរិមសកដធុរេ ឯកកំយេវ យោជេត្វា សយំ ធុរេ និសីទិត្វា បតោទំ ឧក្ខិបិត្វា “គច្ឆ កូដ, វហស្សុ កូដា”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ “អយំ មំ អកូដំ កូដវាទេន សមុទាចរតី”តិ ចត្តារោ បាទេ ថម្ភេ វិយ និច្ចលេ កត្វា អដ្ឋាសិ។ សេដ្ឋិ តង្ខណញ្ញេវ ព្រាហ្មណំ សហស្សំ អាហរាបេសិ។ ព្រាហ្មណោ សហស្សបរាជិតោ គោណំ មុញ្ចិត្វា ឃរំ គន្ត្វា សោកាភិភូតោ និបជ្ជិ។ នន្ទិវិសាលោ ចរិត្វា អាគតោ ព្រាហ្មណំ សោកាភិភូតំ ទិស្វា ឧបសង្កមិត្វា “កិំ, ព្រាហ្មណ, និទ្ទាយសី”តិ អាហ។ “កុតោ មេ, និទ្ទា, សហស្សបរាជិតស្សាតិ, ព្រាហ្មណ, មយា ឯត្តកំ កាលំ តវ គេហេ វសន្តេន អត្ថិ កិញ្ចិ ភាជនំ វា ភិន្នបុព្ពំ, កោចិ វា មទ្ទិតបុព្ពោ, អដ្ឋានេ វា បន ឧច្ចារបស្សាវោ កតបុព្ពោ”តិ? “នត្ថិ តាតា”តិ។ អថ ត្វំ មំ កស្មា កូដវាទេន សមុទាចរសិ, តវេវេសោ ទោសោ, មយ្ហំ ទោសោ នត្ថិ, គច្ឆ, តេន សទ្ធិំ ទ្វីហិ សហស្សេហិ អព្ភុតំ ករោហិ, កេវលំ មំ អកូដំ កូដវាទេន មា សមុទាចរសីតិ។

ព្រាហ្មណោ តស្ស វចនំ សុត្វា គន្ត្វា ទ្វីហិ សហស្សេហិ អព្ភុតំ កត្វា បុរិមនយេនេវ សកដសតំ អតិពន្ធិត្វា នន្ទិវិសាលំ មណ្ឌេត្វា បុរិមសកដធុរេ យោជេសិ។ កថំ យោជេសីតិ? យុគំ ធុរេ និច្ចលំ ពន្ធិត្វា ឯកាយ កោដិយា នន្ទិវិសាលំ យោជេត្វា ឯកំ កោដិំ ធុរយោត្តេន បលិវេឋេត្វា យុគកោដិញ្ច អក្ខបាទញ្ច និស្សាយ មុណ្ឌរុក្ខទណ្ឌកំ ទត្វា តេន យោត្តេន និច្ចលំ ពន្ធិត្វា ឋបេសិ។ ឯវញ្ហិ កតេ យុគំ ឯតោ វា ឯតោ វា ន គច្ឆតិ, សក្កា ហោតិ ឯកេនេវ គោណេន អាកឌ្ឍិតុំ។ អថស្ស ព្រាហ្មណោ ធុរេ និសីទិត្វា នន្ទិវិសាលស្ស បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជិត្វា “គច្ឆ ភទ្រ, វហស្សុ, ភទ្រា”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ អតិពទ្ធំ សកដសតំ ឯកវេគេនេវ អាកឌ្ឍិត្វា បច្ឆា ឋិតំ សកដំ បុរតោ ឋិតស្ស សកដស្ស ឋានេ ឋបេសិ។ គោវិន្ទកសេដ្ឋិ បរាជិតោ ព្រាហ្មណស្ស ទ្វេ សហស្សានិ អទាសិ។ អញ្ញេបិ មនុស្សា ពោធិសត្តស្ស ពហុំ ធនំ អទំសុ, សព្ពំ ព្រាហ្មណស្សេវ អហោសិ។ ឯវំ សោ ពោធិសត្តំ និស្សាយ ពហុំ ធនំ លភិ។

សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ផរុសវចនំ នាម កស្សចិ មនាប”ន្តិ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ គរហិត្វា សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“ᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᨾᩮᩅ ᨽᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶᩣᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩩᨴᩣᨧᨶᩴ;

ᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨽᩣᩈᨾᩣᨶᩔ, ᨣᩁᩩᩴ ᨽᩣᩁᩴ ᩏᨴᨴ᩠ᨵᩁᩥ;

ᨵᨶᨬ᩠ᨧ ᨶᩴ ᩋᩃᩣᨽᩮᩈᩥ, ᨲᩮᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩋᩉᩪ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᨾᩮᩅ ᨽᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨷᩁᩮᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨽᩣᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨧᨲᩩᨴᩮᩣᩈᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩴ ᨾᨵᩩᩁᩴ ᨾᨶᩣᨷᩴ ᩈᨱ᩠ᩉᩴ ᨾᩩᨴᩩᨠᩴ ᨷᩥᨿᩅᨧᨶᨾᩮᩅ ᨽᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨣᩁᩩᩴ ᨽᩣᩁᩴ ᩏᨴᨴ᩠ᨵᩁᩦᨲᩥ ᨶᨶ᩠ᨴᩥᩅᩥᩈᩣᩃᩮᩣ ᨻᩃᩥᨻᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨾᨶᩣᨷᩴ ᨽᩣᩈᨾᩣᨶᩔ ᨽᩣᩁᩴ ᩋᨶᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨾᨶᩣᨷᩴ ᨷᩥᨿᩅᨧᨶᩴ ᨽᩣᩈᨾᩣᨶᩔ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨣᩁᩩᩴ ᨽᩣᩁᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥ, ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨴ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩈᨶ᩠ᨵᩥᩅᩈᩮᨶ ᨷᨴᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩁᩮᩣ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᨾᩮᩅ ᨽᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨶᨶ᩠ᨴᩥᩅᩥᩈᩣᩃᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨶᨶ᩠ᨴᩥᩅᩥᩈᩣᩃᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩣ᪨

[᪒᪙] ᪙᪨ ᨠᨱ᩠ᩉᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨿᨲᩮᩣ ᨿᨲᩮᩣ ᨣᩁᩩ ᨵᩩᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᨾᨠᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩮᩅᩮᩣᩁᩮᩣᩉᨱᩮᨶ ᨲᩮᩁᩈᨠᨶᩥᨷᩣᨲᩮ ᩈᩁᨽᨾᩥᨣᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪓᪨᪑᪓᪔ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩋᩣᩅᩥ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨷᨶ ᨿᨾᨠᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨲᩮᨾᩣᩈᩴ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨷᩅᩣᩁᨱᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨠᩔᨶᨣᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩒᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨶ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩈᨾᨵᩩᩁᩮᩣ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᨶ ᩅᩩᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩴ ᨵᩩᩁᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᩉᩥᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ‘ᨾᨿᨾᩮᩅ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾ, ᨾᨿᨾᩮᩅ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᨶ ᩋᨠᩴᩈᩩ, ᩋᩉᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩈᨾᨵᩩᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨣᩩᨱᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨾᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨠᨳᩣᨿ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩣᨿ ᨶᩣᨾ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᨾᩮᩅ ᨣᩩᨱᨠᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᨿᩣ ᩅᩩᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩴ ᨵᩩᩁᩴ ᨠᩮᩣ ᩅᩉᩥᩔᨲᩥ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᩋᩉᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨾᩣᨶᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨶᩣᩃᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩮᩣᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩣᨾᩥᨠᩣ ᨲᩁᩩᨱᩅᨧ᩠ᨨᨠᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᩑᨠᩥᩔᩣ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣᨿ ᨥᩁᩮ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᩅᩮᨲᨶᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᨲᩴ ᨿᩣᨣᩩᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨾᩣᨶᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ

វឌ្ឍេសិ។ សោ “អយ្យិកាកាឡកោ” ត្វេវ នាមំ បញ្ញាយិត្ថ។ វយប្បត្តោ ច អញ្ជនវណ្ណោ ហុត្វា គាមគោណេហិ សទ្ធិំ ចរតិ, សីលាចារសម្បន្នោ អហោសិ។ គាមទារកា សិង្គេសុបិ កណ្ណេសុបិ គលេបិ គហេត្វា ឱលម្ពន្តិ, នង្គុដ្ឋេបិ គហេត្វា កីឡន្តិ, បិដ្ឋិយម្បិ និសីទន្តិ។ សោ ឯកទិវសំ ចិន្តេសិ “មយ្ហំ មាតា ទុគ្គតា, មំ បុត្តសញ្ញាយ កិច្ឆេន បោសេសិ, យំនូនាហំ ភតិំ កត្វា ឥមំ ទុគ្គតភាវតោ មោចេយ្យ”ន្តិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ ភតិំ ឧបធារេន្តោ ចរតិ។

អថេកទិវសំ ឯកោ សត្ថវាហបុត្តោ បញ្ចហិ សកដសតេហិ វិសមតិត្ថំ សម្បត្តោ, តស្ស គោណា សកដានិ ឧត្តារេតុំ ន សក្កោន្តិ, បញ្ចសុ សកដសតេសុ គោណា យុគបរម្បរាយ យោជិតា ឯកម្បិ សកដំ ឧត្តារេតុំ នាសក្ខិំសុ។ ពោធិសត្តោបិ គាមគោណេហិ សទ្ធិំ តត្ថ សមីបេ ចរតិ។ សត្ថវាហបុត្តោបិ គោសុត្តវិត្តកោ, សោ “អត្ថិ នុ ខោ ឯតេសំ គុន្នំ អន្តរេ ឥមានិ សកដានិ ឧត្តារេតុំ សមត្ថោ ឧសភាជានីយោ”តិ ឧបធារយមានោ ពោធិសត្តំ ទិស្វា “អយំ អាជានីយោ សក្ខិស្សតិ មយ្ហំ សកដានិ ឧត្តារេតុំ, កោ នុ ខោ អស្ស សាមិកោ”តិ គោបាលកេ បុច្ឆិ “កោ នុ ខោ ភោ ឥមស្ស សាមិកោ, អហំ ឥមំ សកដេ យោជេត្វា សកដេសុ ឧត្តារិតេសុ វេតនំ ទស្សាមី”តិ។ តេ អាហំសុ “គហេត្វា នំ យោជេថ, នត្ថិ ឥមស្ស ឥមស្មិំ ឋានេ សាមិកោ”តិ។ សោ តំ នាសាយ រជ្ជុកេន ពន្ធិត្វា អាកឌ្ឍន្តោ ចាលេតុម្បិ នាសក្ខិ។ ពោធិសត្តោ កិរ “ភតិយា កថិតាយ គមិស្សាមី”តិ ន អគមាសិ។ សត្ថវាហបុត្តោ តស្សាធិប្បាយំ ញត្វា “សាមិ, តយា បញ្ចសុ សកដសតេសុ ឧត្តារិតេសុ ឯកេកស្ស សកដស្ស ទ្វេ ទ្វេ កហាបណេ ភតិំ កត្វា សហស្សំ ទស្សាមី”តិ អាហ។ តទា ពោធិសត្តោ សយមេវ អគមាសិ។ អថ នំ បុរិសា បុរិមសកដេសុ យោជេសុំ។ អថ នំ ឯកវេគេនេវ ឧក្ខិបិត្វា ថលេ បតិដ្ឋាបេសិ។ ឯតេនុបាយេន សព្ពសកដានិ ឧត្តារេសិ។

សត្ថវាហបុត្តោ ឯកេកស្ស សកដស្ស ឯកេកំ កត្វា បញ្ចសតានិ ភណ្ឌិកំ កត្វា តស្ស គលេ ពន្ធិ។ សោ “អយំ មយ្ហំ យថាបរិច្ឆិន្នំ ភតិំ ន ទេតិ, ន ទានិស្ស គន្តុំ ទស្សាមី”តិ គន្ត្វា សព្ពបុរិមសកដស្ស បុរតោ មគ្គំ និវារេត្វា អដ្ឋាសិ។ អបនេតុម្បិ នំ នាសក្ខិំសុ។ សត្ថវាហបុត្តោ “ជានាតិ មញ្ញេ ឯស អត្តនោ ភតិយា ឩនភាវ”ន្តិ ចិន្តេត្វា ឯកស្មិំ សាដកេ សហស្សភណ្ឌិកំ ពន្ធិត្វា “អយំ តេ សកដុត្តារណភតី”តិ គីវាយ លគ្គេសិ។ សោ សហស្សភណ្ឌិកំ អាទាយ មាតុ សន្តិកំ អគមាសិ។ គាមទារកា “កិំ នាមេតំ អយ្យិកាកាឡកស្ស គលេ”តិ ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ អាគច្ឆន្តិ។ សោ តេ អនុពន្ធិត្វា ទូរតោវ បលាបេន្តោ មាតុ សន្តិកំ គតោ។ បញ្ចន្នំ បន សកដសតានំ ឧត្តារិតត្តា រត្តេហិ អក្ខីហិ កិលន្តរូបោ បញ្ញាយិត្ថ។ អយ្យិកា តស្ស គីវាយ សហស្សត្ថវិកំ ទិស្វា “តាត, អយំ តេ កហំ លទ្ធោ”តិ គោបាលកទារកេ បុច្ឆិត្វា តំ បវត្តិំ សុត្វា “តាត, កិំ អហំ តយា លទ្ធភតិយា ជីវិតុកាមា, កិំការណា ឯវរូបំ ទុក្ខំ អនុភោសី”តិ វត្វា ពោធិសត្តំ ឧណ្ហោទកេន ន្ហាបេត្វា សកលសរីរំ តេលេន មក្ខេត្វា បានីយំ បាយេត្វា សប្បាយំ ភោជនំ ភោជេត្វា ជីវិតបរិយោសានេ សទ្ធិំ ពោធិសត្តេន យថាកម្មំ គតា។

សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, តថាគតោ ឥទានេវ អសទិសោ, បុព្ពេបិ អសទិសោយេវា”តិ វត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“ຍເຕາ ຍເຕາ ຄຣຸ ທຸຣໍ, ຍເຕາ ຄມ຺ພີຣວຕ຺ຕນີ;

ຕທາສ຺ສຸ ກຓ຺ຫໍ ຍຸຎ຺ຊນ຺ຕິ, ສ຺ວາສ຺ສຸ ຕໍ ວຫເຕ ທຸຣ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍເຕາ ຍເຕາ ຄຣຸ ທຸຣນ຺ຕິ ຍສ຺ມິໍ ຍສ຺ມິໍ ຖາເນ ທຸຣໍ ຄຣຸ ພາຣິຍໍ ເຫາຕິ, ອເຎ຺ຎ ພລິພທ຺ທາ ອຸກ຺ຂິປິຕຸໍ ນ ສເກ຺ການ຺ຕິ. ຍເຕາ ຄມ຺ພີຣວຕ຺ຕນີຕິ ວຕ຺ຕນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖາຕິ ວຕ຺ຕນີ, ມຄ຺ຄສ຺ເສຕໍ ນາມໍ, ຍສ຺ມິໍ ຖາເນ ອຸທກຈິກ຺ຂລ຺ລມຫນ຺ຕຕາຍ ວາ ວິສມຈ຺ຉິນ຺ນຕຕພາເວນ ວາ ມເຄ຺ຄາ ຄມ຺ພີເຣາ ເຫາຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ. ຕທາສ຺ສຸ ກຓ຺ຫໍ ຍຸຎ຺ຊນ຺ຕີຕິ ເອຕ຺ຖ ອສ຺ສູຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ, ຕທາ ກຓ຺ຫໍ ຍຸຎ຺ຊນ຺ຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ. ຍທາ ທຸຣນ຺ທາ ຄຣຸ ເຫາຕິ ມເຄ຺ຄາ ຈ ຄມ຺ພີເຣາ, ຕທາ ອເຎ຺ຎ ພລິພທ຺ເທ ອປເນຕ຺ວາ ກຓ຺ຫເມວ ເຍາເຊນ຺ຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ສ຺ວາສ຺ສຸ ຕໍ ວຫເຕ ທຸຣນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖາປິ ອສ຺ສູຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕເມວ, ເສາ ຕໍ ທຸຣໍ ວຫຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ເອວໍ ພຄວາ “ຕທາ, ພິກ຺ຂເວ, ກເຓ຺ຫາວ ຕໍ ທຸຣໍ ວຫຕີ”ຕິ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອນຸສນ຺ທິໍ ຆເຕຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນສິ – “ຕທາ ມຫລ຺ລິກາ ອຸປ຺ປລວຓ຺ຓາ ອເຫາສິ, ອຍ຺ຍິກາກາຬເກາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ”ນ຺ຕິ.

ກຓ຺ຫຊາຕກວຓ຺ຓນາ ນວມາ.

[໓໐] ໑໐. ມຸນິກຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ມາມຸນິກສ຺ສ ປິຫຍີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣເນ຺ຕາ ຖຸລ຺ລກຸມາຣິກາປເລາພນໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ຕໍ ເຕຣສກນິປາເຕ ຈູຬນາຣທກສ຺ສປຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໓.໒໐ ອາທເຍາ) ອາວິ ພວິສ຺ສຕິ. ສຕ຺ຖາ ປນ ຕໍ ພິກ຺ຂຸໍ “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ພິກ຺ຂຸ ອຸກ຺ກຓ຺ຖິເຕາສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ອາມ, ພນ຺ເຕ”ຕິ. “ກິໍ ນິສ຺ສາຍາ”ຕິ? “ຖຸລ຺ລກຸມາຣິກາປເລາພນໍ ພນ຺ເຕ”ຕິ. ສຕ຺ຖາ “ພິກ຺ຂຸ ເອສາ ຕວ ອນຕ຺ຖກາຣິກາ, ປຸພ຺ເພປິ ຕ຺ວໍ ອິມິສ຺ສາ ວິວາຫທິວເສ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ວາ ມຫາຊນສ຺ສ ອຸຕ຺ຕຣິພງ຺ຄກພາວໍ ປເຕ຺ຕາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທເຕ຺ຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ເພາທິສເຕ຺ຕາ ເອກສ຺ມິໍ ຄາມເກ ເອກສ຺ສ ກຸຕຸມ຺ພິກສ຺ສ ເຄເຫ ເຄາເຍານິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ “ມຫາເລາຫິເຕາ”ຕິ ນາເມນ, ກນິຕ຺ຖພາຕາປິສ຺ສ ຈູຬເລາຫິເຕາ ນາມ ອເຫາສິ. ເຕເຍວ ເທ຺ວ ພາຕິເກ ນິສ຺ສາຍ ຕສ຺ມິໍ ກຸເລ ກມ຺ມທຸຣໍ ວຕ຺ຕຕິ. ຕສ຺ມິໍ ປນ ກຸເລ ເອກາ ກຸມາຣິກາ ອຕ຺ຖິ, ຕໍ ເອເກາ ນຄຣວາສີ ກຸລປຸເຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕເນາ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ວາເຣສິ. ຕສ຺ສາ ມາຕາປິຕເຣາ “ກຸມາຣິກາຍ ວິວາຫກາເລ ອາຄຕານໍ ປາຫຸນການໍ ອຸຕ຺ຕຣິພງ຺ຄໍ ພວິສ຺ສຕີ”ຕິ ຍາຄຸພຕ຺ຕໍ ທຕ຺ວາ ມຸນິກໍ ນາມ ສູກຣໍ ເປາເສສຸໍ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ຈູຬເລາຫິເຕາ ພາຕຣໍ ປຸຈ຺ຉິ “ອິມສ຺ມິໍ ກຸເລ ກມ຺ມທຸຣໍ ວຕ຺ຕມານໍ ອເມ຺ຫ ເທ຺ວ ພາຕິເກ ນິສ຺ສາຍ ວຕ຺ຕຕິ, ອິເມ ປນ ອມ຺ຫາກໍ ຕິຓປລາລາທີເນວ

ទេន្តិ, មុនិកំ យាគុភត្តេន បោសេន្តិ, កេន នុ ខោ ការណេន ឯស ឯតំ លភតី”តិ។ អថស្ស ភាតា “តាត ចូឡលោហិត, មា ត្វំ ឯតស្ស ភោជនំ បិហយិ, អយំ មុនិកោ មរណភត្តំ ភុញ្ជតិ។ ឯតិស្សា ហិ កុមារិកាយ វិវាហកាលេ អាគតានំ បាហុនកានំ ឧត្តរិភង្គោ ភវិស្សតីតិ ឥមេ ឯតំ មុនិកំ បោសេន្តិ, ឥតោ កតិបាហច្ចយេន តេ មនុស្សា អាគមិស្សន្តិ, អថ តំ មុនិកំ បាទេសុ គហេត្វា កឌ្ឍន្តា ហេដ្ឋាមញ្ចតោ នីហរិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា បាហុនកានំ សូបព្យញ្ជនំ ករិយមានំ បស្សិស្សសី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣០។

“មា មុនិកស្ស បិហយិ, អាតុរន្នានិ ភុញ្ជតិ;

អប្បោស្សុក្កោ ភុសំ ខាទ, ឯតំ ទីឃាយុលក្ខណ”ន្តិ។

តត្ថ មា មុនិកស្ស បិហយីតិ មុនិកស្ស ភោជនេ បិហំ មា ឧប្បាទយិ, “ឯស មុនិកោ សុភោជនំ ភុញ្ជតី”តិ មា មុនិកស្ស បិហយិ, “កទា នុ ខោ អហម្បិ ឯវំ សុខិតោ ភវេយ្យ”ន្តិ មា មុនិកភាវំ បត្ថយិ។ អយញ្ហិ អាតុរន្នានិ ភុញ្ជតិ។ អាតុរន្នានីតិ មរណភោជនានិ។ អប្បោស្សុក្កោ ភុសំ ខាទាតិ តស្ស ភោជនេ និរុស្សុក្កោ ហុត្វា អត្តនា លទ្ធំ ភុសំ ខាទ។ ឯតំ ទីឃាយុលក្ខណន្តិ ឯតំ ទីឃាយុភាវស្ស ការណំ។ តតោ ន ចិរស្សេវ តេ មនុស្សា អាគមិំសុ, មុនិកំ ឃាតេត្វា នានប្បការេហិ បចិំសុ។ ពោធិសត្តោ ចូឡលោហិតំ អាហ “ទិដ្ឋោ តេ, តាត, មុនិកោ”តិ។ ទិដ្ឋំ មេ, ភាតិក, មុនិកស្ស ភោជនផលំ, ឯតស្ស ភោជនតោ សតគុណេន សហស្សគុណេន អម្ហាកំ តិណបលាលចុណ្ណកមត្តមេវ ឧត្តមញ្ច អនវជ្ជញ្ច ទីឃាយុលក្ខណញ្ចាតិ។

សត្ថា “ឯវំ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ បុព្ពេបិ តំ កុមារិកំ និស្សាយ ជីវិតក្ខយំ បត្វា មហាជនស្ស ឧត្តរិភង្គភាវំ គតោ”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ។ សត្ថា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មុនិកសូករោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ អហោសិ, ថុល្លកុមារិកា ឯសា ឯវ, ចូឡលោហិតោ អានន្ទោ, មហាលោហិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មុនិកជាតកវណ្ណនា ទសមា។

កុរុង្គវគ្គោ តតិយោ។

តស្សុទ្ទានំ –

កុរុង្គំ កុក្កុរេនេវ, ភោជាជានីយេន អាជញ្ញំ;

តិត្ថំ មហិឡាមុខាភិណ្ហា នន្ទិកណ្ហា មុនិកន្តិ។

៤. កុលាវកវគ្គោ

[៣១] ១. កុលាវកជាតកវណ្ណនា

កុលាវកាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អបរិស្សាវេត្វា បានីយំ បីតំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិតោ កិរ ទ្វេ សហាយកា ទហរភិក្ខូ ជនបទំ គន្ត្វា ឯកស្មិំ ផាសុកដ្ឋានេ យថាជ្ឈាសយំ វសិត្វា “សម្មាសម្ពុទ្ធំ បស្សិស្សាមា”តិ បុន តតោ និក្ខមិត្វា ជេតវនាភិមុខា បាយិំសុ។ ឯកស្ស ហត្ថេ បរិស្សាវនំ អត្ថិ, ឯកស្ស នត្ថិ។ ទ្វេបិ ឯកតោ បានីយំ បរិស្សាវេត្វា បិវន្តិ។ តេ ឯកទិវសំ វិវាទំ អកំសុ។ បរិស្សាវនសាមិកោ ឥតរស្ស បរិស្សាវនំ អទត្វា សយមេវ បានីយំ បរិស្សាវេត្វា បិវិ, ឥតរោ បន បរិស្សាវនំ អលភិត្វា បិបាសំ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តោ អបរិស្សាវេត្វា បានីយំ បិវិ។ តេ ឧភោបិ អនុបុព្ពេន ជេតវនំ បត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និសីទិំសុ។ សត្ថា សម្មោទនីយំ កថំ កថេត្វា “កុតោ អាគតត្ថា”តិ បុច្ឆិ។ “ភន្តេ, មយំ កោសលជនបទេ ឯកស្មិំ គាមកេ វសិត្វា តតោ និក្ខមិត្វា តុម្ហាកំ ទស្សនត្ថាយ អាគតា”តិ។ “កច្ចិ បន វោ សមគ្គា អាគតត្ថា”តិ? អបរិស្សាវនកោ អាហ “អយំ, ភន្តេ, អន្តរាមគ្គេ មយា សទ្ធិំ វិវាទំ កត្វា បរិស្សាវនំ នាទាសី”តិ។ ឥតរោបិ អាហ “អយំ, ភន្តេ, អបរិស្សាវេត្វាវ ជានំ សបាណកំ ឧទកំ បិវី”តិ។ “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ជានំ សបាណកំ ឧទកំ បិវី”តិ? “អាម, ភន្តេ, អបរិស្សាវិតំ ឧទកំ បិវិន្តិ ។ សត្ថា “ភិក្ខុ បុព្ពេ បណ្ឌិតា ទេវនគរេ រជ្ជំ ការេន្តា យុទ្ធបរាជិតា សមុទ្ទបិដ្ឋេន បលាយន្តា ‘ឥស្សរិយំ និស្សាយ បាណវធំ ន ករិស្សាមា’តិ តាវ មហន្តំ យសំ បរិច្ចជិត្វា សុបណ្ណបោតកានំ ជីវិតំ ទត្វា រថំ និវត្តយិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ មគធរដ្ឋេ រាជគហេ ឯកោ មាគធរាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ យថា ឯតរហិ សក្កោ បុរិមត្តភាវេ មគធរដ្ឋេ មចលគាមកេ និព្ពត្តិ, ឯវំ តស្មិំយេវ មចលគាមកេ មហាកុលស្ស បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ។ នាមគ្គហណទិវសេ ចស្ស “មឃកុមារោ”ត្វេវ នាមំ អកំសុ។ សោ វយប្បត្តោ “មឃមាណវោ”តិ បញ្ញាយិត្ថ។ អថស្ស មាតាបិតរោ សមានជាតិកកុលតោ ទារិកំ អានយិំសុ។ សោ បុត្តធីតាហិ វឌ្ឍមានោ ទានបតិ អហោសិ, បញ្ច សីលានិ រក្ខតិ។ តស្មិញ្ច គាមេ តេត្តិំសេវ កុលានិ ហោន្តិ, តេបិ តេត្តិំស កុលា មនុស្សា ឯកទិវសំ គាមមជ្ឈេ ឋត្វា គាមកម្មំ ករោន្តិ។ ពោធិសត្តោ ឋិតដ្ឋានេ បាទេហិ បំសុំ វិយូហិត្វា តំ បទេសំ រមណីយំ កត្វា អដ្ឋាសិ, អថញ្ញោ ឯកោ អាគន្ត្វា តស្មិំ ឋានេ ឋិតោ។ ពោធិសត្តោ អបរំ ឋានំ រមណីយំ កត្វា អដ្ឋាសិ, តត្រាបិ អញ្ញោ ឋិតោ។ ពោធិសត្តោ អបរម្បិ អបរម្បីតិ សព្ពេសម្បិ ឋិតដ្ឋានំ រមណីយំ កត្វា អបរេន សមយេន តស្មិំ ឋានេ មណ្ឌបំ ការេសិ, មណ្ឌបម្បិ អបនេត្វា សាលំ ការេសិ, តត្ថ ផលកាសនានិ សន្ថរិត្វា បានីយចាដិំ ឋបេសិ។

អបរេន សមយេន តេបិ តេត្តិំសជនា ទៅឆឹសទេ្វត សមាតច្ឆន្ទា អហេសុំ។ តេ ទៅឆឹសទេ្វា បច្ចាសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា តតោ បដ្ឋាយ តេហិ សទ្ធិំ បុញ្ញានិ ករោន្តោ ចិចរតិ។ តេបិ តេនេច សទ្ធិំ បុញ្ញានិ ករោន្តា កាលស្សេច វុដ្ឋាយ ចាសិឆរសុមុសលហត្ថា ចតុមហាបថាទីសុ មុសលេន បាសាណេ វដ្ដេត្វា បចេដ្ឋេន្តិ, យានានំ អក្ខបដិឃាតរុក្ខេ ហរន្តិ, ចិសមំ សមំ ករោន្តិ, សេតុំ អត្ថរន្តិ, បោក្ខរណិយោ ខណន្តិ, សាលំ ករោន្តិ, ទានានិ ទេន្តិ, សីលានិ រក្ខន្តិ។ ឯចំ យេភុយ្យេន សកលគាមចាសិនោ ទៅឆឹសត្តស្ស ឱចាទេ ឋត្វា សីលានិ រក្ខិំសុ។

អថ តេសំ គាមភោជកោ ចិន្តេសិ "អហំ បុព្វេ ឯតេសុ សុរំ បិចន្តេសុ បាណាតិបាតាទីនិ ករោន្តេសុ ចាដិកហាបណាទិចសេន ចេច ចណ្ឌពលិចសេន ច ធនំ លភាមិ, ឥទានិ បន មឃោ មាណចោ សីលំ រក្ខាបេតិ, តេសំ បាណាតិបាតាទីនិ កាតុំ ន ទេតិ, ឥទានិ បន តេ បញ្ច សីលានិ ន រក្ខាបេស្សាមី"តិ កុទ្ធោ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា "ទេច, ពហូ ចោរា គាមឃាតាទីនិ ករោន្តា ចិចរន្តី"តិ អាហ។ រាជា តស្ស ចចនំ សុត្វា "គច្ឆ, តេ អានេហី"តិ អាហ។ សោ គន្ត្វា សព្វេបិ តេ ពន្ធិត្វា អានេត្វា "អានីតា, ទេច, ចោរា"តិ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា តេសំ កម្មំ អសោធេត្វាច "ហត្ថិនា តេ មទ្ទាបេថា"តិ អាហ។ តតោ សព្វេបិ តេ រាជង្គណេ និបជ្ជាបេត្វា ហត្ថិំ អានយិំសុ។ ទៅឆឹសទេ្វា តេសំ ឱចាទំ អទាសិ "តុម្ហេ សីលានិ អាចជ្ជេថ, បេសុញ្ញការកេ ច រញ្ញេ ច ហត្ថិម្ហិ ច អត្តនោ សរីរេ ច ឯកសទិសមេច មេត្តំ ភាវេថា"តិ។ តេ តថា អកំសុ។ អថ តេសំ មទ្ទនត្ថាយ ហត្ថិំ ឧបនេសុំ។ សោ ឧបនីយមានោបិ ន ឧបគច្ឆតិ, មហាចិរចំ ចិរចិត្វា បលាយតិ។ អញ្ញំ អញ្ញំ ហត្ថិំ អានយិំសុ, តេបិ តថេច បលាយិំសុ។

រាជា "ឯតេសំ ហត្ថេ កិញ្ចិ ឱសធំ ភចិស្សតី"តិ ចិន្តេត្វា "ចិចិនថា"តិ អាហ។ ចិចិនន្តា អទិស្វា "នត្ថិ, ទេចា"តិ អាហំសុ។ តេន ហិ កិញ្ចិ មន្តំ បរិចត្តេស្សន្តិ, បុច្ឆថ នេ "អត្ថិ ចោ បរិចត្តនមន្តោ"តិ? រាជបុរិសា បុច្ឆិំសុ, ទៅឆឹសទេ្វា "អត្ថី"តិ អាហ។ រាជបុរិសា "អត្ថិ កិរ, ទេចា"តិ អារោចយិំសុ, រាជា សព្វេបិ តេ បក្កោសាបេត្វា "តុម្ហាកំ ជានតមន្តំ កថេថា"តិ អាហ។ ទៅឆឹសទេ្វា អចោច "ទេច, អញ្ញោ អម្ហាកំ មន្តោ នាម នត្ថិ, អម្ហេ បន តេត្តិំសមត្តា ជនា បាណំ ន ហនាម, អទិន្នំ នាទិយាម, មិច្ឆាចារំ ន ចរាម, មុសាចាទំ ន ភណាម, មជ្ជំ ន បិចាម, មេត្តំ ភាវេម, ទានំ ទេម, មគ្គំ សមំ ករោម, បោក្ខរណិយោ ខណាម, សាលំ ករោម, អយំ អម្ហាកំ មន្តោ ច បរិត្តញ្ច ពុទ្ធិ ចា"តិ។ រាជា តេសំ បសន្នោ បេសុញ្ញការកស្ស សព្វំ គេហចិភចំ តញ្ច តេសំយេច ទាសំ កត្វា អទាសិ, តំ ហត្ថិញ្ច គាមញ្ច តេសំយេច អទាសិ។

តេ តតោ បដ្ឋាយ យថារុចិយា បុញ្ញានិ ករោន្តា "ចតុមហាបថេ មហន្តំ សាលំ ការេស្សាមា"តិ ចឌ្ឍកិំ បក្កោសាបេត្វា សាលំ បដ្ឋបេសុំ។ មាតុគាមេសុ បន ចិគតច្ឆន្ទតាយ តស្សា សាលាយ មាតុគាមានំ បត្តិំ នាទំសុ។ តេន ច សមយេន ទៅឆឹសត្តស្ស គេហេ សុធម្មា, ចិត្តា, នន្ទា, សុជាតាតិ ចតស្សោ ឥត្ថិយោ ហោន្តិ។ តាសុ សុធម្មា ចឌ្ឍកិនា សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា "ភាតិក, ឥមិស្សា សាលាយ មំ ជេដ្ឋិកំ ករោហី"តិ ចត្វា លញ្ជំ អទាសិ។ សោ "សាធូ"តិ សម្បដិច្ឆិត្វា បឋមមេច កណ្ណិការុក្ខំ សុក្ខាបេត្វា តច្ឆេត្វា ចិជ្ឈិត្វា កណ្ណិកំ និដ្ឋាបេត្វា ចត្ថេន បលិចេធេត្វា ឋបេសិ។ អថ សាលំ និដ្ឋាបេត្វា កណ្ណិការោបនកាលេ "អហោ, អយ្យា, ឯកំ ន សរិម្ហា"តិ អាហ។ "កិំ នាម, ភោ"តិ។ "កណ្ណិកា លទ្ធុំ ចដ្ដតី"តិ។ "ហោតុ អាហរិស្សាមា"តិ? "ឥទានិ ឆិន្នរុក្ខេន កាតុំ ន សក្កា, បុព្វេយេច ឆិន្ទិត្វា តច្ឆេត្វា ចិជ្ឈិត្វា

ឋបិតកល្លិកា លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ។ “ឞ្ភានិ កិំ ការណា”ន្តិ? “សទេ កស្សចិ គេហេ និដ្ឋាបេត្វា ឋបិតា ចិក្ខាឃិកកល្លិកា អត្ថិ, សា បរិវេសិតព្ពា”តិ។ តេ បរិវេសន្តា សុឆម្មាយ គេហេ ជិស្វា យុវលត ត លភិំសុ។ “សទេ យំ សាលិយ បត្តិកំ កទេរាច, ឥស្សាមី”តិ ចុទេត្វា “ត យមំ យាតុកាយាតំ បត្តំ ឥយ្យា”តិ អាហំសុ។

អថ តេ ចន្ទិមា អាហ “អយ្យា, តុម្ហេ អជ្ជ កទេចន, ឥបេត្វា ព្រាហ្មណេលិកំ អញ្ញា យាតុកាយទហិតដ្ឋាតំ តាយ តត្ថិ, កលាបុ កល្លិកំ, ឲចំ សទេត្ត អយ្យាកំ កម្មំ និដ្ឋំ កមិស្សតី”តិ។ តេ “សាធុ”តិ កល្លិកំ កហេត្វា សាលំ និដ្ឋាបេត្វា អាសតផលកានិ សត្ថរិត្វា បានីយចាដិយោ ឋបេត្វា យាគុកត្ត និពន្ធិំសុ។ សាលំ បិកាទេត បរិក្ខិបិត្វា ទ្វារំ យោជេត្វា អន្តោបិការេ វាលុកំ អាកិរិត្វា ពហិបិការេ តាលបន្តិយោ រោបេសុំ។ ចិត្តាបិ តស្មិំ ឋានេ វស្សាតំ ការេសិ, “បុប្ផបកផលូបកាទុក្ខា អសុកោ តាយ តស្មិំ តត្ថី”តិ តារេហាសិ។ តគ្គាបិ តស្មិំយេវ ឋានេ បេលិក្ខរណិំ ការេសិ បញ្ចវណ្ណេហិ បទុមេហិ សញ្ឆន្នំ រមណីយំ។ សុជា ត កិញ្ចិ អការសិ។

តេត្តឹសត្វា យាតុ វ្ហបដ្ឋាតំ បិតុ វ្ហបដ្ឋាតំ កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិកកម្មំ សច្ចវាចំ អផរុសវាចំ អបិសុណវាចំ មច្ឆេរវិតយត្តិ ឥមានិ សត្ត ចតបទានិ បូរេត្វា –

“យាតាបេត្តិភរំ ជត្តុំ, កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិតំ;

សណ្ហំ សខិលសម្ភាសំ, បេសុណេយ្យប្បហាយិតំ។

“មច្ឆេរវិតយេ យុត្តំ, សច្ចំ កោធាភិភុំ តរំ;

តំ វេ ទេវា តាវតិំសា, អាហុ សប្បុរិសោ ឥតី”តិ។ (សំ॰ និ॰ ១.២៥៧)

ឲចំ បសំសិយភាវំ អាបជ្ជិត្វា ជីវិតបរិយោសាតេ តាវតិំសភវតេ សក្កោ ទេវរាជា ហុត្វា និព្ពត្តិ, តេបិស្ស សហាយា តត្ថេវ និព្ពត្តិំសុ។ តស្មិំ កាលេ តាវតិំសភវតេ អសុរា បដិវសន្តិ។ សក្កោ ទេវរាជា “កិំ តោ សាធារណេត រជ្ជេតា”តិ អសុរេ ទិព្ពបានំ បាយេត្វា មត្តេ សមានេ បាទេសុ កាហាបេត្វា សិនេរុបព្ពតបាទេ ខិបាបេសិ។ តេ អសុរភវតមេវ សម្បាបុណិំសុ។

អសុរភវតំ តាម សិនេរុស្ស ហេដ្ឋិមតលេ តាវតិំសទេវលោកប្បមាណមេវ, តត្ថ ទេវានំ បារិច្ឆត្តកោ វិយ ចិត្តបាដលិ តាម កប្បដ្ឋិយរុក្ខោ ហោតិ។ តេ ចិត្តបាដលិយា បុប្ផិតាយ ជាតត្តិ “តាយំ អម្ហាកំ ទេវលោកោ, ទេវលោកស្មិញ្ហិ បារិច្ឆត្តកោ បុប្ផតី”តិ។ អថ តេ “ជរសក្កោ អម្ហេ មត្តេ កត្វា មហាសមុទ្ទបិដ្ឋេ ខិបិត្វា អម្ហាកំ ទេវតកាំ កហិតោ តេ មយំ តេត សទ្ធិំ យុជ្ឈិត្វា អម្ហាកំ ទេវតកាំយេវ កហិស្សាមា”តិ កិបិល្លិកា វិយ ថម្ពំ សិនេរុំ អតុសញ្ចរមាតា វ្ហដ្ឋហិំសុ។ សក្កោ “អសុរា កិរ វុដ្ឋិតា”តិ សុត្វា សមុទ្ទបិដ្ឋេយេវ

อฏฺฐกฺกตฺวา ฆฺฎฺฏฺฏยาเตา เตหิ ปราชิเตา ชิยฺฑฺฒเฆาะตนฺตีเกต เวะชยนฺตรเถต ฉกฺกฺถาฬนฺทุฆฺฆุฆฺฆ ยตฺเตกต ปลายิตฺวา อาวเงฺฆ อฉฺฆฺ รเถา นฺยุฆฺฆปิเฑฺฑต เวเกต กจฺเฉนฺตา นิมฺพฺลิจตํ ปกฺกเนฺตา, ตสฺส กยตยเกฺก นิมฺพลิจตํ ตชฺอจตํ ชิย ลิฆฺฆิตฺวา ลิฆฺฆิตฺวา นฺยุฆฺฆปิเฑฺฑ ปตติ ฯ

สุปณฺณเปาตกา นฺยุฆฺฆปิเฑฺฑ ปริปตนฺตา ยหาชิรวํ รวึสุ ฯ นเกฺกา ยาตลิ ปุจฺฉิ "นยฺย ยาตลิ, กึ นเทฺทา ภาเยน, อติการุญฺญาวเรา จตฺตตี"ติ? "เทว, ตุยฺหากํ รถเวเกต ชิรฺณฺณิเต นิมฺพลิจเต ปตเนฺต สุปณฺณเปาตกา ยรณภยตชฺชิตา ฯกชิรวํ ชิรวนฺตี"ติ ฯ

ยหานเตฺตา "นยฺย ยาตลิ, ยา อเยฺยตฺเต กิสฺสาย ฯเต กิลยนฺตุ, น ยยํ ฐฺญสฺสริยํ กิสฺสาย ปาณฆาตกยฺยํ กเราย, ฯเตสํ ปน อตฺถาย ยยํ ชีชิตํ ปริจฺจชิตฺวา อสุรานํ ทสฺสาย, นิวตฺตเยตํ รถ"นฺติ ฉตฺวา ฐยํ กาถยาห –

๑๖๑ ฯ

"กุลาวกา ยาตลิ นิมฺพลิสฺมึ, อีสามุเขต ปริวชฺชยสฺสุ;

กายํ ทฺทาย อสุเรสุ ปาณํ, ยาเย ชิชา วิกุลาวา อเหสุ"นฺติ ฯ

ตตฺถ กุลาวกาติ สุปณฺณเปาตกา ฯ ยาตลีติ นารถึ อาลปเตฺตสิ ฯ นิมฺพลิสฺมินฺติ ปสฺส ฯเต นิมฺพลิรุกฺเข ฆฺลนฺตฺตา ชิตาติ ฑสฺสติ ฯ อีสามุเขต ปริวชฺชยสฺสูติ ฯเต ฯตสฺส รถสฺส อีสามุเขต ยถา น หญฺญนฺติ, ฯวํ เต ปริวชฺชยสฺสุ ฯ กายํ ทฺทาย อสุเรสุ ปาณนฺติ ยทิ อเยฺหฺ อสุรานํ ปาณํ ทเฑนฺตสุ ฯเตสํ เยาตฺถิ เหาติ, กายํ ทฺทาย ฯกํ เนตตฺต ยยํ อสุเรสุ อยฺหากํ ปาณํ ทฺทาย ฯ ยาเย ชิชา วิกุลาวา อเหสุนฺติ ฐเย ปน ชิชา ฐเย กรุฑเปาตกา วิทฺธฺณวิชฺณฺณิตกุลาวกตาย วิกุลาวา ยา อเหสุํ, ยา อยฺหากํ ทุกฺข ฯเตสํ ฯเปริ ลิป, นิวตฺตย นิวตฺตย รถนฺติ ฯ ยาตลิสงฺคาหเกา ตสฺส วจนํ สุตฺวา รถํ นิวเตฺตตฺวา อเญฺญน ยเคฺคน เทวเลากาภิยุขํ อกาสิ ฯ อสุรา ปน ตํ นิวตฺตยานํ ยเยว ทิสฺวา "อทฺธา อเญฺญหิปิ จกฺกวาเฬหิ นกฺกา อาคจฺฉนฺติ, พลํ ลภิตฺวา รเถา นิวเตฺตา ภวิสฺสตี"ติ ยรณภยภีตา ปลายิตฺวา อสุรภวนเยว ปวิสึสุ ฯ

นเกฺกาปิ เทวนครํ ปวิสิตฺวา ทฺวีสุ เทวเลาเกสุ เทวคเณน ปริวุเตา นครยเชฺฌฌฐาสิ ฯ ตสฺมึ ขเณ ปถวึ ภินฺทิตฺวา เยาชนสหสฺสุเพฺพโธ เวะชยนฺตปาสาโท อุฏฺฐหิ ฯ ชิชยเนฺต อุฏฺฐิตตฺตา "เวะชยเนฺตา" ตฺเวว นายํ อกํสุ ฯ อถ นเกฺกา ปุน อสุรานํ อนาคยนตฺถาย ปญฺจสุ ฐาเนสุ อารกฺขํ ฐเปสิ ฯ ยํ นนฺธาย วุตฺตํ –

"อนฺตรา ทฺวินฺนํ อยุชฺฌปุรานํ, ปญฺจวิธา ฐปิตา อภิรกฺขา;

อุรคกเราธิปยสฺส จ หารี, ยทนยุตา จตุเรา จ ยหนฺตา"ติ ฯ (สํ ฯ นิ ฯ อฏฺฐ ฯ ๑ ฯ ๑ ฯ ๒๔๗);

ទ្វេ នគរានិបិ យុទ្ធេន គហេតុំ អសក្កុណេយ្យតាយ អយុជ្ឈបុរានិ នាម ជាតានិ ទេវនគរញ្ច អសុរនគរញ្ច។ យទា ហិ អសុរា ពលវន្តា ហោន្តិ, អថ ទេវេហិ បលាយិត្វា ទេវនគរំ បវិសិត្វា ទ្វារេ បិហិតេ អសុរានំ សតសហស្សម្បិ កិញ្ចិ កាតុំ ន សក្កោតិ។ យទា ទេវា ពលវន្តា ហោន្តិ, អថ អសុរេហិ បលាយិត្វា អសុរនគរំ បវិសិត្វា ទ្វារេ បិហិតេ សក្កានំ សតសហស្សម្បិ កិញ្ចិ កាតុំ ន សក្កោតិ។ ឥតិ ឥមានិ ទ្វេ នគរានិ អយុជ្ឈបុរានិ នាម។ តេសំ អន្តរា ឧរគាទីសុ បញ្ចសុ ឋានេសុ សក្កេន អារក្ខា ឋបិតា។ តត្ថ ឧរគ-សទ្ទេន នាគា គហិតា។ តេ ឧទកេ ពលវន្តា ហោន្តិ, តស្មា សិនេរុស្ស បឋមាលិន្ទេ តេសំ អារក្ខា។ ករោដិ-សទ្ទេន សុបណ្ណា គហិតា។ តេសំ កិរ ករោដិ នាម បានភោជនំ, តេន តំ នាមំ លភិំសុ, ទុតិយាលិន្ទេ តេសំ អារក្ខា។ បយស្សហារិ-សទ្ទេន កុម្ភណ្ឌា គហិតា។ ទានវរក្ខសា កិរេតេ, តតិយាលិន្ទេ តេសំ អារក្ខា។ មទនយុត-សទ្ទេន យក្ខា គហិតា។ វិសមចារិនោ កិរ តេ យុទ្ធសោណ្ឌា, ចតុត្ថាលិន្ទេ តេសំ អារក្ខា។ ចតុរោ ច មហន្តាតិ ចត្តារោ មហារាជានោ វុត្តា, បញ្ចមាលិន្ទេ តេសំ អារក្ខា។ តស្មា យទិ អសុរា កុបិតា អាវិលចិត្តា ទេវបុរំ ឧបយន្តិ, បញ្ចវិធេសុ យំ គិរិនោ បឋមំ បរិភណ្ឌំ, តំ ឧរគា បដិពាហិយ តិដ្ឋន្តិ។ ឯវំ សេសេសុ សេសា។

ឥមេសុ បន បញ្ចសុ ឋានេសុ អារក្ខំ ឋបេត្វា សក្កេ ទេវានមិន្ទេ ទិព្វសម្បត្តិំ អនុភវមានេ សុធម្មា ចវិត្វា តស្សេវ បាទបរិចារិកា ហុត្វា និព្វត្តិ, កណ្ណិកាយ ទិន្ននិស្សន្ទេន ចស្សា បញ្ចយោជនសតិកា សុធម្មា នាម ទេវសភា ឧទបាទិ, យត្ថ ទិព្វសេតច្ឆត្តស្ស ហេដ្ឋា យោជនប្បមាណេ កញ្ចនបល្លង្កេ និសិន្នោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវមនុស្សានំ កត្តព្វកិច្ចានិ ករោតិ។ ចិត្តាបិ ចវិត្វា តស្សេវ បាទបរិចារិកា ហុត្វា និព្វត្តិ, ឧយ្យានស្ស ករណនិស្សន្ទេន ចស្សា ចិត្តលតាវនំ នាម ឧយ្យានំ ឧទបាទិ។ នន្ទាបិ ចវិត្វា តស្សេវ បាទបរិចារិកា ហុត្វា និព្វត្តិ, បោក្ខរណិយា និស្សន្ទេន ចស្សា នន្ទា នាម បោក្ខរណី ឧទបាទិ។

សុជា បន កុសលកម្មស្ស អកតត្តា ឯកស្មិំ អរញ្ញេ កន្ទរាយ ពកសកុណិកា ហុត្វា និព្វត្តា។ សក្កោ “សុជា ន បញ្ញាយតិ, កត្ថ នុ ខោ និព្វត្តា”តិ អាវជ្ជេន្តោ តំ ទិស្វា តត្ថ គន្ត្វា តំ អាទាយ ទេវលោកំ អានេត្វា តស្សា រមណីយំ ទេវនគរំ សុធម្មំ ទេវសភំ ចិត្តលតាវនំ នន្ទាបោក្ខរណិញ្ច ទស្សេត្វា “ឯតា កុសលំ កត្វា មយ្ហំបាទបរិចារិកា ហុត្វា និព្វត្តា, ត្វំ បន កុសលំ អកត្វា តិរច្ឆានយោនិយំ និព្វត្តា , ឥតោ បដ្ឋាយ សីលំ រក្ខាហី”តិ តំ ឱវទិត្វា បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា តត្ថេវ នេត្វា វិស្សជ្ជេសិ។ សាបិ តតោ បដ្ឋាយ សីលំ រក្ខតិ។ សក្កោ កតិបាហច្ចយេន “សក្កា នុ ខោ សីលំ រក្ខិតុ”ន្តិ គន្ត្វា មច្ឆរូបេន ឧត្តានោ ហុត្វា បុរតោ និបជ្ជិ, សា “មតមច្ឆកោ”តិ សញ្ញាយ សីសេ អគ្គហេសិ, មច្ឆោ នង្គុដ្ឋំ ចាលេសិ, អថ នំ “ជីវតិ មញ្ញេ”តិ វិស្សជ្ជេសិ។ សក្កោ “សាធុ សាធុ, សក្ខិស្សសិ សីលំ រក្ខិតុ”ន្តិ អគមាសិ។ សា តតោ ចុតា ពារាណសិយំ កុម្ភការគេហេ និព្វត្តិ។

សក្កោ “កហំ នុ ខោ និព្វត្តា”តិ តត្ថ និព្វត្តភាវំ ញត្វា សុវណ្ណឯឡាលុកានំ យានកំ បូរេត្វា មជ្ឈេគាមស្ស មហល្លកវេសេន និសីទិត្វា “ឯឡាលុកានិ គណ្ហថ, ឯឡាលុកានិ គណ្ហថា”តិ ឧគ្ឃោសេសិ។ មនុស្សា អាគន្ត្វា “ទេហិ, តាតា”តិ អាហំសុ។ “អហំ សីលរក្ខកានំ ទម្មិ, តុម្ហេ សីលំ រក្ខថា”តិ? “មយំ សីលំ នាម ន ជានាម, មូលេន ទេហី”តិ។ “ន មយ្ហំមូលេន អត្ថោ, សីលរក្ខកានញ្ញេវាហំ ទម្មី”តិ។ មនុស្សា “កោ ចាយំ ឯឡាលុកោ”តិ បក្កមិំសុ។ សុជា តំ បវត្តិំ សុត្វា “មយ្ហំអានីតំ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា គន្ត្វា តំ “ទេហិ, តាតា”តិ អាហ។ “សីលំ

រក្ខសិ, អម្មេ”តិ? “អាម, រក្ខាមី”តិ។ “ឥទំ មយា តុយ្ហមេវ អត្ថាយ អាភត”ន្តិ សទ្ធិំ យានកេន គេហទ្វារេ ឋបេត្វា បក្កាមិ។

សាបិ យាវជីវំ សីលំ រក្ខិត្វា តតោ ចុតា វេបចិត្តិស្ស អសុរិន្ទស្ស ធីតា ហុត្វា និព្វត្តិ, សីលានិសំសេន អភិរូបា អហោសិ។ សោ តស្សា វយប្បត្តកាលេ “មយ្ហំ ធីតា អត្តនោ ចិត្តរុចិតំ សាមិកំ គណ្ហាតូ”តិ អសុរេ សន្និបាតេសិ ។ សក្កោ “កហំ នុ ខោ សា និព្វត្តា”តិ ឱលោកេន្តោ តត្ថ និព្វត្តភាវំ ញត្វា “សុជា ចិត្តរុចិតំ សាមិកំ គណ្ហន្តី មំ គណ្ហិស្សតី”តិ អសុរវណ្ណំ មាបេត្វា តត្ថ អគមាសិ។ សុជំ អលង្ករិត្វា សន្និបាតដ្ឋានំ អានេត្វា “ចិត្តរុចិតំ សាមិកំ គណ្ហា”តិ អាហំសុ។ សា ឱលោកេន្តី សក្កំ ទិស្វា បុព្ពេបិ សិនេហវសេន ឧប្បន្នបេមេន មហោឃេន វិយ អជ្ឈោត្ថដហទយា ហុត្វា “អយំ មេ សាមិកោ”តិ វត្វា តស្ស ឧបរិ បុប្ផទាមំ ខិបិត្វា អគ្គហេសិ។ អសុរា “អម្ហាកំ រាជា ឯត្តកំ កាលំ ធីតុ អនុច្ឆវិកំ អលភិត្វា ឥទានិ លភតិ , អយមេវស្សា ធីតុ បិតាមហតោ មហល្លកោ អនុច្ឆវិកោ”តិ លជ្ជមានា បក្កមិំសុ។ សោ តំ ទេវនគរំ អានេត្វា អឌ្ឍតេយ្យានំ នាដកកោដីនំ ជេដ្ឋិកំ កត្វា យាវតាយុកំ ឋត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ ភិក្ខុ បុព្ពេ បណ្ឌិតា ទេវរជ្ជេ រជ្ជំ ការយមានា អត្តនោ ជីវិតំ បរិច្ចជន្តាបិ បាណាតិបាតំ ន ករិំសុ, ត្វំ នាម ឯវរូបេ និយ្យានិកេ សាសនេ បព្ពជិត្វា អបរិស្សាវិតំ សបាណកំ ឧទកំ បិវិស្សសី”តិ តំ ភិក្ខុំ គរហិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មាតលិសង្គាហកោ អានន្ទោ អហោសិ, សក្កោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កុលាវកជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៣២] ២. នច្ចជាតកវណ្ណនា

រុទំ មនុញ្ញន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ពហុភណ្ឌិកំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា ទេវធម្មជាតកេ (ជា. ១.១.៦) វុត្តនយមេវ។ សត្ថា តំ ភិក្ខុំ “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ពហុភណ្ឌោ”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ភន្តេ”តិ។ “កិំការណា ត្វំ ភិក្ខុ ពហុភណ្ឌោ ជាតោសី”តិ? សោ ឯត្តកំ សុត្វាវ កុទ្ធោ និវាសនបារុបនំ ឆឌ្ឌេត្វា “ឥមិនា ទានិ នីហារេន ចរាមី”តិ សត្ថុ បុរតោ នគ្គោ អដ្ឋាសិ។ មនុស្សា “ធី ធី”តិ អាហំសុ។ សោ តតោ បលាយិត្វា ហីនាយាវត្តោ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ សន្និសិន្នា “សត្ថុ នាម បុរតោ ឯវរូបំ ករិស្សតី”តិ តស្ស អគុណកថំ កថេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិ។ ភន្តេ, “សោ ហិ នាម ភិក្ខុ តុម្ហាកំ បុរតោ ចតុបរិសមជ្ឈេ ហិរោត្តប្បំ បហាយ គាមទារកោ វិយ នគ្គោ ឋត្វា មនុស្សេហិ ជិគុច្ឆិយមានោ ហីនាយាវត្តិត្វា សាសនា បរិហីនោ”តិ តស្ស អគុណកថាយ និសិន្នម្ហាតិ។ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ សោ ភិក្ខុ ហិរោត្តប្បាភាវេន រតនសាសនា បរិហីនោ, បុព្ពេ ឥត្ថិរតនបដិលាភតោបិ បរិហីនោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ បឋមកប្បេ ចតុប្បទា សីហំ រាជានំ អកំសុ, មច្ឆា អានន្ទមច្ឆំ, សកុណា សុវណ្ណហំសំ។ តស្ស បន សុវណ្ណហំសរាជស្ស ធីតា ហំសបោតិកា អភិរូបា អហោសិ។ សោ តស្សា វរំ អទាសិ, សា អត្តនោ ចិត្តរុចិតំ សាមិកំ វារេសិ។ ហំសរាជា តស្សា វរំ ទត្វា ហិមវន្តេ

សព្ពេ សកុណេ សន្និបាតាបេសិ, នានប្បការា ហំសមោរាទយោ សកុណគណា សមាគន្ត្វា ឯកស្មិំ មហន្តេ បាសាណតលេ សន្និបតិំសុ។ ហំសរាជា “អត្តនោ ចិត្តរុចិតំ សាមិកំ អាគន្ត្វា គណ្ហាតូ”តិ ធីតរំ បក្កោសាបេសិ។ សា សកុណសង្ឃំ ឱលោកេន្តី មណិវណ្ណគីវំ ចិត្របេខុណំ មោរំ ទិស្វា “អយំ មេ សាមិកោ ហោតូ”តិ អារោចេសិ។ សកុណសង្ឃា មោរំ ឧបសង្កមិត្វា អាហំសុ “សម្ម មោរ, អយំ រាជធីតា ឯត្តកានំ សកុណានំ មជ្ឈេ សាមិកំ រោចេន្តី តយិ រុចិំ ឧប្បាទេសី”តិ។ មោរោ “អជ្ជាបិ តាវ មេ ពលំ ន បស្សតី”តិ អតិតុដ្ឋិយា ហិរោត្តប្បំ ភិន្ទិត្វា តាវ មហតោ សកុណសង្ឃស្ស មជ្ឈេ បក្ខេ បសារេត្វា នច្ចិតុំ អារភិ, នច្ចន្តោ អប្បដិច្ឆន្នោ អហោសិ។

សុវណ្ណហំសរាជា លជ្ជិតោ “ឥមស្ស នេវ អជ្ឈត្តសមុដ្ឋានា ហិរី អត្ថិ, ន ពហិទ្ធាសមុដ្ឋានំ ឱត្តប្បំ, នាស្ស ភិន្នហិរោត្តប្បស្ស មម ធីតរំ ទស្សាមី”តិ សកុណសង្ឃមជ្ឈេ ឥមំ គាថមាហ –

៣២។

“រុទំ មនុញ្ញំ រុចិរា ច បិដ្ឋិ, វេឡុរិយវណ្ណូបនិភា ច គីវា;

ព្យាមមត្តានិ ច បេខុណានិ, នច្ចេន តេ ធីតរំ នោ ទទាមី”តិ។

តត្ថ រុទំ មនុញ្ញន្តិ ត-ការស្ស ទ-ការោ កតោ, រុតំ មនាបំ, វស្សិតសទ្ទោ មធុរោតិ អត្ថោ។ រុចិរា ច បិដ្ឋីតិ បិដ្ឋិបិ តេ ចិត្រា ចេវ សោភនា ច។ វេឡុរិយវណ្ណូបនិភាតិ វេឡុរិយមណិវណ្ណសទិសា។ ព្យាមមត្តានីតិ ឯកព្យាមប្បមាណានិ។ បេខុណានីតិ បិញ្ឆានិ។ នច្ចេន តេ ធីតរំ នោ ទទាមីតិ ហិរោត្តប្បំ ភិន្ទិត្វា នច្ចិតភាវេនេវ ឯវរូបស្ស និល្លជ្ជស្ស ធីតរំ នោ ទទាមីតិ វត្វា ហំសរាជា តស្មិំយេវ បរិសមជ្ឈេ អត្តនោ ភាគិនេយ្យស្ស ហំសបោតកស្ស ធីតរំ អទាសិ។ មោរោ ហំសបោតិកំ អលភិត្វា លជ្ជិត្វា តតោវ ឧប្បតិត្វា បលាយិ។ ហំសរាជាបិ អត្តនោ វសនដ្ឋានមេវ គតោ។

សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ឯស ហិរោត្តប្បំ ភិន្ទិត្វា រតនសាសនា បរិហីនោ, បុព្ពេបិ ឥត្ថិរតនបដិលាភតោ បរិហីនោយេវា”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មោរោ អយំ ពហុភណ្ឌិកោ អហោសិ, ហំសរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

នច្ចជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៣៣] ៣។ សម្មោទមានជាតកវណ្ណនា

សម្មោទមានាតិ ឥទំ សត្ថា កបិលវត្ថុំ ឧបនិស្សាយ និគ្រោធារាមេ វិហរន្តោ ចុម្ពដកលហំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កុណាលជាតកេ (ជា· ២·២១·កុណាលជាតក) អាវិ ភវិស្សតិ។ តទា បន សត្ថា ញាតកេ អាមន្តេត្វា “មហារាជា, ញាតកានំ អញ្ញមញ្ញំ វិគ្គហោ នាម ន យុត្តោ, តិរច្ឆានគតាបិ ហិ បុព្ពេ សមគ្គកាលេ បច្ចាមិត្តេ អភិភវិត្វា សោត្ថិំ បត្តា, យទា វិវាទមាបន្នា, តទា មហាវិនាសំ បត្តា”តិ វត្វា ញាតិរាជកុលេហិ អាយាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ វដ្ដកយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា អនេកវដ្ដកសហស្សបរិវារោ អរញ្ញេ បដិវសតិ។ តទា ឯកោ វដ្ដកលុទ្ទកោ តេសំ វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា វដ្ដកវស្សិតំ កត្វា តេសំ សន្និបតិតភាវំ ញត្វា តេសំ ឧបរិ ជាលំ ខិបិត្វា បរិយន្តេសុ មទ្ទន្តោ សព្ពេ ឯកតោ កត្វា បច្ឆិំ បូរេត្វា ឃរំ គន្ត្វា តេ វិក្កិណិត្វា តេន មូលេន ជីវិកំ កប្បេតិ។ អថេកទិវសំ ពោធិសត្តោ តេ វដ្ដកេ អាហ – “អយំ សាកុណិកោ អម្ហាកំ ញាតកេ វិនាសំ បាបេតិ, អហំ ឯកំ ឧបាយំ ជានាមិ, យេនេស អម្ហេ គណ្ហិតុំ ន សក្ខិស្សតិ, ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ ឯតេន តុម្ហាកំ ឧបរិ ជាលេ ខិត្តមត្តេ ឯកេកោ ឯកេកស្មិំ ជាលក្ខិកេ សីសំ ឋបេត្វា ជាលំ ឧក្ខិបិត្វា ឥច្ឆិតដ្ឋានំ ហរិត្វា ឯកស្មិំ កណ្ដកគុម្ពេ បក្ខិបថ, ឯវញ្ហិ សន្តេ ហេដ្ឋា តេន តេន ឋានេន បលាយិស្សាមា”តិ។ តេ សព្ពេ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិំសុ។ ទុតិយទិវសេ ឧបរិ ជាលេ ខិត្តេ តេ ពោធិសត្តេន វុត្តនយេនេវ ជាលំ ឧក្ខិបិត្វា ឯកស្មិំ កណ្ដកគុម្ពេ ខិបិត្វា សយំ ហេដ្ឋាភាគេន តតោ តតោ បលាយិំសុ។ សាកុណិកស្ស គុម្ពតោ ជាលំ មោចេន្តស្សេវ វិកាលោ ជាតោ, សោ តុច្ឆហត្ថោវ អគមាសិ។

បុនទិវសតោ បដ្ឋាយបិ វដ្ដកា តថេវ ករោន្តិ។ សោបិ យាវ សូរិយត្ថង្គមនា ជាលមេវ មោចេន្តោ កិញ្ចិ អលភិត្វា តុច្ឆហត្ថោវ គេហំ គច្ឆតិ។ អថស្ស ភរិយា កុជ្ឈិត្វា “ត្វំ ទិវសេ ទិវសេ តុច្ឆហត្ថោ អាគច្ឆសិ, អញ្ញម្បិ តេ ពហិ បោសេតព្ពដ្ឋានំ អត្ថិ មញ្ញេ”តិ អាហ។ សាកុណិកោ “ភទ្ទេ, មម អញ្ញំ បោសេតព្ពដ្ឋានំ នត្ថិ, អបិច ខោ បន តេ វដ្ដកា សមគ្គា ហុត្វា ចរន្តិ, មយា ខិត្តមត្តេ ជាលំ អាទាយ កណ្ដកគុម្ពេ បក្ខិបិត្វា គច្ឆន្តិ, ន ខោ បនេតេ សព្ពកាលមេវ សម្មោទមានា វិហរិស្សន្តិ, ត្វំ មា ចិន្តយិ, យទា តេ វិវទិស្សន្តិ, តទា តេ សព្ពេវ អាទាយ តវ មុខំ ហាសយមានោ អាគច្ឆិស្សាមី”តិ វត្វា ភរិយាយ គាថំ អាហ –

១១។

“សម្មោទមានា គច្ឆន្តិ, ជាលមាទាយ បក្ខិនោ;

យទា តេ វិវទិស្សន្តិ, តទា ឯហិន្តិ មេ វស”ន្តិ។

តត្ថ យទា តេ វិវទិស្សន្តីតិ យស្មិំ កាលេ តេ វដ្ដកា នានាលទ្ធិកា នានាគាហា ហុត្វា វិវទិស្សន្តិ, កលហំ ករិស្សន្តីតិ អត្ថោ។ តទា ឯហិន្តិ មេ វសន្តិ តស្មិំ កាលេ សព្ពេបិ តេ មម វសំ អាគច្ឆិស្សន្តិ។ អថាហំ តេ គហេត្វា តវ មុខំ ហាសយន្តោ អាគច្ឆិស្សាមីតិ ភរិយំ សញ្ញាបេសិ។

កតិបាហស្សច បន អច្ចយេន ឯកោ វដ្ដកោ គោចរភូមិំ ឱតរន្តោ អសល្លក្ខេត្វា អញ្ញស្ស សីសំ អក្កមិ, ឥតរោ “កោ មំ សីសេ អក្កមី”តិ កុជ្ឈិ “អហំ អសល្លក្ខេត្វា អក្កមិំ, មា កុជ្ឈី”តិ វុត្តេបិ កុជ្ឈិយេវ។ តេ បុនប្បុនំ កថេន្តា “ត្វមេវ មញ្ញេ ជាលំ ឧក្ខិបសី”តិ អញ្ញមញ្ញំ វិវាទំ ករិំសុ។ តេសុ វិវទន្តេសុ ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ “វិវាទកេ សោត្ថិភាវោ នាម នត្ថិ, ឥទានិ តេ ជាលំ ន ឧក្ខិបិស្សន្តិ, តតោ មហន្តំ វិនាសំ បាបុណិស្សន្តិ, សាកុណិកោ ឱកាសំ លភិស្សតិ, មយា ឥមស្មិំ ឋានេ ន សក្កា វសិតុ”ន្តិ។ សោ អត្តនោ បរិសំ អាទាយ អញ្ញត្ថ គតោ។ សាកុណិកោបិ ខោ កតិបាហច្ចយេន អាគន្ត្វា វដ្ដកវស្សិតំ វស្សិត្វា តេសំ សន្និបតិតានំ ឧបរិ ជាលំ ខិបិ។ អថេកោ វដ្ដកោ “តុយ្ហំ កិរ ជាលំ ឧក្ខិបន្តស្សេវ មត្ថកេ លោមានិ បតិតានិ, ឥទានិ ឧក្ខិបា”តិ អាហ។ អបរោ “តុយ្ហំ កិរ ជាលំ ឧក្ខិបន្តស្ស ទ្វីសុ បក្ខេសុ បត្តានិ បតិតានិ, ឥទានិ ឧក្ខិបា”តិ អាហ។ ឥតិ តេសំ “ត្វំ ឧក្ខិប, ត្វំ ឧក្ខិបា”តិ វទន្តានញ្ញេវ សាកុណិកោ ជាលំ ឧក្ខិបិត្វា សព្ពេវ តេ ឯកតោ កត្វា បច្ឆិំ បូរេត្វា ភរិយំ ហាសយមានោ គេហំ អគមាសិ។

សត្ថា “ឯវំ មហារាជ ញាតកានំ កលហោ នាម ន យុត្តោ, កលហោ វិនាសមូលមេវ ហោតី”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា អបណ្ឌិតវដ្ដកោ ទេវទត្តោ អហោសិ, បណ្ឌិតវដ្ដកោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សម្មោទមានជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៣៤] ៤. មច្ឆជាតកវណ្ណនា

ន មំ សីតំ ន មំ ឧណ្ហន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ សត្ថា តំ ភិក្ខុំ “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ។ “កេនាសិ ឧក្កណ្ឋាបិតោ”តិ? “បុរាណទុតិយិកា មេ, ភន្តេ, មធុរហត្ថរសា, តំ ជហិតុំ ន សក្កោមី”តិ។ អថ នំ សត្ថា “ភិក្ខុ ឯសា ឥត្ថី តវ អនត្ថការិកា, បុព្ពេបិ ត្វំ ឥមំ និស្សាយ មរណំ បាបុណន្តោ មំ អាគម្ម មរណា មុត្តោ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស បុរោហិតោ អហោសិ។ តទា កេវដ្ដា នទិយំ ជាលំ ខិបិំសុ។ អថេកោ មហាមច្ឆោ រតិវសេន អត្តនោ មច្ឆិយា សទ្ធិំ កីឡមានោ អាគច្ឆតិ។ តស្ស សា មច្ឆី បុរតោ គច្ឆមានា ជាលគន្ធំ ឃាយិត្វា ជាលំ បរិហរមានា គតា។ សោ បន កាមគិទ្ធោ លោលមច្ឆោ ជាលកុច្ឆិមេវ បវិដ្ឋោ។ កេវដ្ដា តស្ស ជាលំ បវិដ្ឋភាវំ ញត្វា ជាលំ ឧក្ខិបិត្វា មច្ឆំ គហេត្វា អមារេត្វាវ វាលិកាបិដ្ឋេ ខិបិត្វា “ឥមំ អង្គារេសុ បចិត្វា ខាទិស្សាមា”តិ អង្គារេ ករោន្តិ, សូលំ តច្ឆេន្តិ។ មច្ឆោ “ឥមំ អង្គារតាបំ វា សូលវិជ្ឈនំ វា អញ្ញំ វា បន ទុក្ខំ ន មំ កិលមេតិ, យំ បនេសា មច្ឆី ‘អញ្ញំ សោ នូន រតិយា គតោ’តិ មយិ ទោមនស្សំ អាបជ្ជតិ, តទេវ មំ ពាធតី”តិ បរិទេវមានោ ឥមំ គាថមាហ –

៣៤។

“ន មំ សីតំ ន មំ ឧណ្ហំ ន មំ ជាលស្មិ ពាធនំ;

យញ្ច មំ មញ្ញតេ មច្ឆី, អញ្ញំ សោ រតិយា គតោ”តិ។

តត្ថ ន មំ សីតំ ន មំ ឧណ្ហន្តិ មច្ឆានំ ឧទកា នីហដកាលេ សីតំ ហោតិ, តស្មិំ វិគតេ ឧណ្ហំ ហោតិ, តទុភយម្បិ សន្ធាយ “ន មំ សីតំ ន មំ ឧណ្ហំ ពាធតី”តិ បរិទេវតិ។ យម្បិ អង្គារេសុ បចនមូលកំ ទុក្ខំ ភវិស្សតិ, តម្បិ សន្ធាយ “ន មំ ឧណ្ហ”ន្តិ បរិទេវតេវ។ ន មំ ជាលស្មិ ពាធនន្តិ យម្បិ មេ ជាលស្មិំ ពាធនំ អហោសិ, តម្បិ មំ ន ពាធេតីតិ បរិទេវតិ។ “យញ្ច ម”ន្តិអាទីសុ អយំ បិណ្ឌត្ថោ – សា មច្ឆី មម ជាលេ បតិតស្ស ឥមេហិ កេវដ្ដេហិ គហិតភាវំ អជានន្តី មំ អបស្សមានា “សោ មច្ឆោ ឥទានិ អញ្ញំ មច្ឆិំ កាមរតិយា គតោ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេតិ, តំ តស្សា ទោមនស្សប្បត្តាយ ចិន្តនំ មំ ពាធតីតិ វាលិកាបិដ្ឋេ និបន្នោ បរិទេវតិ។

តស្មិំ សមយេ បុរោហិតោ ទាសបរិវុតោ ន្ហានត្ថាយ នទីតីរំ អាគតោ។ សោ បន សព្ពរុតញ្ញូ ហោតិ។ តេនស្ស មច្ឆបរិទេវនំ សុត្វា ឯតទហោសិ “អយំ មច្ឆោ កិលេសវសេន បរិទេវតិ, ឯវំ អាតុរចិត្តោ ខោ បនេស មិយមានោ និរយេយេវ និព្ពត្តិស្សតិ, អហមស្ស អវស្សយោ ភវិស្សាមី”តិ កេវដ្ដានំ សន្តិកំ គន្ត្វា “អម្ភោ, តុម្ហេ អម្ហាកំ ឯកទិវសម្បិ ព្យញ្ជនត្ថាយ មច្ឆំ ន ទេថា”តិ អាហ។ កេវដ្ដា “កិំ វទេថ, សាមិ, តុម្ហាកំ រុច្ចនកមច្ឆំ គណ្ហិត្វា គច្ឆថា”តិ អាហំសុ។ “អម្ហាកំ អញ្ញេន កម្មំ នត្ថិ, ឥមំយេវ នោ ទេថា”តិ។ “គណ្ហថ សាមី”តិ។ ពោធិសត្តោ តំ ឧភោហិ ហត្ថេហិ គហេត្វា នទីតីរេ និសីទិត្វា “អម្ភោ មច្ឆ, សចេ តាហំ អជ្ជ ន បស្សេយ្យំ, ជីវិតក្ខយំ បាបុណេយ្យាសិ, ឥទានិ ឥតោ បដ្ឋាយ មា កិលេសវសិកោ អហោសី”តិ ឱវទិត្វា ឧទកេ វិស្សជ្ជេត្វា នគរំ បាវិសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ។ សត្ថាបិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មច្ឆី បុរាណទុតិយិកា អហោសិ, មច្ឆោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ, បុរោហិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មច្ឆជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៣៥] ៥. វដ្ដកជាតកវណ្ណនា

សន្តិ បក្ខា អបតនាតិ ឥទំ សត្ថា មគធេសុ ចារិកំ ចរមានោ ទាវគ្គិនិព្ពានំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ សត្ថា មគធេសុ ចារិកំ ចរមានោ អញ្ញតរស្មិំ មគធគាមកេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ ភិក្ខុគណបរិវុតោ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។ តស្មិំ សមយេ មហាទាវោ ឧដ្ឋហិ, បុរតោ ច បច្ឆតោ ច ពហូ ភិក្ខូ ជិស្សន្តិ, សោបិ ខោ អគ្គិ ឯកធូមោ ឯកជាលោ ហុត្វា អវត្ថរមានោ អាគច្ឆតេវ។ តត្ថេកេ បុថុជ្ជនភិក្ខូ មរណភយភីតា “បដគ្គិំ ទស្សាម, តេន ទឌ្ឍដ្ឋានំ ឥតរោ អគ្គិ ន ឱត្ថរិស្សតី”តិ អរណិសហិតំ នីហរិត្វា អគ្គិំ ករោន្តិ។

ᩋᨷᩁᩮ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩁᩮᩣᨳ, ᨣᨣᨶᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ, ᨷᩣᨧᩦᨶᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩩᨲᩮᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩉᩔᩁᩴᩈᩥᨷᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᩈᩪᩁᩥᨿᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ, ᩅᩮᩃᩣᨿ ᨲᩦᩁᩮ ᨮᩥᨲᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ, ᩈᩥᨶᩮᩁᩩᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩣ ᩈᩥᨶᩮᩁᩩᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᨴᩮᩅᨠᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨶᩮᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᨷᨭᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨴᩮᨾᩣ’ᨲᩥ ᩅᨴᨳ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨻᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨳ, ᩑᨳ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨧ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩈᨻᩃᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᩉᩣᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨴᩮᩈᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨴᩣᩅᨣ᩠ᨣᩥ ᩋᨽᩥᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩁᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨮᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨷᨴᩮᩈᩔ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩮᩣᩊᩈᨠᩁᩦᩈᨾᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩮ ᩒᨷᩥᩃᩣᨷᩥᨲᨲᩥᨱᩩᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥ, ᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᨠᩁᩦᩈᨾᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ᪨

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨣᩩᨱᨠᨳᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥᩴᩈᩩ – “ᩋᩉᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨣᩩᨱᩣ ᨶᩣᨾ, ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨶᩣᨾ ᩋᨧᩮᨲᨶᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨮᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨴᨠᩮ ᨲᩥᨱᩩᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᨲᩥ, ᩋᩉᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩴ ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨻᩃᩴ, ᨿᩴ ᩍᨾᩴ ᨽᩪᨾᩥᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩈ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᨷᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᨠᩈᨧ᩠ᨧᨻᩃᩴ᪨ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᨷᨴᩮᩈᩮ ᩈᨠᩃᩮᨷᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨶ ᨩᩃᩥᩔᨲᩥ, ᨠᨷ᩠ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨿᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨧᨲᩩᨣ᩠ᨣᩩᨱᩴ ᩈᩘ᩠ᨥᩣᨭᩥᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᨷᩮᩈᩥ, ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩴ ᩋᩣᨽᩩᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩮᩣᨷᩥ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩋᨳ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩍᨴᩴ ᨲᩣᩅ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨷᩣᨠᨭᩴ, ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ, ᨲᩴ ᨶᩮᩣ ᨷᩣᨠᨭᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩋᩣᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨾᨣᨵᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨷᨴᩮᩈᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨠᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ ᩋᨱ᩠ᨯᨠᩮᩣᩈᩴ ᨷᨴᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨾᩉᩣᨣᩮᨱ᩠ᨯᩩᨠᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨠᨷᩮᩣᨲᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨠᩩᩃᩣᩅᨠᩮ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨡᨲᩩᨱ᩠ᨯᨠᩮᨶ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩮᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨷᨠ᩠ᨡᩮ ᨷᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨣᨾᨶᨻᩃᩴ ᩅᩣ ᨷᩣᨴᩮ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩃᩮᨶ ᨣᨾᨶᨻᩃᩴ ᩅᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨲᨬ᩠ᨧ ᨷᨴᩮᩈᩴ ᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩮ ᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩮ ᨴᩣᩅᨣ᩠ᨣᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨾᨿᩮ ᨾᩉᩣᩁᩅᩴ ᩁᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨷᨴᩮᩈᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨ ᩈᨠᩩᨱᩈᩘ᩠ᨥᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩩᩃᩣᩅᨠᩮᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩁᨱᨽᨿᨲᨩ᩠ᨩᩥᨲᩣ ᩅᩥᩁᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᨷᩃᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔᨷᩥ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨾᩁᨱᨽᨿᨽᩦᨲᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩃᩣᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᩃᩣᩅᨠᩮ ᨶᩥᨷᨶ᩠ᨶᨠᩮᩣᩅ ᨣᩦᩅᩴ ᨷᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩈᨧᩮ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩮ ᨷᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨣᨾᨶᨻᩃᩴ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᩏᨷ᩠ᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩴ᪨ ᩈᨧᩮ ᨷᩣᨴᩮ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩃᩮᨶ ᨣᨾᨶᨻᩃᩴ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᨷᨴᩅᩣᩁᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩴ᪨ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣᨷᩥ ᨾᩮ ᨾᩁᨱᨽᨿᨽᩦᨲᩣ ᨾᩴ ᩑᨠᨠᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨷᩃᩣᨲᩣ᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨭᩥᩈᩁᨱᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨲᩣᨱᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᩈᩁᨱᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᨿᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ “ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᩦᩃᨣᩩᨱᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨣᩩᨱᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩮᩣ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᨾᩪᩃᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨵᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩩᨴ᩠ᨴᨿᨠᩣᩁᩩᨬ᩠ᨬᨡᨶ᩠ᨲᩥᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩈᨾᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣᩅᨶᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮᩉᩥ ᨧ ᨷᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨣᩩᨱᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨾᨿᩥ ᨧᩣᨷᩥ ᩑᨠᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᩴᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᩈᨽᩣᩅᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨧᩮᩅ ᨲᩮᩉᩥ ᨷᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩮ ᨧ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨿᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩈᨽᩣᩅᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᩍᨵ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᨲᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᩮᩈᨷᨠ᩠ᨡᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

“ອຕ຺ຖິ ໂລເກ ສີລຄຸໂຓ, ສຈ຺ຈໍ ໂສເຈຍ຺ຍນຸທ຺ທຍາ;

ເຕນ ສຈ຺ເຈນ ກາຫາມິ, ສຈ຺ຈກິຣິຍມນຸຕ຺ຕຣໍ.

“ອາວຊ຺ຊິຕ຺ວາ ທມ຺ມພລໍ, ສຣິຕ຺ວາ ປຸພ຺ພເກ ຊິເນ;

ສຈ຺ຈພລມວສ຺ສາຍ, ສຈ຺ຈກິຣິຍມກາສຫ”ນ຺ຕິ (ຈຣິຍາ. ໓.໘໙-໙໐);

ອຖ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອຕີເຕ ປຣິນິພ຺ພຸຕານໍ ພຸທ຺ທານໍ ຄຸເຓ ອາວຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນິ ວິຊ຺ຊມານໍ ສຈ຺ຈສພາວໍ ອາຣພ຺ພ ສຈ຺ຈກິຣິຍໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໓ັ.

“ສນ຺ຕິ ປກ຺ຂາ ອປຕ຺ຕນາ, ສນ຺ຕິ ປາທາ ອວຎ຺ຈນາ;

ມາຕາປິຕາ ຈ ນິກ຺ຂນ຺ຕາ, ຊາຕເວທ ປຏິກ຺ກມາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສນ຺ຕິ ປກ຺ຂາ ອປຕ຺ຕນາຕິ ມຍ຺ຫໍ ປກ຺ຂາ ນາມ ອຕ຺ຖິ ອຸປລພ຺ພນ຺ຕິ, ໂນ ຈ ໂຂ ສກ຺ກາ ເຕຫິ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ອາກາເສນ ຄນ຺ຕຸນ຺ຕິ ອປຕ຺ຕນາ. ສນ຺ຕິ ປາທາ ອວຎ຺ຈນາຕິ ປາທາປິ ເມ ອຕ຺ຖິ, ເຕຫິ ປນ ຈງ຺ກມິຕ຺ວາ ປທຈາຣວເສນ ຄນ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ກາຕິ ອວຎ຺ຈນາ. ມາຕາປິຕາ ຈ ນິກ຺ຂນ຺ຕາຕິ ເຍ ຈ ມໍ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ເນຍ຺ຍຸໍ, ເຕປິ ມຣຓພເຍນ ມາຕາປິຕໂຣ ນິກ຺ຂນ຺ຕາ. ຊາຕເວທາຕິ ອຄ຺ຄິ ອາລປຕິ. ໂສ ຫິ ຊາໂຕວ ເວທຍຕິ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ຕສ຺ມາ “ຊາຕເວໂທ”ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ປຏິກ຺ກມາຕິ ປຏິກ຺ກມ ນິວຕ຺ຕາຕິ ຊາຕເວທໍ ອາຓາເປຕິ.

ອິຕິ ມຫາສຕ຺ໂຕ “ມມ ປກ຺ຂານໍ ອຕ຺ຖິພາໂວ, ເຕ ຈ ປສາເຣຕ຺ວາ ອາກາເສ ອປຕ຺ຕນພາໂວ, ປາທານໍ ອຕ຺ຖິພາໂວ, ເຕ ຈ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອວຎ຺ຈນພາໂວ, ມາຕາປິຕູນໍ ມໍ ກຸລາວເກເຍວ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ປລາຕພາໂວ ຈ ສຈ຺ຈາ ສພາວພູຕາເຍວ, ຊາຕເວທ, ເອເຕນ ສຈ຺ເຈນ ຕ຺ວໍ ອິໂຕ ປຏິກ຺ກມາ”ຕິ ກຸລາວເກ ນິປນ຺ນໂກວ ສຈ຺ຈກິຣິຍໍ ອກາສິ. ຕສ຺ສ ສຫ ສຈ຺ຈກິຣິຍາຍ ໂສຬສກຣີສມຕ຺ເຕ ຐາເນ ຊາຕເວໂທ ປຏິກ຺ກມິ. ປຏິກ຺ກມນ຺ໂຕ ຈ ນ ຌາຍມາໂນ ອຐ຺ຐາ ຄໂຕ, ອຸທເກ ປນ ໂອປິລາປິຕາ ອຸກ຺ກາ ວິຍ ຕດ຺ເຖວ ນິພ຺ພາຍິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ –

“ສຫ ສຈ຺ເຈ ກເຕ ມຍ຺ຫໍ, ມຫາປຊ຺ຊລິໂຕ ສິຂີ;

ចខេដ្ឋមិ សោឡអម កឹមោតិ, ស្តក់ បត្វា ឃឆា មិលិ”តិ॰ (ចរិយា॰ ១॰ប័១);

ត់ បត ជាតិ មកលេមិ ត្លយស៊ិ កបេ្យ អក្កិភា អតកិកចតឹឃត្តា កប្បដ្ឋិឃបិឋិហារិឃំ ភាយ ឌាត់॰ ៤ច់ ខៅឋិមខេត្តា មន្ទកិរិឃំ កត្វា ឌឹឋិតបរិយេឃាមាខេត ឃឆាកយុំ កខេតា॰

មត្វា “ត, កិក្ខូខេច, ត្លយស្ស ចតស្ស អក្កិភា អតខេឡ្លាត្វរល់ ៤តរហិ យឃ៉ាឌាល់, ខេបិរាល់ បខេតត់ ចដ្ឋខេបិតកកាលេ យឃ្យខេយច មន្ទឌាល”ត្តិ ត្លយំ ឆេយ្យខេមត់ អាហរិត្វា មន្ទាតិ បកាខេមមិ॰ មន្ទបរិយេឃាមាខេត ខេកខិ ខេមាតាបត្ត អខេហមុំ, ខេកខិ មកឌាកាយិខេភា, ខេកខិ អភាកាយិខេភា, ខេកខិ អរហត្តំ បត្តាតិ॰ មត្វាបិ អត្យមត្ថិ ឈខេដត្វា ឌាតក់ មខេយាឆាខេតមិ – “តដា យាតាបិតខេរា ៤តរហិ យាតាបិតខេរាច អខេហមុំ, ចដ្ឋករាឌា បត អហខេយច អខេហាមិ”ត្តិ॰

ចដ្ឋកឌាតកចណ្ណភា បឋ្មមា॰

[១៦៤] ៤॰ មក្យលឌាតកចណ្ណភា

ឃំ តិយ្យិតាតិ ត្លត់ មត្វា ខេឌតចខេត ចិហខេត្តា ឆេដ្ឋបណ្ណមាល់ កិក្ខុ អារក្ខ កខេឆមិ॰ ៤ខេកា កិរ កិក្ខុ មត្ថ្វ មត្តិខេក កយ្ហដ្ឋាត់ កខេហត្វា ខេឌតចតខេតា តិក្ខុយ្យ ខេកាមខេលម្យ ៤ក់ បន្ទត្តកាយំ តិយ្យាឃ ៤កស៊ិ អខេឡ្លាខេមភាមខេត ចមតិ॰ អឆស្ស បឆេយាខេមខេឃច បណ្ណមាលី ឆេឃ្ញ៉ា॰ ខេមា “បណ្ណមាលី ខេយ ឆេដ្ឋា, ទ្យក្ខុ ចមាយី”តិ យត្យុ្យាត់ អាចិក្ខិ॰ យត្យុ្យា “ត្លឌាតិ ខេភា ខេលត្តំ បរិមុក្ខុ, ខេកឆាខេរ បិខេឃត្វា កិរិយ្យាយ”, តស៊ិ បិឃិខេត “ឌឹឌ ចបិត្វា”, ឌឹខេឌ ចុខេត្ត “ចតិ កត្វា”, ចតិឃា កតាឃ “តិដ្ឋាឃិត្វា, លិឃិត្វា, យដ្ឋិត្វា”តិ ៤ច់ ត់ ត់ កយុំ អបឌិមត្តាខេឃច ខេតយាមំ ឌឹតិភាខេយមុំ॰ ខេមា កិក្ខុ ខេតយាមំ អខេឡ្លាកាខេម ទ្យក្ខុ ចមខេត្តា កយ្ហដ្ឋាត់ ចខេឆ្ឋត្វា ចិខេមមំ តិត្តាខេត្តត្យំ ភាមក្ខិ॰ បចារខេត្វា បត មត្ថ្វ មត្តិក់ កត្វា ចត្ថិត្វា ៤កយត្តំ តិមិឌិ॰ មត្វា ខេតត មត្ថិ បឌិមត្តារំ កត្វា “កិ កិក្ខុ មុខេលត ចយ្យិចុខេត្វាមិ, កយ្ហដ្ឋាត់ ខេត យត្វក់ បត្ត”ត្តិ បុច្ឆិ॰ ខេមា ត់ បចត្តិ អាចិក្ខិត្វា “ខេមភាមតមប្បាឃស្ស ខេយ អភាខេចត កយ្ហដ្ឋាត់ យត្វក់ ត បត្ត”ត្តិ អាហ॰ មត្វា “បុខេត្ត កិក្ខុ តិរច្ឆាភកតាបិ អត្តខេភា មប្បាឃាមប្បាយំ ឌាតិមុ, ត្វំ កស្មា ត អឡ្លាមី”តិ ចត្វា អតីត់ អាហរិ॰

អតីខេត ពារាណមិឃំ ព្រហ្មខេឌត្តេ រឌ្ជ កាខេរខេត្ត ខៅឋិមខេត្តា មក្យលខេយាតិឃំ តិព្វត្តិត្វា មក្យលមដ្ឋបរិចុខេតា អរខេឡ្លាឃតខេត មាលាចិឌបមយ្យត្តំ យហាទ្យក្ខុ តិយ្យាឃ ចមតិ॰ អខេឆកឌិចមំ តស្ស ទ្យក្ខុស្ស មាលាមុ អឡ្លាយឡ្លា ឈំមត្តិមុ ទ្យណ្ណំ បតតិ, ឆេ្វយា ស្ត្ថាតិ॰ ត់ ឌិស្វា ខៅឋិមខេត្តា ចិខេត្តមិ “ត្លយា ខេទ្ល មាលា ៤ច់ ឈំមយាភា អក្កិ ចិស្សខេជ្ជស្សត្តិ, ខេមា បតិត្វា បុរាណបណ្ណាតិ កល្ហិស្សតិ, តខេតា បដ្ឋាឃ ត្លយយ្បិ ទ្យក្ខុ ឈាខេបស្សតិ, ត មក្កា ត្លឆ អខេយត្វ៉ា ចមិត់, ត្លខេតា បលិឃិត្វា អឡ្លាត្វ កត្យុំ ចដ្ឋតី”តិ॰ ខេមា មក្យលមដ្ឋស្ស ត្លយំ កាឆយាហ –

“យំ និស្សិតា ជគតិរុហំ វិហង្គមា, ស្វាយំ អគ្គិំ បមុញ្ចតិ;

ទិសា ភជថ វក្កង្គា, ជាតំ សរណតោ ភយ”ន្តិ។

តត្ថ ជគតិរុហន្តិ ជគតិ វុច្ចតិ បថវី, តត្ថ ជាតត្តា រុក្ខោ “ជគតិរុហោ”តិ វុច្ចតិ។ វិហង្គមាតិ វិហំ វុច្ចតិ អាកាសំ, តត្ថ គមនតោ បក្ខី “វិហង្គមា”តិ វុច្ចន្តិ។ ទិសា ភជថាតិ ឥមំ រុក្ខំ មុញ្ចិត្វា ឥតោ បលាយន្តា ចតស្សោ ទិសា ភជថ។ វក្កង្គាតិ សកុណេ អាលបតិ។ តេ ហិ ឧត្តមង្គំ គលំ កទាចិ កទាចិ វង្កំ ករោន្តិ, តស្មា “វក្កង្គា”តិ វុច្ចន្តិ។ វង្កា វា តេសំ ឧភោសុ បស្សេសុ បក្ខា ជាតាតិ វក្កង្គា។ ជាតំ សរណតោ ភយន្តិ អម្ហាកំ អវស្សយរុក្ខតោ ភយំ ជាតំ, ឯថ អញ្ញត្ថ គច្ឆាមាតិ។

ពោធិសត្តស្ស វចនករា បណ្ឌិតសកុណា តេន សទ្ធិំ ឯកប្បហារេនេវ ឧប្បតិត្វា អញ្ញត្ថ គតា។ យេ បន អបណ្ឌិតា, តេ “ឯវមេវ ឯស ពិន្ទុមត្តេ ឧទកេ កុម្ភីលេ បស្សតី”តិ តស្ស វចនំ អគ្គហេត្វា តត្ថេវ វសិំសុ។ តតោ ន ចិរស្សេវ ពោធិសត្តេន ចិន្តិតាការេនេវ អគ្គិ និព្ពត្តិត្វា តំ រុក្ខំ អគ្គហេសិ។ ធូមេសុ ច ជាលាសុ ច ឧដ្ឋិតាសុ ធូមន្ធា សកុណា អញ្ញត្ថ គន្តុំ នាសក្ខិំសុ, អគ្គិម្ហិ បតិត្វា បតិត្វា វិនាសំ បាបុណិំសុ។

សត្ថា “ឯវំ ភិក្ខុ បុព្ពេ តិរច្ឆានគតាបិ រុក្ខគ្គេ វសន្តា អត្តនោ សប្បាយាសប្បាយំ ជានន្តិ, ត្វំ កស្មា ន អញ្ញាសី”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ។ សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋិតោ។ សត្ថាបិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ពោធិសត្តស្ស វចនករា សកុណា ពុទ្ធបរិសា អហេសុំ, បណ្ឌិតសកុណោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សកុណជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៣៧] ៧. តិត្តិរជាតកវណ្ណនា

យេ វុឌ្ឍមបចាយន្តីតិ ឥទំ សត្ថា សាវត្ថិំ គច្ឆន្តោ សារិបុត្តត្ថេរស្ស សេនាសនបដិពាហិតំ អារព្ភ កថេសិ។ អនាថបិណ្ឌិកេន ហិ វិហារំ ការេត្វា ទូតេ បេសិតេ សត្ថា រាជគហា និក្ខមិត្វា វេសាលិំ បត្វា តត្ថ យថាភិរន្តំ វិហរិត្វា “សាវត្ថិំ គមិស្សាមី”តិ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។ តេន ច សមយេន ឆព្ពគ្គិយានំ អន្តេវាសិកា បុរតោ បុរតោ គន្ត្វា ថេរានំ សេនាសនេសុ អគ្គហិតេស្វេវ “ឥទំ សេនាសនំ អម្ហាកំ ឧបជ្ឈាយស្ស, ឥទំ អាចរិយស្ស, ឥទំ អម្ហាកមេវ ភវិស្សតី”តិ សេនាសនានិ បលិពុន្ធន្តិ។ បច្ឆា អាគតា ថេរា សេនាសនានិ ន លភន្តិ។ សារិបុត្តត្ថេរស្សាបិ អន្តេវាសិកា ថេរស្ស សេនាសនំ បរិយេសន្តា ន លភិំសុ។ ថេរោ សេនាសនំ អលភន្តោ សត្ថុ សេនាសនស្ស អវិទូរេ

ឯកស្មិំ រុក្ខមូលេ និសជ្ជាយ ច ចង្កមេន ច រត្តិំ វីតិនាមេសិ។ សត្ថា បច្ចូសសមយេ និក្ខមិត្វា ចង្កមិ, ថេរោបិ ចង្កមិ។ “កោ ឯសោ”តិ? “អហំ, ភន្តេ, សារិបុត្តោ”តិ។ “សារិបុត្ត, ឥមាយ វេលាយ ឥធ កិំ ករោសី”តិ? “សោ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ”។ សត្ថា ថេរស្ស វចនំ សុត្វា “ឥទានិ តាវ មយិ ជីវន្តេយេវ ភិក្ខូ អញ្ញមញ្ញំ អគារវា អប្បតិស្សា វិហរន្តិ, បរិនិព្ពុតេ កិំ នុ ខោ ករិស្សន្តី”តិ អាវជ្ជេន្តស្ស ធម្មសំវេគោ ឧប្បជ្ជិ។

សោ បភាតាយ រត្តិយា ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា ភិក្ខូ បុច្ឆិ “សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បុរតោ បុរតោ គន្ត្វា ថេរានំ ភិក្ខូនំ សេនាសនំ បដិពាហន្តី”តិ។ “សច្ចំ, ភគវា”តិ? តតោ ឆព្ពគ្គិយេ គរហិត្វា ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ “កោ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, អគ្គាសនំ អគ្គោទកំ អគ្គបិណ្ឌំ អរហតី”តិ? ឯកច្ចេ “ខត្តិយកុលា បព្ពជិតោ”តិ អាហំសុ, ឯកច្ចេ “ព្រាហ្មណកុលា, គហបតិកុលា បព្ពជិតោ”តិ, អបរេ “វិនយធរោ, ធម្មកថិកោ, បឋមស្ស ឈានស្ស លាភី, ទុតិយស្ស, តតិយស្ស, ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី”តិ។ អបរេ “សោតាបន្នោ, សកទាគាមី, អនាគាមី, អរហា, តេវិជ្ជោ, ឆឡភិញ្ញោ”តិ អាហំសុ។ ឯវំ តេហិ ភិក្ខូហិ អត្តនោ អត្តនោ រុចិវសេន អគ្គាសនាទិរហានំ កថិតកាលេ សត្ថា អាហ – “ន, ភិក្ខវេ, មយ្ហំ សាសនេ អគ្គាសនាទីនិ បត្វា ខត្តិយកុលា បព្ពជិតោ បមាណំ, ន ព្រាហ្មណកុលា បព្ពជិតោ, ន គហបតិកុលា បព្ពជិតោ, ន វិនយធរោ, ន សុត្តន្តិកោ, ន អាភិធម្មិកោ, ន បឋមជ្ឈានាទិលាភិនោ, ន សោតាបន្នាទយោ បមាណំ, អថ ខោ, ភិក្ខវេ, មយ្ហំ សាសនេ យថាវុឌ្ឍំ អភិវាទនំ បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ជលិកម្មំ សាមីចិកម្មំ កាតព្ពំ, អគ្គាសនំ អគ្គោទកំ អគ្គបិណ្ឌោ លទ្ធព្ពោ។ ឥទមេត្ថ បមាណំ។ តស្មា វុឌ្ឍតរោ ភិក្ខុ ឯតេសំ អនុច្ឆវិកោ។ ឥទានិ ខោ បន, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ មយ្ហំ អគ្គសាវកោ អនុធម្មចក្កប្បវត្តកោ មមានន្តរំ សេនាសនំ លទ្ធុំ អរហតិ, សោ ឥមំ រត្តិំ សេនាសនំ អលភន្តោ រុក្ខមូលេ វីតិនាមេសិ, តុម្ហេ ឥទានេវ ឯវំ អគារវា អប្បតិស្សា, គច្ឆន្តេ គច្ឆន្តេ កាលេ កិន្តិ កត្វា វិហរិស្សថា”តិ។ អថ នេសំ ឱវាទទានត្ថាយ “បុព្ពេ, ភិក្ខវេ, តិរច្ឆានគតាបិ ‘ន ខោ បនេតំ អម្ហាកំ បតិរូបំ, យំ មយំ អញ្ញមញ្ញំ អគារវា អប្បតិស្សា អសភាគវុត្តិនោ វិហរេយ្យាម, អម្ហេសុ មហល្លកតរំ ជានិត្វា តស្ស អភិវាទនាទីនិ ករិស្សាមា’តិ សាធុកំ វីមំសិត្វា ‘អយំ នោ មហល្លកោ’តិ ញត្វា តស្ស អភិវាទនាទីនិ កត្វា ទេវបថំ បូរយមានា គតា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ហិមវន្តប្បទេសេ ឯកំ មហានិគ្រោធំ ឧបនិស្សាយ តយោ សហាយា វិហរិំសុ – តិត្តិរោ, មក្កដោ, ហត្ថីតិ។ តេ អញ្ញមញ្ញំ អគារវា អប្បតិស្សា អសភាគវុត្តិនោ អហេសុំ។ អថ នេសំ ឯតទហោសិ “ន យុត្តំ អម្ហាកំ ឯវំ វិហរិតុំ, យំនូន មយំ យោ នោ មហល្លកតរោ, តស្ស អភិវាទនាទីនិ ករោន្តា វិហរេយ្យាមា”តិ។ “កោ បន នោ មហល្លកតរោ”តិ ចិន្តេន្តា ឯកទិវសំ “អត្ថេសោ ឧបាយោ”តិ តយោបិ ជនា និគ្រោធមូលេ និសីទិត្វា តិត្តិរោ ច មក្កដោ ច ហត្ថិំ បុច្ឆិំសុ “សម្ម ហត្ថិ, ត្វំ ឥមំ និគ្រោធរុក្ខំ កិត្តកកាលតោ បដ្ឋាយ ជានាសី”តិ? សោ អាហ “សម្មា, អហំ តរុណបោតកកាលេ ឥមំ និគ្រោធគច្ឆំ អន្តរសត្ថីសុ កត្វា គច្ឆាមិ, អវត្ថរិត្វា ឋិតកាលេ ច បន មេ ឯតស្ស អគ្គសាខា នាភិំ ឃដ្ដេតិ, ឯវាហំ ឥមំ គច្ឆកាលតោ បដ្ឋាយ ជានាមី”តិ។ បុន ឧភោបិ ជនា បុរិមនយេនេវ មក្កដំ បុច្ឆិំសុ។ សោ អាហ “អហំ សម្មា មក្កដច្ឆាបកោ សមានោ ភូមិយំ និសីទិត្វា គីវំ ឧក្ខិបិត្វាន ឥមស្ស និគ្រោធបោតកស្ស អគ្គង្កុរេ ខាទាមិ, ឯវាហំ ឥមំ ខុទ្ទកកាលតោ បដ្ឋាយ ជានាមី”តិ។ អថ ឥតរេ ឧភោបិ បុរិមនយេនេវ តិត្តិរំ បុច្ឆិំសុ។ សោ អាហ “សម្មា, បុព្ពេ អសុកស្មិំ ឋានេ មហានិគ្រោធរុក្ខោ អហោសិ, អហំ តស្ស ផលានិ ខាទិត្វា ឥមស្មិំ ឋានេ វច្ចំ

បាតេសិំ, តតោ ឯស រុក្ខោ ជាតោ, ឯវាហំ ឥមំ អជាតកាលតោ បដ្ឋាយ ជានាមិ, តស្មា អហំ តុម្ហេហិ ជាតិយា មហល្លកតរោ”តិ។

ឯវំ វុត្តេ មក្កដោ ច ហត្ថី ច តិត្តិរបណ្ឌិតំ អាហំសុ “សម្ម, ត្វំ អម្ហេហិ មហល្លកតរោ, ឥតោ បដ្ឋាយ មយំ តវ សក្ការគរុការមាននវន្ទនាភិវាទនបច្ចុដ្ឋានអញ្ជលិកម្មសាមីចិកម្មានិ ច ករិស្សាម, ឱវាទេ ច តេ ឋស្សាម, ត្វំ បន ឥតោ បដ្ឋាយ អម្ហាកំ ឱវាទានុសាសនិំ ទទេយ្យាសី”តិ។ តតោ បដ្ឋាយ តិត្តិរោ តេសំ ឱវាទំ អទាសិ, សីលេសុ បតិដ្ឋាបេសិ, សយម្បិ សីលានិ សមាទិយិ។ តេ តយោបិ ជនា បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាយ អញ្ញមញ្ញំ សគារវា សប្បតិស្សា សភាគវុត្តិនោ ហុត្វា ជីវិតបរិយោសានេ ទេវលោកបរាយណា អហេសុំ។ តេសំ តិណ្ណំ សមាទានំ តិត្តិរិយំ ព្រហ្មចរិយំ នាម អហោសិ។

តេ ហិ នាម, ភិក្ខវេ, តិរច្ឆានគតា អញ្ញមញ្ញំ សគារវា សប្បតិស្សា វិហរិំសុ, តុម្ហេ ឯវំ ស្វាក្ខាតេ ធម្មវិនយេ បព្ពជិត្វា កស្មា អញ្ញមញ្ញំ អគារវា អបតិស្សា វិហរថ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឥតោ បដ្ឋាយ តុម្ហាកំ យថាវុឌ្ឍំ អភិវាទនំ បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ជលិកម្មំ សាមីចិកម្មំ, យថាវុឌ្ឍំ អគ្គាសនំ អគ្គោទកំ អគ្គបិណ្ឌំ, ន ឥតោ បដ្ឋាយ ច នវកតរេន វុឌ្ឍតរោ សេនាសនេន បដិពាហិតព្ពោ, យោ បដិពាហេយ្យ, អាបត្តិទុក្កដស្សាតិ ឯវំ សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៧។

“យេ វុឌ្ឍមបចាយន្តិ, នរា ធម្មស្ស កោវិទា;

ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បាសំសា, សម្បរាយេ ច សុគ្គតី”តិ។

តត្ថ យេ វុឌ្ឍមបចាយន្តីតិ ជាតិវុឌ្ឍោ, វយោវុឌ្ឍោ, គុណវុឌ្ឍោតិ តយោ វុឌ្ឍា។ តេសុ ជាតិសម្បន្នោ ជាតិវុឌ្ឍោ នាម, វយេ ឋិតោ វយោវុឌ្ឍោ នាម, គុណសម្បន្នោ គុណវុឌ្ឍោ នាម។ តេសុ គុណសម្បន្នោ វយោវុឌ្ឍោ ឥមស្មិំ ឋានេ “វុឌ្ឍោ”តិ អធិប្បេតោ។ អបចាយន្តីតិ ជេដ្ឋាបចាយិកកម្មេន បូជេន្តិ។ ធម្មស្ស កោវិទាតិ ជេដ្ឋាបចាយនធម្មស្ស កោវិទា កុសលា។ ទិដ្ឋេវ ធម្មេតិ ឥមស្មិំយេវ អត្តភាវេ។ បាសំសាតិ បសំសារហា។ សម្បរាយេ ច សុគ្គតីតិ សម្បរេតព្ពេ ឥមំ លោកំ ហិត្វា គន្តព្ពេ បរលោកេបិ តេសំ សុគតិយេវ ហោតីតិ។ អយំ បនេត្ថ បិណ្ឌត្ថោ – ភិក្ខវេ, ខត្តិយា វា ព្រាហ្មណា វា វេស្សា វា សុទ្ទា វា គហដ្ឋា វា បព្ពជិតា វា តិរច្ឆានគតា វា, យេ កេចិ សត្តា ជេដ្ឋាបចិតិកម្មេ ឆេកា កុសលា គុណសម្បន្នានំ វយោវុឌ្ឍានំ អបចិតិំ ករោន្តិ, តេ ឥមស្មិញ្ច អត្តភាវេ ជេដ្ឋាបចិតិការកាតិ បសំសំ វណ្ណនំ លភន្តិ, កាយស្ស ច ភេទា សគ្គេ និព្ពត្តន្តីតិ។

ឯវំ សត្ថា ជេដ្ឋាបចិតិកម្មស្ស គុណំ កថេត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ហត្ថិនាគោ មោគ្គល្លានោ អហោសិ, មក្កដោ សារិបុត្តោ, តិត្តិរបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

តិក្តិរខាតកចណ្ណតា សត្ថយា៉

[១៦ប័] ប័៉ ខាកខាតកចណ្ណតា

តាន្ធត្តិតិកតិប្បន្ញោតិ ឰតំ សត្ថា ខេតចតេ ចិហរន្តោ ឌីចរចន្តក់ កិក្ខុ អារព្ភ កន្ធេសិ៉ ឲនោ កិរ ខេតចតចាសិកោ កិក្ខុ ឃំកិទ្ធិ ឌីចរេ កព្តត្តិ លេដតឈ្ជូតចិចារលាសិន្តាតាឌំក់ កយ្ញុំ, តព្ថ ស្យកុរសលៅ៉ រសា តាយ ក្យសលតាយ ឌីចរ៌ ចន្ដេតិ, តស្សា "ឌីចរចន្ដោកា" ទេ្វច បញ្ញាយិត្ថ៉ កិំ បនេស កន្ទោតិតិ? ឌិណ្ណូបិរលៅតិកាយុ ហត្ថកយ្ញុំ ឌស្សេត្វា ស្យថស្សិក់ យតាប់ ឌីចរ៌ កព្វា ទេដតបទិសាយាសនេត បិនេ្វាឌេកោត ទឌិត្វា សន្លេត ឈំសិត្វា ង្ខុស់ យត្នញ្ញា កព្វា តិក្ខិបតិ៉ ឌីចរកយ្ញុំ កាតុំ អខាតត្តា កិក្ខុ អហនេត សាងនេក កេហត្វា តស្ស សន្តិក់ អាកន្ត្វា "យមំ ឌីចរ៌ កាតុំ ត ខាតាយ, ឌីចរ៌ នោ កព្វា ឌេថា"តិ ចឌត្តិ៉ រសា "ឌីចរ៌ អាចុសោ ករិយមាត់ ចិនេត តិន្ធាតិ, យឃា កតឌីចរមេច អត្តិ, ឰមេ សាងនេក ឌេបត្វា ត៌ កហិត្វា កន្ធថា"តិ តិហទិត្វា ឌស្សេតិ៉ ខេត តស្ស ចណ្ណសម្បត្តិមេច ឌិស្វា អត្ត៌ អខាតត្តា "ទិរ"ត្តិ សញ្ញាយ អហតសាងនេក ឌីចរចន្ដកស្ស ឌត្វា ត៌ កហិត្វា កន្ធត្តិ៉ ត៌ ខេតហិ ទេធាក់ កិលិន្ធកាលេ ង្ខោហ្យឌេកោត ទេធាចិយមាត់ អត្តនោ បកតិ៌ ឌស្សេតិ, តត្ថ តត្ថ ឌិណ្ណត្ថាត៌ បញ្ញាយតិ, ខេត ចិប្បដិសារិនោ ទោហត្តិ៉ ឲចំ អាកតាកនេត បិនេលៅតិកាហិ ចន្ទោទន្តោ រសា កិក្ខុ សត្ថាត បិកេដៃ ខាទេតា៉

យថា ខេស ខេតចតេ, តថា អញ្ញាតរស្មិំ កាមនេកបិ ឲនោ ឌីចរចន្ដោកា រលោក់ ចន្ទោតិ៉ តស្ស សម្ពត្វា កិក្ខុ "ភន្តេ, ខេតចតេ កិរ ឲនោ ឌីចរចន្ដោកា ឲចំ រលោក់ ចន្ទោតី"តិ អារទោចេសុំ៉ អថស្ស ឲតឌេហាសិ "ហត្ថាហំ, ត៌ តករចាសិក់ ចន្ទោមី"តិ បិនេលៅតិកឌីចរ៌ អតិយតាប់ កព្វា ស្យទត្ថំ ទឌិត្វា ត៌ បារុបិត្វា ខេតចត៌ អកមាសិ៉ ឰតនោ ត៌ ឌិស្វាច រលោក់ ង្ខប្បាឌេត្វា "ភន្តេ, ឰមំ ឌីចរ៌ តុមេហ្ហិ កត"ត្តិ បុច្ឆិ៉ "អាយាចុសោ"តិ៉ "ភន្តេ, ឰមំ ឌីចរ៌ យមំ្ហាំឌេថ, តុមេ្ហអញ្ញា លកិស្សថា"តិ? "អាចុសោ, យមំ កាមចាសិកា ទុល្លកបច្ចយា, ឰមាហំ តុម្ហំហ្ហឌត្វា អត្តតា កិំ បារុបិស្សាមី"តិ? "ភន្តេ, មយ សន្តិកេ អហតសាងកា អត្ថិ, ខេត កេហត្វា តុម្យាក់ ឌីចរ៌ កនោថា"តិ៉ "អាចុសោ, យឃា ឲត្ថ ហត្ថកយ្ញុំ ឌស្សិត៌, តមិ បត ឲចំ ចឌេន្តេ កិំ សក្កា កាតុំ, កហ្យាហិ ត"ត្តិ តស្ស បិនេលៅតិកឌីចរ៌ ឌត្វា អហតសាងនេក អាឌាយ ត៌ ចន្ទោត្វា បក្កាមិ៉ ខេតចតចាសិកោបិ ត៌ ឌីចរ៌ បារុបិត្វា កតិបាហច្ចយេត ង្ខោហ្យឌេកោត ទេធាចន្តោ ឌិណ្ណបិនេលៅតិកភាព៌ ឌិស្វា លជ្ជិទោតា "កាមចាសិឌីចរចន្ដកោត កិរ ខេតចតចាសិកោ ចន្ទិតោតា"តិ តស្ស ចន្ទិតភាវោ សង្ឃមជ្ឈេបាកដៃ ខាទេតា៉

អថេកឌិចសំ កិក្ខុ ធម្មសកាយំ ត៌ កថំ កទេន្តា តិសីឌិំសុ៉ សត្ថា អាកន្ត្វា "កាយ ត្ថុ, កិក្ខុវេ, ឲតរហិ កថាយ សន្តិសិន្នា"តិ បុច្ឆិ៉ ខេត តមត្ថំ អារោចេសុំ៉ សត្ថា "ត, កិក្ខុវេ, ខេតចតចាសី ឌីចរចន្ដកោ ឰឌាតេច អន្ញោ ចន្ទោតិ, បុន្ញេបិ ចន្ទោសិយេថ៉ ត កាមចាសិកោតាបិ ឰឌាតេច ឲស ខេតចតចាសី ឌីចរចន្ដកោ ចន្ទិតោតា, បុន្ញេបិ ចន្ទិតោតាយេថា"តិ ចត្វា អតីត៌ អាហរិ៉

អតីតេ ឲកស្មិំ អរញ្ញាយតនេ ខៅឌិសនេត្វា អញ្ញាតរ៌ បឌុមសរ៌ តិស្សាយ ឌិខេ ចរកាទុក្ខ ទុក្ខឌេចតា ហុត្វា តិន្ទាតិ៉ តឌា អញ្ញាតរស្មិំ

តតិយទិវសេ បន ភិក្ខាចារវេលាយ ឧត្តរំ ឧបាសិកំ អហោសិ, ពហូ ទេវតា ឧត្តរា តេហិ អនេកេហិ ជនេហិ សហ ឧត្តរា វត្វា “ឧត្តរេ ឧបាសិកេ

ត្វំ ឧត្តរេ ចន្ទាភា ឧបាសិកេ ជាគរិស្សាមី”តិ គន្ត្វា ឧត្តរាបរិវារេន ចិន្តេន្តា និសីទិ។ អថ នំ ឧត្តរា វត្វា “កិំ, អយ្យេ, ចិន្តេន្តា និសិន្នាសី”តិ បុច្ឆិ។

“តុម្ហាកំ ចិន្តេន្តា និសិន្នាម្ហី”តិ។ “កិំ អម្ហាកំ ចិន្តេសិ, អយ្យា”តិ? “‘ឥមស្មិំ បន ឧត្តរំ បរិត្តំ, ភោជនេន ឧត្តរា, និសាទោ ច ឧត្តរា,

ឥតោនិសេ ឧត្តរា កិំ នាម ករិស្សន្តី’តិ តុម្ហាកំ ចិន្តេន្តា និសិន្នាម្ហី”តិ។ “អថ កិំ ករោម, អយ្យា”តិ? “តុម្ហេ បន ឧត្តរាវជិតំ ករោន្តា,

អហំ ទេវ ឧត្តរំ បុព្ពណ្ណាបរណ្ណំ គហេត្វា ឧត្តរំ បញ្ចវណ្ណបុប្ផានិ ឧត្តរំ តេត្វា ជិន្នេ ទេយ្យា”តិ។ “អយ្យេ, បឋមកប្បិកតោ បដ្ឋាយ

ឧត្តរា ចិត្តកម្មតោ នាម ឥទំ, ត្វំ អនេកំ ឧត្តរំ ជាគរិស្សាមី”តិ។ “នាហំ តុម្ហេ ឧត្តរាវន្ទន្តេ ជាគរិស្សាមិ”។ “នេន បន នេស្ស

អត្ថិកាចំ ឧត្តរា នន្ទនេ, ឧត្តរំ ឧត្តរា យថា ឧត្តរំ ឧត្តរំ បស្សិតុំ ខេតនេ”តិ។ ឧត្តរា តស្ស សន្ទហិត្វា “អហំ ជានេមិ ជានេមិ ននេត្វា”តិ ឧត្តរំ

កាឡអមហាឧត្តរំ អទំសុ “ឥមំ គហេត្វា គច្ឆា”តិ។ សោ តំ គហេត្វា គេត្វា នេន ជិន្នេត្វា ឧត្តរំ នន្ទេត្វា បុន អាគេត្វា ទោនំ

ឧត្តរា ឧត្តរេ ជិន្នេសិ។ សោ ទោនំ ឧត្តរា នេស្ស ឧត្តរំ ចន្ទាសិ។ ទោ តស្ស កថំ សុត្វា កត្តុកាមា ហុត្វា “សាធុ, អយ្យេ, អនេកំ កហាបណំ

គច្ឆាហី”តិ អាហំសុ។

ជនោ បឋមំ តំ កាឡអមហាឧត្តរំ គហេត្វា ឧត្តរំ គេត្វា ឧត្តរំ ជនេត្វា ឧត្តរេ ជានោ ជនសារុក្ខំ ឥតិរិយិត្វា តំ ចិនបត្តេន

បត្ថិបិត្វា តុម្ហេ ចិន្តេន្តា ជីវិតទានំ បរិបេត្វា ឧត្តរំ សាជីត្វា កម្មេកា រុក្ខមូលេ បរិបេត្វា បុន គន្ត្វា “ជិន្នេន្ទ, ខេ ទោ ឧត្តរា, អន្តោ

អាគន្ត្វា”តិ ឧត្តរាបរិវារេន ឧត្តរំ គហេត្វា ឧត្តរា សាជីត្វា បុន អាគតោ ឧត្តរំ ឧត្តរំ នាគន្ត។ ឧត្តរា បនេត្វា កក្កដកោ

អចិរំ ទិដ្ឋោ។ ជនោ តម្បិ សាជីតុកាមោ ហុត្វា “គោ, កក្កដក, យថា នន្ទនេ ឧត្តរា គេត្វា បណ្ណសាលាយ ឧត្តរា ជិន្នទិតា, ឧត្តរំ តម្បិ

គេស្សាមី”តិ។ “ឥមំ គហេត្វា គន្ត្វា កថំ ករិស្សសី”តិ? “ជិន្ទិត្វា ករិស្សាមី”តិ។ “ត្វំ ឧត្តរំ គហេត្វា គន្ត្វា ឥមំ បរិបេស្សសិ, នាហំ តយា

សទ្ធិំ ករិស្សាមី”តិ។ “យា ការណ៍, អហំ តំ បុក្កុហិតំ គហេត្វា ករិស្សាមី”តិ។ កក្កដកោ ចិន្តេសិ “ឥមស្ស ឧត្តរា គេត្វា នេន ជិន្នេតុំ នាម នត្ថិ។

នេន បន ឥមំ នេន ជិន្នេស្សតិ, ឥមេ ច តំ គេហំ គោ ន ជិន្នេស្សតិ, កិំ ឥមស្ស លិខិត្វា ជីវិតំ ហរិស្សាមី”តិ។

អថ នំ ឧត្តរា “ឥមំ ជានេ, ន ខោ ត្វំ បុក្កុហិតំ គហេត្វំ ឧត្តរំ ស្សសិ, អម្ហាកំ បន គហេតំ បុក្កុហេតំ, ឥមាហំ អម្ហាកំ តថ គីចំ គហេត្វំ

លភិស្សាមិ, តថ គីចំ បុក្កុហិតំ គន្ត្វា តយា សទ្ធិំ ករិស្សាមី”តិ។ សោ តំ “ជនេត្វាការោ ឧត្តរ ឥ”ន្តិ អជានន្តោ “សាធូ”តិ ឧត្តរំ ទិន្នំ។

កក្កដកោ អត្តនោ អម្ហាកំ កម្មាវិសាលនេន ជិវ តស្ស គីចំ បុក្កុហិតំ គន្ត្វា “ឥតោនិ គច្ឆា”តិ អាហ។ សោ តំ គេត្វា ឧត្តរំ ជនេត្វា

ជនសារុក្ខាភិមុខោ បាយាសិ។ កក្កដកោ អាហ “យាតុល, អហំ ឧត្តរា ឧត្តរា, ត្វំ បន ខ្ទោតា កិំ គេសី”តិ? ជនោ “ន ខោ យាតុលោ អហំ, ន

គហិតបុព្វោសិ ចត ខេ តុ”ន្តិ ចត្វា “ត្វំ ‘ឧត្តរ ឥមំ ឧក្ខិបិត្វា ជិនន្តោ ឧត្តរាគោសោ’តិ ឧត្តរំ ករោសិ ឧត្តរា, បស្សតំ ជនសារុក្ខស្ស មូលេ

កម្មកោសិ, ឃាតា ខេ ទោ ឧត្តរា ឧត្តរា ជានិតា, តម្បិ តនេច ជានិស្សាមី”តិ អាហ។ កក្កដកោ “ឧត្តរ ឧត្តរា អត្តនោ ជាលតាយ តយា

ជានិតា, អហំ បន ខោ ឥមំ ជានិតុំ ន ជស្សាមិ, តុម្ហេច បន ជិតានំ បរិបេស្សាមិ។ ត្វំ ហិ ជាលតាយ ឧត្តរា ចក្ខុតាកាចំ ន ជានាសិ, ឧត្តរា

ឧត្តរាបិ ឧត្តរាយ, អហំ ខោ សីសំ លិខិត្វា ក្ខូវិយំ លិបិស្សាមី”តិ ចត្វា កម្មាវិសាលនេន ជិវ អម្ហាកំ តស្ស គីចំ និប្បីឡេសិ។ សោ ជិនជេត

មុខេន អក្ខីហិ អស្សុនា បគ្ឃរន្តេន មរណភយតជ្ជិតោ “សាមិ, អហំ តំ ន ជានិស្សាមិ, ជីវិតំ ខេ ទេហី”តិ អាហ។ “យទិ ឧត្តរំ ខ្ទុតរិត្វា ឥមំ

នន្ទិ ជិន្នេហី”តិ។ សោ និចត្តិត្វា នេនេ ខ្ទុតរិត្វា កក្កដកំ នេបរិវារេន បណ្ណបិដ្ឋេ ឆនេសិ, កក្កដកោ កត្តរិកាយ កុមុទនាឡំ

ពេប្យន្តោ ចិយ តស្ស កិចំ ពេប្យត្វា វុត្តំ បរិចិសិ។

ចំ អច្ឆរិយំ ទិស្វា ចរលាវុត្តោ អភិចត្វា នេចតា សាធុការំ ឥឥយាភា ចតំ វុត្តានយយាភា យធុវស្សនេភ ព្វាយំ កាធយាហ –

១ប័។

“ភាចត្តិ ធិកតិប្បញ្ញោ, ធិកព្យា ឃុលយេធតិ;

អារារេធតិ ធិកតិប្បញ្ញោ, ខានកា កក្កូដកាយិចា”តិ។

តត្ថ ភាចត្តិ ធិកតិប្បញ្ញោ, ធិកព្យា ឃុលយេធតីតិ ធិកតិ ចុច្ចតិ ចញ្ចាភា, ធិកតិប្បញ្ញោ ចញ្ចាភបញ្ញោ បុគ្គលោ តាយ ធិកព្យា ធិកតិយា ចញ្ចាភាយ ភ អច្ចត្តិ ឃុលយេធតិ, ធិច្ចកាលេ ឃុលម្ពិយេច បតិដ្ឋាតុំ ភ សក្កោតិ, ឲ្យក់រេសភ បភ ចិភាសំ បិបុណាតិយេចាតិ អត្ថោ។ អារារេធតីតិ បដិលភតិ។ ធិកតិប្បញ្ញោតិ កោរាដិកភាចំ សិក្ខិតបញ្ញោ បិបបុគ្គលោ អត្តភា កតស្ស បិបស្ស ផលំ អារារេធតិ បដិលភតិ ចិន្ទតីតិ អត្ថោ។ កថំ? ខានកា កក្កូដកាយិច, យថា ខានកា កក្កូដកា ក៏ចន្ធេធំ បិបុណាតិ, ឲ្យចំ បិបបុគ្គលោ អត្តភា កតបិបតោ ទិដ្ឋេធម្មេ ចា សម្បរាយេ ចា ភយំ អារារេធតិ បដិលភតីតិ ព្វាយឥត្ថំ បកាសេន្តោ យហាសត្តោ ចតំ វុត្តានេត្តា ធម្មំ ទេសេសិ។

សត្ថា “ភ, ភិក្ខវេ, ព្វាការេច កាយចាសិចីចេវចេដ្ឋកេភេស ចញ្ចិតោ, អតីតេបិ ចញ្ចិតោយេចា”តិ ព្វាយំ ធម្មទេសតំ អាហរិត្វា អត្តសន្ធិ ឃដេត្វា ខាតកំ សយោធានេសិ – “តទា សោ ខានកា ដេតចភចាសី ចីចវចេដ្ឋកោ អហោសិ, កក្កូដកោ កាយចាសី ចីចវចេដ្ឋកោ, វុក្ខទេចតា បភ អហមេច អហោសិ”ន្តិ។

ខាកខាតកចណ្ណភា អដ្ឋមា។

[១៩៥] ៥។ ភន្ទខាតកចណ្ណភា

យញ្ញោសោចណ្ណយោ រាសីតិ ព្វាធំ សត្ថា ដេតចនេ ចិហរន្តោ សារិបុត្តត្ថេរស្ស សទ្ធិចិហារិកំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ ភិក្ខុ ឃុព្វាចោ អហោសិ ចចភក្ខមោ, ថេរស្ស យហន្តត្តស្សាហេភ វុបកាទំ ករោតិ។ អថេកំ សយយំ ថេរោ សត្ថារំ អាបុច្ឆិត្វា ចារិកំ ចរន្តោ ធក្ខិណាគិរិខភបទំ អកយាសិ។ សោ ភិក្ខុ តត្ថ គតកាលេ យាភត្ថទ្ធោ ហុត្វា ថេរស្ស ចចតំ ភ ករោតិ “អាចុសោ, ព្វាធំ ភាយ ករោហី”តិ ចុត្តេ បភ ថេរស្ស បដិបក្ខោ ហោតិ។ ថេរោ តស្ស អាសយំ ភ ខាភាតិ។ សោ តត្ថ ចារិកំ ចរិត្វា បុភ ដេតចតំ អាកតោ។ សោ ភិក្ខុ ថេរស្ស ដេតចតចិហារំ អាកតកាលតោ បដ្ឋាយ បុភ តាទិសោច ខាតោ។ ថេរោ តថាកតស្ស អារោចេសិ “ភន្តេ, យយ្ហំ ឲ្យកោ

សទ្ធិវិហារិកោ ឯកស្មិំ ឋានេ សតេន កីតទាសោ វិយ ហោតិ, ឯកស្មិំ ឋានេ មានត្ថទ្ធោ ហុត្វា ‘ឥទំ នាម ករោហី’តិ វុត្តេ បដិបក្ខោ ហោតី”តិ។ សត្ថា “នាយំ, សារិបុត្ត, ភិក្ខុ ឥទានេវ ឯវំសីលោ, បុព្ពេបេស ឯកំ ឋានំ គតោ សតេន កីតទាសោ វិយ ហោតិ។ ឯកំ ឋានំ គតោ បដិបក្ខោ បដិសត្តុ ហោតី”តិ វត្វា ថេរេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ កុដុម្ពិកកុលេ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ តស្សេកោ សហាយកោ កុដុម្ពិកោ សយំ មហល្លកោ, ភរិយា បនស្ស តរុណី។ សា តំ និស្សាយ បុត្តំ បដិលភិ។ សោ ចិន្តេសិ “អយំ ឥត្ថី តរុណត្តា មមច្ចយេន កញ្ចិទេវ បុរិសំ គហេត្វា ឥមំ ធនំ វិនាសេយ្យ, បុត្តស្ស មេ ន ទទេយ្យ, យំនូនាហំ ឥមំ ធនំ បថវិគតំ ករេយ្យ”ន្តិ ឃរេ នន្ទំ នាម ទាសំ គហេត្វា អរញ្ញំ គន្ត្វា ឯកស្មិំ ឋានេ តំ ធនំ និទហិត្វា តស្ស អាចិក្ខិត្វា “តាត, នន្ទ, ឥមំ ធនំ មមច្ចយេន មយ្ហំបុត្តស្ស អាចិក្ខេយ្យាសិ, មា ច នំ បរិច្ចជី”តិ ឱវទិត្វា កាលមកាសិ។

បុត្តោបិស្ស អនុក្កមេន វយប្បត្តោ ជាតោ។ អថ នំ មាតា អាហ – “តាត, តវ បិតា នន្ទំ ទាសំ គហេត្វា ធនំ និទហិ, តំ អាហរាបេត្វា កុដុម្ពំ សណ្ឋបេហី”តិ។ សោ ឯកទិវសំ នន្ទំ អាហ – “មាតុល, អត្ថិ កិញ្ចិ មយ្ហំបិតរា ធនំ និទហិត”ន្តិ។ “អាម, សាមី”តិ។ “កហំ តំ និទហិត”ន្តិ។ “អរញ្ញេ, សាមី”តិ។ “តេន ហិ គច្ឆាមា”តិ កុទ្ទាលបិដកំ អាទាយ និធិដ្ឋានំ គន្ត្វា “កហំ មាតុល, ធន”ន្តិ អាហ។ នន្ទោ អារុយ្ហធនមត្ថកេ ឋត្វា ធនំ និស្សាយ មានំ ឧប្បាទេត្វា “អរេ ទាសិបុត្ត ចេដក, កុតោ តេ ឥមស្មិំ ឋានេ ធន”ន្តិ កុមារំ អក្កោសតិ។ កុមារោ តស្ស ផរុសវចនំ សុត្វា អសុណន្តោ វិយ “តេន ហិ គច្ឆាមា”តិ តំ គហេត្វា បដិនិវត្តិត្វា បុន ទ្វេ តយោ ទិវសេ អតិក្កមិត្វា អគមាសិ, នន្ទោ តថេវ អក្កោសតិ។ កុមារោ តេន សទ្ធិំ ផរុសវចនំ អវត្វាវ និវត្តិត្វា “អយំ ទាសោ ឥតោ បដ្ឋាយ ‘ធនំ អាចិក្ខិស្សាមី’តិ គច្ឆតិ, គន្ត្វា បន មំ អក្កោសតិ, តត្ថ ការណំ ន ជានាមិ, អត្ថិ ខោ បន មេ បិតុ សហាយកោ កុដុម្ពិកោ, តំ បដិបុច្ឆិត្វា ជានិស្សាមី”តិ ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា សព្ពំ តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា “កិំ នុ ខោ, តាត, ការណ”ន្តិ បុច្ឆិ។

ពោធិសត្តោ “យស្មិំ តេ, តាត, ឋានេ ឋិតោ នន្ទោ អក្កោសតិ, តត្ថេវ តេ បិតុ សន្តកំ ធនំ, តស្មា យទា តេ នន្ទោ អក្កោសតិ, តទា នំ ‘ឯហិ រេ ទាស, កិំ អក្កោសសី’តិ អាកឌ្ឍិត្វា តំ ឋានំ ភិន្ទិត្វា កុលសន្តកំ ធនំ នីហរិត្វា ទាសំ ឧក្ខិបាបេត្វា ធនំ អាហរា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៩។

“មញ្ញេ សោវណ្ណយោ រាសិ, សោវណ្ណមាលា ច នន្ទកោ;

យត្ថ ទាសោ អាមជាតោ, ឋិតោ ថុល្លានិ គជ្ជតី”តិ។

តត្ថ មញ្ញេតិ ឯវំ អហំ ជានាមិ។ សោវណ្ណយោតិ សុន្ទរោ វណ្ណោ ឯតេសន្តិ សោវណ្ណានិ។ កានិ តានិ? រជតមណិកញ្ចនបវាឡអាទីនិ រតនានិ។ ឥមស្មិំ ហិ ឋានេ សព្វានេតានិ "សុវណ្ណានី"តិ អធិប្បេតានិ, តេសំ រាសិ សោវណ្ណយោ រាសិ។ សោវណ្ណមាលា ចាតិ តុម្ហា បិតុសន្តកា សុវណ្ណមាលា ច ឯត្ថ ចាតិ មញ្ញាមិ។ នន្ទកោ យត្ថ ទាសោតិ យស្មិំ ឋានេ ឋិតោ នន្ទកោ ទាសោ អាមជាតោតិ "អាម, អហំ វោ ទាសី"តិ ឯវំ ទាសព្យូបគតាយ អាមទាសិសង្ខាតាយ ទាសិយា បុត្តោ។ ឋិតោ ថុល្លានិ គជ្ជតីតិ "សោ យស្មិំ ឋានេ ឋិតោ ថុល្លានិ ផរុសវចនានិ វទតិ, តត្ថេវ តេ កុលសន្តកំ ធនំ, ឯវំ អហំ តំ មញ្ញាមី"តិ ពោធិសត្តោ កុមារស្ស ធនគ្គហណូបាយំ អាចិក្ខិ។

កុមារោ ពោធិសត្តំ វន្ទិត្វា ឃរំ គន្ត្វា នន្ទំ អាទាយ និធិដ្ឋានំ គន្ត្វា យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជិត្វា តំ ធនំ អាហរិត្វា កុដុម្ពំ សណ្ឋបេត្វា ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ ឋិតោ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា ជីវិតបរិយោសានេ យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា "បុព្ពេបេស ឯវំសីលោយេវា"តិ វត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា នន្ទោ សារិបុត្តស្ស សទ្ធិវិហារិកោ អហោសិ, បណ្ឌិតកុដុម្ពិកោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

នន្ទជាតកវណ្ណនា នវមា។

[៤០] ១០។ ខទិរង្គារជាតកវណ្ណនា

កាមំ បតាមិ និរយន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អនាថបិណ្ឌិកំ អារព្ភ កថេសិ។ អនាថបិណ្ឌិកោ ហិ វិហារេយេវ អារព្ភ ចតុបណ្ណាសកោដិធនំ ពុទ្ធសាសនេ បរិច្ចជិត្វា វិកិរិត្វា ឋបេត្វា តីណិ រតនានិ អញ្ញត្ថ រតនសញ្ញមេវ អនុប្បាទេត្វា សត្ថរិ ជេតវនេ វិហរន្តេ ទេវសិកំ តីណិ មហាឧបដ្ឋានានិ គច្ឆតិ។ បាតោវ ឯកវារំ គច្ឆតិ, កតបាតរាសោ ឯកវារំ, សាយន្ហេ ឯកវារំ។ អញ្ញានិបិ អន្តរន្តរុបដ្ឋានានិ ហោន្តិយេវ។ គច្ឆន្តោ ច "កិំ នុ ខោ អាទាយ អាគតោតិ សាមណេរា វា ទហរា វា ហត្ថម្បិ មេ ឱលោកេយ្យុ"ន្តិ តុច្ឆហត្ថោ នាម ន គតបុព្វោ។ បាតោវ គច្ឆន្តោ យាគុំ គាហាបេត្វា គច្ឆតិ, កតបាតរាសោ សប្បិនវនីតមធុផាណិតាទីនិ, សាយន្ហសមយេ គន្ធមាលាវត្ថាទីនិ គាហាបេត្វា គច្ឆតិ។ ឯវំ ទិវសេ ទិវសេ បរិច្ចជន្តស្ស បនស្ស បរិច្ចាគេ បមាណំ នត្ថិ។

ពហូ វោហារូបជីវិនោបិស្ស ហត្ថតោ បណ្ណំ អារោបេត្វា អដ្ឋារសកោដិសង្ខ្យំ ធនំ គណ្ហិំសុ, តេ មហាសេដ្ឋិ ន អាហរាបេតិ។ អញ្ញា បនស្ស កុលសន្តកា អដ្ឋារស កោដិយោ នទីតីរេ និទហិត្វា ឋបិតា អចិរវតោទកេន នទីកូលេ ភិន្នេ មហាសមុទ្ទំ បវិដ្ឋា, តា យថាបិហិតលញ្ឆិតា តាវ លោហចាដិយោ អណ្ណវកុច្ឆិយំ បវដ្ដន្តា វិចរន្តិ។ គេហេ បនស្ស បញ្ចសតានំ ភិក្ខូនំ និច្ចភត្តំ និពទ្ធមេវ ហោតិ។ សេដ្ឋិនោ ហិ គេហំ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ចតុមហាបថេ ខតបោក្ខរណី វិយ, សព្វភិក្ខូនំ មាតាបិតុដ្ឋានេ ឋិតំ។ តេនស្ស ឃរំ សម្មាសម្ពុទ្ធោបិ គច្ឆតិ, អសីតិមហាថេរាបិ គច្ឆន្តិយេវ។ សេសភិក្ខូ បន គច្ឆន្តានញ្ច អាគច្ឆន្តានញ្ច បមាណំ នត្ថិ។ តំ បន ឃរំ សត្តភូមកំ សត្តទ្វារកោដ្ឋកបដិមណ្ឌិតំ, តស្ស ចតុត្ថេ ទ្វារកោដ្ឋកេ ឯកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា ទេវតា វសតិ, សា សម្មាសម្ពុទ្ធេ គេហំ បវិសន្តេ អត្តនោ

ចិយានេ ឋាតុំ ន សក្កោតិ, ទារកេ គហេត្វា ឧដ្ឋហិត្វា ភូមិយំ តិដ្ឋតិ។ អសីតិមហាថេរេសុបិ អវសេសត្ថេរេសុបិ បវិសន្តេសុ ច និក្ខមន្តេសុ ច តថេវ ករោតិ។ សា ចិន្តេសិ “សមណោ គោតមោ ច សាវកោ ចស្ស ឥមំ គេហំ បវិសន្តេសុ មយ្ហំសុខំ នាម នត្ថិ, និច្ចកាលំ ឧដ្ឋហិត្វា ឧដ្ឋហិត្វា ភូមិយំ ឋាតុំ ន សក្ខិស្សាមិ។ យថា ឥមេ ឥតោ បដ្ឋាយ ន បវិសន្តិ, តថា មយា កាតុំ វដ្ដតី”តិ។ អថេកទិវសំ សមណុបាសកស្ស មហាមច្ចស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឧបការំ កត្វា អដ្ឋាសិ។ “កោ ឥទ្ធា”តិ ច វុត្តេ “អហំ វតុត្តរកោដ្ឋកេ និច្ចទុក្ខិតា”តិ អាហ។ “កស្មា អាគតាសី”តិ? “កិំ តុម្ហេហិ សដ្ឋិស្ស កិរិយំ ន បស្សថ, អត្តនោ បដ្ឋាយការំ អនោលោកេត្វា ឥតោ ចិហរិត្វា សមណំ គោតមំ ឯវ បូជេតិ, តេន វសិត្ថុំ បវេសេតិ, ន កម្មន្តេ បដ្ឋបេតិ, តុម្ហេ សដ្ឋិំ វទថ, យថា អត្តនោ កម្មន្តេ ករោតិ។ យថា ច សមណោ គោតមោ សសាវកោ ឥមំ ឈរំ ន បវិសតិ, តថា ករោថា”តិ។ អថ នំ សោ អាហ “ពាលទេវតេ, សេដ្ឋិ ឥទានិ វិស្សជ្ជេន្តោ និយ្យានិកេ ពុទ្ធសាសនេ វិស្សជ្ជេតិ, សោ សចេ មំ ចូឡាយំ គហេត្វា វិក្កិណិស្សតិ, នេវាហំ កិញ្ចិ ករិស្សាមិ, គច្ឆ ត្វំ”ត្តិ។ សា បុនេកទិវសំ សេដ្ឋិនោ ជេដ្ឋបុត្តំ ឧបសង្កមិត្វា តថេវ វទតិ, សោបិ នំ បុរិមនយេនេវ តជ្ជេសិ។ សេដ្ឋិនា បន សទ្ធិំ កថេតុំយេវ ន សក្កោតិ។

សេដ្ឋិនោបិ និរន្តរំ ទានំ ទេន្តស្ស វោហារេ អករោន្តស្ស អាយេ មន្ទីភូតេ ធនំ បរិក្ខយំ អគមាសិ។ អថស្ស អនុក្កមេន ទាលិទ្ទិយប្បត្តស្ស បរិភោគសាដកសយនភោជនានិបិ បុរាណសទិសានិ ន ភវិំសុ។ ឯវំភូតោបិ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទានំ ទេតិ, បណីតំ បន កាតុំ ទាតុំ ន សក្កោតិ។ អថ នំ ឯកទិវសំ វន្ទិត្វា និសិន្នំ សត្ថា “ទីយតិ បន តេ, គហបតិ, កុលេ ទាន”ន្តិ បុច្ឆិ។ សោ “ទីយតិ, ភន្តេ, តញ្ច ខោ កណាជកំ ពិលង្គទុតិយ”ន្តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា “គហបតិ, ‘លូខំ ទានំ ទេមី’តិ មា ចិត្តំ សង្កោចយិត្ថ។ ចិត្តស្មិញ្ហិ បណីតេ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធពុទ្ធសាវកានំ ទិន្នទានំ លូខំ នាម ន ហោតិ។ កស្មា? វិបាកមហន្តតា”តិ អាហ។ ចិត្តញ្ហិ បណីតំ កាតុំ សក្កោន្តស្ស ទានំ លូខំ នាម នត្ថីតិ ឯតំ ឯវំ វេទិតព្ពំ –

“នត្ថិ ចិត្តេ បសន្នម្ហិ, អប្បកា នាម ទក្ខិណា;

តថាគតេ វា សម្ពុទ្ធេ, អថ វា តស្ស សាវកេ (វិ. វ. ៨០៤);

“ន កិរត្ថិ អនោមទស្សិសុ, បារិចរិយា ពុទ្ធេសុ អប្បកា;

សុក្ខាយ អលោណិកាយ ច, បស្ស ផលំ កុម្មាសបិណ្ឌិយា”តិ។

អបរម្បិ នំ អាហ “គហបតិ, ត្វំ តាវ លូខំ ទានំ ទទមានោ អដ្ឋន្នំ អរិយបុគ្គលានំ ទេសិ, អហំ វេលាមកាលេ សកលជម្ពុទីបំ ឧន្នង្គលំ កត្វា សត្ត រតនានិ ទទមានោ បញ្ច មហានទិយោ ឯកោឃបុណ្ណា កត្វា វិយ ច មហាទានំ បវត្តយមានោ តិសរណគតំ វា បញ្ចសីលរក្ខកំ វា កញ្ចិ នាលត្ថំ, ទក្ខិណេយ្យបុគ្គលា នាម ឯវំ ទុល្លភា។ តស្មា ‘លូខំ មេ ទាន’ន្តិ មា ចិត្តំ សង្កោចយិត្ថា”តិ ឯវញ្ច បន វត្វា វេលាមសុត្តំ (អ. និ. ៩.២០) កថេសិ។

អថ ខោ សា ទេវតា ឥស្សរកាលេ សេដ្ឋិនា សទ្ធិំ កថេតុម្បិ អសក្កោន្តី "ឥទានាយំ ទុគ្គតត្តា មម វចនំ គណ្ហិស្សតី"តិ មញ្ញមានា អឌ្ឍរត្តសមយេ សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា អាកាសេ អដ្ឋាសិ។ សេដ្ឋិ តំ ទិស្វា "កោ ឯសោ"តិ អាហ។ "អហំ មហាសេដ្ឋិ ចតុត្ថទ្វារកោដ្ឋកេ អធិវត្ថា, ទេវតា"តិ។ "កិមត្ថមាគតាសី"តិ? "តុម្ហាកំ ឱវាទំ ទាតុកាមា ហុត្វា អាគតម្ហី"តិ។ "តេន ហិ កថេហី"តិ។ "មហាសេដ្ឋិ ត្វំ បច្ឆិមកាលំ ន ចិន្តេសិ, បុត្តធីតរោ ន ឱលោកេសិ, សមណស្ស តេ គោតមស្ស សាសនេ ពហុំ ធនំ វិប្បកិណ្ណំ, សោ ត្វំ អតិវេលំ ធនវិស្សជ្ជនេន ច នវកម្មករណេន ច សមណំ គោតមំ និស្សាយ ទុគ្គតោ ជាតោ, ឯវំភូតោបិ សមណំ គោតមំ ន មុញ្ចសិ, អជ្ជបិ តេ សមណា ឃរំ បវិសន្តេវ។ យំ តេហិ នីតំ, តំ ន សក្កា បច្ចាហរាបេតុំ, គហិតំ គហិតមេវ ហោតុ, ឥតោ បដ្ឋាយ បន សយញ្ច សមណស្ស គោតមស្ស សន្តិកំ មា គមិត្ថ, សាវកានញ្ចស្ស ឃរំ បវិសិតុំ មា អទាសិ, សមណំ គោតមំ និវត្តិត្វាបិ អនោលោកេន្តោ អត្តនោ វោហារេ ច វណិជ្ជញ្ច កត្វា កុដុម្ពំ សណ្ឋបេហី"តិ។ អថ នំ សោ ឯវមាហ "អយំ តយា មយ្ហំ ទិន្នោវាទោ"តិ។ "អាម, អយ្យា"តិ។ "តាទិសានំ ទេវតានំ សតេនបិ សហស្សេនបិ សតសហស្សេនបិ អកម្បិយោ អហំ ទសពលេន កតោ។ មម ហិ សទ្ធា សិនេរុ វិយ អចលា សុប្បតិដ្ឋិតា, មយា និយ្យានិកេ រតនសាសនេ ធនំ វិស្សជ្ជិតំ, អយុត្តំ តេ កថិតំ, ពុទ្ធសាសនេ បហារោ ទិន្នោ, ឯវរូបាយ អនាចារាយ ទុស្សីលាយ កាឡកណ្ណិយា សទ្ធិំ មយា ឯកគេហេ វសនកិច្ចំ នត្ថិ, សីឃំ មម គេហា និក្ខមិត្វា អញ្ញត្ថ គច្ឆាហី"តិ។

សា សោតាបន្នស្ស អរិយសាវកស្ស វចនំ សុត្វា ឋាតុំ អសក្កោន្តី អត្តនោ វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា ទារកេ ហត្ថេ គហេត្វា និក្ខមិ។ និក្ខមិត្វា ច បន អញ្ញត្ថ វសនដ្ឋានំ អលភមានា "សេដ្ឋិំ ខមាបេត្វា តត្ថេវ វសិស្សាមី"តិ ចិន្តេត្វា នគរបរិគ្គាហកទេវបុត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តំ វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ "កេនត្ថេន អាគតាសី"តិ ច វុត្តេ "អហំ សាមិ, អត្តនោ ពាលតាយ អនុបធារេត្វា អនាថបិណ្ឌិកេន សេដ្ឋិនា សទ្ធិំ កថេសិំ, សោ មំ កុជ្ឈិត្វា វសនដ្ឋានា និក្កឌ្ឍិ, មំ សេដ្ឋិស្ស សន្តិកំ នេត្វា ខមាបេត្វា វសនដ្ឋានំ មេ ទេថា"តិ។ "កិំ បន តយា សេដ្ឋិ វុត្តោ"តិ "ឥតោ បដ្ឋាយ ពុទ្ធុបដ្ឋានំ សង្ឃុបដ្ឋានំ មា ករិ, សមណស្ស គោតមស្ស ឃរប្បវេសនំ មា អទាសី"តិ "ឯវំ មេ វុត្តំ, សាមី"តិ។ អយុត្តំ តយា វុត្តំ, សាសនេ បហារោ ទិន្នោ, "អហំ តំ អាទាយ សេដ្ឋិនោ សន្តិកំ គន្តុំ ន ឧស្សហាមី"តិ។ សា តស្ស សន្តិកា សង្គហំ អលភិត្វា ចតុន្នំ មហារាជានំ សន្តិកំ អគមាសិ។

តេហិបិ តថេវ បដិក្ខិត្តា សក្កំ ទេវរាជំ ឧបសង្កមិត្វា តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា "អហំ, ទេវ, វសនដ្ឋានំ អលភមានា ទារកេ ហត្ថេ គហេត្វា អនាថា វិចរាមិ, តុម្ហាកំ សិរិយា មយ្ហំ វសនដ្ឋានំ ទាបេថា"តិ សុដ្ឋុតរំ យាចិ។ សោបិ នំ អាហ "តយា អយុត្តំ កតំ, ជិនសាសនេ បហារោ ទិន្នោ, អហម្បិ តំ និស្សាយ សេដ្ឋិនា សទ្ធិំ កថេតុំ ន សក្កោមិ, ឯកំ បន តេ សេដ្ឋិស្ស ខមនូបាយំ កថេស្សាមី"តិ។ "សាធុ, ទេវ, កថេហី"តិ។ មហាសេដ្ឋិស្ស ហត្ថតោ មនុស្សេហិ បណ្ណំ អារោបេត្វា អដ្ឋារសកោដិសង្ខាតំ គហិតំ អត្ថិ, ត្វំ តស្ស អាយុត្តកវេសំ គហេត្វា កញ្ចិ អជានាបេត្វា តានិ បណ្ណានិ អាទាយ កតិបយេហិ យក្ខតរុណេហិ បរិវារិតា ឯកេន ហត្ថេន បណ្ណំ, ឯកេន លេខនិំ គហេត្វា តេសំ គេហំ គន្ត្វា គេហមជ្ឈេ ឋិតា អត្តនោ យក្ខានុភាវេន តេ តាសេត្វា "ឥទំ វោ ឥណបណ្ណំ, អម្ហាកំ សេដ្ឋិ អត្តនោ ឥស្សរកាលេ តុម្ហេ កិញ្ចិ អវត្វា, ឥទានិ ទុគ្គតោ ជាតោ, តុម្ហេហិ គហិតកហាបណេ ទេថា"តិ អត្តនោ យក្ខានុភាវំ ទស្សេត្វា

ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥ ᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᩈᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᨲᩩᨧ᩠ᨨᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨧᩥᩁᩅᨲᩥᨶᨴᩦᨲᩦᩁᩮ ᨶᩥᨵᩉᩥᨲᩴ ᨵᨶᩴ ᨶᨴᩦᨠᩪᩃᩮ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨧ᩠ᨨᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩈᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩣᨾ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᨠᩮᩣᨭᩥᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨵᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨧ᩠ᨨᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮ ᨸᩪᩁᩮᩉᩥ, ᩍᨾᩣᩉᩥ ᨧᨲᩩᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᨠᩮᩣᨭᩦᩉᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩴ ᨲᩩᨧ᩠ᨨᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨸᩪᩁᨱᩴ ᨴᨱ᩠ᨯᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨡᨾᩣᨸᩮᩉᩦᨲᩥ᩺

ᩈᩣ "ᩈᩣᨵᩩ, ᨴᩮᩅᩣ"ᨲᩥ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨵᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᩁᨲ᩠ᨲᩈᨾᨿᩮ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᩈᩥᩁᩥᨣᨻ᩠ᨽᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᨽᩣᩈᩴ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᩺ "ᨠᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᨾᩉᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮ ᩋᨵᩥᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᨻᩣᩃᨴᩮᩅᨲᩣ, ᨾᨿᩣ ᨾᩉᩣᨾᩮᩣᩉᨾᩪᩊ᩠ᩉᩣᨿ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩮ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᩈᩩ ᨴᩥᩅᩈᩮᩈᩩ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᨳᩥᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨡᨾᨳ᩺ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᩉᩥ ᨾᩮ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩔ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩍᨱᩴ ᩈᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈ ᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ, ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᨣᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈ ᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᨵᨶᩔ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈ ᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈ ᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨧ᩠ᨨᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨸᩪᩁᨱᩮᨶ ᨴᨱ᩠ᨯᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲᩴ, ᨩᩮᨲᩅᨶᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲᨵᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ, ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᩣ ᨠᩥᩃᨾᩣᨾᩥ, ᨾᨿᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᨲᩣᨿ ᨠᨳᩥᨲᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨾᨳ ᨾᩉᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺

ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ "ᩋᨿᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣ 'ᨴᨱ᩠ᨯᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᨾᩮ ᨠᨲ'ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᨱᩮ ᨩᩣᨶᩣᨸᩮᩔᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨶᩴ ᨴᩔᩮᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ᩺ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩋᩣᩉ "ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨴᩮᩅᨲᩮ, ᩈᨧᩮᨸᩥ ᨾᩴ ᨡᨾᩣᨸᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩣ, ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨾᩴ ᨡᨾᩣᨸᩮᩉᩦ"ᨲᩥ᩺ ᩈᩣᨵᩩ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, "ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᨶ ᨾᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᩉᩦ"ᨲᩥ᩺ ᩈᩮᩣ "ᩈᩣᨵᩪ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨽᩣᨲᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨿ ᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᩺ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ "ᩍᨵ, ᨣᩉᨸᨲᩥ, ᨸᩣᨸᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨸᩥ ᨿᩣᩅ ᨸᩣᨸᩴ ᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩥ , ᨲᩣᩅ ᨽᨴᩕᩣᨶᩥ ᨸᩔᨲᩥ᩺ ᨿᨴᩣ ᨸᨶᩔ ᨸᩣᨸᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᨸᩣᨸᩣᨶᩮᩅ ᨸᩔᨲᩥ᩺ ᨽᨴᩕᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨸᩥ ᨿᩣᩅ ᨽᨴᩕᩴ ᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨸᩣᨸᩣᨶᩥ ᨸᩔᨲᩥ᩺ ᨿᨴᩣ ᨸᨶᩔ ᨽᨴᩕᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᨽᨴᩕᩣᨶᩮᩅ ᨸᩔᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨴᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

"ᨸᩣᨸᩮᩣᨸᩥ ᨸᩔᨲᩦ ᨽᨴᩕᩴ, ᨿᩣᩅ ᨸᩣᨸᩴ ᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩥ;

ᨿᨴᩣ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩦ ᨸᩣᨸᩴ, ᩋᨳ ᨸᩣᨸᩮᩣ ᨸᩣᨸᩣᨶᩥ ᨸᩔᨲᩥ᩺

"ᨽᨴᩕᩮᩣᨸᩥ ᨸᩔᨲᩦ ᨸᩣᨸᩴ, ᨿᩣᩅ ᨽᨴᩕᩴ ᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩥ;

ᨿᨴᩣ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩦ ᨽᨴᩕᩴ, ᩋᨳ ᨽᨴᩕᩮᩣ ᨽᨴᩕᩣᨶᩥ ᨸᩔᨲᩦ"ᨲᩥ᩺ (ᨵ᩺ ᨸ᩺ ᪑᪑᪙-᪑᪒᪐);

ᩍᨾᩣᩈᩴ ᨸᨶ ᨣᩤᨳᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᩺ ᩈᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᨦ᩠ᨠᩥᨲᩮᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᩣᨴᩮᩈᩩ ᨶᩥᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨾᨿᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩁᩣᨣᩁᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨴᩮᩣᩈᨴᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨾᩮᩣᩉᨾᩪᩊ᩠ᩉᩣᨿ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨣᩩᨱᩮ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᩣᨸᨠᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨡᨾᨳᩣ"ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ

ខមាបេត្វា មហាសេដ្ឋិម្បិ ខមាបេសិ។

តស្មិំ សមយេ អនាថបិណ្ឌិកោ សត្ថុ បុរតោ អត្តនោ គុណំ កថេសិ “ភន្តេ, អយំ ទេវតា ‘ពុទ្ធុបដ្ឋានាទីនិ មា ករោហី’តិ វារយមានាបិ មំ វារេតុំ នាសក្ខិ, ‘ទានំ ន ទាតព្ព’ន្តិ វទមានាយ វារិយមានោបិ ទានំ អទាសិមេវ, ននុ ឯស, ភន្តេ, មយ្ហំ គុណោ”តិ។ សត្ថា “ត្វំ ខោសិ គហបតិ សោតាបន្នោ អរិយសាវកោ អចលសទ្ធោ វិសុទ្ធទស្សនោ, តុយ្ហំ ឯតាយ អប្បេសក្ខទេវតាយ វារេន្តិយា អវារិតភាវោ ន អច្ឆរិយោ។ យំ បន បុព្ពេ បណ្ឌិតា អនុប្បន្នេ ពុទ្ធេ អបរិបក្កេ ញាណេ ឋិតា កាមាវចរិស្សរេន មារេន អាកាសេ ឋត្វា ‘សចេ ទានំ ទស្សសិ, ឥមស្មិំ និរយេ បច្ចិស្សសី’តិ អសីតិហត្ថគម្ភីរំ អង្គារកាសុំ ទស្សេត្វា ‘មា ទានំ អទាសី’តិ វារិតាបិ បទុមកណ្ណិកាយ ឋត្វា ទានំ អទំសុ, ឥទំ អច្ឆរិយ”ន្តិ វត្វា អនាថបិណ្ឌិកេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ពារាណសិសេដ្ឋិស្ស កុលេ និព្វត្តិត្វា នានប្បការេហិ សុខូបករណេហិ ទេវកុមារោ វិយ សំវឌ្ឍិយមានោ អនុក្កមេន វិញ្ញុតំ បត្វា សោឡសវស្សកាលេយេវ សព្ពសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ បត្តោ។ សោ បិតុ អច្ចយេន សេដ្ឋិដ្ឋានេ ឋត្វា ចតូសុ នគរទ្វារេសុ ចតស្សោ ទានសាលាយោ, មជ្ឈេនគរស្ស ឯកំ, អត្តនោ និវេសនទ្វារេ ឯកន្តិ ឆ ទានសាលាយោ ការេត្វា មហាទានំ ទេតិ, សីលំ រក្ខតិ, ឧបោសថកម្មំ ករោតិ។

អថេកទិវសំ បាតរាសវេលាយ ពោធិសត្តស្ស នានគ្គរសេ មនុញ្ញភោជនេ ឧបនីយមានេ ឯកោ បច្ចេកពុទ្ធោ សត្តាហច្ចយេន និរោធា វុដ្ឋាយ ភិក្ខាចារវេលំ សល្លក្ខេត្វា “អជ្ជ មយា ពារាណសិសេដ្ឋិស្ស គេហទ្វារំ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ នាគលតាទន្តកដ្ឋំ ខាទិត្វា អនោតត្តទហេ មុខំ ធោវិត្វា មនោសិលាតលេ ឋិតោ និវាសេត្វា ចិត្តលតាបដិំ(?) កាយពន្ធនំ ពន្ធិត្វា ចីវរំ បារុបិត្វា ឥទ្ធិមយមត្តិកាបត្តំ អាទាយ អាកាសេនាគន្ត្វា ពោធិសត្តស្ស ភត្តេ ឧបនីតមត្តេ គេហទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ ពោធិសត្តោ តំ ទិស្វាវ អាសនា វុដ្ឋាយ និបច្ចការំ ទស្សេត្វា បរិចារកំ ឱលោកេសិ។ “កិំ ករោមិ, សាមី”តិ ច វុត្តេ “អយ្យស្ស បត្តំ អាហរា”តិ អាហ។ តង្ខណញ្ញេវ មារោ បាបិមា វិកម្បមានោ ឧដ្ឋាយ “អយំ បច្ចេកពុទ្ធោ ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ អាហារំ លភិ, អជ្ជ អលភមានោ វិនស្សិស្សតិ, ឥមញ្ច វិនាសេស្សាមិ, សេដ្ឋិនោ ច ទានន្តរាយំ ករិស្សាមី”តិ តង្ខណញ្ញេវ អាគន្ត្វា អន្តរវត្ថុម្ហិ អសីតិហត្ថមត្តំ អង្គារកាសុំ និម្មិនិ។ សា ខទិរង្គារបុណ្ណា សម្បជ្ជលិតា សជោតិភូតា អវីចិមហានិរយោ វិយ ឃាយិត្ថ។ តំ បន មាបេត្វា សយំ អាកាសេ អដ្ឋាសិ។ បត្តាហរណត្ថាយ គច្ឆមានោ បុរិសោ តំ ទិស្វា មហាភយប្បត្តោ និវត្តិ។ ពោធិសត្តោ “កិំ, តាត, និវត្តោសី”តិ បុច្ឆិ។ អយំ សាមិ អន្តរវត្ថុម្ហិ មហតី អង្គារកាសុ សម្បជ្ជលិតា សជោតិភូតាតិ។ អថញ្ញោ អថញ្ញោតិ ឯវំ អាគតាគតា សព្ពេបិ ភយប្បត្តា វេគេន បលាយិំសុ។

ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ “អជ្ជ មយ្ហំ ទានន្តរាយំ កាតុកាមោ វសវត្តី មារោ ឧយ្យុត្តោ ភវិស្សតិ, ន ខោ បន ជានាតិ មារសតេន មារសហស្សេនបិ មយ្ហំ អកម្បិយភាវំ, អជ្ជ ទានិ មយ្ហំ វា មារស្ស វា ពលមហន្តតំ, អានុភាវមហន្តតំ ជានិស្សាមី”តិ តំ យថាសជ្ជិតមេវ ភត្តបាតិំ សយំ អាទាយ គេហា និក្ខម្ម អង្គារកាសុតីរេ ឋត្វា អាកាសំ ឧល្លោកេត្វា មារំ ទិស្វា “កោសិ ត្វ”ន្តិ អាហ។ “អហំ, មារោ”តិ។ “អយំ អង្គារកាសុ តយា និម្មិតា”តិ? “អាម, មយា”តិ។ “កិមត្ថាយា”តិ។ “តវ ទានស្ស អន្តរាយករណត្ថាយ ច បច្ចេកពុទ្ធស្ស ច

ชีวิตนาสนตฺถายา”ติ. โพธิสตฺโต “เนว เต อหํ อตฺตโน ทานสฺส อนฺตรายํ, น ปจฺเจกพุทฺธสฺส ชีวิตนฺตรายํ กาตุํ ทสฺสามิ, อชฺช ทานิ มยฺหํ วา ตุยฺหํ วา พลมหนฺตตํ, อานุภาวมหนฺตตํ ชานิสฺสามี”ติ องฺคารกาสุตีเร ฐตฺวา “ภนฺเต, ปจฺเจกพุทฺธ อหํ อิมิสฺสา องฺคารกาสุยา อโธสิโร ปตมาโนปิ น นิวตฺติสฺสามิ, เกวลํ ตุเมฺห มยา ทินฺนํ โภชนํ ปฏิคฺคณฺหถา”ติ วตฺวา อิมํ คาถมาห –

๔๐.

“กามํ ปตามิ นิรยํ, อุทฺธํปาโท อวํสิโร;

นานริยํ กริสฺสามิ, หนฺท ปิณฺฑํ ปฏิคฺคหา”ติ.

ตตฺถายํ ปิณฺฑตฺโถ – ภนฺเต, ปจฺเจกพุทฺธ สเจปหํ ตุมฺหากํ ปิณฺฑปาตํ เทนฺโต เอกํเสเนว อิมํ นิรยํ อุทฺธํปาโท อวํสิโร หุตฺวา ปตามิ, ตถาปิ ยทิทํ อทานํ อสีลํ อริเยหิ อกตฺตพฺพตา อนริเยหิ จ กตฺตพฺพตา “อนริย”นฺติ วุจฺจติ, “น ตํ อนริยํ กริสฺสามิ, หนฺท ตฺวํ มยา ทียมานํ ปิณฺฑํ ปฏิคฺคห ปฏิคฺคณฺหาหี”ติ. เอตฺถ จ หนฺทาติ โวสฺสคฺคตฺเถ นิปาโต.

เอวํ วตฺวา โพธิสตฺโต ทฬฺหสมาทาเนน ภตฺตปาตึ คเหตฺวา องฺคารกาสุมตฺถเกน ปกฺขนฺโท, ตาวเทว อสีติหตฺถคมฺภีราย องฺคารกาสุยา ตลโต อุปรูปริชาตํ สตปตฺตปุปฺผิตํ เอกํ มหาปทุมํ อุคฺคนฺตฺวา โพธิสตฺตสฺส ปาเท สมฺปฏิจฺฉิ. ตโต มหาตุมฺพมตฺตา เรณุ อุคฺคนฺตฺวา มหาสตฺตสฺส มุทฺธนิ ฐตฺวา สกลสรีรํ สุวณฺณจุณฺณสโมกิณฺณมิว อกาสิ. โส ปทุมกณฺณิกาย ฐตฺวา นานคฺครสโภชนํ ปจฺเจกพุทฺธสฺส ปตฺเต ปติฏฺฐาเปสิ. โส ตํ ปฏิคฺคเหตฺวา อนุโมทนํ กตฺวา ปตฺตํ อากาเส ขิปิตฺวา ปสฺสนฺตสฺเสว มหาชนสฺส สยมฺปิ เวหาสํ อพฺภุคฺคนฺตฺวา นานปฺปการํ วลาหกปนฺตึ มทฺทมาโน วิย หิมวนฺตเมว คโต. มาโรปิ ปราชิโต โทมนสฺสํ ปตฺวา อตฺตโน วสนฏฺฐานเมว คโต. โพธิสตฺโต ปน ปทุมกณฺณิกาย ฐิตโกว มหาชนสฺส ทานสีลสํวณฺณเนน ธมฺมํ เทเสตฺวา มหาชเนน ปริวุโต อตฺตโน นิเวสนเมว ปวิสิตฺวา ยาวชีวํ ทานาทีนิ ปุญฺญานิ กตฺวา ยถากมฺมํ คโต.

สตฺถา “นยิทํ, คหปติ, อจฺฉริยํ, ยํ ตฺวํ เอวํ ทสฺสนสมฺปนฺโน เอตรหิ เทวตาย น กมฺปิโต, ปุพฺเพ ปณฺฑิเตหิ กตเมว อจฺฉริย”นฺติ อิมํ ธมฺมเทสนํ อาหริตฺวา อนุสนฺธึ ฆเฏตฺวา ชาตกํ สโมธาเนสิ “ตทา ปจฺเจกพุทฺโธ ตตฺเถว ปรินิพฺพายิ, มารํ ปราเชตฺวา ปทุมกณฺณิกาย ฐตฺวา ปจฺเจกพุทฺธสฺส ปิณฺฑปาตทายโก พาราณสิเสฏฺฐี ปน อหเมว อโหสิ”นฺติ.

ขทิรงฺคารชาตกวณฺณนา ทสมา.

กุลาวกวคฺโค จตุตฺโถ.

ᨲᩔᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ᨠᩩᩃᩣᩅᨠᩴ ᨶᨧ᩠ᨧᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᨾᨧ᩠ᨨᨠᩴ;

ᩈᨠᩩᨱᩴ ᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᩁᩴ ᨻᨠᩴ, ᨶᨶ᩠ᨴᩴ ᨡᨴᩥᩁᨦ᩠ᨣᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪅᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

[᪔᪁] ᪁᪨ ᩃᩮᩣᩈᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᩔᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᩈᨠᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨠᩮᩣ ᨸᨶᩮᩈ ᩃᩮᩣᩈᨠᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ? ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩑᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩩᩃᨶᩣᩈᨠᩮᩣ ᨠᩮᩅᨭ᩠ᨭᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᩋᩃᩣᨽᩦ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨧᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩩᩃᩈᩉᩔᩅᩣᩈᩮ ᨠᩮᩅᨭ᩠ᨭᨣᩤᨾᩮ ᩑᨠᩥᩔᩣ ᨠᩮᩅᨭ᩠ᨭᩥᨿᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨ ᨲᩔ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨴᩥᩅᩈᩮ ᨲᩴ ᨠᩩᩃᩈᩉᩔᩴ ᨩᩣᩃᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᨴᩥᨿᩴ ᨲᩊᩣᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᨧ ᨾᨧ᩠ᨨᩮ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᩴ ᨾᨧ᩠ᨨᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩣᩃᨲ᩠ᨳ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨧ ᨲᩮ ᨠᩮᩅᨭ᩠ᨭᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨲᩔ ᨾᩣᨲᩩ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨣᨲᩮᨿᩮᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᨣᩤᨾᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩣᩁᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨶᩣ ᨴᨯ᩠ᨰᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩣᩁᩮ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨩᩣᨲᩣ᪨ ᨲᩮ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ “ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᩣᨾ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩑᨠᩮᨶ ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᨱᩥᨶᩣ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᨽᩣᨣᩣ ᩉᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨠᩩᩃᩈᨲᩣᨶᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲᩔ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ, ᩈᩮᩣᩅ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᨲᩥ, ᩍᨲᩁᩮᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨸᩩᨶ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨿᩣᩅ ᨲᨾᩮᩅ ᨠᩩᩃᩴ ᩑᨠᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩣᩅ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᨱᩥᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨳᩔ ᨾᩣᨲᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶ ᨩᩦᩅᨾᩣᨶᩣ ᨸᩁᩥᨸᨠ᩠ᨠᩮ ᨣᨻ᩠ᨽᩮ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ᪨ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨽᩅᩥᨠᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨶᩣᩈᩮᨲᩩᩴ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨥᨭᩮ ᨸᨴᩦᨸᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᩔ ᩉᨴᨿᩮ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨶᩥᩔᨿᩮᩣ ᨩᩃᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩴ ᨴᩣᩁᨠᩴ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨵᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨵᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᩁᨱᨠᩣᩃᩮ ᩑᨠᨾᩔ ᨠᨸᩣᩃᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᩑᨲᩴ ᨥᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᩣ”ᨲᩥ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩣᨲᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩑᨠᨠᩮᩣᩅ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩈᨿᨲᩥ, ᨶ ᨶ᩠ᩉᩣᨿᨲᩥ, ᨶ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨲᩥ, ᨸᩴᩈᩩᨸᩥᩈᩣᨧᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩔᩥᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩮᩉᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩏᨠ᩠ᨡᩃᩥᨵᩮᩣᩅᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᩈᩥᨲ᩠ᨳᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᨾᩣᨶᩮᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲᩥᨠᩣᩁᩩᨬ᩠ᨬᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᨲᩁᨣᩤᨾᩅᩤᩈᩥᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨩᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩉᩥ, ᩁᩮ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᨠᨲᩁᨣᩤᨾᩅᩤᩈᩥᨠᩮᩣᩈᩥ, ᨠᩉᩴ ᨲᩮ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶᩥᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ‘ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᩉᩣ’ᨲᩥ ᨾᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩣᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨸᩥ ᨸᨶ

បព្ពាជិស្សសី”តិ។ “ភន្តេ, អហំ តាវ បព្ពជេយ្យំ, មាទិសំ បន កបណំ កោ បព្ពាជេស្សតី”តិ? “អហំ បព្ពាជេស្សាមី”តិ។ “សាធុ, ភន្តេ, បព្ពាជេថា”តិ។ ថេរោ តស្ស ខាទនីយភោជនីយំ ទត្វា តំ វិហារំ នេត្វា សហត្ថេន ន្ហាបេត្វា បព្ពាជេត្វា បរិបុណ្ណវស្សំ ឧបសម្បាទេសិ។ សោ មហល្លកកាលេ “លោសកតិស្សត្ថេរោ”តិ បញ្ញាយិត្ថ អប្បបុញ្ញោ អប្បលាភោ។ តេន កិរ អសម្ភិន្នទានេសុបិ កុច្ឆិបូរោ ន លទ្ធបុព្វោ, ជីវិតយាបនមត្តមេវ លភតិ។ តស្ស ហិ បត្តេ ឯកស្មិំយេវ យាគុឧឡុង្កេ ទិន្នេ បត្តោ សមតិត្តិកោ វិយ ហុត្វា បញ្ញាយតិ។ អថ មនុស្សា “ឥមស្ស បត្តោ បូរោ”តិ ហេដ្ឋា យាគុំ ទេន្តិ។ តស្ស បត្តេ យាគុំ ទានកាលេ មនុស្សានំ ភាជនេ យាគុ អន្តរធាយតីតិបិ វទន្តិ។ ខជ្ជកាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។

សោ អបរេន សមយេន វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អគ្គផលេ អរហត្តេ បតិដ្ឋិតោបិ អប្បលាភោវ អហោសិ។ អថស្ស អនុបុព្វេន អាយុសង្ខារេសុ បរិហីនេសុ បរិនិព្ពានទិវសោ សម្បាបុណិ។ ធម្មសេនាបតិ អាវជ្ជេន្តោ តស្ស បរិនិព្ពានកាលំ ញត្វា “អយំ លោសកតិស្សត្ថេរោ អជ្ជ បរិនិព្ពាយិស្សតិ, អជ្ជ មយា ឯតស្ស យាវទត្ថំ អាហារំ ទាតុំ វដ្ដតី”តិ តំ អាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ ថេរោ តំ និស្សាយ តាវ ពហុមនុស្សាយ សាវត្ថិយា ហត្ថំ បសារេត្វា វន្ទនមត្តម្បិ នាលត្ថ។ អថ នំ ថេរោ “គច្ឆាវុសោ, អាសនសាលាយ និសីទា”តិ ឧយ្យោជេត្វា គតោ។ តំ អាគតមេវ មនុស្សា “អយ្យោ, អាគតោ”តិ អាសនេ និសីទាបេត្វា ភោជេសុំ។ ថេរោបិ “ឥមំ លោសកស្ស ទេថា”តិ លទ្ធាហារំ បេសេសិ។ តំ គហេត្វា គតា លោសកតិស្សត្ថេរំ អសរិត្វា សយមេវ ភុញ្ជិំសុ។ អថ ថេរស្ស វុដ្ឋាយ វិហារំ គមនកាលេ លោសកតិស្សត្ថេរោ អាគន្ត្វា ថេរំ វន្ទិ, ថេរោ និវត្តិត្វា ឋិតកោវ “លទ្ធំ តេ, អាវុសោ, ភត្ត”ន្តិ បុច្ឆិ។ លភិស្សាម តោ, ភន្តេតិ។ ថេរោ សំវេគប្បត្តោ កាលំ ឱលោកេសិ, កាលោ អតិក្កន្តោ។ ថេរោ “ហោតាវុសោ, ឥធេវ និសីទា”តិ លោសកត្ថេរំ អាសនសាលាយំ និសីទាបេត្វា កោសលរញ្ញោ និវេសនំ អគមាសិ។ រាជា ថេរស្ស បត្តំ គាហាបេត្វា “ភត្តស្ស អកាលោ”តិ បត្តបូរំ ចតុមធុរំ ទាបេសិ។ ថេរោ តំ អាទាយ គន្ត្វា “ឯហាវុសោ, តិស្ស ឥមំ ចតុមធុរំ ភុញ្ជា”តិ វត្វា បត្តំ គហេត្វា អដ្ឋាសិ។ សោ ថេរេ គារវេន លជ្ជន្តោ ន បរិភុញ្ជតិ។ អថ នំ ថេរោ “ឯហាវុសោ តិស្ស, អហំ បត្តំ គហេត្វាវ ឋស្សាមិ, ត្វំ និសីទិត្វា បរិភុញ្ជ។ សចេ អហំ បត្តំ ហត្ថតោ មុញ្ចេយ្យំ, កិញ្ចិ ន ភវេយ្យា”តិ អាហ។ អថាយស្មា លោសកតិស្សត្ថេរោ អគ្គសាវកេ ធម្មសេនាបតិម្ហិ បត្តំ គហេត្វា ឋិតេ ចតុមធុរំ បរិភុញ្ជិ។ តំ ថេរស្ស អរិយិទ្ធិពលេន បរិក្ខយំ ន អគមាសិ។ តទា លោសកតិស្សត្ថេរោ យាវទត្ថំ ឧទរបូរំ ភុត្វា បរិភុញ្ជិ, តំ ទិវសមេវ ច អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាយិ។ សម្មាសម្ពុទ្ធោ សន្តិកេ ឋត្វា សរីរនិក្ខេបំ ការេសិ, ធាតុយោ គហេត្វា ចេតិយំ ការិំសុ។

តទា ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ សន្និបតិត្វា “អាវុសោ, អហោ លោសកតិស្សត្ថេរោ អប្បបុញ្ញោ អប្បលាភី, ឯវំ អប្បបុញ្ញេន អប្បលាភិនា កថំ អរិយធម្មោ លទ្ធោ”តិ កថេន្តា និសីទិំសុ។ សត្ថា ធម្មសភំ គន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិ។ តេ “ឥមាយ នាម, ភន្តេ”តិ អារោចយិំសុ។ សត្ថា “ភិក្ខវេ, ឯសោ ភិក្ខុ អត្តនោ អលាភិកភាវញ្ច អរិយធម្មលាភិកភាវញ្ច អត្តនាវ អកាសិ។ អយញ្ហិ បុព្វេ បរេសំ លាភន្តរាយំ កត្វា អប្បលាភី ជាតោ, “អនិច្ចំ, ទុក្ខំ, អនត្តា”តិ វិបស្សនាយ យុត្តភាវស្ស ពលេន អរិយធម្មលាភី ជាតោ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កិរ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ឯកំ គុដុម្ពិកំ និស្សាយ គាមកាវាសេ វសតិ បកតត្តោ សីលវា វិបស្សនាយ

ឧបដ្ឋាបេត្វា។ អថេកោ ខីណាសវត្ថេរោ សបទានចារំ ចរមានោ អនុបុព្វេន តស្ស ភិក្ខុនោ ឧបដ្ឋាកកុដុម្ពិកស្ស វសនគាមំ សម្បត្តោ។ កុដុម្ពិកោ ថេរស្ស ឥរិយាបថេសុ បសីទិត្វា បត្តំ អាទាយ ឃរំ បវេសេត្វា សក្កច្ចំ ភោជេត្វា ថោកំ ធម្មកថំ សុត្វា ថេរំ វន្ទិត្វា "ភន្តេ, អម្ហាកំ ធុរវិហារមេវ គច្ឆ, មយំ សាយណ្ហសមយេ អាគន្ត្វា បស្សិស្សាមា"តិ អាហ។ ថេរោ វិហារំ គន្ត្វា នេវាសិកត្ថេរំ វន្ទិត្វា អាបុច្ឆិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ សោបិ តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា "លទ្ធោ តេ, អាវុសោ, ភិក្ខាហារោ"តិ បុច្ឆិ។ "អាម, លទ្ធោ"តិ។ "កហំ លទ្ធោ"តិ? "តុម្ហាកំ ធុរគាមេ កុដុម្ពិកឃរេ"តិ។ ឯវញ្ច បន វត្វា អត្តនោ សេនាសនំ បុច្ឆិត្វា បដិជគ្គិត្វា បត្តចីវរំ បដិសាមេត្វា ឈានសុខេន ផលសុខេន ច វីតិនាមេន្តោ និសីទិ។

សោបិ កុដុម្ពិកោ សាយណ្ហសមយេ គន្ធមាលាទីនិ គាហាបេត្វា វិហារំ គន្ត្វា នេវាសិកត្ថេរំ វន្ទិត្វា "ភន្តេ, ឯកោ អាគន្តុកត្ថេរោ អត្ថិ, អាគតោ នុ ខោ"តិ បុច្ឆិ។ "អាម, អាគតោ"តិ។ "ឥទានិ កហ"ន្តិ។ "អសុកសេនាសនេ នាមា"តិ។ សោ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ ធម្មកថំ សុត្វា សីតលវេលាយ ចេតិយញ្ច ពោធិញ្ច បូជេត្វា ទីបំ ជាលេត្វា ឧភោបិ ជនេ និមន្តេត្វា គតោ។ នេវាសិកត្ថេរោបិ ខោ "អយំ កុដុម្ពិកោ បរិភិន្នោ, សចាយំ ភិក្ខុ ឥមស្មិំ វិហារេ វសិស្សតិ, ន មំ ឯស កិស្មិញ្ចិ គណយិស្សតី"តិ ថេរេ អនត្តមនតំ អាបជ្ជិត្វា "ឥមស្មិំ វិហារេ ឯតស្ស អវសនាការោ យថា ការំ វដ្ដតី"តិ តេន ឧបដ្ឋានវេលាយ អាគតេន សទ្ធិំ កិញ្ចិ ន កថេសិ។ ខីណាសវត្ថេរោ តស្ស អជ្ឈាសយំ ជានិត្វា "អយំ ថេរោ មម កុលេ វា គណេ វា អបលិត្តភាវំ ន ជានាតី"តិ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា ឈានសុខេន ផលសុខេន វីតិនាមេសិ។

នេវាសិកោបិ បុនទិវសេ នខបិដ្ឋេន ឃណ្ឌិំ បហរិត្វា នខេន ទ្វារំ អាកោដេត្វា កុដុម្ពិកស្ស គេហំ អគមាសិ។ សោ តស្ស បត្តំ គហេត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទាបេត្វា "អាគន្តុកត្ថេរោ កហំ, ភន្តេ"តិ បុច្ឆិ។ "នាហំ តវ កុលូបកស្ស បវត្តិំ ជានាមិ, ឃណ្ឌិំ បហរន្តោបិ ទ្វារំ អាកោដេន្តោបិ បពោធេតុំ នាសក្ខិំ, ហិយ្យោ តវ គេហេ បណីតភោជនំ ភុញ្ជិត្វា ជីរាបេតុំ អសក្កោន្តោ ឥទានិ និទ្ទំ ឱក្កន្តោ ភវិស្សតិ, ត្វំ បសីទមានោ ឯវរូបេសុ បសីទសី"តិ អាហ – "ខីណាសវត្ថេរោបិ អត្តនោ ភិក្ខាចារវេលំ សល្លក្ខេត្វា សរីរំ បដិជគ្គិត្វា បត្តចីវរមាទាយ អាកាសេ ឧប្បតិត្វា អញ្ញត្ថ អគមាសិ។ សោ កុដុម្ពិកោ នេវាសិកត្ថេរំ សប្បិមធុសក្ករាភិសង្ខតំ បាយាសំ បាយេត្វា បត្តំ គន្ធចុណ្ណេហិ ឧព្ពដ្ដេត្វា បូរេត្វា បុន ទត្វា "ភន្តេ, សោ ថេរោ មគ្គកិលន្តោ ភវិស្សតិ, ឥមស្ស ទេថា"តិ អទាសិ។ ឥតរោ អបដិក្ខិបិត្វាវ គហេត្វា គច្ឆន្តោ "សចេ សោ ភិក្ខុ ឥមំ បាយាសំ បិវិស្សតិ, គីវាយំ គហេត្វា និក្កឌ្ឍិយមានោបិ ន គមិស្សតិ។ សចេ បនាហំ ឥមំ បាយាសំ មនុស្សានំ ទស្សាមិ, បាកដំ មេ កម្មំ ភវិស្សតិ។ សចេ ឧទកេ បក្ខិបិស្សាមិ, ឧទកបិដ្ឋេ សប្បិ បញ្ញាយិស្សតិ។ សចេ ភូមិយំ ឆឌ្ឌេស្សាមិ, កាកសន្និបាតេន បញ្ញាយិស្សតិ។ កត្ថ នុ ខោ ឥមំ ឆឌ្ឌេយ្យ"ន្តិ ឧបធារេន្តោ ឯកំ ឈាយមានខេត្តំ ទិស្វា អង្គារេ វិយូហិត្វា តត្ថ បក្ខិបិត្វា ឧបរិ អង្គារេហិ បដិច្ឆាទេត្វា វិហារំ គតោ។ តំ ភិក្ខុំ អទិស្វា ចិន្តេសិ "អទ្ធា សោ ភិក្ខុ ខីណាសវោ មម អជ្ឈាសយំ វិទិត្វា អញ្ញត្ថ គតោ ភវិស្សតិ, អហោ វត មយា ឧទរហេតុ អយុត្តំ កត"ន្តិ។ តាវទេវស្ស មហន្តំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជិ។ តតោ បដ្ឋាយ ច មនុស្សបេតោ ហុត្វា ន ចិរស្សេវ កាលំ កត្វា និរយេ និព្ពត្តិ។

សោ ពហូនិ វស្សសតសហស្សានិ និរយេ បច្ចិត្វា បក្កាវសេសេន បដិបាដិយា បញ្ចជាតិសតេសុ យក្ខោ ហុត្វា ឯកទិវសម្បិ ឧទរបូរំ

ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨶ ᩃᨽᩥ᪨ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨷᨶ ᨣᨻ᩠ᨽᨾᩃᩴ ᩏᨴᩁᨷᩪᩁᩴ ᩃᨽᩥ᪨ ᨷᩩᨶ ᨷᨬ᩠ᨧᨩᩣᨲᩥᩈᨲᩮᩈᩩ ᩈᩩᨶᨡᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣᨷᩥ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩅᨾᨶᩴ ᩏᨴᩁᨷᩪᩁᩴ ᩃᨽᩥ, ᩈᩮᩈᨠᩣᩃᩮ ᨷᨶ ᨲᩮᨶ ᩏᨴᩁᨷᩪᩁᩮᩣ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨶᨡᨿᩮᩣᨶᩥᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᨧᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩈᩥᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩣᨾᩮ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩴ ᨠᩩᩃᩴ ᨷᩁᨾᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᨾᩮᩅ ᨩᩣᨲᩴ, ᨩᩣᨲᩥᨲᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩏᨴᨠᨠᨬ᩠ᨩᩥᨠᩣᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩃᨽᩥ᪨ ᨲᩔ ᨷᨶ “ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶ᩠ᨴᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨨᩣᨲᨠᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ “ᨣᨧ᩠ᨨ ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᨱᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨷᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩦᩉᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩁᨱᩮᩣ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨴᩥᩈᩣᨷᩣᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨾᩣᨱᩅᨠᩈᨲᩣᨶᩥ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᩅᩣᨧᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᨿᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨹᩁᩩᩈᩮᩣ ᩋᨶᩮᩣᩅᩣᨴᨠ᩠ᨡᨾᩮᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨷᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨧᩁᨲᩥ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩒᩅᨴᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨷᩥ ᩒᩅᩣᨴᩴ ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᩣᨿᩮᩣᨷᩥᩔ ᨾᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ᪨

ᩋᨳ ᩈᩮᩣ ᨾᩣᨱᩅᨠᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩅᩣᨴᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩥᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᨣᩣᨾᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨲᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩣᨿ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩴᩅᩣᩈᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ᪨ ᨣᩣᨾᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᩩᩈᩣᩈᨶᩴ ᨴᩩᩔᩣᩈᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶ᩠ᨴᨠᩔ ᨽᨲᩥᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨣᩣᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨠᩩᨭᩥᨠᩣᨿ ᩅᩈᩣᨷᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩴ ᨷᨶ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶ᩠ᨴᨠᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨲᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᨣᩣᨾᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩁᩣᨩᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩩ, ᩈᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨣᩮᩉᩣᨶᩥ ᨯᨿ᩠ᩉᩥᩴᩈᩩ, ᩈᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨲᩊᩣᨠᩴ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᨲᩮ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩍᨾᩔ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶ᩠ᨴᨠᩔ ᩋᨶᩣᨣᨲᨠᩣᩃᩮ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨷᨶᩔ ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨷᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩦᩉᩁᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩋᨾᨶᩩᩔᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩋᨭᩅᩥᩴ ᨷᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩔ ᩋᨾᨶᩩᩔᩣ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᨧ ᨽᩁᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉᩥᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᨷᨭ᩠ᨭᨶᨣᩣᨾᩴ ᨶᩣᩅᩣᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨴᩥᩅᩈᩮᨿᩮᩅ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᩅᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥ᪨ ᨶᩣᩅᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨣᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᨱᩥᩈᩃᩣᨠᩴ ᨧᩣᩁᩮᩈᩩᩴ, ᩈᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶ᩠ᨴᨠᩔᩮᩅ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨲᩔ ᩅᩮᩊᩩᨠᩃᩣᨷᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨡᩥᨷᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩣᩅᩣ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᩅᩮᩊᩩᨠᩃᩣᨷᩮ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩔᨷᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩃᩮ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩈᩦᩃᩔ ᨹᩃᩮᨶ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨹᩃᩥᨠᩅᩥᨾᩣᨶᩮ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨴᩮᩅᨵᩦᨲᩁᩮᩣ ᨷᨭᩥᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᩩᨡᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩅᩈᩥ᪨ ᨲᩣ ᨷᨶ ᩅᩥᨾᩣᨶᨷᩮᨲᩥᨿᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᩥᨲᩩᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ “ᨿᩣᩅ ᨾᨿᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾ, ᨲᩣᩅ ᩍᨵᩮᩅ ᩉᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨

ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᨣᨲᨠᩣᩃᩮ ᩅᩮᩊᩩᨠᩃᩣᨷᩮ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨩᨲᩅᩥᨾᩣᨶᩮ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨴᩮᩅᨵᩦᨲᩁᩮᩣ ᩃᨽᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣᨷᩥ ᨷᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᨱᩥᩅᩥᨾᩣᨶᩮ ᩈᩮᩣᩊᩈ, ᨠᨶᨠᩅᩥᨾᩣᨶᩮ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈ ᨴᩮᩅᨵᩦᨲᩁᩮᩣ ᩃᨽᩥ᪨ ᨲᩣᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨴᩦᨷᨠᩮ ᩑᨠᩴ ᨿᨠ᩠ᨡᨶᨣᩁᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᨠᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᩋᨩᩁᩪᨷᩮᨶ ᩅᩥᨧᩁᨲᩥ᪨ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩥᨽᩣᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨩᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨷᩣᨴᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ, ᩈᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨲᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩥᨷᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩣᨿ ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨷᩁᩥᨡᩣᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨱ᩠ᨭᨠᨣᩩᨾ᩠ᨻᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᨭ᩠ᨭᨾᩣᨶᩮᩣ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᩈᨾᨿᩮ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᩁᩥᨡᩣᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨩᩥᨠᩣ ᨧᩁᨾᩣᨶᩣ ᨧᩮᩣᩁᩣ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨩᩥᨠᨣᩮᩣᨷᨠᩣ “ᨧᩮᩣᩁᩮ

គណ្ហិស្សាមា”តិ ឯកមន្តំ និលីនា អដ្ឋំសុ។ មិត្តវិន្ទកោ បវដ្ដិត្វា ភូមិយំ ឋិតោ តា អជិកា ទិស្វា ចិន្តេសិ “អហំ សមុទ្ទេ ឯកស្មិំ ទីបកេ អជិកំ បាទេ គហេត្វា តាយ ខិត្តោ ឥធ បតិតោ។ សចេ ឥទានិ ឯកំ អជិកំ បាទេ គហេស្សាមិ, សា មំ បរតោ សមុទ្ទបិដ្ឋេ វិមានទេវតានំ សន្តិកេ ខិបិស្សតី”តិ។ សោ ឯវំ អយោនិសោ មនសិករិត្វា អជិកំ បាទេ គណ្ហិ។ សា គហិតមត្តាវ វិរវិ។ អជបាលកា ឥតោ ចិតោ ច អាគន្ត្វា តំ គហេត្វា “ឯត្តកំ កាលំ រាជកុលេ អជិកខាទកោ ឯស ចោរោ”តិ តំ កោដ្ដេត្វា ពន្ធិត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ នេន្តិ។

តស្មិំ ខណេ ពោធិសត្តោ បញ្ចសតមាណវកបរិវុតោ នគរា និក្ខម្ម ន្ហាយិតុំ គច្ឆន្តោ មិត្តវិន្ទកំ ទិស្វា សញ្ជានិត្វា តេ មនុស្សេ អាហ – “តាតា, អយំ អម្ហាកំ អន្តេវាសិកោ, កស្មា នំ គណ្ហថា”តិ? “អជិកចោរកោ, អយ្យ, ឯកំ អជិកំ បាទេ គណ្ហន្តោ គហិតោ”តិ។ “តេន ហិ អម្ហាកំ ទាសំ កត្វា ទេថ, អម្ហេ និស្សាយ ជីវិស្សតី”តិ។ តេ, “សាធុ អយ្យា”តិ តំ វិស្សជ្ជេត្វា អគមំសុ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ “មិត្តវិន្ទក, ត្វំ ឯត្តកំ កាលំ កហំ វសី”តិ បុច្ឆិ។ សោ សព្ពំ អត្តនា កតកម្មំ អារោចេសិ។ ពោធិសត្តោ “អត្ថកាមានំ វចនំ អករោន្តា ឯវំ ទុក្ខំ បាបុណន្តី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤១។

“យោ អត្ថកាមស្ស ហិតានុកម្បិនោ, ឱវជ្ជមានោ ន ករោតិ សាសនំ;

អជិយា បាទមាលព្ភ, មិត្តកោ វិយ សោចតី”តិ។

តត្ថ អត្ថកាមស្សាតិ វុឌ្ឍិកាមស្ស។ ហិតានុកម្បិនោតិ ហិតេន អនុកម្បមានស្ស។ ឱវជ្ជមានោតិ យុត្តេន ហិតចិត្តេន ឱវទិយមានោ។ ន ករោតិ សាសនន្តិ អនុសិដ្ឋិំ ន ករោតិ, ទុព្ពចោ អនោវាទកោ ហោតិ។ មិត្តកោ វិយ សោចតីតិ យថាយំ មិត្តវិន្ទកោ អជិកាយ បាទំ គហេត្វា សោចតិ កិលមតិ, ឯវំ និច្ចកាលំ សោចតីតិ ឥមាយ គាថាយ ពោធិសត្តោ ធម្មំ ទេសេសិ។

ឯវំ តេន ថេរេន ឯត្តកេ អទ្ធានេ តីសុយេវ អត្តភាវេសុ កុច្ឆិបូរោ លទ្ធបុព្ពោ។ យក្ខេន ហុត្វា ឯកទិវសំ គព្ភមលំ លទ្ធំ, សុនខេន ហុត្វា ឯកទិវសំ វមថុំ លទ្ធំ។ ឯវំ បរស្ស លាភន្តរាយករណំ នាម មហាទោសន្តិ វេទិតព្ពំ។ តស្មិំ បន កាលេ សោបិ អាចរិយោ មិត្តវិន្ទកោបិ យថាកម្មំ គតា។

សត្ថា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, អត្តនា អប្បលាភិតា ច អរិយធម្មលាភិតា ច សយមេវ ឯស អកាសី”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មិត្តវិន្ទកោ លោសកតិស្សត្ថេរោ អហោសិ, ទិសាបាមោក្ខាចរិយោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

[៤២] ២. កបោតជាតកវណ្ណនា

យោ អត្ថកាមស្សាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ លោលភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្ស លោលភាវោ នវកនិបាតេ កាកជាតកេ អាវិ ភវិស្សតិ។ តទា បន តំ ភិក្ខូ “អយំ, ភន្តេ, ភិក្ខុ លោលោ”តិ សត្ថុ អារោចេសុំ។ អថ នំ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ លោលោសី”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ភន្តេ”តិ។ សត្ថា “បុព្ពេបិ ត្វំ ភិក្ខុ លោលោ លោលការណា ជីវិតក្ខយំ បត្តោ, បណ្ឌិតាបិ តំ និស្សាយ អត្តនោ វសនដ្ឋានា បរិហីនា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ បារាវតយោនិយំ និព្ពត្តិ។ តទា ពារាណសិវាសិនោ បុញ្ញកាមតាយ តត្ថ តត្ថ ឋានេ សកុណានំ សុខវសនត្ថាយ ថុសបច្ឆិយោ ឱលម្ពេន្តិ។ ពារាណសិសេដ្ឋិនោបិ ភត្តការកោ អត្តនោ មហានសេ ឯកំ ថុសបច្ឆិំ ឱលម្ពេត្វា ឋបេសិ, ពោធិសត្តោ តត្ថ វាសំ កប្បេសិ។ សោ បាតោវ និក្ខមិត្វា គោចរំ ចរិត្វា សាយំ អាគន្ត្វា តត្ថ វសន្តោ កាលំ ខេបេសិ។ អថេកទិវសំ ឯកោ កាកោ មហានសមត្ថកេន គច្ឆន្តោ អម្ពិលានម្ពិលមច្ឆមំសានំ ធូបនគន្ធំ ឃាយិត្វា លោភំ ឧប្បាទេត្វា “កំ នុ ខោ និស្សាយ ឥមំ មច្ឆមំសំ លភិស្សាមី”តិ អវិទូរេ និសីទិត្វា បរិគ្គណ្ហន្តោ សាយំ ពោធិសត្តំ អាគន្ត្វា មហានសំ បវិសន្តំ ទិស្វា “ឥមំ បារាវតំ និស្សាយ មច្ឆមំសំ លភិស្សាមី”តិ បុនទិវសេ បាតោវ អាគន្ត្វា ពោធិសត្តស្ស និក្ខមិត្វា គោចរត្ថាយ គមនកាលេ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អគមាសិ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ “កស្មា ត្វំ, សម្ម, អម្ហេហិ សទ្ធិំ ចរសី”តិ អាហ។ “សាមិ, តុម្ហាកំ កិរិយា មយ្ហំ រុច្ចតិ, ឥតោ បដ្ឋាយ តុម្ហេ ឧបដ្ឋហិស្សាមី”តិ។ “សម្ម, តុម្ហេ អញ្ញគោចរា, មយំ អញ្ញគោចរា, តុម្ហេហិ អម្ហាកំ ឧបដ្ឋានំ ទុក្ករ”ន្តិ។ “សាមិ, តុម្ហាកំ គោចរគ្គហណកាលេ អហម្បិ គោចរំ គហេត្វា តុម្ហេហិ សទ្ធិំយេវ គមិស្សាមី”តិ។ “សាធុ, កេវលំ តេ អប្បមត្តេន ភវិតព្ព”ន្តិ ឯវំ ពោធិសត្តោ កាកំ ឱវទិត្វា គោចរំ ចរន្តោ តិណពីជាទីនិ ខាទតិ។ ពោធិសត្តស្ស បន គោចរគ្គហណកាលេ កាកោ គន្ត្វា គោមយបិណ្ឌំ អបនេត្វា បាណកេ ខាទិត្វា ឧទរំ បូរេត្វា ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា “សាមិ, តុម្ហេ អតិវេលំ ចរថ, អតិពហុភក្ខេន នាម ភវិតុំ ន វដ្ដតី”តិ វត្វា ពោធិសត្តេន គោចរំ គហេត្វា សាយំ អាគច្ឆន្តេន សទ្ធិំយេវ មហានសំ បាវិសិ។ ភត្តការកោ “អម្ហាកំ កបោតោ អញ្ញម្បិ គហេត្វា អាគតោ”តិ កាកស្សបិ បច្ឆិំ ឋបេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ ទ្វេ ជនា វសន្តិ។

អថេកទិវសំ សេដ្ឋិស្ស ពហុំ មច្ឆមំសំ អាហរិំសុ។ តំ អាទាយ ភត្តការកោ មហានសេ តត្ថ តត្ថ ឱលម្ពេសិ។ កាកោ តំ ទិស្វា លោភំ ឧប្បាទេត្វា “ស្វេ គោចរភូមិំ អគន្ត្វា មយា ឥទមេវ ខាទិតព្ព”ន្តិ រត្តិំ និត្ថុនន្តោ និបជ្ជិ។ បុនទិវសេ ពោធិសត្តោ គោចរាយ គច្ឆន្តោ “ឯហិ, សម្ម, កាកា”តិ អាហ។ “សាមិ, តុម្ហេ គច្ឆថ, មយ្ហំ កុច្ឆិរោគោ អត្ថី”តិ។ “សម្ម, កាកានំ កុច្ឆិរោគោ នាម ន កទាចិ ភូតបុព្ពោ, រត្តិំ តីសុ យាមេសុ ឯកេកស្មិំ យាមេ មុច្ឆិតា ហោន្តិ, ទីបវដ្ដិំ គិលិតកាលេ បន តេសំ មុហុត្តំ តិត្តិ ហោតិ, ត្វំ ឥមំ មច្ឆមំសំ ខាទិតុកាមោ ភវិស្សសិ, ឯហិ មនុស្សបរិភោគោ នាម តុម្ហាកំ ទុប្បរិភុញ្ជិយោ, មា ឯវរូបំ អកាសិ, មយា សទ្ធិំយេវ គោចរាយ គច្ឆាហី”តិ។ “ន សក្កោមិ, សាមី”តិ។ “តេន ហិ បញ្ញាយិស្សសិ សកេន កម្មេន, លោភវសំ អគន្ត្វា អប្បមត្តោ ហោហី”តិ តំ ឱវទិត្វា ពោធិសត្តោ

ភត្តការកោ នានប្បការំ មច្ឆមំសវិកតិំ សម្បាទេត្វា ឧស្មនិក្ខមនត្ថំ ភាជនានិ ថោកំ វិវរិត្វា រសបរិស្សាវនករោដិំ ភាជនមត្ថកេ ឋបេត្វា ពហិ និក្ខមិត្វា សេទំ បុញ្ឆមានោ អដ្ឋាសិ។ តស្មិំ ខណេ កាកោ បច្ឆិតោ សីសំ ឧក្ខិបិត្វា ភត្តគេហំ ឱលោកេន្តោ តស្ស និក្ខន្តភាវំ ញត្វា “អយំទានិ មយ្ហំ មនោរថំ បូរេត្វា មំសំ ខាទិតុំ កាលោ, កិំ នុ ខោ មហាមំសំ ខាទាមិ, ឧទាហុ ចុណ្ណិកមំស”ន្តិ ចិន្តេត្វា “ចុណ្ណិកមំសេន ខិប្បំ កុច្ឆិំ បូរេតុំ ន សក្កា, មហន្តំ មំសខណ្ឌំ អាហរិត្វា បច្ឆិយំ និក្ខិបិត្វា ខាទមានោ និបជ្ជិស្សាមី”តិ បច្ឆិតោ ឧប្បតិត្វា រសករោដិយំ និលីយិ។ សា “កិរី”តិ សទ្ទមកាសិ។ ភត្តការកោ តំ សទ្ទំ សុត្វា “កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ បវិដ្ឋោ កាកំ ទិស្វា “អយំ ទុដ្ឋកាកោ មហាសេដ្ឋិនោ បក្កមំសំ ខាទិតុកាមោ, អហំ ខោ បន សេដ្ឋិំ និស្សាយ ជីវាមិ, ន ឥមំ ពាលំ, កិំ មេ ឥមិនា”តិ ទ្វារំ បិធាយ កាកំ គហេត្វា សកលសរីរេ បត្តានិ លុញ្ចិត្វា អល្លសិង្គីវេរលោណជីរកាទយោ កោដ្ដេត្វា អម្ពិលតក្កេន អាលោឡេត្វា តេនស្ស សកលសរីរំ មក្ខេត្វា តំ កាកំ បច្ឆិយំ ខិបិ។ សោ អធិមត្តវេទនាភិភូតោ និត្ថុនន្តោ និបជ្ជិ។

ពោធិសត្តោ សាយំ អាគន្ត្វា តំ ព្យសនប្បត្តំ ទិស្វា “លោលកាក, មម វចនំ អកត្វា តវ លោភំ និស្សាយ មហាទុក្ខំ បត្តោសី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៧។

“យោ អត្ថកាមស្ស ហិតានុកម្បិនោ, ឱវជ្ជមានោ ន ករោតិ សាសនំ;

កបោតកស្ស វចនំ អកត្វា, អមិត្តហត្ថត្តគតោវ សេតី”តិ។

តត្ថ កបោតកស្ស វចនំ អកត្វាតិ បិរាវតស្ស ហិតានុសាសកវចនំ អកត្វា។ អមិត្តហត្ថត្តគតោវ សេតីតិ អមិត្តានំ អនត្ថការកានំ ទុក្ខុប្បាទកបុគ្គលានំ ហត្ថត្តំ ហត្ថបថំ គតោ អយំ កាកោ វិយ សោ បុគ្គលោ មហន្តំ ព្យសនំ បត្វា អនុសោចមានោ សេតីតិ។

ពោធិសត្តោ ឥមំ គាថំ វត្វា “ឥទានិ មយា ច ឥមស្មិំ ឋានេ ន សក្កា វសិតុ”ន្តិ អញ្ញត្ថ គតោ។ កាកោបិ តត្ថេវ ជីវិតក្ខយំ បត្តោ។ អថ នំ ភត្តការកោ សទ្ធិំ បច្ឆិយា គហេត្វា សង្ការដ្ឋានេ ឆឌ្ឌេសិ។

សត្ថាបិ “ន ត្វំ ភិក្ខុ ឥទានេវ លោលោ, បុព្វេបិ លោលោយេវ, តញ្ញេវ បន តេ លោល្យំ និស្សាយ បណ្ឌិតាបិ សកាវាសា បរិហីនា”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋាសិ។ សត្ថា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កាកោ លោលភិក្ខុ អហោសិ, កបោតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

[៤៣] ៣។ វេឡុកជាតកវណ្ណនា

យោ អត្ថកាមស្សាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ទុព្ពចភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ ភគវា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ទុព្ពចោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ន ត្វំ ភិក្ខុ ឥទានេវ ទុព្ពចោ, បុព្ពេបិ ទុព្ពចោយេវ, ទុព្ពចត្តាយេវ ច បណ្ឌិតានំ វចនំ អកត្វា សប្បមុខេ ជីវិតក្ខយំ បត្តោ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ មហាភោគកុលេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្វា កាមេសុ អាទីនវំ នេក្ខម្មេ ច អានិសំសំ ទិស្វា កាមេ បហាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា កសិណបរិកម្មំ កត្វា បញ្ចាភិញ្ញា អដ្ឋ សមាបត្តិយោ ច ឧប្បាទេត្វា ឈានសុខេន វីតិនាមេន្តោ អបរភាគេ មហាបរិវារោ បញ្ចហិ តាបសសតេហិ បរិវុតោ គណស្ស សត្ថា ហុត្វា វិហាសិ។ អថេកោ អាសីវិសបោតកោ អត្តនោ ធម្មតាយ ចរន្តោ អញ្ញតរស្ស តាបសស្ស អស្សមបទំ បត្តោ។ តាបសោ តស្មិំ បុត្តសិនេហំ ឧប្បាទេត្វា តំ ឯកស្មិំ វេឡុបព្ពេ សយាបេត្វា បដិជគ្គតិ។ តស្ស វេឡុបព្ពេ សយនតោ “វេឡុកោ”ត្វេវ នាមំ អកំសុ។ តំ បុត្តសិនេហេន បដិជគ្គនតោ តាបសស្ស “វេឡុកបិតា”ត្វេវ នាមំ អកំសុ។

តទា ពោធិសត្តោ “ឯកោ កិរ តាបសោ អាសីវិសំ បដិជគ្គតី”តិ សុត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ អាសីវិសំ បដិជគ្គសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ច”ន្តិ វុត្តេ “អាសីវិសេន សទ្ធិំ វិស្សាសោ នាម នត្ថិ, មា ឯវំ ជគ្គាហី”តិ អាហ។ “សោ មេ អាចរិយ បុត្តោ, នាហំ តេន វិនា វត្តិតុំ សក្ខិស្សាមី”តិ។ “តេន ហិ ឯតស្សេវ សន្តិកា ជីវិតក្ខយំ បាបុណិស្សសី”តិ។ តាបសោ ពោធិសត្តស្ស វចនំ ន គណ្ហិ អាសីវិសម្បិ ជហិតុំ នាសក្ខិ។ តតោ កតិបាហច្ចយេនេវ សព្ពេ តាបសា ផលាផលត្ថាយ គន្ត្វា គតដ្ឋានេ ផលាផលស្ស សុលភតំ ទិស្វា ទ្វេ តយោ ទិវសេ តត្ថេវ វសិំសុ, វេឡុកបិតាបិ តេហិ សទ្ធិំ គច្ឆន្តោ អាសីវិសំ វេឡុបព្ពេយេវ សយាបេត្វា បិទហិត្វា គតោ។ សោ បុន តាបសេហិ សទ្ធិំ ទ្វីហតីហច្ចយេន អាគន្ត្វា “វេឡុកស្ស គោចរំ ទស្សាមី”តិ វេឡុបព្ពំ វិវរិត្វា “ឯហិ, បុត្តក, ឆាតកោសី”តិ ហត្ថំ បសារេសិ។ អាសីវិសោ ទ្វីហតីហំ និរាហារតាយ កុជ្ឈិត្វា បសារិតហត្ថំ ឌំសិត្វា តាបសំ តត្ថេវ ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា អរញ្ញំ បាវិសិ។ តាបសា តំ ទិស្វា ពោធិសត្តស្ស អារោចេសុំ។ ពោធិសត្តោ តស្ស សរីរកិច្ចំ ការេត្វា ឥសិគណស្ស មជ្ឈេ និសីទិត្វា ឥសីនំ ឱវាទវសេន ឥមំ គាថមាហ –

៤៣។

“យោ អត្ថកាមស្ស ហិតានុកម្បិនោ, ឱវជ្ជមានោ ន ករោតិ សាសនំ;

ឯវំ សោ និហតោ សេតិ, វេឡុកស្ស យថា បិតា”តិ។

តត្ថ ឯវំ សោ និហតោ សេតីតិ យោ ហិ ញាសីនំ ឱវាទំ ន គណ្ហាតិ, សោ យថា ឯស តាបសោ អាសីវិសមុខេ បូតិភាវំ បត្វា និហតោ សេតិ, ឯវំ មហាវិនាសំ បត្វា និហតោ សេតីតិ អត្ថោ។ ឯវំ ពោធិសត្តោ ឥសិគណំ ឱវទិត្វា ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា អាយុបរិយោសានេ ព្រហ្មលោកេ ឧប្បជ្ជិ។

សត្ថា “ន ត្វំ ភិក្ខុ ឥទានេវ ទុព្ពចោ, បុព្ពេបិ ទុព្ពចោយេវ, ទុព្ពចភាវេនេវ ច អាសីវិសមុខេ បូតិភាវំ បត្តោ”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា វេឡុកបិតា ទុព្ពចភិក្ខុ អហោសិ, សេសបរិសា ពុទ្ធបរិសា, គណសត្ថា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

វេឡុកជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៤៤] ៤។ មកសជាតកវណ្ណនា

សេយ្យោ អមិត្តោតិ ឥទំ សត្ថា មគធេសុ ចារិកំ ចរមានោ អញ្ញតរស្មិំ គាមកេ ពាលគាមិកមនុស្សេ អារព្ភ កថេសិ។ តថាគតោ កិរ ឯកស្មិំ សមយេ សាវត្ថិតោ មគធរដ្ឋំ គន្ត្វា តត្ថ ចារិកំ ចរមានោ អញ្ញតរំ គាមកំ សម្បាបុណិ។ សោ ច គាមកោ យេភុយ្យេន អន្ធពាលមនុស្សេហិយេវ ឧស្សន្នោ។ តត្ថេកទិវសំ តេ អន្ធពាលមនុស្សា សន្និបតិត្វា “ភោ, អម្ហេ អរញ្ញំ បវិសិត្វា កម្មំ ករោន្តេ មកសា ខាទន្តិ, តប្បច្ចយា អម្ហាកំ កម្មច្ឆេទោ ហោតិ, សព្វេវ ធនូនិ ចេវ អាវុធានិ ច អាទាយ គន្ត្វា មកសេហិ សទ្ធិំ យុជ្ឈិត្វា សព្វមកសេ វិជ្ឈិត្វា ឆិន្ទិត្វា ច មារេស្សាមា”តិ មន្តយិត្វា អរញ្ញំ គន្ត្វា “មកសេ វិជ្ឈិស្សាមា”តិ អញ្ញមញ្ញំ វិជ្ឈិត្វា ច បហរិត្វា ច ទុក្ខប្បត្តា អាគន្ត្វា អន្តោគាមេ ច គាមមជ្ឈេ ច គាមទ្វារេ ច និបជ្ជិំសុ។

សត្ថា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ តំ គាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ អវសេសា បណ្ឌិតមនុស្សា ភគវន្តំ ទិស្វា គាមទ្វារេ មណ្ឌបំ ការេត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ ទត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និសីទិំសុ។ សត្ថា តហិំ តហិំ ឋានេ បតិតមនុស្សេ ទិស្វា តេ ឧបាសកេ បុច្ឆិ “ពហូ ឥមេ គិលានា មនុស្សា, កិំ ឯតេហិ កត”ន្តិ? “ភន្តេ, ឯតេ មនុស្សា ‘មកសយុទ្ធំ ករិស្សាមា’តិ គន្ត្វា អញ្ញមញ្ញំ វិជ្ឈិត្វា សយំ គិលានា ជាតា”តិ។ សត្ថា “ន ឥទានេវ អន្ធពាលមនុស្សា ‘មកសេ បហរិស្សាមា’តិ អត្តានំ បហរន្តិ, បុព្ពេបិ ‘មកសំ បហរិស្សាមា’តិ បរំ បហរណកមនុស្សា អហេសុំយេវា”តិ វត្វា តេហិ មនុស្សេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ វណិជ្ជាយ ជីវិកំ កប្បេតិ។ តទា កាសិរដ្ឋេ ឯកស្មិំ បច្ចន្តគាមេ ពហូ វឌ្ឍកី វសន្តិ។ តត្ថេកោ បលិតវឌ្ឍកី រុក្ខំ តច្ឆតិ, អថស្ស ឯកោ មកសោ តម្ពលោហថាលកបិដ្ឋិសទិសេ សីសេ និសីទិត្វា សត្តិយា បហរន្តោ វិយ

ສີສໍ ມຸຂຕຸຓ຺ຑເກນ ວິຊ຺ຌິ. ເສາ ອຕ຺ຕເນາ ສນ຺ຕິເກ ນິສິນ຺ນໍ ປຸຕ຺ຕໍ ອາຫ – "ຕາຕ, ມຍ຺ຫໍ ສີສໍ ມກເສາ ສຕ຺ຕິຍາ ປຫຣເນ຺ຕາ ວິຍ ວິຊ຺ຌຕິ, ວາເຣຫິ ນ"ນ຺ຕິ. "ຕາຕ, ອທິວາເສຫິ, ເອກປ຺ປຫາເຣເນວ ຕໍ ມາເຣສ຺ສາມີ"ຕິ. ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ເພາທິສເຕ຺ຕາປິ ອຕ຺ຕເນາ ຠຓ຺ຑໍ ປຣິເຍສມາເນາ ຕໍ ຄາມໍ ປຕ຺ວາ ຕສ຺ສໍ ວຑ຺ຒກິສາລາຍໍ ນິສິເນ຺ນາ ເຫາຕິ. ອຖ ເສາ ວຑ຺ຒກີ ປຸຕ຺ຕໍ ອາຫ – "ຕາຕ, ອິມໍ ມກສໍ ວາເຣຫີ"ຕິ. ເສາ "ວາເຣສ຺ສາມິ, ຕາຕາ"ຕິ ຕິຂິຓໍ ມຫາຜຣສຸໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ປິຕຸ ປິຏ຺ຐິປເສ຺ສ ຐຕ຺ວາ "ມກສໍ ປຫຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ປິຕຸ ມຕ຺ຖກໍ ທ຺ວິທາ ຠິນ຺ທິ, ວຑ຺ຒກີ ຕເຕ຺ຖວ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປເຕ຺ຕາ.

ເພາທິສເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ຕໍ ກມ຺ມໍ ທິສ຺ວາ "ປຈ຺ຈາມິເຕ຺ຕາປິ ປຓ຺ຑິເຕາວ ເສເຍ຺ຍາ. ເສາ ຫິ ທຓ຺ຑຠເຍນປິ ມນຸເສ຺ສ ນ ມາເຣສ຺ສຕີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕ຺ຕວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໔.

"ເສເຍ຺ຍາ ອມິເຕ຺ຕາ ມຕິຍາ ອຸເປເຕາ, ນ ເຕ຺ວວ ມິເຕ຺ຕາ ມຕິວິປ຺ປຫີເນາ;

'ມກສໍ ວທິສ຺ສ'ນ຺ຕິ ຫິ ເອຬມູເຄາ, ປຸເຕ຺ຕາ ປິຕຸ ອພ຺ຠິທາ ອຸຕ຺ຕມງ຺ຄ"ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເສເຍ຺ຍາຕິ ປວເຣາ ອຸຕ຺ຕເມາ. ມຕິຍາ ອຸເປເຕາຕິ ປຎ຺ຎາຍ ສມນ຺ນາຄເຕາ. ເອຬມູເຄາຕິ ລາລາມຸເຂາ ພາເລາ. ປຸເຕ຺ຕາ ປິຕຸ ອພ຺ຠິທາ ອຸຕ຺ຕມງ຺ຄນ຺ຕິ ອຕ຺ຕເນາ ພາລຕາຍ ປຸເຕ຺ຕາປິ ຫຸຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຸຕ຺ຕມງ຺ຄໍ ມຕ຺ຖກໍ "ມກສໍ ປຫຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ທ຺ວິທາ ຠິນ຺ທິ. ຕສ຺ມາ ພາລມິຕ຺ຕເຕາ ປຓ຺ຑິຕອມິເຕ຺ຕາວ ເສເຍ຺ຍາຕິ. ອິມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ເພາທິສເຕ຺ຕາ ອຸຏ຺ຐາຍ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄເຕາ. ວຑ຺ຒກິສ຺ສາປິ ຎາຕກາ ສລີຣກິຈ຺ຈໍ ອກໍສຸ.

ສຕ຺ຖາ "ເອວໍ ອຸປາສກ ປຸພ຺ເພປິ 'ມກສໍ ປຫຣິສ຺ສາມາ'ຕິ ປເຣ ປຫຣຓກມນຸສ຺ສາ ອເຫສຸໍເຍວາ"ຕິ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອນຸສນ຺ຐິໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາທາເນສິ "ຕທາ ວາຈໍ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກເນ຺ຕາ ປຓ຺ຑິຕວາຓິເຊາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ"ນ຺ຕິ.

ມກສຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາ.

[໔໕] ໕. ເຣາຫິຓີຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ເສເຍ຺ຍາ ອມິເຕ຺ຕາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣເນ຺ຕາ ເອກໍ ອນາຖປິຓ຺ຑິກເສຏ຺ຐິເນາ ທາສິໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ອນາຖປິຓ຺ຑິກສ຺ສ ກິຣ ເຣາຫິຓີ ນາມ ທາສີ ອເຫາສິ. ຕສ຺ສາ ວີຫິປຫຣຓຏ຺ຐາເນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມາຕາ ນິປຊ຺ຊິ, ຕໍ ມກ຺ຂິກາ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ສູຈິຍາ ວິຊ຺ຌນ຺ຕິເຍາ ວິຍ ຂາທນ຺ຕິ. ສາ ທີຕຣໍ ອາຫ – "ອມ຺ມ, ມກ຺ຂິກາ ມໍ ຂາທນ຺ຕິ, ເອຕາ ວາເຣຫີ"ຕິ. ສາ "ວາເຣສ຺ສາມິ, ອມ຺ມາ"ຕິ ມຸສລໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ "ມາຕຸ ສຣີເຣ ມກ຺ຂິກາ ມາເຣຕ຺ວາ ວິນາເສສ຺ສາມີ"ຕິ ມາຕຣໍ ມຸສເລນ ປຫຣິຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປສິ. ຕໍ ທິສ຺ວາ "ມາຕາ ເມ ມຕາ"ຕິ ເຣາທິຕຸໍ ອາຣພິ. ຕໍ

បវត្តិំ សេដ្ឋិស្ស អារោចេសុំ។ សេដ្ឋិ តស្សា សរីរកិច្ចំ ការេត្វា វិហារំ គន្ត្វា តំ បវត្តិំ សត្ថុ អារោចេសិ។ សត្ថា “ន ខោ, គហបតិ, ឯសា ‘មាតុ សរីរេ មក្ខិកា មារេស្សាមី’តិ មុសលេន បហរិត្វា មាតរំ មារេសិ, បុព្ពេបិ មារេសិយេវា”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សេដ្ឋិកុលេ និព្ពត្តិត្វា បិតុអច្ចយេន សេដ្ឋិដ្ឋានំ បាបុណិ។ តស្សាបិ រោហិណីយេវ នាម ទាសី អហោសិ។ សាបិ អត្តនោ វីហិបហរណដ្ឋានំ អាគន្ត្វា និបន្នំ មាតរំ “មក្ខិកា មេ, អម្ម, វារេហី”តិ វុត្តា ឯវមេវ មុសលេន បហរិត្វា មាតរំ ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា រោទិតុំ អារភិ។ ពោធិសត្តោ តំ បវត្តិំ សុត្វា “អមិត្តោបិ ហិ ឥមស្មិំ លោកេ បណ្ឌិតោវ សេយ្យោ”តិ ចិន្តេត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤៥។

“សេយ្យោ អមិត្តោ មេធាវី, យញ្ចេ ពាលានុកម្បកោ;

បស្ស រោហិណិកំ ជម្មិំ, មាតរំ ហន្ត្វាន សោចតី”តិ។

តត្ថ មេធាវីតិ បណ្ឌិតោ ញាណី វិភាវី។ យញ្ចេ ពាលានុកម្បកោតិ ឯត្ថ យន្តិ លិង្គវិបល្លាសោ កតោ, ចេតិ នាមត្ថេ និបាតោ។ យោ នាម ពាលោ អនុកម្បកោ, តតោ សតគុណេន សហស្សគុណេន បណ្ឌិតោ អមិត្តោ ហោន្តោបិ សេយ្យោយេវាតិ អត្ថោ។ អថ វា យន្តិ បដិសេធនត្ថេ និបាតោ, នោ ចេ ពាលានុកម្បកោតិ អត្ថោ។ ជម្មិន្តិ លាមិកំ ជឡំ។ មាតរំ ហន្ត្វាន សោចតីតិ “មក្ខិកា មារេស្សាមី”តិ មាតរំ ហន្ត្វា ឥទានិ អយំ ពាលា សយមេវ រោទតិ បរិទេវតិ។ ឥមិនា ការណេន ឥមស្មិំ លោកេ អមិត្តោបិ បណ្ឌិតោ សេយ្យោតិ ពោធិសត្តោ បណ្ឌិតំ បសំសន្តោ ឥមាយ គាថាយ ធម្មំ ទេសេសិ។

សត្ថា “ន ខោ, គហបតិ, ឯសា ឥទានេវ ‘មក្ខិកា មារេស្សាមី’តិ មាតរំ ឃាតេសិ, បុព្ពេបិ ឃាតេសិយេវា”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មាតាយេវ មាតា អហោសិ, ធីតាយេវ ធីតា, មហាសេដ្ឋិ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

រោហិណីជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[៤៦] ៦។ អារាមទូសកជាតកវណ្ណនា

ត ខេច អតត្តក្យុសលេតាតិ ត្ថាឌំ សត្ថា អញ្ញាតាទស្មិំ ខោលាសលោយខោ ចិហទេត្វា ប្ណ្ឌ្យាតទ្ទាសតំ អាទេត្ក្ក ពខេធឆិ៑ សត្ថា ពិរ ខោលាសលេស្យ ធាទិតំ ធទយានេតា អញ្ញាតាទំ ពាយតំ សយ្យាបុណ៌៑ ពនេត្តខោ ព្យុន្តុជ្ជិខោ ពធាពពតំ គិយន្តេត្តា អត្តនេតា ប្ណ្ឌ្យានេត តិំឝឹងានបត្វា ឭត្ថូប្យបុយស្ស សឈ្ឈុស្ស យហាឝាតិ ងត្វា "កន្តេ, ឃធាទុធិឃា ត្ថាយស្មិំ ប្ណ្ឌ្យានេត ចិធទធា"តិ អាហ៑ កិក្ខ្ស្ដ្ឌោឃ ប្ណ្ឌ្យាតបិលំ ពនេហត្វា ប្ណ្ឌ្យានេត ចិធទេត្វា ឲតំ អក្កាឝ្ឌ្ឌាតិ ជិស្វា ប្ណ្ឌ្យាតបិលំ បុឆ្ឆិស្ស "ប្ណបិលក, ត្ថាយំ ប្ណ្ឌ្យាតំ អញ្ញាត្ត សត្តធ្ឋាយំ, ត្ថាយស្មិំ បត ឆាេត ត ខោធិ ទុខ្ល្លា ធា ពខេធ្ឋា ធា អត្ថិ, ពិំ តុ ខេលា ពាទលោ"ត្តិ? "កន្តេ, ត្ថាយស្ស ប្ណ្ឌ្យាតស្ស ខេទាបតពោលេ ឲខោ ពាយឌាទេខោ ប្ឌតំ សិទ្ធាខេត្វា ត្ថាយស្មិំ ឆាេត ទុក្ខេបិតេខោ ប្ណ្ឌុលំ ពត្វា ឲ្យលប្យយាខេលាត ប្ឌតំ សិទ្ធិ ៑ ខេព ទុក្ខេបិតពោ យិលិឃិត្វា យតា៑ ត្ថាយិតា ពាទខេលាត ត្ថាឌំ ឆាតំ អក្កាលំ ឌាត"ត្តិ៑ កិក្ខ្ស សត្តាទំ ប្ណបសក្កយិត្វា ឲតាយត្តំ អាខេទាខេធស្យំ៑ សត្ថា "ត, កិក្ខ្លខេច, ខេសា ពាយឌាទេខោ ត្ថាឌាេតច អាទាយទ្ទាសខោ, បុខេត្តាបិ អាទាយទ្ទាសខោខេឃធា"តិ ធត្វា អតីតំ អាហទិ៑

អតីខេត ធាទាណសិយំ ព្រហ្មទេត្តត រជ្ជំ ពាខេទខេត្ត ធាទាណសិយំ តក្ខេត្តំ ខេឈាសឃិស្ស៑ តក្ខេត្តខេកទិសទ្ទសធតពោលខេតា បឌ្ឌោឃ សពលតពាទធាសិខេតា តក្ខេត្តតិឃ្សិតពោ ហុត្វា ចិធទត្តិ៑ តឌា ទេញ្ញោ ប្ណ្ឌ្យានេត ធាហុ យក្កាឌី ធសត្តិ៑ ប្ណ្ឌ្យាតបិខេលិ ចិខេត្តសិ "តពខេទ តក្ខេត្តំ ឈុឌ្ឌំ, ត្ថាខេយ ធាតខេទ 'ប្ឌតំ សិទ្ធាធា'តិ ធត្វា អហំ តក្ខេត្តំ ពិញ្ញត្ថាយ្យាយឹ"តិ ខេឌ្ឌពធាតទំ ប្ណបសក្កយិត្វា "សម្ម ធាតខេទខេឌ្ឌព, ត្ថាយំ ប្ណ្ឌ្យាតំ ឭយ្យាយ្យ៉ិ ធាហុបពាទំ, ឭខេយ្យត្តត្ត បុប្យផលបល្លធាតិ លាឌធ, តពខេទ តក្ខេត្តំ ឈុឌ្ឌំ, អហំ តក្ខេត្តំ ពិញ្ញត្ថាយ្យាយិ៑ ឃាធាហំ អាពធ្ឋាយិ, តាធ ត្ថាយស្មិំ ប្ណ្ឌ្យានេត ទុក្ខេបិតខោស្យ ប្ឌតំ សិទ្ធិតុំ សក្ខិស្សធា"តិ បុឆ្ឆិ៑ "សាធុ, សិទ្ធិស្សាយឹ"តិ៑ "ខេតត ហិ អប្យយត្តា ខេហាធា"តិ ប្ឌពសិទ្ធាតត្តាឃ ខេតសំ ធយ្យុខេង ធ ឌាទុក្យុខេង ធ ងត្វា ពខេតា៑ ធាតខេទា ធយ្យុខេង ខេធធ ឌាទុក្យុខេង ធ ពខេហត្វា ទុក្ខេបិតខោស្យ ប្ឌតំ សិទ្ធាត្តិ៑ អធ ខេត ធាតខេទខេឌ្ឌខោ ឲធយាហ "ខេភាខេត្តា ធាតខេទា, ប្ឌតំ តាយ ទក្ខិតត្តំ, ឭខេយ្យត្ត្រក្ខេបិតខោស្យ ប្ឌតំ សិទ្ធាត្តា ប្ណប្យាខេឌត្វា ប្ណប្យាខេឌត្វា ឲ្យុលំ ឈូខេលិខេពត្វា ពយ្យ៉ិកខេតស្យ ឲ្យុខេលស្យ ធាហុំ ប្ឌតំ សិទ្ធាធ, អាពយ្យ៉ិកខេតស្យ អប្យំ, បធ្ឋា អយ្យាតំ ប្ឌតំ ទុល្លកំ កចិស្សតី"តិ៑ ខេព "សាធុ"តិ សប្យដិច្ឆិត្វា តធា អកំសុ៑

តស្មិំ សមខេឃ ឲខោ បណ្ឌិតបុទិខេសា ទាឌុយ្យានេត ខេព ធាតខេទ តធា ពខេទាខេត្ត ជិស្វា ឲធយាហ "ខេភាខេត្តា ធាតខេទា, ពស្មា ឭខេយ្យត្ត្រក្ខេបិតខោ ប្ណប្យាខេឌត្វា ប្ណប្យាខេឌត្វា ឲ្យលប្យយាខេលាត ប្ឌតំ សិទ្ធាធា"តិ? ខេព "ឲធំ ខេតា ធាតខេទខេឌ្ឌខោ ឈូធឝតី"តិ អាហំសុ៑ ខេសា តំ ធធតំ សុត្វា "អខេហា ធព ខេភា ធាលិ អបណ្ឌិតា, 'អត្ថំ ពទិស្សាយា'តិ អតត្តខេយធ ពខេទាត្តិ"តិ ចិខេត្តត្វា ត្ថាយំ ពាធយាហ –

៦៤៑

"ត ខេច អតត្តក្យុសលេត, អត្ថធទិឃា សុលាធហា;

ហាខេបតិ អត្ថំ ទុខេម្មធោ, ពបិ អាទាយិខោ ឃធា"តិ៑

តត្ថ វេតិ និបាតមត្តំ។ អនត្ថកុសលេនាតិ អនត្ថេ អនាយតនេ កុសលេន, អត្ថេ អាយតនេ ការណេ អកុសលេន ចាតិ អត្ថោ។ អត្ថចរិយាតិ វុឌ្ឍិកិរិយា។ សុខាវហាតិ ឯវរូបេន អនត្ថកុសលេន កាយិកចេតសិកសុខសង្ខាតស្ស អត្ថស្ស ចរិយា ន សុខាវហា, ន សក្កា អាវហិតុន្តិ អត្ថោ។ កិំការណា? ឯកន្តេនេវ ហិ ហាបេតិ អត្ថំ ទុម្មេធោតិ, ពាលបុគ្គលោ “អត្ថំ ករិស្សាមី”តិ អត្ថំ ហាបេត្វា អនត្ថមេវ ករោតិ។ កបិ អារាមិកោ យថាតិ យថា អារាមេ និយុត្តោ អារាមរក្ខកោ មក្កដោ “អត្ថំ ករិស្សាមី”តិ អនត្ថមេវ ករោតិ, ឯវំ សោ ហោតិ អនត្ថកុសលោ, តេន ន សក្កា អត្ថចរិយំ អាវហិតុំ, សោ ឯកំសេន អត្ថំ ហាបេតិយេវាតិ។ ឯវំ សោ បណ្ឌិតោ បុរិសោ ឥមាយ គាថាយ វានរជេដ្ឋកំ គរហិត្វា អត្តនោ បរិសំ អាទាយ ឧយ្យានា និក្ខមិ។

សត្ថាបិ “ន, ភិក្ខវេ, ឯស ឥទានេវ អារាមទូសកោ, បុព្ពេបិ អារាមទូសកោយេវា”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា វានរជេដ្ឋកោ អារាមទូសកកុមារោ អហោសិ, បណ្ឌិតបុរិសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អារាមទូសកជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៤៧] ៧. វារុណិទូសកជាតកវណ្ណនា

ន វេ អនត្ថកុសលេនាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ វារុណិទូសកំ អារព្ភ កថេសិ។ អនាថបិណ្ឌិកស្ស កិរ សហាយោ ឯកោ វារុណិវាណិជោ តិខិណំ វារុណិំ យោជេត្វា ហិរញ្ញសុវណ្ណាទីនិ គហេត្វា វិក្កិណន្តោ មហាជនេ សន្និបតិតេ “តាត, ត្វំ មូលំ គហេត្វា វារុណិំ ទេហី”តិ អន្តេវាសិកំ អាណាបេត្វា សយំ ន្ហាយិតុំ អគមាសិ។ អន្តេវាសិកោ មហាជនស្ស វារុណិំ ទេន្តោ មនុស្សេ អន្តរន្តរា លោណសក្ខរា អាហរាបេត្វា ខាទន្តេ ទិស្វា “អយំ សុរា អលោណិកា ភវិស្សតិ, លោណមេត្ថ បក្ខិបិស្សាមី”តិ សុរាចាដិយំ នាឡិមត្តំ លោណំ បក្ខិបិត្វា តេសំ សុរំ អទាសិ។ តេ មុខំ បូរេត្វា បូរេត្វា ឆឌ្ឌេត្វា “កិំ តេ កត”ន្តិ បុច្ឆិំសុ។ “តុម្ហេ សុរំ បិវិត្វា លោណំ អាហរាបេន្តេ ទិស្វា លោណេន យោជេសិ”ន្តិ។ “ឯវរូបំ នាម មនាបំ វារុណិំ នាសេសិ ពាលា”តិ តំ គរហិត្វា ឧដ្ឋាយុដ្ឋាយ បក្កន្តា។ វារុណិវាណិជោ អាគន្ត្វា ឯកម្បិ អទិស្វា “វារុណិបាយកា កហំ គតា”តិ បុច្ឆិ, សោ តមត្ថំ អាចិក្ខិ។ អថ នំ អាចរិយោ “ពាល, ឯវរូបា នាម តេ សុរា នាសិតា”តិ គរហិត្វា ឥមំ ការណំ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារោចេសិ។ អនាថបិណ្ឌិកោ “អត្ថិ ទានិ មេ ឥទំ កថាបាភត”ន្តិ ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ សត្ថា “ន ឯស, គហបតិ, ឥទានេវ វារុណិទូសកោ, បុព្ពេបិ វារុណិទូសកោយេវា”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ពារាណសិយំ សេដ្ឋី អហោសិ។ តំ ឧបនិស្សាយ ឯកោ វារុណិវាណិជោ ជីវតិ។ សោ តិខិណំ សុរំ យោជេត្វា “ឥមំ វិក្កិណាហី”តិ អន្តេវាសិកំ វត្វា ន្ហាយិតុំ គតោ។ អន្តេវាសិកោ តស្មិំ គតមត្តេយេវ សុរាយ លោណំ បក្ខិបិត្វា ឥមិនាវ នយេន សុរំ វិនាសេសិ។ អថស្ស អាចរិយោ អាគន្ត្វា តំ ការណំ ញត្វា សេដ្ឋិស្ស អារោចេសិ។ សេដ្ឋិ “អនត្ថកុសលា

ពាលា នាម 'អត្ថំ ករិស្សាមា'តិ អនត្ថមេវ ករោន្តី"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤៧.

"ន វេ អនត្ថកុសលេន, អត្ថចរិយា សុខាវហា;

ហាបេតិ អត្ថំ ទុម្មេធោ, កោណ្ឌញ្ញោ វារុណិំ យថា"តិ.

តត្ថ កោណ្ឌញ្ញោ វារុណិំ យថាតិ យថា អយំ កោណ្ឌញ្ញនាមកោ អន្តេវាសិកោ "អត្ថំ ករិស្សាមី"តិ លោណំ បក្ខិបិត្វា វារុណិំ ហាបេសិ បរិហាបេសិ វិនាសេសិ, ឯវំ សព្ពោបិ អនត្ថកុសលោ អត្ថំ ហាបេតីតិ ពោធិសត្តោ ឥមាយ គាថាយ ធម្មំ ទេសេសិ.

សត្ថាបិ "ន ឯស គហបតិ ឥទានេវ វារុណិទូសកោ, បុព្ពេបិ វារុណិទូសកោយេវា"តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា វារុណិទូសកោ ឥទានិបិ វារុណិទូសកោវ អហោសិ, ពារាណសិសេដ្ឋិ បន អហមេវ អហោសី"ន្តិ.

វារុណិទូសកជាតកវណ្ណនា សត្តមា.

[៤៨] ៨. វេទព្ភជាតកវណ្ណនា

អនុបាយេន យោ អត្ថន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទុព្ពចភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ. តញ្ហិ ភិក្ខុំ សត្ថា "ន ត្វំ ភិក្ខុ ឥទានេវ ទុព្ពចោ, បុព្ពេបិ ទុព្ពចោយេវ, តេនេវ ច ការណេន បណ្ឌិតានំ វចនំ អកត្វា តិណ្ហេន អសិនា ទ្វិធា ឆិន្នោ ហុត្វា មគ្គេ និបតិតោ, តញ្ច ឯកកំ និស្សាយ បុរិសសហស្សំ ជីវិតក្ខយំ បត្ត"ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯកស្មិំ គាមកេ អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណោ វេទព្ភំ នាម មន្តំ ជានាតិ. សោ កិរ មន្តោ អនគ្ឃោ មហារហោ, នក្ខត្តយោគេ លទ្ធេ តំ មន្តំ បរិវត្តេត្វា អាកាសេ ឧល្លោកិតេ អាកាសតោ សត្តរតនវស្សំ វស្សតិ. តទា ពោធិសត្តោ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហាតិ. អថេកទិវសំ ព្រាហ្មណោ ពោធិសត្តំ អាទាយ កេនចិទេវ ករណីយេន អត្តនោ គាមា និក្ខមិត្វា ចេតិយរដ្ឋំ អគមាសិ, អន្តរាមគ្គេ ច ឯកស្មិំ អរញ្ញដ្ឋានេ បញ្ចសតា បេសនកចោរា នាម បន្ថឃាតំ ករោន្តិ. តេ ពោធិសត្តញ្ច វេទព្ភព្រាហ្មណញ្ច គណ្ហិំសុ. កស្មា បនេតេ "បេសនកចោរា"តិ វុច្ចន្តិ? តេ កិរ ទ្វេ ជនេ គហេត្វា ឯកំ ធនាហរណត្ថាយ បេសេន្តិ, តស្មា "បេសនកចោរា"ត្វេវ វុច្ចន្តិ. តេបិ ច បិតាបុត្តេ គហេត្វា បិតរំ "ត្វំ អម្ហាកំ ធនំ អាហរិត្វា បុត្តំ គហេត្វា យាហី"តិ វទន្តិ. ឯតេនុបាយេន មាតុធីតរោ គហេត្វា មាតរំ វិស្សជ្ជេន្តិ, ជេដ្ឋកនិដ្ឋេ គហេត្វា ជេដ្ឋភាតិកំ វិស្សជ្ជេន្តិ, អាចរិយន្តេវាសិកេ គហេត្វា

អត្តេចាសិក់ ចិយ្យេដ្ឋត្តិ៍ តេ ពស្និ៍ កាលេ ចេឥត្ត(ទ្រាហុ្មល៉ា កហេត្វា ពានឹសេត្តំ ចិយ្យេដ្ឋស៊ុ៍

ពានឹសេត្តា អាធទិយំ ចត្តិ៍ត្វា “អហំ ឲកាហដ្ថិហច្ចឃេត អាកយិយ្យាយិ, ត្យេប្បា កាឃិត្វ, អបិច លោ បត យយ ចចតិ កនោឆ, អដ្ឋ ឆតចយ្យាបតកាតក្លត្តឃោកោ កចិយ្យតិ, យា លោ ត្យេប្បក្លិ អសហត្តា យត្តិ បរិចត្តេត្វា ឆតិ ចយ្យាបឃិត្វ៍ សចេ ចយ្យាបយ្យេឆ, ត្យេប្បច ចិតាសំ បិបុលិយ្យេឆ, ក្ពេយ ច បត្បាសតា ចោទា”តិ ឲចំ អាធទិយំ ឡចឌិត្វា ឆតត្វាឃ អកយាសិ៍ ចោទាបិ ឃ្វទិឃេ អត្តក្កេត (ទ្រាហុ្មល៉ា ពាត្តិ៍ត្វា តិបឌ្ឋាបេស៊ុ៍ តច្ចលាណ្ឌោច បិឌឹតលោិកឆាត្យេតា បរិបុណ្ណចក្តយល្លល៉ ឌ្ដហិ៍ (ទ្រាហុ្មណោ តក្លត្តិ ឡលិោកេត្តា “ឆតចយ្យាបតកាតក្លត្តឃោកោ លេដ្ឋ, កិ យេ ក្សក្លេត អត្យក្យេតត, យត្តិ បរិចត្តេត្វា ទតតចយ្យំ ចយ្យាបេត្វា ចោទាតិ ឆតិ ឥត្វា ឃឆាសុល កយិយ្យាយី”តិ ចិត្តេត្វា ចោទេ អាយេត្តសិ “កោត្តោ ចោទា, ត្យេប្បំ កិយត្វាឃ កណ្យ្យាឆា”តិ? “ឆតត្វាឃ, អឃ្យា”តិ៍ “សចេ ចោ, ឆតេត អត្វ, លិបំ យំ ពាត្ដតា យោចេត្វា ឃឹសំ ត្យាបេត្វា អហពាចត្វាតិ អឋ្ឋាឥេត្វា កត្ដេហិ ចិលិយ្យាបេត្វា បុបា្យតិ បិលត្ដាបេត្វា ឆបោ”តិ៍ “ចោទា តយ្យ កធិ ឃុត្វា តធា អកំស៊ុ”៍

(ទ្រាហុ្មណោ តក្លត្តឃោក៉ ឌាត្វា យត្តិ បរិចត្តេត្វា អាកាសំ ឌ្ដលោ្លកេសិ, តាចចេច អាកាសតោ ទតតាតិ បតិស៊ុ៍ ចោទា ធំ ឆតិ សក្កឌ្ឌិត្វា ឌ្ដត្តាសេក្កស៊ុ កល្ដិក់ កត្វា បិឃិស៊ុ៍ (ទ្រាហុ្មណោបិ តេសំ បច្ឋតោច អកយាសិ៍ អឆ តេ ចោទេ អឡ្លោ បត្បាសតា ចោទា កណ្យ្យ៉ុ “កិយត្វ អយ្យាណ្យ្យាឆា”តិ ច ក្សត្វា “ឆតត្វាឃា”តិ អាហំស៊ុ៍ “ឃឌិ ចោ ឆតេត អត្វ, ឲធំ (ទ្រាហុ្មល៉ា កណ្យ្យ, ឲសោ អាកាសំ ឌ្ដលោ្លកេត្វា ឆតិ ចយ្យាបសិ, អយ្យាយ្យេធំ ឲតេតច ឌិត្ត”ត្តិ៍ ចោទា ចោទេ ចិយ្យេដ្ឋត្វា “អយ្យាយិ ឆតិ ឥហិ”តិ (ទ្រាហុ្មល៉ា កណ្យ្យ៉ុ (ទ្រាហុ្មណោ “អហំ ត្យាយ៉ា ឆតិ ឥឥឃំ, ឆតចយ្យាបតកាតក្លត្តឃោកោ បត ក្ពតោ សំចច្ឋយេត្វកោ កចិយ្យតិ៍ ឃឌិ ចោ ឆតេតត្វ, អឌិចាសេឆ, តឥា ឆតចយ្យំ ចយ្យាបយ្យាយី”តិ អាហ៍ ចោទា ក្ពុឌ្ឌិត្វា “អយុក្កា, ឥ្ចដ្ឋ(ទ្រាហុ្មល, អឡ្លោសំ ក្ពឥាតេច ឆតិ ចយ្យាបេត្វា អយ្យេអឡ្លា សំចច្ឋំ អឌិចាសាបេសី”តិ តិណ្យ្យក អសិតា (ទ្រាហុ្មល៉ា ក្ខិ៍ឆា លិត្តិ៍ត្វា យក្កេ លទ្ដេត្វា ចេកេត អត្យពាត្តិ៍ត្វា តេហិ ចោទេហិ សត្ដិ ឃុឌ្ឌិត្វា តេ សេត្តាបិ យាទេត្វា ឆតិ អាឥាឃ បុត ឥក្ខ កោដ្ឋាសា ហុត្វា អឡ្លាយឡ្លា ឃុឌ្ឌិត្វា អឌ្ឌតេឃ្យាតិ បុទិសសតាតិ ឈាតេត្វា ឲតេត ឌ្ដបិឃេត ឃាច ឥក្ខ ឌតា អចសិដ្ឋា អហេស៊ុ, តាច អឡ្លាយឡ្លា ឈាតឃិស៊ុ៍ ឲចំ ធំ បុទិសសហយ្យំ ចិតាសំ បត្តិ៍

តេ បត ឥក្ខ ឌតា ឌ្ដបិឃេត ធំ ឆតិ អាហទិត្វា ឲកស្និ៍ កាយសឹប កហតដ្ឋាតេ ឆតិ បដិឋ្ឋាឥេត្វា ឲកោ ពក្កិ កហេត្វា ទក្លេត្តា តិឃឹឌិ, ឲកោ តណ្ដុលេ កហេត្វា កត្តិ បចាបេតុំ កាម៉ បិចិសិ៍ លោិកា ច តាយេស ចិតាសម្វុលយេចាតិ ឆតសត្តិកោ តិសិត្តោ ចិត្តេសិ “តស្និ៍ អាកតេ ក្ពឆំ ឆតិ ឥក្ខ កោដ្ឋាសា កចិយ្យត្តិ, ឃំត្វូតាហំ ធំ អាកតយត្តយេច លក្កេត បហទិត្វា ឈាតេឃ្យ”ត្តិ៍ សោ ពក្កិ សត្ដឃិត្វា តយ្យ អាកយត់ ឡលិោកេត្តា តិឃឹឌិ៍ ក្ពតទោបិ ចិត្តេសិ “ធំ ឆតិ ឥក្ខ កោដ្ឋាសា កចិយ្យត្តិ, ឃំត្វូតាហំ កត្តេ ចិសំ បក្លិបិត្វា ធំ បុទិសំ កោឌេត្វា ឌីចិតក្លឃំ បិបេត្វា ឲកកោច ឆតិ កណ្យ្យ”ត្តិ៍ សោ តិដ្ឋិតេ កត្តេ សឃំ ក្សុឌ្ឋិត្វា សេសកោ ចិសំ បក្លិបិត្វា ធំ អាឥាឃ តត្វ អកយាសិ៍ ធំ កត្តិ ឡតាទេត្វា ចិតយត្តយេច ក្ពតោ លក្កេត ក្ខិ៍ឆា លិត្តិ៍ត្វា ធំ បដិឋ្ឋត្ដដ្ឋាតេ លទ្ដេត្វា តត្វា កត្តិ ក្សុឌ្ឋិត្វា សឃយិ តត្វេច ឌីចិតក្លឃំ បិបុលិ៍ ឲចត្វា ធំ ឆតិ តិយ្យាឃ សត្តេច ចិតាសំ បិបុលិស៊ុ៍

ទៅឩិនរទ្ធាបិ ខោ ខុកាហន្ចិហច្ចូឃេត ឆត៌ អាឌាឃ អាកខោ តស្មិ ផាតេ អាចរិយំ អឌិរ្វា ចិប្យកិល្ហុ បត ឆត៌ ឌិរ្វា "អាចរិយេត យយ ចចត៌ អកត្វា ឆត៌ ចយ្សាបិតំ កចិយ្យតិ, យខ្ញាហិ ចិតាឃំ បខ្វាហិ កចិតព្វា"ត្តិ យហាយរក្ខត បិឃាយិៈ កន្ធរត្ថា អាចរិយំ យហាយខ្កេ ខ្ចិឆា លិត្តិ ឌិរ្វា "យយ ចចត៌ អកត្វា យខោ"តិ ឌាទ្ធតិ ប្លុន្ទិត្វា ចិតាក៌ កត្វា អាចរិយំ ឈារបត្វា ចតបុរប្យហិ ប្ញុរឌត្វា បុររខា កន្ធរត្ថា ឌីចិតក្លុឃំ បខ្វា បញ្ញារខោ, បុររខា អឌ្ឍខោឃ្យរខោតិ អត្យក្ខូយេត អចរាតេ ចន្វេ ជតេ ឌីចិតក្លុឃំ បខ្វា ឌិរ្វា ចិន្តេរិ "ព្ទាយំ ន្ចិហិ ប្នាត៌ បុរិរយហឃ្យ ចិតាឃំ បត្វំ, អខ្ញាហិ ន្ចិហិ ចោរខហិ កចិតព្វំ, ខោបិ យត្ថមិ្តាំ ត យក្លិយ្យត្តិ, កហំ ត្យ ខោ ខោ កខា"តិ កន្ធរត្ថា ខោឃំ ឆត៌ អាឌាឃ កហតដ្ឋាត៌ បចិដ្ឋយក្ខ ឌិរ្វា កន្ធរត្ថា កល្ហិកពាទ្ធឃ្យ ឆតឃ្យ រាឃិ ឌិរ្វា ខុក៌ កត្វបិតិ អចត្វុទិត្វា យតំ អទ្ធរៈ តខោ "ព្ទាជិ តាយ ខោហិ កតំ កចិយ្យតី"តិ យត្ថំ ញាត្វា "កហំ ត្យ ខោ ខរា បុរិខរា"តិ ចិចិតរត្ថា តយ្យិ បដិដ្ឋតដ្ឋាតេ អបចិដ្ឋិ ឌិរ្វា "អយ្យាក៌ អាចរិយោ យយ ចចត៌ អកត្វា អត្តខោ ក្បុាចការចេត អត្តតាបិ ចិតាឃំ បខ្វា, អបរយ្យិ ខោត បុរិរយហឃ្យ ចិតាឃិតំ, អត្យបិយេត ចត អការរលាត អត្តខោ ចុដ្ឋិ បត្វឃយាតា អយ្យាក៌ អាចរិយោ ចិឃ យហាចិតាឃរយេច បិបុហិយ្យត្តី"តិ ចិន្តេត្វា ព្ទាយំ កាឆយាហ –

3ប៉ៈ

"អត្យបិយេត ឃោ អត្វំ, ព្ទន្ធតិ ខរា ចិហខ្ញាតិ;

ខេតា ហត៌ហ្វ ខេឌខ្វាំ, យខ្ញា ខោ ញុយតយខ្ញា្យ"តិៈ

តត្វ ខរា ចិហខ្ញាតីតិ ខរា អត្យបិយេត "អត្តខោ អត្វំ ចុដ្ឋិ ហ្វុល៌ ព្ទន្ធាយី"តិ អកាខេល ចាឃាយំ កខេរាត្ថា បុក្ខលេរិ ចិហខ្ញាតិ កិលយតិ យហាចិតាឃំ បិបុហាតិៈ ខេតាតិ ខេតខដ្ឋចាឃិខោ ខោរាៈ ហត៌ហ្វ ខេឌខ្វាត្តិ ខេឌខ្វាយត្តចរេត "ខេឌខ្វា"តិ លទ្ធតាយំ ច្រាហ្វុល៌ ហត៌ហ្វៈ យខ្ញា ខោ ញុយតយខ្ញា្យតិ ខោបិ ច អតចរេយរា អខ្ញាយខ្ញា ឈាតឃយាតា ញុយត៌ អឆិកន្ធិហ្វ បដិលក៌ហ្វតិៈ

ខុចំ ទៅឩិនរទ្ធា "ឃចា អយ្យាក៌ អាចរិយោ អត្យបិយេត អដ្ឋាតេ បរក្ខយំ កខេរាត្ថា ឆត៌ ចយ្យារបត្វា អត្តតាបិ ឌីចិតក្លុឃំ បខ្វា, អខ្ញាយញ្ញា ចិតាឃបច្ចូយោ ជាខោ, ខុចយេច ឃោ អខ្ញាបិ អត្យបិយេត អត្តខោ អត្វំ ព្ទន្ធរត្ថា ចាឃាយំ កាឃិយ្យតិ, យខ្ញា ខរា អត្តតា ច ចិតឃ្សិយ្យតិ, បខេរញ្ញា ចិតាឃបច្ចូយោ កចិយ្យតី"តិ ចត៌ ប្នត្តារឌរត្ថា ខេចតាហ្វ យាត្យកាទំ ឌឌយាតាហ្វ ព្ទាយាឃ កាឆាឃ ឆយ្ញុំ ខេឌរេត្វា តំ ឆត៌ ប្លបិយេត អត្តខោ ខកហំ អាហរិត្វា ឌាតាឌីតិ បុខ្ញាតិ កខេរាត្ថា ឃាចតាឃុក៌ ផត្វា ឌីចិតបរិយោរាតេ យក្ខបចំ ប្ញុរឃយាខោ អកយាឃិៈ

យត្វាបិ "ត ត្វំ កិក្លុ ព្ទឌាតេច ក្បុាខោ, បុខ្ញាបិ ក្បុាខោច, ក្បុាចត្វា បត យហាចិតាឃំ បខ្វា"តិ ព្ទាយំ ឆយ្ញុឌេរត៌ អាហរិត្វា អត្យយត្តិ ឈរដត្វា ជាតក៌ រខេយាឆាតេរិ – "តឌា ខេឌខ្វាច្រាហ្វុខោ ក្បុាចកិក្លុ អខេហាឃិ, អខេត្តចាឃិខោ បត អហមេច អខេហាឃិ"ត្តិៈ

[៤៩] ៩។ នក្ខត្តជាតកវណ្ណនា

នក្ខត្តំបតិមានេន្តន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ អាជីវកំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរេកំ កុលធីតរំ ជនបទេ ឯកោ កុលបុត្តោ អត្តនោ បុត្តស្ស វារេត្វា “អសុកទិវសេ នាម គណ្ហិស្សាមី”តិ ទិវសំ ឋបេត្វា តស្មិំ ទិវសេ សម្បត្តេ អត្តនោ កុលូបកំ អាជីវកំ បុច្ឆិ “ភន្តេ, អជ្ជ មយំ ឯកំ មង្គលំ ករិស្សាម, សោភនំ នុ ខោ នក្ខត្ត”ន្តិ។ សោ “អយំ មំ បឋមំ អបុច្ឆិត្វាវ ទិវសំ ឋបេត្វា ឥទានិ បដិបុច្ឆតិ, ហោតុ, សិក្ខាបេស្សាមិ ន”ន្តិ កុជ្ឈិត្វា “អជ្ជ អសោភនំ នក្ខត្តំ, មា អជ្ជ មង្គលំ ករិត្ថ, សចេ ករិស្សថ, មហាវិនាសោ ភវិស្សតី”តិ អាហ។ តំ កុលំ តស្ស សទ្ទហិត្វា តំ ទិវសំ ន គណ្ហិំសុ។ នគរវាសិនោ សព្ពំ មង្គលកិរិយំ កត្វា តេសំ អនាគមនំ ទិស្វា “តេហិ អជ្ជ ទិវសោ ឋបិតោ, តេ ច នោ អាគតា, អម្ហាកម្បិ ពហុ វយកម្មំ កតំ, កិំ នោ តេហិ, អម្ហាកំ ធីតរំ អញ្ញស្ស ទស្សាមា”តិ យថាកតេនេវ មង្គលេន ធីតរំ អញ្ញស្ស កុលស្ស អទំសុ។

ឥតរេ បុនទិវសេ អាគន្ត្វា “ទេថ នោ ទារិក”ន្តិ អាហំសុ។ អថ នេ សាវត្ថិវាសិនោ “ជនបទវាសិនោ នាម តុម្ហេហបតិកា បាបមនុស្សា ទិវសំ ឋបេត្វា អវញ្ញាយ ន អាគតា, អាគតមគ្គេនេវ បដិគច្ឆថ, អម្ហេហិ អម្ហាកំ ទារិកា ទិន្នា”តិ បរិភាសិំសុ។ តេ តេហិ សទ្ធិំ កលហំ កត្វា ទារិកំ អលភិត្វា យថាគតមគ្គេនេវ គតា។ តេនបិ អាជីវកេន តេសំ មនុស្សានំ មង្គលន្តរាយស្ស កតភាវោ ភិក្ខូនំ អន្តរេ បាកដោ ជាតោ។ តេ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ សន្និបតិតា “អាវុសោ, អាជីវកេន កុលស្ស មង្គលន្តរាយោ កតោ”តិ កថយមានា និសីទិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិ។ តេ “ឥមាយ នាមា”តិ កថយិំសុ។ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ អាជីវកោ តស្ស កុលស្ស មង្គលន្តរាយំ ករោតិ, បុព្ពេបិ ឯស តេសំ កុជ្ឈិត្វា មង្គលន្តរាយំ អកាសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ នគរវាសិនោ ជនបទវាសីនំ ធីតរំ វារេត្វា ទិវសំ ឋបេត្វា អត្តនោ កុលូបកំ អាជីវកំ បុច្ឆិំសុ “ភន្តេ, អជ្ជ អម្ហាកំ ឯកា មង្គលកិរិយា, សោភនំ នុ ខោ នក្ខត្ត”ន្តិ។ សោ “ឥមេ អត្តនោ រុចិយា ទិវសំ ឋបេត្វា ឥទានិ មំ បុច្ឆន្តី”តិ កុជ្ឈិត្វា “អជ្ជ តេសំ មង្គលន្តរាយំ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “អជ្ជ អសោភនំ នក្ខត្តំ, សចេ ករោថ, មហាវិនាសំ បាបុណិស្សថា”តិ អាហ។ តេ តស្ស សទ្ទហិត្វា ន គមិំសុ។ ជនបទវាសិនោ តេសំ អនាគមនំ ញត្វា “តេ អជ្ជ ទិវសំ ឋបេត្វាបិ ន អាគតា, កិំ នោ តេហិ, អញ្ញេសំ ធីតរំ ទស្សាមា”តិ អញ្ញេសំ ធីតរំ អទំសុ។ នគរវាសិនោ បុនទិវសេ អាគន្ត្វា ទារិកំ យាចិំសុ។ ជនបទវាសិនោ “តុម្ហេ នគរវាសិនោ នាម និហិរិកា គហបតិកា, ទិវសំ ឋបេត្វា ទារិកំ ន គណ្ហិត្ថ, មយំ តុម្ហាកំ អនាគមនការណា អញ្ញេសំ អទម្ហា”តិ។ មយំ អាជីវកំ បដិបុច្ឆិត្វា “‘នក្ខត្តំ ន សោភន’ន្តិ នាគតា, ទេថ នោ ទារិក”ន្តិ។ “អម្ហេហិ តុម្ហាកំ អនាគមនការណា អញ្ញេសំ ទិន្នា, ឥទានិ ទិន្នទារិកំ កថំ បុន អានេស្សាមា”តិ។

ឯវំ តេសុ អញ្ញមញ្ញំ កលហំ ករោន្តេសុ ឯកោ នគរវាសី បណ្ឌិតបុរិសោ ឯកេន កម្មេន ជនបទំ គតោ តេសំ នគរវាសីនំ “មយំ

អាខឹចកំ បុច្ឆិត្វា តក្កតុស្ស អសោភតការេចត តាកតា”តិ កនេឆត្តាត់ ឃុត្វា “តក្កនេត្តត នោ អនេត្វា, តត្ន ឌាទិកាឃ លង្កាេចាច តក្កតុ”ត្តិ ចត្វា ត្ថយំ កាឆយាហ –

៖ជ័

“តក្កត្តំ បតិយាតេត្តុំ, អនេត្វា ឌាល័ ៗបច្ចកា;

អនេត្វា អត្តុស្ស តក្កត្តំ, កំ កទិស្សត្តិ តារកោ”តិ៍

តត្តុ បតិយាតេត្តត្តិ ថ្ងនេលិកេត្តុំ, “ត្ថុងាតិ តក្កត្តំ កចិស្សុតិ, ត្ថុងាតិ តក្កត្តំ កចិស្សុតី”តិ អាកោយឃយាត់៍ អនេត្វា ឌាល័ ៗបច្ចកាតិ ឲុតំ តកោទចាសិកំ ឌាល័ ឌាទិកាបដ៏លិកេសន្លាទេតា អនេត្វា អតិក្កនេត្តា៍ អនេត្វា អត្តុស្ស តក្កត្តត្តិ ឃំ អត្តុំ បទិយេឃសនេត្វា ឆទតិ, នោ បដ៏លទន្តោ អនេត្វាច អត្តុស្ស តក្កត្តំ តាយ៍ កំ កទិស្សត្តិ តារកាតិ ត្ថុតនេ បត អាកាកោ តារកា កំ កទិស្សត្តិ, កតទំ អត្តុំ ឃាទេឆស្សត្តីតិ អនេត្វា៍ តកោទចាសិតោ កលហំ កត្វា ឌាទិកំ អលកិត្វាច អកយំឃុ៍

ឃត្វា “ត, កិក្ខុច, ឲុឃ អាឌីចនោ ត្ថុងាតេច កុលស្ស យក្កលត្តទាឃំ កនេទាតិ, បុនេត្តបិ អកាឃិនេឃចា”តិ ត្ថុយំ ឆយ្ពុនេឃត់ អាហទិត្វា អត្តុឃន្តិ ឈងេត្វា ឌាតកំ ឃនេយាឆាតេឃិ – “តងា អាឌីចនោ ឲុតទហិ អាឌីចនោច អនេហាឃិ, តានិបិ កុលិតិ ឲុតទហិ កុលិតិនេឃច, កាឆំ ចត្វា ជិនេតា បណ្ឌិតបុទិឃោ បត អហទេយច អនេហាឃិ”ត្តិ៍

តក្កត្តឌាតកចណ្ណតា តចយា៍

[៣០] ១០៍ ត្វុនេយ្ចឆឌាតកចណ្ណតា

ត្វុនេយ្ចឆាតត្តិ ត្ថុគំ ឃត្វា នេជតចតេ ចិហទនេត្វា នេលិកត្តុចទិឃំ អាទេត្ក កនេឆឃិ៍ ឃា ត្វាឆឃកតិបិនេត យហាកណ្ហឌាតកេ (ឌា៍ ១៍១១៍៩១ អាឆនេឃា) អាចិ កចិស្សុតិ៍

អតីនេត ឌាទាណឃិឃំ ព្រហ្មុឆនេត្ត ទជ្ជំ កានេទនេត្ត នោធិឃនេត្វា តស្ស ទនេញ្ញា អក្កយនេហឃិឃា កុទ្ធិយិយ្យឌំ ឃន្តិ កណ្ហិ តស្ស យាតុកុទ្ធិនេតា តិក្កត្តស្ស តាយក្កហណឌិចឃ “ព្រហ្មុឆត្តកុយាទោ”តិ តាយំ អកំឃុ៍ នោ នោឆាអឃចស្សុទ្ធឃិនោ ហុត្វា តក្កឃិលាឃំ ឃិប្បំ ៗក្កហិត្វា តិណ្ណំ នេចងាត់ បាទំ កត្វា អដ្ឋារឃត្តំ ចិជ្ជដ្ឋាតាត់ តិប្បត្តិំ បាបុណិ, អឆស្ស បិតា ថ្ងបទជ្ជំ អងាឃិ៍ តស្មិំ ឃយេឃ ឌាទាណឃិចាឃិនោ នេឆចតាយក្កលិកា នេហាត្តិ, នេឆចតា តយស្សត្តិ, ពហុ្ អនេឈុអកក្កុក្កុដក្ខុកោងនេឃា ចឆិត្វា តាតប្បកាទេហិ បុបុកត្នេហិ នេឆច

មំសលោហិតេហិ ច ពលិកម្មំ ករោន្តិ. ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ “ឥទានិ សត្តា ទេវតាមង្គលិកា, ពហុំ បាណវធំ ករោន្តិ, មហាជនោ យេភុយ្យេន អធម្មស្មិំយេវ និវិដ្ឋោ, អហំ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជំ លភិត្វា ឯកម្បិ អកិលមេត្វា ឧបាយេនេវ បាណវធំ កាតុំ ន ទស្សាមី”តិ. សោ ឯកទិវសំ រថំ អភិរុយ្ហ នគរា និក្ខន្តោ អទ្ទស ឯកស្មិំ មហន្តេ វដរុក្ខេ មហាជនំ សន្និបតិតំ, តស្មិំ រុក្ខេ និព្វត្តទេវតាយ សន្តិកេ បុត្តធីតុយសធនាទីសុ យំ យំ បត្ថេន្តិ, តំ តំ បត្ថេន្តេ. សោ តំ ទិស្វា រថា ឱរុយ្ហ តំ រុក្ខំ ឧបសង្កមិត្វា គន្ធបុប្ផេហិ បូជេត្វា ឧទកេន អភិសេកំ កត្វា រុក្ខំ បទក្ខិណំ កត្វា ទេវតាមង្គលិកោ វិយ ហុត្វា ទេវតំ នមស្សិត្វា រថំ អភិរុយ្ហ នគរំ បាវិសិ. តតោ បដ្ឋាយ ឥមិនាវ និយាមេន អន្តរន្តរេ តត្ថ គន្ត្វា ទេវតាមង្គលិកោ វិយ បូជំ ករោតិ.

សោ អបរេន សមយេន បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាយ ចតស្សោ អគតិយោ វជ្ជេត្វា ទស រាជធម្មេ អកោបេន្តោ ធម្មេន រជ្ជំ ការេន្តោ ចិន្តេសិ “មយ្ហំ មនោរថោ មត្ថកំ បត្តោ, រជ្ជេ បតិដ្ឋិតោម្ហិ, យំ បនាហំ បុព្វេ ឯកំ អត្ថំ ចិន្តេសិំ, ឥទានិ តំ មត្ថកំ បាបេស្សាមី”តិ អមច្ចេ ច ព្រាហ្មណគហបតិកាទយោ ច សន្និបាតាបេត្វា អាមន្តេសិ “ជានាថ ភោ មយា កេន ការណេន រជ្ជំ បត្ត”ន្តិ? “ន ជានាម, ទេវា”តិ. “អបិ វោហំ អសុកំ នាម វដរុក្ខំ គន្ធាទីហិ បូជេត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា នមស្សមានោ ទិដ្ឋបុព្វោ”តិ. “អាម, ទេវា”តិ. តទាហំ បត្ថនំ អកាសិំ “សចេ រជ្ជំ បាបុណិស្សាមិ, ពលិកម្មំ តេ ករិស្សាមី”តិ. “តស្សា មេ ទេវតាយ អានុភាវេន ឥទំ រជ្ជំ លទ្ធំ, ឥទានិស្សា ពលិកម្មំ ករិស្សាមិ, តុម្ហេ បបញ្ចំ អកត្វា ខិប្បំ ទេវតាយ ពលិកម្មំ សជ្ជេថា”តិ. “កិំ កិំ គណ្ហាម, ទេវា”តិ? ភោ អហំ ទេវតាយ អាយាចមានោ “យេ មយ្ហំ រជ្ជេ បាណាតិបាតាទីនិ បញ្ច ទុស្សីលកម្មានិ ទស អកុសលកម្មបថេ សមាទាយ វត្តិស្សន្តិ, តេ ឃាតេត្វា អន្តវដ្ដិមំសលោហិតាទីហិ ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ អាយាចិំ. តស្មា តុម្ហេ ឯវំ ភេរិំ ចរាបេថ “អម្ហាកំ រាជា ឧបរាជកាលេយេវ ឯវំ អាយាចិ ‘សចាហំ រជ្ជំ បាបុណិស្សាមិ, យេ មេ រជ្ជេ ទុស្សីលា ភវិស្សន្តិ, តេ សព្វេ ឃាតេត្វា ពលិកម្មំ ករិស្សាមី’តិ, សោ ឥទានិ បញ្ចវិធំ ទុស្សីលកម្មំ ទសវិធំ អកុសលកម្មបថំ សមាទាយ វត្តមានានំ ទុស្សីលានំ សហស្សំ ឃាតេត្វា តេសំ ហទយមំសាទីនិ គាហាបេត្វា ទេវតាយ ពលិកម្មំ កាតុកាមោ, ឯវំ នគរវាសិនោ ជានន្តូ”តិ. ឯវញ្ច បន វត្វា “ឥទានិ ឥតោ បដ្ឋាយ ទុស្សីលកម្មេ វត្តិស្សន្តិ, តេសំ សហស្សំ ឃាតេត្វា យញ្ញំ យជិត្វា អាយាចនតោ មុច្ចិស្សាមី”តិ ឯតមត្ថំ បកាសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៥០.

“ទុម្មេធានំ សហស្សេន, យញ្ញោ មេ ឧបយាចិតោ;

ឥទានិ ខោហំ យជិស្សាមិ, ពហុ អធម្មិកោ ជនោ”តិ.

តត្ថ ទុម្មេធានំ សហស្សេនាតិ “ឥទំ កម្មំ កាតុំ វដ្ដតិ, ឥទំ ន វដ្ដតី”តិ អជាននកភាវេន, ទសសុ វា បន អកុសលកម្មបថេសុ សមាទាយ វត្តនកភាវេន ទុដ្ឋា មេធា ឯតេសន្តិ ទុម្មេធា, តេសំ ទុម្មេធានំ និប្បញ្ញានំ ពាលបុគ្គលានំ គណិត្វា គហិតេន សហស្សេន. យញ្ញោ មេ

ឧបយាចិតោតិ យថា ទេវតំ ឧបយាចិត្វា "ឯវំ យជិស្សាមី"តិ យញ្ញោ យាចិតោ។ ឥទានិ ខោហំ យជិស្សាមីតិ សោ អហំ ឥទានិ អាយាចនេន រជ្ជស្ស បដិលទ្ធត្តា ឥទានិ យជិស្សាមិ។ កិំការណា? ឥទានិ ហិ ពហុ អធម្មិកោ ជនោ, តស្មា ឥទានេវ តំ គហេត្វា ពលិកម្មំ ករិស្សាមីតិ។

អមច្ចា ពោធិសត្តស្ស វចនំ សុត្វា "សាធុ, ទេវា"តិ ទ្វាទសយោជនិកេ ពារាណសិនគរេ ភេរិំ ចរាបេសុំ។ ភេរិយា អាណំ សុត្វា ឯកម្បិ ទុស្សីលកម្មំ សមាទាយ ឋិតោ ឯកបុរិសោបិ នាហោសិ។ ឥតិ យាវ ពោធិសត្តោ រជ្ជំ ការេសិ, តាវ ឯកបុគ្គលោបិ បញ្ចសុ ទសសុ វា ទុស្សីលកម្មេសុ ឯកម្បិ កម្មំ ករោន្តោ ន បញ្ញាយិត្ថ។ ឯវំ ពោធិសត្តោ ឯកបុគ្គលម្បិ អកិលមេន្តោ សកលរដ្ឋវាសិនោ សីលំ រក្ខាបេត្វា សយម្បិ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា ជីវិតបរិយោសានេ អត្តនោ បរិសំ អាទាយ ទេវនគរំ បូរេន្តោ អគមាសិ។

សត្ថាបិ "ន, ភិក្ខវេ, តថាគតោ ឥទានេវ លោកស្ស អត្ថំ ចរតិ, បុព្ពេបិ ចរិយេវា"តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា បរិសា ពុទ្ធបរិសា អហេសុំ, ពារាណសិរាជា បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

ទុម្មេធជាតកវណ្ណនា ទសមា។

អត្ថកាមវគ្គោ បញ្ចមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

លោសកតិស្សកបោត, វេឡុកំ មកសម្បិ ច;

រោហិណី អារាមទូសំ, វារុណិទូសវេទព្ភំ;

នក្ខត្តំ ទុម្មេធំ ទសាតិ។

បឋមោ បណ្ណាសកោ។

៦. អាសីសវគ្គោ

[៥១] ១. មហាសីលវជាតកវណ្ណនា

អាសីសេសេចបុរិសោតិ ញាត់ សត្វា ខេតចេត ចិហរេត្វា ឌុឃ្ឃុដ្ឋចីរិយំ កិក្លុ អារេត្ថ កេឆសិ៍ តព្រៀសត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ កិក្លុ ឌុឃ្ឃុដ្ឋចីរិយេយាសី”តិ បុច្ឆិ៍ “អាយ, ករេត្វា”តិ ច ចុវេត្វា “កស្មា ត្វំ កិក្លុ ឲចន្ទេប តិយ្យាតិកសាយេត បព្វាឌិត្វា ចីរិយំ ឌុឃ្ឃុដ្ឋិ, បុរេត្វា បណ្ឌិតា រេដ្ឋា បរិហាយិត្វាបិ អត្តនោ ចីរិយេ ធត្វាច តដ្ឋយ្យិ យសំ បុត ប្បយ្យាគយិម្ស”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រេដ្ឋំ ការេរេត្ត ពោធិសត្តោ ទេវោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តោ៍ តស្ស តាយក្កហណទិចសេ “សីលចក្យាទេវា”តិ តាមំ អកំសុ៍ សោ សោឡសវស្សុទ្ទេសិកោច សព្វសិប្បេសុ តិប្បត្តិ បត្វា អបរកាភេ បិតុ អច្ចយេន រេដ្ឋេ បតិដ្ឋិតោ យហាសីលចរាដា តាយ អហោសិ ធម្មិកោ ធម្មរាដា៍ សោ តកទស្ស ចតូសុ ទ្វាទេសុ ចតស្សោ, យជ្ជេ្ញឲកំ, តិចេសតទ្វាទេ ឲកត្តិ តិច្ចំ ឲ ឯតសាលិយោ ការាបេត្វា កបណទ្ធិកាតំ ទាតំ ខេតិ, សីលំ រក្ខតិ, ឧបោសថកម្មំ ករោតិ, ខត្តិខេមត្វាគុដ្ឋមយសប្បេគ្គា អគេ្គ តិសិតំ បុត្តំ បរិតោសយមាតោ ចិយ សព្វសត្តេ បរិតោសយមាតោ ធម្មេត រេដ្ឋំ ការេតិ៍ តស្សេកោ អមច្ចោ អន្តេបុរេ បទុស្សិត្វា អបរកាភេ បិកដេរ៍ ខាតោ៍ អមច្ចា រញ្ញោ អារោចេសុំ៍ រាដា បរិក្កណ្ហត្តោ អត្តតា បច្ចក្ខតោ ញាត្វា តំ អមច្ចំ បក្កោសាបេត្វា “អន្ធពាល អយុត្តំ តេ កតំ, ត ត្វំ មម ចិដិតេ ចសិតុំ អរហសិ, អត្តនោ ធតញ្ច បុត្តទារេ ច កហេត្វា អញ្ញត្ថ យាហី”តិ រដ្ឋា បព្វាជេសិ៍ សោ តិក្ខមិត្វា កាសិរដ្ឋំ អតិក្កម្ម កោសលជតបទំ កត្វា កោសលរាដាតំ ឧបដ្ឋហេត្វា អនុក្កមេត រញ្ញោ អព្ភន្តរិកោ ចិស្សាសិកោ ខាតោ៍

សោ ឲកទិចសំ កោសលរាដាតំ អាហ – “ទេច ពារាណសិរជ្ជំ តាម តិម្មក្ខិកមធុបដលសទិសំ, រាដា អតិមុទុកោ, អប្បេតេច ពលចាហតេត សក្កា ពារាណសិរជ្ជំ កហេតុ”ត្តិ៍ រាដា តស្ស ចចតំ សុត្វា “ពារាណសិរជ្ជំ តាម មហា, អយញ្ច ‘អប្បេតេច ពលចាហតេត សក្កា ពារាណសិរជ្ជំ កហេតុ’ត្តិ អាហ, កិំ ត្ឫ ខោ បត បយុត្តកចោរោ សិយា”តិ ចិតេ្តត្វា “បយុត្តកោសិ មញ្ញេ”តិ អាហ៍ “តាហំ, ទេច, បយុត្តកោ, សច្ចមេច ចទាមិ៍ សចេ មេ ត សទ្ទហថ, មនុស្សេ បេសេត្វា បច្ចត្តកាមំ ហតាបេថ, តេ មនុស្សេ កហេត្វា អត្តនោ សន្តិកំ តីតេ ធតំ ទត្វា ចិស្សជ្ជេស្សតី”តិ៍ រាដា “អយំ អតិចិយ សូរោ ហុត្វា ចទតិ, ចីមំសិស្សាមិ តាចា”តិ អត្តនោ បុរិសេ បេសេត្វា បច្ចត្តកាមំ ហតាបេសិ៍ មនុស្សា តេ ចោរេ កហេត្វា ពារាណសិរញ្ញោ ទស្សេសុំ៍ រាដា តេ ទិស្វា “តាតា, កស្មា កាមំ ហតថា”តិ បុច្ឆិ៍ “ឌីចិតុំ អសក្កោន្តា, ទេចា”តិ ចុវេត្វា រាដា “អថ កស្មា មម សន្តិកំ តាកមិត្ថ, ឥតោទាតិ បដ្ឋាយ ឲចរូបំ កម្មំ មា ករិត្ថា”តិ តេសំ ធតំ ទត្វា ចិស្សជ្ជេសិ៍ តេ កត្វា កោសលរញ្ញោ តំ បចត្តិ អារោចេសុំ៍ សោ ឲត្តកេតាបិ កត្តុំ អចិសហត្តោ បុត មជ្ឈេ្ជតបទំ ហតាបេសិ៍ តេបិ ចោរេ រាដា តថេច ធតំ ទត្វា ចិស្សជ្ជេសិ៍ សោ ឲត្តកេតាបិ អកត្វា បុត បេសេត្វា អន្តរចីថិយំ ចិលុម្បាបេសិ, រាដា តេសម្បិ ចោរាតំ ធតំ ទត្វា ចិស្សជ្ជេសិយេច៍ តទា កោសលរាដា “អតិចិយ ធម្មិកោ រាដា”តិ ញាត្វា “ពារាណសិរជ្ជំ កហេស្សាមី”តិ ពលចាហតំ អាទាយ តិយ្យាសិ៍

តទា បត ពារាណសិរញ្ញោ មត្តចារណេបិ អភិមុខំ អាកច្ឆេត្វា អតិចត្តតធម្មា អសតិយាបិ សីសេ បតត្តិយា អសត្តសតសកាចា សីលចមហារាដស្ស រុចិយា សតិ សកលជម្ពុទីបេ រជ្ជំ កហេតុំ សមត្ថា សហស្សមត្តា អកេជ្ជចរសូរា មហាយោធា ហោត្តិ៍ តេ “កោសលរាដា អាកច្ឆតី”តិ សុត្វា រាដាតំ ឧបសង្កមិត្វា “ទេច, កោសលរាដា កិរ ‘ពារាណសិរជ្ជំ កហេស្សាមី’តិ អាកច្ឆតិ, កច្ឆាម, តំ

អយ្យាកំ រជ្ជសឹយំ អនេភាក្កត្តរយច របិរេឆត្វា កល្យាយា”តិ ចឌិស្ុ៍ រាឌា “តាតា, យំ តិស្សាឃ អនេ្ណាសំ កិលយតកិច្ចំ តត្ថិ, រជ្ជត្ថិកោ រជ្ជំ កល្យាតុ, យាកយិត្វា”តិ តិចាររេសិ៍ រកោឃលរាឌា រជ្ជសឹយំ អតិក្កយិត្វា ឌតបឥយឡ្យិបិចិសិ៍ អយច្ឆា បុតបិ រាឌាតំ ក្លបឃក្កយិត្វា តរេឆច ចឌិស្ុ, រាឌា បុរិយតរឃរតច តិចាររេសិ៍ រកោឃលរាឌា ពាហិតករេរ ឥត្វា “រជ្ជំ ចា រេកតុ ឃុទ្ធំ ចា”តិ ឹលចយហារាឌស្ស ឃាឃតំ របរេឃសិ៍ រាឌា តំ ស្ុត្វា “តត្ថិ យឃា ឃទ្ធិំ ឃុទ្ធំ, រជ្ជំ កល្យាតុ”តិ បឌិឃាឃតំ របរេឃសិ៍ បុតបិ អយច្ឆា រាឌាតំ ក្លបឃក្កយិត្វា “រេឥច, ត យឃំ រកោឃលររេ្ណា តករ៍ បចិសិតុំ រេឥយ, ពាហិតកររេឃច តំ របិរេឆត្វា កល្យាយា”តិ អាហំស្ុ, រាឌា បុរិយតរឃរតច តិចាររេត្វា តករត្វារាតិ ចិចរារបេត្វា ឃទ្ធិំ អយច្ឆឃហរស្សត យហាតរេល បល្លក្កយឡ្យើតិសិឌិ៍

រកោឃលរាឌា យហរត្តត ពាលចាហរតត ឍិរាកាលសិ បិចិសិ៍ រឃា ឲុកយ្យិ បឌិឃត្ថំ អបឃ្សុរត្តា ររេ្ណា តិរេចឃតទ្វារ៍ កត្វា អយច្ឆកាលបរិច្ុរេតា អបិរុតទ្វាររេ តិរេចឃរេត អលក្កតបឌិឃត្ថំ យហាតល៌ អារុឃ្យាតិសិត្តំ តិរាបរាឆំ ឹលចយហារាឌាតំ ឃទ្ធិំ អយច្ឆឃហរស្សត កល្យារបេត្វា “កច្ឆច, ត្លយំ រាឌាតំ ឃទ្ធិំ អយរេច្ឆហិ បច្ឆាតាហំ កាឡហពាគ្គតំ ពាគ្គិត្វា អាយកស្ុឃាតំ រេតត្វា កលប្យារេលា អាចាររេជ លតិត្វា ឃឆា ឲុរេកាបិ ហត្ថំ ក្លក្កិបិតុំ ត ឃរេក្កាតិ, ឲុចំ បំស្ុំ បក្កិបិត្វា តិលតឆ, រត្តិំ សិក្កាលិ អាកត្វា ឲុរេតសំ កាតត្ថាឃុត្តកំ កិរិស្សត្តិ”តិ អាហ៍ យតុស្សា រេចាររេ្ណា អាលំ ស្ុត្វា រាឌាតំ ឃទ្ធិំ អយរេច្ឆហិ បច្ឆាតាហំ កាឡហពាគ្គតំ ពាគ្គិត្វា តិក្កយិស្ុ៍ តស្ចិយ្យិ កាលេល ឹលចយហារាឌា រេចាររេ្ណា អាឈាតយត្តយ្យិ តាកាសិ៍ រេតស្ុបិ អយរេច្ឆស្ុ ឲុចំ ពាគ្គិត្វា តឹឃយារេតស្ុ ឲុរេកាបិ ររេ្ណា ចឥតំ កិត្តិតុំ ឃយរេត្វា តាយ តារេហាសិ៍ ឲុចំ ស្ុចិតឹតា កិរស្ស បរិឃា៍ អឆ រេត រាឌបុរិឃា ឃាយច្ចំ ឹលចយហារាឌាតំ អាយកស្ុឃាតំ រេតត្វា កលប្យារេលា អាចាររេជ លតិត្វា ឹលចយហារាឌាតំ យរេឡ្យ, ក្លរេកាស្ុ បរេស្សស្ុ រេឃឃអយរេច្ឆតិ ឲុចំ ឃរេត្តបិ អាចាររេជស្ុ ឆ្លតាររេត្វា បំស្ុំ អាកិរិត្វា ឈតំ អារេការរេជត្វា អកយំស្ុ៍ តឥា ឹលចយហារាឌា អយរេច្ឆ អាយរេត្តត្វា “រេចាររេ្ណា ក្លបរិ រកាបំ អកត្វា រេយត្តំ ឲុច ភារេចឆ, តាតា”តិ ឆ្លចឌិ៍

អឆ អឌ្ឍរត្តឃយរេយ “យតុស្សយំសំ លាឌិស្សាយា”តិ សិក្កាលិ អាកយិស្ុ៍ រេត ឌិស្វា រាឌា ច អយច្ឆា ច ឲុកប្យហាររេរតច ឃទ្ធយកំស្ុ, សិក្កាលិ ឹតា បលិឃិស្ុ៍ រេត តិចត្តិត្វា ឆ្លរេលិរេកត្វា បច្ឆរេតា កស្សចិ អតាកយតកាចំ ពាត្វា បុត បច្ឆាកយិស្ុ៍ ត្លតររេបិ តរេឆច ឃទ្ធយកំស្ុ៍ ឲុចំ ឃាចតតិឃំ បលិឃិត្វា បុត ឆ្លរេលិរេកត្វា រេតស្ុ ឲុកស្សបិ អតាកយតកាចំ ពាត្វា “ចឡ្យប្យត្វា ឲុរេត កចិស្សត្តិ”តិ ស្វរា ហុត្វា តិចត្តិត្វា បុត រេតស្ុ ឃទ្ធំ ករេរាត្តស្ុបិ ត បលិឃិស្ុ៍ រេជ្ជកសិក្ការេលិ រាឌាតំ ក្លបកត្ថិ, រេឃឃា សិក្កាលិ រេឃឃាតំ អយច្ឆាតំ ឃត្តិកំ អកយំស្ុ៍ ក្លបិឃកុឃរេលិ រាឌា តស្ស អត្តរេតា ឃត្តិកំ អាកតកាចំ ពាត្វា ឆំសិតុំ ឆ្លកាសំ រេឥរេត្តា ចិឃ កឹចំ ក្លក្កិបិត្វា តំ កឹចាឃ ឆំឃយាតំ ហតុកឌ្ជិរេកត អាកឌ្ឍិត្វា ឃរេត្ត បក្កិបិត្វា ចិឃ កាឡហំ កល្យិតាកពរេលត ររេ្ណា ហតុកឌ្ជិរេកត អាកឌ្ឍិត្វា កឹចាឃ កាឡហំ កហិតសិក្ការេលិ អត្តាតំ រេយារេចតុំ អឃរេក្ការេត្តា យរលាភឃតឌ្ជឹរេតា យហាចិរចំ ចិរចិ៍ អចរេឃឃា សិក្កាលិ តស្ស តំ អជ្ជស្សរ៍ ស្ុត្វា “ឲុរេកត បុរិឃេត ស្ុក្កហិរេតា ភចិស្សតិ”តិ អយរេច្ឆ ក្លបឃក្កយិតុំ អឃរេក្កាត្តា យរលាភឃតឌ្ជិតា ឃរេត្ត បលិឃិស្ុ៍ ររេ្ណា ហតុកឌ្ជិរេកត ឥឡហំ កត្វា កហិតសិក្ការេល អបរាបរ៍ ឃច្ឆារេត្ត បំស្ុ សិឆិលិ អរេហាសិ៍ រេឃាបិ សិក្ការេលិ យរលាភឃឹរេតា ចតុហិ បិរេឥហិ ររេ្ណា ក្លបរិភារេក បំស្ុំ អបឡ្យហិ, រាឌា បំស្ុរេតា សិឆិលភាចំ ពាត្វា សិក្កាល៌ ចិស្សរេជ្ជត្វា តាកពរេលិ ឆាយឃយ្យរេត្តា អបរាបរ៍ ឃច្ឆារេត្តា ក្លរេភា ហរេត្ថ ក្លក្កិបិត្វា អាចាឌយុលចឌ្ជិឃំ ឆ្លលុត្តុ ចាតត្ថិត្តចលិហរេកា ចិឃ តិក្កយិត្វា ឌិរេតា អយរេច្ឆ អស្សារេឃត្វា បំស្ុំ ចិឃ្យហិត្វា ឃរេត្ត ក្លឌ្ឍិត្វា អយច្ឆបរិច្ុរេតា

អាយកស្សារេត អដ្ឋាសិ

តស្មិំ សមយេ យនុស្សា ឲក់ យតយនុស្សំ អាយកស្សារេត លេឌ្ឍត្វា ខ្ចិត្តំ ឃក្លាត់ សឹមត្តទិកាឃ លេឌ្ឍសុំ ទេត ឃក្លា តំ យតយនុស្សំ ការេឌត្វំ អសរេក្កាត្តា “ត យឃំ ពួយំ ការេឌត្វំ សរេក្កាយ, អឃំ ឃឹលចរាឌា ឆយ្ចុំរេកា, ឲស រេតា ការេឌត្វា ឥស្សតិ, ឲតស្ស សត្តិកំ កច្ឆាយា”តិ តំ យតយនុស្សំ បរិរេឥ ករេហត្វា អាកឌ្ឍត្វា ទរេញ្ញា សត្តិកំ កត្វា “រេឥច, អយ្យាកំ ពួយំ យតកំ ការេឌត្វា រេឥហិ”តិ អាហំសុ “រេកា ឃក្លា, អហំ ពួយំ តុយ្យាកំ ការេឌត្វា ឥរេឥឃ្យំ, អបរិសុទ្ធេ បតយ្យិក្យាឃិស្សាយិ តាចា”តិ៍ ឃក្លា រេចាររេញ្ញា ឆបិតំ ចាសិទិតាឥកំ អត្តរេតា អាត្មការេចត អាហរិត្វា ទរេញ្ញា ត្យាតត្វាឃ អឥំសុ៍ ត្យត្វា ឌិតស្ស សំហរិត្វា ឆបិរេត រេចាររេញ្ញា សាដរេក អាហរិត្វា អឥំសុ, រេត តិចារេសត្វា ឌិតស្ស ចតុជ្ជាតិឃកន្ធសយុក្កំ អាហរិត្វា អឥំសុ, កន្ធេ ចិលិម្បិត្វា ឌិតស្ស សុចណ្ណសយុរេក្ក យលិតាលចរេល្ហសុ ឆបិតាតិ តាតាបុបក្យាតិ អាហរិត្វា អឥំសុ៍ បុបក្យាតិ បិឡអន្ធិត្វា ឌិតការេល “អញ្ញំ កិំ ករេទាយា”តិ បុច្ឆិំសុ៍ ទាឌា អត្តរេតា លាតកាការំ ឥរេស្សសិ, រេត កត្វា រេចាររេញ្ញា សយ្យាឌិតំ តាតក្កុរសរេកាឌតំ អាហរិត្វា អឥំសុ, ទាឌា ត្យាតាតុលិរេត្វា សុយល្លិតប្បសាឆិរេតា តាតក្កុរសរេកាឌតំ ភុញ្ជិ៍ ឃក្លា រេចាររេញ្ញា ឆបិតំ ចាសិតបាតិឃំ សុចណ្ណកិង្ការរេរតច សុចណ្ណសរេកតបិ សង្ខិ អាហរិំសុ៍ អឆស្ស បាតិឃំ បិចិត្វា យុខំ ចិក្លារេលត្វា ហរេត្ថ ឆោចិត្វា ឌិតការេល រេចាររេញ្ញា សយ្យាឌិតំ បញ្ចសុកន្ធិកសុបរិកាចិតំ តម្ពូលំ អាហរិត្វា អឥំសុ៍ តំ លាឌិត្វា ឌិតការេល “អញ្ញំ កិំ ករេទាយា”តិ បុច្ឆិំសុ៍ កត្វា រេចាររេញ្ញា ខ្សឹសរេក តិក្លត្វំ យឌ្ឍលពក្កំ អាហរចាតិ៍ តយ្យិ កត្វា អាហរិំសុ៍ ទាឌា តំ លក្កំ ករេហត្វា តំ យតយនុស្សំ ខ្ចកំ ឆបិរេបត្វា យត្តកយរេឡអសិតា បហរិត្វា រេខ្វ រេកាដ្ឋារេស កត្វា ខ្ចិត្តំ ឃក្លាត់ សយចិកត្តរេយច ចិកឌិត្វា អឥាសិ, ឥត្វា ច បត លក្កំ ឆោចិត្វា សន្នយ្ហិត្វា អដ្ឋាសិ៍ អឆ រេត ឃក្លា យតុស្សយំសំ លាឌិត្វា សុហិតា ហុត្វា តុដ្ឋចិត្តា “អញ្ញំ រេត, យហាទាឌ, កិំ ករេទាយា”តិ បុច្ឆិំសុ៍ រេតត ហិ តុរេយ្យអត្តរេតា អាត្មការេចត យំ រេចាររេញ្ញា សិទិកឡ្ហរ ឍ្លតាររេឆ, ពួរេយ ច អយរេច្ឆ អត្តរេតា អត្តរេតា រេករេហសុ បតិដ្ឋារេបចាតិ៍ រេត “សាឆុ រេឥចា”តិ សយ្យដិច្ឆិត្វា តឆា អកំសុ៍

តស្មិំ សមយេ រេចារទាឌា អលង្កតសិទិកឡ្ហរ សិទិរសឃតបិដ្ឋេ តិបរេន្ត តិទ្ទាឃតិ៍ ទាឌា តស្ស បយត្តស្ស តិទ្ទាឃត្តស្ស លក្កតរេលត ខ្ចឥំ បហរិ៍ រេសា ភិរេតា បត្ញុជ្ជិត្វា ឌិបិរេលិរេកត ឃឹលចយហាទាឌាត់ សញ្ជាតិត្វា សឃតា ខ្ចដ្ឋាឃ សតិ ខ្ចបដ្ឋរេបត្វា ឌិរេតា ទាឌាត់ អាហ “យហាទាឌ, ឲចទ្វឃិឃ ទត្តិឃា កហិតាររេក្ល បិហិតទ្វាររេទ ភចរេត អារក្ខយត្តុស្សេហិ តិរេទាការេស ផារេត លក្កំ សន្នយ្ហិត្វា អលង្កតបដិឃរេត្វា កឆំ តាយ ត្វំ ពួយំ សឃតបិដ្ឋំ អាកេតាឃឹ”តិ៍ ទាឌា អត្តរេតា អាកយតាការំ សព្វំ ចិត្វារេតា ករេឆសិ៍ តំ សុត្វា រេចារទាឌា សំចិក្កុយាតរេសា “យហាទាឌ, អហំ យតុស្សក្ខរេតាបិ សយារេតា តុយ្យាកំ កុរេលា ត ឌាតាយិ, បររេសំ រេលាហិតយំសលាឌរេកហិ បត កក្លឡឲហិ ឞទ្ធរេសហិ ឃរេក្លហិ តច កុលា ឥាតតា, ត ឥាតាហំ, តរិត្ថ , ឲចទ្វរេប ឃឹលសយ្យរេត្ត តឃិ ភុត្តិស្សាយឹ”តិ លក្កំ អាឥាឃ សបធំ កត្វា ទាឌាត់ លយារេបត្វា យហាសឃរេត តិបជ្ជារេបត្វា អត្តតា លុទ្ធកយញ្ចរេក តិបជ្ជិត្វា បភាតាឃ ទត្តិឃា ខ្ចដ្ឋិរេត សុរិរេឃ ភេរិំ ចារេបត្វា សព្វរេសតិរេឃា ច អយច្ចព្រាហ្មណកហបតិរេក ច សត្តិបិតារេបត្វា រេតសំ បុររេតា អាការេស បុណ្ណចន្ទំ ខ្ចក្លិបរេន្តា ឌិឃ ឃឹលចររេញ្ញា កុរេលា ករេឆត្វា បរិសយជ្ឈរេឃច បុត ទាឌាត់ លយារេបត្វា ទដ្ឋំ បដិច្ឆាបេត្វា “យហាទាឌ, ពួរេតា បដ្ឋាឃ តុយ្យាកំ ខ្ចប្បរេន្តា រេចារទ្ទបឌ្ឍរេចា យឃ្យាការេទា, យឃា កហិតារក្លា តុរេយ្យទដ្ឋំ ករេទាឆា”តិ ចត្វា រេបសុញ្ញការកស្ស អាណំ ការេទត្វា អត្តរេតា ឌលចាហតំ អាឥាឃ សកទដ្ឋរេយច ករេតា៍

សីលវរាជាបិ សោ អលង្កតបដិយត្តោ សេតច្ឆត្តស្ស ហេដ្ឋា សរភបាទកេ កញ្ចនបល្លង្កេ និសិន្នោ អត្តនោ សម្បត្តិំ ឱលោកេត្វា "អយញ្ច ឯវរូបា សម្បត្តិ អមច្ចសហស្សស្ស ច ជីវិតបដិលាភោ មយិ វីរិយំ អករោន្តេ ន កិញ្ចិ អភវិស្ស, វីរិយពលេន បនាហំ នដ្ឋញ្ច ឥមំ យសំ បដិលភិំ, អមច្ចសហស្សស្ស ច ជីវិតទានំ អទាសិំ, អាសច្ឆេទំ វត អកត្វា វីរិយមេវ កត្តព្ពំ។ កតវីរិយស្ស ហិ ផលំ នាម ឯវំ សមិជ្ឈតី"តិ ចិន្តេត្វា ឧទានវសេន ឥមំ គាថមាហ –

៥១។

"អាសីសេថេវ បុរិសោ, ន និព្ពិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ;

បស្សាមិ វោហំ អត្តានំ, យថា ឥច្ឆិំ តថា អហូ"តិ។

តត្ថ អាសីសេថេវាតិ "ឯវាហំ វីរិយំ អារភន្តោ ឥមម្ហា ទុក្ខា មុច្ចិស្សាមី"តិ អត្តនោ វីរិយពលេន អាសំ ករោថេវ។ ន និព្ពិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោតិ បណ្ឌិតោ ឧបាយកុសលោ យុត្តដ្ឋានេ វីរិយំ ករោន្តោ "អហំ ឥមស្ស វីរិយស្ស ផលំ ន លភិស្សាមី"តិ ន ឧក្កណ្ឋេយ្យ, អាសច្ឆេទំ ករេយ្យាតិ អត្ថោ។ បស្សាមិ វោហំ អត្តានន្តិ ឯត្ថ វោតិ និបាតមត្តំ, អហំ អជ្ជ អត្តានំ បស្សាមិ។ យថា ឥច្ឆិំ តថា អហូតិ អហញ្ហិ អាវាដេ និខាតោ តម្ហា ទុក្ខា មុច្ចិត្វា បុន អត្តនោ រជ្ជសម្បត្តិំ ឥច្ឆិំ, សោ អហំ ឥមំ សម្បត្តិំ បត្តំ អត្តានំ បស្សាមិ។ យថេវាហំ បុព្ពេ ឥច្ឆិំ, តថេវ មេ អត្តា ជាតោតិ។ ឯវំ ពោធិសត្តោ "អហោ វត ភោ សីលសម្បន្នានំ វីរិយផលំ នាម សមិជ្ឈតី"តិ ឥមាយ គាថាយ ឧទានំ ឧទានេត្វា យាវជីវំ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថាបិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឱស្សដ្ឋវីរិយោ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ។ សត្ថា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា បទុដ្ឋាមច្ចោ ទេវទត្តោ អហោសិ, អមច្ចសហស្សំ ពុទ្ធបរិសា, សីលវមហារាជា បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

មហាសីលវជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៥២] ២។ ចូឡជនកជាតកវណ្ណនា

វាយមេថេវ បុរិសោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឱស្សដ្ឋវីរិយមេវារព្ភ កថេសិ។ តត្ថ យំ វត្តព្ពំ, តំ សព្ពំ មហាជនកជាតកេ (ជា។ ២។២២។១២៣ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ ជនករាជា បន សេតច្ឆត្តស្ស ហេដ្ឋា និសិន្នោ ឥមំ គាថមាហ –

“ᩅᩤᨿᨾᩮᨳᩮᩅ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ, ᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ;

ᨸᩔᩣᨾᩥ ᩅᩮᩣᩉᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᩏᨴᨠᩤ ᨳᩃᨾᩩᨻ᩠ᨽᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩤᨿᨾᩮᨳᩮᩅᩤᨲᩥ ᩅᩤᨿᩣᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩮᩅ᪨ ᩏᨴᨠᩤ ᨳᩃᨾᩩᨻ᩠ᨽᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨴᨠᨲᩮᩣ ᨳᩃᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨳᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨ ᩍᨵᩣᨸᩥ ᩏᩔᨶ᩠ᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨩᨶᨠᩁᩣᨩᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ᪨

ᨧᩪᩊᨩᨶᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣ᪨

[᪕᪓] ᪓᪨ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨸᩤᨲᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨲᨳᩮᩅ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᩣ ᨸᩤᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩅᩤᩁᩩᨱᩥᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩈᩩᩁᩣᨵᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ – “ᩈᩩᩁᩣᨾᩪᩃᩴ ᨶᩮᩣ ᨡᩦᨱᩴ, ᨠᩉᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩃᨽᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨠᨠ᩠ᨡᩊᨵᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨾᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᨲ᩠ᨳ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᨠᩮᩣ ᩏᨸᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᨲᩁᩮᩣ ᩏᨸᩣᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣ ᨸᩥᩊᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨭ᩠ᨮᩈᩣᨭᨠᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩁᩣᨩᩪᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨾᨿᩴ ᩈᩩᩁᩣᨸᩤᨲᩥᨿᩴ ᩅᩥᩈᨬ᩠ᨬᩦᨠᩁᨱᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨸᩤᨶᩴ ᩈᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ‘ᨾᩉᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩍᨲᩮᩣ ᨲᩣᩅ ᩑᩉᩦ’ᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩈᩩᩁᩴ ᨸᩤᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᨬ᩠ᨬᩦᨽᩪᨲᩔ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣ ᨧ ᩈᩣᨭᨠᩮ ᨧ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩁᩣᨾᩪᩃᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᩋᩣᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨸᨭᩥᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩣᨾᩥ, ᨾᩉᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨲᩣᩅ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨳ , ᩋᨿᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨲᩥᨾᨶᩣᨸᩣ ᩈᩩᩁᩣ, ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᨠᩥᩴ ᩈᩩᩁᩴ ᨸᩥᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣᨸᩥ ᨸᨶ “ᩍᨾᩮ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩣᨸᩤᨶᨽᩪᨾᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨿᩴ ᩈᩩᩁᩣ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨿᩮᩣᨩᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨲᩮᩣ ᨴᩣᨶᩥ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩍᨾᩮ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᩃᩤᨸᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – “ᩉᩁᩮ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨵᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩈᩩᩁᩣᨸᩤᨲᩥᨿᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨲᩮ ᨸᩤᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨸᩥᩔᩣᨾᩣ’ᨲᩥ ᩋᩣᨸᩤᨶᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᩈᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩍᨾᩴ ᩈᩩᩁᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨳ, ᩑᨠᩮᩣᨸᩥ ᨶᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᩅᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩏᩔᩉᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᩋᨿᩴ ᩋᩈᩴᨿᩮᩣᨩᩥᨲᩣ ᩋᩔ, ᩍᨾᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩅ ᨸᩥᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᨲᩮ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩃᩤᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨠᨲᨠᩣᩁᨱᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩣᩅ ᨣᩉᨸᨲᩥ ᨲᩮ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩴ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩣ ᨩᩣᨲᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᨶ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᨸᩥ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩁᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᩋᩣᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨸᨭᩥᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨠᨳᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣᨸᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ

តេសំ កិរិយំ ឱលោកេត្វា “ឥទំ នាមេតេ កាតុកាមា, បលាបេស្សាមិ នេ ឥតោ”តិ ចិន្តេត្វា ឯវមាហ “ភោន្តោ, ធុត្តា សុរំ បិវិត្វា រាជកុលំ គន្តុំ នាម អយុត្តំ, រាជានំ ទិស្វា បុន អាគច្ឆន្តោ ជានិស្សាមិ, តុម្ហេ ឥធេវ និសីទថា”តិ រាជុបដ្ឋានំ គន្ត្វា បច្ចាគញ្ឆិ។ ធុត្តា “ឥតោ ឯថ, សាមី”តិ។ សោបិ តត្ថ គន្ត្វា ភេសជ្ជេន សំយោជិតា សុរាបាតិយោ ឱលោកេត្វា ឯវមាហ “ភោន្តោ ធុត្តា តុម្ហាកំ កិរិយា មយ្ហំ ន រុច្ចតិ, តុម្ហាកំ សុរាបាតិយោ យថាបូរិតាវ ឋិតា, តុម្ហេ កេវលំ សុរំ វណ្ណេថ, ន បន បិវថ។ សចាយំ មនាបា អស្ស, តុម្ហេបិ បិវេយ្យាថ, ឥមាយ បន វិសសំយុត្តាយ ភវិតព្ព”ន្តិ តេសំ មនោរថំ ភិន្ទិត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៥៣។

“តថេវ បុណ្ណា បាតិយោ, អញ្ញាយំ វត្តតេ កថា;

អាការណេន ជានាមិ, ន ចាយំ ភទ្ទិកា សុរា”តិ។

តត្ថ តថេវាតិ យថា មយា គមនកាលេ ឋិតា, ឥទានិបិ ឥមា សុរាបាតិយោ តថេវ បុណ្ណា។ អញ្ញាយំ វត្តតេ កថាតិ យា អយំ តុម្ហាកំ សុរាវណ្ណនកថា វត្តតិ, សា អញ្ញាវ អភូតា អតច្ឆា។ យទិ ហិ ឯសា សុរា មនាបា អស្ស, តុម្ហេបិ បិវេយ្យាថ, ឧបឌ្ឍបាតិយោ អវសិស្សេយ្យុំ។ តុម្ហាកំ បន ឯកេនាបិ សុរា ន បីតា។ អាការណេន ជានាមីតិ តស្មា ឥមិនា ការណេន ជានាមិ។ ន ចាយំ ភទ្ទិកា សុរាតិ “នេវាយំ ភទ្ទិកា សុរា, វិសសំយោជិតាយ ឯតាយ ភវិតព្ព”ន្តិ ធុត្តេ និគ្គណ្ហិត្វា យថា ន បុន ឯវរូបំ ករោន្តិ, តថា តេ តជ្ជេត្វា វិស្សជ្ជេសិ។ សោ យាវជីវំ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ធុត្តា ឯតរហិ ធុត្តា, ពារាណសិសេដ្ឋិ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

បុណ្ណបាតិជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៥៤] ៤។ ផលជាតកវណ្ណនា

នាយំ រុក្ខោ ទុរារុហាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ផលកុសលំ ឧបាសកំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកោ កិរ សាវត្ថិវាសី កុដុម្ពិកោ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ និមន្តេត្វា អត្តនោ អារាមេ និសីទាបេត្វា យាគុខជ្ជកំ ទត្វា ឧយ្យានបាលំ អាណាបេសិ “ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ ឧយ្យានេ វិចរិត្វា អយ្យានំ អម្ពាទីនិ នានាផលានិ ទេហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ អាទាយ ឧយ្យានេ វិចរន្តោ រុក្ខំ ឧល្លោកេត្វាវ “ឥទំ ផលំ អាមំ, ឥទំ ន សុបក្កំ, ឥទំ សុបក្ក”ន្តិ ជានាតិ។ យំ សោ វទតិ, តំ តថេវ ហោតិ។ ភិក្ខូ គន្ត្វា តថាគតស្ស អារោចេសុំ “ភន្តេ, អយំ ឧយ្យានបាលោ ផលកុសលោ ភូមិយំ ឋិតោវ រុក្ខំ ឧល្លោកេត្វា ‘ឥទំ ផលំ អាមំ, ឥទំ ន សុបក្កំ, ឥទំ សុបក្ក’ន្តិ ជានាតិ។ យំ សោ វទតិ, តំ

ᨲᨳᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᨶ, ᨠᩥᨠ᩠ᩃᩮᩅ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᨷᩣᩃᩮᩣ ᨹᩃᨠᩩᩈᩃᩮᩣ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨷᩥ ᨹᩃᨠᩩᩈᩃᩣᨿᩮᩅ ᩋᩉᩮᩈᩩ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩅᩣᩉᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩈᨠᨭᩈᨲᩮᩉᩥ ᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᨾᩉᩣᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᩋᨭᩅᩥᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭᩅᩥᨾᩩᨡᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᩍᨾᩥᩔᩣ ᩋᨭᩅᩥᨿᩣ ᩅᩥᩈᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩥᩈᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᩅᩥᩈᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩥ, ᩅᩥᩈᨹᩃᩣᨶᩥ, ᩅᩥᩈᨾᨵᩪᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩋᨡᩣᨴᩥᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩴ ᩅᩣ ᨹᩃᩴ ᩅᩣ ᨷᩃ᩠ᩃᩅᩴ ᩅᩣ ᨿᩴ ᩋᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣ ᨡᩣᨴᨳᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩮ "ᩈᩣᨵᩪ"ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭᩅᩥᩴ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᩋᨭᩅᩥᨾᩩᨡᩮ ᨧ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩣᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨠᩥᩴᨹᩃᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩔ ᨡᨶ᩠ᨵᩈᩣᨡᩣᨷᨲ᩠ᨲᨷᩩᨷ᩠ᨹᨹᩃᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩋᨾ᩠ᨻᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩮᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣᩅ, ᨣᨶ᩠ᨵᩁᩈᩮᩉᩥᨷᩥᩔ ᩋᩣᨾᨷᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥ ᨹᩃᩣᨶᩥ ᩋᨾ᩠ᨻᨹᩃᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩮᩅ, ᨡᩣᨴᩥᨲᩣᨶᩥ ᨷᨶ ᩉᩃᩣᩉᩃᩅᩥᩈᩴ ᩅᩥᨿ ᨲᩘᨡᨱᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨷᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩃᩮᩣᩃᨷᩩᩁᩥᩈᩣ "ᩋᨾ᩠ᨻᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩋᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨹᩃᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩥᩴᩈᩩ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ "ᩈᨲ᩠ᨳᩅᩣᩉᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩅᩣᩉᩮ ᩋᩣᨣᨲᩮ "ᩋᨿ᩠ᨿ, ᩍᨾᩣᨶᩥ ᩋᨾ᩠ᨻᨹᩃᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ "ᨶᩣᨿᩴ ᩋᨾ᩠ᨻᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ"ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ "ᨠᩥᩴᨹᩃᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨶᩣᨾᩮᩈ, ᨶᩣᨿᩴ ᩋᨾ᩠ᨻᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ, ᨾᩣ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᨳᩣ"ᨲᩥ ᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮ ᨡᩣᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨷᩥ ᩅᨾᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨾᨵᩩᩁᩴ ᨷᩣᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩮᩣᨣᩮ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨

ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨷᨶ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩮ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᨾ᩠ᨻᨹᩃᩣᨶᩦ"ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᩅᩥᩈᨹᩃᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨣᩣᨾᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨲᨾᨶᩩᩔᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨴᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᨭᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴᨿᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩁᩩᨱᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ "ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨻᩃᩥᨻᨴ᩠ᨴᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᨠᨭᩴ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨽᨱ᩠ᨯ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨲᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᨶᩥᩁᩮᩣᨣᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ "ᨠᨳᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩋᨿᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ 'ᨶᩣᨿᩴ ᩋᨾ᩠ᨻᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ'ᨲᩥ ᨬᩣᨲᩮᩣ"ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ "ᨾᨿᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾ, ᩈᨲ᩠ᨳᩅᩣᩉᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ "ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲ, ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨾᩔ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᨶᨾ᩠ᨻᩁᩩᨠ᩠ᨡᨽᩣᩅᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩦ"ᨲᩥ? ᩈᩮᩣ "ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪕᪔᪨

"ᨶᩣᨿᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨴᩩᩁᩣᩁᩩᩉᩮᩣ, ᨶᨷᩥ ᨣᩣᨾᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᨠᩣ;

ᩋᩣᨠᩣᩁᨠᩮᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨶᩣᨿᩴ ᩈᩣᨴᩩᨹᩃᩮᩣ ᨴᩩᨾᩮᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩣᨿᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨴᩩᩁᩣᩁᩩᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᩈᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨶ ᨴᩩᩁᩣᩁᩩᩉᩮᩣ, ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨷᩥᨲᨶᩥᩔᩮᨱᩦ ᩅᩥᨿ ᩈᩩᨡᩮᨶᩣᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥ᪨ ᨶᨷᩥ ᨣᩣᨾᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᨠᩣᨲᩥ ᨣᩣᨾᨲᩮᩣ ᨴᩪᩁᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣᨷᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨣᩣᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨠᩣᩁᨠᩮᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩦᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨴ᩠ᩅᩥᨠᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶᩣᩉᩴ ᩍᨾᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ᪨ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ? ᨶᩣᨿᩴ ᩈᩣᨴᩩᨹᩃᩮᩣ ᨴᩩᨾᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᩉᩥ ᩋᨿᩴ ᨾᨵᩩᩁᨹᩃᩮᩣ ᩋᨾ᩠ᨻᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩋᨽᩅᩥᩔ, ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨡᩣᩁᩩᩉᩮ

ອບິດູເຣ ນິເວ ຣຸຕສິ ຣຸກຍຶ ຫລ ຕ ທິເຊຍຸ, ຫລຕາຄກຍຕຸເຍຸຫິ ຄິຕັ ປຣິຈຸເຕາຕ ອຍຸ ຣຸຈ ອທ ອຕຸເກາ ຄາເລາຕ ປຣິຈຸຄິຕຸ

ຕຸຍຸ ຈິສຸກຸກາຈ ອຍຸນາສິຕຸ ຍທາຊຕຸ ຂຍ ເຂເສຕຸ ເສາຕຸກຍຕ ກເຕາ

ສຕຸປິ "ຣຸຈ, ກິຕຸເຈ, ບຸເຕຸ ປຕຸຕາປິ ຫລກຸສລີ ອເທສຸ"ຕຸ ຕຸຍ ຂຍເຂສຕ ອາທຣິຕຸ ອຕຸສຕຸ ໝເຂຕຸ ຊາຕກ ສເຍາຂາເຕສິ –
"ຕຂາ ປຣິສາ ຕຸຕຸປຣິສາ ອເທສຸ, ສຕຸຈາເທາ ປຕ ອທເຍຈ ອເທາສິ"ຕຸ

ກິຫລຊາຕກວັຓຓນາ ຈຕຸຕຖາ

[໔໓໒] ໓. ປທກຸສລມານວຊາຕກວັຓຓນາ

ເຍາອຫິເຕຕ ຈິເຕູຕາທິ ຕຸຈ ສຕຸ ເຊຕວເນ ວິຫຣເນຕຸ ຣຸກ ຂຸຍຸຊີວິຍ ກິກຸ ອາຣພຸ ກເຈສິ ຕທຸກິກຸ ສຕຸ ອາຍເຕຸຕຸ "ສຈຸ ກິຣ ຕຸ ກິກຸ ຂຸຍຸຊີວິເຍາສີ"ຕິ ປຸຈຸຕຸ "ສຈຸ, ກເວ"ຕິ ວຸເຕຸ "ກິກຸ ປຸເຕຸ ປຕິຕາ ຊີວິຍ ກາຕຸ ຍຸຕຸຊາເຕ ຊີວິຍ ກຕຸ ຣຊສຍຸຕຸ
ປິປຸລິສຸ"ຕິ ຈຕຸ ອຕີຕ ອາຫຣິ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍ ພຸຫຸເຂຕຸ ຣຊຸ ກາເຣເຕ ເພາທິສເຕຸ ຕຸສຸ ຣເຕຸ ອຄຸຍເທສິຍາ ກຸຈຸສິ ຄິຕຸຕິ ຕຸສຸ ຄາຍຄຸທລຊິຈເຍ ອຊຸສເຕ ພຸຫຸເລ ສຕຸກາເຍທິ ສຸເປຕຸ ລກຸລາຄິ ປຸຈຸສຸ ລກຸລກຸສລີ ພຸຫຸລາ ລກຸລສຍຸຕິ ຊິສຸ "ປຸຕຸສຍຸເຕຸ, ຍທາຣາຊ, ກຸຍາເຣາ ຕຸຍຸ ອຕຸເຍຄ ຣຊຸ ປິປຸລິສຸຕິ, ປທກຸຈສກເຍຸ ປເຕາ ປິກເຖ ຂຍຸຊີເປ ອຄຸປຸຣິເສາ ກຈິສຸຕີ"ຕິ ຕຸຍາກຣິສຸ ຣາຊາ ພຸຫຸລາຕ
ຈຈຕ ສຸຕຸ ກຸຍາຣສຸ ຄາຍ ຄຫຸຕຸ "ປທກຸສລກຸຍາເຣາ"ຕິ ຄາຍ ອກາສິ ອຈ ຕ ຈິເຕຸຕ ປຕຸ ເສາອສຈສຸເຂເສ ຊີຕ ຣາຊາ
ອາຍເຕຸຕຸ "ຕາຕ, ສິປຸ ຊຸຄຄຫາຫີ"ຕິ ອາທ "ກສຸ ສຕຸເຄ ຊຸຄຄຫາຍິ, ເຂຈາ"ຕິ? "ຄສຸ, ຕາຕ, ຄຕຸາຣເຣຊຸ ຕຄຸສິລຕເຄເຣ
ຊິສາປິເຍາຄຸສຸ ອາຈຣິຍສຸ ສຕຸເຄ ຊຸຄຫາຕຸຂຕຸສຸ ອາຈຣິຍກາຄ ເຂຊຸຍຸາສີ"ຕິ ສທສຸ ຂຕຸ ຊຸເຍຸາເຊສິ ເສາ ຕຕຸ ຄຕຸ ສິປຸ
ສິກຸຕຸ ອາຈຣິເຍຕ ຊິຕຸ ປທກຸສ ຄເທຕຸ ອາຈຣິຍ ຈຕຸຕຸ ຕຄຸສິລເຄເຣເຕາ ຄິກຸຍິຕຸ ສຕຸຂປທກຸສລາ ພາຣາຓສິຍຄຸ ປຊີປຊຸ

ເສາ ອຕຸຣາຍເຄ ສິເລສເລີຍຍເກຸຕ ຄາຍ ອຊີຊຸຕ ຣຸກ ອເຊຈ ປິປຸລິ ອຈ ຕ ອເຊຈຍຸເຂ ຍຕຸຍຸາ ຊິສຸ "ເຄາ ຍາລຈ, ຍາ ຕຸຍ ອເຊຈ
ປຈິສ, ສິເລສເລີຍຍເກຸ ຄາເຍຕຸ ອຕຸ, ເສາ ຊີຊຸຊີເຊຸ ຍຕຸເຍຸ ຊີຈິຕກຸຍ ປິເປຕີ"ຕິ ຈາຣຍິສຸ ເພາທິສເຕຸ ອຕຸາຕ ຕເຄຸເຕຸ
ອສຍຸກຕເຄສຣສີເທາ ຈິຍ ອເຊຈ ປິຈິສິເຍຈ ຕສຸ ອເຊຈຍຸຸສຍຸເຕຸ ເສາ ຍເກຸ ຕາລຍເຕຸ ທຸຕຸ ກຸຊິກາເຣຍຕຸ ສີສ
ປຕຸປຍາລາຄິ ອກຸຄິ, ຂກລິຍກຸຕອຍຕຸ ເຂຸ ຂາເຊ ຈ ຍາເປຕຸ ເສຕຍຸເລາ ກຂາຣກຸຈິ ຄີລທຕຸປິເຂາ ທຸຕຸ ເພາທິສຕຸສຸ ອຕຸາຕ
ຂເຍຸຕຸ "ກທ ຍາສິ, ຕິຊຸ ກເກຸາສິ ເຍ"ຕິ ອາທ ອຈ ຕ ເພາທິສເຕຸ "ຍກຸ, ອທ ອຕຸາຕ ຕເຄຸຕຸ ຕຸຂ ປຈິເຊາ, ຕຸ ອປຸຍເຕຸ ທຸຕຸ
ຍ ຊຸປກເຂຸຍຸາສິ ຈິສປີເຕຕ ທິ ສເຣຕ ຕ ຈິຂີຕຸາ ຣເຕຸຈ ປິເຕສຸາຍີ"ຕິ ສຕຸເຂຕຸ ທລີທລຈິສປີຕ ສຣ ສຕຸຍິຕຸາ ຍຸຕຸ, ເສາ
ຍກຸສຸ ເລີເຍສຸເຍຈ ອລີຍິ ຕເຕາ ອຍຸາ, ຕເຕາ ອຍຸາຕຸ ຣຸຈ ປຍຸາສ ສເຣ ຍຸຕຸ, ສເຕຸ ຕສຸ ເລີເຍສຸເຍຈ ອລີຍິສຸ ຍເກຸາ

សេត្ថាបិ តេ សេទ ខោដេត្វា អត្តនោ បិឥម្ពុលេឃច បិទេត្វា ទោធិសត្តំ ឧបសង្កមិ៍

ទោធិសត្តោ បុតបិ តំ តេឌ្ឋេត្វា លក្កុំ កឌ្ឍិត្វា បហរិ, តេតិ្តសង្កុលិឃេតា លេក្កា លោហិតបុទេឃច អស្លិយិ៍ អឆ តំ កលាទេឃត បហរិ, សោបិ លោហិតបុទេឃច អស្លិយិ៍ តស្ស អស្លិតកាចំ ញត្វា យុក្កទេត បហរិ, សោបិ លោហិតបុទេឃច អស្លិយិ៍ តស្ស អស្លិតកាចំ ញត្វា ក្យទេត្តត បហរិ, សោបិ លោហិតបុទេឃច អស្លិយិ៍ តស្ស អស្លិតកាចំ ញត្វា “កោ ឃក្ខត, តេ អហំ ‘បញ្ញាចក្ខុយាគេទា តាឃា’តិ សុតបុព្វោ, អហំ តឃា អឌិដ្ឋំ អដចិ បចិសន្តោ ត ឆត្អាឌីតិ តក្កេត្វា បចិដ្ឋោ, អត្តាតំទេឃច បត តក្កេត្វា បចិដ្ឋោ, អជ្ជ តំ បេរិឆេត្វា ទ្យណ្ហចិទ្យណ្ហិ កវិស្សាមិ”តិ ង្កន្តាទេឆន្តោ អត្តាតំ តក្កេត្វា ឆក្ខុលហទេត្វត ឃក្ខុ បហរិ, ហត្វោ លោហិតបុទេឃច ចាយហទេត្វត បហរិ, សោបិ អស្លិយិ៍ ឆក្ខុលបិទេឆត បហរិ, សោបិ អស្លិយិ៍ ចាយបិទេឆត បហរិ, សោបិ អស្លិយិ៍ “សីសេត តំ បេរិឆេត្វា ទ្យណ្ហចិទ្យណ្ហិ កវិស្សាមិ”តិ សីសេត បហរិ, តម្បិ លោហិតបុទេឃច អស្លិយិ៍ សោ បញ្ចាង្គិតោ បញ្ចសុ ឋានេសុ ពន្ធោ ឡលម្ពន្តោបិ តិព្ភយោ តិស្សារេឌ្ឋាច អហោសិ៍

ឃក្ខោ ចិន្តេសិ “អឃំ ឲេកា បុរិសសីហោ បុរិសាខាតីឃោ, ត បុរិសមេត្តាច, មាឌិសេត តាឃស្ស ឃក្ខេត កហិតស្ស សត្តាសមេត្តម្បិ ត កចិស្សតិ, មឃា ឡមំ មក្កុំ ហតន្តេត ឲេកាបិ ឲចទ្ទេបិ បុរិសោ ត ឌិដ្ឋបុព្វោ, កស្មា តុ ខោ ឲស ត កាឃតី”តិ៍ សោ តំ លាឌិតុំ អចិសហន្តោ “កស្មា តុ ខោ, ត្វំ មាណច, មេរណកមំ ត កាឃសី”តិ បុច្ឆិ៍ “កិំការណា, ឃក្ខ, កាមិស្សាមិ៍ ឲកស្មិំ អត្តភាវេច ឲកំ មេរណំ តិឃតមេច, អបិច មយ្ហាក្ឆ្និមិព្រុឌីទាចុឆំ អត្ថិ៍ សចេ មំ លាឌិស្សសិ, តំ អាចុឆំ ឌីទេបតុំ ត សក្ខិស្សសិ, តំ តេ អន្តានិ លណ្ឌាលណ្ឌិកំ ឆិន្ទិត្វា ឌីចិតក្ខឃំ បិទេបស្សតិ៍ ឡតិ ង្កកោបិ តស្សិស្សាម, ឡមិតា កាមេលាតាហំ ត កាឃាមី”តិ៍ ឡងំ កិរ ទោធិសត្តោ អត្តនោ អព្ភន្តរេ ញាណាចុឆំ សន្ធាយ កេឆសិ៍ តំ សុត្វា ឃក្ខោ ចិន្តេសិ “អឃំ មាណេចា សច្ចមេច កណតិ, ឡមស្ស បុរិសសីហស្ស សរីរតោ មុក្កពីជមត្តម្បិ មំសលណ្ឌំ មយ្ហាក្ឆ្និ ឌីទេតុំ ត សក្ខិស្សតិ, ចិស្សជ្ជិស្សាមិ ត”ន្តិ មេរណកឃតជ្ជិតោ ទោធិសត្តំ ចិស្សជ្ជេត្វា “មាណច, បុរិសសីហោ ត្វំ, ត តេ អហំ មំសំ លាឌិស្សាមិ, ត្វំ អជ្ជ រាហុមុខា មុត្តចន្ទោ ចិយ មម ហត្ថតោ មុច្ចិត្វា ញាតិសុហជ្ជមណ្ឌលំ តោលេសន្តោ ឃាហី”តិ អាហ៍

អឆ តំ ទោធិសត្តោ អាហ – “ឃក្ខ, អហំ តាច កច្ឆិស្សាមិ, ត្វំ បត បុព្វេបិ អកុសលំ កត្វា លុទ្ធោ លោហិតបាណិ បរេរុហិរមំសខាទកោ ឃក្ខោ ហុត្វា តិព្វត្តោ៍ សចេ ឡធាបិ ឆត្វា អកុសលមេច ករិស្សសិ, អន្ធការា អន្ធការមេច កមិស្សសិ, មំ ឌិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាឃ បត ត សក្កា តឃា អកុសលំ កាតុំ, បាណាតិបាតកម្មំ តាម តិរយេ តិរច្ឆាតយោតិយំ បេត្តិចិសយេ អសុរកាយេ ច តិព្វត្តេតិ, មនុស្សេសុ តិព្វត្តតិព្វត្តដ្ឋានេ អប្បាឃុកសំចត្តតិកំ ហោតី”តិ ឲចមាឌិនា តយេត បញ្ចន្នំ ទុស្សីល្យកម្មានំ អាឌីតចំ, បញ្ចន្នំ សីលានំ អាតិសំសញ្ច កេឆត្វា តាតាការេលហិ ឃក្ខំ តេជ្ជេត្វា ឆម្មំ ឆេសេត្វា ឆមេត្វា តិព្វិសេចតំ កត្វា បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា តស្សានេឃច តំ អដចិយា ពលិបដិក្កាហកំ ឆេចតំ កត្វា អប្បមាទេត ឡូចធិត្វា អដចិតោ តិក្ខមិត្វា អដចិមុខេ មនុស្សានំ អាចិក្ខិត្វា សន្នទ្ធបញ្ចាចុធោ ពារាណសិំ កន្ត្វា មាតាបិតរោ ឌិស្វា អបរភាគេ រជ្ជេ បតិដ្ឋាឃ ឆម្មេត រជ្ជំ ការេន្តោ ឌាតាឌីតិ បុញ្ញានិ កត្វា ឃឆាកម្មំ កតោ៍

សត្ថាបិ ឡមំ ឆម្មេឆសតំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឡមំ កាឆមាហ –

“យោ អលីនេន ចិត្តេន, អលីនមនសោ នរោ;

ភាវេតិ កុសលំ ធម្មំ, យោគក្ខេមស្ស បត្តិយា;

បាបុណេ អនុបុព្វេន, សព្វសំយោជនក្ខយ”ន្តិ។

តត្ថាយំ បិណ្ឌត្ថោ – យោ បុរិសោ អលីនេន អសំកុដិតេន ចិត្តេន បកតិយាបិ អលីនមនសោ អលីនជ្ឈាសយោវ ហុត្វា អនវជ្ជដ្ឋេន កុសលំ សត្តតិំសពោធិបក្ខិយភេទំ ធម្មំ ភាវេតិ វឌ្ឍេតិ, វិសាលេន ចិត្តេន វិបស្សតិ អនុយុញ្ជតិ ចតូហិ យោគេហិ ខេមស្ស និព្ពានស្ស បត្តិយា, សោ ឯវំ សព្វសង្ខារេសុ “អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា”តិ តិលក្ខណំ អារោបេត្វា តរុណវិបស្សនតោ បដ្ឋាយ ឧប្បន្នេ ពោធិបក្ខិយធម្មេ ភាវេន្តោ អនុបុព្វេន ឯកសំយោជនម្បិ អនវសេសេត្វា សព្វសំយោជនក្ខយករស្ស ចតុត្ថមគ្គស្ស បរិយោសានេ ឧប្បន្នត្តា “សព្វសំយោជនក្ខយោ”តិ សង្ខ្យំ គតំ អរហត្តំ បាបុណេយ្យាតិ។

ឯវំ សត្ថា អរហត្តេន ធម្មទេសនាយ កូដំ គហេត្វា មត្ថកេ ចត្តារិ សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ អរហត្តំ បាបុណិ។ សត្ថា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា យក្ខោ អង្គុលិមាលោ អហោសិ, បញ្ចាវុធកុមារោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

បញ្ចាវុធជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[៥៦] ៦. កញ្ចនក្ខន្ធជាតកវណ្ណនា

យោ បហដ្ឋេន ចិត្តេនាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកោ កិរ សាវត្ថិវាសី កុលបុត្តោ សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា រតនសាសនេ ឧរំ ទត្វា បព្វជិ។ អថស្ស អាចរិយុបជ្ឈាយា “អាវុសោ, ឯកវិធេន សីលំ នាម, ទុវិធេន, តិវិធេន, ចតុព្ពិធេន, បញ្ចវិធេន, ឆព្ពិធេន, សត្តវិធេន, អដ្ឋវិធេន, នវវិធេន, ទសវិធេន, ពហុវិធេន សីលំ នាម។ ឥទំ ចូឡសីលំ នាម, ឥទំ មជ្ឈិមសីលំ នាម, ឥទំ មហាសីលំ នាម។ ឥទំ បាតិមោក្ខសំវរសីលំ នាម, ឥទំ ឥន្ទ្រិយសំវរសីលំ នាម, ឥទំ អាជីវបារិសុទ្ធិសីលំ នាម, ឥទំ បច្ចយបដិសេវនសីលំ នាមា”តិ សីលំ អាចិក្ខន្តិ។ សោ ចិន្តេសិ “ឥទំ សីលំ នាម អតិពហុ, អហំ ឯត្តកំ សមាទាយ វត្តិតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, សីលំ បូរេតុំ អសក្កោន្តស្ស ច នាម បព្វជ្ជាយ កោ អត្ថោ, អហំ គិហី ហុត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ ច ករិស្សាមិ, បុត្តទារញ្ច បោសេស្សាមី”តិ។ ឯវញ្ច បន ចិន្តេត្វា “ភន្តេ, អហំ សីលំ រក្ខិតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, អសក្កោន្តស្ស ច នាម បព្វជ្ជាយ កោ អត្ថោ, អហំ ហីនាយាវត្តិស្សាមិ, តុម្ហាកំ បត្តចីវរំ គណ្ហថា”តិ អាហ។

អថ តំ អាហំសុ “អាវុសោ ឯវំ សន្តេ ទសពលំ វន្ទិត្វាវ យាហី”តិ តេ តំ អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ អគមំសុ។ សត្ថា ទិស្វាវ “កិំ, ភិក្ខវេ, អនិច្ឆកំ ភិក្ខុំ អាទាយ អាគតត្ថា”តិ អាហ។ ភន្តេ, អយំ ភិក្ខុ “អហំ សីលំ រក្ខិតុំ ន សក្កោមី”តិ បត្តចីវរំ និយ្យាទេតិ, អថ តំ មយំ គហេត្វា អាគតម្ហាតិ។ “កស្មា បន តុម្ហេភិក្ខវេ, ឯតស្ស ភិក្ខុនោ ពហុំ សីលំ អាចិក្ខថ។ យត្តកំ ឯស រក្ខិតុំ សក្កោតិ, តត្តកមេវ រក្ខិស្សតិ។ ឥតោ បដ្ឋាយ តុម្ហេឯតំ មា កិញ្ចិ អវចុត្ថ, អហមេត្ថ កត្តព្ពំ ជានិស្សាមិ, ឯហិ ត្វំ ភិក្ខុ, កិំ តេ ពហុនា សីលេន, តីណិយេវ សីលានិ រក្ខិតុំ សក្ខិស្សសី”តិ? “រក្ខិស្សាមិ, ភន្តេ”តិ។ តេន ហិ ត្វំ ឥតោ បដ្ឋាយ កាយទ្វារំ វចីទ្វារំ មនោទ្វារន្តិ តីណិ ទ្វារានិ រក្ខ, មា កាយេន បាបកម្មំ ករិ, មា វាចាយ, មា មនសា។ “គច្ឆ មា ហីនាយាវត្តិ, ឥមានិ តីណិយេវ សីលានិ រក្ខា”តិ។ ឯត្តាវតា សោ ភិក្ខុ តុដ្ឋមានសោ “សាធុ, ភន្តេ, រក្ខិស្សាមិ ឥមានិ តីណិ សីលានី”តិ សត្ថារំ វន្ទិត្វា អាចរិយុបជ្ឈាយេហិ សទ្ធិំយេវ អគមាសិ។ សោ តានិ តីណិ សីលានិ បូរេន្តោវ អញ្ញាសិ “អាចរិយុបជ្ឈាយេហិ មយ្ហំអាចិក្ខិតំ សីលម្បិ ឯត្តកមេវ, តេ បន អត្តនោ អពុទ្ធភាវេន មំ ពុជ្ឈាបេតុំ នាសក្ខិំសុ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ អត្តនោ ពុទ្ធសុពុទ្ធតាយ អនុត្តរធម្មរាជតាយ ឯត្តកំ សីលំ តីសុយេវ ទ្វារេសុ បក្ខិបិត្វា មំ គាហាបេសិ, អច្ឆរិយោ វត មេ សត្ថា ជាតោ”តិ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា កតិបាហេនេវ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ។

តំ បវត្តិំ ញត្វា ធម្មសភាយំ សន្និបតិតា ភិក្ខូ “អាវុសោ, តំ កិរ ភិក្ខុ ‘ពហុសីលានិ រក្ខិតុំ ន សក្កោមី’តិ ហីនាយាវត្តន្តំ សព្ពានិ សីលានិ តីហិ កោដ្ឋាសេហិ សង្ខិបិត្វា គាហាបេត្វា សត្ថា អរហត្តំ បាបេសិ, អហោ ពុទ្ធានំ ពលំ នាម អច្ឆរិយ”ន្តិ ពុទ្ធគុណេ កថេន្តា និសីទិំសុ។ អថ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ភិក្ខវេ, អតិគរុកោបិ ភារោ កោដ្ឋាសវសេន ភាជេត្វា ទិន្នោ លហុកោ វិយ ហោតិ, បុព្ពេបិ បណ្ឌិតា មហន្តំ កញ្ចនក្ខន្ធំ លភិត្វា ឧក្ខិបិតុំ អសក្កោន្តា វិភាគំ កត្វា ឧក្ខិបិត្វា អគមំសុ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ គាមកេ កស្សកោ អហោសិ។ សោ ឯកទិវសំ អញ្ញតរស្មិំ ឆិន្នគាមកេ ខេត្តេ កសិំ កសតិ។ បុព្ពេ ច តស្មិំ គាមេ ឯកោ វិភវសម្បន្នោ សេដ្ឋិ ឩរុប្បមាណំ ចតុហត្ថាយាមំ កញ្ចនក្ខន្ធំ និទហិត្វា កាលមកាសិ។ តស្មិំ ពោធិសត្តស្ស នង្គលំ លគ្គិត្វា អដ្ឋាសិ។ សោ “មូលសន្តានកំ ភវិស្សតី”តិ បំសុំ វិយូហន្តោ តំ ទិស្វា បំសុនា បដិច្ឆាទេត្វា ទិវសំ កសិត្វា អត្ថង្គតេ សូរិយេ យុគនង្គលាទីនិ ឯកមន្តេ និក្ខិបិត្វា “កញ្ចនក្ខន្ធំ គណ្ហិត្វា គមិស្សាមី”តិ តំ ឧក្ខិបិតុំ នាសក្ខិ។ អសក្កោន្តោ និសីទិត្វា “ឯត្តកំ កុច្ឆិភរណាយ ភវិស្សតិ, ឯត្តកំ និទហិត្វា ឋបេស្សាមិ, ឯត្តកេន កម្មន្តេ បយោជេស្សាមិ, ឯត្តកំ ទានាទិបុញ្ញកិរិយាយ ភវិស្សតី”តិ ចត្តារោ កោដ្ឋាសេ អកាសិ។ តស្សេវំ វិភត្តកាលេ សោ កញ្ចនក្ខន្ធោ សល្លហុកោ វិយ អហោសិ។ សោ តំ ឧក្ខិបិត្វា ឃរំ នេត្វា ចតុធា វិភជិត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

ឥតិ ភគវា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“យោ បហដ្ឋេន ចិត្តេន, បហដ្ឋមនសោ នរោ;

ភាវេតិ កុសលំ ធម្មំ, យោគក្ខេមស្ស បត្តិយា;

បាបុណេ អនុបុព្វេន, សព្វសំយោជនក្ខយ”ន្តិ។

តត្ថ បហដ្ឋេនាតិ វិនីវរណេន។ បហដ្ឋមនសោតិ តាយ ឯវ វិនីវរណតាយ បហដ្ឋមានសោ, សុវណ្ណំ វិយ បហំសិត្វា សមុដ្ឋាបិតសប្បហាសចិត្តោ ហុត្វាតិ អត្ថោ។

ឯវំ សត្ថា អរហត្តកូដេន ទេសនំ និដ្ឋាបេត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កញ្ចនក្ខន្ធលទ្ធបុរិសោ អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កញ្ចនក្ខន្ធជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៥៧] ៧. វានរិន្ទជាតកវណ្ណនា

យស្សេតេ ចតុរោ ធម្មាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តស្ស វធាយ បរិសក្កនំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិញ្ហិ សមយេ សត្ថា “ទេវទត្តោ វធាយ បរិសក្កតី”តិ សុត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ទេវទត្តោ មយ្ហំ វធាយ បរិសក្កតិ, បុព្ពេបិ បរិសក្កិយេវ, តាសមត្តម្បិ បន កាតុំ នាសក្ខី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កបិយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វុឌ្ឍិមន្វាយ អស្សបោតកប្បមាណោ ថាមសម្បន្នោ ឯកចរោ ហុត្វា នទីតីរេ វិហរតិ។ តស្សា បន នទិយា វេមជ្ឈេ ឯកោ ទីបកោ នានប្បការេហិ អម្ពបនសាទីហិ ផលរុក្ខេហិ សម្បន្នោ។ ពោធិសត្តោ នាគពលោ ថាមសម្បន្នោ នទិយា ឱរិមតីរតោ ឧប្បតិត្វា ទីបកស្ស ឱរតោ នទីវេមជ្ឈេ ឯកោ បិដ្ឋិបាសាណោ អត្ថិ, តស្មិំ និបតតិ, តតោ ឧប្បតិត្វា តស្មិំ ទីបកេ បតតិ។ តត្ថ នានប្បការានិ ផលានិ ខាទិត្វា សាយំ តេនេវ ឧបាយេន បច្ចាគន្ត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានេ វសិត្វា បុនទិវសេបិ តថេវ ករោតិ។ ឥមិនា និយាមេន តត្ថ វាសំ កប្បេតិ។

តស្មិំ បន កាលេ ឯកោ កុម្ភីលោ សបជាបតិកោ តស្សា នទិយា វសតិ។ តស្ស ភរិយា ពោធិសត្តំ អបរាបរំ គច្ឆន្តំ ទិស្វា ពោធិសត្តស្ស ហទយមំសេ ទោហឡំ ឧប្បាទេត្វា កុម្ភីលំ អាហ – “មយ្ហំ ខោ, អយ្យ, ឥមស្ស វានរិន្ទស្ស ហទយមំសេ ទោហឡោ ឧប្បន្នោ”តិ។ កុម្ភីលោ

“សាធុ, ភន្តេ, លច្ឆសី”តិ វត្វា “អជ្ជ តំ សាយំ ឧបគតោ អាគច្ឆន្តមេវ គណ្ហិស្សាមី”តិ គន្ត្វា បិដ្ឋិបាសាណេ និបជ្ជិ។

បោធិសត្តោ ទិវសំ ចរិត្វា សាយន្ហសមយេ ទីបកេ ឋិតោវ បាសាណំ ឱលោកេត្វា – “អយំ បាសាណោ ឥទានិ ឧច្ចតរោ ខាយតិ, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ ចិន្តេសិ។ តស្ស កិរ ឧទកប្បមាណញ្ច បាសាណប្បមាណញ្ច សុវវត្ថាបិតមេវ ហោតិ។ តេនស្ស ឯតទហោសិ “អជ្ជ ឥមិស្សា នទិយា ឧទកំ នេវ ហាយតិ, ន ច វឌ្ឍតិ, អថ ច បនាយំ បាសាណោ មហា ហុត្វា បញ្ញាយតិ, កច្ចិ នុ ខោ ឯត្ថ មយ្ហំ គហណត្ថាយ កុម្ភីលោ និបន្នោ”តិ។ សោ “វីមំសាមិ តាវ ន”ន្តិ តត្ថេវ ឋត្វា បាសាណេន សទ្ធិំ កថេន្តោ វិយ “ភោ បាសាណា”តិ វត្វា បដិវចនំ អលភន្តោ យាវតតិយំ “ភោ បាសាណា”តិ អាហ។ បាសាណោ កិំ បដិវចនំ ទស្សតិ។ បុនបិ វានរោ “កិំ ភោ បាសាណ, អជ្ជ មយ្ហំ បដិវចនំ ន ទេសី”តិ អាហ។ កុម្ភីលោ “អទ្ធា អញ្ញេសុ ទិវសេសុ អយំ បាសាណោ វានរិន្ទស្ស បដិវចនំ អទាសិ, ទស្សាមិ ទានិស្ស បដិវចន”ន្តិ ចិន្តេត្វា “កិំ, ភោ វានរិន្ទា”តិ អាហ។ “កោសិ ត្វ”ន្តិ? “អហំ កុម្ភីលោ”តិ។ “កិមត្ថំ ឯត្ថ និបន្នោសី”តិ? “តវ ហទយមំសំ បត្ថយមានោ”តិ។ បោធិសត្តោ ចិន្តេសិ “អញ្ញោ មេ គមនមគ្គោ នត្ថិ, អជ្ជ មយា ឯស កុម្ភីលោ វញ្ចេតព្ពោ”តិ។ អថ នំ ឯវមាហ “សម្ម កុម្ភីល, អហំ អត្តានំ តុយ្ហំ បរិច្ចជិស្សាមិ, ត្វំ មុខំ វិវរិត្វា មំ តវ សន្តិកំ អាគតកាលេ គណ្ហាហី”តិ។ កុម្ភីលានញ្ហិ មុខេ វិវដេ អក្ខីនិ និមីលន្តិ។ សោ តំ ការណំ អសល្លក្ខេត្វា មុខំ វិវរិ, អថស្ស អក្ខីនិ បិធីយិំសុ។ សោ មុខំ វិវរិត្វា អក្ខីនិ និមីលេត្វា និបជ្ជិ។ បោធិសត្តោ តថាភាវំ ញត្វា ទីបកា ឧប្បតិតោ គន្ត្វា កុម្ភីលស្ស មត្ថកេ អក្កមិត្វា តតោ ឧប្បតិតោ វិជ្ជុលតា វិយ វិជ្ជោតមានោ បរតីរេ អដ្ឋាសិ។

កុម្ភីលោ តំ អច្ឆរិយំ ទិស្វា “ឥមិនា វានរិន្ទេន អតិអច្ឆេរកំ កត”ន្តិ ចិន្តេត្វា “ភោ វានរិន្ទ, ឥមស្មិំ លោកេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ បច្ចាមិត្តេ អធិភវតិ។ តេ សព្ពេបិ តុយ្ហំ អព្ភន្តរេ អត្ថិ មញ្ញេ”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៥៧។

“យស្សេតេ ចតុរោ ធម្មា, វានរិន្ទ យថា តវ;

សច្ចំ ធម្មោ ធិតិ ចាគោ, ទិដ្ឋំ សោ អតិវត្តតី”តិ។

តត្ថ យស្សាតិ យស្ស កស្សចិ បុគ្គលស្ស។ ឯតេតិ ឥទានិ វត្តព្ពេ បច្ចក្ខតោ និទ្ទិសតិ។ ចតុរោ ធម្មាតិ ចត្តារោ គុណា។ សច្ចន្តិ វចីសច្ចំ, “មម សន្តិកំ អាគមិស្សាមី”តិ វត្វា មុសាវាទំ អកត្វា អាគតោយេវាតិ ឯតំ តេ វចីសច្ចំ។ ធម្មោតិ វិចារណបញ្ញា, “ឯវំ កតេ ឥទំ នាម ភវិស្សតី”តិ ឯសា តេ វិចារណបញ្ញា អត្ថិ។ ធិតីតិ អព្វោច្ឆិន្នំ វីរិយំ វុច្ចតិ, ឯតម្បិ តេ អត្ថិ។ ចាគោតិ អត្តបរិច្ចាគោ, ត្វំ អត្តានំ បរិច្ចជិត្វា មម សន្តិកំ អាគតោ។ យំ បនាហំ គណ្ហិតុំ នាសក្ខិំ, មយ្ហមេវេស ទោសោ។ ទិដ្ឋន្តិ បច្ចាមិត្តំ។ សោ អតិវត្តតីតិ យស្ស បុគ្គលស្ស យថា តវ, ឯវំ ឯតេ ចត្តារោ ធម្មា អត្ថិ, សោ យថា មំ អជ្ជ ត្វំ អតិក្កន្តោ, តថេវ អត្តនោ បច្ចាមិត្តំ អតិក្កមតិ អភិភវតីតិ។ ឯវំ កុម្ភីលោ បោធិសត្តំ បសំសិត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានំ គតោ។

សត្ថាបិ “ភ, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ឯកានេក មយ្ហំ បរិសក្កតិ, បុព្វេបិ បរិសក្កិយេវា”តិ វត្វា តុណ្ហី អហោសិ។ ឈេដ្ឋា ឌាតកំ សនោបានេកសិ – “តទា ក្សុម្ពិលេ ឥទានេវ អហោសិ, កទិយាស្ស ចិន្តាបា ឈាពិកា, បាតទិន្ត្រ បត អហោយ អហោសិ”ត្តិ។

ចាតទិត្ថជាតកចណ្ណតា សត្តយា។

[៖៤] ៤. តយោអម្មជាតកចណ្ណតា

យស្ស ឧទេតា តយោ អម្មាតិ ឥទំ សត្ថា ខេចឡូចនេ ចិហរន្តោ ឯទេវត្តស្ស បធាយ បរិសក្កភេមចាទេវក្ក ពនេចសិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯទេវត្តោ ចាតនេយោតិយំ តិន្តាភិត្វា ហិមចន្តប្បទេសេ យុទ្ធំ បរិហរន្តោ អត្តានំ បដិច្ច ជាតានំ ចាតនេបោតកានំ “ទុដ្ឋិប្បត្តា ឡូនេ យុទ្ធំ បរិហរេយ្យុ”ន្តិ កនេយត ឥទន្តេហិ ឆំសិត្វា តេសំ ពីជានិ ឯប្បាទេតិ។ តទា ទេពឯសទេត្តាបិ តទេញ្ញាច បដិច្ច ឧកិស្សា ចាតទិយា កុន្ទិស្មិំ បដិសន្ធិំ កហ្វា អថ សា ចាតទី កព្ភស្ស បតិដ្ឋិតភាចំ ញាត្វា អត្តនោ កព្ភំ អត្ថក្ខយាភា អញ្ញោ បព្ពតបាទំ អកមាសិ។ សា បរិបក្កកព្ភា ពេពឯសត្តំ ចិជាយិ។ សោ ទុដ្ឋិមត្វាយ ចិញ្ញាតំ បតេត្វា ធាមសម្បន្ទោ អហោសិ។ សោ ឧពាខិចសំ មាតរំ បុច្ឆិ “អម្ម, មយ្ហំបិតា ពហ”ន្តិ? “តាត, អសុកស្មិំ ភាម បព្ពតបាទេ យុទ្ធំ បរិហរន្តោ ចសតី”តិ។ “អម្ម, តស្ស មំ សន្តិកំ នេហី”តិ។ “តាត, ភ សក្កា តយា បិតុ សន្តិកំ កន្តុំ។ បិតា ហិ តេ អត្តានំ បដិច្ច ជាតានំ ចាតនេបោតកានំ យុទ្ធបរិហរណកនេយត ឥទន្តេហិ ឆំសិត្វា ពីជានិ ឯប្បាទេតី”តិ។ “អម្ម, នេហិ មំ តត្ថ, អហំ ជានិស្សាមី”តិ។ សា បុត្តំ អាទាយ តស្ស សន្តិកំ អកមាសិ។

សោ ចាតនេរា អត្តនោ បុត្តំ ទិស្វាច “អយំ ចឌ្ឍន្តោ មយ្ហំយុទ្ធំ បរិហរិតុំ ភ ទស្សតិ, ឯកានេក មារេតព្វោ”តិ “ឧតំ អាលិង្គន្តោ ចិយ កាឡហំ បិឡេត្វា ជីចិតក្ខយំ បាបេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “ឧហិ, តាត, ឧត្តកំ កាលំ ពហំ កតោសី”តិ ពេពឯសត្តំ អាលិង្គន្តោ ចិយ តិប្បីឡេឧសិ។ ពេពឯសត្តោ បត ភាកពលេ ធាមសម្បន្ទោ, សោបិ តំ តិប្បីឡេឧសិ, អថស្ស អដ្ឋីនិ ភិជ្ជភាការប្បត្តានិ អហេសុំ។ អថស្ស ឧតទហោសិ “អយំ ចឌ្ឍន្តោ មំ មារេស្សតិ, ខេក ត្វ ឥមោ ឯបាយេក បុរេតរញ្ញោច មារេយ្យ”ន្តិ។ តតោ ចិន្តេសិ “អយំ អចិទូរេ រក្ខសបរិក្កហិតោ សនេរា អត្ថិ, តត្ថ តំ រក្ខសេក ពាទាបេស្សាមី”តិ។ អថ តំ ឧចមាហ “តាត, អហំ មហល្លកោ, ត្វម៉ំ យុទ្ធំ ពុយ្ហាតិយ្យាទេមិ, អជ្ជេច តំ រាជានំ ករោមិ, អសុកស្មិំ ភាម ឋានេ សនេរា អត្ថិ, តត្ថ ទេ្វ កុមុទិតិយោ, តិស្សោ ឯប្បលិតិយោ, បញ្ច បទុមិតិយោ ច បុប្ផន្តិ, កច្ឆ, តតោ បុប្ផានិ អាហរា”តិ។ សោ “សាធុ, តាត, អាហរិស្សាមី”តិ កន្ត្វា សហសា អនោតរិត្វា សមន្តា បទំ បរិច្ឆិន្ទន្តោ ឱតិណ្ណបទញ្ញោច អទ្ទស, ភ ឧត្តិណ្ណបទំ។ សោ “ឱមិតា សនេរ រក្ខសបរិក្កហិតេន ភចិតព្វំ, មយ្ហំបិតា អត្តនា មារេតុំ អសក្កោន្តោ រក្ខសេក មំ ពាទាបេតុកាមោ ភចិស្សតិ , អហំ ឱមស្ស សទំ ភ ឱតរិស្សាមិ, បុប្ផានិ ច កហេស្សាមី”តិ តិទុទកដ្ឋានំ កន្ត្វា ទេចកំ ករហត្វា ឯប្បតិត្វា បរតោ កច្ឆន្តោ តិទុទកេ ឱកាសេ ឋិតានេច ទេ្វ បុប្ផានិ ករហត្វា បរតីរេ បតិ។ បរតីរតោបិ ឱទិមតីរំ អាកច្ឆន្តោ តថេតទុបិនេយត

ឥទ្ធ កល្យាំ ឲចំ ភ្ទេកាសុ បទេស្សសុ រាសិំ កទេរាទេត្វា បុបឡាតិ ច កល្យាំរក្ខសស្ស ច អាលដ្ឋាតំ ត ឡូតទិ៑

អថស្ស “ឦទេតា ភ្ទូតទិ ភ្ទក្លិបិតុំ ត សក្ខិស្សាមី”តិ តាតិ បុបឡាតិ កទេហត្វា ឲកស្មិំ ឋាទេត រាសិំ កទេរាត្តស្ស ទេសា រក្ខទេសា “យឃា ឲត្តកំ កាលំ ឲចន្ទុទេបិ បញ្ញចា អច្ឆទិយបុទិទេសា ត ឌិដ្ឋបុទេព្ទា, បុបឡាតិ ច តាយ ឃាចឌិច្ឆកំ កហិតាតិ, យឃាត្វោ អាលដ្ឋាតំ ត ឡូតទី”តិ ភ្ទកំ ក្ខិឆា កិត្តុទេត្វា ភ្ទកទេតា ភ្ទដ្ឋាឃ ទេគាឌិសត្តំ ភ្ទបសដ្ឋបិត្វា “ចាតុទិត្ត, ឦយស្មិំ ទេលាទេក ឃស្ស តទេឃា ឆម្មា អត្ថិ, ទេសា បច្ចាមិត្តំ អតិកចតិ, ទេត សទេព្ទាបិ តច អត្ថត្តូទេរ អត្ថិ យទេព្ទា”តិ ចត្វា ទេគាឌិសត្តស្ស ធុតិំ កទេរាទេត្វា ឦយំ កាថមាហ –

៥ប៑

“ឃស្ស ឲទេត តទេឃា ឆម្មា, ចាតុទិត្ត ឃថា តច;

ឆក្ខិឃំ ឃ្ទុទិឃំ បញ្ញា, ឌិដ្ឋំ ទេសា អតិចត្តតី”តិ៑

តត្ថ ឆក្ខិឃត្តិ ឆក្ខកាទេចា, សយ្យត្តកឃំ ចិឆយិតុំ ឌាតុតបញ្ញាឃ សយ្យឃុទ៍ត្តាតួយឌិទិឃទេស្សតំ តាយំ៑ ឃុទិឃត្តិ ឃុរកាទេចា, តិត្ថឃកាចទេស្សតំ តាយំ៑ បញ្ញាតិ បញ្ញាបឌដ្ឋាតាឃ ភ្ទបិឃបញ្ញាទេឃតំ តាយំ៑

ឲចំ ទេសា ឆកទេរក្ខទេសា ឦយាឃ កាថាឃ ទេគាឌិសត្តស្ស ធុតិំ កត្វា “ឦយាតិ បុបឡាតិ កិយត្ថំ ហទេរសី”តិ បុច្ឆិ៑ “បិតា ឃំ រាឌាតំ កាតុំកាទេយា, ទេតត កាទេរលាត ហទោយី”តិ៑ “ត សក្កា តាឌិទេសត ភ្ទត្តយបុទិទេសត បុបឡាតិ ចហិតុំ អហំ ចហិស្សាមី”តិ ភ្ទក្លិបិត្វា តស្ស បច្ឆទេតា បច្ឆទេតា អកឃាសិ៑ អថស្ស បិតា ធ្មុទេតាច តំ ឌិស្វា “អហំ ឦយំ ‘រក្ខសកត្តំ កមិស្សតី’តិ បហិណិំ, ទេសា ឥាទេតស រក្ខសំ បុបឡាតិ កាហាទេបទេត្វា អាកច្ឆតិ, ឦឌាតិមិឃ្មាទេដ្ឋា”តិ ចិទេត្តទេត្វា សត្តឆា ហឌឃឋាលតំ បត្វា តទេត្វច ឌីចិតក្លឃំ បទេត្វា៑ ទេសទេសចាតទោ សត្តិបតិត្វា ទេគាឌិសត្តំ រាឌាតំ អកំសុ៑

សត្តា ឦយំ ឆម្មទេឆសតំ អាហរិត្វា អត្យសត្តិំ ឃទេដត្វា ឌាតកំ សទេយាឆាទេតសិ – “តឌា ឃុធបតិ ទេឌចឌទេត្តា អទេហាសិ, ឃុធបតិបុទេត្តា បត អហទេយច អទេហាសិ”ត្តិ៑

តទេឃាឆម្មឌាតកចណ្ណតា អដ្ឋមា៑

[៥៨] ៩៑ ទេភរិចាឌកឌាតកចណ្ណតា

ធមេ ធមេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ទុព្ពចភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ ភិក្ខុំ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ទុព្ពចោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ន ត្វំ ភិក្ខុ ឥទានេវ ទុព្ពចោ, បុព្ពេបិ ទុព្ពចោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ភេរិវាទកកុលេ និព្វត្តិត្វា គាមកេ វសតិ។ សោ “ពារាណសិយំ នក្ខត្តំ ឃុដ្ឋ”ន្តិ សុត្វា “សមជ្ជមណ្ឌលេ ភេរិំ វាទេត្វា ធនំ អាហរិស្សាមី”តិ បុត្តំ អាទាយ តត្ថ គន្ត្វា ភេរិំ វាទេត្វា ពហុំ ធនំ លភិ។ សោ តំ អាទាយ អត្តនោ គាមំ គច្ឆន្តោ ចោរាដវិំ បត្វា បុត្តំ និរន្តរំ ភេរិំ វាទេន្តំ វារេសិ “តាត, និរន្តរំ អវាទេត្វា មគ្គបដិបន្នស្ស ឥស្សរស្ស ភេរិំ វិយ អន្តរន្តរា វាទេហី”តិ។ សោ បិតរា វារិយមានោបិ “ភេរិសទ្ទេនេវ ចោរេ បលាបេស្សាមី”តិ វត្វា និរន្តរមេវ វាទេសិ។ ចោរា បឋមញ្ញេវ ភេរិសទ្ទំ សុត្វា “ឥស្សរភេរី ភវិស្សតី”តិ បលាយិត្វា អតិ វិយ ឯកាពទ្ធំ សទ្ទំ សុត្វា “នាយំ ឥស្សរភេរី ភវិស្សតី”តិ អាគន្ត្វា ឧបធាវេន្តា ទ្វេយេវ ជនេ ទិស្វា បោថេត្វា វិលុម្បឹសុ។ ពោធិសត្តោ “កិច្ឆេន វត នោ លទ្ធំ ធនំ ឯកាពទ្ធំ កត្វា វាទេន្តោ នាសេសី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៥៩។

“ធមេ ធមេ នាតិធមេ, អតិធន្តញ្ហិបាបកំ;

ធន្តេន ហិ សតំ លទ្ធំ, អតិធន្តេន នាសិត”ន្តិ។

តត្ថ ធមេ ធមេតិ ធមេយ្យ នោ ន ធមេយ្យ, ភេរិំ វាទេយ្យ នោ ន វាទេយ្យាតិ អត្ថោ។ នាតិធមេតិ អតិក្កមិត្វា បន និរន្តរមេវ កត្វា ន វាទេយ្យ។ កិំការណា? អតិធន្តញ្ហិបាបកំ, និរន្តរំ ភេរិវាទនំ ឥទានិ អម្ហាកំ បាបកំ លាមកំ ជាតំ។ ធន្តេន ហិ សតំ លទ្ធន្តិ ធមន្តេន ភេរិវាទកេន កហាបណសតំ លទ្ធំ។ អតិធន្តេន នាសិតន្តិ ឥទានិ បន មេ បុត្តេន ចោរេ អគណេត្វា ឯតំ អដវិយំ អតិធន្តំ, តេន អតិធន្តេន សព្ពំ នាសិតន្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា បុត្តោ ទុព្ពចភិក្ខុ អហោសិ, បិតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ភេរិវាទជាតកវណ្ណនា នវមា។

[៦០] ១០។ សង្ខធមជាតកវណ្ណនា

ធមេធមេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទុព្ពចមេវារព្ភ កថេសិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សង្ខធមកកុលេ និព្ពត្តិត្វា ពារាណសិយំ នក្ខត្តេ ឃុដ្ឋេ បិតរំ អាទាយ សង្ខធមនកម្មេន ធនំ លភិត្វា អាគមនកាលេ ចោរាដវិយំ បិតរំ និរន្តរំ សង្ខំ ធមន្តំ វារេសិ។ សោ "សង្ខសទ្ទេន ចោរេ បលាបេស្សាមី"តិ និរន្តរមេវ ធមិ, ចោរា បុរិមនយេនេវ អាគន្ត្វា វិលុម្បឹសុ។ ពោធិសត្តោ បុរិមនយេនេវ គាថំ អភាសិ –

៩០។

"ធមេ ធមេ នាតិធមេ, អតិធន្តញ្ហិ បាបកំ;

ធន្តេនាធិគតា ភោគា, តេ តាតោ វិធមី ធម"ន្តិ។

តត្ថ តេ តាតោ វិធមី ធមន្តិ តេ សង្ខំ ធមិត្វា លទ្ធភោគេ មម បិតា បុនប្បុនំ ធមេន្តោ វិធមិ វិនាសេសីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា បិតា ទុព្ពចភិក្ខុ អហោសិ, បុត្តោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

សង្ខធមជាតកវណ្ណនា ទសមា។

អាសីវិសវគ្គោ ឆដ្ឋោ។

តស្សុទ្ទានំ –

មហាសីលវជនកំ, បុណ្ណបាតិ ច កិំផលំ;

បញ្ចាវុធកញ្ចនក្ខន្ធំ, វានរិន្ទំ តយោធម្មំ;

ភេរិវាទសង្ខធមន្តិ។

៧. ឥត្ថិវគ្គោ

[៦១] ១. អសាតមន្តជាតកវណ្ណនា

អសាលោកិត្ថិយោ នាមាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧក្កណ្ឋិតំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្ស វត្ថុ ឧម្មាទន្តិជាតកេ អាវិ ភវិស្សតិ។ តំ បន ភិក្ខុំ សត្ថា “ភិក្ខុ ឥត្ថិយោ នាម អសាតា អសតិយោ លាមិកា បច្ឆិមិកា, ត្វំ ឯវរូបំ លាមិកំ ឥត្ថិំ និស្សាយ កស្មា ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ គន្ធាររដ្ឋេ តក្កសិលាយំ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្វា តីសុ វេទេសុ សព្ពសិប្បេសុ ច និប្ផត្តិំ បត្វា ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ អហោសិ។ តទា ពារាណសិយំ ឯកស្មិំ ព្រាហ្មណកុលេ បុត្តស្ស ជាតទិវសេ អគ្គិំ គហេត្វា អនិព្ពាយន្តំ ឋបយិំសុ។ អថ តំ ព្រាហ្មណកុមារំ សោឡសវស្សកាលេ មាតាបិតរោ អាហំសុ “បុត្ត, មយំ តវ ជាតទិវសេ អគ្គិំ គហេត្វា ឋបយិម្ហ សចេ ព្រហ្មលោកបរាយណោ ភវិតុកាមោ, ត្វំ អគ្គិំ អាទាយ អរញ្ញំ បវិសិត្វា អគ្គិំ ភគវន្តំ នមស្សមានោ ព្រហ្មលោកបរាយណោ ហោហិ។ សចេ អគារំ អជ្ឈាវសិតុកាមោ, តក្កសិលំ គន្ត្វា ទិសាបាមោក្ខស្ស អាចរិយស្ស សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិត្វា កុដុម្ពំ សណ្ឋបេហី”តិ។ មាណវោ “នាហំ សក្ខិស្សាមិ អរញ្ញេ អគ្គិំ បរិចរិតុំ, កុដុម្ពមេវ សណ្ឋបេស្សាមី”តិ មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា អាចរិយភាគំ សហស្សំ គហេត្វា តក្កសិលំ គន្ត្វា សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិត្វា បច្ចាគមាសិ។

មាតាបិតរោ បនស្ស អនត្ថិកា ឃរាវាសេន, អរញ្ញេ អគ្គិំ បរិចរាបេតុកាមា ហោន្តិ។ អថ នំ មាតា ឥត្ថីនំ ទោសំ ទស្សេត្វា អរញ្ញំ បេសេតុកាមា “សោ អាចរិយោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សក្ខិស្សតិ មេ បុត្តស្ស ឥត្ថីនំ ទោសំ កថេតុ”ន្តិ ចិន្តេត្វា អាហ – “ឧគ្គហិតំ តេ, តាត, សិប្ប”ន្តិ។ “អាម, អម្មា”តិ។ “អសាតមន្តោបិ តេ ឧគ្គហិតោ”តិ។ “ន ឧគ្គហិតោ, អម្មា”តិ។ “តាត, យទិ តេ អសាតមន្តោ ន ឧគ្គហិតោ, កិំ នាម តេ សិប្បំ ឧគ្គហិតំ, គច្ឆ, ឧគ្គណ្ហិត្វា ឯហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ បុន តក្កសិលាភិមុខោ បាយាសិ។ តស្សបិ អាចរិយស្ស មាតា មហល្លិកា វីសតិវស្សសតិកា ។ សោ តំ សហត្ថា ន្ហាបេន្តោ ភោជេន្តោ បាយេន្តោ បដិជគ្គតិ។ អញ្ញេ មនុស្សា តំ តថា ករោន្តំ ជិគុច្ឆន្តិ។ សោ ចិន្តេសិ “យំនូនាហំ អរញ្ញំ បវិសិត្វា តត្ថ មាតរំ បដិជគ្គន្តោ វិហរេយ្យ”ន្តិ។ អថេកស្មិំ វិវិត្តេ អរញ្ញេ ឧទកផាសុកដ្ឋានេ បណ្ណសាលំ ការេត្វា សប្បិតណ្ឌុលាទីនិ អាហរាបេត្វា មាតរំ ឧក្ខិបិត្វា តត្ថ គន្ត្វា មាតរំ បដិជគ្គន្តោ វាសំ កប្បេសិ។

សោបិ ខោ មាណវោ តក្កសិលំ គន្ត្វា អាចរិយំ អបស្សន្តោ “កហំ អាចរិយោ”តិ បុច្ឆិត្វា តំ បវត្តិំ សុត្វា តត្ថ គន្ត្វា វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ អថ នំ អាចរិយោ “កិំ នុ ខោ, តាត, អតិសីឃំ អាគតោសី”តិ? “ននុ អហំ តុម្ហេហិ អសាតមន្តោ នាម ន ឧគ្គណ្ហាបិតោ”តិ? “កោ បន តេ អសាតមន្តោ ឧគ្គណ្ហិតព្ពោ កថេសី”តិ? “មយ្ហំ មាតា អាចរិយា”តិ។ ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ “អសាតមន្តា នាម កោចិ នត្ថិ, ឥមស្ស បន មាតា ឥមំ ឥត្ថិទោសំ ជានាបេតុកាមា ភវិស្សតី”តិ។ អថ នំ “សាធុ, តាត, ទស្សាមិ តេ អសាតមន្តេ, ត្វំ អជ្ជ អាទិំ កត្វា មម ឋានេ ឋត្វា មម មាតរំ សហត្ថា ន្ហាបេន្តោ ភោជេន្តោ បាយេន្តោ បដិជគ្គាហិ, ហត្ថបាទសីសបិដ្ឋិសម្ពាហនាទីនិ ច ករោន្តោ ‘អយ្យេ ជាតំ

បត្តកាលេបិ តាវ តេ ឯវរូបំ សរីរំ, ទហរកាលេ កីទិសំ អហោសី’តិ ហត្ថបាទបរិកម្មាទិករណកាលេ ហត្ថបាទាទីនំ វណ្ណំ កថេយ្យាសិ។ យញ្ច តេ មម មាតា កថេតិ, តំ អលជ្ជន្តោ អនិគូហន្តោ មយ្ហំ អារោចេយ្យាសិ, ឯវំ ករោន្តោ អសាតមន្តេ លច្ឆសិ, អករោន្តោ ន លច្ឆសី”តិ អាហ។ សោ “សាធុ អាចរិយា”តិ តស្ស វចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា តតោ បដ្ឋាយ សព្ពំ យថាវុត្តវិធានំ អកាសិ។

អថស្សា តស្មិំ មាណវេ បុនប្បុនំ វណ្ណយមានេ “អយំ មយា សទ្ធិំ អភិរមិតុកាមោ ភវិស្សតី”តិ អន្ធាយ ជរាជិណ្ណាយ អព្ភន្តរេ កិលេសោ ឧប្បជ្ជិ។ សា ឯកទិវសំ អត្តនោ សរីរវណ្ណំ កថយមានំ មាណវំ អាហ “មយា សទ្ធិំ អភិរមិតុំ ឥច្ឆសី”តិ? “អយ្យេ, អហំ តាវ ឥច្ឆេយ្យំ, អាចរិយោ បន គរុកោ”តិ។ “សចេ មំ ឥច្ឆសិ, បុត្តំ មេ មារេហី”តិ។ “អហំ អាចរិយស្ស សន្តិកេ ឯត្តកំ សិប្បំ ឧគ្គហិត្វា កិលេសមត្តំ និស្សាយ កិន្តិ កត្វា អាចរិយំ មារេស្សាមី”តិ។ “តេន ហិ សចេ ត្វំ មំ ន បរិច្ចជសិ, អហមេវ នំ មារេស្សាមី”តិ។ ឯវំ ឥត្ថិយោ នាម អសាតា លាមិកា បច្ឆិមិកា, តថារូបេ នាម វយេ ឋិតា រាគចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា កិលេសំ អនុវត្តមានា ឯវំ ឧបការកំ បុត្តំ មារេតុកាមា ជាតា។ មាណវោ សព្ពំ តំ កថំ ពោធិសត្តស្ស អារោចេសិ។

ពោធិសត្តោ “សុដ្ឋុ តេ, មាណវ, កតំ មយ្ហំ អារោចេន្តេនា”តិ វត្វា មាតុ អាយុសង្ខារំ ឱលោកេត្វា “អជ្ជេវ មរិស្សតី”តិ ញត្វា “ឯហិ, មាណវ, វីមំសិស្សាម ន”ន្តិ ឯកំ ឧទុម្ពររុក្ខំ ឆិន្ទិត្វា អត្តនោ បមាណេន កដ្ឋរូបកំ កត្វា សសីសំ បារុបិត្វា អត្តនោ សយនដ្ឋានេ ឧត្តានកំ និបជ្ជាបេត្វា រជ្ជុកំ ពន្ធិត្វា អន្តេវាសិកំ អាហ – “តាត, ផរសុំ អាទាយ គន្ត្វា មម មាតុ សញ្ញំ ទេហី”តិ។ មាណវោ គន្ត្វា “អយ្យេ, អាចរិយោ បណ្ណសាលាយំ អត្តនោ សយនដ្ឋានេ និបន្នោ, រជ្ជុសញ្ញា មេ ពទ្ធា, ឥមំ ផរសុំ អាទាយ គន្ត្វា សចេ សក្កោសិ, មារេហិ ន”ន្តិ អាហ។ “ត្វំ បន មំ ន បរិច្ចជិស្សសី”តិ? “កិំការណា បរិច្ចជិស្សាមី”តិ? សា ផរសុំ អាទាយ បវេធមានា ឧដ្ឋាយ រជ្ជុសញ្ញាយ គន្ត្វា ហត្ថេន បរាមសិត្វា “អយំ មេ បុត្តោ”តិ សញ្ញាយ កដ្ឋរូបកស្ស មុខតោ សាដកំ អបនេត្វា ផរសុំ អាទាយ “ឯកប្បហារេនេវ មារេស្សាមី”តិ គីវាយមេវ បហរិត្វា “ឋ”ន្តិ សទ្ទេ ឧប្បន្នេ រុក្ខភាវំ អញ្ញាសិ។ អថ ពោធិសត្តេន “កិំ ករោសិ, អម្មា”តិ វុត្តេ សា “វញ្ចិតាម្ហី”តិ តត្ថេវ បតិត្វា កាលមកាសិ។ អត្តនោ កិរ បណ្ណសាលាយ និបន្នាយបិ តង្ខណញ្ញេវ តាយ មរិតព្ពមេវ។

ពោធិសត្តោ តស្សា មតភាវំ ញត្វា សរីរកិច្ចំ កត្វា អាឡាហនំ និព្ពាបេត្វា វនបុប្ផេហិ បូជេត្វា មាណវំ អាទាយ បណ្ណសាលទ្វារេ និសីទិត្វា “តាត, បាដិយេក្កោ អសាតមន្តោ នាម នត្ថិ, ឥត្ថិយោ អសាតា នាម, តវ មាតា ‘អសាតមន្តំ ឧគ្គណ្ហា’តិ មម សន្តិកំ បេសយមានា ឥត្ថីនំ ទោសំ ជាននត្ថំ បេសេសិ។ ឥទានិ បន តេ បច្ចក្ខេវ មម មាតុ ទោសោ ទិដ្ឋោ, ឥមិនា ការណេន ‘ឥត្ថិយោ នាម អសាតា លាមិកា បច្ឆិមិកា’តិ ជានេយ្យាសី”តិ តំ ឱវទិត្វា ឧយ្យោជេសិ។ សោបិ អាចរិយំ វន្ទិត្វា មាតាបិតូនំ សន្តិកំ អគមាសិ។ អថ នំ មាតា បុច្ឆិ “តាត, ឧគ្គហិតោ តេ អសាតមន្តោ”តិ? “អាម, អម្មា”តិ។ “ឥទានិ កិំ ករិស្សសិ, បព្ពជិត្វា អគ្គិំ វា បរិចរិស្សសិ, អគារមជ្ឈេ វា វសិស្សសី”តិ? មាណវោ “មយា, អម្ម, បច្ចក្ខតោ ឥត្ថីនំ ទោសា ទិដ្ឋា , អគារេន មេ កិច្ចំ នត្ថិ, បព្ពជិស្សាមហ”ន្តិ អត្តនោ អធិប្បាយំ បកាសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“អសា លោកិត្ថិយោ នាម, វេលា តាសំ ន វិជ្ជតិ;

សារត្តា ច បគព្ភា ច, សិខី សព្ពឃសោ យថា;

តា ហិត្វា បព្ពជិស្សាមិ, វិវេកមនុព្រូហយ”ន្តិ។

តត្ថ អសាតិ អសតិយោ លាមិកា។ អថ វា សាតំ វុច្ចតិ សុខំ, តំ តាសុ នត្ថិ។ អត្តនិ បដិពទ្ធចិត្តានំ អសាតមេវ ទេន្តីតិបិ អសា, ទុក្ខា ទុក្ខវត្ថុតាតិ អត្ថោ។ ឥមស្ស បនត្ថស្ស សាធកត្តាយ ឥទំ សុត្តំ អាហរិតព្ពំ –

“មាយា ចេតា មរីចី ច, សោកា រោគា ចុបទ្ទវា;

ខរា ច ពន្ធនា ចេតា, មច្ចុបាសា គុហាសយា;

តាសុ យោ វិស្សសេ បោសោ, សោ នរេសុ នរាធមោ”តិ។ (ជា។ ២។២១។៨៨៥);

លោកិត្ថិយោតិ លោកេ ឥត្ថិយោ។ វេលា តាសំ ន វិជ្ជតីតិ អយ្យ, តាសំ ឥត្ថីនំ កិលេសុប្បត្តិំ បត្វា វេលា សំវរោ មរិយាទា បមាណំ នាម នត្ថិ។ សារត្តា ច បគព្ភា ចាតិ វេលា ច ឯតាសំ នត្ថិ, បញ្ចសុ កាមគុណេសុ សារត្តា អល្លីនា, តថា កាយបាគព្ភិយេន, វាចាបាគព្ភិយេន, មនោបាគព្ភិយេនាតិ តិវិធេន បាគព្ភិយេន សមន្នាគតត្តា បគព្ភា ចេតា។ ឯតាសញ្ហិ អជ្ឈត្តេ កាយទ្វារាទីហិ បត្វា សំវរោ នាម នត្ថិ, លោលា កាកបដិភាគាតិ ទស្សេតិ។ សិខី សព្ពឃសោ យថាតិ អយ្យ, យថា ជាលសិខាយ “សិខី”តិ សង្ខំ គតោ អគ្គិ នាម គូថគតាទិកំ អសុចិម្បិ, សប្បិមធុផាណិតាទិកំ សុចិម្បិ, អប្បម្បិ អតិមហន្តម្បិ យំ យទេវ លភតិ, សព្ពំ ឃសតិ ខាទតិ, តស្មា “សព្ពឃសោ”តិ វុច្ចតិ។ តថេវ តា លោកិត្ថិយោបិ ហត្ថិមេណ្ឌគោមេណ្ឌាទយោ វា ហោន្តុ ហីនជច្ចា ហីនកម្មន្តា, ខត្តិយាទយោ វា ហោន្តុ ឧត្តមកម្មន្តា, ហីនុក្កដ្ឋតំ អចិន្តេត្វា លោកស្សាទវសេន កិលេសសន្ថវេ ឧប្បន្នេ យំ យំ លភន្តិ, សព្ពមេវ សេវន្តីតិ សព្ពឃសសទិសា ហោន្តិ។ តស្មា សិខី សព្ពឃសោ យថា, តថេវេតាតិ វេទិតព្ពា។

តាហិត្វា បព្ពជិស្សាមីតិ អហំ តា លាមិកា ទុក្ខវត្ថុតា ឥត្ថិយោ ហិត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិស្សាមិ។ វិវេកមនុព្រូហយន្តិ កាយវិវេកោ ចិត្តវិវេកោ ឧបធិវិវេកោតិ តយោ វិវេកា, តេសុ ឥធ កាយវិវេកោបិ វដ្ដតិ ចិត្តវិវេកោបិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – អហំ, អយ្យ, បព្ពជិត្វា កសិណបរិកម្មំ កត្វា អដ្ឋ សមាបត្តិយោ ច បញ្ចាភិញ្ញា ច ឧប្បាទេត្វា គណតោ កាយំ, កិលេសេហិ ច ចិត្តំ វិវេចេត្វា ឥមំ វិវេកំ ព្រូហេន្តោ វឌ្ឍេន្តោ ព្រហ្មលោកបរាយណោ ភវិស្សាមិ, អលំ មេ អគារេនាតិ។ ឯវំ ឥត្ថិយោ គរហិត្វា

មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា បព្ពជិត្វា វុត្តប្បការំ វិវេកំ ព្រូហេន្តោ ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថាបិ “ឯវំ កិរ ឥត្ថិយោ នាម អសាតា លាមិកា បច្ឆិមិកា ទុក្ខទាយិកា”តិ ឥត្ថីនំ អគុណំ កថេត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ។ សត្ថា អនុសន្ធឹ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មាតា ភទ្ទកាបិលានី, បិតា មហាកស្សបោ អហោសិ, អន្តេវាសិកោ អានន្ទោ, អាចរិយោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អសាតមន្តជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៦២] ២. អណ្ឌភូតជាតកវណ្ណនា

យំ ព្រាហ្មណោ អវាទេសីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំយេវ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ច”ន្តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ ឥត្ថិយោ នាម អរក្ខិយា, បុព្វេ បណ្ឌិតា ឥត្ថឹ គព្ភតោ បដ្ឋាយ រក្ខន្តាបិ រក្ខិតុំ នាសក្ខិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិស្មឹ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ សព្ពសិប្បេសុ និប្ផត្តឹ បត្វា បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាយ ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ សោ បុរោហិតេន សទ្ធឹ ជូតំ កីឡតិ។ កីឡន្តោ បន –

“សព្ពា នទី វង្កគតី, សព្ពេ កដ្ឋមយា វនា;

សព្ពិត្ថិយោ ករេ បាបំ, លភមានេ និវាតកេ”តិ។ (ជា. ២.២១.២០៥) –

ឥមំ ជូតគីតំ គាយន្តោ រជតផលកេ សុវណ្ណបាសកេ ខិបតិ។ ឯវំ កីឡន្តោ បន រាជា និច្ចំ ជិនាតិ, បុរោហិតោ បរាជីយតិ។

សោ អនុក្កមេន ឃរវិភវេ បរិក្ខយំ គច្ឆន្តេ ចិន្តេសិ “ឯវំ សន្តេ ឥមស្មឹ គេហេ សព្ពំ ធនំ នស្សិស្សតិ, បរិយេសិត្វា បុរិសន្តរំ អគតំ ឯកំ មាតុគាមំ គេហេ ករិស្សាមី”តិ។ អថស្ស ឯតទហោសិ “អញ្ញំ បុរិសំ ទិដ្ឋបុព្ពំ ឥត្ថឹ រក្ខិតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, គព្ភតោ បដ្ឋាយេកំ មាតុគាមំ រក្ខិត្វា តំ វយប្បត្តំ វសេ ឋបេត្វា ឯកបុរិសិកំ កត្វា គាឡ្ហំ អារក្ខំ សំវិធាយ រាជកុលតោ ធនំ អាហរិស្សាមី”តិ។ សោ ច អង្គវិជ្ជាយ ឆេកោ ហោតិ, អថេកំ ទុគ្គតិត្ថឹ គព្ភិនឹ ទិស្វា “ធីតរំ វិជាយិស្សតី”តិ ញត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា បរិព្ពយំ ទត្វា គេហេយេវ វសាបេត្វា វិជាតកាលេ ធនំ ទត្វា ឧយ្យោជេត្វា តំ កុមារិកំ អញ្ញេសំ បុរិសានំ ទដ្ឋុំ អទត្វា ឥត្ថីនំយេវ ហត្ថេ ទត្វា បោសេត្វា វយប្បត្តកាលេ តំ អត្តនោ វសេ ឋបេសិ។ យាវ ចេសា វឌ្ឍតិ, តាវ រញ្ញា សទ្ធឹ ជូតំ ន កីឡិ។ តំ បន វសេ ឋបេត្វា ព្រាហ្មណោ “មហារាជ, ជូតំ

ᨠᩦᩊᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᨠᩦᩊᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨣᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩈᨠᩴ ᨡᩥᨸᨶᨠᩣᩃᩮ “ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨾ ᨾᩣᨱᩅᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨩᩥᨶᩣᨲᩥ, ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩁᩣᨩᩦᨿᨲᩥ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨥᩁᩮ ᩑᨠᨸᩩᩁᩥᩈᩥᨠᩣᨿ ᩑᨠᩣᨿ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩦᩃᨾᩔᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩣᨸᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩈᩥ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩔ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩥ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩁᩣᨩᩣ ᨵᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩉᩥᨱᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨵᨶᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨵᨵᩪᨾᨧᩩᨱ᩠ᨱᨠᨸ᩠ᨸᩪᩁᩣᨴᩦᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᨣᨶ᩠ᨵᩣᨸᨱᩴ ᨸᩈᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩔᨸᩥ ᨣᩮᩉᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨽᩪᨾᨠᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮᩈᩩ ᩍᨲ᩠ᨳᩦᨶᩴᨿᩮᩅ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨶ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᨧᩅᩁᨨᨯ᩠ᨯᨶᨸᨧ᩠ᨨᩥᨿᩮᩣᨸᩥ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨸᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨾᩣᨱᩅᩥᨠᩴ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᨧ ᩑᨠᩣ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩋᨳᩔᩣ ᩈᩣ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨸᩩᨸ᩠ᨹᨾᩪᩃᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨸᩩᨸ᩠ᨹᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ ᨲᩔ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨸᨱᩈᨾᩦᨸᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩋᨿᩴ ᨲᩔᩣ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨸᨱᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᨸᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨽᩮᩣᩉᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨸᩣᨴᩮ ᨣᩣᩊ᩠ᩉᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᩉᩴ ᨣᨲᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᨵᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᨴᨾᩩᨡᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᨧ ᩋᩣᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶ ᨧ ᨾᩣᨲᩣᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᩈᨴᩥᩈᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩈᨴ᩠ᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨾᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᩮᩣᨴᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᨠᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩮᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨳ ᩈᩮᩣ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨠᩉᩴ ᩅᩈᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᨠᩥᨶ᩠ᨶᩁᩥᩃᩦᩊᩣᨿ ᩅᩈᨾᩣᨶᩣᨿ ᩁᩪᨸᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩔ ᨴᩉᩁᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩩᩁᩩᨾᩣᨶᩣ ᩅᩈᩣᨾᩥ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨠᩉᩴ ᨿᩣᩈᩥ, ᩋᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ? “ᨲᩔᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩮᨶ, ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨾᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩉᩁᩣ”ᨲᩥ ᨾᩪᩃᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨲᨾ᩠ᨻᩪᩃᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᨶᩣᨶᩣᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᨧ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩣᨱᩅᩥᨠᩣ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ, ᩋᨾ᩠ᨾ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨻᩉᩩᨽᩣᩅᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨶ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨻᩉᩩᨾᩪᩃᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ, ᨾᨿᩣ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩋᩣᨶᩦᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨾᩪᩃᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩣᩉᩁᨲᩥ᪨ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨣᩥᩃᩣᨶᩣᩃᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩔ ᩋᩣᨸᨱᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩉᩴ ᨾᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨲᩮ ᩋᨹᩣᩈᩩᨠᩴ ᨩᩣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ? ᩈᩣ ᨲᩔ ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨸᩁᩥᨾᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ “ᨠᩥᩴ ᨲᩮ, ᨲᩣᨲ, ᩋᨹᩣᩈᩩᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᨶ ᨠᨳᩮᩈᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨾᩁᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨸᩥ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩣᨲ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩔ ᨠᨳᩮᩔᩈᩥ, ᨠᨳᩮᩉᩥ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨹᩣᩈᩩᨠᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩔᩣ ᨸᨶ ᨾᩣᨱᩅᩥᨠᩣᨿ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈ᩠ᨾᩥ, ᨲᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨵᩮᩅ ᨾᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩣᨲ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩑᩈ ᨽᩣᩁᩮᩣ, ᨾᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᩔᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨾᩣᨱᩅᩥᨠᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮ, ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨲᩅ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ? “ᩈᨧᩮ ᩋᩣᨶᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨳ, ᨾᨿᩣ ᨠᨲᩮᩣᨠᩣᩈᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩣ ᨲᩔᩣ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩔ ᨣᩮᩉᩔ ᨠᩮᩣᨱᨠᩮᩣᨱᩮᩉᩥ ᨻᩉᩩᩴ ᨠᨧᩅᩁᩴ ᩈᩘᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩏᨸᩁᩥ ᨡᩥᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩮᨶ

អដ្ដីយមានា អបេតិ។ ឥតរា តេនេវ និយាមេន យា យា កិញ្ចិ កថេតិ, តស្សា តស្សា ឧបរិ កចវរំ ឆឌ្ឌេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ បន សា យំ យំ អាហរតិ ច ហរតិ ច, តំ តំ ន កោចិ សោធេតុំ ឧស្សហតិ។ តស្មិំ កាលេ សា តំ ធុត្តំ បុប្ផបច្ឆិយំ និបជ្ជាបេត្វា មាណវិកាយ សន្តិកំ អភិហរិ។ ធុត្តោ មាណវិកាយ សីលំ ភិន្ទិត្វា ឯកាហទ្វីហំ បាសាទេយេវ អហោសិ។ បុរោហិតេ ពហិ និក្ខន្តេ ឧភោ អភិរមន្តិ, តស្មិំ អាគតេ ធុត្តោ និលីយតិ។

អថ នំ សា ឯកាហទ្វីហច្ចយេន “សាមិ, ឥទានិ តយា គន្តុំ វដ្ដតី”តិ អាហ។ “អហំ ព្រាហ្មណំ បហរិត្វា គន្តុកាមោ”តិ។ សា “ឯវំ ហោតូ”តិ ធុត្តំ និលីយាបេត្វា ព្រាហ្មណេ អាគតេ ឯវមាហ “អហំ, អយ្យ, តុម្ហេសុ វីណំ វាទេន្តេសុ នច្ចិតុកាមា”តិ។ “សាធុ, ភទ្ទេ, នច្ចស្សូ”តិ វីណំ វាទេសិ។ “តុម្ហេសុ ឱលោកេន្តេសុ លជ្ជាមិ, តុម្ហាកំ បន រូបកំ សាដកេន ពន្ធិត្វា នច្ចិស្សាមី”តិ។ “សចេ លជ្ជសិ, ឯវំ ករោហី”តិ។ មាណវិកា ឃនសាដកំ គហេត្វា តស្ស អក្ខីនិ បិទហមានា មុខំ ពន្ធិ។ ព្រាហ្មណោ មុខំ ពន្ធាបេត្វា វីណំ វាទេសិ។ សា មុហុត្តំ នច្ចិត្វា “អយ្យ, អហំ តេ ឯកវារំ សីសេ បហរិតុកាមាម្ហី”តិ អាហ។ ឥត្ថិលោលោ ព្រាហ្មណោ កិញ្ចិ ការណំ អជានន្តោ “បហរាហី”តិ អាហ, មាណវិកា ធុត្តស្ស សញ្ញំ អទាសិ។ សោ សណិកំ អាគន្ត្វា ព្រាហ្មណស្ស បិដ្ឋិបស្សេ ឋត្វា សីសេ កប្បរេន បហរិ, អក្ខីនិ បតនាការប្បត្តានិ អហេសុំ, សីសេ គណ្ឌោ ឧដ្ឋហិ។ សោ វេទនាប្បត្តោ ហុត្វា “អាហរ តេ ហត្ថ”ន្តិ អាហ។ មាណវិកា អត្តនោ ហត្ថំ ឧក្ខិបិត្វា តស្ស ហត្ថេ ឋបេសិ។ ព្រាហ្មណោ “ហត្ថោ មុទុកោ, បហារោ បន ថទ្ធោ”តិ អាហ ។ ធុត្តោ ព្រាហ្មណំ បហរិត្វា និលីយិ។ មាណវិកា តស្មិំ និលីនេ ព្រាហ្មណស្ស មុខតោ សាដកំ មោចេត្វា តេលំ អាទាយ សីសំ បរិមជ្ជិ។ ព្រាហ្មណេ ពហិ និក្ខន្តេ បុន សា ឥត្ថី ធុត្តំ បច្ឆិយំ និបជ្ជាបេត្វា នីហរិ។

សោ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា សព្វំ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ រាជា អត្តនោ ឧបដ្ឋានំ អាគតំ ព្រាហ្មណំ អាហ “ជូតំ កីឡាម ព្រាហ្មណា”តិ? “សាធុ, មហារាជា”តិ។ រាជា ជូតមណ្ឌលំ សជ្ជាបេត្វា បុរិមនយេនេវ ជូតគីតំ គាយិត្វា បាសកេ ខិបតិ។ ព្រាហ្មណោ មាណវិកាយ បតិភង្គំ អជានន្តោ “ឋបេត្វា មម មាណវិក”ន្តិ អាហ។ ឯវំ វទន្តោបិ បរាជិតោយេវ។ រាជា ជិនិត្វា “ព្រាហ្មណ, កិំ វទេសិ, មាណវិកាយ តេ សីលំ ភិន្នំ, ត្វំ ‘មាតុគាមំ គព្ភតោ បដ្ឋាយ រក្ខន្តោ សត្តសុ ឋានេសុ អារក្ខំ ករោន្តោ រក្ខិតុំ សក្ខិស្សាមី’តិ មញ្ញសិ, មាតុគាមោ នាម កុច្ឆិយំ បក្ខិបិត្វា ចរន្តេនាបិ រក្ខិតុំ ន សក្កា, ឯកបុរិសិកា ឥត្ថី នាម នត្ថិ, តវ មាណវិកា ‘នច្ចិតុកាមាម្ហី’តិ វត្វា វីណំ វាទេន្តស្ស តវ សាដកេន មុខំ ពន្ធិត្វា អត្តនោ ជារំ តវ សីសេ កប្បរេន បហរាបេត្វា ឧយ្យោជេសិ, ឥទានិ កិំ វទេសី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៦២។

“យំ ព្រាហ្មណោ អវាទេសិ, វីណំ សមុខវេឋិតោ;

អណ្ឌភូតា ភតា ភរិយា, តាសុ កោ ជាតុ វិស្សសេ”តិ។

តត្ថ យំ ព្រាហ្មណោ អវាទេសិ, វីណំ សមុខវេឋិតោតិ យេន ការណេន ព្រាហ្មណោ ឃនសាដកេន សហ មុខេន វេឋិតោ ហុត្វា វីណំ វាទេសិ, តំ ការណំ ន ជានាតីតិ អត្ថោ។ តទិយា សា វញ្ចេតុកាមា ឯវមកាសិ។ ព្រាហ្មណោ បន តំ ធុត្តិំ ពហុមាយាភាវំ អជានន្តោ មាតុគាមស្ស សទ្ទហិត្វា “យំ ឯសា លទ្ធី”តិ ឯវំសញ្ញី អហោសិ, តេនស្ស អញ្ញាណភាវំ បកាសេន្តោ រាជា ឯវមាហ, អយមេត្ថាធិប្បាយោ – អណ្ឌភូតាភតា ភរិយាតិ អណ្ឌំ វុច្ចតិ ពីជំ, ពីជភូតា មាតុកុច្ឆិតោ អនិក្ខន្តកាលេយេវ អាភតា អានីតា, ភតាតិ វា បុដ្ឋាតិ អត្ថោ។ កា សា? ភរិយា បជាបតិ បាទបរិចារិកា។ សា ហិ ភត្តវត្ថាទីហិ ភរិតព្ពតាយ, ភិត្នំចរតាយ, លោកធម្មេហិ ភរិតតាយ វា “ភរិយា”តិ វុច្ចតិ។ តាសុ កោ ជាតុ វិស្សសេតិ ជាតូតិ ឯកំសាធិវចនំ, តាសុ មាតុកុច្ឆិតោ បដ្ឋាយ រក្ខិយមានាសុបិ ឯវំ វិប្បការំ អាបជ្ជន្តីសុ ភរិយាសុ កោ នាម បណ្ឌិតោ បុរិសោ ឯកំសេន វិស្សសេ, “និព្ពិការា ឯសា មយី”តិ កោ សទ្ទហេយ្យាតិ អត្ថោ។ អសទ្ធម្មវសេន ហិ អាមត្តកេសុ និមត្តកេសុ វិជ្ជមានេសុ មាតុគាមោ នាម ន សក្កា រក្ខិតុន្តិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណស្ស ធម្មំ ទេសេសិ។ ព្រាហ្មណោ ពោធិសត្តស្ស ធម្មទេសនំ សុត្វា និវេសនំ គន្ត្វា តំ មាណវិកំ អាហ – “តយា កិរ ឯវរូបំ បាបកម្មំ កត”ន្តិ? “អយ្យ, កោ ឯវមាហ, ន ករោមិ, ‘អហមេវ បហរិំ, ន អញ្ញោ កោចិ’។ សចេ ន សទ្ទហថ, អហំ ‘តុម្ហេ ឋបេត្វា អញ្ញស្ស បុរិសស្ស ហត្ថសម្ផស្សំ ន ជានាមី’តិ សច្ចកិរិយំ កត្វា អគ្គិំ បវិសិត្វា តុម្ហេ សទ្ទហាបេស្សាមី”តិ។ ព្រាហ្មណោ “ឯវំ ហោតូ”តិ មហន្តំ ទារុរាសិំ ការេត្វា អគ្គិំ កត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា “សចេ អត្តនោ សទ្ទហសិ, អគ្គិំ បវិសាហី”តិ អាហ។

មាណវិកា អត្តនោ បរិចារិកំ បឋមមេវ សិក្ខាបេសិ “អម្ម, តវ បុត្តំ តត្ថ គន្ត្វា មម អគ្គិំ បវិសនកាលេ ហត្ថគ្គហណំ កាតុំ វទេហី”តិ។ សា គន្ត្វា តថា អវច។ ធុត្តោ អាគន្ត្វា បរិសមជ្ឈេ អដ្ឋាសិ។ សា មាណវិកា ព្រាហ្មណំ វញ្ចេតុកាមា មហាជនមជ្ឈេ ឋត្វា “ព្រាហ្មណ, តំ ឋបេត្វា អញ្ញស្ស បុរិសស្ស ហត្ថសម្ផស្សំ នាម ន ជានាមិ, ឥមិនា សច្ចេន អយំ អគ្គិ មា មំ ឈាបេសី”តិ អគ្គិំ បវិសិតុំ អារទ្ធា។ តស្មិំ ខណេ ធុត្តោ “បស្សថ ភោ បុរោហិតព្រាហ្មណស្ស កម្មំ, ឯវរូបំ មាតុគាមំ អគ្គិំ បវេសេតី”តិ គន្ត្វា តំ មាណវិកំ ហត្ថេ គណ្ហិ។ សា ហត្ថំ វិស្សជ្ជាបេត្វា បុរោហិតំ អាហ – “អយ្យ, មម សច្ចកិរិយា ភិន្នា, ន សក្កា អគ្គិំ បវិសិតុ”ន្តិ។ “កិំការណា”តិ? “អជ្ជ មយា ឯវរូបា សច្ចកិរិយា កតា ‘ឋបេត្វា មម សាមិកំ អញ្ញស្ស បុរិសស្ស ហត្ថសម្ផស្សំ ន ជានាមី’តិ , ឥទានិ ចម្ហិ ឥមិនា បុរិសេន ហត្ថេ គហិតា”តិ។ ព្រាហ្មណោ “វញ្ចិតោ អហំ ឥមាយា”តិ ញត្វា តំ បោថេត្វា នីហរាបេសិ។ ឯវំ អសទ្ធម្មសមន្នាគតា កិរេតា ឥត្ថិយោ តាវ មហន្តម្បិ បាបកម្មំ កត្វា អត្តនោ សាមិកំ វញ្ចេត្វា “នាហំ ឯវរូបំ ករោមី”តិ ទិវសម្បិ សបថំ កុរុមានា នានាចិត្តាវ ហោន្តិ។ តេន វុត្តំ –

“ចោរីនំ ពហុពុទ្ធីនំ, យាសុ សច្ចំ សុទុល្លភំ;

ថីនំ ភាវោ ទុរាជានោ, មច្ឆស្សេវោទកេ គតំ (ជា. ១.១.៦២);

“មុសា តាសំ យថា សច្ចំ, សច្ចំ តាសំ យថា មុសា;

ຄາເວາ ພຫິ ຕິຓສ຺ເສວ, ໂອມສນ຺ຕິ ວຣໍ ວຣໍ.

“ເຈາຣີເຍາ ກຖິນາ ເຫຕາ, ວາຬາ ຈ ລປສກ຺ຂຣາ;

ນ ຕາ ກິຎ຺ຈິ ນ ຊານນ຺ຕິ, ຍໍ ມນຸສ຺ເສສຸ ວຎ຺ຈນ”ນ຺ຕິ. (ຊາ. ໒.໒໑.໓໓໓, ໓໓໔);

ສຕ຺ຖາ “ເອວໍ ອຣກ຺ຂິເຍາ ມາຕຸຄາເມາ”ຕິ ອິທໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສສິ, ສຈ຺ຈປຣິເຍາສາເນ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕຠິກ຺ຂຸ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ. ສຕ຺ຖາປິ ອນຸສນ຺ຘິໍ ຆເຏຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນສິ “ຕທາ ພາຣາຓສິຣາຊາ ອຫເມວ ອເຫາສິ”ນ຺ຕິ.

ອຓ຺ຑຠູຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາ.

[໖໓] ໓. ຕກ຺ກປຓ຺ຑິຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ເກາຘນາ ອກຕຎ຺ຎູ ຈາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ເຕາ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕຠິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ຕໍ ຫິ ສຕ຺ຖາ “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ຠິກ຺ຂຸ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິເຕາສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ສຈ຺ຈ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອິຕ຺ຖິເຍາ ນາມ ຠິກ຺ຂຸ ອກຕຎ຺ຎູ ມິຕ຺ຕທຸພ຺ຠາ, ກສ຺ມາ ຕາ ນິສ຺ສາຍ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິເຕາສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ເພາທິສຕ຺ເຕາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ອສ຺ສມໍ ມາເປຕ຺ວາ ສມາປຕ຺ຕິເຍາ ເຈວ ອຠິຎ຺ຎາເຍາ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຌານສຸເຂນ ວິຫຣຕິ. ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ພາຣາຓສິເສຏ຺ຐິເນາ ຘີຕາ ທຸຏ຺ຐກຸມາຣີ ນາມ ຈຓ຺ຑາ ອເຫາສິ ຜຣຸສາ, ທາສກມ຺ມກເຣ ອກ຺ເກາສຕິ ປຣິຠາສຕິ ປຫຣຕິ. ອຖ ນໍ ເອກທິວສໍ ປຣິວາຣມນຸສ຺ສາ ຄເຫຕ຺ວາ “ຄງ຺ຄາຍ ກີຬິສ຺ສາມາ”ຕິ ອຄມໍສຸ. ເຕສໍ ກີຬນ຺ຕານໍເຍວ ສູຣິຍຕ຺ຖງ຺ຄມນເວລາ ຊາຕາ, ເມເຆາ ອຸຏ຺ຐຫິ, ມນຸສ຺ສາ ເມຆໍ ທິສ຺ວາ ອິເຕາ ຈິເຕາ ຈ ປລາຍິໍສຸ. ເສຏ຺ຐິຘີຕາຍປິ ທາສກມ຺ມກຣາ “ອຊ຺ຊ ອມ຺ເຫຫິ ອິມິສ຺ສາ ປິຏ຺ຐິໍ ປສ຺ສິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ຕໍ ອນ຺ເຕາອຸທກສ຺ມິໍເຍວ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣິໍສຸ. ເທເວາ ປາວສ຺ສິ, ສູຣິເຍາປິ ອຕ຺ຖງ຺ຄເຕາ, ອນ຺ຘກາເຣາ ຊາເຕາ. ເຕ ຕາຍ ວິນາວ ເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ກຫໍ ສາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ຄງ຺ຄາເຕາ ຕາວ ອຸຕ຺ຕິຓ຺ຓາ, ອຖ ນໍ ນ ຊານາມ ກຫໍ ຄຕາ”ຕິ. ຎາຕກາ ວິຈິນິຕ຺ວາປິ ນ ປສ຺ສິໍສຸ.

ສາ ມຫາວິຣວໍ ວິຣວນ຺ຕີ ອຸທເກນ ວຸຍ຺ຫມານາ ອຑ຺ຒຣຕ຺ຕສມເຍ ເພາທິສຕ຺ຕສ຺ສ ປຓ຺ຓສາລສມີປໍ ປາປຸຓິ. ເສາ ຕສ຺ສາ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ “ມາຕຸຄາມສ຺ສ ສທ຺ເທາ ເອເສາ, ປຣິຕ຺ຕາຓມສ຺ສາ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ຕິຓຸກ຺ກໍ ອາທາຍ ນທີຕີຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ມາ ຠາຍິ, ມາ ຠາຍີ”ຕິ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ນາຄພເລາ ຖາມສມ຺ປນ຺ເນາ ນທິໍ ຕຣມາເນາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອສ຺ສມປທໍ ອາເນຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິໍ ກຕ຺ວາ ອທາສິ. ສີຕວິຄເມ ມຘຸຣານິ ຜລາຜລານິ ອຸປນາເມສິ. ຕານິ ຂາທິຕ຺ວາ ຐິຕໍ “ກຕ຺ຖ ວາສິກາສິ, ເກນ ກາຣເຓນ ຄງ຺ຄາຍ ປຕິຕາສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ສາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາເຣາເຈສິ. ອຖ ນໍ “ຕ຺ວໍ ອິເຘວ ວສາ”ຕິ ປຓ຺ຓສາລາຍ ວສາເປຕ຺ວາ ເທ຺ວ ຕີຫໍ ສຍໍ ອພ຺ເຠາກາເສ ວສິຕ຺ວາ “ອິທານິ ຄຈ຺ຉາ”ຕິ ອາຫ. ສາ “ອິມໍ ຕາປສໍ ສີລເພທໍ ປາເປຕ຺ວາ

ຄເຫຕ຺ວາ ຄມິສ຺ສາມີ”ຕິ ນ ຄຈ຺ຉຕິ. ອຖ ຄຈ຺ຉເນ຺ຕ ກາເລ ອິຕ຺ຖິກຸຕ຺ຕໍ ອິຕ຺ຖິລີລໍ ທເສ຺ສຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສີລເພທໍ ກຕ຺ວາ ຌານໍ ອນ຺ຕຣທາເປສິ. ໂສ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣເຎ຺ຎເຍວ ວສຕິ. ອຖ ນໍ ສາ ອາຫ “ອຍ຺ຍ, ກິໍ ໂນ ອຣຎ຺ຎວາເສນ, ມນຸສ຺ສປຖໍ ຄມິສ຺ສາມາ”ຕິ? ໂສ ຕໍ ອາທາຍ ເອກໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕກ຺ກຠຕິຍາ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປຕ຺ວາ ຕໍ ໂປເສຕິ. ຕສ຺ສ ຕກ຺ກໍ ວິກ຺ກິຓິຕ຺ວາ ຊີວຕີຕິ “ຕກ຺ກປຓ຺ຑິໂຕ”ຕິ ນາມໍ ອກໍສຸ. ອຖສ຺ສ ຄາມວາສິໂນ ປຣິພ຺ພຍໍ ທຕ຺ວາ “ອມ຺ຫາກໍ ສຸຍຸຕ຺ຕທຸຍຸຕ຺ຕກໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ເອຕ຺ຖ ວສາ”ຕິ ຄາມທ຺ວາເຣ ກຸຏິໍ ວາເສສຸໍ.

ເຕນ ຈ ສມເຍນ ໂຈຣາ ປພ຺ພຕາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ປຈ຺ຈນ຺ຕໍ ປຫຣນ຺ຕິ. ເຕ ເອກທິວສໍ ຕໍ ຄາມໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ຄາມວາສິເກຫິເຍວ ຠນ຺ຑິກາ ອຸກ຺ຂິປາເປຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕາ ຕມ຺ປິ ເສຕ຺ຐິທີຕຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຏ຺ຐານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເສສຊນໍ ວິສ຺ສເຊ຺ຊສຸໍ. ໂຈຣເຊ຺ຏ຺ຐໂກ ປນ ຕສ຺ສາ ຣູເປ ພຊ຺ຌິຕ຺ວາ ຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ຠຣິຍໍ ອກາສິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ “ອິຕ຺ຖນ຺ນາມາ ກຫ”ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ໂຈຣເຊ຺ຏ຺ຐເກນ ອຕ຺ຕໂນ ຠຣິຍາ ກຕາ”ຕິ ຈ ສຸຕ຺ວາປິ “ນ ສາ ຕຕ຺ຖ ມຍາ ວິນາ ວສິສ຺ສຕິ, ປລາຍິຕ຺ວາ ອາຄມິສ຺ສຕີ”ຕິ ຕສ຺ສາ ອາຄມນໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕຕ຺ເຖວ ວສິ.

ເສຕ຺ຐິທີຕາປິ ຈິນ຺ເຕສິ “ອຫໍ ອິຘ ສຸຂໍ ວສາມິ, ກທາຈິ ມໍ ຕກ຺ກປຓ຺ຑິໂຕ ກິຎ຺ຈິເທວ ນິສ຺ສາຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອິໂຕ ອາທາຍ ຄເຈ຺ຉຍ຺ຍ, ອຖ ເອວຣູປາ ສຸຂາ ປຣິຫາຍິສ຺ສາມິ, ຍນ຺ນູນາຫໍ ສິເນຫໍ ວິຍ ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ຆາຕາເປຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ. ສາ ເອກໍ ມນຸສ຺ສໍ ປກ຺ໂກສິຕ຺ວາ “ອຫໍ ອິຘ ທຸກ຺ຂໍ ຊີວາມິ, ຕກ຺ກປຓ຺ຑິໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມໍ ອາທາຍ ຄຈ຺ຉຕູ”ຕິ ສາສນໍ ເປເສສິ. ໂສ ຕໍ ສາສນໍ ສຸຕ຺ວາ ສທ຺ທຫິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄາມທ຺ວາເຣ ຐຕ຺ວາ ສາສນໍ ເປເສສິ. ສາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ອຍ຺ຍ, ສເຈ ມຍໍ ອິທານິ ຄມິສ຺ສາມ, ໂຈຣເຊ຺ຏ຺ຐໂກ ອນຸພນ຺ທິຕ຺ວາ ອຸໂພປິ ອເມ຺ຫ ຆາເຕສ຺ສຕິ, ຣຕ຺ຕິຠາເຄ ຄມິສ຺ສາມາ”ຕິ ຕໍ ອາເນຕ຺ວາ ໂພເຊຕ຺ວາ ໂກຏ຺ຐເກ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ສາຍໍ ໂຈຣເຊ຺ຏ຺ຐກສ຺ສ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສຸຣໍ ປິວິຕ຺ວາ ມຕ຺ຕກາເລ “ສາມິ, ສເຈ ອິມາຍ ເວລາຍ ຕວ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕໍ ປເສ຺ສຍ຺ຍາສິ, ກິນ຺ຕິ ນໍ ກເຣຍ຺ຍາສີ”ຕິ ອາຫ. “ອິທຎ຺ຈິທຎ຺ຈ ກຣິສ຺ສາມີຕິ”. “ກິໍ ປນ ໂສ ທູເຣ, ນນຸ ໂກຏ຺ຐເກ ນິສິນ຺ໂນ”ຕິ? ໂຈຣເຊ຺ຏ຺ຐໂກ ອຸກ຺ກໍ ອາທາຍ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຄເຫຕ຺ວາ ເຄຫມເຊ຺ຌ ປາເຕຕ຺ວາ ກປ຺ປຣາທີຫິ ຍຖາຣຸຈິ ໂປເຖສິ. ໂສ ໂປຖິຍມາໂນປິ ອຎ຺ຎໍ ກິຎ຺ຈິ ອວຕ຺ວາ “ໂກຘນາ ອກຕຎ຺ຎູ ຈ, ປິສຸຓາ ມິຕ຺ຕເຠທິກາ”ຕິ ເອຕ຺ຕກເມວ ວທຕິ. ໂຈໂຣ ຕໍ ໂປເຖຕ຺ວາ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ນິປຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ສາຍມາສໍ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ສຍິ. ປຠາເຕ ຊິຓ຺ຓາຍ ສຸຣາຍ ປຸນ ຕໍ ໂປເຖຕຸໍ ອາຣຠິ, ໂສປິ ຕາເນວ ຈຕ຺ຕາຣິ ປທານິ ວທຕິ.

ໂຈໂຣ ຈິນ຺ເຕສິ “ອຍໍ ເອວໍ ໂປຖິຍມາໂນປິ ອຎ຺ຎໍ ກິຎ຺ຈິ ອວຕ຺ວາ ອິມາເນວ ຈຕ຺ຕາຣິ ປທານິ ວທຕິ, ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມິ ນ”ນ຺ຕິ ຕສ຺ສາ ສຸຕ຺ຕກາລໍ ຎຕ຺ວາ ຕໍ ປຸຈ຺ຉິ “ອມ຺ໂຠ ຕ຺ວໍ ເອວໍ ໂປຖິຍມາໂນປິ ກສ຺ມາ ເອຕາເນວ ປທານິ ວທສີ”ຕິ? ຕກ຺ກປຓ຺ຑິໂຕ “ເຕນ ຫິ ສຸຓາຫີ”ຕິ ຕໍ ກາຣຓໍ ອາທິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ກເຖສິ “ອຫໍ ປຸພ຺ເພ ອຣຎ຺ຎວາສິໂກ ເອໂກ ຕາປໂສ ຌານລາຠີ, ສ຺ວາຫໍ ເອຕໍ ຄງ຺ຄາຍ ວຸຍ຺ຫມານໍ ອຸຕ຺ຕາເຣຕ຺ວາ ປຏິຊຄ຺ຄິໍ. ອຖ ມໍ ເອສາ ປໂລເຠຕ຺ວາ ຌານາ ປຣິຫາເປສິ, ສ຺ວາຫໍ ອຣຎ຺ຎໍ ປຫາຍ ເອຕໍ ໂປເສນ຺ໂຕ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມເກ ວສາມິ, ອເຖສາ ໂຈເຣຫິ ອິຘານີຕາ ‘ອຫໍ ທຸກ຺ຂໍ ວສາມິ, ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມໍ ເນຕູ’ຕິ ມຍ຺ຫໍ ສາສນໍ ເປເສຕ຺ວາ ອິທານິ ຕວ ຫເຕ຺ຖ ປາເຕສິ, ອິມິນາ ກາຣເຓນາຫໍ ເອວໍ ກເຖມີ”ຕິ. ໂຈໂຣ ຈິນ຺ເຕສິ “ຍາ ເອສາ ເອວຣູເປ ຄຸຓວນ຺ເຕ ອຸປກາຣເກ ເອວໍ ວິປ຺ປຏິປຊ຺ຊິ, ສາ ມຍ຺ຫໍ ກຕຣໍ ນາມ ອຸປທ຺ທວໍ ນ ກເຣຍ຺ຍ, ມາເຣຕພ຺ພາ ເອສາ”ຕິ ໂສ ຕກ຺ກປຓ຺ຑິຕໍ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ຕໍ ປໂພເຘຕ຺ວາ ຂຄ຺ຄໍ ອາທາຍ ນິກ຺ຂມ຺ມ “ເອຕໍ ປຸຣິສໍ ຄາມທ຺ວາເຣ ຆາເຕສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຕາຍ ສທ຺ທິໍ ພຫິຄາມໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ເອຕໍ ຫເຕ຺ຖ ຄຓ຺ຫາ”ຕິ ຕໍ ຕາຍ ຫເຕ຺ຖ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ຂຄ຺ຄໍ ອາທາຍ ຕກ຺ກປຓ຺ຑິຕໍ ປຫຣນ຺ໂຕ ວິຍ ຕໍ ທ຺ວິທາ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ສສີສໍ ນ຺ຫາເປຕ຺ວາ ຕກ຺ກປຓ຺ຑິຕໍ

ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩴ ᨸᨱᩦᨲᩮᨶ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨠᨳᩴ ᨣᨾᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨠ᩠ᨠᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ “ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮᨶ ᨾᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩍᩈᩥᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨧᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨧ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᨸᩁᩣᨿᨶᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪆᪃᪨

“ᨠᩮᩣᨵᨶᩣ ᩋᨠᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᨧ, ᨸᩥᩈᩩᨱᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩮᨴᩥᨠᩣ;

ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨧᩁ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩈᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᨶ ᩅᩥᩉᩣᩉᩥᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᩁᩣᨿᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾᩮᨲᩣ ᨠᩮᩣᨵᨶᩣ, ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᩮᩣᨵᩴ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨠᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᨧ, ᩋᨲᩥᨾᩉᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩏᨸᨠᩣᩁᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᩥᩈᩩᨱᩣ ᨧ, ᨸᩥᨿᩈᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᩁᨠᩅᨧᨶᨾᩮᩅ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩮᨴᩥᨠᩣ, ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩮᨴᨶᨠᨳᩴ ᨠᨳᨶᩈᩦᩃᩣᨿᩮᩅ , ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩉᩥ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ ᩑᨲᩣ᪨ ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᩑᨲᩣᩉᩥ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨧᩁ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩋᨿᩴ ᨾᩮᨳᩩᨶᩅᩥᩁᨲᩥ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨶᩣᨾ, ᨲᩴ ᨧᩁ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᨶ ᩅᩥᩉᩣᩉᩥᩈᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨲᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩅᩣᩈᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨫᩣᨶᩈᩩᨡᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᩩᨡᩴ ᨹᩃᩈᩩᨡᨬ᩠ᨧ ᨶ ᩅᩥᩉᩣᩉᩥᩈᩥ, ᩑᨲᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨶ ᩅᩥᨩᩉᩥᩔᨲᩥ, ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨡᩣ ᨶ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᩥᩔᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᨶ ᨸᩁᩥᩉᩣᩉᩥᩈᩦ”ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩮᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨧᩮᩣᩁᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᨠ᩠ᨠᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨠ᩠ᨠᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨲᨲᩥᨿᩣ᪨

[᪆᪄] ᪄᪨ ᨴᩩᩁᩣᨩᩣᨶᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨾᩣ ᩈᩩ ᨶᨶ᩠ᨴᩥ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩏᨸᩣᩈᨠᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩅᩣᩈᩦ ᩏᨸᩣᩈᨠᩮᩣ ᨲᩦᩈᩩ ᩈᩁᨱᩮᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨧ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨾᩣᨾᨠᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᨾᩣᨾᨠᩮᩣ, ᩈᨦ᩠ᨥᨾᩣᨾᨠᩮᩣ, ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨸᨶᩔ ᨴᩩᩔᩦᩃᩣ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩣ᪨ ᨿᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩴ ᨧᩁᨲᩥ, ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᨲᨠᩦᨲᨴᩣᩈᩦ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩔ ᨸᨶ ᩋᨠᨲᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᩣᨾᩥᨶᩦ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᨱ᩠ᨯᩣ ᨹᩁᩩᩈᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨳ ᨲᩣᨿ ᩏᨻ᩠ᨻᩣᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨠᩥᩴ

នុ ខោ ត្វំ, ឧបាសក, សត្តដ្ឋ ទិវសេ ធម្មុបដ្ឋានំ នាគច្ឆសី”តិ។ ឃរណី មេ, ភន្តេ, ឯកស្មិំ ទិវសេ សតកីតទាសី វិយ ហោតិ, ឯកស្មិំ ទិវសេ សាមិនី វិយ ចណ្ឌា ផរុសា។ អហំ តស្សា កាចិ ជានិតុំ ន សក្កោមិ, ស្វាហំ តាយ ឧព្ពាឡ្ហោ ធម្មុបដ្ឋានំ នាគច្ឆាមីតិ។ អថស្ស វចនំ សុត្វា សត្ថា “ឧបាសក, ‘មាតុគាមស្ស ភាវោ នាម ទុជ្ជានោ’តិ បុព្ពេបិ តេ បណ្ឌិតា កថយិំសុ, ត្វំ បន តំ ភវសង្ខេបគតត្តា សល្លក្ខេតុំ ន សក្កោសី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ ហុត្វា បញ្ច មាណវកសតានិ សិប្បំ សិក្ខាបេតិ។ អថេកោ តិរោរដ្ឋវាសិកោ ព្រាហ្មណមាណវកោ អាគន្ត្វា តស្ស សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហន្តោ ឯកាយ ឥត្ថិយា បដិពទ្ធចិត្តោ ហុត្វា តំ ភរិយំ កត្វា តស្មិំយេវ ពារាណសិនគរេ វសន្តោ ទ្វេ តិស្សោ វេលាយោ អាចរិយស្ស ឧបដ្ឋានំ ន គច្ឆតិ។ សា បនស្ស ភរិយា ទុស្សីលា បាបធម្មា។ មិច្ឆាចារំ ចិណ្ណទិវសេ ទាសី វិយ ហោតិ, អចិណ្ណទិវសេ សាមិនី វិយ ហោតិ ចណ្ឌា ផរុសា។ សោ តស្សា កាចិ ជានិតុំ អសក្កោន្តោ តាយ ឧព្ពាឡ្ហោ អាកុលចិត្តោ អាចរិយស្ស ឧបដ្ឋានំ ន គច្ឆតិ។ អថ នំ សត្តដ្ឋ ទិវសេ អតិក្កមិត្វា អាគតំ “កិំ, មាណវ, ន បញ្ញាយសី”តិ អាចរិយោ បុច្ឆិ។ សោ “ភរិយា មំ, អាចរិយ, ឯកទិវសំ ឥច្ឆតិ បត្ថេតិ, ទាសី វិយ និហតមានា ហោតិ។ ឯកទិវសំ សាមិនី វិយ ថទ្ធា ចណ្ឌា ផរុសា, អហំ តស្សា កាចិ ជានិតុំ ន សក្កោមិ, តាយ ឧព្ពាឡ្ហោ អាកុលចិត្តោ តុម្ហាកំ ឧបដ្ឋានំ នាគតោម្ហី”តិ។ អាចរិយោ “ឯវមេតំ, មាណវ, ឥត្ថិយោ នាម អនាចារំ ចិណ្ណទិវសេ សាមិកំ អនុវត្តន្តិ, ទាសី វិយ និហតមានា ហោន្តិ។ អនាចិណ្ណទិវសេ បន មានត្ថទ្ធា ហុត្វា សាមិកំ ន គណេន្តិ។ ឯវំ ឥត្ថិយោ នាមេតា អនាចារា ទុស្សីលា, តាសំ ភាវោ នាម ទុជ្ជានោ, តាសុ ឥច្ឆន្តីសុបិ អនិច្ឆន្តីសុបិ មជ្ឈត្តេនេវ ភវិតព្ព”ន្តិ វត្វា តស្សោវាទវសេន ឥមំ គាថមាហ –

៦៤។

“មា សុ នន្ទិ ឥច្ឆតិ មំ, មា សុ សោចិ ន ឥច្ឆតិ;

ថីនំ ភាវោ ទុរាជានោ, មច្ឆស្សេវោទកេ គត”ន្តិ។

តត្ថ មា សុ នន្ទិ ឥច្ឆតិ មន្តិ សុ-ការោ និបាតមត្តោ, “អយំ ឥត្ថី មំ ឥច្ឆតិ បត្ថេតិ, មយិ សិនេហំ ករោតី”តិ មា តុស្សិ។ មា សុ សោចិ ន ឥច្ឆតីតិ “អយំ មំ ន ឥច្ឆតី”តិបិ មា សោចិ, តស្សា ឥច្ឆមានាយ នន្ទិំ, ន ឥច្ឆមានាយ ច សោកំ អកត្វា មជ្ឈត្តោវ ហោហីតិ ទីបេតិ។ ថីនំ ភាវោ ទុរាជានោតិ ឥត្ថីនំ ភាវោ នាម ឥត្ថិមាយាយ បដិច្ឆន្នត្តា ទុរាជានោ។ យថា កិំ? មច្ឆស្សេវោទកេ គតន្តិ យថា មច្ឆស្ស គមនំ ឧទកេន បដិច្ឆន្នត្តា ទុជ្ជានំ, តេនេវ សោ កេវដ្ដេ អាគតេ ឧទកេន គមនំ បរិវត្តេត្វា បលាយតិ, អត្តានំ គណ្ហិតុំ ន ទេតិ, ឯវមេវ ឥត្ថិយោ មហន្តម្បិ ទុស្សីលកម្មំ កត្វា “មយំ ឯវរូបំ ន ករោមា”តិ អត្តនោ កតកម្មំ ឥត្ថិមាយាយ បដិច្ឆាទេត្វា សាមិកេ វញ្ចេន្តិ។ ឯវំ ឥត្ថិយោ នាមេតា បាបធម្មា ទុរាជានា, តាសុ មជ្ឈត្តោវ សុខិតោ ហោតីតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ អន្តេវាសិកស្ស ឱវាទំ អទាសិ។ តតោ បដ្ឋាយ សោ តស្សា ឧបរិ មជ្ឈត្តោវ អហោសិ។ សាបិស្ស ភរិយា “អាចរិយេន កិរ មេ ទុស្សីលភាវោ ញាតោ”តិ តតោ បដ្ឋាយ ន អនាចារំ ចរិ។ សាបិ តស្ស ឧបាសកស្ស ឥត្ថី “សម្មាសម្ពុទ្ធេន កិរ មយ្ហំ ទុរាចារភាវោ ញាតោ”តិ តតោ បដ្ឋាយ បាបកម្មំ នាម ន អកាសិ។

សត្ថាបិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ឧបាសកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សត្ថា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ជយម្បតិកាយេវ ឥទានិ ជយម្បតិកា, អាចរិយោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ទុរាជានជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៦៥] ៥។ អនភិរតិជាតកវណ្ណនា

យថា នទី ច បន្ថោ ចាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ តថារូបំយេវ ឧបាសកំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ បន បរិគ្គណ្ហន្តោ តស្សា ទុស្សីលភាវំ ញត្វា ភណ្ឌិតោ ចិត្តព្យាកុលតាយ សត្តដ្ឋ ទិវសេ ឧបដ្ឋានំ នាគមាសិ។ សោ ឯកទិវសំ វិហារំ គន្ត្វា តថាគតំ វន្ទិត្វា និសិន្នោ “កស្មា សត្តដ្ឋ ទិវសានិ នាគតោសី”តិ វុត្តេ “ភរិយា មេ, ភន្តេ, ទុស្សីលា, តស្សា ឧបរិ ព្យាកុលចិត្តតាយ នាគតោម្ហី”តិ អាហ។ សត្ថា “ឧបាសក, ឥត្ថីសុ ‘អនាចារា ឯតា’តិ កោបំ អកត្វា មជ្ឈត្តេនេវ ភវិតុំ វដ្ដតីតិ បុព្ពេបិ តេ បណ្ឌិតា កថយិំសុ, ត្វំ បន ភវន្តរេន បដិច្ឆន្នត្តា តំ ការណំ ន សល្លក្ខេសី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ បុរិមនយេនេវ ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ អហោសិ។ អថស្ស អន្តេវាសិកោ ភរិយាយ ទោសំ ទិស្វា ព្យាកុលចិត្តតាយ កតិបាហំ អនាគន្ត្វា ឯកទិវសំ អាចរិយេន បុដ្ឋោ តំ ការណំ និវេទេសិ។ អថស្ស អាចរិយោ “តាត, ឥត្ថិយោ នាម សព្ពសាធារណា, តាសុ ‘ទុស្សីលា ឯតា’តិ បណ្ឌិតា កោបំ ន ករោន្តី”តិ វត្វា ឱវាទវសេន ឥមំ គាថមាហ –

៦៥។

“យថា នទី ច បន្ថោ ច, បានាគារំ សភា បបា;

ឯវំ លោកិត្ថិយោ នាម, នាសំ កុជ្ឈន្តិ បណ្ឌិតា”តិ។

តត្ថ យថា នទីតិ យថា អនេកតិត្ថា នទី ន្ហានត្ថាយ សម្បត្តសម្បត្តានំ ចណ្ឌាលាទីនម្បិ ខត្តិយាទីនម្បិ សាធារណា, ន តត្ថ កោចិ ន្ហាយិតុំ

ន លភតិ នាម។ "បន្ថោ"តិអាទីសុបិ យថា មហាមគ្គោបិ សព្ពេសំ សាធារណោ, ន កោចិ តេន គន្តុំ ន លភតិ។ បានាគារម្បិ សុរាគេហំ សព្ពេសំ សាធារណំ, យោ យោ បាតុកាមោ, សព្ពោ តត្ថ បវិសតេវ។ បុញ្ញត្ថិកេហិ តត្ថ តត្ថ មនុស្សានំ និវាសត្ថាយ កតា សភាបិ សាធារណា, ន តត្ថ កោចិ បវិសិតុំ ន លភតិ។ មហាមគ្គេ បានីយចាដិយោ ឋបេត្វា កតា បបាបិ សព្ពេសំ សាធារណា, ន តត្ថ កោចិ បានីយំ បិវិតុំ ន លភតិ។ ឯវំ លោកិត្ថិយោ នាមាតិ ឯវមេវ តាត មាណវ ឥមស្មឹ លោកេ ឥត្ថិយោបិ សព្ពសាធារណាវ, តេនេវ ច សាធារណដ្ឋេន នទីបន្ថបានាគារសភាបបាសទិសា។ តស្មា នាសំ កុជ្ឈន្តិ បណ្ឌិតា, ឯតាសំ ឥត្ថីនំ "លាមិកា ឯតា អនាចារា ទុស្សីលា សព្ពសាធារណា"តិ ចិន្តេត្វា បណ្ឌិតា ឆេកា ពុទ្ធិសម្បន្នា ន កុជ្ឈន្តីតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ អន្តេវាសិកស្ស ឱវាទំ អទាសិ, សោ តំ ឱវាទំ សុត្វា មជ្ឈត្តោ អហោសិ។ ភរិយាបិស្ស "អាចរិយេន កិរម្ហិ ញាតា"តិ តតោ បដ្ឋាយ បាបកម្មំ ន អកាសិ។ តស្សាបិ ឧបាសកស្ស ភរិយា "សត្ថារា កិរម្ហិ ញាតា"តិ តតោ បដ្ឋាយ បាបកម្មំ ន អកាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧបាសកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ សត្ថាបិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា ជយម្បតិកាវ ឯតរហិ ជយម្បតិកា, អាចរិយព្រាហ្មណោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

អនភិរតិជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[៦៦] ៦។ មុទុលក្ខណជាតកវណ្ណនា

ឯកា ឥច្ឆា បុរេ អាសីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សំកិលេសំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកោ កិរ សាវត្ថិវាសី កុលបុត្តោ សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា រតនសាសនេ ឧរំ ទត្វា បព្ពជិត្វា បដិបន្នកោ យោគាវចរោ អវិស្សដ្ឋកម្មដ្ឋានោ ហុត្វា ឯកទិវសំ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ ឯកំ អលង្កតបដិយត្តំ ឥត្ថិំ ទិស្វា សុភវសេន ឥន្ទ្រិយានិ ភិន្ទិត្វា ឱលោកេសិ។ តស្ស អព្ភន្តរេ កិលេសោ ចលិ, វាសិយា អាកោដិតខីររុក្ខោ វិយ អហោសិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ កិលេសវសិកោ ហុត្វា នេវ កាយស្សាទំ ន ចិត្តស្សាទំ លភតិ, ភន្តមិគសប្បដិភាគោ សាសនេ អនភិរតោ បរូឡ្ហកេសលោមនខោ កិលិដ្ឋចីវរោ អហោសិ។ អថស្ស ឥន្ទ្រិយវិការំ ទិស្វា សហាយកា ភិក្ខូ "កិំ នុ ខោ តេ, អាវុសោ, ន យថា បោរាណានិ ឥន្ទ្រិយានី"តិ បុច្ឆិំសុ។ "អនភិរតោម្ហិ, អាវុសោ"តិ។

អថ នំ តេ សត្ថុ សន្តិកំ នយិំសុ។ សត្ថា "កិំ, ភិក្ខវេ, អនិច្ឆមានំ ភិក្ខុ អាទាយ អាគតត្ថា"តិ បុច្ឆិ។ "អយំ, ភន្តេ, ភិក្ខុ អនភិរតោ"តិ? "សច្ចំ ភិក្ខូ"តិ។ "សច្ចំ ភគវា"តិ។ "កោ តំ ឧក្កណ្ឋាបេសី"តិ? "អហំ, ភន្តេ, បិណ្ឌាយ ចរន្តោ ឯកំ ឥត្ថិំ ទិស្វា ឥន្ទ្រិយានិ ភិន្ទិត្វា ឱលោកេសិំ, អថ មេ កិលេសោ ចលិ, តេនម្ហិ ឧក្កណ្ឋិតោ"តិ។ អថ នំ សត្ថា "អនច្ឆរិយមេតំ ភិក្ខុ, យំ ត្វំ ឥន្ទ្រិយានិ ភិន្ទិត្វា វិសភាគារម្មណំ សុភវសេន ឱលោកេន្តោ កិលេសេហិ កម្បិតោ, បុព្ពេ បញ្ចាភិញ្ញា អដ្ឋសមាបត្តិលាភិនោ ឈានពលេន កិលេសេ វិក្ខម្ភេត្វា វិសុទ្ធចិត្តា អាកាសចារិនោ ពោធិសត្តាបិ ឥន្ទ្រិយានិ ភិន្ទិត្វា វិសភាគារម្មណំ ឱលោកយមានា ឈានា បរិហាយិត្វា កិលេសេហិ កម្បិតា មហាទុក្ខំ

ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᨶ ᩉᩥ ᩈᩥᨶᩮᩁᩩᨷ᩠ᨷᩣᨭᨶᨠᩅᩣᨲᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩩᨱ᩠ᨯᨷᨻ᩠ᨻᨲᩴ, ᨾᩉᩣᨩᨾ᩠ᨻᩩᨾ᩠ᨾᩪᩃᨠᩅᩣᨲᩮᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨲᨭᩮ ᨮᩥᨲᨣᨧ᩠ᨨᨠᩴ, ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᩅᩣ ᨷᨶ ᩈᩮᩣᩈᨶᨠᩅᩣᨲᩮᩣ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨲᩊᩣᨠᩴ ᨠᩥᩴ ᩃᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨾᩉᩣᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨲᩣᨿ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩣᩁᨠᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨲᨿᩥ ᨠᩥᩴ ᩃᨩ᩠ᨩᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨿᩈᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨶᩮᩣᨷᩥ ᩋᩣᨿᩈᨠ᩠ᨿᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᩺

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᩈᩥᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩑᨠᩔ ᨾᩉᩣᩅᩥᨽᩅᩔ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩥᨷ᩠ᨷᩣᨶᩥ ᨷᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨾᩮ ᨷᩉᩣᨿ ᩍᩈᩥᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩈᩥᨱᨷᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨧ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨫᩣᨶᩈᩩᨡᩮᨶ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩮ ᩅᩤᩈᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩈᩥ᩺ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᩃᩮᩣᨱᨾ᩠ᨻᩥᩃᩈᩮᩅᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩩᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨠᨲᩈᩁᩦᩁᨷᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨶᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩅᩣᨠᨾᨿᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᨶᨷᩣᩁᩩᨷᨶᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨩᩥᨶᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩴᩈᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨭᩣᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᩁᩥᨠᩣᨩᨾᩣᨴᩣᨿ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨧᩁᨾᩣᨶᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨥᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ᩺ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩔ ᩍᩁᩥᨿᩣᨷᨳᩮᨶ ᨷᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩁᩉᩮ ᩋᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨱᩦᨲᩮᨶ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩮᨶ ᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩣᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᩅᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨿᩣᨧᩥ᩺ ᩈᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨣᩮᩉᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩴ ᩒᩅᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᩈᩮᩣᩊᩈ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩅᩈᩥ᩺

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩩᨷᩥᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩪᨷᩈᨾᩮᨲᩩᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩩᨴᩩᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩥᩴ “ᩋᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᩔ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᩺ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨣᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨶᩅᩮᩃᩣᨿ ᩁᩣᨩᨣᩮᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᩺ ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨾᩩᨴᩩᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ – “ᩋᨩ᩠ᨩ ᩋᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨧᩥᩁᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣᨴᨠᩮᨶ ᨶ᩠ᩉᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᨷᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨾᩉᩣᨲᩃᩮ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩈᨿᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨣᨾᨶᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᨿᨾᩣᨶᩣ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥ᩺ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩮᩃᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨫᩣᨶᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶᩮᩅ ᩁᩣᨩᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᩺ ᨾᩩᨴᩩᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ ᩅᩣᨠᨧᩦᩁᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᩅ “ᩋᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥ, ᨲᩔᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᨭ᩠ᨮᩈᩣᨭᨠᩮᩣ ᨽᩔᩥ᩺ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣᨷᩥ ᩈᩦᩉᨷᨬ᩠ᨩᩁᩮᨶ ᨷᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩥ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨽᩅᩈᩮᨶ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ᩺ ᩋᨳᩔ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᨧᩃᩥ, ᩅᩣᩈᩥᨿᩣ ᨷᩉᨭᨡᩦᩁᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᩺ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅᩔ ᨫᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥ, ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨷᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᩺ ᩈᩮᩣ ᨮᩥᨲᨠᩮᩣᩅ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨠᩥᩃᩮᩈᨠᨾ᩠ᨷᩥᨲᩮᩣ ᨷᩣᩈᩣᨴᩣ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩃᨠᨲ᩠ᨳᩁᨱᩈᨿᨶᩔ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮᨶ ᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᨣ᩠ᨣᩥᨶᩣ ᨯᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩮᩣ ᨶᩥᩁᩣᩉᩣᩁᨲᩣᨿ ᩈᩩᩔᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨴᩥᩅᩈᩣᨶᩥ ᨹᩃᨠᨲ᩠ᨳᩁᨱᩮ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥ᩺

ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩪᨷᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᨷᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᩋᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᩅ “ᩋᨿ᩠ᨿᩴ ᨷᩔᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᨷᨶ᩠ᨶᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩑᨠᩴ ᩋᨹᩣᩈᩩᨠᩴ ᨩᩣᨲᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ”ᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᩈᩮᩣᨵᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨴᩮ ᨷᩁᩥᨾᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩥᩴ, ᩋᨿ᩠ᨿ, ᩋᨹᩣᩈᩩᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᩺ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨾᩮ ᩋᨹᩣᩈᩩᨠᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᨷᨶᨾ᩠ᩉᩥ ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᩺ “ᨠᩉᩴ ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨲᩮ, ᩋᨿ᩠ᨿ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ? “ᨾᩩᨴᩩᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨿ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᩺ “ᩈᩣᨵᩩ ᩋᨿ᩠ᨿ, ᩋᩉᩴ ᨾᩩᨴᩩᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨴᨾ᩠ᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩣᨷᩈᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩥᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᨷᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨷᩈᩔ ᩋᨴᩣᩈᩥ᩺ ᨴᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᨧ ᨾᩩᨴᩩᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨿ ᩈᨬ᩠ᨬᨾᨴᩣᩈᩥ “ᨲᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨻᩃᩮᨶ ᩋᨿ᩠ᨿᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣᨿᨾᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨴᩮᩅ, ᩁᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᩺ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩣ ᩒᨲᩁᩥ᩺

អថ នំ មហាទ្វារេន និក្ខន្តកាលេ “អយ្យ, អយ្យានំ ឯកំ គេហំ លទ្ធុំ វដ្ដតិ, គច្ឆ, រាជានំ គេហំ យាចាហី”តិ អាហ។ តាបសោ គន្ត្វា គេហំ យាចិ។ រាជា មនុស្សានំ វឌ្ឍកិកិច្ចំ សាធយមានំ ឯកំ ឆឌ្ឌិតគេហំ ទាបេសិ។ សោ នេចិ គហេត្វា តត្ថ អគមាសិ, សា បវិសិតុំ ន ឥច្ឆតិ។ “កិំការណា ន បវិសសី”តិ? “អសុចិភាវេន”តិ។ ឥច្ឆាមិ “កិំ ករោមី”តិ។ “បដិជគ្គាហិ ន”ន្តិ វត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ បេសេត្វា “គច្ឆ, កុទ្ទាលំ អាហរ, បច្ឆិំ អាហរា”តិ អាហរាបេត្វា អសុចិញ្ច សង្ការញ្ច ឆឌ្ឌាបេត្វា គោមយំ អាហរាបេត្វា លិម្បាបេត្វា បុនបិ “គច្ឆ, មញ្ចំ អាហរ, បីឋំ អាហរ, អត្ថរណំ អាហរ, ចាដិំ អាហរ, ឃដំ អាហរា”តិ ឯកេកំ អាហរាបេត្វា បុន ឧទកាហរណាទីនំ អត្ថាយ អាណាបេសិ។ សោ ឃដំ អាទាយ ឧទកំ អាហរិត្វា ចាដិំ បូរេត្វា ន្ហានោទកំ សជ្ជេត្វា សយនំ អត្ថរិ។ អថ នំ សយនេ ឯកតោ និសិន្នំ ទាឋិកាយ គហេត្វា “តវ សមណភាវំ ច ព្រាហ្មណភាវំ ច ន ជានាសី”តិ ចាលេត្វា អត្តនោ អភិមុខំ អាកឌ្ឍិ។ សោ តស្មិំ កាលេ សតិំ បដិលភិ, ឯត្តកំ បន កាលំ អញ្ញាណី អហោសិ។ ឯវំ អញ្ញាណករណា កិលេសា នាម។ “កាមច្ឆន្ទនីវរណំ, ភិក្ខវេ, អន្ធករណំ អញ្ញាណករណ”ន្តិអាទិ (សំ. និ. ៥.១១១) តេន វុត្តំ។

សោ សតិំ បដិលភិត្វា ចិន្តេសិ “អហំ ឥមាយ តណ្ហាយ វឌ្ឍមានាយ មម ចតូហិ អបាយេហិ សីសំ ឧក្ខិបិតុំ ន ទស្សតិ, អជ្ជេវ មយា ឥមំ រញ្ញោ និយ្យាទេត្វា ហិមវន្តំ បវិសិតុំ វដ្ដតី”តិ។ សោ តំ អាទាយ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “មហារាជ, តវ ទេវិយា មយ្ហំ អត្ថោ នត្ថិ, កេវលំ មេ ឥមំ និស្សាយ តណ្ហា វឌ្ឍិតា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៩៩។

“ឯកា វុឌ្ឍា បុរេ អាសិ, អលទ្ធា មុទុលក្ខណំ;

យតោ លទ្ធា អជ្ឈាគារំ, វុឌ្ឍា វុឌ្ឍិ និជាយថា”តិ។

តត្រាយំ បិណ្ឌត្ថោ – មហារាជ, មយ្ហំ តវ ទេវិំ មុទុលក្ខណំ អលភិត្វា បុរេ “អហោ វតាហំ ឯតំ លភេយ្យ”ន្តិ ឯកា វុឌ្ឍា អាសិ, ឯកាវ តណ្ហា ឧប្បជ្ជិ។ យតោ បន មេ អយំ អជ្ឈាគារំ និវាសេត្វា គេហសោភា លទ្ធា, អថ មេ សា បុរិមិកា វុឌ្ឍា គេហតណ្ហា ឧបករណតណ្ហា ឧបភោគតណ្ហាតិ ឧបរូបរិ អញ្ញា នានប្បការា វុឌ្ឍិ និជាយថ ជនេសិ ឧប្បាទេសិ។ សា ខោ បន មេ ឯវំ វឌ្ឍមានា វុឌ្ឍា អបាយតោ សីសំ ឧក្ខិបិតុំ ន ទស្សតិ, អលំ មេ ភរិយាយ, គណ្ហាថ តវ ទេវិំ, អហំ បន ហិមវន្តំ គមិស្សាមីតិ តាវទេវ ឥទ្ធិំ ឧប្បាទេត្វា អាកាសេ និសិន្នោ ធម្មំ ទេសេត្វា រញ្ញោ ឱវាទំ ទត្វា អាកាសេនេវ ហិមវន្តំ គន្ត្វា បុន មនុស្សបថំ នាម នាគមាសិ, ព្រហ្មវិហារេ បន ភាវេត្វា អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកេ និព្ពត្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ អរហត្តផលេ បតិដ្ឋហិ។ សត្ថាបិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា

ຊາຕກັ ນເຍາສາເນສີ – “ຕດາ ຣາຊາ ອາຕເຕ຺ຈາ ອເຫາສີ, ຍຖຸລກ຺ລຫາ ຽປຽ຺ລຕລ຺ລາ, ຕ຺ລສີ ປຄ ອຫເຍຕ ອເຫາສີ”ຕ຺ຕິ໌

ຍຖຸລກ຺ລຫຊາຕກຕລ຺ລຄາ ດສ຺ຊາ໌

[໔ສິ] ສິ໌ ຽຕ຺ຊຊາຕກຕລ຺ລຄາ

ຽຕ຺ຊເຊເຕຕ ເຍ ປຸເຕ຺ຕາຕິ ຕ຺ລຕັ ນຕ຺ຕ າ ເຊຕຕເຕ ຕິຫເຣຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕາຕເຣ ຊາຄປຕິຕ຺ຕິ ອາເຣຕ຺ຕ ກເຕສີ໌ ໑ກສ຺ສິຕິຍ຺ຍນຍເຍ ເການລເຣຕ຺ຕ ຕເຍາ

ຊຄາ ອຕ຺ຕາຕເຣສ຺ສິ ອເຕຕິຍຸເລ ກນຕ຺ຕິ໌ ຕສ຺ສິ ນຍເຍ ອເຕ຺ຕາອເຕຕິຍັ ເຕາຣາ ຍຕຸເຍ຺ສ ຕິລຸຍິ຺ຕ຺ວາ ປລາຍິສຸ໌ ຍຕຸສ຺ສາ ເຕ ເຕາເຣ ປຣິເຍສິຕ຺ວາ

ອປສ຺ສຕ຺ຕາ ຕັ ຕາຄັ ອາກຍ຺ ຸ“ຕຸເຍອເຕຕິຍັ ຕິລຸຍິ຺ຕ຺ວາ ຕ຺ລຕາຄິ ກສ຺ສກາ ຕິຍ ເຫາຕາ”ຕິ “ເຕ ເຕາຣາ ຕ຺ລເຍ”ຕິ ຕາຕ຺ຕິ຺ຕ຺ວາ ອາເຄຕ຺ວາ

ເການລເຣຕ຺ຕາ ອຕັສຸ໌ ອເຕກາ ຕ຺ລຕ຺ຕິ ອາກຕ຺ຕາ “ອຕ຺ຊາເຄຕັ ເຍ ເຕຕ, ອຕ຺ຊາເຄຕັ ເຍ ເຕຕາ”ຕິ ປຣິເຕເຕຕ຺ຕິ ປຸຄປຸຄັ ຣາຊຄິເຕນຄັ ປຣິຍາຕິ໌

ຣາຊາ ຕສ຺ສາ ນຕ຺ຕັ ສຸຕ຺ວາ “ກຕ຺ຊຕ, ເຕຕ ຕ຺ລຍິສ຺ສາ ອຕ຺ຊາເຄຕ”ຕ຺ຕິ ອາຫ໌ ຍຕຸສ຺ສາ ນາເຕັ ກເຫຕ຺ວາ ອຕັສຸ໌ ນາ ຕັ ຕິຕ຺ວາ “ຄາຫັ ໑ຕັ ອຕ຺ຊາເຄຕັ

ຍາຕາຍິ , ນາຍິກຕ຺ຊາເຄຕັ ຍາຕາຍີ”ຕິ ອາຫ໌ ຍຕຸສ຺ສາ ກຕ຺ຕາ ຣເຕ຺ຕາ ອາເຣາຕຍິສຸ “ຄ ກິເຣນາ ຕ຺ລຕັ ອຕ຺ຊາເຄຕັ ກເຕຕິ, ນາຍິກຕ຺ຊາເຄຕັ

ກເຕຕີ”ຕິ໌ ອຕ ຄັ ຣາຊາ ປເກ຺ການາເປຕ຺ວາ “ຕ຺ວ ກິຣ ນາຍິກຕ຺ຊາເຄຕັ ຍາຕສີ”ຕິ ປຸຕ຺ຊິ໌ ອາຍ, ເຕຕ, ຕ຺ລຕ຺ຕິຍາ ຫິ ນາຍິເກາ ອຕ຺ຊາເຄຕັ ຄາຍ,

ນາຍິເກ ຫິ ອນຕິ ນຫສ຺ສຍຸລຍິ຺ ນາເຕັ ຄິຕຕ຺ວາ ຕ຺ລຕ຺ຕິ ຄກ຺ກາເຍຕ ຄາຍ໌ ຕ຺ລຍສ຺ສ ປຄຕ຺ວສ຺ສ ນາຄຄຕ຺ວ –

“ຄກ຺ກາ ຄຊີ ອຄຸເຄກາ, ຄກ຺ກິ ຣຕ຺ຊັ ອຣາຊກັ;

ຕ຺ລຕ຺ຕິປິ ຕິຄຕາ ຄກ຺ກາ, ຍສ຺ສາປິ ຕນ ກາຕເຣາ”ຕິ໌ (ຊາ໌ ໑໌໑໑໌໑໔໐) –

ຕ຺ລຕັ ສຸຕ຺ຕ ອາຫຣິຕຕ຺ວາ໌

ຣາຊາ ຕສ຺ສາ ປນເຕ຺ຕາ “ຕ຺ລເຍ ເຕ ຕເຍາ ຊຄາ ເກ ເຫາຕ຺ຕິ”ຕິ ປຸຕ຺ຊິ໌ “໑ເກາ ເຍ, ເຕຕ, ນາຍິເກາ, ໑ເກາ ກາຕາ, ໑ເກາ ປຸເຕ຺ຕາ”ຕິ໌ ຣາຊາ

“ອຫັ ເຕ ຕຸເຕ຺ຊາ, ຕ຺ລເຍສຸ ຕີສຸ ໑ກັ ເຕຍິ, ກຕເຣ ຕ຺ລຕ຺ຊສີ”ຕິ ປຸຕ຺ຊິ໌ ນາ ອາຫ “ອຫັ, ເຕຕ, ຊີຕຍາຄາ ໑ກັ ນາຍິກັ ລກິສ຺ສາຍິ, ປຸຕ຺ຕຍິ

ລກິສ຺ສາຍິເຍຕ, ຍາຕາປິຕຸຄັ ປຄ ເຍ ຍຕຕ຺ຕາ ກາຕາຕ ຖຸລ຺ລເກາ, ກາຕເຣ ເຍ ເຕຫິ, ເຕຕາ”ຕິ໌ ຣາຊາ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ຕເຍາປິ ຕິສ຺ສເຕ຺ຊສີ໌ ໑ຕັ ຕັ

໑ກິກັ ຄິສ຺ສາຍ ເຕ ຕເຍາ ຊຄາ ຖຸກ຺ລເຕາ ຍຸຕ຺ຕາ໌ ຕັ ກາເຣລັ ກິກ຺ລນເຕ຺ຊປິກເຕັ ຊາຕັ໌ ອເຕກຕິຕນັ ກິກ຺ລ ຕຍຸນກາຍັ ນຕ຺ຕິປຕິຕາ “ອາຕຸເນາ,

໑ກັ ຕ຺ລຕ຺ຕິ ຄິສ຺ສາຍ ຕເຍາ ຊຄາ ຖຸກ຺ລເຕາ ຍຸຕ຺ຕາ”ຕິ ຕສ຺ສາ ຄຸຫາກຕາຍ ຄິນີຕິສຸ໌ ນຕ຺ວາ ອາກຕ຺ຕາ “ກາຍ ຄຸຕ຺ວ, ກິກ຺ລເຕ, ໑ຕເຣຫິ ກຕາຍ

ນຕ຺ຕິນິຕ຺ຕາ”ຕິ ປຸຕ຺ຊິຕ຺ວາ “ຕ຺ລຍາຍ ຄາຍາ”ຕິ ຕຸເຕ຺ຕ “ຄ, ກິກ຺ລເຕ, ໑ນາ ຕ຺ລຕ຺ຕິ ຕ຺ລຕາເຄຕ ເຕ ຕເຍາ ຊເຄ ຖຸກ຺ລາ ເຍາເຕຕິ, ປຸເຕ຺ຕປິ

ເຍາເຕນິເຍຕາ”ຕິ ຕຕ຺ວາ ອຕີຕັ ອາຫຣິ໌

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ តយោ ជនា អដវិយន្តេ កសន្តីតិ សព្វំ បុរិមសទិសមេវ។ តទា បន រញ្ញោ “តីសុ ជនេសុ កំ គណ្ហសី”តិ វុត្តេ សា អាហ – “តយោបិ ទាតុំ ន សក្កោថ, ទេវា”តិ? “អាម, ន សក្កោមី”តិ។ “សចេ តយោ ទាតុំ ន សក្កោថ, ភាតរំ មេ ទេថា”តិ។ “បុត្តំ វា សាមិកំ វា គណ្ហាហិ តេ ភាតរា”តិ ច វុត្តេ “ឯតេ នាម ទេវ សុលភា, ភាតា បន ទុល្លភោ”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៦៧.

“ឧច្ឆង្គេ ទេវ មេ បុត្តោ, បថេ ធាវន្តិយា បតិ;

តញ្ច ទេសំ ន បស្សាមិ, យតោ សោទរិយមានយេ”តិ។

តត្ថ ឧច្ឆង្គេ, ទេវ, មេ បុត្តោតិ ទេវ, មយ្ហំ បុត្តោ ឧច្ឆង្គេយេវ។ យថា ហិ អរញ្ញំ បវិសិត្វា ឧច្ឆង្គេ កត្វា សាកំ ឧច្ចិនិត្វា តត្ថ បក្ខិបន្តិយា ឧច្ឆង្គេ សាកំ នាម សុលភំ ហោតិ, ឯវំ ឥត្ថិយា បុត្តោបិ សុលភោ ឧច្ឆង្គេ សាកសទិសោវ។ តេន វុត្តំ “ឧច្ឆង្គេ, ទេវ, មេ បុត្តោ”តិ។ បថេ ធាវន្តិយា បតីតិ មគ្គំ អារុយ្ហ ឯកិកាយ គច្ឆន្តិយាបិ ហិ ឥត្ថិយា បតិ នាម សុលភោ, ទិដ្ឋទិដ្ឋោយេវ ហោតិ។ តេន វុត្តំ “បថេ ធាវន្តិយា បតី”តិ។ តញ្ច ទេសំ ន បស្សាមិ, យតោ សោទរិយមានយេតិ យស្មា បន មេ មាតាបិតរោ នត្ថិ, តស្មា ឥទានិ តំ មាតុកុច្ឆិសង្ខាតំ អញ្ញំ ទេសំ ន បស្សាមិ។ យតោ អហំ សមានេ ឧទរេ ជាតត្តា សោទរិយសង្ខាតំ ភាតរំ អានេយ្យំ, តស្មា ភាតរមេវ មេ ទេថាតិ។

រាជា “សច្ចំ ឯសា វទតី”តិ តុដ្ឋចិត្តោ តយោបិ ជនេ ពន្ធនាគារតោ អានេត្វា អទាសិ, សា តយោបិ តេ គហេត្វា គតា។

សត្ថាបិ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេសា ឥមេ តយោ ជនេ ទុក្ខតោ មោចេសិយេវា”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “អតីតេ ចត្តារោច ឯតរហិ ចត្តារោ, រាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ឧច្ឆង្គជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[៦៨] ៨. សាកេតជាតកវណ្ណនា

យស្មិំ មនោ និវិសតីតិ ឥទំ សត្ថា សាកេតំ និស្សាយ អញ្ជនវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។ ភគវតោ កិរ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតស្ស សាកេតំ បិណ្ឌាយ បវិសនកាលេ ឯកោ សាកេតនគរវាសី មហល្លកព្រាហ្មណោ នគរតោ ពហិ គច្ឆន្តោ អន្តរទ្វារេ

ទសពលំ ទិស្វា បាទេសុ បតិត្វា គោប្ផកេសុ គាឡ្ហំ គហេត្វា “តាត, ននុ នាម បុត្តេហិ ជិណ្ណកាលេ មាតាបិតរោ បដិជគ្គិតព្ពា, កស្មា ឯត្តកំ កាលំ អម្ហាកំ អត្តានំ ន ទស្សេសិ? មយា តាវ ទិដ្ឋោសិ, មាតរំ បន បស្សិតុំ ឯហី”តិ សត្ថារំ គហេត្វា អត្តនោ គេហំ អគមាសិ។ សត្ថា តត្ថ គន្ត្វា និសីទិ បញ្ញត្តេ អាសនេ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន។ ព្រាហ្មណីបិ អាគន្ត្វា សត្ថុ បាទេសុ បតិត្វា “តាត, ឯត្តកំ កាលំ កហំ គតោសិ, ននុ នាម មាតាបិតរោ មហល្លកកាលេ ឧបដ្ឋាតព្ពា”តិ បរិទេវិ។ បុត្តធីតរោបិ “ឯថ, ភាតរំ វន្ទថា”តិ វន្ទាបេសិ។ ឧភោ តុដ្ឋមានសា មហាទានំ អទំសុ។ សត្ថា ភត្តកិច្ចំ និដ្ឋាបេត្វា តេសំ ទ្វិន្នម្បិ ជរាសុត្តំ (សុ។ និ។ ៨១០ អាទយោ) កថេសិ។ សុត្តបរិយោសានេ ឧភោបិ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ។ សត្ថា ឧដ្ឋាយាសនា អញ្ជនវនមេវ អគមាសិ។

ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ សន្និសិន្នា កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ព្រាហ្មណោ ‘តថាគតស្ស បិតា សុទ្ធោទនោ, មាតា មហាមាយា’តិ ជានាតិ, ជានន្តោវ សទ្ធិំ ព្រាហ្មណិយា តថាគតំ ‘អម្ហាកំ បុត្តោ’តិ វទតិ, សត្ថាបិ អធិវាសេតិ។ កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ? សត្ថា តេសំ កថំ សុត្វា “ភិក្ខវេ, ឧភោបិ តេ អត្តនោ បុត្តមេវ ‘បុត្តោ’តិ វទន្តី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

ភិក្ខវេ, អយំ ព្រាហ្មណោ អតីតេ និរន្តរំ បញ្ច ជាតិសតានិ មយ្ហំ បិតា អហោសិ, បញ្ច ជាតិសតានិ ចូឡបិតា, បញ្ច ជាតិសតានិ មហាបិតា។ ឯសាបិ ព្រាហ្មណី និរន្តរមេវ បញ្ច ជាតិសតានិ មាតា អហោសិ, បញ្ច ជាតិសតានិ ចូឡមាតា, បញ្ច ជាតិសតានិ មហាមាតា។ ឯវាហំ ទិយឌ្ឍជាតិសហស្សំ ព្រាហ្មណស្ស ហត្ថេ សំវឌ្ឍោ, ទិយឌ្ឍជាតិសហស្សំ ព្រាហ្មណិយា ហត្ថេ សំវឌ្ឍោតិ តីណិ ជាតិសហស្សានិ កថេត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៩៨។

“យស្មិំ មនោ និវិសតិ, ចិត្តញ្ចាបិ បសីទតិ;

អទិដ្ឋបុព្ពកេ បោសេ, កាមំ តស្មិម្បិ វិស្សសេ”តិ។

តត្ថ យស្មិំ មនោ និវិសតីតិ យស្មិំ បុគ្គលេ ទិដ្ឋមត្តេយេវ ចិត្តំ បតិដ្ឋាតិ។ ចិត្តញ្ចាបិ បសីទតីតិ យស្មិំ ទិដ្ឋមត្តេ ចិត្តំ បសីទតិ, មុទុកំ ហោតិ។ អទិដ្ឋបុព្ពកេ បោសេតិ បកតិយា តស្មិំ អត្តភាវេ អទិដ្ឋបុព្ពេបិ បុគ្គលេ។ កាមំ តស្មិម្បិ វិស្សសេតិ អនុគតបុព្ពសិនេហេន តស្មិម្បិ បុគ្គលេ ឯកំសេន វិស្សសេ, វិស្សាសំ អាបជ្ជតិយេវាតិ អត្ថោ។

ឯវំ សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ព្រាហ្មណោ ច ព្រាហ្មណី ច ឥមេ ឯវ ឧភោ អហេសុំ, បុត្តោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

[໖໙] ໙. ວິສວນ຺ຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຘິຣຕ຺ຖຸ ຕໍ ວິສໍ ວນ຺ຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຘມ຺ມເສນາປຕິໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ເຖຣສ຺ສ ກິຣ ປິຏ຺ຐຂຊ຺ຊກຂາທນກາເລ ມນຸສ຺ສາ ສງ຺ຄສ຺ສ ພຫຸໍ ປິຏ຺ຐຂາທນີຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວິຫາຣໍ ອຄມໍສຸ, ພິກ຺ຂຸສງ຺ຄສ຺ສ ຄຫິຕາວເສສໍ ພຫຸ ອຕິຣິຕ຺ຕໍ ອໂຫສິ. ມນຸສ຺ສາ "ພນ຺ເຕ, ອນ຺ໂຕຄາມຄຕານມ຺ປິ ຄຓ຺ຫຖາ"ຕິ ອາຫໍສຸ. ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ເຖຣສ຺ສ ສທ຺ຘິວິຫາຣິໂກ ທຫໂຣ ອນ຺ໂຕຄາເມ ໂຫຕິ, ຕສ຺ສ ໂກຏ຺ຐາສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ອນາຄຈ຺ຉນ຺ເຕ "ອຕິທິວາ ໂຫຕີ"ຕິ ເຖຣສ຺ສ ອທໍສຸ. ເຖເຣນ ຕສ຺ມິໍ ປຣິພຸຕ຺ເຕ ທຫໂຣ ອຄມາສິ. ອຖ ນໍ ເຖໂຣ "ມຍໍ, ອາວຸໂສ, ຕຸຍ຺ຫໍ ຐປິຕຂາທນີຍໍ ປຣິພຸຎ຺ຊິມ຺ຫາ"ຕິ ອາຫ. ໂສ "ມຘຸຣໍ ນາມ, ພນ຺ເຕ, ກສ຺ສ ອປ຺ປິຍ"ນ຺ຕິ ອາຫ. ມຫາເຖຣສ຺ສ ສໍເວໂຄ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ. ໂສ ອິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ "ປິຏ຺ຐຂາທນີຍໍ ນ ຂາທິສ຺ສາມີ"ຕິ ອທິຏ຺ຐາສິ. ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ກິຣ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖເຣນ ປິຏ຺ຐຂາທນີຍໍ ນາມ ນ ຂາທິຕປຸພ຺ພໍ. ຕສ຺ສ ປິຏ຺ຐຂາທນີຍໍ ອຂາທນກາໂວ ພິກ຺ຂຸສງ຺ເຄ ປາກໂຏ ຊາໂຕ. ພິກ຺ຂູ ຕໍ ກຖໍ ກເຖນ຺ຕາ ຘມ຺ມສພາຍໍ ນິສີທິໍສຸ. ອຖ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ "ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ພິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ພິກ຺ຂເວ, ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ເອກວາຣໍ ຊຫິຕກໍ ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈຊນ຺ໂຕປິ ປຸນ ນ ຄຓ຺ຫາຕິເຍວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ວິສເວຊ຺ຊກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ເວຊ຺ຊກມ຺ເມນ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສິ. ອເຖໂກ ຊນປທມນຸສ຺ໂສ ສປ຺ເປນ ທຏ຺ໂຐ, ຕສ຺ສ ຎາຕກາ ປປຎ຺ຈໍ ອກຕ຺ວາ ຂິປ຺ປໍ ເວຊ຺ຊໍ ອານຍິໍສຸ. ເວຊ຺ໂຊ ອາຫ "ກິໍ ຕາວ ໂອສເຘນ, ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ວິສໍ ຫຣາມິ, ທຏ຺ຐສປ຺ປໍ ອາວາເຫຕ຺ວາ ທຏ຺ຐຏ຺ຐານໂຕ ເຕເນວ ວິສໍ ອາກຑ຺ຒາເປມີ"ຕິ. "ສປ຺ປໍ ອາວາເຫຕ຺ວາ ວິສໍ ອາກຑ຺ຒາເປຫີ"ຕິ. ໂສ ສປ຺ປໍ ອາວາເຫຕ຺ວາ "ຕຍາ ອຍໍ ທຏ຺ໂຐ"ຕິ ອາຫ. "ອາມ, ມຍາ"ຕິ. "ຕຍາ ທຏ຺ຐຏ຺ຐານໂຕ ຕ຺ວເຎ຺ຎວ ມຸເຂນ ວິສໍ ອາກຑ຺ຒາຫີ"ຕິ. "ມຍາ ເອກວາຣໍ ຊຫິຕກໍ ປຸນ ນ ຄຫິຕປຸພ຺ພໍ, ນາຫໍ ມຍາ ຊຫິຕວິສໍ ອາກຑ຺ຒິສ຺ສາມີ"ຕິ. ໂສ ທາຣູນິ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິໍ ກຕ຺ວາ ອາຫ "ສເຈ ອຕ຺ຕໂນ ວິສໍ ນາກຑ຺ຒສິ, ອິມໍ ອຄ຺ຄິໍ ປວິສາ"ຕິ. ສປ຺ໂປ "ອປິ ອຄ຺ຄິໍ ປວິສິສ຺ສາມິ, ເນວ ອຕ຺ຕນາ ເອກວາຣໍ ຊຫິຕວິສໍ ປຈ຺ຈາຫຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໖໙.

"ຘິຣຕ຺ຖຸ ຕໍ ວິສໍ ວນ຺ຕໍ, ຍມຫໍ ຊີວິຕກາຣຓາ;

ວນ຺ຕໍ ປຈ຺ຈາວມິສ຺ສາມິ, ມຕໍ ເມ ຊີວິຕາ ວຣ"ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຘິຣຕ຺ຖູຕິ ຄຣຫຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ. ຕໍ ວິສນ຺ຕິ ຍມຫໍ ຊີວິຕກາຣຓາ ວນ຺ຕໍ ວິສໍ ປຈ຺ຈາວມິສ຺ສາມິ, ຕໍ ວນ຺ຕໍ ວິສໍ ຘິຣຕ຺ຖຸ. ມຕໍ ເມ ຊີວິຕາ ວຣນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ວິສສ຺ສ ອປຈ຺ຈາຫຣຓກາຣຓາ ຍໍ ອຄ຺ຄິໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມຣຓໍ, ຕໍ ມມ ຊີວິຕໂຕ ວຣນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ឯវញ្ច បន វត្វា អគ្គិំ បវិសិតុំ បាយាសិ។ អថ នំ វេជ្ជោ និវារេត្វា តំ បុរិសំ ឱសធេហិ ច មន្តេហិ ច និព្ពិសំ អរោគំ កត្វា តស្ស សីលានិ ទត្វា “ឥតោ បដ្ឋាយ មា កិញ្ចិ វិហេឋេសី”តិ វត្វា វិស្សជ្ជេសិ។

សត្ថាបិ “ន, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ ឯកវារំ ជហិតកំ ជីវិតម្បិ បរិច្ចជន្តោ បុន គណ្ហាតី”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា សប្បោ សារិបុត្តោ អហោសិ, វេជ្ជោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

វិសវន្តជាតកវណ្ណនា នវមា។

[៧០] ១០។ កុទ្ទាលជាតកវណ្ណនា

ន តំ ជិតំ សាធុ ជិតន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ចិត្តហត្ថសារិបុត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សាវត្ថិយំ ឯកោ កុលទារកោ។ អថេកទិវសំ កសិត្វា អាគច្ឆន្តោ វិហារំ បវិសិត្វា ឯកស្ស ថេរស្ស បត្តតោ សិនិទ្ធំ មធុរំ បណីតភោជនំ លភិត្វា ចិន្តេសិ “មយំ រត្តិន្ទិវំ សហត្ថេន នានាកម្មានិ ករោន្តាបិ ឯវរូបំ មធុរាហារំ ន លភាម, មយាបិ សមណេន ភវិតព្ព”ន្តិ។ សោ បព្ពជិត្វា មាសឌ្ឍមាសច្ចយេន អយោនិសោ មនសិករោន្តោ កិលេសវសិកោ ហុត្វា វិព្ភមិត្វា បុន កុច្ឆិនា កិលមន្តោ អាគន្ត្វា បព្ពជិត្វា អភិធម្មំ ឧគ្គណ្ហិ។ ឥមិនាវ ឧបាយេន ឆ វារេ វិព្ភមិត្វា បព្ពជិតោ។ តទា សត្តមេ ភិក្ខុភាវេ សត្តប្បករណធរោ ហុត្វា ពហូ ភិក្ខូ ធម្មំ វាចេន្តោ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។ អថស្ស សហាយកា ភិក្ខូ “កិំ នុ ខោ, អាវុសោ ចិត្តហត្ថ, បុព្ពេ វិយ តេ ឥទានិ កិលេសា ន វឌ្ឍន្តី”តិ បរិហាសំ ករិំសុ។ “អាវុសោ, អភព្ពោ ទានិ អហំ ឥតោ បដ្ឋាយ គិហិភាវាយា”តិ។

ឯវំ តស្មិំ អរហត្តំ បត្តេ ធម្មសភាយំ កថា ឧទបាទិ “អាវុសោ, ឯវរូបស្ស នាម អរហត្តស្ស ឧបនិស្សយេ សតិ អាយស្មា ចិត្តហត្ថសារិបុត្តោ ឆក្ខត្តុំ ឧប្បព្វជិតោ, អហោ មហាទោសោ បុថុជ្ជនភាវោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ភិក្ខវេ, បុថុជ្ជនចិត្តំ នាម លហុកំ ទុន្និគ្គហំ, អារម្មណវសេន គន្ត្វា អល្លីយតិ, ឯកវារំ អល្លីនំ ន សក្កា ហោតិ ខិប្បំ មោចេតុំ, ឯវរូបស្ស ចិត្តស្ស ទមថោ សាធុ។ ទន្តមេវ ហិ តំ សុខំ អាវហតិ។

“ទុន្និគ្គហស្ស លហុនោ, យត្ថកាមនិបាតិនោ;

ចិត្តស្ស ទមថោ សាធុ, ចិត្តំ ទន្តំ សុខាវហំ”។ (ធ។ ប។ ៣៥);

តស្ស បន ទុន្និគ្គហតាយ បុព្ពេ បណ្ឌិតា ឯកំ កុទ្ទាលកំ និស្សាយ តំ ជហិតុំ អសក្កោន្តា លោភវសេន ឆក្ខត្តុំ ឧប្បព្វជិត្វា សត្តមេ

បត្តខិតការេច ឈាតំ ក្លប្បារេឥត្វា តំ លោកំ និក្កហិញ្ញុ”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ បណ្ណិកកុលេ និព្ពត្តិត្វា ចិញ្ញុតំ បាបុណិ, “កុទ្ទាលបណ្ឌិតោ”តិស្ស នាមំ អហោសិ៍ សោ កុទ្ទាលកេន ក្ខមិបរិកម្មំ កត្វា ឥាកពេព្វាច អលាពុកុម្ភណ្ឌឡេលុកាឌីនិ ច ចបិត្វា តានិ ចិក្កិណន្តោ កបណជីចិកំ កប្បេសិ៍ តសិញ្ញស្ស ឡកំ កុទ្ទាលកំ ឥបេត្វា អញ្ញំ ធនំ នាម នត្ថិ៍ សោ ឡកជិចសំ ចិន្តេសិ “កិំ មេ ឃរាវាសេន, និក្ខមិត្វា បព្វជិស្សាមី”តិ៍ អចេកជិចសំ កុទ្ទាលកំ បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ ឥបេត្វា ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា តំ កុទ្ទាលកំ អនុស្សរិត្វា លោកំ ឆិន្ទិតុំ អសក្កោន្តោ កុណ្ឌកុទ្ទាលកំ និស្សាយ ក្លប្បព្វជិ៍ ឡចំ ឌុតិយម្បិ, តតិយម្បីតិ ឈ ចារេ តំ កុទ្ទាលកំ បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ និក្ខិបិត្វា បព្វជិតោ ចេច ក្លប្បព្វជិតោ ច៍

សត្តមេ បន ចារេ ចិន្តេសិ “អហំ ឥមំ កុណ្ឌកុទ្ទាលកំ និស្សាយ បុនប្បុនំ ក្លប្បព្វជិតោ, ឥទានិ នំ មហានឌិយំ បក្ខិបិត្វា បព្វជិស្សាមី”តិ នឌីតីរំ កន្ត្វា “បតស្ស បតិតដ្ឋានំ បស្សិស្សាមិ, បុនាកន្ត្វា ក្លទ្ធរិតុកាមតា ភវេយ្យា”តិ តំ កុទ្ទាលកំ ឥណ្ឌេ កហេត្វា នាកពលេ ឆាមសម្បន្នោ សីសស្ស ក្លបរិភាគេ តិក្ខត្តុំ អាចិញ្ញិត្វា អក្ខិនិ និម្មីលេត្វា នឌីមជ្ឈេ ខិបិត្វា “ជិតំ មេ ជិតំ មេ”តិ តិក្ខត្តុំ សីហនាឥំ នឌិ៍ តស្មិំ ខណេ ពារាណសិរាជា បច្ចន្តំ ចូបសមេត្វា អាកតោ នឌិយា សីសំ ន្ហាយិត្វា សព្វាលង្ការបដិមណ្ឌិតោ ហត្ថិក្ខន្ធេន កច្ឆមានោ តំ ពោធិសត្តស្ស សទ្ទំ សុត្វា “អយំ បុរិសោ ‘ជិតំ មេ ជិតំ មេ’តិ ចឥតិ, កោ នុ ខោ ឡេនេន ជិតោ, បក្កោសថ ន”ន្តិ បក្កោសាបេត្វា “ភោ បុរិស, អហំ តាច ចិជិតសង្កាមោ ឥទានិ ជយំ កហេត្វា អាកច្ឆាមិ, តយា បន កោ ជិតោ”តិ បុច្ឆិ៍ ពោធិសត្តោ “មហារាជ, តយា សង្កាមសតម្បិ សង្កាមសហស្សម្បិ សង្កាមសតសហស្សម្បិ ជិនន្តេន ឌុជ្ជិតមេច កិលេសានំ អជិតត្តា៍ អហំ បន មម អព្ភន្តរេ លោកំ និក្កហន្តោ កិលេសេ ជិនិ”ន្តិ កចេន្តោយេច មហានឌិំ ឲ្យលោកេត្វា អាបោកសិណារម្មណំ ឈានំ និព្ពត្តេត្វា សម្បត្តានុភាចោ អាកាសេ និសីឌិត្វា រញ្ញោ ធម្មំ ឌេសេន្តោ ឥមំ កាថមាហ –

ស៑០៍

“ន តំ ខិតំ សាធុ ខិតំ, ឃំ ខិតំ អចជីឃតិ;

តំ ខោ ខិតំ សាធុ ខិតំ, ឃំ ខិតំ នាចជីឃតី”តិ៍

តត្ថ ន តំ ខិតំ សាធុ ខិតំ, ឃំ ខិតំ អចជីឃតីតិ ឃំ បច្ចាមិត្តេ បរាជិនិត្វា រដ្ឋំ ខិតំ បដិលទ្ធំ បុនបិ តេហិ បច្ចាមិត្តេហិ អចជីឃតិ, តំ ខិតំ សាធុខិតំ នាម ន ហោតិ៍ កស្មា? បុន អចជីឃនតោ៍ អបរោ នយោ – ខិតំ ចុច្ចតិ ជយោ៍ ឃោ បច្ចាមិត្តេហិ សទ្ធិំ ឃុជ្ឈិត្វា អធិកតោ ជយោ បុន តេសុ ខិនន្តេសុ , បរាជយោ ហោតិ, សោ ន សាធុ ន សោភនោ៍ កស្មា? ឃស្មា បុន បរាជយោច ហោតិ៍ តំ ខោ ខិតំ សាធុ ខិតំ, ឃំ ខិតំ នាចជីឃតីតិ ឃំ ខោ បន បច្ចាមិត្តេ និម្មថេត្វា ខិតំ បុន តេហិ នាចជីឃតិ, ឃោ ចា ឡកចារំ លទ្ធោ ជយោ ន បុន បរាជយោ ហោតិ, តំ ខិតំ សាធុ ខិតំ សោភនំ, សោ ជយោ សាធុ សោភនោ នាម ហោតិ៍ កស្មា? បុន នាចជីឃនតោ៍ តស្មា, ត្វំ

ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩈᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩉᩔᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨲᩈᩉᩔᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩈᩦᩈᩴ ᨩᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᨿᩮᩣᨵᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ? ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᩋᨩᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᩑᨠᩅᩣᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨩᩥᨶᩣᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩈᩦᩈᨿᩮᩣᨵᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨠᩮᩣᩅ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩃᩦᩃᩣᨿ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᨿᩮᩣᨵᨽᩣᩅᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ –

“ᨿᩮᩣ ᩈᩉᩔᩴ ᩈᩉᩔᩮᨶ, ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩮ ᨾᩣᨶᩩᩈᩮ ᨩᩥᨶᩮ;

ᩑᨠᨬ᩠ᨧ ᨩᩮᨿ᩠ᨿᨾᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᩈ ᩅᩮ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᨩᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪑᪐᪓) –

ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᩣᨵᨠᩴ᪨

ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨸᩉᩦᨶᩣ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨾᩥ᪨ ᩁᩣᨩᨻᩃᩔᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨸᩉᩦᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᨳᩣ”ᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᩈᩥᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ, ᨻᩃᨠᩣᨿᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨣᩉᨸᨲᩥᨠᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᩮᨱᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᨠᩣᨿᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ᪨ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣᨸᩥ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩥᩁ ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨻᩃᨠᩣᨿᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨾᨿᩴ ᩍᨵ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩣᨿ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩣ ᩈᨠᩃᨶᨣᩁᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩣ ᨸᩁᩥᩈᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩤᨿ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨴᩮᩅᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᩈᨶᩴ ᩏᨱ᩠ᩉᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ “ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨽᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᩉᩣᩈᨾᩣᨣᨾᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩥᩔᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩣᨲ, ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨽᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ , ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩮ ᨽᩪᨾᩥᨽᩣᨣᩮ ᨴᩦᨥᨲᩮᩣ ᨲᩥᩴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩋᩔᨾᨸᨴᩴ ᨾᩣᨸᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᨭᩥᩔᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᨸᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨸᩣᩃᨩᩣᨲᨠᩮ ᩋᩣᩅᩥ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩍᨴᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᨬ᩠ᨧ ᩑᨠᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨾᩮᩅ᪨ ᩅᩥᩔᨠᨾ᩠ᨾᩮᩣᨸᩥ ᩋᩔᨾᨸᨴᩮ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩣ ᨾᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᩔᨴ᩠ᨴᩮ ᨾᩥᨣᩮ ᨧ ᩈᨠᩩᨱᩮ ᨧ ᩋᨾᨶᩩᩔᩮ ᨧ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨴᩥᩈᩣᨽᩣᨣᩮᨶ ᩑᨠᨸᨴᩥᨠᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨾᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᩅ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩈᩴ ᩋᩣᨴᩤᨿ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᨴᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩋᩔᨾᨸᨴᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨾᩣᨸᩥᨲᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨸᩁᩥᩈᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩔᨾᨸᨴᩴ ᨽᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩁᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᨨᨯ᩠ᨯᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩥᩴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩴ ᩋᩔᨾᨸᨴᩴ ᨸᩪᩁᩥ᪨ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᨠᩈᩥᨱᩮᩈᩩᨸᩥ ᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨽᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩃᩣᨽᩥᨶᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨽᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᨸᩁᩣᨿᨱᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨿᩮ ᨸᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᨲᩮ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᨸᩁᩣᨿᨱᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩑᩅᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᩋᩃᩦᨶᩴ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᩮᩣᨧᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩃᩮᩣᨽᩣᨴᨿᩮᩣ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨩᩉᩣ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ

អញ្ញាណេ ករោន្តី”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កេចិ សោតាបន្នា អហេសុំ, កេចិ សកទាគាមិនោ, កេចិ អនាគាមិនោ, កេចិ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ សត្ថាបិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, បរិសា ពុទ្ធបរិសា, កុទ្ទាលបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កុទ្ទាលជាតកវណ្ណនា ទសមា។

ឥត្ថិវគ្គោ សត្តមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

អសាតមន្តណ្ឌភូតំ , តក្កបណ្ឌិ ទុរាជានំ;

អនភិរតិ មុទុលក្ខណំ, ឧច្ឆង្គបិ ច សាកេតំ;

វិសវន្តំ កុទ្ទាលកន្តិ។

៨។ វរុណវគ្គោ

[៧១] ១។ វរុណជាតកវណ្ណនា

យោ បុព្វេ ករណីយានីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កុដុម្ពិកបុត្តតិស្សត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិំ កិរ ទិវសេ សាវត្ថិវាសិនោ អញ្ញមញ្ញសហាយកា តិំសមត្តា កុលបុត្តា គន្ធបុប្ផវត្ថាទីនិ គហេត្វា “សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុណិស្សាមា”តិ មហាជនបរិវុតា ជេតវនំ គន្ត្វា នាគមាឡកសាលមាឡកាទីសុ ថោកំ និសីទិត្វា សាយន្ហសមយេ សត្ថរិ សុរភិគន្ធវាសិតាយ គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា ធម្មសភំ គន្ត្វា អលង្កតពុទ្ធាសនេ និសិន្នេ សបរិវារា ធម្មសភំ គន្ត្វា សត្ថារំ គន្ធបុប្ផេហិ បូជេត្វា ចក្កង្កិតតលេសុ ផុល្លបទុមសស្សិរិកេសុ បាទេសុ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នា ធម្មំ សុណិំសុ។

អថ នេសំ ឯតទហោសិ “យថា យថា ខោ មយំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាម, បព្វជេយ្យាមា”តិ។ តេ តថាគតស្ស ធម្មសភាតោ និក្ខន្តកាលេ តថាគតំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា បព្វជ្ជំ យាចិំសុ, សត្ថា តេសំ បព្វជ្ជំ អទាសិ។ តេ អាចរិយុបជ្ឈាយេ អារាធេត្វា ឧបសម្បទំ លភិត្វា បញ្ច វស្សានិ អាចរិយុបជ្ឈាយានំ សន្តិកេ វសិត្វា ទ្វេ មាតិកា បគុណំ កត្វា កប្បិយាកប្បិយំ ញត្វា តិស្សោ អនុមោទនា

อุคฺคหิตฺวา จีวรานิ สิพฺเพตฺวา รชิตฺวา “สมณธมฺมํ กริสฺสามา”ติ อาจริยุปชฺฌาเย อาปุจฺฉิตฺวา สตฺถารํ อุปสงฺกมิตฺวา วนฺทิตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิตฺวา “มยํ, ภนฺเต, ภเวสุ อุกฺกณฺฐิตา ชาติชราพฺยาธิมรณภยภีตา, เตสํ โน สํสารปริโมจนตฺถาย กมฺมฏฺฐานํ เทถา”ติ ยาจึสุ. สตฺถา เตสํ อฏฺฐตึสาย กมฺมฏฺฐาเนสุ สปฺปายํ วิจินิตฺวา กมฺมฏฺฐานํ กเถสิ. เต สตฺถุ สนฺติเก กมฺมฏฺฐานํ คเหตฺวา สตฺถารํ วนฺทิตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปริเวณํ คนฺตฺวา อาจริยุปชฺฌาเย โอโลเกตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย “สมณธมฺมํ กริสฺสามา”ติ นิกฺขมึสุ.

อถ เตสํ อญฺญตโร เอโก ภิกฺขุ นาเมน กุฏุมฺพิกปุตฺตติสฺสตฺเถโร นาม กุสีโต หีนวีริโย รสคิทฺโธ. โส เอวํ จินฺเตสิ “อหํ เนว อรญฺเญ วสิตุํ, น ปธานํ ปทหิตุํ, น ภิกฺขาจริยาย ยาเปตุํ สกฺขิสฺสามิ, โก เม คมเนน อตฺโถ, นิวตฺติสฺสามี”ติ. โส วีริยํ โอสฺสชิตฺวา เต ภิกฺขู อนุคนฺตฺวา นิวตฺติ. เตปิ โข ภิกฺขู โกสเลสุ จาริกํ จรมานา อญฺญตรํ ปจฺจนฺตคามํ ปตฺวา ตํ อุปนิสฺสาย เอกสฺมึ อรญฺญายตเน วสฺสํ อุปคนฺตฺวา อนฺโตเตมาสํ อปฺปมตฺตา ฆเฏนฺตา วายมนฺตา วิปสฺสนาคพฺภํ คาหาเปตฺวา ปถวึ อุนฺนาทยมานา อรหตฺตํ ปตฺวา วุตฺถวสฺสา ปวาเรตฺวา “ปฏิลทฺธคุณํ สตฺถุ อาโรเจสฺสามา”ติ ตโต นิกฺขมิตฺวา อนุปุพฺเพน เชตวนํ ปตฺวา ปตฺตจีวรํ ปฏิสาเมตฺวา อาจริยุปชฺฌาเย ทิสฺวา ตถาคตํ ทฏฺฐุกามา หุตฺวา สตฺถุ สนฺติกํ คนฺตฺวา วนฺทิตฺวา นิสีทึสุ. สตฺถา เตหิ สทฺธึ มธุรปฏิสนฺถารํ อกาสิ. เต กตปฏิสนฺถารา อตฺตนา ปฏิลทฺธคุณํ ตถาคตสฺส อาโรเจสุํ, สตฺถา เต ภิกฺขู ปสํสิ. กุฏุมฺพิกปุตฺตติสฺสตฺเถโร สตฺถารํ เตสํ คุณกถํ กเถนฺตํ ทิสฺวา สยมฺปิ สมณธมฺมํ กาตุกาโม ชาโต. เตปิ โข ภิกฺขู “มยํ, ภนฺเต, ตเมว อรญฺญาวาสํ คนฺตฺวา วสิสฺสามา”ติ สตฺถารํ อาปุจฺฉึสุ. สตฺถา “สาธู”ติ อนุชานิ. เต สตฺถารํ วนฺทิตฺวา ปริเวณํ อคมํสุ.

อถ โส กุฏุมฺพิกปุตฺตติสฺสตฺเถโร รตฺติภาคสมนนฺตเร อจฺจารทฺธวีริโย หุตฺวา อติเวลํ สมณธมฺมํ กโรนฺโต มชฺฌิมยามสมนนฺตเร อาลมฺพนผลกํ นิสฺสาย ฐิตโกว นิทฺทายนฺโต ปริวตฺติตฺวา ปติ, อูรุฏฺฐิกํ ภิชฺชิ, เวทนา มหนฺตา ชาตา. เตสํ ภิกฺขูนํ ตํ ปฏิชคฺคนฺตานํ คมนํ น สมฺปชฺชิ. อถ เต อุปฏฺฐานเวลายํ อาคเต สตฺถา ปุจฺฉิ “นนุ ตุมฺเห ภิกฺขเว, ‘สฺเว คมิสฺสามา’ติ หิยฺโย อาปุจฺฉิตฺถา”ติ? “อาม, ภนฺเต, อปิจ โข ปน อมฺหากํ สหายโก กุฏุมฺพิกปุตฺตติสฺสตฺเถโร อกาเล อติเวลํ สมณธมฺมํ กโรนฺโต นิทฺทาภิภูโต ปริวตฺติตฺวา ปติโต, อูรุฏฺฐิสฺส ภินฺนํ, ตํ นิสฺสาย อมฺหากํ คมนํ น สมฺปชฺชี”ติ. สตฺถา “น, ภิกฺขเว, อิทาเนเวส อตฺตโน หีนวีริยภาเวน อกาเล อติเวลํ วีริยํ กโรนฺโต ตุมฺหากํ คมนนฺตรายํ กโรติ, ปุพฺเพเปส ตุมฺหากํ คมนนฺตรายํ อกาสิเยวา”ติ วตฺวา เตหิ ยาจิโต อตีตํ อาหริ.

อตีเต คนฺธารรฏฺเฐ ตกฺกสิลายํ โพธิสตฺโต ทิสาปาโมกฺโข อาจริโย หุตฺวา ปญฺจ มาณวสตานิ สิปฺปํ วาเจสิ. อถสฺส เต มาณวา เอกทิวสํ ทารูนํ อตฺถาย อรญฺญํ คนฺตฺวา ทารูนิ อุทฺธรึสุ. เตสํ อนฺตเร เอโก กุสีตมาณโว มหนฺตํ วรณรุกฺขํ ทิสฺวา “สุกฺขรุกฺโข เอโส”ติ สญฺญาย “มุหุตฺตํ ตาว นิปชฺชิตฺวา ปจฺฉา รุกฺขํ อภิรุหิตฺวา ทารูนิ ปาเตตฺวา อาทาย คมิสฺสามี”ติ อุตฺตริสาฏกํ ปตฺถริตฺวา นิปชฺชิตฺวา กากจฺฉมาโน นิทฺทํ โอกฺกมิ. อิตเร มาณวา ทารุกลาเป พนฺธิตฺวา อาทาย คจฺฉนฺตา ตํ ปิฏฺฐิยํ ปาเทน ปหริตฺวา ปโพเธตฺวา อคมํสุ. กุสีตมาณโว อุฏฺฐาย อกฺขีนิ ปุญฺฉิตฺวา ปุญฺฉิตฺวา อวิคตนิทฺโทว วรณรุกฺขํ อภิรุหิตฺวา สาขํ คเหตฺวา อตฺตโน อภิมุขํ อากฑฺฒิตฺวา ภญฺชนฺโต ภิชฺชิตฺวา อุคฺคตโกฏิยา อกฺขึ ภินฺทิตฺวา เอเกน หตฺเถน ตํ ปิธาย เอเกน หตฺเถน อลฺลทารูนิ ภญฺชิตฺวา

រុក្ខតោ ឱរុយ្ហទារុកលាបំ ពន្ធិត្វា ឧក្ខិបិត្វា វេគេន គន្ត្វា តេហិ បាតិតានំ ទារូនំ ឧបរិ បាតេសិ។

តំ ទិវសញ្ច ជនបទគាមកេ ឯកំ កុលំ “ស្វេ ព្រាហ្មណវាចកំ ករិស្សាមា”តិ អាចរិយំ និមន្តេសិ។ អាចរិយោ មាណវកេ អាហ “តាតា, ស្វេ ឯកំ គាមកំ គន្តព្ពំ, តុម្ហេ និរាហារា ន សក្ខិស្សថ គន្តុំ, បាតោវ យាគុំ បចាបេត្វា តត្ថ គន្ត្វា អត្តនា លទ្ធកោដ្ឋាសញ្ច អម្ហាកំ បត្តកោដ្ឋាសញ្ច សព្ពមាទាយ អាគច្ឆថា”តិ។ តេ បាតោវ យាគុបចនត្ថាយ ទាសិំ ឧដ្ឋាបេត្វា “ខិប្បំ នោ យាគុំ បចាហី”តិ អាហំសុ។ សា ទារូនិ គណ្ហន្តី ឧបរិ ឋិតានិ អល្លវរុណទារូនិ គហេត្វា បុនប្បុនំ មុខវាតំ ទទមានាបិ អគ្គិំ ឧជ្ជាលេតុំ អសក្កោន្តី សូរិយំ ឧដ្ឋាបេសិ។ មាណវកា “អតិទិវា ជាតោ, ឥទានិ ន សក្កា គន្តុ”ន្តិ អាចរិយស្ស សន្តិកំ អគមិំសុ។ អាចរិយោ “កិំ, តាតា, ន គតត្ថា”តិ? “អាម, អាចរិយ ន គតម្ហា”តិ។ “កិំការណា”តិ? “អសុកោ នាម កុសីតមាណវោ អម្ហេហិ សទ្ធិំ ទារូនមត្ថាយ អរញ្ញំ គន្ត្វា វរុណរុក្ខមូលេ និទ្ទាយិត្វា បច្ឆា វេគេន រុក្ខ អារុយ្ហអក្ខិ ភិន្ទាបេត្វា អល្លវរុណទារូនិ អាហរិត្វា អម្ហេហិ អានីតទារូនំ ឧបរិ បក្ខិបិ។ យាគុបាចិកា តានិ សុក្ខទារុសញ្ញាយ គហេត្វា យាវ សូរិយុគ្គមនា ឧជ្ជាលេតុំ នាសក្ខិ។ ឥមិនា នោ ការណេន គមនន្តរាយោ ជាតោ”តិ។ អាចរិយោ មាណវេន កតកម្មំ សុត្វា “អន្ធពាលានំ កម្មំ និស្សាយ ឯវរូបា បរិហានិ ហោតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថំ សមុដ្ឋាបេសិ –

៧១។

“យោ បុព្ពេ ករណីយានិ, បច្ឆា សោ កាតុមិច្ឆតិ;

វរុណកដ្ឋភញ្ជោវ, ស បច្ឆា អនុតប្បតី”តិ។

តត្ថ ស បច្ឆា អនុតប្បតីតិ យោ កោចិ បុគ្គលោ “ឥទំ បុព្ពេ កត្តព្ពំ, ឥទំ បច្ឆា”តិ អវិចារេត្វា បុព្ពេ កត្តព្ពានិ បច្ឆា ករោតិ, អយំ វរុណកដ្ឋភញ្ជោ អម្ហាកំ មាណវកោ វិយ សោ ពាលបុគ្គលោ បច្ឆា អនុតប្បតិ សោចតិ បរិទេវតីតិ អត្ថោ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ អន្តេវាសិកានំ ឥមំ ការណំ កថេត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ ករិត្វា ជីវិតបរិយោសានេ យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវេស តុម្ហាកំ អន្តរាយំ ករោតិ, បុព្ពេបិ អកាសិយេវា”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា អក្ខិភេទំ បត្តោ មាណវោ ឩរុភេទំ បត្តភិក្ខុ អហោសិ, សេសមាណវា ពុទ្ធបរិសា, អាចរិយព្រាហ្មណោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

វរុណជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៧២] ២។ សីលវនាគរាជជាតកវណ្ណនា

អកតញ្ញុស្ស បោសស្សាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ ធម្មសភាយញ្ហិ ភិក្ខូ “អាវុសោ, ទេវទត្តោ អកតញ្ញូ តថាគតស្ស គុណេ ន ជានាតី”តិ កថេន្តា និសីទិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ទេវទត្តោ អកតញ្ញូ, បុព្ពេបិ អកតញ្ញូយេវ, ន កទាចិ មយ្ហំ គុណំ ជានាតី”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តប្បទេសេ ហត្ថិយោនិយំ និព្វត្តិ។ សោ មាតុកុច្ឆិតោ និក្ខន្តោ សព្ពសេតោ អហោសិ រជតបុញ្ជសន្និភោ, អក្ខីនិ បនស្ស មណិគុឡសទិសានិ, បញ្ញាយមានានិ បញ្ច បសាទានិ អហេសុំ, មុខំ រត្តកម្ពលសទិសំ, សោណ្ឌា រត្តសុវណ្ណពិន្ទុបដិមណ្ឌិតំ រជតទាមំ វិយ, ចត្តារោ បាទា លាខារសបរិកម្មកតា វិយ។ ឯវមស្ស ទសហិ បារមីហិ អលង្កតោ រូបសោភគ្គប្បត្តោ អត្តភាវោ អហោសិ។ អថ នំ វិញ្ញុតំ បត្តំ សកលហិមវន្តេ វារណា សន្និបតិត្វា ឧបដ្ឋហន្តា វិចរិំសុ។ ឯវំ សោ អសីតិសហស្សវារណបរិវារោ ហិមវន្តប្បទេសេ វសមានោ អបរភាគេ គណេ ទោសំ ទិស្វា គណម្ហា កាយវិវេកាយ ឯកកោវ អរញ្ញេ វាសំ កប្បេសិ។ សីលវន្តតាយ ច បនស្ស “សីលវនាគរាជា” ត្វេវ នាមំ អហោសិ។

អថេកោ ពារាណសិវាសិកោ វនចរកោ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា អត្តនោ អាជីវកភណ្ឌំ គវេសមានោ ទិសា វវត្ថាបេតុំ អសក្កោន្តោ មគ្គមូឡ្ហោ ហុត្វា មរណភយភីតោ ពាហា បគ្គយ្ហ បរិទេវមានោ វិចរតិ។ ពោធិសត្តោ តស្ស តំ ពលវបរិទេវិតំ សុត្វា “ឥមំ បុរិសំ ទុក្ខា មោចេស្សាមី”តិ ការុញ្ញេន ចោទិតោ តស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ សោ តំ ទិស្វាវ ភីតោ បលាយិ។ ពោធិសត្តោ តំ បលាយន្តំ ទិស្វា តត្ថេវ អដ្ឋាសិ។ សោ បុរិសោ ពោធិសត្តំ ឋិតំ ទិស្វា អដ្ឋាសិ ។ ពោធិសត្តោ បុន អគមាសិ, សោ បុន បលាយិត្វា តស្ស ឋិតកាលេ ឋត្វា ចិន្តេសិ “អយំ វារណោ មម បលាយនកាលេ តិដ្ឋតិ, ឋិតកាលេ អាគច្ឆតិ, នាយំ មយ្ហំអនត្ថការកោ, ឥមម្ហា បន មំ ទុក្ខា មោចេតុកាមោ ភវិស្សតី”តិ សូរោ ហុត្វា អដ្ឋាសិ។ ពោធិសត្តោ តំ ឧបសង្កមិត្វា “កស្មា ភោ ត្វំ បុរិស, បរិទេវមានោ វិចរសី”តិ បុច្ឆិ។ “សាមិ, ទិសា វវត្ថាបេតុំ អសក្កោន្តោ មគ្គមូឡ្ហោ ហុត្វា មរណភយេនា”តិ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ នេត្វា កតិបាហំ ផលាផលេហិ សន្តប្បេត្វា “ភោ, បុរិស, មា ភាយិ, អហំ តំ មនុស្សបថំ នេស្សាមី”តិ អត្តនោ បិដ្ឋេ និសីទាបេត្វា មនុស្សបថំ បាយាសិ។

អថ ខោ សោ មិត្តទុព្ភី បុរិសោ “សចេ កោចិ បុច្ឆិស្សតិ, អាចិក្ខិតព្ពំ ភវិស្សតី”តិ ពោធិសត្តស្ស បិដ្ឋេ និសិន្នោយេវ រុក្ខនិមិត្តំ បព្ពតនិមិត្តំ ឧបធារេន្តោវ គច្ឆតិ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ អរញ្ញា នីហរិត្វា ពារាណសិគាមិមហាមគ្គេ ឋបេត្វា “ភោ បុរិស, ឥមិនា មគ្គេន គច្ឆ, មយ្ហំ បន វសនដ្ឋានំ បុច្ឆិតោបិ អបុច្ឆិតោបិ មា កស្សចិ អាចិក្ខី”តិ តំ ឧយ្យោជេត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានមេវ អគមាសិ។ អថ សោ បុរិសោ ពារាណសិំ គន្ត្វា អនុវិចរន្តោ ទន្តការវីថិំ បត្វា ទន្តការេ ទន្តវិកតិយោ កុរុមានេ ទិស្វា “កិំ បន ភោ, ជីវទន្តម្បិ លភិត្វា គណ្ហេយ្យាថា”តិ? “ភោ, កិំ វទេសិ, ជីវទន្តោ នាម មតហត្ថិទន្តតោ មហគ្ឃតរោ”តិ។ “តេន ហិ អហំ វោ ជីវទន្តំ អាហរិស្សាមី”តិ បាថេយ្យំ គហេត្វា ខរកកចំ អាទាយ ពោធិសត្តស្ស វសនដ្ឋានំ អគមាសិ។

ពោធិសត្តោ តំ ទិស្វា “កិមត្ថំ អាគតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “អហំ, សាមិ, ទុគ្គតោ កបណោ ជីវិតុំ អសក្កោន្តោ តុម្ហេ ទន្តខណ្ឌំ យាចិត្វា សចេ ទស្សថ, តំ អាទាយ គន្ត្វា វិក្កិណិត្វា តេន មូលេន ជីវិស្សាមី”តិ អាគតោតិ។ “ហោតុ ភោ, ទន្តំ តេ ទស្សាមិ, សចេ ទន្តកប្បនត្ថាយ ខកចំ អត្ថី”តិ។ “ខកចំ គហេត្វា អាគតោម្ហិ សាមី”តិ។ “តេន ហិ ទន្តេ ខកចេន កន្តិត្វា អាទាយ គច្ឆា”តិ ពោធិសត្តោ បាទេ សម្មិញ្ជិត្វា គោនិសិន្នកំ និសីទិ។ សោ ទ្វេបិ អគ្គទន្តេ ឆិន្ទិ។ ពោធិសត្តោ តេ ទន្តេ សោណ្ឌាយ គហេត្វា “ភោ បុរិស, នាហំ ‘ឥមេ ទន្តា មយ្ហំ អប្បិយា អមនាបា’តិ ទម្មិ, ឥតោ បន មេ ទន្តេហិ សតគុណេន សហស្សគុណេន សតសហស្សគុណេន សព្វធម្មប្បដិវេធនសមត្ថា សព្វញ្ញុតញ្ញាណទន្តាវ បិយតរា, តស្ស មេ ឥទំ ទន្តទានំ សព្វញ្ញុតញ្ញាណបដិវិជ្ឈនត្ថាយ ហោតូ”តិ សព្វញ្ញុតញ្ញាណស្ស អារាធនំ កត្វា ទន្តយុគលំ អទាសិ។

សោ តំ អាទាយ គន្ត្វា វិក្កិណិត្វា តស្មិំ មូលេ ខីណេ បុន ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “សាមិ, តុម្ហាកំ ទន្តេ វិក្កិណិត្វា លទ្ធមូលំ មយ្ហំ ឥណសោធនមត្តមេវ ជាតំ, អវសេសទន្តេ ទេថា”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា បុរិមនយេនេវ កប្បាបេត្វា អវសេសទន្តេ អទាសិ។ សោ តេបិ វិក្កិណិត្វា បុន អាគន្ត្វា “សាមិ, ជីវិតុំ ន សក្កោមិ, មូលទាឋា មេ ទេថា”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា បុរិមនយេនេវ និសីទិ។ សោ បាបបុរិសោ មហាសត្តស្ស រជតទាមសទិសំ សោណ្ឌំ មទ្ទមានោ កេលាសកូដសទិសំ កុម្ភំ អភិរុហិត្វា ឧភោ ទន្តកោដិយោ បណ្ហិយា បហរន្តោ មំសំ វិយូហិត្វា កុម្ភំ អារុយ្ហ ខរកកចេន មូលទាឋា កន្តិត្វា បក្កាមិ។ ពោធិសត្តស្ស ទស្សនូបចារំ វិជហន្តស្សេវ បន តស្មិំ បាបបុរិសេ ចតុនហុតាធិកទ្វិយោជនសតសហស្សពហលា ឃនបថវី សិនេរុយុគន្ធរាទយោ មហាភារេ ទុគ្គន្ធជេគុច្ឆានិ គូថមុត្តាទីនិ ច ធារេតុំ សមត្ថាបិ តស្ស អគុណរាសិំ ធារេតុំ អសក្កោន្តី វិយ ភិជ្ជិត្វា វិវរំ អទាសិ។ តាវទេវ អវីចិមហានិរយតោ អគ្គិជាលា និក្ខមិត្វា តំ មិត្តទុព្ភិបុរិសំ កុលសន្តកេន កម្ពលេន បារុបន្តី វិយ បរិក្ខិបិត្វា គណ្ហិ។

ឯវំ តស្មិំ បាបបុគ្គលស្ស បថវឹ បវិដ្ឋកាលេ តស្មិំ វនសណ្ឌេ អធិវត្ថា រុក្ខទេវតា “អកតញ្ញូ មិត្តទុព្ភី បុគ្គលោ ចក្កវត្តិរជ្ជេ ទត្វាបិ តោសេតុំ ន សក្កា”តិ វនំ ឧន្នាទេត្វា ធម្មំ ទេសយមានា ឥមំ គាថមាហ –

៧២។

“អកតញ្ញុស្ស បោសស្ស, និច្ចំ វិវរទស្សិនោ;

សព្វំ ចេ បថវឹ ទជ្ជា, នេវ នំ អភិរាធយេ”តិ។

តត្ថ អកតញ្ញុស្សាតិ អត្តនោ កតគុណំ អជានន្តស្ស។ បោសស្សាតិ បុរិសស្ស។ វិវរទស្សិនោតិ ឆិទ្ទមេវ ឱកាសមេវ ឱលោកេន្តស្ស។ សព្វំ ចេ បថវឹ ទជ្ជាតិ សចេបិ តាទិសស្ស បុគ្គលស្ស សកលំ ចក្កវត្តិរជ្ជំ, ឥមំ វា បន មហាបថវឹ បរិវត្តេត្វា បថវោជំ ទទេយ្យ។ នេវ នំ

ᩋᨽᩥᩁᩣᨵᨿᩮᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨠᨲᨣᩩᨱᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᨠᩴ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᩁᩥᨲᩮᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨸᩈᩣᨴᩮᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩅᨶᩴ ᩏᨶ᩠ᨶᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅᨲᩣᨿᩩᨠᩴ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨠᨲᨬ᩠ᨬᩪ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩋᨠᨲᨬ᩠ᨬᩪᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ “ᨲᨴᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨴᩩᨻ᩠ᨽᩦ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᨲᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩦᩃᩅᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩦᩃᩅᨶᩣᨣᩁᩣᨩᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣ᪨

[᪗᪓] ᪓᪨ ᩈᨧ᩠ᨧᨦ᩠ᨠᩥᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁᩮᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩪᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨵᩣᨿ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᨶᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᨲᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨣᩩᨱᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩅᨵᩣᨿᩮᩅ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨣᩩᨱᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᨵᩣᨿ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᨲᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨲᩔ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨠᨠ᩠ᨡᩊᩮᩣ ᨹᩁᩩᩈᩮᩣ ᨸᩉᨭᩣᩈᩦᩅᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ, ᩋᨶᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶ ᨠᨳᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨩᨶᩔ ᨧ ᨻᩉᩥᨩᨶᩔ ᨧ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨲᩥᨲᩁᨩᩴ ᩅᩥᨿ, ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᨣᨲᨸᩥᩈᩣᨧᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩋᨾᨶᩣᨸᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩏᨻ᩠ᨻᩮᨩᨶᩦᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨶᨴᩦᨠᩦᩊᩴ ᨠᩦᩊᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨶ ᨶᨴᩦᨲᩦᩁᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨾᩉᩣᨾᩮᨥᩮᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥ, ᨴᩥᩈᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩣ ᨩᩣᨲᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨴᩣᩈᨸᩮᩔᨩᨶᩴ ᩋᩣᩉ “ᩑᨳ ᨽᨱᩮ, ᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨴᩦᨾᨩ᩠ᨫᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ᩠ᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨶᩮᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ, ᩍᨾᩴ ᨸᩣᨸᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᩑᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨾᩣᩁᩮᨾᩣ”ᨲᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨲ᩠ᨳ ᨣᨧ᩠ᨨ ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᨱᩦ”ᨲᩥ ᩏᨴᨠᩮ ᨶᩴ ᩒᨸᩥᩃᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩦᩁᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ “ᨠᩉᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ ᨾᨿᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᨸᩔᩣᨾ, ᨾᩮᨥᩴ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩮ ᨶᩥᨾᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᨠᩉᩴ ᨾᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾ ᨴᩮᩅ, ᨾᩮᨥᩮ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ “ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᨾ᩠ᩉᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩅᩥᩅᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᨴᩦᨲᩦᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᩥᨶᨳᩣ”ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨧᩥᨶᩣᨸᩮᩈᩥ, ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᨶᩣᨴ᩠ᨴᩈ᪨

ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨡᩮᩣ ᨾᩮᨥᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩮ ᨴᩮᩅᩮ ᩅᩔᨶ᩠ᨲᩮ ᨶᨴᩥᨿᩣ ᩅᩩᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨴᩣᩁᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩁᨱᨽᨿᨲᨩ᩠ᨩᩥᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᨠᩣᩃᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩅᩣᩈᩦ ᩑᨠᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨶᨴᩦᨲᩦᩁᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᨠᩮᩣᨭᩥᨵᨶᩴ ᨶᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨶᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨵᨶᨸᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩈᨸ᩠ᨸᩮᩣ

ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨸᩁᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨸᨴᩮᩈᩮ ᨲᩥᩴᩈ ᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨶᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩏᨶ᩠ᨴᩪᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩏᨴᨠᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩏᨴᨠᩔ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶᩮᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩮᨶ ᩋᨽᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᨴᩣᩁᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨠᩮᩣᨭᩥᩴ, ᩍᨲᩁᩮᩣ ᩍᨲᩁᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨡᨶ᩠ᨵᨸᩥᨭ᩠ᨮᩮᨿᩮᩅ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩔᩣᨿᩮᩅ ᨶᨴᩥᨿᩣ ᨲᩦᩁᩮ ᩑᨠᩮᩣ ᩈᩥᨾ᩠ᨻᩃᩥᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳᩮᨠᩮᩣ ᩈᩩᩅᨸᩮᩣᨲᨠᩮᩣ ᩅᩈᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩏᨴᨠᩮᨶ ᨵᩮᩣᨲᨾᩪᩃᩮᩣ ᨶᨴᩦᨸᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨸᨲᩥ, ᩈᩩᩅᨸᩮᩣᨲᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩮ ᩅᩔᨶ᩠ᨲᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩮᩅ ᨡᨶ᩠ᨵᩔ ᩑᨠᨸᩔᩮ ᨶᩥᩃᩦᨿᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨩᨶᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩅᩩᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᨴᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᨠᩣᩈᩥᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩏᨴᩥᨧ᩠ᨧᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᩈᩥᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨴᩦᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩮ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨾᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᩁᨲ᩠ᨲᩈᨾᨿᩮ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩔ ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩔ ᨻᩃᩅᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᨾᩣᨴᩥᩈᩮ ᨶᩣᨾ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣᩅᨶᩣᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨲᩣᨸᩈᩮ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮ ᩑᨲᩔ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᨾᩁᨱᩴ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩏᨴᨠᨲᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨩᩦᩅᩥᨲᨴᩣᨶᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ “ᨾᩣ ᨽᩣᨿᩥ, ᨾᩣ ᨽᩣᨿᩦ”ᨲᩥ ᩋᩔᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩈᩮᩣᨲᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨴᩣᩁᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᩑᨠᩣᨿ ᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨳᩣᨾᨻᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩑᨠᩅᩮᨣᩮᨶ ᨲᩦᩁᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩦᩁᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨸᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨴᨿᩮᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩔᨾᨸᨴᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨩᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩮ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᨲᩁᩣ”ᨲᩥ ᨸᨮᨾᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩈᩮᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩔ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩈᩮᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩁᩮᩣᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨸᨮᨾᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨴᩦᨶᩴᨿᩮᩅ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨲᩔ ᨹᩃᩣᨹᩃᩣᨶᩥ ᩏᨸᨶᩣᨾᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ “ᩋᨿᩴ ᨠᩪᨭᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨾᩴ ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᩋᨣᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨥᩣᨲᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩᨸᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᨳᩣᨾᨻᩃᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨶᨴᩥᨿᩣ ᩒᨥᩮ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩈᨸ᩠ᨸᩮᩣ ᨲᩣᨸᩈᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨾᩉᩪᨸᨠᩣᩁᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ, ᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶᩣᩉᩴ ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᩮᩣ, ᩋᩈᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨾᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩣ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨵᨶᩮᨶ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩴ ᨵᨶᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩥ, ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᨴᩦᨥᩣ’ᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᩏᨶ᩠ᨴᩪᩁᩮᩣᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨲᩣᨸᩈᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩈᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᩏᨶ᩠ᨴᩪᩁᩣ’ᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᩈᩩᩅᨸᩮᩣᨲᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᩣᨸᩈᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨵᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩁᨲ᩠ᨲᩈᩣᩃᩦᩉᩥ ᨸᨶ ᩅᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩈᨲᩥ ᩋᩈᩩᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᩈᩩᩅᩣ’ᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ, ᩋᩉᩴ ᨬᩣᨲᨠᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩮᨠᩈᨠᨭᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩈᩣᩃᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣ ᨸᨶ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨴᩪᨽᩦ “ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᩅᩴ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᨾᩣᩁᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᨿᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ, ᩋᩉᩴ ᩅᩮᩣ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨧᩥᩁᩔᩮᩅ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᩔᩣᨾᩥ ᨲᩣᩅ ᨶᩮ”ᨲᩥ ᨸᨮᨾᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴᩦᨥᩣ”ᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᩅᨧᨶᩮᨶᩮᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ, ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨸᩥ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩑᩅᨾᨲ᩠ᨳᩩ, ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨶ᩠ᨴᩪᩁᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᨾᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩩᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩑᨠᩅᨧᨶᩮᨶᩮᩅ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩋᩮᩣᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨬᩣᨲᨠᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᨲᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᨿᩴᨩᩣᨲᩈᩣᩃᩥᩴ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩈᨲᩥ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩣᨶᩥ

រាជានំ បរិគ្គណ្ហិស្សាមី”តិ គន្ត្វា រាជុយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ អាកប្បសម្បត្តិំ កត្វា ភិក្ខាចារវត្តេន នគរំ បាវិសិ។ តស្មិំ ខណេ សោ មិត្តទុព្ភី រាជា អលង្កតហត្ថិក្ខន្ធវរគតោ មហន្តេន បរិវារេន នគរំ បទក្ខិណំ ករោតិ។ សោ ទូរតោវ ទិស្វា “អយំ សោ កូដតាបសោ មម សន្តិកេ កុច្ឆិំ បូរេត្វា វសិតុកាមោ អាគតោ, យាវ បរិសមជ្ឈេ អត្តនោ កតូបការំ ន បកាសេតិ, តាវទេវស្ស សីសំ ឆិន្ទាបេស្សាមី”តិ បុរិសេ ឱលោកេសិ។ “កិំ ករោម, ទេវា”តិ ច វុត្តេ “ឯស កូដតាបសោ មំ កិញ្ចិ យាចិតុកាមោ អាគច្ឆតិ មញ្ញេ, ឯតស្ស កាឡកណ្ណិតាបសស្ស មំ បស្សិតុំ អទត្វាវ ឯតំ គហេត្វា បច្ឆាពាហំ ពន្ធិត្វា ចតុក្កេ ចតុក្កេ បហរន្តា នគរា និក្ខាមេត្វា អាឃាតនេ សីសមស្ស ឆិន្ទិត្វា សរីរំ សូលេ ឧត្តាសេថា”តិ អាហ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា គន្ត្វា និរបរាធំ មហាសត្តំ ពន្ធិត្វា ចតុក្កេ ចតុក្កេ បហរន្តា អាឃាតនំ នេតុំ អារភិំសុ។ មហាសត្តោ បហដបហដដ្ឋានេ “អម្ម, តាតា”តិ អកន្ទិត្វា និព្ពិការោ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៧៣។

“សច្ចំ កិរេវមាហំសុ, នរា ឯកច្ចិយា ឥធ;

កដ្ឋំ និប្លវិតំ សេយ្យោ, ន ត្វេវេកច្ចិយោ នរោ”តិ។

តត្ថ សច្ចំ កិរេវមាហំសូតិ អវិតថមេវ កិរ ឯវំ វទន្តិ។ នរា ឯកច្ចិយា ឥធាតិ ឥធេកច្ចេ បណ្ឌិតបុរិសា។ កដ្ឋំ និប្លវិតំ សេយ្យោតិ នទិយា វុយ្ហមានំ សុក្ខទារុំ និប្លវិតំ ឧត្តារេត្វា ថលេ ឋបិតំ សេយ្យោ សុន្ទរតរោ។ ឯវញ្ហិ វទមានា តេ បុរិសា សច្ចំ កិរ វទន្តិ។ កិំការណា? តញ្ហិ យាគុភត្តបចនត្ថាយ, សីតាតុរានំ វិសិព្ពនត្ថាយ, អញ្ញេសម្បិ ច បរិស្សយានំ ហរណត្ថាយ ឧបការំ ហោតិ។ ន ត្វេវេកច្ចិយោ នរោតិ ឯកច្ចោ បន មិត្តទុព្ភី អកតញ្ញូ បាបបុរិសោ ឱឃេន វុយ្ហមានោ ហត្ថេ គហេត្វា ឧត្តារិតោ ន ត្វេវ សេយ្យោ។ តថា ហិ អហំ ឥមំ បាបបុរិសំ ឧត្តារេត្វា ឥមំ អត្តនោ ទុក្ខំ អាហរិំ។ ឯវំ បហដបហដដ្ឋានេ ឥមំ គាថមាហ។

តំ សុត្វា យេ តត្ថ បណ្ឌិតបុរិសា, តេ អាហំសុ “កិំ បន, ភោ បព្ពជិត, តយា អម្ហាកំ រញ្ញោ អត្ថិ កោចិ គុណោ កតោ”តិ? មហាសត្តោ តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា “ឯវមិមំ មហោឃតោ ឧត្តារេន្តោ អហមេវ អត្តនោ ទុក្ខំ អកាសិំ, ‘ន វត មេ បោរាណកបណ្ឌិតានំ វចនំ កត’ន្តិ អនុស្សរិត្វា ឯវំ វទាមី”តិ អាហ។ តំ សុត្វា ខត្តិយព្រាហ្មណាទយោ នគរវាសិនោ “អយំ មិត្តទុព្ភី រាជា ឯវំ គុណសម្បន្នស្ស អត្តនោ ជីវិតទាយកស្ស គុណមត្តម្បិ ន ជានាតិ, តំ និស្សាយ កុតោ អម្ហាកំ វុឌ្ឍិ, គណ្ហថ ន”ន្តិ កុបិតា សមន្តតោ ឧដ្ឋហិត្វា ឧសុសត្តិបាសាណមុគ្គរាទិប្បហារេហិ ហត្ថិក្ខន្ធគតមេវ តំ ឃាតេត្វា បាទេ គហេត្វា កឌ្ឍិត្វា បរិខាបិដ្ឋេ ឆឌ្ឌេត្វា មហាសត្តំ អភិសិញ្ចិត្វា រជ្ជេ បតិដ្ឋាបេសុំ។

សោ ធម្មេន រជ្ជំ ការេន្តោ បុន ឯកទិវសំ សប្បំ បរិគ្គណ្ហិតុកាមោ មហន្តេន បរិវារេន សប្បស្ស វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា “ទីឃា”តិ បក្កោសិ។ សប្បោ អាគន្ត្វា វន្ទិត្វា “ឥទំ តេ សាមិ ធនំ គណ្ហា”តិ អាហ។ រាជា ចត្តាលីសហិរញ្ញកោដិនិធានំ អមច្ចេ បដិច្ឆាបេត្វា ឧន្ទុរស្ស

សត្ថិកំ កត្វា “វុត្តទា”តិ បក្កោសិ។ សោបិ អាកន្ត្វា ចន្ទិត្វា តិសកោជិឆតំ តិយ្យាទេសិ។ ទាឌា តម្បិ អយេច្ឆ បដិច្ឆាបេត្វា សុចស្ស ចសតដ្ឋាតំ កត្វា “សុចា”តិ បក្កោសិ។ សោបិ អាកន្ត្វា បិទេឆ ចន្ទិត្វា “កិំ, សាមិ, សាលិ អាហទាមី”តិ អាហ។ ទាឌា “សាលីហិ អត្ថោ សតិ អាហទិស្សសិ, ឲហិ កច្ឆាមា”តិ សត្ថុតិយា ហិទញ្ញកោដីហិ សទ្ធិំ ទេវ តយោបិ ឌនេ កាហាបេត្វា តកទំ កត្វា បិសាឆចទេ យហាតលំ អាទុយ្ហិធតំ សទ្ធោបេត្វា សប្បស្ស ចសតត្ថាយ សុចណ្ណតាឡត្តំ, វុត្តទស្ស ឋលិកក្យហំ, សុចស្ស សុចណ្ណបឌ្ឍទំ កាទាបេត្វា សប្បស្ស ច សុចស្ស ច កោឌតត្ថាយ ឆេចសិកំ កញ្ចាតតដ្ឋេក យឆុលិទេឌ, វុត្តទស្ស កន្ទសាលិតណ្ឌុលេ ធាបេសិ, ធាតាឌីតិ ច បុញ្ញាតិ កទោតិ។ ឲចំ ទេវ ចត្តារោបិ ឌតា យាចឌីចំ សយក្កា សយ្យោឆយាតា ចិហទិត្វា ឌីចិតក្ខយេ យធាកម្មំ អកមំសុ។

សត្ថា “ត, ភិក្ខចេ, ឥទេចឥត្តា ត្ថុឆាតេច យហ្សឹចឆាយ បទិសក្កតិ, បុទេព្វាបិ បទិសក្កិយេចា”តិ ចត្វា ត្ថុមំ ឆម្មទេសតំ អាហទិត្វា អតុសត្ថិ ឈទេត្វា ឌាតកំ សយោឆាទេតសិ – “តទា ឥដ្ឋទាឌា ឥទេចឥត្តា អហោសិ, សប្បោ សាទិបុត្តោ, វុត្តទោ មោក្កល្លានោ, សុចោ អាតន្ទោ, បច្ឆា ទឌ្ឍប្បត្តោ ឆម្មទាឌា បត អហមេច អហោសិ”ន្តិ។

សត្ថិកិទឌាតកចណ្ណតា តតិយា។

[លិ៓] ៤។ ទុក្ខឆម្មឌាតកចណ្ណតា

សាឆុសប្ពហុលិ ធាតាតីតិ ឥទំ សត្ថា ឥេតចទេត ចិហទត្តោ វុឆកកលទេហ អត្តនោ ធាតតកាតំ យហាចិតាលំ បដ្ឋបដ្ឋិតំ ធាត្វា អាកាសេត កត្វា ទោហិលីតឌិយា វុបទិ បល្លង្កេត តិសីឌិត្វា តីលទំសិ ចិស្សជ្ជេត្វា ធាតតេក សំទេចឌេត្វា អាកាសា ឱទុយ្ហាតឌីតីទេ តិសិន្នោ តំ កលហំ អាទព្ភ កទេឆសិ។ អឃមេត្ថ សង្ខេបោ, ចិត្ថាទោ បត ក្យណាលឌាតកេ (ឌា។ ១។១៦។ក្យណាលឌាតក) អាចិ ភចិស្សតិ។ តទា បត សត្ថា ធាតតេក អាមន្តេត្វា “យហាទាឌា , តុម្ហេ ធាតតកា, ធាតតេកហិ តាម សមគ្គេហិ សម្មោឆមាតេហិ ភចិតុំ ចដ្ដតិ។ ធាតតកាតញ្ហិ សាមគ្គិយា សតិ បច្ចាមិត្តា ឱកាសំ ត លភន្តិ, តិដ្ឋតុ តាច មតុស្សភូតា, អចេតតាតំ ទុក្ខាតម្បិ សាមគ្គិ លទ្ធុំ ចដ្ដតិ។ អតីតស្មិញ្ហិ ហិមចត្តប្បទេសេ យហាចាតោ សាលចតំ បហទិ, តស្ស បត សាលចតស្ស អញ្ញមញ្ញំ ទុក្ខកច្ឆក្ប្ពលតាហិ សម្ពន្ធត្តា ឲកទុក្ខម្បិ បិទេតុំ អសក្កោន្តោ មត្ថកមត្ថកេតេច អកមាសិ។ ឲកំ បត អក្កណេ ឋិតំ សាឍាចិដបសម្បន្នម្បិ មហាទុក្ខំ អញ្ញេហិ ទុក្ខេហិ អសម្ពន្ធត្តា វុមូលត្វា ភូមិយំ បិទេតសិ, តុម្ហិតា កាទណេត តុម្ហេហិបិ សមគ្គេហិ សម្មោឆមាតេហិ ភចិតុំ ចដ្ដតី”តិ ចត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហទិ។

អតីតេ ពាទាណសិយំ ព្រហ្មឥត្តេ ទឌ្ឌំ កាទេន្តេ បឋមំ វុប្បន្តោ ទេស្សចណោ យហាទាឌា ចចិ, សក្កោ អញ្ញំ ទេស្សចណំ ឆរេបសិ។ ឲតស្មិំ ទេស្សចណោ បទិចទេត្ត បច្ឆា តិព្ពត្តទេស្សចណោ “ទុក្ខកច្ឆក្ប្ពលតាតំ អត្តនោ អត្តនោ ទុច្ចតដ្ឋានេ ចិមាតំ កណ្ហថ”តិ សាសតំ បេសេសិ។ តទា ទេពិឌិសទេត្តា ហិមចត្តប្បទេសេ ឲកស្មិំ សាលចទេ ទុក្ខទេចតា ហុត្វា តិព្ពត្តិ។ សោ ធាតតេក អាហ “តុម្ហេ ចិមាតាតិ កណ្ហន្តា អក្កណេ ឋិតទុក្ខេសុ មា កណ្ហថ, តុម្ហេហិ បត សាលចទេ មយា កហិតចិមាតំ បទិចាទេត្វា ឋិតចិមាតាតិ កណ្ហថា”តិ។ តត្ថ ទេពិឌិសត្តស្ស ចចតកោទា បណ្ឌិតទេចតា ទេពិឌិសត្តស្ស ចិមាតំ បទិចាទេត្វា ឋិតចិមាតាតិ កណ្ហិំសុ។ អបណ្ឌិតា បត ទេចតា “កិំ អម្ហាកំ អទញ្ញេ អទញ្ញចិមាទេតហិ, មយំ

ᨾᨶᩩᩔᨸᨳᩮ ᨣᩣᨾᨶᩥᨣᨾᩁᩣᨩᨵᩣᨶᩥᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩈᩩ ᩅᩥᨾᩣᨶᩣᨶᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾ᪨ ᨣᩣᨾᩣᨴᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᩏᨸᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᩈᨾᩣᨶᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩃᩣᨽᨣ᩠ᨣᨿᩈᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨸᨳᩮ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨠᩣᩈᩮ ᨮᩥᨲᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩈᩩ ᩅᩥᨾᩣᨶᩣᨶᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨳᩮᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨾᩉᨲᩦ ᩅᩣᨲᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩅᩣᨲᩔ ᩋᨲᩥᨻᩃᩅᨲᩣᨿ ᨴᩊ᩠ᩉᨾᩪᩃᩣ ᩅᨶᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨸᩥ ᩈᨡᨶ᩠ᨵᩈᩣᨡᩣᩅᩥᨭᨸᩥ ᩈᨾᩪᩃᩣ ᨶᩥᨸᨲᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩴ ᨸᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᨮᩥᨲᩴ ᩈᩣᩃᩅᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩣᨲᩮᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᨽᨣ᩠ᨣᩅᩥᨾᩣᨶᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩁᨱᩣ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩣᩃᩅᨶᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᨠᨳᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨣᨲᨽᩣᩅᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᩑᩅᩁᩪᨸᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪇᪄᪨

“ᩈᩣᨵᩪ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᨬᩣᨲᩦ, ᩋᨸᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨩᩣ;

ᩅᩣᨲᩮᩣ ᩅᩉᨲᩥ ᩑᨠᨭ᩠ᨮᩴ, ᨻᩕᩉᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨶᩈ᩠ᨸᨲᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᨬᩣᨲᩦᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ ᨲᨲᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᩈᨲᩈᩉᩔᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᨶᩣᨾ, ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᨬᩣᨲᨠᩣ᪨ ᩈᩣᨵᩪᨲᩥ ᩈᩮᩣᨽᨶᩣ ᨸᩈᨲ᩠ᨳᩣ, ᨸᩁᩮᩉᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨵᩴᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨸᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨩᩣᨲᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩩ ᨾᨶᩩᩔᨽᩪᨲᩣ, ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨩᩣᨲᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨸᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩪᨸᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩮᨶ ᨮᩥᨲᩣ ᩈᩣᨵᩩᨿᩮᩅ᪨ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩅᩣᨲᩮᩣ ᩅᩉᨲᩥ ᩑᨠᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩣ ᩅᩣᨲᩮᩣ ᩅᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨠᩣᩈᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᩑᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᩑᨠᨠᨾᩮᩅ ᨮᩥᨲᩴ ᨻᩕᩉᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨶᩈ᩠ᨸᨲᩥᩴ ᩈᩣᨡᩣᩅᩥᨭᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᩣᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩉᨲᩥ, ᩏᨾ᩠ᨾᩪᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨲᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩩᨠ᩠ᨡᨿᩮ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ “ᩑᩅᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ, ᨬᩣᨲᨠᩣᨶᩴ ᨲᩣᩅ ᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩥᨿᩮᩅ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩣ ᨸᩥᨿᩈᩴᩅᩣᩈᨾᩮᩅ ᩅᩈᨳᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᩁᩥᩈᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨴᩮᩅᨲᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨵᨾ᩠ᨾᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩣ᪨

[᪇᪅] ᪅᪨ ᨾᨧ᩠ᨨᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨽᩥᨲ᩠ᨳᨶᨿ ᨸᨩ᩠ᨩᩩᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩅᩔᩣᨸᩥᨲᩅᩔᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩥᩁ ᩈᨾᨿᩮ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᨶ

ចស្សិ, សស្សាតិ យិលិឃន្តិ, ទេសុ ទេសុ ផានេតសុ ឥញ្ញអាកបេបិក្កូនលិសទាតិ ឃុស្សន្តិ៍ ខេតចតក្ខានកោដ្ឋកសយឹបេ ខេតចតបេបិក្កូនលិឃាបិ ក្ខេកាំ លិខ្ជិ៍ ពលលកហត់ បចិសិត្វា តិបេត្ថ យន្ធកន្ធបេ កាកក្យលលិងេឃា ពលាឃក្កុសជិសេហិ ឲ្យេល្ហិហិ កោនេដ្ឋត្វា តឹហទិត្វា តឹហទិត្វា ចិបឡក្កុយានេត លាងន្តិ៍

សត្វា យន្ធកន្ធបិត់ ពំ ញ្ញសត់ ជិន្វា យហាពទ្រលាឃ ក្ខស្សាហិតហដេឃា “អជ្ជ យឃា ងេចំ ចស្សាបេតុំ ចដ្ឋតី”តិ បភាតាឃ ទត្តិឃា សទិ៍ទបជិឌក្កត់ ពត្វា កិក្ខាចានទេចល់ សល្លទេក្លត្វា យហាកិក្ខុសឈ្នុបទិចុទោតា ញ្ញន្ធលីលិឃ សាចត្តិឃំ បិណ្ឌាឃ បចិសិត្វា បន្ធាកត្តិ បិណ្ឌបិតបជិក្កន្តោ សាចត្តិទោតា ចិហាទំ កន្ធន្តោ ខេតចតបេបិក្កូនលិឃា សេវាបិនេត ឌត្វា អាតត្ថទេត្វទំ អាយន្តេសិ “អាតត្ថ, ក្ខេកសាដិកាំ អាហទ, ខេតចតបេបិក្កូនលិឃំ ត្យាឃិស្សាយី”តិ៍ “តត្ញ, កន្តេ, ខេតចតបេបិក្កូនលិឃំ ក្ខេកាំ លិន្តំ, ពលលយត្វនេយច អចសិដ្ឋ”ន្តិ? “អាតត្ថ, ញ្ញន្ធពាល់ តាយ យហត្តិ, អាហទ ត្វំ ក្ខេកសាដិក”ន្តិ៍ ទេឆទោ អាហទិត្វា អងាសិ៍ សត្វា ឲុទោកតន្តេត ក្ខេកសាដិកាំ តិចានេសត្វា ឲុទោកតន្តេត សទិ៍ទំ បិទុបិត្វា “ខេតចតបេបិក្កូនលិឃំ ត្យាឃិស្សាយី”តិ សេវាបិនេត អដ្ឋាសិ៍ តជ្ជលាទេញ្ញាច សក្កស្ស បណ្ឌុកម្ពលសិលិសត់ ក្ខណ្យាកាទំ ងស្សេសិ៍ សេវា “កឹ ត្ញ ទេលា”តិ អាចទេជ្ជន្តោ ពំ ការណំ ជាត្វា ចស្សចលិហកទេឆចទាឌាត់ បេក្កោសាបេត្វា “តាត, សត្វា ‘ខេតចតបេបិក្កូនលិឃំ ត្យាឃិស្សាយី’តិ ឆ្ងូនសេវាបិនេត ឋិទោតា, លិបុំ សកលទេកាសលទេដ្ឋ ឲុកទេឃឈំ ពត្វា ចស្សាបេហី”តិ៍ សេវា “សាធ្ញ”តិ សឲ្យជិន្ជត្វា ឲុកំ ចលិហកំ តិចានេសត្វា ឲុកំ បិទុបិត្វា ទេឃឈឹតំ កាឃន្តោ បិទឹតទេលិកឆាញ្ញអកិឃុទោលា បត្តុត្តិ៍ បិទឹតជិសាកាទេក ពលយណ្ឌលយត្តិ ឲុកំ ទេឃឈបដល់ ក្ខជ្ជាឃ សតបដល់ សហស្សបដល់ ហុត្វា អកិត្វតត្តិ ចិឌ្ជលតា តិន្ធាទេត្តិ អទេឆាឃុលំ ឆបិទ៌តាងកក្យម្មាកាទេត ចស្សយាត់ សកលទេកាសលទេដ្ឋ យទេហាទេឃត ចិឃ អទ្ឋោត្វទិ៍ ទេឆទេចា អន្ធិត្តឆាទំ ចស្សទេន្តោ យុហុទេត្វតេច ខេតចតបេបិក្កូនលិ ប្ញទេសិ, ឆ្ញូនសេវាបិត់ អាហច្ច ក្ខេកាំ អដ្ឋាសិ៍

សត្វា បេបិក្កូនលិឃំ ត្យាឃិត្វា សុទត្វទ្រុបដ្ឋិ តិចានេសត្វា កាឃពាត្ធត់ ពាត្តិត្វា សុកតយហាឌិចទំ ឲុកំសំ ពត្វា កិក្ខុសឈ្នុបទិចុទោតា កន្តា កន្តក្យុជិបទិទេចលោ បញ្ញត្តចទញ្ញន្ធាសនេត តិសិជិត្វា កិក្ខុសង្ឃេត ចទេត្វ ងស្សិទេត ក្ខជ្ជាឃ យលិំសេវាបិតផលទេក ឌត្វា កិក្ខុសឈ្នុស្ស ឱ្ជចាឌំ ឌត្វា ក្ខទេឃ្យាទេឌត្វា សុទកិកន្តក្យុជិ៍ បចិសិត្វា ឌក្លូទេលាត បេស្សេត សឹហសេឃ្យំ កេបេត្វា សាឃត្យាបយេយ ឆឲុសកាឃំ សត្ថិបតិតាត់ កិក្ខុត់ “បស្សចាចុទេវា, ឌសពាលស្ស លត្តិទេយត្វាត្ថធ្ងឃសឲ្យត្តិ, ចិចិឆសទេស្សសុ យិលិឃន្តេសុ តាតាឌលិសទេឃសុ ឃុស្សន្តេសុ យន្ធកន្ធបេសុ យហាទ្រុក្កុ បិបុលាទេន្តសុ ការុញ្ញំ បដិច្ច ‘យហាឌត់ ទុក្ខា ទេយាទេចស្សាយី’តិ ក្ខេកសាដិកាំ តិចានេសត្វា ខេតចតបេបិក្កូនលិឃា ឆ្ញូនសេវាបិនេត ឌត្វា យុហុទេត្វត សកលទេកាសលទេដ្ឋ យទេហាទេឃត ឱ្ជបិលិបេន្តោ ចិឃ ងេចំ ចស្សាបេត្វា យហាឌត់ កាឃិកទេចតសិកទុក្ខទោតា ទេយាទេចត្វា ចិហាទំ បចិដ្ឋោ”តិ កឆាឃ ចត្តយាតាឃ កន្តក្យុជិទោតា តិក្ខុយិត្វា ឆឲុសកំ អាកត្វា “កាឃ ត្ញត្វ, កិក្ខុទេច, ឲុតាទហិ កឆាឃ សត្តិសិត្តា”តិ ប្ញច្ឆិត្វា “ឥមាយ តាយា”តិ ចុទេត្ត “ត, កិក្ខុទេច, តឆាកទោតា ឥងាទេតច យហាជនេត កិលយទេត្ត ងេចំ ចស្សាបេតិ, ប្ញទេព្វ តិទច្ឆានទេឃាតិឃំ តិព្វត្តិត្វា យន្ធាឌកាទេលបិ ចស្សាបេសិទេឃចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហទិ៍

អតីទេត ឥឡយស្ថិទេឃច ទេកាសលទេដ្ឋ ឥឡយិស្សា សាចត្តិឃា ឥឡយស្ថិទេឃច ខេតចតបេបិក្កូនលិដ្ឋានេត ឲុកា ចល្លិកហតបទិក្ខិត្តា កត្ថទា អទេហាសិ៍ តងា ទេនិឆិសទេត្វា យន្ធទេឃាតិឃំ តិព្វត្តិត្វា យន្ធកាលបទិចុទោតា តត្វ បដិចសតិ៍ ឃឆា បត ឥឡងាតិ, ឲុចទេយច តងាបិ តស្មិំ ទដ្ឋេ ទេឆទេចា ត ចស្សិ, យត្ញស្សាត់ សស្សាតិ យិលិឃិំសុ, ចាបិតញ្ញអាកកត្ថទាឌីសុ ក្ខេកាំ លិខ្ជិ, យន្ធកន្ធបិ ពលលកហត់ បចិសិំសុ៍ ឥឡយិស្សាបិ កត្ថទាឃ

មច្ឆកច្ឆបិ កលលគហនំ បវិសិត្វា តស្មិំ តស្មិំ ឋានេ និលីយិំសុ។ កាកាទយោ តុណ្ឌេន កោដ្ដេត្វា នីហរិត្វា ខាទិំសុ។

ពោធិសត្តោ ញាតិសង្ឃស្ស តំ ព្យសនំ ទិស្វា “ឥមំ តេសំ ទុក្ខា ឋបេត្វា មំ អញ្ញោ មោចេតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, សច្ចកិរិយំ កត្វា ទេវំ វស្សាបេត្វា ញាតកេ មរណទុក្ខា មោចេស្សាមី”តិ កាឡវណ្ណំ កទ្ទមំ ទ្វិធា វិយូហិត្វា និក្ខមិត្វា អញ្ជនរុក្ខសារឃដិកវណ្ណោ មហាមច្ឆោ សុធោតលោហិតង្កមណិគុឡិកា វិយ អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា អាកាសំ ឧល្លោកេត្វា បជ្ជុន្នទេវរាជស្ស សទ្ទំ ទត្វា “ភោ បជ្ជុន្ន, អហំ ញាតកេ និស្សាយ ទុក្ខិតោ, ត្វំ មយិ សីលវន្តេ កិលមន្តេ កស្មា ទេវំ ន វស្សាបេសិ? មយា សមានជាតិកានំ ខាទនដ្ឋានេ និព្វត្តិត្វា តណ្ឌុលប្បមាណម្បិ មច្ឆំ អាទិំ កត្វា ខាទិតបុព្វោ នាម នត្ថិ, អញ្ញោបិ មេ បាណោ ជីវិតា ន វោរោបិតបុព្វោ, ឥមិនា សច្ចេន ទេវំ វស្សាបេត្វា ញាតិសង្ឃំ មេ ទុក្ខា មោចេហី”តិ វត្វា បរិចារកចេដកំ អាណាបេន្តោ វិយ បជ្ជុន្នទេវរាជានំ អាលបន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៧៥.

“អភិត្ថនយ បជ្ជុន្ន, និធិំ កាកស្ស នាសយ;

កាកំ សោកាយ រន្ធេហិ, មញ្ច សោកា បមោចយា”តិ។

តត្ថ អភិត្ថនយ បជ្ជុន្នាតិ បជ្ជុន្នោ វុច្ចតិ មេឃោ, អយំ បន មេឃវសេន លទ្ធនាមំ វស្សវលាហកទេវរាជានំ អាលបតិ។ អយំ កិរស្ស អធិប្បាយោ – ទេវោ នាម អនភិត្ថនន្តោ វិជ្ជុលតា អនិច្ឆារេន្តោ វស្សន្តោបិ ន សោភតិ, តស្មា ត្វំ អភិត្ថនន្តោ វិជ្ជុលតា និច្ឆារេន្តោ វស្សាបេហីតិ។ និធិំ កាកស្ស នាសយាតិ កាកា កលលំ បវិសិត្វា ឋិតេ មច្ឆេ តុណ្ឌេន កោដ្ដេត្វា នីហរិត្វា ខាទន្តិ, តស្មា តេសំ អន្តោកលលេ មច្ឆា “និធី”តិ វុច្ចន្តិ, តំ កាកសង្ឃស្ស និធិំ ទេវំ វស្សាបេន្តោ ឧទកេន បដិច្ឆាទេត្វា នាសេហីតិ។ កាកំ សោកាយ រន្ធេហីតិ កាកសង្ឃោ ឥមិស្សា កន្ទរាយ ឧទកេន បុណ្ណាយ មច្ឆេ អលភមានោ សោចិស្សតិ, តំ កាកគណំ ត្វំ ឥមំ កន្ទរំ បូរេន្តោ សោកាយ រន្ធេហិ, សោកស្សត្ថាយ មច្ឆស្ស អស្សាសត្ថាយ ទេវំ វស្សាបេហិ។ យថា អន្តោនិជ្ឈានលក្ខណំ សោកំ បាបុណាតិ, ឯវំ ករោហីតិ អត្ថោ, មញ្ច សោកា បមោចយាតិ ឯត្ថ ច-ការោ សម្បិណ្ឌនត្ថោ, មញ្ច មម ញាតកេ ច សព្ពេវ ឥមម្ហា មរណសោកា មោចេហីតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ បរិចារកចេដកំ អាណាបេន្តោ វិយ បជ្ជុន្នំ អាលបិត្វា សកលកោសលរដ្ឋេ មហាវស្សំ វស្សាបេត្វា មហាជនំ មរណទុក្ខា មោចេត្វា ជីវិតបរិយោសានេ យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, តថាគតោ ឥទានេវ ទេវំ វស្សាបេតិ, បុព្ពេ មច្ឆយោនិយំ និព្ពត្តោបិ វស្សាបេសិយេវា”តិ វត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មច្ឆគណា ពុទ្ធបរិសា អហេសុំ, បជ្ជុន្នទេវរាជា អានន្ទោ, មច្ឆរាជា បន

អថេរយច អរហាសិ”ត្តិ

យន្ធខាតកចល្លកា បញ្ចមា

[លិ៩] ៩. អសង្កិឃខាតកចល្លកា

អសង្កិរឃាយិក្ខាយមឹក្ខិ ញ្ញង៉ សត្វា ខេតចរេត ចិហរន្តោ ឲកំ សាចត្តិចាសិ ឧ្ចបិរសកំ អារព្ភ កថេឆសិ. សោ កិរ សោតាបន្តោ អរិយសាចកោ កោតចិរេច ករលឹរយេត ឲកោត សកដសត្វចារេហត សទ្ធិំ មគ្គំ បដិបន្នោ្វតា ឲកស្មិំ អរញ្ញដ្ឋារេត សកដានិ មោរេច្វា ពន្ធាចារពន្ធេ ករេត សត្វចាហស្ស អចិក្ខូរេ អញ្ញាតរស្មិំ រុក្ខមូលេ ចង្កមតិ. អឆត្វរេតា កាលំ សល្លក្ខេត្វា បញ្ចសតា ចោរា “ពន្ធាចារំ ចិលុមិស្សាមា”តិ ឆត្វមុគ្គរាឌិហត្វា តំ ធាតំ បរិចារយឹសុ. ឧ្ចបិរសកោបិ ចង្កមតិយេច. ចោរា តំ ទិស្វា “អទ្ធា ឲស ពន្ធាចាររក្ខកោ ភចិស្សតិ, ញ្ញមស្ស តិន្ទំ ឱក្កន្តកាលេ ចិលុមិស្សាមា”តិ អឆ្ញោត្វទិតុំ អសក្កោន្តា តត្វ តត្វេច អដ្ឋំសុ. សោបិ ឧ្ចបិរសកោ បឋមយាមេបិ មជ្ឈិមយាមេបិ បច្ឆិមយាមេបិ ចង្កមន្តោរេយច អដ្ឋាសិ. បច្ចូសកាលេ ខាតេ ចោរា ឱកាសំ អលកត្វា ពហិតេ បិសាណមុគ្គរាឌយោ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយឹសុ.

ឧ្ចបិរសកោបិ អត្តរេតា កម្មំ តិដ្ឋាបេត្វា បុត សាចត្តិំ អាគន្ត្វា សត្វារំ ឧ្ចបសង្កមិត្វា “ភន្តេ, អត្តារំ រក្ខមាតា បររក្ខកា រោហន្តី”តិ បុច្ឆិ. “អាម, ឧ្ចបិរសក, អត្តារំ រក្ខន្តោ បរម្បិ រក្ខតិ, បរំ រក្ខន្តោ អត្តាតម្បិ រក្ខតី”តិ. សោ “មាច សុភាសិតញ្ចិទំ, ភន្តេ, ភគចតា, អហំ ឲកោត សត្វចារេហត សទ្ធិំ មគ្គំ បដិបន្នោ រុក្ខមូលេ ចង្កមន្តោ ‘មំ រក្ខិស្សាមី’តិ សកលសត្វំ រក្ខិ”ន្តិ អាហ. សត្វា “ឧ្ចបិរសក, បុព្វេបិ បណ្ឌិតា អត្តារំ រក្ខន្តា បរំ រក្ខិំសុ”តិ ចត្វា តេត យាចិតោ អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ តិព្វត្តិត្វា ចយប្បត្តោ ការេមសុ អាទីតចំ ទិស្វា ញ្ញសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា ហិមចន្តេ ចសន្តោ លោណម្ពិលសេចតត្វាយ ជតបទំ អាគន្ត្វា ជតបទចារិកំ ចរន្តោ ឲកោត សត្វចារេហត សទ្ធិំ មគ្គំ បដិបន្នោ្វតា ឲកស្មិំ អរញ្ញដ្ឋារេត សត្វេ តិចិដ្ឋេ សត្វេតា អចិក្ខូរេ ឈាតសុខេត ចីតិតាមេន្តោ អញ្ញាតរស្មិំ រុក្ខមូលេ ចង្កមន្តោ អដ្ឋាសិ. អឆ ពោ បញ្ចសតា ចោរា “សាយមាសកត្តស្ស កតកាលេ តំ សកដសត្វំ ចិលុមិស្សាមា”តិ អាគន្ត្វា បរិចារយឹសុ. តេ តំ តាបសំ ទិស្វា “សចេ អយំ អម្ហេ បស្សិស្សតិ, សត្វចាសិកាតំ អារោចេស្សតិ, ឲតស្ស តិទ្ទូបគតចេលាយ ចិលុមិស្សាមា”តិ តត្វេច អដ្ឋំសុ. តាបសោ សកលម្បិ រត្តិំ ចង្កមិរេយច. ចោរា ឱកាសំ អលកិត្វា គហិតគហិតេ មុគ្គរបិសាណេ ឆឌ្ឌេត្វា សកដសត្វចាសីតំ សទ្ទំ ឌត្វា “ភោសន្តោ, សត្វចាសិតោ សចេ ឲស រុក្ខមូលេ ចង្កមតកតាបសោ អជ្ជ តាភចិស្ស, សព្វេ មហាចិលោបំ បត្វា អភចិស្សថ, ស្វេ តាបសស្ស មហាសក្ការំ ករេយ្យាថា”តិ ចត្វា បក្កមិំសុ.

តេ បភាតាយ រត្តិយា ចោរេហិ ឆឌ្ឌិតេ មុគ្គរបិសាណាឌយោ ទិស្វា ភីតា ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ចន្ទិត្វា “ភន្តេ, ទិដ្ឋា ចោ

ចោរា”តិ បុច្ឆិត្វា “អាយាចុនោ, ជិដ្ឋា”តិ “ភន្តេ, ឲត្តកោចោ ចោរេ ជិត្វា កណ៌ ចា យារដ្ឋេ ចា ត ប្បដ្ឋី”តិ? ទៅឆិនតេត្វា “អាចុនោ ចោរេ ជិត្វា កណ៌ តាយ យឆតស្ស ហោតិ, អហំ បត តិឌ្ឍតោ, ត្វាហំ កិ កាឃិស្សាបិ យឃ្យញៀកាយបិ អនទេញ្ញាបិ ចយត្តស្ស កណ៌ ចា យារដ្ឋេ ចា តត្ថិ”តិ ចត្វា ទេពរំ ឆឡុំ ឌេនេន្តោ ធ្លាយំ កាឆយាហ –

សិ៩

“អបក្កិនេយាបិក្រាយបិក្រអនទេញ្ញា តត្ថិ ទេ កណ៌;

ក្ខុយក្កិ យយារុធ្យហោ, ទេត្តាឃ កោរុឈាឃ ចា”តិ

តត្ថ អបក្កិនេយាបិក្រាយឃឹត្វិ បក្កាឃ តិឃុទេត្តា បតិដ្ឋិតោតិ បក្កិនេយា, ត បក្កិនេយា អបក្កិនេយា អហំ កាទេ ចយត្តាបិ បក្កាឃ អប្បតិដ្ឋិតត្តា អបក្កិនេយា តិច្ចុនេយា តិរាបនេក្កាតិ ជីនេបតិ អនទេញ្ញាតិ កាយកាឡុបចារចិតិយុទេត្ត ធានេ ក្ខុយក្កិ យយារុធ្យហោ, ទេត្តាឃ កោរុឈាឃ ចាតិ អហំ តិកចតុក្កញ្ញាតិកាហិ ទេត្តាកោរុឈាហិ កាឃចក្កាឌីចិទហិតំ ក្ខុំ ត្រាហ្វុលោកកាយិយក្កិ អារុធ្យហាតិ ចឆតិ អឆ ចា បរិសុទ្ធឹលតាឃ កាឃចឹយនោចក្កចិទហិតំ ក្ខុំ ឌេចលោកយក្កិ អារុធ្យហាឃឹត្វិ ឆទេស្សត្វា តនេតា ក្ខត្តទិ ទេត្តាឃ កោរុឈាឃ ច បតិដ្ឋិតត្តា ក្ខុំ ត្រាហ្វុលោកយក្កយឹ អារុធ្យហាឃឹត្វិបិ ឆទេស្សតិ អបរិហឹតញ្ញាតស្ស ហិ ឲកទេត្តត ត្រាហ្វុលោកបរាឃលត្តា ទេត្តាកោរុឈាឆទេឃា ក្ខុយក្កា តាយ

ឲចំ ទៅឆិនតេត្វា ធ្លាយាឃ កាឆាឃ ឆឡុំ ឌេនេត្វា តុដ្ឋចិទេត្តហិ ទេតហិ យតុទេស្សហិ បក្កទេតា បុឌិទេតា ឃាចឌឹចំ ចត្តាទោ ត្រាហ្វុចិហាទេ ភាទេចត្វា ត្រាហ្វុលោកេ តិដ្ឋាត្តិ

បត្ត ធ្លាយំ ឆឡុឌេនត់ អាហរិត្វា អតុបត្ថិ ឈទេដត្វា ឌាតក់ បទេយាឆាទេតិ – “តគា បត្តចាបិទេតា ត្យុទ្ធបរិបា អទេហប្ញុំ, តាបទេយា បត អហទេយច អទេហាបិ”ត្តិ

អបក្កិឃឌាតកចណ្ហតា លដ្ឋា

[សិសិ] សិ យហាក្បិតឌាតកចណ្ហតា

លិត្យតិសិឥត្តីតិ ធ្លាត់ បត្តា ទេឌតចនេត ចិហទេន្តោ ទេយាញអប យហាក្បិនេ អារត្ថ កទេឆបិ ឲកឌិចបំ កិរ ទេកាបលយហារាឌា ទត្តិ តិច្ចុបកទេតា បដ្ឋិយឃាទេ ទេយាញអប យហាក្បិនេ ជិត្វា ភិតតបិទេតា បត្យដ្ឋិញ្ញា “ធ្លាទេយបំ ប្បិភាត់ ជិដ្ឋត្តា កិ ត្យ ទេឈា ទេ កចិស្សតិ”តិ

មរណភយតជ្ជិតោ សយនបិដ្ឋេ និសិន្នកោវ រត្តិំ វីតិនាមេសិ។

អថ នំ បភាតាយ រត្តិយា ព្រាហ្មណបុរោហិតា ឧបសង្កមិត្វា “សុខំ សយិត្ថ, មហារាជា”តិ បុច្ឆិំសុ។ “កុតោ មេ អាចរិយា សុខំ, អជ្ជាហំ បច្ចូសសមយេ សោឡស មហាសុបិនេ បស្សិំ, សោហំ តេសំ ទិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ ភយប្បត្តោ”តិ។ “កថេថ, មហារាជ, សុត្វា ជានិស្សាមា”តិ វុត្តោ ព្រាហ្មណានំ ទិដ្ឋសុបិនេ កថេត្វា “កិំ នុ ខោ មេ ឥមេសំ ទិដ្ឋការណា ភវិស្សតី”តិ បុច្ឆិ។ ព្រាហ្មណា ហត្ថេ វិធុនិំសុ។ “កស្មា ហត្ថេ វិធុនថា”តិ ច វុត្តេ “កក្ខឡា, មហារាជ, សុបិនា”តិ។ “កា តេសំ និប្ផត្តិ ភវិស្សតី”តិ? “រជ្ជន្តរាយោ ជីវិតន្តរាយោ ភោគន្តរាយោតិ ឥមេសំ តិណ្ណំ អន្តរាយានំ អញ្ញតរោ”តិ។ “សប្បដិកម្មា, អប្បដិកម្មា”តិ? “កាមំ ឯតេ សុបិនា អតិផរុសត្តា អប្បដិកម្មា, មយំ បន តេ សប្បដិកម្មេ ករិស្សាម, ឯតេ បដិក្កមាបេតុំ អសក្កោន្តានំ អម្ហាកំ សិក្ខិតភាវោ នាម កិំ ករិស្សតី”តិ។ “កិំ បន កត្វា បដិក្កមាបេស្សថា”តិ? “សព្វចតុក្កេន យញ្ញំ យជិស្សាម, មហារាជា”តិ។ រាជា ភីតតសិតោ “តេន ហិ អាចរិយា មម ជីវិតំ តុម្ហាកំ ហត្ថេ ហោតុ, ខិប្បំ មេ សោត្ថិំ ករោថា”តិ អាហ។ ព្រាហ្មណា “ពហុំ ធនំ លភិស្សាម, ពហុំ ខាទនីយភោជនីយំ អាហរាបេស្សាមា”តិ ហដ្ឋតុដ្ឋា “មា ចិន្តយិត្ថ, មហារាជា”តិ រាជានំ សមស្សាសេត្វា រាជនិវេសនតោ និក្ខមិត្វា ពហិនគរេ យញ្ញាវាដំ កត្វា ពហូ ចតុប្បទគណេ ថូណូបនីតេ កត្វា បក្ខិគណេ សមាហរិត្វា “ឥទញ្ចិទញ្ច លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ បុនប្បុនំ សញ្ចរន្តិ។

អថ ខោ មល្លិកា ទេវី តំ ការណំ ញត្វា រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ “កិំ នុ ខោ, មហារាជ, ព្រាហ្មណា បុនប្បុនំ សញ្ចរន្តី”តិ? “សុខិតា, ត្វំ ភទ្ទេ, អម្ហាកំ កណ្ណមូលេ អាសីវិសំ ចរន្តំ ន ជានាសី”តិ។ “កិំ ឯតំ, មហារាជា”តិ? មយា ឯវរូបា ទុស្សុបិនា ទិដ្ឋា, ព្រាហ្មណា “តិណ្ណំ អន្តរាយានំ អញ្ញតរោ បញ្ញាយតី”តិ វត្វា “‘តេសំ បដិឃាតាយ យញ្ញំ យជិស្សាមា’តិ វត្វា បុនប្បុនំ សញ្ចរន្តី”តិ។ “កិំ បន ទេវ, មហារាជ, សទេវកេ លោកេ អគ្គព្រាហ្មណោ សុបិនបដិកម្មំ បុច្ឆិតោ”តិ? “កតរោ បនេស, ភទ្ទេ, សទេវកេ លោកេ អគ្គព្រាហ្មណោ”តិ។ “សទេវកេ លោកេ អគ្គបុគ្គលំ សព្វញ្ញុំ វិសុទ្ធំ និក្កិលេសំ មហាព្រាហ្មណំ ន ជានាសិ។ សោ ហិ ភគវា សុបិនន្តរំ ជានេយ្យ, គច្ឆ តំ បុច្ឆ តំ, មហារាជា”តិ។ “សាធុ, ទេវី”តិ រាជា វិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និសីទិ។

សត្ថា មធុរស្សរំ និច្ឆារេត្វា “កិំ នុ ខោ, មហារាជ, អតិប្បគេវ អាគតោសី”តិ អាហ។ អហំ, ភន្តេ, បច្ចូសសមយេ សោឡស មហាសុបិនេ ទិស្វា ភីតោ ព្រាហ្មណានំ អារោចេសិំ។ ព្រាហ្មណា “កក្ខឡា, មហារាជ , សុបិនា, ឯតេសំ បដិឃាតត្ថាយ សព្វចតុក្កេន យញ្ញំ យជិស្សាមា”តិ យញ្ញំ សជ្ជេន្តិ, ពហូ បាណា មរណភយតជ្ជិតា, តុម្ហេ សទេវកេ លោកេ អគ្គបុគ្គលា, អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ ឧបាទាយ នត្ថិ សោ ញេយ្យធម្មោ, យោ វោ ញាណមុខេ អាបាថំ នាគច្ឆតិ។ “ឯតេសំ មេ សុបិនានំ និប្ផត្តិំ កថេថ ភគវា”តិ។ “ឯវមេតំ, មហារាជ, សទេវកេ លោកេ មំ ឋបេត្វា អញ្ញោ ឯតេសំ សុបិនានំ អន្តរំ វា និប្ផត្តិំ វា ជានិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, អហំ តេ កថេស្សាមិ, អបិច ខោ ត្វំ ទិដ្ឋទិដ្ឋនិយាមេនេវ សុបិនេ កថេហី”តិ។ “សាធុ, ភន្តេ”តិ រាជា ទិដ្ឋនិយាមេនេវ កថេន្តោ –

“ឧសភា រុក្ខា គាវិយោ គវា ច,

អស្សោ កំសោ សិង្គាលី ច កុម្ភោ;

បោក្ខរណី ច អបាកចន្ទនំ។

“លាពូនិ សីទន្តិ សិលា ប្លវន្តិ, មណ្ឌូកិយោ កណ្ហសប្បេ គិលន្តិ;

កាកំ សុវណ្ណា បរិវារយន្តិ, តសា វកា ឯឡកានំ ភយា ហី”តិ –

ឥទំ យាចិតំ និក្ខិបិត្វា កថេសិ។

(១) អហំ, ភន្តេ, ឯកំ តាវ សុបិនំ ឯវំ អទ្ទសំ – ចត្តារោ អញ្ជនវណ្ណា កាឡឧសភា “យុជ្ឈិស្សាមា”តិ ចតូហិ ទិសាហិ រាជង្គណំ អាគន្ត្វា “ឧសភយុទ្ធំ បស្សិស្សាមា”តិ មហាជនេ សន្និបតិតេ យុទ្ធាការំ ទស្សេត្វា នទិត្វា គជ្ជិត្វា អយុជ្ឈិត្វាវ បដិក្កន្តា។ ឥទំ បឋមំ សុបិនំ អទ្ទសំ, ឥមស្ស កោ វិបាកោតិ? “មហារាជ, ឥមស្ស វិបាកោ នេវ តវ, ន មម កាលេ ភវិស្សតិ, អនាគតេ បន អធម្មិកានំ កបណរាជូនំ អធម្មិកមនុស្សានញ្ច កាលេ លោកេ វិបរិណមមានេ កុសលេ ឱសក្កន្តេ, អកុសលេ ឧស្សក្កន្តេ, លោកស្ស បរិហានកាលេ នេវ ទេវោ សម្មា វស្សិស្សតិ, មេឃបាទា បច្ឆិជ្ជិស្សន្តិ, សស្សានិ មិលាយិស្សន្តិ, ទុព្ភិក្ខំ ភវិស្សតិ, វស្សិតុកាមា វិយ ចតូហិ ទិសាហិ មេឃា ឧដ្ឋហិត្វា ឥត្ថិកាហិ អាតបេ បត្ថរិតានិ វីហិអាទីនិ តេមនភយេន អន្តោបវេសិតកាលេ បុរិសេសុ កុទាលបិដកហត្ថេសុ អាឡិពន្ធនត្ថាយ និក្ខន្តេសុ វស្សនាការំ ទស្សេត្វា គជ្ជិត្វា វិជ្ជុលតា និច្ឆារេត្វា តេ ឧសភា វិយ អយុជ្ឈិត្វា អវស្សិត្វាវ បលាយិស្សន្តិ។ អយមេតស្ស វិបាកោ។ តុម្ហាកំ បន តប្បច្ចយា កោចិ អន្តរាយោ នត្ថិ, អនាគតំ អារព្ភ ទិដ្ឋោ សុបិនោ ឯស, ព្រាហ្មណា បន អត្តនោ ជីវិតវុត្តិំ និស្សាយ កថយិំសូ”តិ ឯវំ សត្ថា សុបិនស្ស និប្ផត្តិំ កថេត្វា អាហ “ទុតិយំ កថេហិ, មហារាជា”តិ។

(២) ទុតិយាហំ, ភន្តេ, ឯវំ អទ្ទសំ – ខុទ្ទកា រុក្ខា ចេវ គច្ឆា ច បថវិំ ភិន្ទិត្វា វិទត្ថិមត្តម្បិ រតនមត្តម្បិ អនុគ្គន្ត្វាវ បុប្ផន្តិ ចេវ ផលន្តិ ច។ ឥទំ ទុតិយំ អទ្ទសំ, ឥមស្ស កោ វិបាកោតិ? មហារាជ, ឥមស្សាបិ វិបាកោ លោកស្ស បរិហានកាលេ មនុស្សានំ បរិត្តាយុកកាលេ ភវិស្សតិ។ អនាគតស្មិញ្ហិ សត្តា តិព្ពរាគា ភវិស្សន្តិ, អសម្បត្តវយាវ កុមារិយោ បុរិសន្តរំ គន្ត្វា ឧតុនិយោ ចេវ គព្ភិនិយោ ច ហុត្វា បុត្តធីតាហិ វឌ្ឍិស្សន្តិ។ ខុទ្ទករុក្ខានំ បុប្ផំ វិយ ហិ តាសំ ឧតុនិភាវោ, ផលំ វិយ ច បុត្តធីតរោ ភវិស្សន្តិ។ ឥតោនិទានម្បិ តេ ភយំ នត្ថិ, តតិយំ កថេហិ, មហារាជាតិ។

(៣) គាវិយោ, ភន្តេ, តទហុជាតានំ វច្ឆកានំ ខីរំ បិវន្តិយោ អទ្ទសំ។ អយំ មេ តតិយោ សុបិនោ, ឥមស្ស កោ វិបាកោតិ? ឥមស្សាបិ វិបាកោ អនាគតេ ឯវ មនុស្សានំ ជេដ្ឋាបចាយិកកម្មស្ស នដ្ឋកាលេ ភវិស្សតិ។ អនាគតស្មិញ្ហិ សត្តា មាតាបិតូសុ វា សស្សុសសុរេសុ វា លជ្ជំ អនុបដ្ឋបេត្វា សយមេវ កុដុម្ពំ សំវិទហន្តា ឃាសច្ឆាទនមត្តម្បិ មហល្លកានំ ទាតុកាមា ទស្សន្តិ, អទាតុកាមា ន ទស្សន្តិ។

ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩣ ᩋᨶᩣᨳᩣ ᩋᩈᨿᩴᩅᩈᩦ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᩋᩣᩁᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨴᩉᩩᨩᩣᨲᩣᨶᩴ ᩅᨧ᩠ᨨᨠᩣᨶᩴ ᨡᩦᩁᩴ ᨸᩥᩅᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨾᩉᩣᨣᩣᩅᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᩍᨲᩮᩣᨶᩥᨴᩣᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ ᨽᨿᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨳᩮᩉᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨲᩥ᪨

(᪄) ᨵᩩᩁᩅᩣᩉᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᨸᩁᩥᨱᩣᩉᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨾᩉᩣᨣᩮᩣᨱᩮ ᨿᩩᨣᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿ ᩋᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩁᩩᨱᩮ ᨣᩮᩣᩅᨧ᩠ᨨᩮ ᨵᩩᩁᩮ ᨿᩮᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩴ᪨ ᨲᩮ ᨵᩩᩁᩴ ᩅᩉᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ, ᩈᨠᨭᩣᨶᩥ ᨶᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨿᩴ ᨾᩮ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᩩᨸᩥᨶᩮᩣ, ᨲᩔ ᨠᩮᩣ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣᨲᩥ? ᨲᩔᩣᨸᩥ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᩑᩅ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩁᩣᨩᩪᨶᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩣᨣᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᨠᨸᨱᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᩴ ᨸᩅᩮᨱᩥᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩁᨱᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᨾᩉᩣᨾᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨿᩈᩴ ᨶ ᨴᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨸᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨠᩩᩈᩃᩮ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩮ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮ ᨶ ᨮᨸᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨻ᩠ᨻᩥᨸᩁᩦᨲᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᨲᩁᩩᨱᨲᩁᩩᨱᩣᨶᩴ ᨿᩈᩴ ᨴᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᩮ ᩑᩅ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨸᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩁᩣᨩᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩮᩅ ᨲᩴ ᨿᩈᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩁᩣᨩᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᩩᩴ᪨ ᨲᩮ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨵᩩᩁᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩣᨸᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨿᩈᩴ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ “ᨠᩥᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩑᨲᩮᩉᩥ, ᨾᨿᩴ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᩣ ᨩᩣᨲᩣ, ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᩣ ᨲᩁᩩᨱᨴᩣᩁᨠᩣ ᨩᩣᨶᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨶ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨳᩣᨸᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩁᩣᨩᩪᨶᩴ ᩉᩣᨶᩥᨿᩮᩅ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨵᩩᩁᩴ ᩅᩉᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᩅᨧ᩠ᨨᨴᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨵᩩᩁᩮ ᨿᩮᩣᨩᩥᨲᨠᩣᩃᩮᩣ ᩅᩥᨿ, ᨵᩩᩁᩅᩣᩉᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨾᩉᩣᨣᩮᩣᨱᩣᨶᩴ ᨿᩩᨣᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿ ᩋᨿᩮᩣᨩᩥᨲᨠᩣᩃᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩮᩣᨶᩥᨴᩣᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ ᨽᨿᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᨠᨳᩮᩉᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨲᩥ᪨

(᪅) ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨠᩴ ᩏᨽᨲᩮᩣᨾᩩᨡᩴ ᩋᩔᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩴ, ᨲᩔ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨸᩔᩮᩈᩩ ᨿᩅᩈᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨾᩩᨡᩮᩉᩥ ᨡᩣᨴᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨾᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮᩣ ᩈᩩᨸᩥᨶᩮᩣ, ᨲᩔ ᨠᩮᩣ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣᨲᩥ? ᨲᩔᩣᨸᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩁᩣᨩᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩣᨣᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣ ᨻᩣᩃᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮ ᩃᩮᩣᩃᨾᨶᩩᩔᩮ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮ ᨮᨸᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨸᩣᨸᨸᩩᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩ ᩋᨶᩣᨴᩁᩣ ᨻᩣᩃᩣ ᩈᨽᩣᨿᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨭ᩠ᨭᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩃᨬ᩠ᨩᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩔᩣ ᩅᩥᨿ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨾᩩᨡᩮᩉᩥ ᨿᩅᩈᩴ᪨ ᩍᨲᩮᩣᨶᩥᨴᩣᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ ᨽᨿᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨨᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᨳᩮᩉᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨲᩥ᪨

(᪆) ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᩈᨲᩈᩉᩔᨣ᩠ᨥᨶᩥᨠᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᩣᨲᩥᩴ ᨾᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩔᩣᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩑᨠᩔ ᨩᩁᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩔ ᩏᨸᨶᩣᨾᩮᩈᩥ, ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩔᩣᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩴ᪨ ᩋᨿᩴ ᨾᩮ ᨨᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᩩᨸᩥᨶᩮᩣ, ᨲᩔ ᨠᩮᩣ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣᨲᩥ? ᨲᩔᩣᨸᩥ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᨿᩮᩅ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩣᨣᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣ ᩅᩥᨩᩣᨲᩥᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣᨿ ᨿᩈᩴ ᨶ ᨴᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨠᩩᩃᩦᨶᩣᨶᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨴᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᨠᩩᩃᩣᨶᩥ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩣᨶᩥ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩃᩣᨾᨠᨠᩩᩃᩣᨶᩥ ᩍᩔᩁᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩮ ᨧ ᨠᩩᩃᩦᨶᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ “ᩍᨾᩮ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨩᩦᩅᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᨠᩩᩃᩦᨶᩣᨶᩴ ᨵᩦᨲᩁᩮᩣ ᨴᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩍᨲᩥ ᨲᩣᩈᩴ ᨠᩩᩃᨵᩦᨲᩣᨶᩴ ᩋᨠᩩᩃᩦᨶᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩴᩅᩣᩈᩮᩣ ᨩᩁᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩔ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᩣᨲᩥᨿᩴ ᨸᩔᩣᩅᨠᩁᨱᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩮᩣᨶᩥᨴᩣᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ ᨽᨿᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨠᨳᩮᩉᩦᨲᩥ᪨

(᪇) ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨠᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨸᩦᨮᩔ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᨿᩥᨲᩣ ᩑᨠᩣ ᨨᩣᨲᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩦ ᨲᩔ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨲᩴ ᨡᩣᨴᨲᩥ, ᩑᩅᩣᩉᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩴ᪨ ᩋᨿᩴ ᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᩈᩩᨸᩥᨶᩮᩣ, ᨲᩔ ᨠᩮᩣ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣᨲᩥ? ᨲᩔᩣᨸᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᨿᩮᩅ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩣᨣᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩃᩮᩣᩃᩣ ᩈᩩᩁᩣᩃᩮᩣᩃᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩃᩮᩣᩃᩣ ᩅᩥᩈᩥᨡᩣᩃᩮᩣᩃᩣ ᩋᩣᨾᩥᩈᩃᩮᩣᩃᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᩔᩦᩃᩣ ᨴᩩᩁᩣᨧᩣᩁᩣ, ᨲᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩉᩥ ᨠᩈᩥᨣᩮᩣᩁᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶ ᨠᩈᩥᩁᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨽᨲᩴ ᨵᨶᩴ ᨩᩣᩁᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩩᩁᩴ ᨸᩥᩅᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨾᩣᩃᩣᨣᨶ᩠ᨵᩅᩥᩃᩮᨸᨶᩴ ᨵᩣᩁᨿᨾᩣᨶᩣ

អនេក្ខាកេហេ អច្ចាឃិកយ្យិ កិច្ចំ អនេកាលេសិកេត្វា ខកេហេ បរិកេប្លបស្ស ង្គបរិការកេតបិ លិន្ទដ្ឋានេតហិបិ ឌានេរ ង្គបធានេឃយាតា ខេ្វ ចបិតន្តាឃុត្តក៏ តីឌយ្យិ ខកោរេដ្ឋត្វា ឃាក្យកត្តលន្ទកាឌីតិ ឝយ្យានេឌត្វា ឈាឌយាភា ចិលុយ្យិស្សន្តិ ខេហដ្ឋាបឹធកេ តិបត្ថលាតឞិក្កាលិ ចិឃ ចខេដ្ឋត្វា ចខេដ្ឋត្វា បិឌយូខេល តិក្កិត្តាខន្ទ៍ ន្ទុខេតាតិឌាតយ្យិ ខេត កឃំ តត្តិ, អដ្ឋយំ កខេធហឹតិ៍

(៨) ភន្តេ, ខាឌក្ខានេរ ឆាហ្វហិ ញន្ធក្យដ្ឋុខេហិ បរិចានេរត្វា ធបិតំ ឲក់ យហត្តំ ប្វុរិតក្យដ្ឋុំ អដ្ឋឞិ៍ ចត្ថានេរាបិ បត ចណ្ណា ចញ្ញហិ ឌិឞាហិ ចញ្ញហិ អត្តុឌិឞាហិ ច ឈខេដហិ ង្គឌក់ អាហរិត្វា អាហរិត្វា ប្វុរិតក្យដ្ឋុខេយច ប្វុខេរន្តិ, ប្វុរិតប្វុរិតំ ង្គឌក់ ង្គត្តរិត្វា បលិឃតិ, ខេតបិ ប្វុតប្បុត់ តខេត្តច ង្គឌក់ អាឞិន្ទាន្តិ, ញន្ធក្យដ្ឋុ បត ឌ្ឋខេលិខេកត្តាបិ តត្តិ៍ អឃំ ខេយ អដ្ឋខេយា ឞុបិខេតា, ន្ទុយស្ស ខេកា ចិបិខេកាតិ? ន្ទុយស្សាបិ អខេកាខេតខេយច ចិបិខេកា កចិស្សតិ៍ អខេកាកតឞ្វិតាខេលិខេកា បរិហាឃិស្សតិ, ខដ្ឋំ តិខេរាឌំ កចិស្សតិ, ខាឌានេតា ឝ្យក្កតា កបលា កចិស្សន្តិ៍ ខេឃា ន្ទុស្សខេរា កចិស្សតិ, តស្ស កណ្ណាកានេរ ឞតឞហស្សយត្តា កហាបលា កចិស្សន្តិ, ខេត ឲចំ ឝ្យក្កតា ឞខេត្ត ឌាតបខេឌ អត្តខេតាច កខេយ្ខ កានេរស្សន្តិ, ង្គបឌ្ឋតា យត្តស្សា ឞខេក កយ្ខេត្ត លខេឌ្ឋត្វា ខាន្ទុតខេត្តាច អត្វាឃ ប្វុត្តណ្ណាបខេណ្ណាតិ ចបត្តា ខក្កត្តា លិឃត្តា យដ្ឋត្តា បខេចខេឞត្តា ង្គន្ធុខេលត្វាតិ កខេរាត្តា ឃត្តាតិ កខេរាត្តា ឃត្តាតិ ចាខេហត្តា ឞាហិតាឌីតិ បធត្តា ប្វុប្យាខាខេយ ច ឞលិខាខេយ ច កខេរាត្តា តត្ត តត្ត តិប្បត្តាតិ ប្វុត្តណ្ណាឌីតិ អាហរិត្វា ខខេណ្ណា ខកាដ្ឋាកានេរខេយច ប្វុខេរស្សន្តិ, អត្តខេតា ខកេហស្ស ញន្ធខេកាខេដ្ឋ ឌ្ឋខេលិខេកត្តាបិ ត កចិស្សន្តិ, ញន្ធក្យដ្ឋុ អខេកាខេលិខេកត្វា ប្វុរិតក្យដ្ឋុ ប្វុខលាឞឌិឞខេយច កចិស្សតិ៍ ន្ទុខេតាតិឌាតយ្យិ ខេត កឃំ តត្តិ, តចយំ កខេធហឹតិ៍

(៩) ភន្តេ, ឲក់ បន្ទាចណ្ណបន្ទុឞឞន្ថត្ថ កយ្យិខ្ញ ឞន្ទខេតា តិត្តំ ខេបិក្កខលិ អដ្ឋឞិ៍ ឞយត្តខេតា ខ្វិបឌចញ្ញប្បដា ឌ្ឋតរិត្វា តត្ត បិតីឃំ បិចត្តិ៍ តស្សា យខេន្ទ្យាកយ្យិខដ្ឋានេត ង្គឌក់ អាចិលំ, តីខប្បខេឌខេឞស្ស ខ្វិបឌចញ្ញប្បដាតំ អក្កាយដ្ឋានេត អឆ្នំ ចិប្បឞត្ថ អខេកាចិលំ៍ ឲចាហំ អដ្ឋឞិ៍ អឃំ ខេយ តចខេយា ឞុបិខេតា, ន្ទុយស្ស ខេកា ចិបិខេកាតិ? ន្ទុយស្សាបិ អខេកាខេតខេយច ចិបិខេកា កចិស្សតិ៍ អខេកាកតឞ្វិតាខាឌានេតា អឌយ្យិកា កចិស្សន្តិ, លត្ថាឌិចខេឞត អកតិ កន្ធត្វា ខន្ទ៍ កានេរស្សន្តិ, ឌខេយុត ចិតិន្ទឃំ តាយ ត ឌស្សន្តិ, លន្ទាចិត្តកា កចិស្សន្តិ ឌតខេលិលិ, ខដ្ឋចាឞិខេកាស្ស ខេតឞំ លត្តិខេយត្តាតុដ្ឋឃា តាយ ត កចិស្សន្តិ, កក្កន្ទអា ឞខ្យឞា ង្គន្ធុឃខេត្ត ង្គន្ធុកល្វិកា ចិឃ យត្តុឞ្យ បឹត្យឲត្តា តាតប្យាកខេរត ឆាលិ ង្គប្យាខេឌត្តា ឌត់ កលិស្សន្តិ៍ យត្តុស្សា ឆាលិបឹត្យន្ទុតា កិន្ទិ ឌាតុំ អឞខេក្កាត្តា កាយតិកយាឌខេឃា លខេឌ្ឋត្វា បន្ទត្តិ កត្តា ចាឞំ កខេប្យស្សន្តិ, យន្ទិឞឌតបខេឌា ឞុខេណ្ណា កចិស្សតិ, បន្ទុខេត្តា ឈតចាខេឞា ខេឞឃ្យចាបិ ខេបិក្កខលិឃា យខេន្ទ្យង្គឌក់ អាចិលំ បរិឃខេត្ត ចិប្បឞត្ថ៍ ន្ទុខេតាតិឌាតយ្យិ ខេត កឃំ តត្តិ, ឌឞយំ កខេធហឹតិ៍

(១០) ភន្តេ, ឲកិស្សាខេឃច ក្យខ្ញិឃា បន្ទុយាតំ ឌ្ឋឌត់ អបិកំ អដ្ឋឞិ “អបិក”ន្តិ ចិចានេរត្វា ចិកឌិត្វា ធបិតំ ចិឃ តីហាកានេរហិ បន្ទុយាតំ, ឲកាស្វិ បឞ្ស អតិកិលិខេន្ថា ខេហាតិ, ឲកាស្វិ ង្គត្តាល្ហុខេលិ, ឲកាស្វិ ឞុបខេក្កាតិ៍ អឃំ ខេយ ឌឞខេយា ឞុបិខេតា, ន្ទុយស្ស ខេកា ចិបិខេកាតិ? ន្ទុយស្សាបិ អខេកាខេតខេយច ចិបិខេកា កចិស្សតិ៍ អខេកាកតឞ្វិតាខាឌានេតា អឌយ្យិកា កចិស្សន្តិ, ខេតស្ស អឌយ្យិខេកាស្ស ខាឌយុត្តាបិ ព្រាហ្វណាកហបតិកាបិ ខេតាយឌាតបឌាបឹតិ ឞយណព្រាហ្វខេណា ង្គបិឌាឃ ឞខេត្ត យត្តុស្សា អឌយ្យិកា កចិស្សន្តិ, តខេតា ខេតឞំ អានេក្កខេឌចតា, ឆាលិបឌិក្កាហិកា ខេឌចតា, ខ្វក្កខេឌចតា, អាកាឞដ្ឋខេឌចតាតិ ឲចំ ខេឌចតាបិ អឌយ្យិកា កចិស្សន្តិ៍ អឌយ្យិកខាន្ទុតន្ទា ខន្ទ ចាតា ចិឞយា លខា ចាឃិស្សន្តិ, ខេត អាកាឞដ្ឋចិយាតាតិ កខេយ្យស្សន្តិ, ខេតស្ស កយ្យិខេតស្ស ខេឌចតា ក្យបិតា ខេឌចំ ចស្សិតំ ត ឌស្សន្តិ, ចស្សយាខេតាបិ ឞកលខេដ្ឋ ឲកប្យហានេរត

ត ចយ្យិយ្យតិ, ចយ្យយានេតាបិ ឞត្ថតូ្ធ ពសិកយ្ហុស្ស ចា ចប្យកយុ្ហស្ស ចា ៗ្លបការេពា ហុត្វា ត ចយ្យិយ្យតិ៝ យឆា ច ឧេដ្ឋ, ៓ុចំ ឌតបេឌបិ ការេយបិ ៓ុកតព្យអារេកបិ ៓ុកឞេឧបិ ៓ុកប្យហារេឧេតច ត ចយ្យិយ្យតិ, តព្យអាកយ្យ ៗ្លបទិកាេក ចយ្យេត្ថា េហដ្ឋាកាេក ត ចយ្យិយ្យតិ, េហដ្ឋា ចយ្យេត្ថា ៗ្លបទិ ត ចយ្យិយ្យតិ៝ ៓ុកយ្ហុិ កាេក ឞយ្យំ អតិចេយ្យត តយ្យិយ្យតិ, ៓ុកយ្ហុិ អចយ្យេតត យិលិឃិយ្យតិ, ៓ុកយ្ហុិ ឞយុ្ហា ចយ្យយានេតា ឞយ្យាេឌយ្យតិ៝ ៓ុចំ ៓ុកយ្យ ឧេឡ្ហា ឧេឌ្ឍ ទុត្វឞយ្យា តិប្យការា កចិយ្យត្តិ ៓ុកកុយ្ហិឃា ឱ្ឌេតា ចិឃ៝ ឰ្លេតាតិឌាតយ្យិ េព កឃំ តត្វិ, ៓ុកាឌឞយំ ពេឆហឹតិ៝

(១១) កន្តេ, ឞតឞហយ្យ្លុឈ្ពិកំ ចត្ថតឞារំ ប្វតិតេក្កត ចិក្កិលេត្ត អដ្ឋឞំ៝ អឃំ េយ ៓ុកាឌឞេយា ឃុបិេតា, ឰ្លយយ្យ េពា ចិបិេពាតិ? ឰ្លយយ្យាបិ អតាកេតឃេច យឃំ្យាឞាឞេត បទិហាឃេត្ត ចិបិេពា កចិយ្យតិ៝ អតាកតយ្ហុិញ្យាបច្ចុឃេលិលិ អលខ្ញុិ កិក្ខុ ឱហ្វ កចិយ្យត្តិ, េព យឃា បច្ចុឃេលិលុប្យំ តិយុ្ហចេត្វា ពទិតឆយុ្ហេឌឞតំ ឌឹចទាឌិចព្យបច្ចុឃេហព្យ បេឧឞំ េឌេឞយ្យត្តិ, បច្ចុេឃហិ យុ្ហិតា តិយ្យទលាបេក្កុ ឌិតា តិត្ថាតាកិយុតំ ពត្វា េឌេឞតំ ត ឞក្កិយ្យត្តិ, េពចលំ “បេឌព្យេឡ្ហាតឞយុតិ្តេឡ្ហច យឆុទឞខ្ចុិញ្ញា យុត្វា យហល្លុាតិ ឌឹចទាឌឹតិ ឌយ្យត្តិ” ឰ្លេចុ្ហចំ េឌេឞយ្យត្តិ៝ អបេទ អត្តុទឌឹឆិចព្យក្កុទាឌច្ចុទាឌឹយុ អិឃិឌិត្វា ពហាបលាអឌ្ឍុកហាបលាបិេឌយាឞពទ្យុបិឌឹតិបិ តិយ្យាឃ េឌេឞយ្យត្តិ៝ ឰ្លតិ យឃា តិត្ថាតល្លុតកំ ពត្វា េឌឞិតំ ឆយុំ ចព្យបច្ចុឃត្វាឃ េឆច ពហាបលាឌ្ឍុកហាបលាឌឹតំ អត្វាឃ ច ចិក្កិលិត្វា េឌេឞត្វា ឞតឞហយ្យ្លុឈ្ពកំ ចត្ថតឞារំ ប្វតិតេក្កត ចិក្កិលត្វា ចិឃ កចិយ្យត្តិ៝ ឰ្លេតាតិឌាតយ្យិ េព កឃំ តត្វិ, ខ្វាឌឞយំ ពេឆហឹតិ៝

(១១) កន្តេ, ព្យុច្ចុលិព្យុតិ ៗ្លេឌេព ឃិឌត្ថាតិ អដ្ឋឞំ, ឰ្លយយ្យ េពា ចិបិេពាតិ? ឰ្លយយ្យាបិ អតាកេព អឆយុ្ហិកទាឌការេល េលិេព ចិបទិចព្វេត្តុេឃច ចិបិេពា កចិយ្យតិ៝ តឌា ហិ ទាឌាេតា ឌាតិឞយ្យត្តាតំ កុលបុត្តាតំ ឃឞំ ត ឌយ្យត្តិ, អកុលឹតាតំេឃច ឌយ្យត្តិ, េព ឰ្លយ្យទា កចិយ្យត្តិ, ឰ្លតេទ ឌលិខ្ចា៝ ទាឌឞយុ្ហលបិ ទាឌច្ចុាេទបិ អយច្ចុឞយុ្ហលបិ ចិតិច្ចុឃដ្ឋាេតបិ ព្យុច្ចុលិព្យឞឌិឞាតំ អកុលឹតាតំេឃច ពឆា ឱ្លឹឌិត្វា ឌិតា ចិឃ តិច្ចុលិ យុប្យតិដ្ឋិតា កចិយ្យតិ៝ ឞឈ្ពុទុត្តិបិេតយុបិ ឞឈ្ពុកយុ្ហាលាពយុដ្ឋាេតយុ េឆច បព្វឌឹចេបទិេចលាឌិចិតិច្ចុឃដ្ឋាេតយុ ច ឌុយ្យិលិតំ ឞិបបុក្កុលិតំេឃច ពឆា តិឃ្យាតិកា កចិយ្យតិ, ត លខ្ញុិកិក្ខុតត្តិ ៓ុចំ ឞត្ថឆាបិ ព្យុច្ចុលិព្យឃិឌតកាេលិ ចិឃ កចិយ្យតិ៝ ឰ្លេតាតិឌាតយ្យិ េព កឃំ តត្វិ, េពទឞយំ ពេឆហឹតិ៝

(១១) កន្តេ, យហត្តុយហត្តា ក្សុងិការេប្យយាលា ឈតឞិលិ តាឆា ចិឃ ៗ្លេឌេព ប្លចយាតា អដ្ឋឞំ, ឰ្លយយ្យ េពា ចិបិេពាតិ? ឰ្លយយ្យាបិ តាឌិេឞេឃច ពាេល ចិបិេពា កចិយ្យតិ៝ តឌា ហិ អឆយុ្ហិកទាឌាេតា អកុលឹតាតំ ឃឞំ ឌយ្យត្តិ, េព ឰ្លយ្យទា កចិយ្យត្តិ, កុលឹតា ទ្យក្កុតា៝ េពយុ ត េពឌិ ការេចំ ពទិយ្យត្តិ, ឰ្លតេទយុេឃច ពទិយ្យត្តិ៝ ទាឌឞយុ្ហល ចា អយច្ចុឞយុ្ហល ចា ចិតិច្ចុឃដ្ឋាេត ចា ចិតិច្ចុឃកុឞលិតំ ឈតឞិលិឞឌិឞាតំ កុលបុត្តាតំ ពឆា ត ឱ្លកាហិត្វា បតិដ្ឋហិយ្យតិ៝ េពយុ ពេឆេត្តុយុ “ពិ ឰ្លេយ ពេឆត្តិ”តិ ឰ្លតេទ បទិហាឞេយច ពទិយ្យត្តិ៝ កិក្ខុឞត្តិបិេតយុបិ ទុត្វប្យការេទយុ ឌាេតយុ េតច េបឞេល កិក្ខុ ពទ្យុកាតេឌ្ឍ យញ្ញិយ្យត្តិ, តាបិ េពឞំ ពឆា បទិេឃាកាហិត្វា បតិដ្ឋហិយ្យតិ, ឞិលិតំ ប្លចតកាេលិ ចិឃ កចិយ្យតិ៝ ឰ្លេតាតិឌាតយ្យិ េព កឃំ តត្វិ, ទុដ្ឋឞយំ ពេឆហឹតិ៝

(១៣) កន្តេ , ព្យុឌ្ឍកយឆុកបុប្យប្យយាលា យល្លុកិេឃា យហត្តុយហេត្ត ពល្យឞេប្យ េចេពត អត្តុឌាត្តិត្វា ៗ្លប្យលតាព្យ៓ ចិឃ លិត្តិត្វា លិត្តិត្វា

มํสํ ขาทิตฺวา คิลนฺติเยว อทฺทสํ, อิมสฺส โก วิปาโกติ? อิมสฺสาปิ โลเก ปริหายนฺเต อนาคเต เอว วิปาโก ภวิสฺสติ. ตทา หิ มนุสฺสา ติพฺพราคชาติกา กิเลสาตุรจิตฺตกา หุตฺวา ตรุณตรุณานํ อตฺตโน ภริยานํ วเส วตฺติสฺสนฺติ, เคเห ทาสกมฺมกราทโยปิ โคมหึสาทโยปิ หิรญฺญสุวณฺณมฺปิ สพฺพํ ตาสญฺเญว อายตฺตํ ภวิสฺสติ. "อสุกํ หิรญฺญสุวณฺณํ วา ปริจฺฉทาทิชาตํ วา กห"นฺติ วุตฺเต "ยตฺถ วา ตตฺถ วา โหตุ, กึ ตุยฺหิมินา พฺยาปาเรน, ตฺวํ มยฺหํ ฆเร สนฺตํ วา อสนฺตํ วา ชานิตุกาโม ชาโต"ติ วตฺวา นานปฺปกาเรหิ อกฺโกสิตฺวา มุขสตฺตีหิ โกฏฺเฏตฺวา ทาสเจฏเก วิย อตฺตโน วเส กตฺวา อตฺตโน อิสฺสริยํ ปวตฺเตสฺสนฺติ. เอวํ มณฺฑูกโปตกสทิสานํ มณฺฑูกโปติกานํ อาสีวิเส กณฺหสปฺเป คิลนกาโล วิย ภวิสฺสติ. อิโตนิทานมฺปิ เต ภยํ นตฺถิ, ปนฺนรสมํ กเถหีติ.

(๑๕) ภนฺเต, ทสหิ อสทฺธมฺเมหิ สมนฺนาคตํ คามโคจรํ กากํ กญฺจนวณฺณตาย "สุวณฺณา"ติ ลทฺธนาเม สุวณฺณราชหํเส ปริวาเรนฺเต อทฺทสํ, อิมสฺส โก วิปาโกติ? อิมสฺสาปิ อนาคเต ทุพฺพลราชกาเลเยว วิปาโก ภวิสฺสติ. อนาคตสฺมิญฺหิ ราชาโน หตฺถิสิปฺปาทีสุ อกุสลา ยุทฺเธสุ อวิสารทา ภวิสฺสนฺติ, เต อตฺตโน รชฺชวิปตฺตึ อาสงฺกมานา สมานชาติกานํ กุลปุตฺตานํ อิสฺสริยํ อทตฺวา อตฺตโน ปาทมูลิกนฺหาปกกปฺปกาทีนํ ทสฺสนฺติ, ชาติโคตฺตสมฺปนฺนา กุลปุตฺตา ราชกุเล ปติฏฺฐํ อลภมานา ชีวิกํ กปฺเปตุํ อสมตฺถา หุตฺวา อิสฺสริเย ฐิเต ชาติโคตฺตหีเน อกุลีเน อุปฏฺฐหนฺตา วิจริสฺสนฺติ, สุวณฺณราชหํเสหิ กากสฺส ปริวาริตกาโล วิย ภวิสฺสติ. อิโตนิทานมฺปิ เต ภยํ นตฺถิ, โสฬสมํ กเถหีติ.

(๑๖) ภนฺเต, ปุพฺเพ ทีปิโน เอฬเก ขาทนฺติ, อหํ ปน เอฬเก ทีปิโน อนุพนฺธิตฺวา มุรุมุรูติ ขาทนฺเต อทฺทสํ. อญฺเญ ตสา วกา เอฬเก ทูรโต ทิสฺวา ตสิตา ตาสปฺปตฺตา หุตฺวา เอฬกานํ ภยาปลายิตฺวา คุมฺพคหนานิ ปวิสิตฺวา นิลียึสุ, เอวาหํ อทฺทสํ, อิมสฺส โก วิปาโกติ? อิมสฺสาปิ อนาคเต อธมฺมิกราชกาเลเยว วิปาโก ภวิสฺสติ. ตทา หิ อกุลีนา ราชวลฺลภา อิสฺสรา ภวิสฺสนฺติ, กุลีนา อปฺปญฺญาตา ทุคฺคตา. เต ราชวลฺลภา ราชานํ อตฺตโน กถํ คาหาเปตฺวา วินิจฺฉยฏฺฐานาทีสุ พลวนฺโต หุตฺวา กุลีนานํ ปเวณิอาคตานิ เขตฺตวตฺถูนิ "อมฺหากํ สนฺตกานิ เอตานี"ติ อภิยุญฺชิตฺวา เตสุ "น ตุมฺหากํ, อมฺหาก"นฺติ อาคนฺตฺวา วินิจฺฉยฏฺฐาเนสุ วิวทนฺเตสุ เวตฺตลตาทีหิ ปหราเปตฺวา คีวาย คเหตฺวา อปกฑฺฒาเปตฺวา "อตฺตโน ปมาณํ น ชานาถ, อเมฺหหิ สทฺธึ วิวทถ, อิทานิ โว รญฺโญ กเถตฺวา หตฺถปาทจฺเฉทาทีนิ กาเรสฺสามา"ติ สนฺตชฺเชสฺสนฺติ. เต เตสํ ภเยน อตฺตโน สนฺตกานิ วตฺถูนิ "ตุมฺหากํเยเวตานิ คณฺหถา"ติ นิยฺยาเทตฺวา อตฺตโน เคหานิ ปวิสิตฺวา ภีตา นิปชฺชิสฺสนฺติ. ปาปภิกฺขูปิ เปสเล ภิกฺขู ยถารุจิ วิเหเฐสฺสนฺติ, เต เปสลา ภิกฺขู ปฏิสรณํ อลภมานา อรญฺญํ ปวิสิตฺวา คหนฏฺฐาเนสุ นิลียิสฺสนฺติ. เอวํ หีนชจฺเจหิ เจว ปาปภิกฺขูหิ จ อุปทฺทุตานํ ชาติมนฺตกุลปุตฺตานญฺเจว เปสลภิกฺขูนญฺจ เอฬกานํ ภเยน ตสวกานํ ปลายนกาโล วิย ภวิสฺสติ. อิโตนิทานมฺปิ เต ภยํ นตฺถิ. อยมฺปิ หิ สุปิโน อนาคตํเยว อารพฺภ ทิฏฺโฐ. พฺราหฺมณา ปน น ธมฺมสุธมฺมตาย ตยิ สิเนเหน กถยึสุ, "พหุธนํ ลภิสฺสามา"ติ อามิสการณา ชีวิตวุตฺตึ นิสฺสาย กถยึสูติ.

เอวํ สตฺถา โสฬสนฺนํ มหาสุปินานํ นิปฺผตฺตึ กเถตฺวา "น โข, มหาราช, อิทานิ ตฺวญฺเญว อิเม สุปิเน อทฺทส, โปราณกราชาโนปิ อทฺทสํสุ. พฺราหฺมณาปิ เนสํ เอวเมว อิเม สุปิเน คเหตฺวา ยญฺญมุเข ขิปึสุ, ตโต ปณฺฑิเตหิ จินฺตนเยน

គន្ត្វា បោធិសត្តំ បុច្ឆិំសុ។ បោរាណកា បណ្ឌិតាបិ តេសំ ឥមេ សុបិនេ កថេន្តា ឥមិនាវ និយាមេន កថេសុ”ន្តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ បោធិសត្តោ ឧទិច្ចព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ចេវ សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ហិមវន្តប្បទេសេ ឈានកីឡំ កីឡន្តោ វិហរតិ។ តទា ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ ឥមិនាវ និយាមេន ឥមេ សុបិនេ ទិស្វា ព្រាហ្មណេ បុច្ឆិ។ ព្រាហ្មណា វុត្តនយេនេវ យញ្ញំ យជិតុំ អារភិំសុ។ តេសុ បុរោហិតស្ស អន្តេវាសិកោ មាណវោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ អាចរិយំ អាហ – “អាចរិយ, តុម្ហេហិ មយំ តយោ វេទេ ឧគ្គណ្ហាបិតា, ននុ តេសុ ឯកំ មារេត្វា ឯកស្ស សោត្ថិករណស្ស ការណំ នាម នត្ថី”តិ។ តាត, ឥមិនា ឧបាយេន អម្ហាកំ ពហុធនំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ, ត្វំ បន រញ្ញោ ធនំ រក្ខិតុកាមោ មញ្ញេតិ។ មាណវោ “តេន ហិ, អាចរិយ, តុម្ហេ តុម្ហាកំ កម្មំ ករោថ, អហំ តុម្ហាកំ សន្តិកេ កិំ ករិស្សាមី”តិ វិចរន្តោ រញ្ញោ ឧយ្យានំ អគមាសិ។

តំ ទិវសមេវ បោធិសត្តោបិ តំ ការណំ ញត្វា “អជ្ជ មយិ មនុស្សបថំ គតេ មហាជនស្ស ពន្ធនា មោក្ខោ ភវិស្សតី”តិ អាកាសេន គន្ត្វា ឧយ្យានេ ឱតរិត្វា សុវណ្ណបដិមា វិយ មង្គលសិលាតលេ និសីទិ។ មាណវោ ពោធិសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា បដិសន្ថារមកាសិ។ ពោធិសត្តោបិ តេន សទ្ធិំ មធុរបដិសន្ថារំ កត្វា “កិំ នុ ខោ, មាណវ, រាជា ធម្មេន រជ្ជំ ការេតី”តិ បុច្ឆិ។ “ភន្តេ, រាជា នាម ធម្មិកោ, អបិច ខោ តំ ព្រាហ្មណា អតិត្ថេ បក្ខន្ទាបេ”ន្តិ។ រាជា សោឡស សុបិនេ ទិស្វា ព្រាហ្មណានំ អារោចេសិ។ ព្រាហ្មណា “យញ្ញំ យជិស្សាមា”តិ អារទ្ធា។ កិំ នុ ខោ, ភន្តេ, “អយំ នាម ឥមេសំ សុបិនានំ និប្ផត្តី”តិ រាជានំ សញ្ញាបេត្វា តុម្ហាកំ មហាជនំ ភយា មោចេតុំ ន វដ្ដតី”តិ។ មយំ ខោ, មាណវ, រាជានំ ន ជានាម, រាជាបិ អម្ហេ ន ជានាតិ។ សចេ បន ឥធាគន្ត្វា បុច្ឆេយ្យ, កថេយ្យាមស្ស”ន្តិ។ មាណវោ “អហំ, ភន្តេ, តំ អានេស្សាមិ, តុម្ហេ មមាគមនំ ឧទិក្ខន្តា មុហុត្តំ និសីទថា”តិ ពោធិសត្តំ បដិជានាបេត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “មហារាជ, ឯកោ អាកាសចារិកោ តាបសោ តុម្ហាកំ ឧយ្យានេ ឱតរិត្វា ‘តុម្ហេហិ ទិដ្ឋសុបិនានំ និប្ផត្តិំ កថេស្សាមី’តិ តុម្ហេ បក្កោសតី”តិ អាហ។

រាជា តស្ស កថំ សុត្វា តាវទេវ មហន្តេន បរិវារេន ឧយ្យានំ គន្ត្វា តាបសំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ បុច្ឆិ “តុម្ហេ កិរ, ភន្តេ, មយា ទិដ្ឋសុបិនានំ និប្ផត្តិំ ជានាថា”តិ? “អាម, មហារាជា”តិ។ “តេន ហិ កថេថា”តិ។ “កថេមិ, មហារាជ, យថាទិដ្ឋេ តាវ សុបិនេ មំ សាវេហី”តិ។ “សាធុ, ភន្តេ”តិ រាជា –

ស៏ស៏។

“ឧសភា រុក្ខា គាវិយោ គវា ច,

អស្សោ កំសោ សិង្គាលី ច កុម្ភោ;

បោក្ខរណី ច អបាកចន្ទនំ។

“លាពូនិ សីទន្តិ សិលា ប្លវន្តិ, មណ្ឌូកិយោ កណ្ហសប្បេ គិលន្តិ;

កាកំ សុវណ្ណា បរិវារយន្តិ, តសា វកា ឯឡកានំ ភយា ហី”តិ។ –

វត្វា បសេនទិរញ្ញោ កថិតនិយាមេនេវ សុបិនេ កថេសិ។

ពោធិសត្តោបិ តេសំ ផលានិ សត្ថារា កថិតនិយាមេនេវ វិត្ថារេត្វា និប្ផត្តិំ កថេត្វា បរិយោសានេ សយំ ឥទំ កថេសិ –

“វិបរិយាសោ វត្តតិ នយិទ មត្ថី”តិ;

តត្រាយមត្ថោ – អយំ, មហារាជ, ឥមេសំ សុបិនានំ និប្ផត្តិ។ យំ បនេតំ តេសំ បដិឃាតត្ថាយ យញ្ញកម្មំ វត្តតិ, តំ វិបរិយាសោ វត្តតិ វិបរីតតោ វត្តតិ, វិបល្លាសេន វត្តតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ កិំការណា? ឥមេសញ្ហិ និប្ផត្តិ នាម លោកស្ស វិបរិវត្តនកាលេ, អការណស្ស ការណត្តំ គហណកាលេ, ការណស្ស អការណត្តំ ឆឌ្ឌនកាលេ, អភូតស្ស ភូតត្តំ គហណកាលេ, ភូតស្ស អភូតត្តំ ជហនកាលេ, អលជ្ជីនំ ឧស្សន្នកាលេ, លជ្ជីនំ បរិហីនកាលេ ភវិស្សតិ។ នយិទ មត្ថីតិ ឥទានិ បន តវ វា មម វា កាលេ ឥធ ឥមស្មិំ បុរិសយុគេ វត្តមានេ ឯតេសំ និប្ផត្តិ នត្ថិ។ តស្មា ឯតេសំ បដិឃាតាយ វត្តមានំ យញ្ញកម្មំ វិបល្លាសេន វត្តតិ, អលំ តេន។ នត្ថិ តេ ឥតោនិទានំ ភយំ វា ឆម្ភិតត្តំ វាតិ មហាបុរិសោ រាជានំ សមស្សាសេត្វា មហាជនំ ពន្ធនា មោចេត្វា បុន អាកាសេ ឋត្វា រញ្ញោ ឱវាទំ ទត្វា បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា “ឥតោ បដ្ឋាយ, មហារាជ, ព្រាហ្មណេហិ សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា បសុឃាតយញ្ញំ មា យជី”តិ ធម្មំ ទេសេត្វា អាកាសេនេវ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ អគមាសិ។ រាជាបិ តស្ស ឱវាទេ ឋិតោ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “សុបិនបច្ចយា តេ ភយំ នត្ថិ, ហរេតំ យញ្ញ”ន្តិ យញ្ញំ ហារេត្វា មហាជនស្ស ជីវិតទានំ ទត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, មាណវោ សារិបុត្តោ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

បរិនិព្ពុតេ បន ភគវតិ សង្គីតិការកា “ឧសភា”តិអាទីនិ តីណិ បទានិ អដ្ឋកថំ អារោបេត្វា “លាពូនី”តិអាទីនិ ចត្តារិ បទានិ ឯកំ គាថំ កត្វា ឯកកនិបាតបាឡិំ អារោបយុន្តិ។

មហាសុបិនជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[៧៨] ៨. ឥល្លិសជាតកវណ្ណនា

ឧភោ ខញ្ជាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មច្ឆរិយកោសិយសេដ្ឋិំ អារព្ភ កថេសិ។ រាជគហនគរស្ស កិរ អវិទូរេ សក្ការំ នាម និគមោ អហោសិ, តត្ថេកោ មច្ឆរិយកោសិយោ នាម សេដ្ឋិ អសីតិកោដិវិភវោ បដិវសតិ។ សោ តិណគ្គេន តេលពិន្ទុមត្តម្បិ នេវ បរេសំ ទេតិ, ន អត្តនា បរិភុញ្ជតិ។ ឥតិ តស្ស តំ វិភវជាតំ នេវ បុត្តទារាទីនំ, ន សមណព្រាហ្មណានំ អត្ថំ អនុភោតិ, រក្ខសបរិគ្គហិតបោក្ខរណី វិយ អបរិភោគំ តិដ្ឋតិ។

សត្ថា ឯកទិវសំ បច្ចូសសមយេ មហាករុណាសមាបត្តិតោ វុដ្ឋាយ សកលលោកធាតុំ ពោធនេយ្យពន្ធវេ ឱលោកេន្តោ បញ្ចចត្តាលីសយោជនមត្ថកេ វសន្តស្ស តស្ស សេដ្ឋិនោ សបជាបតិកស្ស សោតាបត្តិផលស្ស ឧបនិស្សយំ អទ្ទស។ តតោ បុរិមទិវសេ បន រាជានំ ឧបដ្ឋាតុំ រាជគេហំ គន្ត្វា រាជុបដ្ឋានំ កត្វា អាគច្ឆន្តោ ឯកំ ឆាតជ្ឈត្តំ ជនបទមនុស្សំ កុម្មាសបូរំ កបល្លបូវំ ខាទន្តំ ទិស្វា តត្ថ បិបាសំ ឧប្បាទេត្វា អត្តនោ ឃរំ គន្ត្វា ចិន្តេសិ “សចាហំ ‘កបល្លបូវំ ខាទិតុកាមោម្ហី’តិ វក្ខាមិ, ពហូ មយា សទ្ធិំ ខាទិតុកាមា ភវិស្សន្តិ, ឯវំ មេ ពហូនិ តណ្ឌុលសប្បិមធុផាណិតាទីនិ បរិក្ខយំ គមិស្សន្តិ, ន កស្សចិ កថេស្សាមី”តិ តណ្ហំ អធិវាសេន្តោ វិចរតិ។ សោ គច្ឆន្តេ គច្ឆន្តេ កាលេ ឧប្បណ្ឌុប្បណ្ឌុកជាតោ ធមនិសន្ថតគត្តោ ជាតោ។ តតោ តណ្ហំ អធិវាសេតុំ អសក្កោន្តោ គព្ភំ បវិសិត្វា មញ្ចកំ ឧបគូហិត្វា និបជ្ជិ។ ឯវំ គតោបិ ធនហានិភយេន កស្សចិ កិញ្ចិ ន កថេសិ។

អថ នំ ភរិយា ឧបសង្កមិត្វា បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជិត្វា “កិំ តេ សាមិ, អផាសុក”ន្តិ បុច្ឆិ។ “ន មេ កិញ្ចិ អផាសុកំ អត្ថី”តិ។ “កិំ នុ ខោ តេ រាជា កុបិតោ”តិ? “រាជាបិ មេ ន កុប្បតី”តិ។ “អថ កិំ តេ បុត្តធីតាហិ វា ទាសកម្មករាទីហិ វា កិញ្ចិ អមនាបំ កតំ អត្ថី”តិ? “ឯវរូបម្បិ នត្ថី”តិ។ “កិស្មិំ បន តេ តណ្ហា អត្ថី”តិ? ឯវំ វុត្តេបិ ធនហានិភយេន កិញ្ចិ អវត្វា និស្សទ្ទោវ និបជ្ជិ។ អថ នំ ភរិយា “កថេហិ, សាមិ, កិស្មិំ តេ តណ្ហា”តិ អាហ។ សោ វចនំ បរិគិលន្តោ វិយ “អត្ថិ មេ ឯកា តណ្ហា”តិ អាហ។ “កិំ តណ្ហា, សាមី”តិ? “កបល្លបូវំ ខាទិតុកាមោម្ហី”តិ។ “អថ កិមត្ថំ ន កថេសិ, កិំ ត្វំ ទលិទ្ទោ, ឥទានិ សកលសក្ការនិគមវាសីនំ បហោនកេ កបល្លបូវេ បចិស្សាមី”តិ? “កិំ តេ ឯតេហិ, តេ អត្តនោ កម្មំ កត្វា ខាទិស្សន្តី”តិ? “តេន ហិ ឯករច្ឆវាសីនំ បហោនកេ បចាមី”តិ។ ជានាមហំ តវ មហទ្ធនភាវន្តិ។ “តេន ហិ ឥមស្មិំ គេហមត្តេ សព្ពេសំ បហោនកំ កត្វា បចាមី”តិ។ “ជានាមហំ តវ មហជ្ឈាសយភាវ”ន្តិ។ “តេន ហិ តេ បុត្តទារមត្តស្សេវ បហោនកំ កត្វា បចាមី”តិ។ “កិំ បន តេ ឯតេហី”តិ? “តេន ហិ តុយ្ហញ្ច មយ្ហញ្ច បហោនកំ កត្វា បចាមី”តិ។ “ត្វំ កិំ ករិស្សសី”តិ? “តេន ហិ ឯកស្សេវ តេ បហោនកំ កត្វា បចាមី”តិ។ “ឥមស្មិំ ឋានេ បចមានេ ពហូ បច្ចាសីសន្តិ, សកលតណ្ឌុលេ ឋបេត្វា ភិន្នតណ្ឌុលេ ច ឧទ្ធនកបល្លាទីនិ ច អាទាយ ថោកំ ខីរសប្បិមធុផាណិតញ្ច គហេត្វា សត្តភូមិកស្ស បាសាទស្ស ឧបរិមតលំ អារុយ្ហ បច, តត្ថាហំ ឯកកោវ និសីទិត្វា ខាទិស្សាមី”តិ។ សា “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា គហេតព្ពំ គាហាបេត្វា បាសាទំ អារុយ្ហ ទាសិយោ វិស្សជ្ជេត្វា សេដ្ឋិំ បក្កោសាបេសិ។ សោ អាទិតោ បដ្ឋាយ ទ្វារានិ បិទហន្តោ សព្ពទ្វារេសុ សូចិឃដិកា ទត្វា សត្តមតលំ អភិរុហិត្វា តត្ថបិ ទ្វារំ បិទហិត្វា និសីទិ។ ភរិយាបិស្ស ឧទ្ធនេ អគ្គិំ ជាលេត្វា កបល្លំ អារោបេត្វា បូវេ បចិតុំ អារភិ។

អថ សត្ថា បិរេតាច មហាមោគ្គល្លានត្ថេរំ អាមន្តេសិ, “ឯសោ, មោគ្គល្លាន, រាជកហតកាស្ស អចិន្តេយ្យ សក្ការតិកោ មន្ទិរិយកោសិយសេដ្ឋិ ‘ការបល្លបុទេច លាភិស្សាមី’តិ អនេញ្ញាសំ ឥស្សតកមេត សត្តក្ខុមិកោ បិសាទេ ការបល្លបុទេច បទាបេតិ។ ត្វំ តត្ថ គន្ត្វា តំ សេដ្ឋិំ ឥមេត្វា តិត្ថិមេចតំ ពត្វា ខ្លោកាបិ ឌយប្បតិកោ បុទេច ច លិទសប្បិមធុផាណិតាទីនិ ច កាហាបេត្វា អត្តនោ ពលេត ជេតចតំ អាតេហិ។ អញ្ញាហំ បញ្ចហិ កិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ ចិហារេយេច តិសីទិស្សាមិ, បុទេចទេហច កត្តកិច្ចំ ករិស្សាមី”តិ។ ថេរោ “សាធុ, ភន្តេ”តិ សត្ថុ ចចតំ សម្បដិច្ឆិត្វា តាចទេច ឥទ្ធិពលេត តំ តិកមំ គន្ត្វា តស្ស បិសាទស្ស សីហបញ្ជរទ្វារេ ឃុតិចត្ថា ឃុបិតុតា អាកាសេមេច មហិទ្ធបតំ ចិយ អដ្ឋាសិ។

មហាសេដ្ឋិនោ ថេរំ ទិស្វាច ហទយមំសំ កម្បិ។ សោ “អហំ ឯចទ្ធបិតទេញ្ញាច កមេត ឥមំ ផាតំ អាកតោ, អមញ្ញា អាគន្ត្វា ចាតបិតទ្វារេ ឋិតោ”តិ កហេតព្ពកហណំ អបស្សន្តោ អគ្គិម្ហិ បក្ខិត្តលោណសក្ខរា ចិយ តោសេត តដតដាយន្តោ ឯចមាហ “សមណ, អាកាសេ ឋត្វា ត្វំ កិំ លកិស្សសិ, អាកាសេ អបទេ បទំ ឥស្សេត្វា ចង្កមន្តោបិ តេច លកិស្សសី”តិ។ ថេរោ តស្មិំយេច ឋាតេ អបរាបរំ ចង្កមិ។ សេដ្ឋិ “ចង្កមន្តោ កិំ លកិស្សសិ, អាកាសេ បល្លង្កេត តិសីទមានោបិ ត លកិស្សសិយេចា”តិ អាហ។ ថេរោ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា តិសីទិ។ អថ តំ “តិសិន្នោ កិំ លកិស្សសិ, អាគន្ត្វា ចាតបិទ៍តាមុមោទ្វារេ ឋិតោបិ ត លកិស្សសី”តិ អាហ។ អថ ថេរោ ខ្លោមទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ អថ តំ “ខ្លោមទ្វារេ ឋិតោ កិំ លកិស្សសិ, ធូមាយន្តោបិ ត លកិស្សសិយេចា”តិ អាហ។ ថេរោ ធូមាយិ, សកលបិសាទោ ឯកធូមោ អហោសិ, សេដ្ឋិនោ អក្ខីនំ សូចិយា ចិជ្ឈនកាលោ ចិយ ជាតោ។ គេហជ្ឈាយនកមេត បន តំ “បជ្ជលន្តោបិ ត លកិស្សសី”តិ អចត្វា ចិន្តេសិ “អយំ សមណោ សុដ្ឋុ លគ្គោ, អលទ្ធា ត គមិស្សតិ, ឯកមស្ស បុទំ ទាបេស្សាមី”តិ ភរិយំ អាហ – “កទ្ទេ, ឯកំ ខុទ្ទកបុទំ បចិត្វា សមណស្ស ឥត្វា ខ្លោមោជេហិ ត”ន្តិ។ សា ថោកទេញ្ញាច បិដ្ឋំ ការបល្លបិតិមំ បក្ខិបិ, មហាបុទោ ហុត្វា សកលបិតិំ បូរេត្វា ឧទ្ធុមាតោ អដ្ឋាសិ។

សេដ្ឋិ តំ ទិស្វា “ពហុ តយា បិដ្ឋំ គហិតំ ភចិស្សតី”តិ សយមេច ឥព្ពិកណ្ណេត ថោកតរំ បិដ្ឋំ គហេត្វា បក្ខិបិ, បុទោ បុរិមបុទតោ មហន្តតរោ ជាតោ។ ឯចំ យំ យំ បចតិ, សោ សោ មហន្តមហន្តោច ហោតិ។ សោ តិព្ពិន្នោ ភរិយំ អាហ “កទ្ទេ, ឥមស្ស ឯកំ បុទំ ទេហី”តិ។ តស្សា បច្ឆិតោ ឯកំ បុទំ គណ្ហន្តិយា សព្ពេ ឯកាពទ្ធា អល្លីយឹសុ។ សា សេដ្ឋិំ អាហ “សាមិ, សព្ពេ បុទា ឯកតោ លគ្គា, ចិសុំ កាតុំ ត សក្កោមី”តិ។ “អហំ ករិស្សាមី”តិ សោបិ កាតុំ តាសក្ខិ។ ខ្លោកា ជនា កោដិយំ គហេត្វា កឌ្ឍន្តាបិ ចិមោចេតុំ តាសក្ខិំសុមេច។ អថស្ស បុទេហិ សទ្ធិំ ចាយមន្តស្សេច សេទា មុច្ចិំសុ, បិបាសា ច បច្ឆិជ្ជិ។ តតោ ភរិយំ អាហ “កទ្ទេ, ត មេ បុទេហិ អត្ថោ, បច្ឆិយា សទ្ធិំយេច ឥមស្ស កិក្ខុស្ស ទេហី”តិ។ សា បច្ឆិំ អាទាយ ថេរំ ខ្លោបសង្កមិត្វា សព្ពេ បុទេ ថេរស្ស អទាសិ។ ថេរោ ខ្លកិត្តមេវ ឧភិន្នំ ទេសេសិ, តិណ្ណំ រតនានំ គុណេ កថេសិ, “អត្ថិ ទិន្នំ, អត្ថិ មិដ្ឋ”ន្តិ ទានាទីនំ ផលំ គគនតលេ បុណ្ណចន្ទំ ចិយ ឥស្សេសិ។

តំ សុត្វា បសន្នចិត្តោ សេដ្ឋិ “កន្តេ, អាគន្ត្វា ឥមស្មិំ បល្លង្កេ តិសីទិត្វា បុទេ បរិភុញ្ជថា”តិ អាហ។ ថេរោ “មហាសេដ្ឋិ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ ‘បុទេច លាភិស្សាមី’តិ បញ្ចហិ កិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ ចិហារេ តិសិន្នោ, តុម្ហាកំ រុចិយា សតិ សេដ្ឋិភរិយំ បុទេ ច លិទាទីនិ ច គណ្ហាបេថ, សត្ថុ សន្តិកំ គមិស្សាមា”តិ អាហ។ “កហំ បន, កន្តេ, ឯតរហិ សត្ថា”តិ? “ឥតោ បញ្ចចត្តាលីសយោជនមត្ថកេ ជេតចនមហាចិហារេ”តិ។ “កន្តេ,

កាលំ អតិក្កមិត្វា ឯត្តកំ អទ្ធានំ កថំ គមិស្សាមា”តិ? “មហាសេដ្ឋិ តុម្ហាកំ រុចិយា សតិ អហំ វោ អត្តនោ ឥទ្ធិពលេន នេស្សាមិ, តុម្ហាកំ បាសាទេ សោបានសីសំ អត្តនោ ឋានេយេវ ភវិស្សតិ, សោបានបរិយោសានំ បន ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ ភវិស្សតិ, ឧបរិបាសាទា ហេដ្ឋាបាសាទំ ឱតរណកាលមត្តេន វោ ជេតវនំ នេស្សាមី”តិ។ សោ “សាធុ, ភន្តេ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ ថេរោ សោបានសីសំ តត្ថេវ កត្វា “សោបានបាទមូលំ ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ ហោតូ”តិ អធិដ្ឋាសិ, តថេវាហោសិ។

ឥតិ ថេរោ សេដ្ឋិញ្ច សេដ្ឋិភរិយញ្ច ឧបរិបាសាទា ហេដ្ឋាឱតរណកាលតោ ខិប្បតរំ ជេតវនំ សម្បាបេសិ។ តេ ឧភោបិ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា កាលំ អារោចេសុំ។ សត្ថា ភត្តគ្គំ បវិសិត្វា បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសីទិ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន។ មហាសេដ្ឋិ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទក្ខិណោទកំ អទាសិ, សេដ្ឋិភរិយា តថាគតស្ស បត្តេ បូវេ បតិដ្ឋាបេសិ។ សត្ថា អត្តនោ យាបនមត្តំ គណ្ហិ, បញ្ចសតា ភិក្ខូបិ តថេវ គណ្ហិំសុ។ សេដ្ឋិ ខីរសប្បិមធុផាណិតសក្ខរាទីនិ ទទមានោ អគមាសិ។ សត្ថា បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ ភត្តកិច្ចំ និដ្ឋាបេសិ។ មហាសេដ្ឋិបិ សទ្ធិំ ភរិយាយ យាវទត្ថំ ភុញ្ជិ, បូវានំ បរិយោសានមេវ ន បញ្ញាយតិ, សកលវិហារេ ភិក្ខូនញ្ច វិឃាសាទានញ្ច ទិន្នេបិ ន បរិយន្តោ បញ្ញាយតិ។ “ភន្តេ, បូវា បរិក្ខយំ ន គច្ឆន្តី”តិ ភគវតោ អារោចេសុំ។ “តេន ហិ ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ ឆឌ្ឌេថា”តិ។ អថ នេ ទ្វារកោដ្ឋកស្ស អវិទូរេ បព្ភារដ្ឋានេ ឆឌ្ឌយិំសុ។ អជ្ជតនាបិ តំ ឋានំ “កបល្លបូវបព្ភារោ”ត្វេវ បញ្ញាយតិ។ មហាសេដ្ឋិ សទ្ធិំ ភរិយាយ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ភគវា អនុមោទនំ អកាសិ។ អនុមោទនាបរិយោសានេ ឧភោបិ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាយ សត្ថារំ វន្ទិត្វា ទ្វារកោដ្ឋកេ សោបានំ អារុយ្ហ អត្តនោ បាសាទេយេវ បតិដ្ឋហិំសុ ។ តតោ បដ្ឋាយ មហាសេដ្ឋិ អសីតិកោដិធនំ ពុទ្ធសាសនេយេវ វិកិរិ។

បុនទិវសេ សម្មាសម្ពុទ្ធេ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ជេតវនំ អាគម្ម ភិក្ខូនំ សុគតោវាទំ ទត្វា គន្ធកុដិំ បវិសិត្វា បដិសល្លីនេ សាយន្ហសមយេ ធម្មសភាយំ សន្និបតិតា ភិក្ខូ “បស្សថាវុសោ, មហាមោគ្គល្លានត្ថេរស្សានុភាវំ, អកុបេត្វា សទ្ធំ អកុបេត្វា ភោគេ មច្ឆរិយសេដ្ឋិំ មុហុត្តេនេវ ទមេត្វា និព្ពិសេវនំ កត្វា បូវេ គាហាបេត្វា ជេតវនំ អានេត្វា សត្ថុ សម្មុខំ កត្វា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាបេសិ, អហោ មហានុភាវោ ថេរោ”តិ ថេរស្ស គុណកថំ កថេន្តា និសីទិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ភិក្ខវេ, កុលទមកេន នាម ភិក្ខុនា កុលំ អវិហេឋេត្វា អកិលមេត្វា បុប្ផតោ រេណុំ គណ្ហន្តេន ភមរេន វិយ ឧបសង្កមិត្វា ពុទ្ធគុណា ជានាបេតព្ពា”តិ វត្វា ថេរំ បសំសន្តោ –

“យថាបិ ភមរោ បុប្ផំ, វណ្ណគន្ធមហេឋយំ;

បលេតិ រសមាទាយ, ឯវំ គាមេ មុនី ចរេ”តិ។ (ធ· ប· ៤៩) –

ឥមំ ធម្មបទេ គាថំ វត្វា ឧត្តរិបិ ថេរស្ស គុណំ បកាសេន្តោ “ន ភិក្ខវេ, ឥទានេវ មោគ្គល្លានេន មច្ឆរិយសេដ្ឋិ ទមិតោ, បុព្ពេបិ តំ ទមេត្វា កម្មផលសម្ពន្ធំ ជានាបេសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពារាណសិយំ ឥល្លិសោ នាម សេដ្ឋិ អហោសិ អសីតិកោដិវិភវោ បុរិសទោសសមន្នាគតោ ខញ្ជោ កុណី វិសមចក្ខុកោ អស្សទ្ធោ អប្បសន្នោ មច្ឆរី, នេវ អញ្ញេសំ ទេតិ, ន សយំ បរិភុញ្ជតិ។ រក្ខសបរិគ្គហិតបោក្ខរណី វិយស្ស គេហំ អហោសិ។ មាតាបិតរោ បនស្ស យាវ សត្តមា កុលបរិវដ្ដា ទាយកា ទានបតិនោ។ សោ សេដ្ឋិដ្ឋានំ លភិត្វាយេវ កុលវំសំ នាសេត្វា ទានសាលំ ឈាបេត្វា យាចកេ បោថេត្វា និក្កឌ្ឍិត្វា ធនមេវ សណ្ឋាបេសិ។

សោ ឯកទិវសំ រាជុបដ្ឋានំ គន្ត្វា អត្តនោ ឃរំ អាគច្ឆន្តោ ឯកំ មគ្គកិលន្តំ ជានបទមនុស្សំ, ឯកំ សុរាថាលកំ, អាទាយ បីឋកេ និសីទិត្វា អម្ពិលសុរាយ កោសកំ បូរេត្វា បូរេត្វា បូតិមច្ឆកេន ឧត្តរិភង្គេន បិវន្តំ ទិស្វា សុរំ បាតុកាមោ ហុត្វា ចិន្តេសិ “សចាហំ សុរំ បិវិស្សាមិ, មយិ បិវន្តេ ពហូ បិវិតុកាមា ភវិស្សន្តិ, ឯវំ មេ ធនបរិក្ខយោ ភវិស្សតី”តិ។ សោ តណ្ហំ អធិវាសេន្តោ វិចរិត្វា គច្ឆន្តេ គច្ឆន្តេ កាលេ អធិវាសេតុំ អសក្កោន្តោ វិហតកប្បាសោ វិយ បណ្ឌុសរីរោ អហោសិ ធមនិសន្ថតគត្តោ ជាតោ។ អថេកទិវសំ គព្ភំ បវិសិត្វា មញ្ចកំ ឧបគូហិត្វា និបជ្ជិ។ តមេនំ ភរិយា ឧបសង្កមិត្វា បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជិត្វា “កិំ តេ, សាមិ, អផាសុក”ន្តិ បុច្ឆិ។ សព្ពំ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។ “តេន ហិ ឯកកស្សេវ តេ បហោនកំ សុរំ ករោហី”តិ បន វុត្តេ “គេហេ សុរាយ ការិយមានាយ ពហូ បច្ចាសីសន្តិ, អន្តរាបណតោ អាហរាបេត្វាបិ ន សក្កា ឥធ និសីទិត្វា បិវិតុ”ន្តិ មាសកមត្តំ ទត្វា អន្តរាបណតោ សុរាថាលកំ អាហរាបេត្វា ចេដកេន គាហាបេត្វា នគរា និក្ខម្ម នទីតីរំ គន្ត្វា មហាមគ្គសមីបេ ឯកំ គុម្ពំ បវិសិត្វា សុរាថាលកំ ឋបាបេត្វា “គច្ឆ ត្វ”ន្តិ ចេដកំ ទូរេ និសីទាបេត្វា កោសកំ បូរេត្វា សុរំ បិវិតុំ អារភិ។

បិតា បនស្ស ទានាទីនំ បុញ្ញានំ កតត្តា ទេវលោកេ សក្កោ ហុត្វា និព្ពត្តិ។ សោ តស្មិំ ខណេ “បវត្តតិ នុ ខោ មេ ទានគ្គំ, ឧទាហុ នោ”តិ អាវជ្ជេន្តោ តស្ស អប្បវត្តិំ ញត្វា, បុត្តស្ស កុលវំសំ នាសេត្វា ទានសាលំ ឈាបេត្វា យាចកេ និក្កឌ្ឍិត្វា មច្ឆរិយភាវេ បតិដ្ឋាយ “អញ្ញេសំ ទាតព្ពំ ភវិស្សតី”តិ ភយេន គុម្ពំ បវិសិត្វា ឯកកោវ សុរំ បិវនភាវញ្ច ញត្វា “គច្ឆាមិ, នំ សន្តជ្ជេត្វា ទមេត្វា កម្មផលសម្ពន្ធំ ជានាបេត្វា ទានំ ទាបេត្វា ទេវលោកេ និព្ពត្តនារហំ ករោមី”តិ មនុស្សបថំ ឱតរិត្វា ឥល្លិសសេដ្ឋិនា សទិសំ ខញ្ជំ កុណិំ វិសមចក្ខុមណ្ឌលំ អត្តភាវំ និម្មិនិត្វា ពារាណសិនគរំ បវិសិត្វា រញ្ញោ និវេសនទ្វារេ ឋត្វា អត្តនោ អាគតភាវំ អារោចាបេត្វា “បវិសតូ”តិ វុត្តេ បវិសិត្វា រាជានំ វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ រាជា “កិំ, មហាសេដ្ឋិ, អវេលាយ អាគតោសី”តិ អាហ។ “អាម, អាគតោម្ហិ ទេវ ឃរេ មេ អសីតិកោដិមត្តំ ធនំ អត្ថិ, តំ ទេវោ អាហរាបេត្វា អត្តនោ កោដ្ឋាគារំ បូរាបេតូ”តិ។ “អលំ មហាសេដ្ឋិ, តវ ធនតោ អម្ហាកំ គេហេ ពហុតរំ ធន”ន្តិ។ “សចេ, ទេវ, តុម្ហាកំ កម្មំ នត្ថិ, យថារុចិយា ធនំ គហេត្វា ទានំ ទេមី”តិ។ “ទេហិ, មហាសេដ្ឋី”តិ។ សោ “សាធុ, ទេវា”តិ រាជានំ វន្ទិត្វា និក្ខមិត្វា ឥល្លិសសេដ្ឋិនោ គេហំ អគមាសិ, សព្ពេ ឧបដ្ឋាកមនុស្សា បរិវារយិំសុ, ឯកោបិ “នាយំ, ឥល្លិសោ”តិ ជានិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ។

សោ គេហំ បវិសិត្វា អន្តោទ្វារេ ឋត្វា ទោវារិកំ បក្កោសាបេត្វា “យោ អញ្ញោ មយា សទិសោបិ អាគន្ត្វា ‘មមេតំ គេហ’ន្តិ បវិសិតុំ អាគច្ឆតិ, តំ បិដ្ឋិយំ បហរិត្វា នីហរេយ្យាថា”តិ វត្វា បាសាទំ អារុយ្ហ មហារហេ អាសនេ និសីទិត្វា សេដ្ឋិភរិយំ បក្កោសាបេត្វា

សិតាការំ ទស្សេត្វា “ភទ្ទេ, ទានំ ទេមា”តិ អាហ។ តស្ស តំ វចនំ សុត្វាវ សេដ្ឋិភរិយា ច បុត្តធីតរោ ច ទាសកម្មករា ច “ឯត្តកំ កាលំ ទានំ ទាតុំ ចិត្តមេវ នត្ថិ, អជ្ជ បន សុរំ បិវិត្វា មុទុចិត្តោ ហុត្វា ទាតុកាមោ ជាតោ ភវិស្សតី”តិ វទិំសុ។ អថ នំ សេដ្ឋិភរិយា “យថារុចិយា ទេថ, សាមី”តិ អាហ។ តេន ហិ ភេរិចារកំ បក្កោសាបេត្វា “‘សុវណ្ណរជតមណិមុត្តាទីហិ អត្ថិកា ឥល្លីសសេដ្ឋិស្ស ឃរំ គច្ឆន្តូ’តិ សកលនគរេ ចរាបេហី”តិ។ សា ច តថា ការេសិ។ មហាជនោ បច្ឆិបសិព្ពកាទីនិ គហេត្វា គេហទ្វារេ សន្និបតិ។ សក្កោ សត្តរតនបូរេ គព្ភេ វិវរាបេត្វា “តុម្ហាកំ ទេមិ, យាវទិច្ឆកំ គហេត្វា គច្ឆថា”តិ អាហ។ មហាជនោ ធនំ នីហរិត្វា មហាតលេ រាសិំ កត្វា អាភតភាជនានិ បូរេត្វា គច្ឆតិ។

អញ្ញតរោ ជនបទមនុស្សោ ឥល្លីសសេដ្ឋិនោ គោណេ តស្សេវ រថេ យោជេត្វា សត្តហិ រតនេហិ បូរេត្វា នគរា និក្ខម្ម មហាមគ្គំ បដិបជ្ជិត្វា តស្ស គុម្ពស្ស អវិទូរេន រថំ បេសេន្តោ “វស្សសតំ ជីវ, សាមិ, ឥល្លីសសេដ្ឋិ, តំ និស្សាយ ឥទានិ មេ យាវជីវំ កម្មំ អកត្វា ជីវិតវុត្តិ ជាតា, តវេវ រថោ, តវេវ គោណា, តវេវ គេហេ សត្ត រតនានិ, នេវ មាតរា ទិន្នានិ, ន បិតរា, តំ និស្សាយ លទ្ធានិ, សាមី”តិ សេដ្ឋិនោ គុណកថំ កថេន្តោ គច្ឆតិ។ សោ តំ សទ្ទំ សុត្វា ភីតតសិតោ ចិន្តេសិ “អយំ មម នាមំ គហេត្វា ឥទញ្ចិទញ្ច វទតិ, កច្ចិ នុ ខោ មេ ធនំ រញ្ញា លោកស្ស ទិន្ន”ន្តិ គុម្ពា និក្ខមិត្វា គោណេ ច រថញ្ច សញ្ជានិត្វា “អរេ, ចេដក, មយ្ហំ គោណា, មយ្ហំ រថោ”តិ វត្វា គន្ត្វា គោណេ នាសារជ្ជុយំ គណ្ហិ គហបតិកោ រថា ឱរុយ្ហ “អរេ, ទុដ្ឋចេដក, ឥល្លីសមហាសេដ្ឋិ សកលនគរស្ស ទានំ ទេតិ, ត្វំ កិំ អហោសី”តិ បក្ខន្ទិត្វា អសនិ វិយ ខន្ធេ បហរិត្វា រថំ អាទាយ អគមាសិ។ សោ បុន កម្បមានោ ឧដ្ឋាយ បំសុំ បុញ្ឆិត្វា បុញ្ឆិត្វា វេគេន គន្ត្វា រថំ គណ្ហិ គហបតិកោ រថា ឱតរិត្វា កេសេសុ គហេត្វា ឱណាមេត្វា កប្បរប្បហារេហិ កោដ្ដេត្វា គលេ គហេត្វា អាគតមគ្គាភិមុខំ ខិបិត្វា បាយាសិ។ ឯត្តាវតាស្ស សុរាមទោ ឆិជ្ជិ។ សោ កម្បមានោ វេគេន និវេសនទ្វារំ គន្ត្វា ធនំ អាទាយ គច្ឆន្តេ មហាជនេ ទិស្វា “អម្ភោ កិំ នាមេតំ, កិំ រាជា មម ធនំ វិលុម្បាបេតី”តិ តំ តំ គន្ត្វា គណ្ហាតិ, គហិតគហិតា បហរិត្វា បាទមូលេយេវ បាតេន្តិ។ សោ វេទនាប្បត្តោ គេហំ បវិសិតុំ អារភិ។ ទ្វារបាលា “អរេ, ទុដ្ឋគហបតិ, កហំ បវិសសី”តិ វំសបេសិកាហិ បោថេត្វា គីវាយំ គហេត្វា នីហរិំសុ។

សោ “ឋបេត្វា ឥទានិ រាជានំ នត្ថិ មេ អញ្ញោ កោចិ បដិសរណោ”តិ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “ទេវ, មម គេហំ តុម្ហេ វិលុម្បាបេថា”តិ អាហ។ នាហំ សេដ្ឋិ វិលុម្បាបេមិ, ននុ តុម្ហេវ អាគន្ត្វា “សចេ តុម្ហេ ន គណ្ហថ, អហំ មម ធនំ ទស្សាមី”តិ នគរេ ភេរិំ ចរាបេត្វា ទានំ អទាសីតិ។ នាហំ , ទេវ, តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគច្ឆាមិ, កិំ តុម្ហេ មម មច្ឆរិយភាវំ ន ជានាថ, អហំ តិណគ្គេន តេលពិន្ទុម្បិ ន កស្សចិ ទេមិ។ យោ ទានំ ទេតិ, តំ បក្កោសាបេត្វា វីមំសថ, ទេវាតិ។ រាជា សក្កំ បក្កោសាបេសិ, ទ្វិន្នំ ជនានំ វិសេសំ នេវ រាជា ជានាតិ, ន អមច្ចា។ មច្ឆរិយសេដ្ឋិ “កិំ, ទេវ, អយំ សេដ្ឋិ, អហំ សេដ្ឋី”តិ អាហ។ “មយំ ន សញ្ជានាម, អត្ថិ តេ កោចិ សញ្ជាននកោ”តិ? “ភរិយា មេ, ទេវា”តិ។ ភរិយំ បក្កោសាបេត្វា “កតរោ តេ សាមិកោ”តិ បុច្ឆិំសុ។ សា “អយ”ន្តិ សក្កស្សេវ សន្តិកេ អដ្ឋាសិ។ បុត្តធីតរោ ទាសកម្មករេ ច បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆិំសុ, សព្ពេបិ សក្កស្សេវ សន្តិកេ តិដ្ឋន្តិ។

បុន សេដ្ឋិ ចិន្តេសិ “មយ្ហំ សីសេ បិឡកា អត្ថិ, កេសេហិ បដិច្ឆន្នា, តំ ខោ បន កប្បកោ ឯវ ជានាតិ, តំ បក្កោសាបេស្សាមី”តិ។ សោ

“កប្បកោ យំ, ទេច, សញ្ញាតាតិ, តំ បក្កោសាបេឆា”តិ អាហ។ តស្មិំ បត ការេល ទៅឆឹសេត្វា តស្ស កប្បកោ អទេហាសិ។ រាឌា តំ បក្កោសាបេត្វា “ឋាលិសេសេដ្ឋិំ ឌាតាសិ”តិ បុច្ឆិ។ “សិរិំ ឰលិទេកត្វា ឌាតិស្សាមិ, ទេចា”តិ។ “ទេតត ហិ ខ្ចិត្តម្បិ សិរិំ ឰលិទេកហិ”តិ។ តស្មិំ ឍណេ សក្កោ សិទេស បិញ្ឈអកំ មាទេបសិ។ ទៅឆឹសេត្វា ខ្ចិត្តម្បិ សិរិំ ឰលិទេកត្វា បិញ្ឈអកា ទិស្វា “យហារាឌ, ខ្ចិត្តម្បិ សិទេស បិញ្ឈអកា អទេត្វច, តាហំ ឲទេតស្ស ឲកស្សាមិ ឋាលិសកាចំ សញ្ញាតិតុំ សក្កោមី”តិ ចត្វា ឋាមំ កាឆមាហ –

សិបំ។

“ឡទេកា ឍញ្ញា ឡទេកា កុឈិ, ឡទេកា ចិសមចក្កុកា;

ឡកិត្តំ បិញ្ឈអកា ឌាតា, តាហំ បស្សាមិ ឋាលិស”ន្តិ។

តត្ថ ឡទេកាតិ ទេ្វបិ ឌតា។ ឍញ្ញាតិ កុណ្ឌបិទេកា។ កុឈិតិ កុណ្ឌហត្ថា។ ចិសមចក្កុកាតិ ចិសមក្ខិមណ្ឌលា ទេកកេរា។ បិញ្ឈអកាតិ ខ្ចិត្តម្បិ ឲកស្មិំទេឃច សិរសបទេទេស ឲកសណ្ឌាតាច បិញ្ឈអកា ឌាតា។ តាហំ បស្សាមីតិ អហំ “ឋាទេមស្ស អឃំ តាម ឋាលិទេសា”តិ ត បស្សាមិ, ឲកស្សាមិ ឋាលិសកាចំ ត ឌាតាមីតិ អទេចាច។

ទៅឆឹសត្តស្ស ចចតំ សុត្វា ទេសដ្ឋិ កប្បមាទេតា ឆតទេសាទេកត សតិ បច្ចុបដ្ឋាទេបតុំ អសទេក្កាទេន្តា តទេត្វច បតិ។ តស្មិំ ឍណេ សទេក្កា “តាហំ, យហារាឌ , ឋាលិទេសា, សទេក្កាហមស្មិ”តិ មហតិយា សក្កលីលាយ អាកាទេស អដ្ឋាសិ។ ឋាលិសស្ស មុខំ បុញ្ឆិត្វា ឡទេកាត សិញ្ចិំសុ, ទេសា ឡដ្ឋាយ សក្កំ ទេចទរាឌាតំ ចន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ អថ តំ សទេក្កា អាហ “ឋាលិស, ឋាឆំ ឆតំ មម សន្តកំ, ត តច។ អហញ្ហិទេត បិតា, ត្វំ មម បុទេត្តា។ អហំ ឌាតាឌីតិ បុញ្ញាតិ កត្វា សក្កត្តំ បទេត្តា, ត្វំ បត ទេម ចំសំ ឡបច្ឆិន្ទិត្វា អឌាតសិទេលា ហុត្វា មច្ឆរិទេយ បតិដ្ឋាយ ឌាតសាលាទេយា ឍរាទេបត្វា ឃាចទេក តិក្កឌ្ឍិត្វា ឆតទេមច សណ្ឋាទេបសិ។ តំ ទេតច ត្វំ បរិភុញ្ជាសិ, ត អទេញ្ញាសំ ទេឌសិ, រក្ខសបរិក្ខហិតំ ចិយ តិដ្ឋតិ។ សទេច ទេម ឌាតសាលា បាកតិកា កត្វា ឌាតំ ឌស្សសិ, ឋាទេច្ចតំ កុសលំ។ ទេតា ទេច ឌស្សសិ, សព្ពំ ទេត ឆតំ អន្តរធាទេបត្វា ឋាមិតា ឋាត្តចឌិទេទេត ទេត សិរិំ ឍិន្ទិត្វា ឌីចិតក្ខយំ បាទេបស្សាមី”តិ។ ឋាលិសទេសដ្ឋិ មរណភទេយត សន្តឌ្ជិទេតា “ឋាទេតា បដ្ឋាយ ឌាតំ ឌស្សាមី”តិ បដិញ្ញំ អទាសិ។ សទេក្កា តស្ស បដិញ្ញំ កទេហត្វា អាកាទេស តិសិទេន្តាច ឆម្មំ ទេឌទេសត្វា តំ សីទេលសុ បតិដ្ឋាទេបត្វា សកដ្ឋាតទេមច អកមាសិ។ ឋាលិទេសាបិ ឌាតាឌីតិ បុញ្ញាតិ កត្វា សក្កបរាយទេណា អទេហាសិ។

សត្វា “ត, ភិក្ខទេច, ឋាទេឃាតទេច ទេមាគ្គល្លាទេតា មច្ឆរិយទេសដ្ឋិំ ឌទេមតិ, បុទេព្ពបេស ឋាមិតា ឌមិទេតាទេយចា”តិ ចត្វា ឋាមំ ឆម្មទេឌសតំ អាហរិត្វា អត្ថសន្ធិំ ឃទេដត្វា ឌាតកំ សទេមាឆាទេតសិ – “តទា ឋាលិទេសា មច្ឆរិយទេសដ្ឋិ អទេហាសិ, សទេក្កា ទេចទរាឌា មហាទេមាគ្គល្លាទេតា, រាឌា អាតទេន្ទា, កប្បទេកា បត អហទេមច អទេហាសិ”ន្តិ។

ខ្ចល្លិបឌាតកចណ្ណតា អដ្ឋយា៍

[លិង] ង៍ ឈរឃ្សរឌាតកចណ្ណតា

ឃតោ ចិលុត្តា ច ហតា ច ការេចាតិ ខ្ចង់ សត្ថា ឌេតចនេ ចិហរន្តោ អញ្ញតរំ អមច្ចំ អារព្ភ កថេសិ៍ កោសលរញ្ញោ កិរ ឲុកោ អមច្ចោ រាឌាតំ អារាធេត្វា បច្ចន្តកាមេ រាឌពលិ លភិត្វា ចោរេហិ សទ្ធិំ ឲកតោ ហុត្វា “អហំ យតុស្សេ អាគាឃ អរញ្ញំ បចិសិស្សាមិ, ត្វេម្យកាយំ ចិលុម្បិត្វា ងួបឌ្ឍ យឃ្យាឥតេឃ្យាធា”តិ ចត្វា បតេច យតុស្សេ សត្តិបាតេត្វា អរញ្ញំ កត្វា ចោរេរុ អាកត្វា កាចិតេយា ឈារេត្វា យំសំ ឍាឌិត្វា កាយំ ចិលុម្បិត្វា កតេរុ សាឃតត្សមេឃ យហាឌតបរិចុតោ អាកច្ឆតិ៍ តស្ស ត ចិរស្សេច តំ កម្មំ បាកដំ ឌាតំ៍ យតុស្សា រញ្ញោ អារោចេសុំ៍ រាឌា តំ បក្កោសាបេត្វា ទោសំ បតិដ្ឋាបេត្វា សុតិក្កហិតំ តិក្កហេត្វា អញ្ញំ កាមភោឌកំ បេសេត្វា ឌេតចតំ កត្វា កចេតោ ឲតមត្ថំ អារោចេសិ៍ កចេធា “ត, យហារាឌ, ខ្ចងាតេច ឲស ឲចំសីលោ, បុព្ពេបិ ឲចំសីលោយេចា”តិ ចត្វា តេត ឃាចិតោ អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឲកស្ស អមច្ចស្ស បច្ចន្តកាមំ អទាសិ៍ សព្ពំ បុរិមសទិសមេច៍ តទា បត ពោធិសត្តោ ចណិជ្ជាឃ បច្ចន្តេ ចិចរន្តោ តស្មិំ កាមកេ តិចាសំ កប្បេសិ៍ សោ តស្មិំ កាមភោឌកេ សាឃតត្សមេឃ យហាឌតបរិចារេត ភេរិឃា ចឌ្ឍយាតាឃ អាកច្ឆន្តេ “អយំ ឌុដ្ឋកាមភោឌកោ ចោរេហិ សទ្ធិំ ឲកតោ ហុត្វា កាមំ ចិលុម្បាបេត្វា ចោរេរុ បលាឃិត្វា អដចិំ បចិដ្ឋេសុ ខ្ចងាតិ ងួបសត្តុបសន្តោ ចិយ ភេរិឃា ចឌ្ឍយាតាឃ អាកច្ឆតី”តិ ចត្វា ខ្ចមំ កាថមាហ –

លិង៍

“ឃតោ ចិលុត្តា ច ហតា ច ការេចា, ឥឌ្ឍាតិ តេហាតិ ឌតោ ច តីតោ;

អធាកមា បុត្តហតាឃ បុត្តោ, ឈរឃ្សរំ ឌិណ្ឌិមំ ចាឥឃន្តោ”តិ៍

តត្ថ ឃតោតិ ឃតា៍ ចិលុត្តា ច ហតា ចាតិ ចិលុម្បិត្វា ពន្ធិត្វា ច តីតា, យំសំ ឍាឥតត្វាឃ ច ហតា៍ ការេចាតិ តោកាបិតំ៍ ឥឌ្ឍាតីតិ អគ្គិំ ឥត្វា ឈាបិតាតិ៍ ឌតោ ច តីតោតិ ករមរក្កាហំ កហេត្វា តីតោ៍ បុត្តហតាឃ បុត្តោតិ ហតបុត្តាឃ បុត្តោ, តិល្លឌ្ឍាតិ អត្ថោ៍ លិត្តហិរោត្តប្បស្ស ហិ មាតា តាម តត្ថិ, ខ្ចតិ សោ តស្សា ឌីចន្តោបិ ហតបុត្តដ្ឋាតេ តិដ្ឋតីតិ ហតបុត្តាឃ បុត្តោ តាម ហោតិ៍ ឈរឃ្សរន្តិ ធន្ទសទ្ទំ៍ ឌិណ្ឌិមន្តិ បដហភេរិំ៍

ឲចំ ពោធិសត្តោ ខ្ចមាឃ កាធាឃ តំ បរិភាសិ៍ ត ចិរស្សេច ច តស្ស តំ កម្មំ បាកដំ ឌាតំ, អធស្ស រាឌា ទោសាតុរូបំ តិក្កហំ អកាសិ៍

សត្វា “ត, មហារាជ, ព្ភការតចេស ឲុចំ សីលេលិ, បុរេព្វបិ ឲុចំ សីលេលិមេឃចា”តិ ចត្វា ព្ភមំ ឆម្ពុទេសត់ អាហរិត្វា អត្ថុសន្ធិ ឈនេដត្វា ខាតក់ សមោធានេតសិ – “តទា អមរេច្ចា ព្ភទាតិ អមរេច្ចាមេឃច, កាឆាយ ក្ខាហារកបឈ្លិតមត្ថុស្សោ បត អហមេច អហោសិ”ន្តិ៝

ពទស្សខាតកចណ្ណតា តចមា៝

[ប័០] ១០៝ កឺមរេសតខាតកចណ្ណតា

ឃំ តេ បចិកត្វិតំ ប្ចុរតិ ព្ភងំ សត្វា ខេតចនេត ចិហរេន្តោ អញ្ញាតរំ ចិកត្វិតំ កិក្ខុ អារព្ភ កតេឆសិ៝ ឲុកោ កិរ កិក្ខុ “អាចុរេសា, អមក្បាកំ ខាតិសមា ខាតិ, កោត្តសមំ កោត្តំ តាម តត្ថិ, មឃំ ឲុចន្ទុប តាម មហាលត្តិឃក្យុល ខាតា, កោរេត្តត ចា ឆនេតត ចា ក្យុលប្បទេសេត ចា អមេឃ្វា សឝិសោ តាម តត្ថិ, អមក្បាកំ សុចណ្ណខេតាឌិតំ អនេន្តា តត្ថិ, ទាសកម្ពុការបិ តោ សាលិមំសោទតំ ក្ឈញ្ញុន្តិ, កាសិកចត្ថំ តិចាសេន្តិ, កាសិកចិលេបតំ ចិលិម្បន្តិ៝ មឃំ បព្វឌិតកាចេត ឲុតរហិ ឲុចន្ទុបិតិ ល្ងាតិ កោខតាតិ ក្ឈញ្ញាម, ល្ងាតិ ចឹចរាតិ ឆារេមា”តិ

តឆរតចមឌ្ឍិមាតំ កិក្ខុតំ អត្តូរេ ចិកទេត្វន្តោ ខាតិអាឌិចសេត ចម្ភនេន្តោ លុំសេន្តោ ចិចរតិ៝ អឆស្ស ឲុកោ កិក្ខុ ក្យុលប្បទេសំ បរិក្កហិត្វា តំ ចិកត្វតការចំ កិក្ខុតំ អារោរាចេសិ៝ កិក្ខុ ឆម្ពុសកាឃំ សត្ថុបតិតា “អាចុរេសា, អមុកោ តាម កិក្ខុ ឲុចន្ទុប តិឃ្យោតិកសាសតេ បព្វឌិត្វា ចិកទេត្វន្តោ ចម្ភនេន្តោ លុំសេន្តោ ចិចរតី”តិ ឲុតស្ស អក្យុណំ កឆឃិស្មុ៝ សត្វា អាកត្វា “កាយ ត្ថុត្វ, កិក្ខុេច, ឲុតរហិ កឆាយ សត្ថិសិត្វា”តិ បុច្ឆិត្វា “ព្ភមាឃ តាមា”តិ ចុវេត្ត “ត, កិក្ខុេច, សោ កិក្ខុ ព្ភការតេច ចិកទេត្វន្តោ ចម្ភនេន្តោ លុំសេន្តោ ចិចរតិ, បុរេព្វបិ ចិកទេត្វន្តោ ចម្ភនេន្តោ លុំសេន្តោ ចិចរី”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៝

អតីតេ ពារាណសិឃំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឲុកស្មិំ តិកមការេ ក្ខឌិច្ចព្រាហ្មណក្យុលេ តិព្វត្តិត្វា ចឃប្បត្តោ តក្កសិលាឃំ ឌិសាបាមោក្ខស្ស អាចរិឃស្ស សន្តិកេ តយោ វេទេ អដ្ឋារស ចិជ្ជដ្ឋាតាតិ ក្ខក្កហេត្វា សព្វសិប្បេសុ តិប្ឋត្តិំ បត្វា ធុច្ចអឆត្ថក្កហបណ្ឌិតោ តាម អហោសិ៝ សោ តក្កសិលតោ តិក្ខមិត្វា សព្វសមឃសិប្បាតិ បរិយេសមាតោ មហិសករដ្ឋំ អកមាសិ៝ ព្ភមស្មិំ បត ខាតកេ ពោធិសត្តោ តោកំ វស្សោ ឌ្ឍូលតាការោ អហោសិ៝ សោ ចិតេ្តសិ “សចាហំ កត្ថិ រាខាតំ ក្ខបសង្កមិស្សាមិ, សោ ‘ឲុចំ វស្សសរីរោ ត្វំ កិ អមក្បាកំ កម្មំ ករិស្សសី’តិ ចក្ខតិ, ឃំត្ននាហំ អារោហបរិណាហសម្បន្នំ អកិរ្ទុបំ ឲុកំ បុរិសំ ផលកំ កត្វា តស្ស បិដ្ឋិច្ឆាឃាឃ ខីចិកំ កប្បេស្សឃ្យ”ន្តិ៝ សោ តថារូបំ បុរិសំ បរិយេសមាតោ កឺមរេសតស្ស តារេមកស្ស តត្តចាឃស្ស តត្តចិតដ្ឋាតំ កន្ត្វា តេតត សន្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា “សម្ម, ត្វំ កិន្នាមោសី”តិ បុច្ឆិ៝ “អហំ កឺមរេសតោ តាមា”តិ? “កិំ បត ត្វំ ឲុចំ អកិរ្ទុបោ ក្ខបឆិសម្បន្នោ ហុត្វា ព្ភមំ លាមកកម្មំ ករោសី”តិ? “ខីចិតុំ អសក្កោន្តោ”តិ៝ “សម្ម, មា ឲុតំ កម្មំ ករិ, សកលជម្ពុឌីបេ មយា សឌិសោ ឆត្ថក្កហោ តាម តត្ថិ៝ សចេ បតាហំ កត្ថិ រាខាតំ បស្សេយ្យំ, សោ មំ ‘ឲុចំ វស្សោ អឃំ កិំ អមក្បាកំ កម្មំ ករិស្សតី’តិ កោបេយ្យ, ត្វំ រាខាតំ ឌិស្វា ‘អហំ ឆត្ថក្កហោ’តិ ចក្ខសិ៝ រាខា តេ បរិព្វឃំ ឝត្វា ចុត្តិំ តិពទ្ធិ ឝស្សតិ៝ អហំ តេ ក្ខប្បន្តកម្មំ ករោន្តោ តច បិដ្ឋិច្ឆាឃាឃ ខីចិស្សាមិ៝ ឲុចំ ក្ខភោបិ សុខិតា កចិស្សាម៝ ករោហិ មម ចចត”ន្តិ អាហ៝ សោ “សាធុ”តិ សម្បដិច្ឆិ៝

អថ តំ អាគាយ ចាំទារណាសិ កត្វា ឃមំ ធ្មញ្ញាបដ្ឋាកោ ហុត្វា ចំ បុរទោតា គត្វា រាជទ្វារេ ឋត្វា រញ្ញោ អារោចាបេសិ "អាគច្ឆតូ"តិ ចុទ្ទោ ឯកោបិ បចិសិត្វា រាជានំ ចន្ទិត្វា អដ្ឋំ សុ "កិការណា អាគតត្ថា"តិ ច ចុទ្ទោ ភិយរសនោ អាហ – "អហំ ឆត្តុក្កហោ, យឃា សតិរោ សគលជម្ពុទីបេ ឆត្តុក្កហោ តត្ថិ"តិ "កិំ បត លភន្តោ ឧំ ឋបដ្ឋហិស្សសី"តិ? "អឌ្ឍយារេស សហស្សំ លភន្តោ ឋបដ្ឋហិស្សាមិ, ទេច"តិ "អយំ ទេ បុរិសោ កិ ហោតី"តិ? "ធ្មញ្ញាបដ្ឋាកោ, ទេច"តិ "សាធុ ឋបដ្ឋហា"តិ តទោ បដ្ឋាយ ភិយរសនោ រាជានំ ឋបដ្ឋហតិ ឋប្បត្តកិច្ចំ បតស្ស ចោធិសត្តោច តិត្វុរតិ

ទេតា ទោ បត សមយេត កាសិរដ្ឋេ ឲគសិ្ម អរញ្ញោ ពហុតំ មនុស្សានំ សញ្ចារណមគ្គំ ឥព្ភណ្ណោ ឈដ្ឋាបេតិ, ពហុ មនុស្សេ គហេត្វា គហេត្វា លាឆតិ តំ បចត្តិ រញ្ញោ អារោចេសុំ រាជា ភិយរសតំ បក្កោសាបេត្វា "សក្ខិស្សសិ, តាត, តំ ឥព្ភណ្ណិ គណ្ហិតុ"ន្តិ អាហ "ទេច, កិំ ឆត្តុក្កហោ តាយាហំ, យទិ ឥព្ភណ្ណិ គហេតុំ ត សក្កោមី"តិ រាជា តស្ស បរិព្ពយំ ឥត្វា ឋយ្យាជេសិ សោ ឈរំ កត្វា ចោធិសត្តស្ស គថេសិ ចោធិសត្តោ "សាធុ, សម្ម, គច្ឆា"តិ អាហ "ត្វំ បត ត គមិស្សសី"តិ? "អាម ត គមិស្សាមិ, ឋបាយំ បត ទេ អាចិក្ខិស្សាមី"តិ "អាចិក្ខ, សម្មា"តិ ត្វំ ឥព្ភណ្ណស្ស ចរតដ្ឋានំ សហសា ឲគគោច មា អគមាសិ, ជនបទមនុស្សេ បត សន្និបាទេត្វា ឲគំ ចា ទេហ្វ ចា ឆត្តុសហស្សានិ គាហាបេត្វា តត្ថ គន្ត្វា ឥព្ភណ្ណស្ស ឋដ្ឋិតកាចំ ចាត្វា បលិឃិត្វា ឲគំ ក្ខម្ពំ បចិសិត្វា ឋទេត តិបខ្ជេយ្យាសិ, ជាតបទាច ឥព្ភណ្ណិ បបិទេត្វា គណ្ហិស្សន្តិ, ទេហិ ឥព្ភណ្ណេ គហិទេ ត្វំ ឥទត្តហិ ឲគំ ចល្លិ លិន្ទិត្វា គោរដិយំ គហេត្វា មតឥព្ភណ្ណស្ស សត្តិកំ គត្វា "ទេកា, គោទេតស, ឥព្ភណ្ណោ មារិទោ, អហំ ត្ថមំ ឥព្ភណ្ណិ គោរាំ ចិយ ចល្លិយា ពន្ធិត្វា រញ្ញោ សត្តិកំ នេស្សាមី'តិ ចល្លិអត្ថាយ ក្ខម្ពំ បចិដ្ឋោ, យឃា ចល្លិយា អតាភតាយ ឲច គោទេតស មារិទោ"តិ គទេយ្យាសិ អថ ទេ ជាតបទា ភិតតសិតា "សាមិ, មា រញ្ញោ អាចិក្ខី"តិ ពហុំ ឆតំ ឥស្សន្តិ, ឥព្ភណ្ណោ តឃា គហិទោ គចិស្សតិ, រញ្ញោបិ សត្តិកា ពហុំ ឆតំ លភិស្សសីតិ សោ "សាធុ"តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ចោធិសត្តេត គថិតតិយាមេយេតេច ឥព្ភណ្ណិ គហេត្វា អរញ្ញំ ខេមំ គត្វា មហាជតបរិចុទោ ចាំទារណសិំ អាគត្វា រាជានំ ទិស្វា "គហិទោ មេ, ទេច, ឥព្ភណ្ណោ, អរញ្ញំ ខេមំ គត"ន្តិ អាហ រាជា តុដ្ឋោ ពហុំ ឆតំ អទាសិ បុទេតគតិចសំ "ឲគមគ្គំ មហិសោ ឈដ្ឋាបេតី"តិ អារោចេសុំ, រាជា តថេច ភិយរសតំ បេសេសិ សោបិ ចោធិសត្តេត ទិន្តតយេត ឥព្ភណ្ណិ ចិយ តម្បិ គហេត្វា អាគត្ឆិ, រាជា បុត ពហុំ ឆតំ អទាសិ, មហន្តំ ឥស្សរិយំ ជាតំ សោ ឥស្សរិយមទមត្តោ ចោធិសត្តំ អចមញ្ញំ គត្វា តស្ស ចចតំ ត គណ្ហាតិ, "តាហំ តំ តិស្សាយ ជីចាមិ, កិំ ត្វំ ទញ្ញោច បុរិសោ"តិអាទីតិ ចរុសចចតាតិ ចឥតិ

អថ គតិបយាហច្ចយេត ឲទោ សាមត្តរាជា អាគត្វា ចាំទារណសិំ ឋបរុន្ធិត្វា "រជ្ជំ ចា ទេតុ, យុទ្ធំ ចា"តិ រញ្ញោ សាសតំ បេសេសិ រាជា "យុជ្ឈាហី"តិ ភិយរសតំ បេសេសិ សោ សន្នទ្ធកហាហសត្តទ្ធោ រាជាចេសំ គហេត្វា សុសត្តទ្ធស្ស ចារណស្ស បិដ្ឋេ តិសីទិ ចោធិសត្តោបិ តស្ស មរណភយេត សន្នទ្ធកហាហសត្តទ្ធោ ភិយរសតស្សេច បច្ឆិមាសទេ តិសីទិ ចារណោ មហាជតបរិចុទោ តគរទ្វារេត តិក្ខមិត្វា សង្គាមសីសំ បាបុណិ ភិយរសនោ យុទ្ធភេរិសទ្ទំ សុត្វាច គម្បិតុំ អារទ្ធោ ចោធិសត្តោ "ឥទាតេស ហត្ថិបិដ្ឋិទោ បតិត្វា មរិស្សតី"តិ ហត្ថិក្ខត្ថទោ អបតតត្ថំ ភិយរសតំ ឃោត្តេត បរិក្ខិបិត្វា គណ្ហិ ភិយរសនោ សម្បហារដ្ឋានំ ទិស្វា មរណភយតជ្ជិទោ សរីរចឡអញ្ញោត ហត្ថិបិដ្ឋិំ ឆ្ងូសេសិ ចោធិសត្តោ "ត ទោ ទេ ភិយរសត បុរិមេត បច្ឆិមំ សមេតិ, ត្វំ បុទេ្ធ សង្គាមយោធោ ចិយ អហោសិ, ឥទាតិ ហត្ថិបិដ្ឋិំ ឆ្ងូសេសី"តិ ចត្វា

ឥមំ គាថមាហ –

៨០។

"យំ តេ បវិកត្ថិតំ បុរេ, អថ តេ បូតិសរា សជន្តិ បច្ឆា;

ឧភយំ ន សមេតិ ភីមសេន, យុទ្ធកថា ច ឥទញ្ច តេ វិហញ្ញ"ន្តិ។

តត្ថ យំ តេ បវិកត្ថិតំ បុរេតិ យំ តយា បុព្វេ "កិំ ត្វមេវ បុរិសោ, តាហំ បុរិសោ, អហម្បិ សង្គាមយោធោ"តិ វិកត្ថិតំ វម្ភនវចនំ វុត្តំ, ឥទំ តាវ ឯកំ។ អថ តេ បូតិសរា សជន្តិ បច្ឆាតិ អថ តេ ឥមេ បូតិភាវេន សរណភាវេន ច "បូតិសរា"តិ លទ្ធនាមា សរីរវលញ្ជនវាតា សជន្តិ វលញ្ជន្តិ បគ្ឃរន្តិ។ បច្ឆាតិ តតោ បុរេ វិកត្ថិតតោ អបរភាគេ, ឥទានិ ឥមស្មិំ សង្គាមសីសេតិ អត្ថោ។ ឧភយំ ន សមេតិ ភីមសេនាតិ ឥទំ ភីមសេន ឧភយំ ន សមេតិ។ កតរំ? យុទ្ធកថា ច ឥទញ្ច តេ វិហញ្ញន្តិ, យា ច បុរេ កថិតា យុទ្ធកថា, យញ្ច តេ ឥទានិ វិហញ្ញំ កិលមថោ ហត្ថិបិដ្ឋិទូសនាការប្បត្តោ វិឃាតោតិ អត្ថោ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ តំ គរហិត្វា "មា ភាយិ, សម្ម, កស្មា មយិ ឋិតេ វិហញ្ញសី"តិ ភីមសេនំ ហត្ថិបិដ្ឋិតោ ឱតារេត្វា "ន្ហាយិត្វា គេហមេវ គច្ឆា"តិ ឧយ្យោជេត្វា "អជ្ជ មយា បាកដេន ភវិតុំ វដ្ដតី"តិ សង្គាមំ បវិសិត្វា ឧន្នទិត្វា ពលកោដ្ឋកំ ភិន្ទិត្វា សបត្តរាជានំ ជីវគ្គាហំ គាហាបេត្វា ពារាណសិរញ្ញោ សន្តិកំ អគមាសិ។ រាជា តុដ្ឋោ ពោធិសត្តស្ស មហន្តំ យសំ អទាសិ។ តតោ បដ្ឋាយ "ចូឡធនុគ្គហបណ្ឌិតោ"តិ សកលជម្ពុទីបេ បាកដោ អហោសិ។ សោ ភីមសេនស្ស បរិព្ពយំ ទត្វា សកដ្ឋានមេវ បេសេត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវេស វិកត្ថតិ, បុព្វេបិ វិកត្ថិយេវា"តិ វត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា ភីមសេនោ វិកត្ថិកភិក្ខុ អហោសិ, ចូឡធនុគ្គហបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

ភីមសេនជាតកវណ្ណនា ទសមា។

វរណវគ្គោ អដ្ឋមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

ចទ្យុំ សីលចតាក់, សគ្និកិទ ទ្យុក្លូឆយ៉ុ;

យឆ្នូទាឌា អសក្ខិឃំ, យហាស្យុបិទិ៍តស្លិសំ;

ឈទស្សុទំ កឹយរេសតត្តិ៑

ឆ៑ អបិឃិយត្រុតក្កោ

[ប៉០១] ១៑ សុទាបិតខាតាកចណ្ណតា

អបិឃិយត្រុតគ្ជិយ្យាតិ ឰ្លគំ សត្ថា គោសម្ពិឡុបតិស្សាឃ គេឈាសិតាទាគេយ ចិហទគ្ខា សាកាតទេត្វទំ អាទគ្គ ពគេឆសិ៑ កកចតិ ហិ សាចតិ្វឃំ ចស្សំ ចសិត្វា ចាទិកាកយគេតត កដ្ឋចតិក៌ តាយ តិកយំ សយ្យគេត្ត គោបិលកា បស្សុបិលកា ពស្សុកា បឆាចិគេតា ច សត្វាទំ ជិស្វា ចត្តិ្វា “យា, កគេត្ត, កកចា អព្ជតិត្វំ អកយាសិ, អព្ជតិគេត្វ ឌជិលស្ស អស្សុយេ អព្ជតិត្វគោ តាយ តាគោ អាសឹចិសោ គេឈាទចិសោ, សោ កកចត្តិ ចិគេហគេឆយ្យា”តិ ចាទឃិស្យ៑ កកចាបិ គេតាសំ ពធំ អស្សុលាគេត្តា ចិឃ គេតាស្យុ ឃាចតាតិឃំ ចាទឃយាគេតស្យុបិ អកយាសិគេឃច៑

តព្ធា សុគំ កកចា កដ្ឋចតិកាឃ អចិឆ្វទេ អព្ជាតទស្ស៊ិ ចតសគេឈ្ល ចិហទតិ៑ គេតត គេឍា បត សយគេឃត ត្យុខ្វុបឌ្ឍាគោ សាកគេតា តាយ ទេឆទោ គេបិចុ្យឌ្ជតិកាឃ ឰ្លង្ហិឃា សយត្អាគេតា តំ អស្សុយំ ឡុបសឋ្គយិត្វា តស្ស តាកទាឌស្ស ចសតឌ្ឍាគេត តិលាសត្វាទក៌ បព្ជាទេបត្វា បល្លគេត្ត តិសឹជិ៑ តាគោ យក្លូ អសហយាគេតា ឆ្វយាឃិ, ទេឆទោបិ ឆ្វយាឃិ៑ តាគោ បឌ្ឋលិ, ទេឆទោបិ បឌ្ឋលិ៑ តាកស្ស គេតគេឌា ទេឆទំ ត ចាឃតិ, ទេឆទស្ស គេតគេឌា តាក៌ ចាឃតិ៑ ឲចំ ទេសា ឈគេលាត តំ តាកទាឌាត៌ ជគេយត្វា សទគេលាស្យុ ច សឹគេលស្យុ ច បតិឌ្ឍាបេត្វា សត្វ្យ សត្តិក៌ អកយាសិ៑

សត្វា កដ្ឋចតិកាឃំ យឆាកិទត្តិ ចិហទិត្វា គោសម្ពិ អកយាសិ៑ សាកាតទេត្វទេត តាកស្ស ជយិតការគេចា សកលឌតបគំ បត្វទិ៑ គោសម្ពិតកទចាសិគេតា សត្វ្យ បឆ្ញុកយត៌ ពត្វា សត្វាទំ ចត្តិ្វា សាកាតទេត្វទស្ស សត្តិក៌ កត្តា ចត្តិ្វា ឲកយត្តិ ជីតា ឲចយាហំស្យុ “កគេត្ត, ឃំ ត្យុយ្យាក៌ ទ្យុល្លក៌, តំ ចគេជយ្យាឆ, តគេជច យឃំ បជិឃាគេជស្សាយា”តិ៑ ទេឆទោ ត្យុល្យិអគេហាសិ៑ លព្ជាក្កិឃា បតាហំស្យុ “អាចុទេសា, បព្ជាឌិតាត៌ តាយ ពាគេបិតិកា ស្យុទា ទ្យុល្លកា គេចច យតាបិ ច៑ សគេច ត្យុគេយព្រឆទស្ស បសត្អា, ពាគេបិតិក៌ ស្យុទំ បជិឃាគេជឆា”តិ៑ គេត “សាធ្វ”តិ សយ្យជិឞ្ជិត្វា សត្វាទំ ឞ្វាតតាឃ តិយគេត្តត្វា តកទំ បចិសិត្វា អត្វគេតា អត្វគេតា គោគេហ “ទេឆទស្ស ជស្សាយា”តិ ពាគេបិតិក៌ ស្យុទំ បសត្អុ បជិឃាគេជត្វា ទេឆទំ តិយគេត្តត្វា ឈគេទ ឈគេទ បសត្អុ ស្យុទំ អជំស្យុ៑ ទេឆទោ បិចិត្វា ស្យុទាយជយគេត្តា តកទគេតា តិក្លូយគេត្តា ឌ្វាទគេត្តគេទ បតិត្វា ចិលបយាគេតា តិបឌ្ជិ៑

សត្វា ពតកត្តកិច្ឆ្វា តកទា តិក្លូយគេត្តា ទេឆទំ គេតតាពាគេទត តិបត្អុ ជិស្វា “ពលហ្រុច, កិក្លូគេច, សាកត”ត្តិ កាហាគេបត្វា អាទាយំ អកយាសិ ៑ កិក្លូ

ថេរស្ស សីសំ តថាគតស្ស បាទមូលេ កត្វា តំ និបជ្ជាបេសុំ, សោ បរិវត្តិត្វា បាទេ តថាគតាភិមុខេ កត្វា និបជ្ជិ. សត្ថា ភិក្ខូ បដិបុច្ឆិ “កិំ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, យំ បុព្វេ សាគតស្ស មយិ គារវំ, តំ ឥទានិ អត្ថី”តិ? “នត្ថិ, ភន្តេ”តិ. “ភិក្ខវេ, អម្ពតិត្ថកំ នាគរាជានំ កោ ទមេសី”តិ. “សាគតោ, ភន្តេ”តិ. “កិំ បនេតរហិ, ភិក្ខវេ, សាគតោ ឧទកដេឌ្ឌុភម្បិ ទមេតុំ សក្កុណេយ្យា”តិ. “នោ ហេតំ, ភន្តេ”. “អបិ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, ឯវរូបំ បាតុំ យុត្តំ, យំ បិវិត្វា ឯវំវិសញ្ញី ហោតី”តិ. “អយុត្តំ, ភន្តេ”តិ. អថ ខោ ភគវា ថេរំ គរហិត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា “សុរាមេរយបានេ បាចិត្តិយ”ន្តិ (បាចិ. ៣២៨) សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា គន្ធកុដិំ បាវិសិ.

ធម្មសភាយំ សន្និបតិតា ភិក្ខូ សុរាបានស្ស អវណ្ណំ កថយិំសុ “យាវ មហាទោសំ នាមេតំ, អាវុសោ, សុរាបានំ នាម, តាវ បញ្ញាសម្បន្នំ នាម ឥទ្ធិមន្តំ សាគតំ យថា សត្ថុ គុណមត្តម្បិ ន ជានាតិ, តថា អកាសី”តិ. សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ សុរំ បិវិត្វា បព្ពជិតា វិសញ្ញិនោ ហោន្តិ, បុព្ពេបិ អហេសុំយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ឧទិច្ចព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច ឧប្បាទេត្វា ឈានកីឡំ កីឡន្តោ ហិមវន្តប្បទេសេ វសតិ បញ្ចហិ អន្តេវាសិកសតេហិ បរិវុតោ. អថ នំ វស្សារត្តសមយេ សម្បត្តេ អន្តេវាសិកា អាហំសុ “អាចរិយ, មនុស្សបថំ គន្ត្វា លោណម្ពិលំ សេវិត្វា អាគច្ឆាមា”តិ. “អាវុសោ, អហំ ឥធេវ វសិស្សាមិ, តុម្ហេ បន គន្ត្វា សរីរំ សន្តប្បេត្វា វស្សំ វីតិនាមេត្វា អាគច្ឆថា”តិ. តេ “សាធូ”តិ អាចរិយំ វន្ទិត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា រាជុយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ ពហិទ្វារគាមេយេវ ភិក្ខាយ ចរិត្វា សុហិតា ហុត្វា បុនទិវសេ នគរំ បវិសិំសុ. មនុស្សា សោមនស្សជាតា ភិក្ខំ អទំសុ. កតិបាហច្ចយេន ច រញ្ញោបិ អារោចេសុំ “ទេវ, ហិមវន្តតោ បញ្ចសតា ឥសយោ អាគន្ត្វា ឧយ្យានេ វសន្តិ ឃោរតបា បរមនិគ្គហិតិន្ទ្រិយា សីលវន្តោ”តិ. រាជា តេសំ គុណេ សុត្វា ឧយ្យានំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា កតបដិសន្ថារោ វស្សានំ ចត្តារោ មាសេ វសនត្ថាយ បដិញ្ញំ គហេត្វា និមន្តេសិ, តេ តតោ បដ្ឋាយ រាជគេហេយេវ ភុញ្ជិត្វា ឧយ្យានេ វសន្តិ.

អថេកទិវសំ នគរេ សុរានក្ខត្តំ នាម អហោសិ. រាជា “បព្ពជិតានំ សុរា ទុល្លភា”តិ ពហុំ ឧត្តមសុរំ ទាបេសិ. តាបសា សុរំ បិវិត្វា ឧយ្យានំ គន្ត្វា សុរាមទមត្តា ហុត្វា ឯកច្ចេ ឧដ្ឋាយ នច្ចិំសុ, ឯកច្ចេ គាយិំសុ, នច្ចិត្វា គាយិត្វា ខារិកាជាទីនិ អវត្ថរិត្វា និទ្ទាយិត្វា សុរាមទេ ឆិន្នេ បពុជ្ឈិត្វា តំ អត្តនោ វិប្បការំ ទិស្វា “ន អម្ហេហិ បព្ពជិតសារុប្បំ កត”ន្តិ រោទិត្វា បរិទេវិត្វា “យំ អាចរិយេន វិនាភូតត្តា ឯវរូបំ បាបកម្មំ ករិម្ហា”តិ តង្ខណញ្ញេវ ឧយ្យានំ បហាយ ហិមវន្តំ គន្ត្វា បដិសាមិតបរិក្ខារា អាចរិយំ វន្ទិត្វា និសីទិត្វា “កិំ នុ ខោ, តាតា, មនុស្សបថេ ភិក្ខាយ អកិលមមានា សុខំ វសិត្ថ, សមគ្គវាសញ្ច បន វសិត្ថា”តិ បុច្ឆិតា “អាចរិយ, សុខំ វសិម្ហ, អបិច ខោ បន មយំ អបាតព្ពយុត្តកំ បិវិត្វា វិសញ្ញីភូតា សតិំ បច្ចុបដ្ឋាបេតុំ អសក្កោន្តា នច្ចិម្ហ ចេវ គាយិម្ហ ចា”តិ ឯតមត្ថំ អារោចេន្តា ឥមំ គាថំ សមុដ្ឋាបេត្វា អាហំសុ –

ប៉ឲ.

“ᩋᨷᩤᨿᩥᨾ᩠ᩉᩣᩋᨶᨧ᩠ᨧᩥᨾ᩠ᩉᩣ,ᩋᨣᩤᨿᩥᨾ᩠ᩉᩣᩁᩩᨴᩥᨾ᩠ᩉᩈᩮ;

ᩅᩥᩈᨬ᩠ᨬᩦᨠᩁᨱᩥᩴ ᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨶᩣᩉᩩᨾ᩠ᩉ ᩅᩣᨶᩁᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨷᩣᨿᩥᨾ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩈᩩᩁᩴ ᨷᩥᩅᩥᨾ᩠ᩉᩣ᪨ ᩋᨶᨧ᩠ᨧᩥᨾ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨷᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᨴᩮ ᩃᩣᩊᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨧ᩠ᨧᩥᨾ᩠ᩉᩣ᪨ ᩋᨣᩣᨿᩥᨾ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨾᩩᨡᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᨲᨠᩮᨶ ᩈᩁᩮᨶ ᨣᩣᨿᩥᨾ᩠ᩉᩣ᪨ ᩁᩩᨴᩥᨾ᩠ᩉᩈᩮᨲᩥ ᨷᩩᨶ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩥᨶᩮᩣ “ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩮᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩈᩮ᪨ ᩅᩥᩈᨬ᩠ᨬᩦᨠᩁᨱᩥᩴ ᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨶᩣᩉᩩᨾ᩠ᩉ ᩅᩣᨶᩁᩣᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨶᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᨬ᩠ᨬᩦᨠᩁᨱᩥᩴ ᩈᩩᩁᩴ ᨷᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨲᨴᩮᩅ ᩈᩣᨵᩩ, ᨿᩴ ᩅᩣᨶᩁᩣ ᨶᩣᩉᩩᨾ᩠ᩉᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨣᩩᨱᩴ ᨠᨳᩮᩈᩩᩴ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨣᩁᩩᩈᩴᩅᩣᩈᩁᩉᩥᨲᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨲᩮ ᨲᩣᨷᩈᩮ ᨣᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨷᩩᨶ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨾᩣᨠᩁᩥᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩒᩅᩣᨴᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩁᩥᩉᩦᨶᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᨷᩁᩣᨿᨱᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ᪨ ᩍᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩉᩥ “ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨴᩣ ᩍᩈᩥᨣᨱᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᩁᩥᩈᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨣᨱᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩩᩁᩣᨷᩣᨶᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨷᨮᨾᩣ᪨

[᪘᪒] ᪒᪨ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶ᩠ᨴᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾᩁᨾᨱᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩍᨾᩔ ᨷᨶ ᨩᩣᨲᨠᩔ ᨠᩔᨷᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ, ᨲᩴ ᨾᩉᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶ᩠ᨴᨠᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪨᪘᪒; ᪑᪨᪔᪨᪑᪐᪐ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩋᩣᩅᩥ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨷᨶ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪘᪒᪨

“ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩁᨾᨱᨠᩴ, ᩈᨴᩣᨾᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨴᩪᨽᨠᩴ;

ᩈ᩠ᩅᩣᩈᩥ ᨷᩣᩈᩣᨱᨾᩣᩈᩦᨶᩮᩣ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨩᩦᩅᩴ ᨶ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᨾᨱᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᨹᩃᩥᨠᩔ ᨶᩣᨾᩴ, ᨹᩃᩥᨠᨷᩣᩈᩣᨴᩮ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨴᩣᨾᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩁᨩᨲᩔ ᨶᩣᨾᩴ, ᩁᨩᨲᨷᩣᩈᩣᨴᩮ

ອຕິກ຺ກນ຺ຕາສີຕິ ທີເປຕິ. ທູພກນ຺ຕິ ມຓິເຕາ ຕາຍໍ, ມຓິປາສາທໍ ອຕິກ຺ກນ຺ຕາສີຕິ ທີເປຕິ. ສ຺ວາສີຕິ ໂສ ອສິ ຕ຺ວໍ. ປາສາຓມາສີໂນຕິ ຂຸຣຈກ຺ກ ຕາຍ ປາສາຓມຍໍ ວາ ໂຫຕິ ຣຊຕມຍໍ ວາ ມຓິມຍໍ ວາ, ຕໍ ປນ ປາສາຓມເຍເວ. ໂສ ຈ ເຕນ ອາສີໂນ ອຕິຄິທ຺ໂທ ອຍ຺ຍາຕ຺ໂຕເຣວ ຕສ຺ມາ ປາສາເຓນ ອາສີນຕ຺ຕາ "ປາສາຓາສີໂນ"ຕິ ວຕ຺ຕເພ຺ພ ພ຺ຍຸຍ຺ຊນສນ຺ທິວເສນ ມກາຣໍ ອາຄມ "ປາສາຓມາສີໂນ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ປາສາຓໍ ວາ ອາສີໂນ, ຕໍ ຂຸຣຈກ຺ກໍ ອາສຊ຺ຊ ປີປຸຫິຕ຺ວາ ຐິໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຍສ຺ມາ ຊີວໍ ນ ເມາກ຺ຂສີຕິ ຍສ຺ມາ ຂຸຣຈກ຺ກາ ຍາວ ເຕ ປາປໍ ນ ຂີຍຕິ, ຕາວ ຊີວນ຺ໂຕເຍວ ນ ມຸຈ຺ຈິສ຺ສສິ, ຕໍ ອາສີໂນສີຕິ.

ອິມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ເທວປຸຣໍ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຐາເນເຍວ ຄໂຕ. ມິຕ຺ຕວິນ຺ທໂກປິ ຂຸຣຈກ຺ກໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ອນຸພວນ຺ໂຕ ປາປກເມ຺ມ ປຣິກ຺ຂີເຓ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – "ຕທາ ມິຕ຺ຕວິນ຺ທໂກ ທຸພ຺ພຈພິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ເທວຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ມິຕ຺ຕວິນ຺ທກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາ.

[ປ.໓] ໓. ກາຬກຓ຺ຓິຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ມິເຕ຺ຕາ ຫເວ ສຕ຺ຕປເທນ ໂຫຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອນາຖປິຓ຺ຑິກສ຺ສ ມິຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ໂສ ກິຣ ອນາຖປິຓ຺ຑິເກນ ສທ຺ທິໍ ສຫປໍສຸກີຬໂກ ເອກາຈຣິຍສ຺ເສວ ສນ຺ຕິເກ ອຸຄ຺ຄຫິຕສິປ຺ໂປ ນາເມນ ກາຬກຓ຺ຓີ ນາມ. ໂສ ຄຈ຺ເຈນ຺ເຕ ກາເລ ທຸຄ຺ຄໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຊີວິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ເສຏ຺ຐິສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄມາສິ. ໂສ ຕໍ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ປຣິພ຺ພຍໍ ທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກຸຏຸມ຺ພໍ ປຏິຈ຺ຉາເປສິ. ໂສ ເສຏ຺ຐິໂນ ອຸປກາຣໂກ ຫຸຕ຺ວາ ສພ຺ພກິຈ຺ຈານິ ກໂຣຕິ. ຕໍ ເສຏ຺ຐິສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຕກາເລ "ຕິຏ຺ຐ, ກາຬກຓ຺ຓິ, ນິສີທ, ກາຬກຓ຺ຓິ, ພຸຍ຺ຊ ກາຬກຓ຺ຓີ"ຕິ ວທນ຺ຕິ. ອເຖກທິວສໍ ເສຏ຺ຐິໂນ ມິຕ຺ຕາມຈ຺ຈາ ເສຏ຺ຐິໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອວມາຫໍສຸ "ມຫາເສຏ຺ຐິ, ມາ ເອວໍ ຕວ ສນ຺ຕິເກ ກຣິ, 'ຕິຏ຺ຐ, ກາຬກຓ຺ຓິ, ນິສີທ ກາຬກຓ຺ຓິ, ພຸຍ຺ຊ ກາຬກຓ຺ຓີ'ຕິ ຫິ ວທນ຺ຕາ ສເທ຺ທນ ຍກ຺ໂຂປິ ປລາເຍຍ຺ຍ, ນ ເຈສ ຕຍາ ສມາໂນ, ທຸຄ຺ຄໂຕ ທຸຣູເປໂຕ, ກິໍ ເຕ ອິມິນາ"ຕິ. ອນາຖປິຓ຺ຑິໂກ "ນາມໍ ນາມ ໂວຫາຣມຕ຺ຕໍ, ນ ຕໍ ປຓ຺ຑິຕາ ປມາຓໍ ກໂຣນ຺ຕິ, ສຸຕມງ຺ຄລິເກນ ນາມ ພວິຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕິ, ນ ສກ຺ກາ ມຍາ ນາມມຕ຺ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ສຫປໍສຸກີຬກໍ ສຫາຍໍ ປຣິຈ຺ຈຊິຕຸ"ນ຺ຕິ ເຕສໍ ວຈນໍ ອນາທາຍ ເອກທິວສໍ ອຕ຺ຕໂນ ໂພຄຄາມໍ ຄຈ຺ເຉນ຺ໂຕ ຕໍ ເຄຫາຣກ຺ຂກໍ ກຕ຺ວາ ອຄມາສິ.

ໂຈຣາ "ເສຏ຺ຐິ ກິຣ ໂພຄຄາມໍ ຄໂຕ, ເຄຫມສ຺ສ ວິລຸມ຺ປິສ຺ສາມາ"ຕິ ນານາວຸຘຫຕ຺ຖາ ຣຕ຺ຕິພາເຄ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເຄຫໍ ປຣິວາເຣສຸໍ. ອິຕໂຣປິ ໂຈຣານໍເຍວ ອາຄມນໍ ອາສງ຺ກມາໂນ ອນິທ຺ທິໂຕວ ນິສີທິ. ໂສ ໂຈຣານໍ ອາຄຕພາວໍ ຎຕ຺ວາ ມນຸສ຺ເສ ປໂພເຘນ຺ໂຕ "ຕ຺ວໍ ສງ຺ຂໍ ຘມ, ຕ຺ວໍ ມຸທິງ຺ຄໍ ວາເທຫີ"ຕິ ມຫາສມຊ຺ຊໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ວິຍ ສກລນິເວສນໍ ເອກສທ຺ທໍ ກາເຣສິ. ໂຈຣາ "ສຸຍ຺ຍໍ ເຄຫນ຺ຕິ ທຸສ຺ສຸຕໍ ອມ຺ເຫຫິ, ອຕ຺ເຖເວຕ຺ຖ ມຫາເສຏ຺ຐີ"ຕິ ປາສາຓມຸຄ຺ຄຣາທີນິ ຕເຕ຺ຖວ ຉເຑ຺ຑຕ຺ວາ ປລາຍິໍສຸ.

បុនទិវសេ មនុស្សា តត្ថ តត្ថ ឆឌ្ឌិតេ បាសាណមុគ្គរាទយោ ទិស្វា សំវិគ្គា ហុត្វា “សចេ អជ្ជ ឯវរូបោ ពុទ្ធិសម្បន្នោ ឃរវិចារកោ នាភវិស្ស, ចោរេហិ យថារុចិយា បវិសិត្វា សព្ពំ គេហំ វិលុត្តំ អស្ស, ឥមំ ទឡ្ហមិត្តំ និស្សាយ សេដ្ឋិនោ វុឌ្ឍិ ជាតា”តិ តំ បសំសិត្វា សេដ្ឋិស្ស ភោគគាមតោ អាគតកាលេ សព្ពំ តំ បវត្តិំ អារោចយិំសុ។ អថ នេ សេដ្ឋិ អវោច “តុម្ហេ ឯវរូបំ មម គេហរក្ខកំ មិត្តំ និក្កឌ្ឍាបេថ, សចាយំ តុម្ហាកំ វចនេន មយា និក្កឌ្ឍិតោ អស្ស, អជ្ជ មេ កុដុម្ពំ កិញ្ចិ នាភវិស្ស, នាមំ នាម អប្បមាណំ, ហិតចិត្តមេវ បមាណ”ន្តិ តស្ស ឧត្តរិតរំ បរិព្ពយំ ទត្វា “អត្ថិ ទានិ មេ ឥទំ កថាបាភត”ន្តិ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា អាទិតោ បដ្ឋាយ សព្ពំ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ សត្ថា “ន ខោ, គហបតិ, ឥទានេវ កាឡកណ្ណិមិត្តោ អត្តនោ មិត្តស្ស ឃរេ កុដុម្ពំ រក្ខតិ, បុព្ពេបិ រក្ខិយេវា”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ មហាយសោ សេដ្ឋិ អហោសិ។ តស្ស កាឡកណ្ណី នាម មិត្តោតិ សព្ពំ បច្ចុប្បន្នវត្ថុសទិសមេវ។ ពោធិសត្តោ ភោគគាមតោ អាគតោ តំ បវត្តិំ សុត្វា “សចេ មយា តុម្ហាកំ វចនេន ឯវរូបោ មិត្តោ និក្កឌ្ឍិតោ អស្ស, អជ្ជ មេ កុដុម្ពំ កិញ្ចិ នាភវិស្សា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៨៣.

“មិត្តោ ហវេ សត្តបទេន ហោតិ, សហាយោ បន ទ្វាទសកេន ហោតិ;

មាសឌ្ឍមាសេន ច ញាតិ ហោតិ, តទុត្តរិំ អត្តសមោបិ ហោតិ;

សោហំ កថំ អត្តសុខស្ស ហេតុ, ចិរសន្ថុតំ កាឡកណ្ណិំ ជហេយ្យ”ន្តិ។

តត្ថ ហវេតិ និបាតមត្តំ។ មេត្តាយតីតិ មិត្តោ, មេត្តំ បច្ចុបដ្ឋាបេតិ, សិនេហំ ករោតីតិ អត្ថោ។ សោ បនេស សត្តបទេន ហោតិ, ឯកតោ សត្តបទវីតិហារគមនមត្តេន ហោតីតិ អត្ថោ។ សហាយោ បន ទ្វាទសកេន ហោតីតិ សព្ពកិច្ចានិ ឯកតោ ករណវសេន សព្ពិរិយាបថេសុ សហ អយតីតិ សហាយោ។ សោ បនេស ទ្វាទសកេន ហោតិ, ទ្វាទសាហំ ឯកតោ និវាសេន ហោតីតិ អត្ថោ។ មាសឌ្ឍមាសេន ចាតិ មាសេន វា អឌ្ឍមាសេន វា។ ញាតិ ហោតីតិ ញាតិសមោ ហោតិ។ តទុត្តរិន្តិ តតោ ឧត្តរិំ ឯកតោ វាសេន អត្តសមោបិ ហោតិយេវ។ ជហេយ្យន្តិ “ឯវរូបំ សហាយំ កថំ ជហេយ្យ”ន្តិ មិត្តស្ស គុណំ កថេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ បុន កោចិ តស្ស អន្តរេ វត្តា នាម នាហោសីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កាឡកណ្ណី អានន្ទោ អហោសិ, ពារាណសិសេដ្ឋិ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ការូអកល្លិខាតកចណ្ណតា ពតិយា៑

[ប៉ះ] ៤៑ អត្ថស្សទ្វារខាតកចណ្ណតា

អារោគ្យមិច្ឆេបរមញ្ច លាភន្តិ ឥទំ សត្ថា ខេតវនេ ចិហរន្តោ ឯកំ អត្ថកុសលំ កុលបុត្តំ អារព្ភ កថេសិ៑ សាវត្ថិយញ្ហិ ឯកស្ស មហាចិភវស្ស សេដ្ឋិនោ បុត្តោ ខាតិយា សត្តវស្សោ បញ្ញវា អត្ថកុសលោ៑ សោ ឯកទិវសំ បិតុ ឧបសង្កមិត្វា អត្ថស្ស ទ្វារបញ្ហំ នាម បុច្ឆិ, សោ តំ ត ខានាតិ៑ អថស្ស ឯតទហោសិ “អយំ បញ្ហោ អតិសុខុមោ, ឋបេត្វា សព្ពញ្ញុពុទ្ធំ អញ្ញោ ឧបរិ ភវគ្គេត, ហេដ្ឋា ច អវីចិតា បរិច្ឆិន្នេ លោកសន្និវាសេ ឯតំ បញ្ហំ កថេតុំ សមត្ថោ នាម តត្ថី”តិ៑ សោ បុត្តមាទាយ ពហុំ មាលាគន្ធវិលេបនំ គាហាបេត្វា ខេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ បូខេត្វា ចន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ ភគវន្តំ ឯតទវោច “អយំ, ភន្តេ, ទារកោ បញ្ញវា អត្ថកុសលោ មំ អត្ថស្ស ទ្វារបញ្ហំ នាម បុច្ឆិ, អហំ តំ បញ្ហំអខានន្តោ តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគតោ, សាធុ មេ, ភន្តេ, ភគវា តំ បញ្ហំ កថេតូ”តិ៑ សត្ថា “បុព្ពេបាហំ, ឧបាសក, ឥមិនា កុមារេនេតំ បញ្ហំ បុដ្ឋោ, មយា ចស្ស កថិតោ, តទា តំ ឯស ខានាតិ, ឥទានិ បន ភវសង្ខេបគតត្តា ត សល្លក្ខេតី”តិ ចត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ៑

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ មហាចិភវោ សេដ្ឋិ អហោសិ៑ អថស្ស បុត្តោ សត្តវស្សិកោ ខាតិយា បញ្ញវា អត្ថកុសលោ៑ សោ ឯកទិវសំ បិតុ ឧបសង្កមិត្វា “តាត, អត្ថស្ស ទ្វារំ នាម កិ”ន្តិ អត្ថស្ស ទ្វារបញ្ហំ បុច្ឆិ៑ អថស្ស បិតា តំ បញ្ហំ កថេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

ប៉ះ៑

“អារោគ្យមិច្ឆេ បរមញ្ច លាភំ, សីលញ្ច ពុទ្ធានុមតំ សុតញ្ច;

ធម្មានុវត្តី ច អលីនតា ច, អត្ថស្ស ទ្វារា បមុខា ឆឡេតេ”តិ៑

តត្ថ អារោគ្យមិច្ឆេ បរមញ្ច លាភន្តិ ច-ការោ និបាតមត្តំ៑ តាត, បឋមមេវ អារោគ្យសង្ខាតំ បរមំ លាភំ ឥច្ឆេយ្យាតិ ឥមមត្ថំ ទីបេន្តោ ឯវមាហ៑ តត្ថ អារោគ្យំ នាម សរីរស្ស ចេវ ចិត្តស្ស ច អរោគភាវោ អនាតុរតា៑ សរីរេ ហិ រោគាតុរេ នេវ អលទ្ធំ ភោគលាភំ ឧប្បាទេតុំ សក្កោតិ, ត លទ្ធំ បរិភុញ្ជិតុំ, អនាតុរេ បន ឧភយម្បិ សក្កោតិ៑ ចិត្តេ ច កិលេសាតុរេ នេវ អលទ្ធំ ឈានាទិភេទំ លាភំ ឧប្បាទេតុំ សក្កោតិ, ត លទ្ធំ បុន សមាបត្តិវសេន បរិភុញ្ជិតុំ៑ ឯតស្មិំ អនារោគ្យេ សតិ អលទ្ធោបិ លាភោ ត លព្ភតិ, លទ្ធោបិ និរត្ថកោ ហោតិ, អសតិ បនេតស្មិំ អលទ្ធោបិ លាភោ លព្ភតិ, លទ្ធោបិ សាត្ថកោ ហោតីតិ អារោគ្យំ បរមោ លាភោ នាម៑ តំ សព្ពបឋមំ ឥច្ឆិតព្ពំ៑

ឥទមេកំ អត្ថស្ស ទ្វារន្តិ អយមេត្ថ អត្ថោ។ សីលញ្ញាតិ អាចារសីលំ។ ឥមិនា លោកចារិត្តំ ធរេស្សតិ។ វុទ្ធានុមតន្តិ គុណវុទ្ធានំ បណ្ឌិតានំ អនុមតំ។ ឥមិនា ពាលាសម្បត្តានំ ទន្តំ ឥច្ចានំ ធរេស្សតិ។ សុតញ្ញាតិ ការណនិស្សិតំ សុតំ។ ឥមិនា ឥមស្មិំ លោកេ អត្ថនិស្សិតំ ពាហុសច្ចំ ធរេស្សតិ។ ធម្មានុវត្តី ចាតិ តិវិធស្ស សុចរិតធម្មស្ស អនុវត្តនំ។ ឥមិនា ទុច្ចរិតធម្មំ វជ្ជេត្វា សុចរិតធម្មស្ស អនុវត្តនកាលំ ធរេស្សតិ។ អលីនតា ចាតិ ចិត្តស្ស អលីនតា អនីចតា។ ឥមិនា ចិត្តស្ស អសង្កោចតំ បណីតភាវំ វឌ្ឍនភាវំ ធរេស្សតិ។ អត្ថស្ស ទ្វារា បមុខា ឆឡេតេតិ អត្ថោ នាម វុឌ្ឍិ, តស្ស វុឌ្ឍិសង្ខាតស្ស លោកិយលោកុត្តរស្ស អត្ថស្ស ឯតេ បមុខា ឆ ទ្វារា ឧបាយា អធិគមមុខានីតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ បុត្តស្ស អត្ថស្ស ទ្វារបញ្ហំ កថេសិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ តេសុ ឆសុ ធម្មេសុ វត្តិ។ ពោធិសត្តោបិ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា បុត្តោច បច្ចុប្បន្នបុត្តោ, មហាសេដ្ឋិ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

អត្ថស្សទ្វារជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៨៥] ៥។ កិំបក្កជាតកវណ្ណនា

អាយតិំ ទោសំ នាញ្ញាយាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ អញ្ញតរោ កិរ កុលបុត្តោ ពុទ្ធសាសនេ ឧរំ ទត្វា បព្ពជិតោ ឯកទិវសំ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ ឯកំ អលង្កតិត្ថិំ ទិស្វា ឧក្កណ្ឋិ។ អថ នំ អាចរិយុបជ្ឈាយា សត្ថុ សន្តិកំ អានយិំសុ។ សត្ថា "សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី"តិ បុច្ឆិត្វា "សច្ច"ន្តិ វុត្តេ "បញ្ច កាមគុណា នាមេតេ បរិភោគកាលេ រមណីយា។ សោ បន តេសំ បរិភោគោ និរយាទីសុ បដិសន្ធិទាយកត្តា កិំបក្កផលបរិភោគសទិសោ ហោតិ។ កិំបក្កផលំ នាម វណ្ណគន្ធរសសម្បន្នំ, ខាទិតំ បន អន្តានិ ខណ្ឌិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេតិ។ បុព្ពេ ពហូ ពាលជនា តស្ស ទោសំ អទិស្វា វណ្ណគន្ធរសេសុ ពជ្ឈិត្វា តំ ផលំ បរិភុញ្ជិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបុណិំសូ"តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សត្ថវាហោ ហុត្វា បញ្ចហិ សកដសតេហិ បុព្ពន្តាបរន្តំ គច្ឆន្តោ អដវិំ បត្វា មនុស្សេ សន្និបាតេត្វា "ឥមិស្សា អដវិយា វិសរុក្ខា អត្ថិ, មា ខោ មេ អបុច្ឆិត្វា បុព្ពេ អខាទិតបុព្ពានិ ផលាផលានិ ខាទថា"តិ ឱវទិ។ មនុស្សា អដវិំ អតិក្កមិត្វា អដវិមុខេ ឯកំ កិំបក្ករុក្ខំ ផលភារោនមិតសាខំ អទ្ទសំសុ។ តស្ស ខន្ធសាខាវិដបផលានិ សណ្ឋានវណ្ណរសគន្ធេហិ អម្ពសទិសានេវ។ តេសុ ឯកច្ចេ វណ្ណគន្ធរសេសុ ពជ្ឈិត្វា អម្ពផលសញ្ញាយ ផលានិ ខាទិំសុ, ឯកច្ចេ "សត្ថវាហំ បុច្ឆិត្វា ខាទិស្សាមា"តិ គហេត្វា អដ្ឋំសុ។ ពោធិសត្តោ តំ ឋានំ បត្វា យេ គហេត្វា ឋិតា, តេ ផលានិ ឆឌ្ឌាបេត្វា, យេ ខាទមានា អដ្ឋំសុ, តេ វមនំ ការេត្វា តេសំ ភេសជ្ជំ អទាសិ។ តេសុ ឯកច្ចានំ អារោគ្យំ អហោសិ, បឋមមេវ ខាទិត្វា ឋិតា បន ជីវិតក្ខយំ បត្តា។ ពោធិសត្តោបិ ឥច្ឆិតដ្ឋានំ សោត្ថិនា គន្ត្វា លាភំ លភិត្វា បុន សកដ្ឋានមេវ អាគន្ត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា តំ វត្ថុំ កថេត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៨៥.

“អាយតិំ ទោសំ នាញ្ញាយ, យោ កាមេ បដិសេវតិ;

វិបាកន្តេ ហនន្តិ នំ, កិំបក្កមិវ ភក្ខិត”ន្តិ.

តត្ថ អាយតិំ ទោសំ នាញ្ញាយាតិ អនាគតេ ទោសំ ន អញ្ញាយ, អជានិត្វាតិ អត្ថោ. យោ កាមេ បដិសេវតីតិ យោ វត្ថុកាមេ ច កិលេសកាមេ ច បដិសេវតិ. វិបាកន្តេ ហនន្តិ នន្តិ តេ កាមា តំ បុរិសំ អត្តនោ វិបាកសង្ខាតេ អន្តេ និរយាទីសុ ឧប្បន្នំ នានប្បការេន ទុក្ខេន សំយោជយមានា ហនន្តិ. កថំ? កិំបក្កមិវ ភក្ខិតន្តិ, យថា បរិភោគកាលេ វណ្ណគន្ធរសសម្បត្តិយា មនាបំ កិំបក្កផលំ អនាគតទោសំ អទិស្វា ភក្ខិតំ អន្តេ ហនតិ, ជីវិតក្ខយំ បាបេតិ, ឯវំ បរិភោគកាលេ មនាបាបិ កាមា វិបាកកាលេ ហនន្តីតិ ទេសនំ យថានុសន្ធិំ បាបេត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ. សេសបរិសាយបិ កេចិ សោតាបន្នា, កេចិ សកទាគាមិនោ, កេចិ អនាគាមិនោ, កេចិ អរហន្តោ អហេសុំ.

សត្ថាបិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា បរិសា ពុទ្ធបរិសា អហោសិ, សត្ថវាហោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ.

កិំបក្កជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា.

[៨៦] ៦. សីលវីមំសកជាតកវណ្ណនា

សីលំ កិរេវ កល្យាណន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ សីលវីមំសកំ ព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ. សោ កិរ កោសលរាជានំ និស្សាយ ជីវតិ តិសរណំ គតោ អខណ្ឌបញ្ចសីលោ តិណ្ណំ វេទានំ បារគូ. រាជា “អយំ សីលវា”តិ តស្ស អតិរេកសម្មានំ ករោតិ. សោ ចិន្តេសិ “អយំ រាជា មយ្ហំ អញ្ញេហិ ព្រាហ្មណេហិ អតិរេកសម្មានំ ករោតិ, អតិវិយ មំ គរុំ កត្វា បស្សតិ, កិំ នុ ខោ ឯស មម ជាតិគោត្តកុលប្បទេសសិប្បសម្បត្តិំ និស្សាយ ឥមំ សម្មានំ ករោតិ, ឧទាហុ សីលសម្បត្តិំ, វីមំសិស្សាមិ តាវា”តិ. សោ ឯកទិវសំ រាជុបដ្ឋានំ កត្វា ឃរំ អាគច្ឆន្តោ ឯកស្ស ហេរញ្ញិកស្ស ផលកតោ អនាបុច្ឆិត្វា ឯកំ កហាបណំ គហេត្វា អគមាសិ, ហេរញ្ញិកោ ព្រាហ្មណេ គរុចិត្តតាយ កិញ្ចិ អវត្វា និសីទិ. បុនទិវសេ ទ្វេ កហាបណេ គណ្ហិ, ហេរញ្ញិកោ តថេវ អធិវាសេសិ. តតិយទិវសេ កហាបណមុដ្ឋិំ អគ្គហេសិ, អថ នំ ហេរញ្ញិកោ “អជ្ជ តេ តតិយោ ទិវសោ រាជកុដុម្ពំ វិលុម្បន្តស្សា”តិ “រាជកុដុម្ពវិលុម្បកចោរោ មេ គហិតោ”តិ

តិក្ខត្តុំ វិរវិ។ អថ នំ មនុស្សា ឥតោ ចិតោ ច អាគន្ត្វា "ចិរំទានិ ត្វំ សីលវា វិយ វិចរី"តិ ទ្វេ តយោ បហារេ ទត្វា ពន្ធិត្វា រញ្ញោ ទស្សេសុំ។

រាជា វិប្បដិសារី ហុត្វា "កស្មា, ព្រាហ្មណ, ឯវរូបំ ទុស្សីលកម្មំ ករោសី"តិ វត្វា "គច្ឆថ, តស្ស រាជាណំ ករោថា"តិ អាហ។ ព្រាហ្មណោ "នាហំ, មហារាជ, ចោរោ"តិ អាហ។ អថ "កស្មា រាជកុដុម្ពិកស្ស ផលកតោ កហាបណេ គណ្ហី"តិ? "ឯតំ មយា តយិ មម អតិសម្មានំ ករោន្តេ 'កិំ នុ ខោ រាជា មម ជាតិអាទីនិ និស្សាយ អតិសម្មានំ ករោតិ, ឧទាហុ សីលំ និស្សាយា'តិ វីមំសនត្ថាយ កតំ, ឥទានិ បន មយា ឯកំសេន ញាតំ។ យថា សីលមេវ និស្សាយ តយា មម សម្មានោ កតោ, ន ជាតិអាទីនិ។ តថា ហិ មេ ឥទានិ រាជាណំ ការេសិ, ស្វាហំ ឥមិនា ការណេន 'ឥមស្មិំ លោកេ សីលមេវ ឧត្តមំ សីលំ បមុខ'ន្តិ សន្និដ្ឋានំ គតោ។ ឥមស្ស បនាហំ សីលស្ស អនុច្ឆវិកំ ករោន្តោ គេហេ ឋិតោ កិលេសេ បរិភុញ្ជន្តោ ន សក្ខិស្សាមិ កាតុំ, អជ្ជេវ ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិស្សាមិ, បព្ពជ្ជំ មេ ទេថ, ទេវា"តិ វត្វា រាជានំ អនុជានាបេត្វា ជេតវនាភិមុខោ បាយាសិ។

អថ នំ ញាតិសុហជ្ជពន្ធវា សន្និបតិត្វា និវារេតុំ អសក្កោន្តា និវត្តិំសុ។ សោ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិត្វា បព្ពជ្ជូបសម្បទំ លភិត្វា អវិស្សដ្ឋកម្មដ្ឋានោ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា "ភន្តេ, មយ្ហំ បព្ពជ្ជា មត្ថកំ បត្តា"តិ អញ្ញំ ព្យាកាសិ។ តស្ស តំ អញ្ញាព្យាករណំ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដំ ជាតំ។ អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ សន្និបតិតា ភិក្ខូ "អាវុសោ, អសុកោ នាម រញ្ញោ ឧបដ្ឋាកព្រាហ្មណោ អត្តនោ សីលំ វីមំសិត្វា រាជានំ អាបុច្ឆិត្វា បព្ពជិត្វា អរហត្តេ បតិដ្ឋិតោ"តិ តស្ស គុណំ កថយមានា និសីទិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានិ អយមេវ ព្រាហ្មណោ អត្តនោ សីលំ វីមំសិត្វា បព្ពជិត្វា អត្តនោ បតិដ្ឋំ អកាសិ, បុព្ពេបិ បណ្ឌិតា អត្តនោ សីលំ វីមំសិត្វា បព្ពជិត្វា អត្តនោ បតិដ្ឋំ ករិំសូ"តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស បុរោហិតោ អហោសិ ទានាធិមុត្តោ សីលជ្ឈាសយោ អខណ្ឌបញ្ចសីលោ។ រាជា សេសព្រាហ្មណេហិ អតិរេកំ តស្ស សម្មានំ ករោតីតិ សព្ពំ បុរិមសទិសមេវ។ ពោធិសត្តេ បន ពន្ធិត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ នីយមានេ អហិតុណ្ឌិកា អន្តរវីថិយំ សប្បំ កីឡាបេន្តា នង្គុដ្ឋេ គណ្ហន្តិ, គីវាយ គណ្ហន្តិ, គលេ វេឋេន្តិ។ ពោធិសត្តោ តេ ទិស្វា "មា, តាតា, ឯតំ សប្បំ នង្គុដ្ឋេ គណ្ហថ, មា គីវាយ គណ្ហថ, មា គលេ វេឋេថ។ អយញ្ហិ វោ ឌំសិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេយ្យា"តិ អាហ។ អហិតុណ្ឌិកា "អយំ, ព្រាហ្មណ, សប្បោ សីលវា អាចារសម្បន្នោ តាទិសោ ទុស្សីលោ ន ហោតិ, ត្វំ បន អត្តនោ ទុស្សីលតាយ អនាចារេន រាជកុដុម្ពវិលុម្បកចោរោតិ ពន្ធិត្វា នីយសី"តិ អាហំសុ។

សោ ចិន្តេសិ "សប្បាបិ តាវ អឌំសន្តា អវិហេឋេន្តា 'សីលវន្តោ'តិ នាមំ លភន្តិ, កិមង្គ បន មនុស្សភូតា។ សីលមេវ ឥមស្មិំ លោកេ ឧត្តមំ, នត្ថិ តតោ ឧត្តមតរ"ន្តិ។ អថ នំ នេត្វា រញ្ញោ ទស្សេសុំ។ រាជា "កិំ ឥទំ, តាតា"តិ បុច្ឆិ។ "រាជកុដុម្ពវិលុម្បកោ ចោរោ, ទេវា"តិ។ "តេន ហិស្ស រាជាណំ ករោថា"តិ។ ព្រាហ្មណោ "នាហំ, មហារាជ, ចោរោ"តិ អាហ។ "អថ កស្មា កហាបណេ អគ្គហេសី"តិ ច វុត្តេ

បុរិមតេឃេតច សដ្ឋិ អាវេរាវេចន្តោ “ស្វាហំ ទ្ធបិតា កាវេណាត ‘ទ្ធបស្មិំ លោកេ សីលមេច វុត្តមំ, សីលំ បរេយាក្លន្តិ សត្និដ្ឋានំ កតោ”តិ ចត្វា “តិដ្ឋតុ តាច ឥទំ, អាសីចិសោបិ តាច អឆំសន្តោ អចិហេឋេន្តោ ‘សីលចា’តិ ចត្តព្ពតំ លកតិ៑ ទ្ធបិតាបិ កាវេណាត សីលមេច វុត្តមំ, សីលំ បចរ”ន្តិ សីលំ ចណ្ណេន្តោ ទ្ធមំ កាឆមាហ –

ប័៤៉

“សីលំ កិរេច កល្យាណំ, សីលំ លោកេ អនុត្តរំ;

បស្ស ឃោរចិសោ តាកោ, សីលចាតិ ត ហញ្ញតី”តិ៑

តត្ថ សីលំ កិរេចាតិ កាយចាចាឝិទ្ធហិ អឌីតិក្កមសង្ខាតំ អាចារសីលមេច៑ កិរាតិ អនុស្សចចមេត ចឝតិ៑ កល្យាណន្តិ សុន្ទរតរំ៑ អនុត្តរន្តិ ឌេដ្ឋកំ សព្ពុត្តមកាយកំ៑ បស្សាតិ អត្តតា ឌិដ្ឋការណំ អកិមុខំ ករោន្តោ កថេតិ៑ សីលចាតិ ត ហញ្ញតីតិ ឈោរចិសោបិ សមាតោ អឆំសតអចិហេឋតមត្តកេត សីលចាតិ បសំសំ លកតិ, ត ហញ្ញតិ ត ចិហញ្ញតីតិ៑ ទ្ធបិតាបិ កាវេណាត សីលមេច វុត្តមន្តិ៑

ឲចំ ទៅឝិសេត្វា ទ្ធមាយ កាឆាយ វេញ្ញោ ឆម្មំ ឌេសេត្វា កាយេ បហាយ ទ្ធសិបញ្ញដ្ឋំ បញ្ញឌិត្វា ហិមចត្តំ បចិសិត្វា បញ្ចាភិញ្ញា អដ្ឋ សមាបត្តិយោ តិព្ពត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ៑

សត្ថា ទ្ធមំ ឆម្មឌេសតំ អាហរិត្វា ឌាតកំ សមោឆាតេសិ – “តឌា រាឌា អាតន្ទោ អហោសិ, រាឌបរិសា ពុទ្ធបរិសា, បុរោហិតោ បត
អហមេច អហោសិ”ន្តិ៑

សីលចីមំសកឌាតកចណ្ណតា ឆដ្ឋា៑

[ប័៧] ៧៑ មង្គលឌាតកចណ្ណតា

យស្ស មង្គលា សមូហតាតិ ទ្ធឌំ សត្ថា ខេចឡុចតេ ចិហរន្តោ ឲកំ សាដកលក្ខណព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ៑ រាឌកហចាសិកោ កិរេកោ ព្រាហ្មណោ កោតុហលមង្គលិកោ តីសុ រតតេសុ អប្បសន្នោ មិច្ឆាឌិដ្ឋិកោ អឌ្ឍោ មហទ្ធតោ មហាភោកោ, តស្ស សមុគ្គេ ឋបិតំ សាដកយុគំ មូសិកា ខាឌិំសុ៑ អថស្ស សីសំ ត្បាយិត្វា “សាដកេ អាហរថា”តិ ចុត្តកាលេ មូសិកាយ ខាឌិតភាចំ អារោចយិំសុ៑ សោ ចិន្តេសិ “សចេ ទ្ធឌំ មូសិកាឌដ្ឋំ សាដកយុគំ ទ្ធមស្មិំ កេហេ ភចិស្សតិ, មហាចិតាសោ ភចិស្សតិ៑ ទ្ធឌញ្ហិអចមង្គលំ កាឡកណ្ណិសឌិសំ បុត្តធីតាឌីតំ ចា ឌាសកម្មករាឌីតំ ចា ត សក្កា ឌាតុំ៑ យោ ហិ ទ្ធឌំ កណ្ហិស្សតិ, សព្ពស្ស មហាចិតាសោ ភចិស្សតិ, អាមកសុសាតេ តំ ឆឌ្ឌាបេស្សាមិ, ត

នោ បន សក្កា ទាសកម្មករាទីនំ ហត្ថេ ទាតុំ។ តេ ហិ ឯតំ លោភំ ឧប្បាទេត្វា សយំ គហេត្វា វិនាសំ បាបុណេយ្យុំ, បុត្តស្ស នំ ហត្ថេ ទស្សាមី”តិ។ សោ បុត្តំ បក្កោសាបេត្វា តមត្ថំ អារោចេត្វា “ត្វម្បិ នំ, តាត, ហត្ថេន អផុសិត្វា ទណ្ឌកេន គហេត្វា អាមកសុសានេ ឆឌ្ឌេត្វា សីសំ ន្ហាយិត្វា ឯហី”តិ បេសេសិ។

សត្ថាបិ ខោ តំ ទិវសំ បច្ចូសសមយេ ពុទ្ធវេនេយ្យពន្ធវេ ឱលោកេន្តោ ឥមេសំ បិតាបុត្តានំ សោតាបត្តិផលស្ស ឧបនិស្សយំ ទិស្វា មិគវីថិំ គហេត្វា មិគលុទ្ទកោ វិយ គន្ត្វា អាមកសុសានទ្វារេ និសីទិ ឆព្ពណ្ណពុទ្ធរស្មិយោ វិស្សជ្ជេន្តោ។ មាណវោបិ បិតុ វចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា អហិបេឡំ វិយ តំ សាដកយុគំ យដ្ឋិកោដិយា គហេត្វា អាមកសុសានទ្វារំ បាបុណិ។ អថ នំ សត្ថា “កិំ ករោសិ មាណវា”តិ អាហ។ “ភោ គោតម, ឥទំ សាដកយុគំ មូសិកាទដ្ឋំ កាឡកណ្ណិសទិសំ ហលាហលវិសូបមំ, មម បិតា ‘អញ្ញោ ឯតំ ឆឌ្ឌេន្តោ លោភំ ឧប្បាទេត្វា គណ្ហេយ្យា’តិ ភយេន មំ បហិណិ, អហមេតំ ឆឌ្ឌេត្វា សីសំ ន្ហាយិស្សាមីតិ អាគតោម្ហិ, ភោ គោតមា”តិ។ “តេន ហិ ឆឌ្ឌេហី”តិ។ មាណវោ ឆឌ្ឌេសិ, សត្ថា “អម្ហាកំ ទានិ វដ្ដតី”តិ តស្ស សម្មុខេវ គណ្ហិ “អវមង្គលំ, ភោ គោតម, ឥមំ កាឡកណ្ណិសទិសំ, មា គណ្ហិ មា គណ្ហី”តិ តស្មិំ វារយមានេយេវ តំ គហេត្វា វេឡុវនាភិមុខោ បាយាសិ។

មាណវោ វេគេន គន្ត្វា បិតុ អារោចេសិ “តាត, មយា អាមកសុសានេ ឆឌ្ឌិតំ សាដកយុគំ សមណោ គោតមោ ‘អម្ហាកំ វដ្ដតី’តិ មយា វារិយមានោបិ គហេត្វា វេឡុវនំ គតោ”តិ។ ព្រាហ្មណោ ចិន្តេសិ “តំ សាដកយុគំ អវមង្គលំ កាឡកណ្ណិសទិសំ, តំ វឡញ្ជេន្តោ សមណោបិ គោតមោ នស្សិស្សតិ, វិហារោបិ នស្សិស្សតិ, តតោ អម្ហាកំ គរហា ភវិស្សតិ, សមណស្ស គោតមស្ស អញ្ញេ ពហូ សាដកេ ទត្វា តំ ឆឌ្ឌាបេស្សាមី”តិ។ សោ ពហូ សាដកេ គាហាបេត្វា បុត្តេន សទ្ធិំ វេឡុវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ ទិស្វា ឯកមន្តំ ឋិតោ ឯវមាហ “សច្ចំ កិរ ភោ, ភោ គោតម, អាមកសុសានេ សាដកយុគំ គហិត”ន្តិ? “សច្ចំ, ព្រាហ្មណា”តិ។ “ភោ គោតម, តំ សាដកយុគំ អវមង្គលំ, តុម្ហេ បរិភុញ្ជមានា នស្សិស្សថ, សកលវិហារោបិ នស្សិស្សតិ។ សចេ វោ និវាសនំ វា បារុបនំ វា នប្បហោតិ, ឥមេ សាដកេ គហេត្វា តំ ឆឌ្ឌាបេថា”តិ។ អថ នំ សត្ថា “មយំ ព្រាហ្មណ បព្ពជិតា នាម, អម្ហាកំ អាមកសុសានេ អន្តរវីថិយំ សង្ការដ្ឋានេ ន្ហានតិត្ថេ មហាមគ្គេតិ ឯវរូបេសុ ឋានេសុ ឆឌ្ឌិតា វា បតិតា វា បិលោតិកា វដ្ដតិ, ត្វំ បន ន ឥទានេវ ឯវំលទ្ធិកោ, បុព្ពេបិ ឯវំលទ្ធិកោយេវា”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ មគធរដ្ឋេ រាជគហនគរេ ធម្មិកោ មគធរាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ហិមវន្តេ វសមានោ ឯកស្មិំ កាលេ ហិមវន្តតោ និក្ខមិត្វា រាជគហនគរេ រាជុយ្យានំ បត្វា តត្ថ វសិត្វា ទុតិយទិវសេ ភិក្ខាចារត្ថាយ នគរំ បាវិសិ។ រាជា តំ ទិស្វា បក្កោសាបេត្វា បាសាទេ និសីទាបេត្វា ភោជេត្វា ឧយ្យានេ វសនត្ថាយ បដិញ្ញំ គណ្ហិ។ ពោធិសត្តោ ភុញ្ជិត្វា ឧយ្យានមេវ គន្ត្វា វសតិ។ តស្មិំ កាលេ រាជគហនគរេ ទុស្សលក្ខណព្រាហ្មណោ នាម អហោសិ។ តស្ស សមុគ្គេ ឋបិតំ សាដកយុគំ មូសិកា ខាទិំសុ។

មាណវេ បន សុសានំ គច្ឆន្តេ ពោធិសត្តោ បឋមតរំ គន្ត្វា សុសានទ្វារេ និសីទិត្វា តេន ឆឌ្ឌិតំ សាដកយុគំ គហេត្វា ឧយ្យានំ អគមាសិ។

មាណវោ គន្ត្វា បិតុ អារោចេសិ។ បិតា “រាជកុលូបកោ តាបសោ នស្សេយ្យា”តិ ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “តាបស, តយា គហិតសាដកេ ឆឌ្ឌេហិ, មា នស្សី”តិ អាហ។ តាបសោ “អម្ហាកំ សុសានេ ឆឌ្ឌិតបិលោតិកា វដ្ដតិ, ន មយំ កោតូហលមង្គលិកា, កោតូហលមង្គលំ នាមេតំ ន ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធពោធិសត្តេហិ វណ្ណិតំ, តស្មា បណ្ឌិតេន នាម កោតូហលមង្គលិកេន ន ភវិតព្ព”ន្តិ ព្រាហ្មណស្ស ធម្មំ ទេសេសិ។ ព្រាហ្មណោ ធម្មំ សុត្វា ទិដ្ឋិំ ភិន្ទិត្វា ពោធិសត្តំ សរណំ គតោ។ ពោធិសត្តោបិ អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថាបិ ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ព្រាហ្មណស្ស ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

ប័សិ៍

“យស្ស មង្គលា សមូហតា, ឧប្បាតា សុបិនា ច លក្ខណា ច;

សោ មង្គលទោសវីតិវត្តោ, យុគយោគាធិគតោ ន ជាតុមេតី”តិ។

តត្ថ យស្ស មង្គលា សមូហតាតិ យស្ស អរហតោ ខីណាសវស្ស ទិដ្ឋមង្គលំ, សុតមង្គលំ, មុតមង្គលន្តិ ឯតេ មង្គលា សមុច្ឆិន្នា។ ឧប្បាតា សុបិនា ច លក្ខណា ចាតិ “ឯវរូបោ ចន្ទគ្គាហោ ភវិស្សតិ, ឯវរូបោ សូរិយគ្គាហោ ភវិស្សតិ, ឯវរូបោ នក្ខត្តគ្គាហោ ភវិស្សតិ, ឯវរូបោ ឧក្កាបាតោ ភវិស្សតិ, ឯវរូបោ ទិសាឌាហោ ភវិស្សតី”តិ ឥមេ បញ្ច មហាឧប្បាតា, នានប្បការា សុបិនា, សុភគលក្ខណំ, ទុព្ភគលក្ខណំ, ឥត្ថិលក្ខណំ, បុរិសលក្ខណំ, ទាសិលក្ខណំ, ទាសលក្ខណំ, អសិលក្ខណំ, ហត្ថិលក្ខណំ, អស្សលក្ខណំ, ឧសភលក្ខណំ, អាវុធលក្ខណំ, វត្ថលក្ខណន្តិ ឯវមាទិកានិ លក្ខណានិ ឥមេ ច ទិដ្ឋិដ្ឋានា យស្ស សមូហតា, ន ឯតេហិ ឧប្បាតាទីហិ អត្តនោ មង្គលំ វា អមង្គលំ វា បច្ចេតិ។ សោ មង្គលទោសវីតិវត្តោតិ សោ ខីណាសវោ សព្ពមង្គលទោសេ វីតិវត្តោ អតិក្កន្តោ បជហិត្វា ឋិតោ។ យុគយោគាធិគតោតិ “កោធោ ច ឧបនាហោ ច, មក្ខោ ច បឡាសោ ចា”តិអាទិនា (ចិក៍ ប៉១១) នយេន ទ្វេ ទ្វេ ឯកតោ អាគតកិលេសា យុគា នាម។ កាមយោគោ, ភវយោគោ, ទិដ្ឋិយោគោ, អវិជ្ជាយោគោតិ ឥមេ សំសារេ យោជនកាវតោ ចត្តារោ យោគា នាម។ តេ យុគេ ច យោគេ ចាតិ យុគយោគេ អធិគតោ អភិភវិត្វា គតោ វីតិវត្តោ សមតិក្កន្តោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ ន ជាតុមេតីតិ បុន បដិសន្ធិវសេន ឯកំសេនេវ ឥមំ លោកំ ន ឯតិ នាគច្ឆតីតិ។

ឯវំ សត្ថា ឥមាយ គាថាយ ព្រាហ្មណស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ព្រាហ្មណោ សទ្ធិំ បុត្តេន សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ សត្ថា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ឯតេវ បិតាបុត្តា ឥទានិ បិតាបុត្តា អហេសុំ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ມງ຺ຄລຊາຕກວຓ຺ຓນາ ສຕ຺ຕມາ.

[໘໘] ໘. ສາຣມ຺ຠຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ກລ຺ຍາຓິເມວ ມຸເຎ຺ຈຍ຺ຍາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣເນ຺ຕາ ໂອມສວາທສິກ຺ຂາປທໍ (ປາຈິ. ໑໓) ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ເທ຺ວປິ ວຕ຺ຖູນິ ເຫຏ຺ຐາ ນນ຺ທິວິສາລຊາຕເກ ວຸຕ຺ຕສທິສາເນວ. ອິມສ຺ມິໍ ປນ ຊາຕເກ ເພາຘິສຕ຺ເຕາ ຄນ຺ຘາຣຣເຏ຺ຐ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ສາຣເມ຺ຠາ ນາມ ພລິພເທ຺ທາ ອເຫາສິ. ສຕ຺ຖາ ອິທໍ ອຕີຕວຕ຺ຖຸໍ ກເຖຕ຺ວາ ອຠິສມ຺ພຸເທ຺ຘາ ຫຸຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໘໘.

“ກລ຺ຍາຓິເມວ ມຸເຎ຺ຈຍ຺ຍ, ນ ຫິ ມຸເຎ຺ຈຍ຺ຍ ປາປິກໍ;

ເມາເກ຺ຂາ ກລ຺ຍາຓິຍາ ສາຘຸ, ມຸຕ຺ວາ ຕປ຺ປຕິ ປາປິກ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກລ຺ຍາຓິເມວ ມຸເຎ຺ຈຍ຺ຍາຕິ ຈຕຸເທາສວິນິມຸຕ຺ຕໍ ກລ຺ຍາຓິໍ ສຸນ຺ທຣໍ ອນວຊ຺ຊໍ ວາຈເມວ ມຸເຎ຺ຈຍ຺ຍ ວິສ຺ສເຊ຺ຊຍ຺ຍ ກເຖຍ຺ຍ. ນ ຫິ ມຸເຎ຺ຈຍ຺ຍ ປາປິກນ຺ຕິ ປາປິກໍ ລາມິກໍ ປເຣສໍ ອປ຺ປິຍໍ ອມນາປໍ ນ ມຸເຎ຺ຈຍ຺ຍ ນ ກເຖຍ຺ຍ. ເມາເກ຺ຂາ ກລ຺ຍາຓິຍາ ສາຘູຕິ ກລ຺ຍາຓວາຈາຍ ວິສ຺ສຊ຺ຊນເມວ ອິມສ຺ມິໍ ເລາເກ ສາຘຸ ສຸນ຺ທຣໍ ຠທ຺ທກໍ. ມຸຕ຺ວາ ຕປ຺ປຕິ ປາປິກນ຺ຕິ ປາປິກໍ ຜຣຸສວາຈໍ ມຸຎ຺ຈິຕ຺ວາ ວິສ຺ສເຊ຺ຊຕ຺ວາ ກເຖຕ຺ວາ ເສາ ປຸຄ຺ຄເລາ ຕປ຺ປຕິ ເສາຈຕິ ກິລມຕີຕິ.

ເອວໍ ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນສິ – “ຕທາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ອານເນ຺ທາ ອເຫາສິ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓີ ອຸປ຺ປລວຓ຺ຓາ, ສາຣເມ຺ຠາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ”ນ຺ຕິ.

ສາຣມ຺ຠຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຏ຺ຐມາ.

[໘໙] ໙. ກຸຫກຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ວາຈາວ ກິຣ ເຕ ອາສີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣເນ຺ຕາ ເອກໍ ກຸຫກໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ກຸຫກວຕ຺ຖຸ ອຸທ຺ທາລກຊາຕເກ ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທເຕ຺ຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣເນ຺ຕ ເອກໍ ຄາມໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ເອເກາ ກຸຫກຕາປເສາ ວສຕິ. ເອເກາ ກຸຏຸມ຺ພິເກາ

តស្ស អរញ្ញេ បណ្ណសាលំ ការេត្វា តត្ថ តំ វាសេន្តា អត្តនោ គេហេ បណីតាហារេន បដិជគ្គតិ។ សោ តំ កូដជដិលំ “សីលវា ឯសោ”តិ សទ្ទហិត្វា ចោរភយេន សុវណ្ណនិក្ខសតំ តស្ស បណ្ណសាលំ នេត្វា ភូមិគតំ កត្វា “ឥមំ ឱលោកេយ្យាសិ, ភន្តេ”តិ អាហ។ អថ នំ តាបសោ “បព្ពជិតានំ នាម, អាវុសោ, ឯវរូបំ កថេតុំ, ន វដ្ដតិ, អម្ហាកំ បន បរសន្តកេ លោភោ នាម នត្ថី”តិ អាហ។ សោ “សាធុ, ភន្តេ”តិ តស្ស វចនំ សទ្ទហិត្វា បក្កាមិ។ ទុដ្ឋតាបសោ “សក្កា ឯត្តកេន ជីវិតុ”ន្តិ កតិបាហំ អតិក្កមិត្វា តំ សុវណ្ណំ គហេត្វា អន្តរាមគ្គេ ឯកស្មិំ ឋានេ ឋបេត្វា អាគន្ត្វា បណ្ណសាលាយមេវ វសិត្វា បុនទិវសេ តស្ស គេហេ ភត្តកិច្ចំ កត្វា ឯវមាហ “អាវុសោ, មយំ តុម្ហេ និស្សាយ ចិរំ វសិម្ហា អតិចិរំ ឯកស្មិំ ឋានេ វសន្តានំ មនុស្សេហិ សទ្ធិំ សំសគ្គោ ហោតិ, សំសគ្គោ ច នាម បព្ពជិតានំ មលំ, តស្មា គច្ឆាមហ”ន្តិ វត្វា តេន បុនប្បុនំ យាចិយមានោបិ និវត្តិតុំ ន ឥច្ឆិ។ អថ នំ សោ “ឯវំ សន្តេ គច្ឆថ, ភន្តេ”តិ យាវ គាមទ្វារំ អនុគន្ត្វា និវត្តិ។ តាបសោបិ ថោកំ គន្ត្វា “ឥមំ កុដុម្ពិកំ មយា វញ្ចេតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា ជដានំ អន្តរេ តិណំ ឋបេត្វា បដិនិវត្តិ។ កុដុម្ពិកោ “កិំ, ភន្តេ, និវត្តិត្ថា”តិ បុច្ឆិ។ “អាវុសោ, តុម្ហាកំ គេហច្ឆទនតោ មេ ជដាសុ ឯកំ តិណំ លគ្គំ, អទិន្នាទានំ នាម បព្ពជិតានំ ន វដ្ដតិ, តំ អាទាយ អាគតោម្ហី”តិ។ កុដុម្ពិកោ “ឆឌ្ឌេត្វា គច្ឆថ, ភន្តេ”តិ វត្វា “តិណសលាកម្បិ នាម បរសន្តកំ ន គណ្ហាតិ, អហោ កុក្កុច្ចកោ មេ អយ្យោ”តិ បសីទិត្វា វន្ទិត្វា ឧយ្យោជេសិ។

តទា បន ពោធិសត្តោ ភណ្ឌត្ថាយ បច្ចន្តំ គច្ឆន្តោ តស្មិំ និវេសនេ និវាសោ គហិតោ ហោតិ។ សោ តាបសស្ស វចនំ សុត្វាវ “អទ្ធា ឥមិនា ទុដ្ឋតាបសេន ឥមស្ស កិញ្ចិ គហិតំ ភវិស្សតី”តិ កុដុម្ពិកំ បុច្ឆិ “អត្ថិ បន តេ, សម្ម, កិញ្ចិ ឯតស្ស តាបសស្ស សន្តិកេ និក្ខិត្ត”ន្តិ? “អត្ថិ, សម្ម, សុវណ្ណនិក្ខសត”ន្តិ។ “តេន ហិ គច្ឆ, តំ ឧបធារេហី”តិ។ សោ បណ្ណសាលំ គន្ត្វា តំ អទិស្វា វេគេនាគន្ត្វា “នត្ថិ, សម្មា”តិ អាហ។ “ន តេ សុវណ្ណំ អញ្ញេន គហិតំ, តេនេវ កុហកតាបសេន គហិតំ, ឯហិ, តំ អនុពន្ធិត្វា គណ្ហាមា”តិ វេគេន គន្ត្វា កូដតាបសំ គហេត្វា ហត្ថេហិ ច បាទេហិ ច បោថេត្វា សុវណ្ណំ អាហរាបេត្វា គណ្ហិំសុ។ ពោធិសត្តោ សុវណ្ណំ ទិស្វា “និក្ខសតំ ហរមានោ អសជ្ជិត្វា តិណេ សជ្ជិត្វាសី”តិ វត្វា តំ គរហន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៨៩។

“វាចាវ កិរ តេ អាសិ, សណ្ហា សខិលភាណិនោ;

តិណមត្តេ អសជ្ជិត្ថោ, នោ ច និក្ខសតំ ហរ”ន្តិ។

តត្ថ វាចាវ កិរ តេ អាសិ, សណ្ហា សខិលភាណិនោតិ “បព្ពជិតានំ តិណមត្តម្បិ អទិន្នំ អាទាតុំ ន វដ្ដតី”តិ ឯវំ សខិលំ មុទុវចនំ ភណន្តស្ស វាចា ឯវ កិរ តេ សណ្ហា អាសិ, វចនមត្តមេវ មុទុ អហោសីតិ អត្ថោ។ តិណមត្តេ អសជ្ជិត្ថោតិ កុដុម្ពិក ឯកស្មិំ តិណមត្តេ កុក្កុច្ចំ កុរុមានោ ត្វំ សត្តោ អាសត្តោ លគ្គោ អហោសិ។ នោ ច និក្ខសតំ ហរន្តិ ឥមំ បន និក្ខសតំ ហរន្តោ អសត្តោ និល្លគ្គោវ ជាតោសីតិ។

ឲចំ ទោនិសេត្វា ចំ ករហិត្វា “យា បុត, ក្សុឧជបិល, ឲចទ្ទុបយកាសី”តិ ឱ្ចបាធំ ឥត្វា ឃចាកយុំ ករតា។

សត្វា ត្ថុយំ ឆយុទេឌសតំ អាហរិត្វា “ត, ភិក្ខុចេ, ត្ថុឌាទេតទេចស ភិក្ខុ ក្សុហទេកា, បុទេត្តបិ ក្សុហទេការទេឃចា”តិ ចត្វា ឌាតកំ សទេយាឆាទេតសិ –

“តឌា ក្សុឧតាបទេសា ក្សុហកភិក្ខុ អទេហាសិ, បណ្ឌិតបុរិទេសា បត អហទេយច អទេហាសិ”ត្តិ។

ក្សុហកឌាតកចល្លុតា តចយា។

[៥០] ១០។ អកាតញ្ញុឌាតកចល្លុតា

ទេឃា បុទេត្ត កតកល្យាទេណាតិ ត្ថុឌំ សត្វា ទេឌតចទេត ចិហរទេត្តា អតាឆបិណ្ឌិកំ អារទេក្ក កទេឆសិ។ តស្ស កិទេរទេកា បច្ចត្តចាសិទេកា ទេសដ្ឋិ អទិដ្ឋសហាទេយា អទេហាសិ។ ទេសា ឲកឌា បច្ចទេត្តដ្ឋាតកកល្ឌស្ស បញ្ញា សកដសតាតិ បូទេរត្វា កយ្ហត្តិកយត្យទេស្ស អាហ – “កច្ឆថ, ទេភា, ត្ថុយំ កល្ឌំ សាចត្ថិ ទេតត្វា អយ្យាកំ សហាឃកស្ស អតាឆបិណ្ឌិកយហាទេសដ្ឋិស្ស បច្ចណ្ណេត ចិក្កិណិត្វា បដិកល្ឌំ អាហរថា”តិ។ ទេត “សាធុ”តិ តស្ស ចចតំ សយ្បដិច្ឆិត្វា សាចត្ថិ កត្វា យហាទេសដ្ឋិ ឌិស្វា បណ្ណាការំ ឥត្វា តំ បចត្តិ អាទេរាទេចសុំ។ យហាទេសដ្ឋិ “ស្វាកតំ ទេចា”តិ ទេតសំ អាចាសញ្ញា បរិត្តយញ្ញា ឌាទេបត្វា សហាឃកស្ស សុខំ បុច្ឆិត្វា កល្ឌំ ចិក្កិណិត្វា បដិកល្ឌំ ឌាទេបសិ។ ទេត បច្ចត្តំ កត្វា តយត្តំ អត្តទេតា ទេសដ្ឋិស្ស អាទេរាទេចសុំ។

អបទេកាទេក អតាឆបិណ្ឌិទេកាបិ តទេឆច បញ្ញា សកដសតាតិ តត្ថ ទេបទេសសិ។ យត្យស្សា តត្ថ កត្វា បណ្ណាការំ អាឌាយ បច្ចត្តចាសិកទេសដ្ឋិ បស្សិសុ។ ទេសា “កុទេតា អាកច្ឆថា”តិ បុច្ឆិត្វា “សាចត្ថិទេតា ត្យយ្យាកំ សហាឃកស្ស អតាឆបិណ្ឌិកស្ស សត្តិកា”តិ ចុទេត្ត “អតាឆបិណ្ឌិទេកាតិ កស្សចិ បុរិសស្ស តាយំ ភចិស្សតី”តិ បរិហាសំ កត្វា បណ្ណាការំ កទេហត្វា “កច្ឆថ ត្យុទេយ្យ”តិ វិស្សជ្ជាទេឌសិ, ទេតច តិចាសំ, ត បរិត្តយំ ឌាទេបសិ។ ទេត សយទេយច កល្ឌំ ចិក្កិណិត្វា បដិកល្ឌំ អាឌាយ សាចត្ថិ អាកត្វា ទេសដ្ឋិស្ស តំ បចត្តិ អាទេរាទេចសុំ។

អឆ ទេសា បច្ចត្តចាសី បុតបិ ឲកចារំ តទេឆច បញ្ញា សកដសតាតិ សាចត្ថិ ទេបទេសសិ, យត្យស្សា បណ្ណាការំ អាឌាយ យហាទេសដ្ឋិ បស្សិសុ។ ទេត បត ឌិស្វា អតាឆបិណ្ឌិកស្ស យត្យស្សា “យយំ, សាយិ, ឲទេតសំ តិចាសញ្ញា កត្តញ្ញា បរិត្តយញ្ញា ឌាតិស្សាយា”តិ ចត្វា ទេតសំ សកដាតិ ពាហិតកទេរ តចាទ្ទុទេប ធាទេត ទេយាចាទេបត្វា “ត្យុទេយ្ហទ្ទេឆច ចសថ, អយ្យាកំ ទេចា ឈទេរ ឃាក្យុភត្តញ្ញា បរិត្តទេឃា ច ភចិស្សតី”តិ កត្វា ឌាសកយុកទេរ សត្តិបាទេតត្វា យឌ្ឍិយឃាយសយតត្តទេរ បញ្ញា សកដសតាតិ ចិលុម្បិត្វា តិចាសតបាទុបតាតិបិ ទេតសំ អច្ឆិត្ថិត្វា ទេកាទេណ បលាទេបត្វា សកដាតិ ចិចក្កាតិ កត្វា ក្សុយំ ឆទេបត្វា ចក្កាតិបិ កណ្ហិត្វាច អកយំសុ។ បច្ចត្តចាសិទេកា តិចាសតយត្តស្សបិ សាយិកា អហុត្វា ភីតា ទេចទេកត បលាយិត្វា បច្ចត្តទេយច កតា។ ទេសដ្ឋិយត្យស្សាបិ តយត្តំ យហាទេសដ្ឋិទេតា អាទេរាទេចសុំ។ ទេសា “អត្ថិ ឌាតិឌំ កថាបាភតា”ត្តិ សត្ថុ សត្តិកំ កត្វា អាឌិទេតា បដ្ឋាយ សត្ថុ តំ បចត្តិ អាទេរាទេចសិ។ សត្វា “ត ទេចា, កហបតិ, ទេសា បច្ចត្តចាសី ត្ថុឌាទេតច ឲចំសីទេលា, បុទេត្តបិ ឲចំសីទេលាទេឃច អទេហាសី”តិ ចត្វា ទេតត ឃាចិទេតា អតីតំ អាហរិ។

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨾᩉᩣᩅᩥᨽᩅᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔᩮᨠᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᩉᩣᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨲᩦᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᨴᩥᩈᨾᩮᩅ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩮ “ᨸᨮᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᨲᩴ ᩏᨸᨠᩣᩁᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪅᪀᪨

“ᨿᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᨲᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ, ᨠᨲᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩣᩅᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ;

ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ, ᨠᨲ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᨶᩣᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᨮᨾᨲᩁᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨠᨲᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ ᨠᨲᩪᨸᨠᩣᩁᩮᩣ ᨠᨲᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩣᨴᩥᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨸᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᨠᨲᩴ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨬ᩠ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨲᩔ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᨠᨲ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᨶᩣᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨶ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩣᨿ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩅᩣᩈᩦ ᩍᨴᩣᨶᩥᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩅᩣᩈᩦᨿᩮᩅ, ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨠᨲᨬ᩠ᨬᩪᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ᪨

ᩋᨸᩣᨿᩥᨾ᩠ᩉᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶᩅᨾᩮᩣ᪨

ᨲᩔᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ᩈᩩᩁᩣᨸᩣᨶᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶ᩠ᨴᩴ, ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᨱᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ;

កិំបក្កសីលវីមំសំ, មង្គលញ្ចាបិ សារម្ភំ;

កុហកំ អកតញ្ញូ ជាតិ៍

១០៍ លិត្តវគ្គោ

[៩១] ១៍ លិត្តជាតកវណ្ណនា

លិត្តំបរមេន តេជសាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អបច្ចវេក្ខិតបរិភោគំ អារព្ភ កថេសិ៍ តស្មិំ កិរ កាលេ ភិក្ខូ ចីវរាទីនិ លភិត្វា យេភុយ្យេន អបច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជន្តិ៍ តេ ចត្តារោ បច្ចយេ អបច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជមានា យេភុយ្យេន និរយតិរច្ឆានយោនិតោ ន មុច្ចន្តិ៍ សត្ថា តំ ការណំ ញត្វា ភិក្ខូនំ អនេកបរិយាយេន ធម្មិំ កថំ កថេត្វា អបច្ចវេក្ខិតបរិភោគេ អាទីនវំ ទស្សេត្វា "ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនា នាម ចត្តារោ បច្ចយេ លភិត្វា អបច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជិតុំ ន វដ្ដតិ, តស្មា ឥតោ បដ្ឋាយ ចត្តារោ បច្ចយេ បច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជេយ្យាថា"តិ បច្ចវេក្ខណវិធិំ ទស្សេន្តោ "ឥធ បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ បដិសង្ខា យោនិសោ ចីវរំ បដិសេវតិ សីតស្ស បដិឃាតាយា"តិអាទិនា (ម៍ និ៍ ១៍២៣; អ៍ និ៍ ៦៍៥៨) តន្តិំ ឋបេត្វា "ភិក្ខវេ, ចត្តារោ បច្ចយេ ឯវំ បច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ, អបច្ចវេក្ខិត្វា បរិភោគោ នាម ហលាហលវិសបរិភោគសទិសោ៍ បោរាណកា ហិ អបច្ចវេក្ខិត្វា ទោសំ អជានិត្វា វិសំ បរិភុញ្ជិត្វា វិបាកន្តេ មហាទុក្ខំ អនុភវិំសូ"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អញ្ញតរស្មិំ មហាភោគកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ អក្ខធុត្តោ អហោសិ៍ អថាបរោ កូដក្ខធុត្តោ ពោធិសត្តេន សទ្ធិំ កីឡន្តោ អត្តនោ ជយេ វត្តមានេ កេឡិមណ្ឌលំ ន ភិន្ទតិ, បរាជយកាលេ បន អក្ខំ មុខេ បក្ខិបិត្វា "អក្ខោ នដ្ឋោ"តិ កេឡិមណ្ឌលំ ភិន្ទិត្វា បក្កមតិ៍ ពោធិសត្តោ តស្ស តំ ការណំ ញត្វា "ហោតុ, ជានិស្សាមេត្ថ បតិរូបការណ"ន្តិ អក្ខេ អាទាយ អត្តនោ ឃរេ ហលាហលវិសេន រជ្ជិត្វា បុនប្បុនំ សុក្ខាបេត្វា តេ អាទាយ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា "ឯហិ, សម្ម, អក្ខេហិ កីឡាមា"តិ អាហ៍ សោ "សាធុ, សម្មា"តិ កេឡិមណ្ឌលំ សជ្ជេត្វា តេន សទ្ធិំ កីឡន្តោ អត្តនោ បរាជយកាលេ ឯកំ អក្ខំ មុខេ បក្ខិបិ៍ អថ នំ ពោធិសត្តោ តថា ករោន្តំ ទិស្វា "គិលាហិ តាវ, បច្ឆា ឥទំ នាមេតន្តិ ជានិស្សសី"តិ ចោទេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៩១៍

"លិត្តំ បរមេន តេជសា, គិលមក្ខំ បុរិសោ ន ពុជ្ឈតិ;

គិល រេ គិល បាបធុត្តក, បច្ឆា តេ កដុកំ ភវិស្សតី"តិ៍

តត្ថ លិត្តន្តិ មក្ខិតំ រញ្ជិតំ។ បរមេន តេជសាតិ ឧត្តមតេជវន្តេន ហលាហលវិសេន។ គិលន្តិ គិលន្តោ។ អក្ខន្តិ គុឡកំ។ ន ពុជ្ឈតីតិ “អយំ មេ គិលតោ ទុក្ខំ នាម ករិស្សតី”តិ ន ជានាតិ។ គិល រេតិ គិលាហិ អរេ។ គិលាតិ បុនបិ ចោទេន្តោ វទតិ។ បច្ឆា តេ កដុកំ ភវិស្សតីតិ តស្មិំ តេ អក្ខេ គិលិតេ បច្ឆា ឯតំ វិសំ តិខិណំ ភវិស្សតីតិ អត្ថោ។

សោ បោធិសត្តស្ស កថេន្តស្សេវ វិសវេគេន មុច្ឆិតោ អក្ខីនិ បរិវត្តេត្វា ខន្ធំ នាមេត្វា បតិ។ បោធិសត្តោ “ឥមស្ស ជីវិតទានំ ទាតុំ វដ្ដតី”តិ ឱសធបរិភាវិតំ វមនយោគំ ទត្វា វមេត្វា សប្បិផាណិតមធុសក្ករាទយោ ខាទាបេត្វា អរោគំ កត្វា “បុន ឯវរូបំ មា អកាសី”តិ ឱវទិត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ភិក្ខវេ, អបច្ចវេក្ខិតបរិភោគោ នាម អបច្ចវេក្ខិត្វា កតវិសបរិភោគសទិសោ ហោតី”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា បណ្ឌិតធុត្តោ អហមេវ អហោសិំ, កូដធុត្តោ បនេត្ថ ន កថីយតិ, យថា ច ឯត្ថ, ឯវំ សព្ពត្ថ។ យោ បន តស្មិំ កាលេ ន បញ្ញាយតិ, សោ ន កថីយតេវា”តិ។

លិត្តជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៩២] ២. មហាសារជាតកវណ្ណនា

ឧក្កដ្ឋេ សូរមិច្ឆន្តីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អាយស្មន្តំ អានន្ទត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ កោសលរញ្ញោ ឥត្ថិយោ ចិន្តយិំសុ “ពុទ្ធុប្បាទោ នាម ទុល្លភោ, តថា មនុស្សបដិលាភោ, បរិបុណ្ណាយតនតា ច។ មយញ្ច ឥមំ ទុល្លភំ ខណសមវាយំ លភិត្វាបិ អត្តនោ រុចិយា វិហារំ គន្ត្វា ធម្មំ វា សោតុំ ពុទ្ធបូជំ វា កាតុំ ទានំ វា ទាតុំ ន លភាម, មញ្ជូសាយ បក្ខិត្តា វិយ វសាម, រញ្ញោ កថេត្វា អម្ហាកំ ធម្មំ ទេសេតុំ អនុច្ឆវិកំ ឯកំ ភិក្ខុំ បក្កោសាបេត្វា តស្ស សន្តិកេ ធម្មំ សោស្សាម, តតោ យំ សក្ខិស្សាម, តំ ឧគ្គណ្ហិស្សាម, ទានាទីនិ ច បុញ្ញានិ ករិស្សាម។ ឯវំ នោ អយំ ខណបដិលាភោ សផលោ ភវិស្សតី”តិ។ តា សព្ពាបិ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា អត្តនា ចិន្តិតការណំ កថយិំសុ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។

អថេកទិវសំ រាជា ឧយ្យានកីឡំ កីឡិតុកាមោ ឧយ្យានបាលំ បក្កោសាបេត្វា “ឧយ្យានំ សោធេហី”តិ អាហ។ ឧយ្យានបាលោ ឧយ្យានំ សោធេន្តោ សត្ថារំ អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ និសិន្នំ ទិស្វា រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “សុទ្ធំ, ទេវ, ឧយ្យានំ, អបិចេត្ថ អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ ភគវា និសិន្នោ”តិ អាហ។ រាជា “សាធុ, សម្ម, សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សោស្សាមា”តិ អលង្កតរថំ អភិរុហិត្វា ឧយ្យានំ គន្ត្វា សត្ថុ សន្តិកំ អគមាសិ។

តស្មិញ្ច សមយេ ឆត្តបាណិ អនាគាមី ឧបាសកោ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុណន្តោ និសិន្នោ ហោតិ។ រាជា តំ ទិស្វា អាសង្កមានោ

មុហុត្តំ ឋត្វា បុន "សចាយំ បាបកោ ភវេយ្យ, ន សត្ថុ សន្តិកេ និសីទិត្វា ធម្មំ សុណេយ្យ, អបាបកេន ភវិតព្ពំ"ន្តិ ចិន្តេត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឧបាសកោ ពុទ្ធគារវេន រញ្ញោ បច្ចុដ្ឋានំ វា វន្ទនំ វា ន អកាសិ, តេនស្ស រាជា អនត្តមនោ អហោសិ។ សត្ថា តស្ស អនត្តមនភាវំ ញត្វា ឧបាសកស្ស គុណំ កថេសិ "អយំ, មហារាជ, ឧបាសកោ ពហុស្សុតោ អាគតាគមោ កាមេសុ វីតរាគោ"តិ។ រាជា "ន ឥមិនា ឱរកេន ភវិតព្ពំ, យស្ស សត្ថា គុណំ វណ្ណេតី"តិ ចិន្តេត្វា "ឧបាសក, វទេយ្យាសិ យេន តេ អត្ថោ"តិ អាហ។ ឧបាសកោ "សាធូ"តិ សម្បដិច្ឆិ។ រាជា សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា សត្ថារំ បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។

សោ ឯកទិវសំ ឧបរិបាសាទេ មហាវាតបានំ វិវរិត្វា ឋិតោ តំ ឧបាសកំ ភុត្តបាតរាសំ ឆត្តមាទាយ ជេតវនំ គច្ឆន្តំ ទិស្វា បក្កោសាបេត្វា ឯវមាហ "ត្វំ កិរ, ឧបាសក, ពហុស្សុតោ, អម្ហាកញ្ច ឥត្ថិយោ ធម្មំ សោតុកាមា ចេវ ឧគ្គហេតុកាមា ច, សាធុ វតស្ស សចេ តាសំ ធម្មំ វាចេយ្យាសី"តិ។ "ទេវ, គិហីនំ នាម រាជន្តេបុរេ ធម្មំ ទេសេតុំ វា វាចេតុំ វា នប្បតិរូបំ, អយ្យានំ ឯវ បតិរូប"ន្តិ។ រាជា "សច្ចំ ឯស វទតី"តិ ឧយ្យោជេត្វា ឥត្ថិយោ បក្កោសាបេត្វា "ភទ្ទេ, អហំ តុម្ហាកំ ធម្មទេសនត្ថាយ ច ធម្មវាចនត្ថាយ ច សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា ឯកំ ភិក្ខុំ យាចាមិ, អសីតិយា មហាសាវកេសុ កតរំ យាចាមី"តិ អាហ។ តា សព្ពាបិ មន្តេត្វា ធម្មភណ្ឌាគារិកំ អានន្ទត្ថេរមេវ អារោចេសុំ។ រាជា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ ឯវមាហ "ភន្តេ, អម្ហាកំ គេហេ ឥត្ថិយោ អានន្ទត្ថេរស្ស សន្តិកេ ធម្មំ សោតុញ្ច ឧគ្គណ្ហិតុញ្ច ឥច្ឆន្តិ, សាធុ វត សចេ ថេរោ អម្ហាកំ គេហេ ធម្មំ ទេសេយ្យ ចេវ វាចេយ្យ ចា"តិ។ សត្ថា "សាធូ"តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ថេរំ អាណាបេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ រញ្ញោ ឥត្ថិយោ ថេរស្ស សន្តិកេ ធម្មំ សុណន្តិ ចេវ ឧគ្គណ្ហន្តិ ច។

អថេកទិវសំ រញ្ញោ ចូឡាមណិ នដ្ឋោ។ រាជា តស្ស នដ្ឋភាវំ សុត្វា អមច្ចេ អាណាបេសិ "សព្ពេ អន្តោវឡញ្ជនកេ មនុស្សេ គហេត្វា ចូឡាមណិំ អាហរាបេថា"តិ។ អមច្ចា មាតុគាមេ អាទិំ កត្វា ចូឡាមណិំ បរិយេសន្តា អទិស្វា មហាជនំ កិលមេន្តិ។ តំ ទិវសំ អានន្ទត្ថេរោ រាជនិវេសនំ បវិដ្ឋោ។ យថា តា ឥត្ថិយោ បុព្ពេ ថេរំ ទិស្វាវ ហដ្ឋតុដ្ឋា ធម្មំ សុណន្តិ ចេវ ឧគ្គណ្ហន្តិ ច, តថា អកត្វា សព្ពា ទោមនស្សប្បត្តាវ អហេសុំ។ តតោ ថេរេន "កស្មា តុម្ហេ អជ្ជ ឯវរូបា ជាតា"តិ បុដ្ឋា ឯវមាហំសុ "ភន្តេ, រញ្ញោ ចូឡាមណិំ បរិយេសាមាតិ អមច្ចា មាតុគាមេ ឧបាទាយ អន្តោវឡញ្ជនកេ កិលមេន្តិ, ន ជានាម កស្ស 'កិំ ភវិស្សតី'តិ, តេនម្ហា ទោមនស្សប្បត្តា"តិ។ ថេរោ "មា ចិន្តយិត្ថា"តិ តា សមស្សាសេត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា "មណិ កិរ តេ, មហារាជ, នដ្ឋោ"តិ បុច្ឆិ។ "អាម, ភន្តេ"តិ។ "អសក្ខិ បន តំ អាហរាបេតុ"ន្តិ។ "ភន្តេ, សព្ពំ អន្តោជនំ គហេត្វា កិលមេន្តោបិ ន សក្កោមិ អាហរាបេតុ"ន្តិ។ "មហារាជ, មហាជនំ អកិលមេត្វាវ អាហរណូបាយោ អត្ថី"តិ។ "កតរោ, ភន្តេ"តិ? "បិណ្ឌទានំ, មហារាជា"តិ។ "កតរំ បិណ្ឌទានំ, ភន្តេ"តិ? "មហារាជ, យត្តកេសុ អាសង្កា អត្ថិ, តេ គហេត្វា ឯកេកស្ស ឯកេកំ បលាលបិណ្ឌំ វា មត្តិកាបិណ្ឌំ វា ទត្វា 'ឥមំ បច្ចូសកាលេ អាហរិត្វា អសុកដ្ឋានេ នាម បាតេថា'តិ វត្តព្ពំ។ យេន គហិតោ ភវិស្សតិ, សោ តស្មិំ បក្ខិបិត្វា អាហរិស្សតិ។ សចេ បឋមទិវសេយេវ បាតេន្តិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ។ នោ ចេ បាតេន្តិ, ទុតិយទិវសេបិ តតិយទិវសេបិ តថេវ កាតព្ពំ។ ឯវំ មហាជនោ ច ន កិលមិស្សតិ, មណិញ្ច លភិស្សសី"តិ ឯវំ វត្វា ថេរោ អគមាសិ។

រាជា វុត្តនយេនេវ តយោ ទិវសេ ទាបេសិ, នេវ មណិំ អាហរិំសុ។ ថេរោ តតិយទិវសេ អាគន្ត្វា "កិំ, មហារាជ, បាតិតោ មណី"តិ

បុច្ឆិ។ “ន បាតេន្តិ, ភន្តេ”តិ។ “តេន ហិ, មហារាជ, មហាតលស្មិំយេវ បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ មហាចាដឹ ឋបាបេត្វា ឧទកស្ស បូរាបេត្វា សាណិ បរិក្ខិបាបេត្វា ‘សព្វេ អន្តោវឡញ្ជនកមនុស្សា ច ឥត្ថិយោ ច ឧត្តរាសង្គំ កត្វា ឯកេកោវ អន្តោសាណិំ បវិសិត្វា ហត្ថំ ធោវិត្វា អាគច្ឆន្តូ’តិ វទេហី”តិ។ ថេរោ ឥមំ ឧបាយំ អាចិក្ខិត្វា បក្កាមិ។ រាជា តថា ការេសិ។ មណិចោរោ ចិន្តេសិ “ធម្មភណ្ឌាគារិកោ ឥមំ អធិករណំ អាទាយ មណឹ អទស្សេត្វា និវត្តិស្សតីតិ អដ្ឋានមេតំ, បាតេតុំ ភាតិ វដ្ដតី”តិ មណឹ បដិច្ឆន្នំ កត្វា អាទាយ អន្តោសាណិំ បវិសិត្វា ចាដិយំ បាតេត្វា និក្ខមិ។ សព្វេសំ និក្ខន្តកាលេ ឧទកំ ឆឌ្ឌេត្វា មណឹ អទ្ទសំសុ។ រាជា “ថេរំ និស្សាយ មហាជនំ អនិយមេត្វាវ មេ មណិ លទ្ធោ”តិ តុស្សិ, អន្តោវឡញ្ជនកមនុស្សាបិ “ថេរំ និស្សាយ មហាទុក្ខតោ មុត្តម្ហា”តិ តុស្សិំសុ។ “ថេរស្សានុភាវេន រញ្ញោ នដ្ឋមណិ លទ្ធោ”តិ ថេរស្សានុភាវោ សកលនគរេ ចេវ ភិក្ខុសង្ឃេ ច បាកដោ ជាតោ។

ធម្មសភាយំ សន្និសិន្នា ភិក្ខូ ថេរស្ស គុណំ វណ្ណយិំសុ “អាវុសោ, អានន្ទត្ថេរោ អត្តនោ ពាហុស្សុតតាយ បណ្ឌិច្ចេន ឧបាយកុសលតាយ មហាជនំ អនិយមេត្វា ឧបាយេនេវ រញ្ញោ មណឹ ទស្សេសី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ អានន្ទេនេវ បរហត្ថគតំ ភណ្ឌំ ទស្សិតំ, បុព្វេបិ បណ្ឌិតា មហាជនំ អនិយមេត្វា ឧបាយេនេវ តិរច្ឆានហត្ថគតំ ភណ្ឌំ ទស្សយិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សព្វសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ បត្វា តស្សេវ អមច្ចោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ រាជា មហន្តេន បរិវារេន ឧយ្យានំ គន្ត្វា វនន្តរេ វិចរិត្វា ឧទកកីឡំ កីឡិតុកាមោ មង្គលបោក្ខរណិំ ឱតរិត្វា ឥត្ថាគារម្បិ បក្កោសិ។ ឥត្ថិយោ អត្តនោ អត្តនោ សីសូបគគីវូបគាទីនិ អាភរណានិ ឱមុញ្ចិត្វា ឧត្តរាសង្គេសុ បក្ខិបិត្វា សមុគ្គបិដ្ឋេសុ ឋបេត្វា ទាសិយោ បដិច្ឆាបេត្វា បោក្ខរណិំ ឱតរិំសុ។ អថេកា ឧយ្យានមក្កដី សាខន្តរេ និសិន្នា ទេវឹ បិឡន្ធនានិ ឱមុញ្ចិត្វា ឧត្តរាសង្គេ បក្ខិបិត្វា សមុគ្គបិដ្ឋេ ឋបយមានំ ទិស្វា តស្សា មុត្តាហារំ បិឡន្ធិតុកាមា ហុត្វា ទាសិយា បមាទំ ឱលោកយមានា និសីទិ, ទាសីបិ តំ រក្ខមានា តហំ តហំ ឱលោកេន្តី និសិន្នាវ និទ្ទាយិតុំ អារភិ។ មក្កដី តស្សា បមាទភាវំ ញត្វា វាតវេគេន ឱតរិត្វា មហាមុត្តាហារំ គីវាយ បដិមុញ្ចិត្វា វាតវេគេន ឧប្បតិត្វា សាខន្តរេ និសីទិត្វា អញ្ញាសំ មក្កដីនំ ទស្សនភយេន ឯកស្មិំ រុក្ខសុសិរដ្ឋានេ ឋបេត្វា ឧបសន្តូបសន្តា វិយ តំ រក្ខមានា និសីទិ។

សាបិ ខោ ទាសី បដិពុជ្ឈិត្វា មុត្តាហារំ អបស្សន្តី កម្បមានា អញ្ញំ ឧបាយំ អទិស្វា “បុរិសោ ទេវិយា មុត្តាហារំ គហេត្វា បលាតោ”តិ មហាវិរវំ វិរវិ។ អារក្ខមនុស្សា តតោ តតោ សន្និបតិត្វា តស្សា វចនំ សុត្វា រញ្ញោ អារោចយិំសុ។ រាជា “ចោរំ គណ្ហថា”តិ អាហ។ បុរិសា ឧយ្យានា និក្ខមិត្វា “ចោរំ គណ្ហថ, ចោរំ គណ្ហថា”តិ ឥតោ ចិតោ ច ឱលោកេន្តិ។ អថេកោ ជានបទោ ពលិការកបុរិសោ តំ សទ្ទំ សុត្វា កម្បមានោ បលាយិ។ តំ ទិស្វា រាជបុរិសា “អយំ ចោរោ ភវិស្សតី”តិ អនុពន្ធិត្វា តំ គហេត្វា បោថេត្វា “អរេ, ទុដ្ឋចោរ, ឯវំ មហាសារំ នាម បិឡន្ធនំ អវហរិស្សសី”តិ បរិភាសិំសុ។ សោ ចិន្តេសិ “សចាហំ ‘ន គណ្ហាមី’តិ វក្ខាមិ, អជ្ជ មេ ជីវិតំ នត្ថិ, បោថេន្តាយេវ មំ មារេស្សន្តិ, សម្បដិច្ឆាមិ ន”ន្តិ។ សោ “អាម, សាមិ, គហិតំ មេ”តិ អាហ។ អថ នំ ពន្ធិត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ អានយិំសុ។ រាជាបិ នំ បុច្ឆិ “គហិតំ តេ មហាសារបិឡន្ធន”ន្តិ? “អាម, ទេវា”តិ។ “ឥទានិ តំ កហ”ន្តិ។ “ទេវ, មយា មហាសារំ នាម មញ្ចបីឋម្បិ ន

ទិដ្ឋបុព្ពំ, សេដ្ឋិ បន យំ មហាសារបិឡន្ធនំ គណ្ហាបេសិ, សោហំ តំ គហេត្វាន តស្ស អទាសិំ, សោ នំ ជានាតី"តិ។

រាជា សេដ្ឋិំ បក្កោសាបេត្វា "គហិតំ តេ ឥមស្ស ហត្ថតោ មហាសារបិឡន្ធន"ន្តិ បុច្ឆិ។ "អាម, ទេវា"តិ។ "កហំ ត"ន្តិ។ "បុរោហិតស្ស មេ ទិន្ន"ន្តិ។ បុរោហិតម្បិ បក្កោសាបេត្វា តថេវ បុច្ឆិ, សោបិ សម្បដិច្ឆិត្វា "គន្ធព្ពស្ស មេ ទិន្ន"ន្តិ អាហ។ តម្បិ បក្កោសាបេត្វា "បុរោហិតស្ស ហត្ថតោ តេ មហាសារបិឡន្ធនំ គហិត"ន្តិ បុច្ឆិ។ "អាម, ទេវា"តិ។ "កហំ ត"ន្តិ។ "កិលេសវសេន មេ វណ្ណទាសិយា ទិន្ន"ន្តិ។ តម្បិ បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆិ, សា "ន គណ្ហាមី"តិ អាហ។ តេ បញ្ច ជនេ បុច្ឆន្តានញ្ញេវ សូរិយោ អត្ថង្គតោ។ រាជា "ឥទានិ វិកាលោ ជាតោ, ស្វេ ជានិស្សាមា"តិ តេ បញ្ច ជនេ អមច្ចានំ ទត្វា នគរំ បាវិសិ។

ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ – "ឥទំ បិឡន្ធនំ អន្តោវឡញ្ជេ នដ្ឋំ, អយញ្ច គហបតិកោ ពហិវឡញ្ជោ, ទ្វារេបិ ពលវារក្ខា, តស្មា អន្តោវឡញ្ជនកានម្បិ តំ គហេត្វា បលាយិតុំ ន សក្កា។ ឯវំ នេវ ពហិវឡញ្ជនកានំ, ន អន្តោ, ឧយ្យានេ វឡញ្ជនកានំ គហណុបាយោ ទិស្សតិ។ ឥមិនា ទុគ្គតមនុស្សេន 'សេដ្ឋិស្ស មេ ទិន្ន'ន្តិ កថេន្តេន អត្តនោ មោក្ខត្ថាយ កថិតំ ភវិស្សតិ, សេដ្ឋិនាបិ 'បុរោហិតស្ស មេ ទិន្ន'ន្តិ កថេន្តេន 'ឯកតោ ហុត្វា និត្ថរិស្សាមី'តិ ចិន្តេត្វា កថិតំ ភវិស្សតិ, បុរោហិតេនាបិ 'គន្ធព្ពស្ស មេ ទិន្ន'ន្តិ កថេន្តេន 'ពន្ធនាគារេ គន្ធព្ពំ និស្សាយ សុខេន វសិស្សាមា'តិ ចិន្តេត្វា កថិតំ ភវិស្សតិ, គន្ធព្ពេនាបិ 'វណ្ណទាសិយា មេ ទិន្ន'ន្តិ កថេន្តេន 'ឯកតោវ អនុក្កណ្ឋិតា ភវិស្សាមា'តិ ចិន្តេត្វា កថិតំ ភវិស្សតិ, ឥមេហិ បញ្ចហិបិ ចោរេហិ ន ភវិតព្ពំ, ឧយ្យានេ មក្កដា ពហូ, បិឡន្ធនេន ឯកិស្សា មក្កដិយា ហត្ថេ អារុឡ្ហេន ភវិតព្ព"ន្តិ។ សោ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា "មហារាជ, ចោរេ អម្ហាកំ និយ្យាទេថ, មយំ តំ កិច្ចំ សោធេស្សាមា"តិ អាហ។ រាជា "សាធុ, បណ្ឌិត, សោធេហី"តិ តស្ស និយ្យាទេសិ។

ពោធិសត្តោ អត្តនោ ទាសបុរិសេ បក្កោសាបេត្វា តេ បញ្ច ជនេ ឯកស្មិំយេវ ឋានេ វសាបេត្វា សមន្តា អារក្ខំ កត្វា កណ្ណំ ទត្វា "យំ តេ អញ្ញមញ្ញំ កថេន្តិ, តំ មយ្ហំ អារោចេថា"តិ វត្វា បក្កាមិ។ តេ តថា អកំសុ។ តតោ មនុស្សានំ សន្និសិន្នវេលាយ សេដ្ឋិ តំ គហបតិកំ អាហ – "អរេ, ទុដ្ឋគហបតិ, តយា អហំ, មយា វា ត្វំ កហំ ទិដ្ឋបុព្ពោ, កទា តេ មយ្ហំ បិឡន្ធនំ ទិន្ន"ន្តិ អាហ។ សោ "សាមិ មហាសេដ្ឋិ, អហំ មហាសារំ នាម រុក្ខសារបាទកំ មញ្ចម្បិ ន ជានាមិ, 'តំ និស្សាយ បន មោក្ខំ លភិស្សាមី'តិ ឯវំ អវចំ, មា មេ កុជ្ឈ សាមី"តិ អាហ។ បុរោហិតោបិ សេដ្ឋិំ អាហ "មហាសេដ្ឋិ, ត្វំ ឥមិនា អត្តនោ អទិន្នកមេវ មយ្ហំ កថំ អទាសី"តិ? "មយម្បិ ទ្វេ ឥស្សរា, អម្ហាកំ ឯកតោ ហុត្វា ឋិតកាលេ កម្មំ ខិប្បំ និប្ផជ្ជិស្សតី"តិ កថេសិន្តិ។ គន្ធព្ពោបិ បុរោហិតំ អាហ "ព្រាហ្មណ, កទា តយា មយ្ហំ បិឡន្ធនំ ទិន្ន"ន្តិ? "អហំ តំ និស្សាយ វសនដ្ឋានេ សុខំ វសិស្សាមី"តិ កថេសិន្តិ។ វណ្ណទាសីបិ គន្ធព្ពំ អាហ "អរេ ទុដ្ឋគន្ធព្ព, អហំ កទា តវ សន្តិកំ គតបុព្ពា, ត្វំ វា មម សន្តិកំ អាគតបុព្ពោ, កទា តេ មយ្ហំ បិឡន្ធនំ ទិន្ន"ន្តិ? ភគិនិ កិំការណា កុជ្ឈសិ, "អម្ហេសុ បញ្ចសុ ឯកតោ វសន្តេសុ ឃរាវាសោ ភវិស្សតិ, អនុក្កណ្ឋមានា សុខំ វសិស្សាមា"តិ កថេសិន្តិ។ ពោធិសត្តោ បយោជិតមនុស្សានំ សន្តិកា តំ កថំ សុត្វា តេសំ តថតោ អចោរភាវំ ញត្វា "មក្កដិយា គហិតបិឡន្ធនំ ឧបាយេនេវ បាតេស្សាមី"តិ គេណ្ឌុមយានិ ពហូនិ បិឡន្ធនានិ ការេត្វា ឧយ្យានេ មក្កដិយោ គាហាបេត្វា ហត្ថបាទគីវាសុ គេណ្ឌុបិឡន្ធនានិ បិឡន្ធាបេត្វា វិស្សជ្ជេសិ។ ឥតរា មក្កដី បិឡន្ធនំ រក្ខមានា ឧយ្យានេ ឯវ និសីទិ។

ពោធិសត្តោ មនុស្សេ អាណាបេសិ “គច្ឆថ តុម្ហេ ឧយ្យានេ សន្តា មក្កដិយោ ឧបធារេថ, យស្សា តំ បិឡន្ធនំ បស្សថ, តំ ឧត្តាសេត្វា បិឡន្ធនំ គណ្ហថា”តិ។ តាបិ ខោ មក្កដិយោ “បិឡន្ធនំ នោ លទ្ធ”ន្តិ តុដ្ឋបហដ្ឋា ឧយ្យានេ វិចរន្តិយោ តស្សា សន្តិកំ គន្ត្វា “បស្ស អម្ហាកំ បិឡន្ធន”ន្តិ អាហំសុ។ សា មក្កដី អសហមានា “កិំ ឥមិនា គេណ្ឌុបិឡន្ធនេនា”តិ មុត្តាហារំ បិឡន្ធិត្វា និក្ខមិ។ អថ នំ តេ បុរិសា ទិស្វា បិឡន្ធនំ ឆឌ្ឌាបេត្វា អាហរិត្វា ពោធិសត្តស្ស អទំសុ។ សោ តំ អាទាយ រញ្ញោ ទស្សេត្វា “ឥទំ តេ ទេវ បិឡន្ធនំ, តេ បញ្ចបិ អទូសកា, ឥទំ បន ឧយ្យានេ មក្កដិយា អាភត”ន្តិ អាហ។ “កថំ បន តេ, បណ្ឌិត, មក្កដិយា ហត្ថំ អារូឡ្ហភាវោ ញាតោ, កថំ តេ គហិត”ន្តិ? សោ សព្វំ អាចិក្ខិ។ រាជា តុដ្ឋមានសោ “សង្គាមសីសាទីសុ នាម សូរាទយោ ឥច្ឆិតព្វា ហោន្តី”តិ ពោធិសត្តស្ស ថុតិំ ករោន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៩២។

“ឧក្កដ្ឋេ សូរមិច្ឆន្តិ, មន្តីសុ អកុតូហលំ;

បិយញ្ច អន្នបានម្ហិ, អត្ថេ ជាតេ ច បណ្ឌិត”ន្តិ។

តត្ថ ឧក្កដ្ឋេតិ ឧបកដ្ឋេ, ឧភតោព្យូឡ្ហេ សង្គាមេ សម្បហារេ វត្តមានេតិ អត្ថោ។ សូរមិច្ឆន្តីតិ អសនិយាបិ មត្ថកេ បតមានាយ អបលាយិនំ សូរំ ឥច្ឆន្តិ, តស្មិំ ខណេ ឯវរូបោ សង្គាមយោធោ បត្ថេតព្វោ ហោតិ។ មន្តីសុ អកុតូហលន្តិ កត្តព្វាកត្តព្វកិច្ចេ សមុដ្ឋកាលេ ឧប្បន្នេ មន្តីសុ យោ អកុតូហលោ អវិកិណ្ណវាចោ មន្តំ ន ភិន្ទតិ, តំ ឥច្ឆន្តិ, តាទិសោ តេសុ ឋានេសុ បត្ថេតព្វោ ហោតិ។ បិយញ្ច អន្នបានម្ហីតិ មធុរេ អន្នបានេ បច្ចុបដ្ឋិតេ សហបរិភុញ្ជនត្ថាយ បិយបុគ្គលំ បត្ថេន្តិ, តាទិសោ តស្មិំ កាលេ បត្ថេតព្វោ ហោតិ។ អត្ថេ ជាតេ ច បណ្ឌិតន្តិ អត្ថគម្ភីរេ ធម្មគម្ភីរេ កិស្មិញ្ចិទេវ ការណេ វា បញ្ហេ វា ឧប្បន្នេ បណ្ឌិតំ វិចក្ខណំ ឥច្ឆន្តិ។ តថារូបោ ហិ តស្មិំ សមយេ បត្ថេតព្វោ ហោតីតិ។

ឯវំ រាជា ពោធិសត្តំ វណ្ណេត្វា ថោមេត្វា មេឃោ វស្សន្តោ វិយ សត្តហិ រតនេហិ បូរេត្វា តស្សោវាទេ ឋត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ, ពោធិសត្តោបិ យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ថេរស្ស គុណំ កថេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, បណ្ឌិតាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មហាសារជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៩៣] ១។ វិស្សាសភោជនជាតកវណ្ណនា

ន វិស្សសេ អវិស្សត្ថេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ វិស្សាសភោជនំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិំ កិរ សមយេ យេភុយ្យេន ភិក្ខូ "មាតរា នោ ទិន្នំ, បិតរា នោ ទិន្នំ, ភាតរា, ភគិនិយា, ចូឡមាតរា, ចូឡបិតរា, មាតុលេន, មាតុលានិយា ទិន្នំ។ អម្ហាកំ គិហិកាលេបិ ភិក្ខុកាលេបិ ឯតេ ទាតុំ យុត្តរូបា"តិ ញាតីហិ ទិន្នេ ចត្តារោ បច្ចយេ វិស្សត្ថា ហុត្វា អបច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជន្តិ។ សត្ថា តំ ការណំ ញត្វា "ភិក្ខូនំ មយា ធម្មទេសនំ កាតុំ វដ្ដតី"តិ ភិក្ខូ សន្និបាតាបេត្វា "ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនា នាម ញាតីហិបិ អញ្ញាតីហិបិ ទិន្នេ ចត្តារោ បច្ចយេ បច្ចវេក្ខិត្វាវ បរិភោគោ កាតព្ពោ។ អបច្ចវេក្ខិត្វា បរិភោគំ កត្វា ហិ កាលំ កុរុមានោ ភិក្ខុ យក្ខបេតអត្តភាវតោ ន មុច្ចតិ, អបច្ចវេក្ខិតបរិភោគោ នាមេស វិសបរិភោគសទិសោ។ វិសញ្ហិ វិស្សាសិកេន ទិន្នម្បិ អវិស្សាសិកេន ទិន្នម្បិ មារេតិយេវ។ បុព្វេបិ វិស្សាសេន ទិន្នំ វិសំ បរិភុញ្ជិត្វា ជីវិតក្ខយំ បត្តា"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ មហាវិភវោ សេដ្ឋិ អហោសិ។ តស្សេកោ គោបាលកោ កិដ្ឋសម្ពាធសមយេ គាវោ គហេត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា តត្ថ គោសាលំ កត្វា រក្ខន្តោ វសតិ។ សេដ្ឋិនោ ច កាលេន កាលំ គោរសំ អាហរតិ។ អថស្ស គោសាលាយ អវិទូរេ សីហោ និវាសំ គណ្ហិ។ គាវីនំ សីហសន្តាសេន មិលាតានំ ខីរំ មន្ទំ អហោសិ។ អថ នំ ឯកទិវសំ សប្បិំ អាទាយ អាគតំ សេដ្ឋិ បុច្ឆិ "កិំ នុ ខោ, សម្ម គោបាលក, មន្ទំ សប្បី"តិ? សោ តំ ការណំ អាចិក្ខិ។ "អត្ថិ បន, សម្ម, តស្ស សីហស្ស កត្ថចិ បដិពទ្ធោ"តិ? "អត្ថិស្ស សាមិ, ឯកាយ មិគមាតុកាយ សទ្ធិំ សំសគ្គោ"តិ។ "សក្កា បន តំ គាហាបេតុ"ន្តិ? "សក្កា, សាមី"តិ។ "តេន ហិ តំ គហេត្វា តស្សា នលាដតោ បដ្ឋាយ សរីរេ លោមានិ វិសេន បុនប្បុនំ រញ្ជិត្វា សុក្ខាបេត្វា ទ្វេ តយោ ទិវសេ អតិក្កាមេត្វា តំ មិគមាតុកំ វិស្សជ្ជេហិ, សោ តស្សា សិនេហេន សរីរំ លេហិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបុណិស្សតិ។ អថស្ស ចម្មនខទាឋា ចេវ វសញ្ច គហេត្វា អាគច្ឆេយ្យាសី"តិ ហលាហលវិសំ ទត្វា ឧយ្យោជេសិ។

សោ គោបាលកោ ជាលំ ខិបិត្វា ឧបាយេន តំ មិគមាតុកំ គណ្ហិត្វា តថា អកាសិ។ សីហោ តំ ទិស្វាវ ពលវសិនេហេន តស្សា សរីរំ លេហិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបុណិ។ គោបាលកោបិ ចម្មាទីនិ គហេត្វា ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ ពោធិសត្តោ តំ ការណំ ញត្វា "បរេសុ សិនេហោ នាម ន កាតព្ពោ, ឯវំ ពលសម្បន្នោបិ សីហោ មិគរាជា កិលេសវសេន សំសគ្គំ និស្សាយ មិគមាតុកាយ សរីរំ លេហន្តោ វិសបរិភោគំ កត្វា ជីវិតក្ខយំ បត្តោ"តិ វត្វា សមាគតបរិសាយ ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៩៣។

"ន វិស្សសេ អវិស្សត្ថេ, វិស្សត្ថេបិ ន វិស្សសេ;

ᩅᩥᩔᩣᩈᩣ ᨽᨿᨾᨶ᩠ᩅᩮᨲᩥ, ᩈᩦᩉᩴᩅ ᨾᩥᨣᨾᩣᨲᩩᨠᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨽᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩅᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩅᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮ, ᨿᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨽᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᩮᩣᨿᩮᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᨸᩥ ᨶ ᩅᩥᩔᩈᩮ, ᨶᩮᩅ ᩅᩥᩔᩣᩈᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ? ᩅᩥᩔᩣᩈᩣ ᨽᨿᨾᨶ᩠ᩅᩮᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩅᩥᩔᩣᩈᩮᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨽᨿᨾᩮᩅ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨠᨳᩴ? ᩈᩦᩉᩴᩅ ᨾᩥᨣᨾᩣᨲᩩᨠᩣ, ᨿᨳᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨳᩅᩅᩈᩮᨶ ᨣᨲᩅᩥᩔᩣᩈᩣᨿ ᨾᩥᨣᨾᩣᨲᩩᨠᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩈᩦᩉᩔ ᨽᨿᩴ ᩋᨶ᩠ᩅᩮᨲᩥ, ᩏᨸᨣᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩅᩣ ᩅᩥᩔᩣᩈᩅᩈᩮᨶ ᩈᩦᩉᩴ ᨾᩥᨣᨾᩣᨲᩩᨠᩣ ᩋᨶ᩠ᩅᩮᨲᩣ ᩏᨸᨣᨲᩣᨲᩥᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨾᩉᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩅᩥᩔᩣᩈᨽᩮᩣᨩᨶᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨲᨲᩥᨿᩣ᪨

[᪉᪄] ᪄᪨ ᩃᩮᩣᨾᩉᩴᩈᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᩮᩣᨲᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨧᩮᩅᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᩈᩣᩃᩥᩴ ᩏᨸᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩣᨭᩥᨠᩣᩁᩣᨾᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᨾᨿᩮ ᩈᩩᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᨾᩣᨴᩣᨿ ᩅᩥᨧᩁᨾᩣᨶᩮᩣ ᨠᩮᩣᩁᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩈᨻᩃᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᩁᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨧᩁᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨠᩣᩃᨠᨬ᩠ᨩᩥᨠᩋᩈᩩᩁᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨣᩥᩉᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨾᨱᩔ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᨾᨶᩩᩔᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩃᨾᩁᩥᨿᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ, ᨲᨠ᩠ᨠᨸᩁᩥᨿᩣᩉᨲᩴ ᩈᨾᨱᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ ᩅᩦᨾᩴᩈᩣᨶᩩᨧᩁᩥᨲᩴ ᩈᨿᩴᨸᨭᩥᨽᩣᨶᩴ᪨ ᨿᩔ ᨧ ᨡ᩠ᩅᩣᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨲᨠ᩠ᨠᩁᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠ᩠ᨡᨿᩣᨿᩣ”ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪨᪁᪄᪆) ᩅᩮᩈᩣᩃᩥᨿᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨸᩣᨠᩣᩁᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨳᩮᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔᩮᩅᩴ ᩋᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᨽᨣᩅᩣ “ᨠᩮᩣᨵᨶᩮᩣ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᩈᩩᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮᩣᨥᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ, ᨠᩮᩣᨵᩅᩈᩮᨶᩮᩅᩣᩉ, ᨠᩮᩣᨵᩅᩈᩮᨶᩣᨸᩥ ᨸᨶ ‘ᨶ ᩈᩮᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨲᨠ᩠ᨠᩁᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠ᩠ᨡᨿᩣᨿᩣ’ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨣᩩᨱᨾᩮᩅ ᨠᨳᩮᨲᩥ᪨ ᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩮᩣ ᨾᩮᩣᨥᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨣᩩᨱᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᨾᨿ᩠ᩉᨬ᩠ᩉᩥ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨨ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩮ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨾᨶᩩᩔᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ᪨ ᨴᩈᨻᩃᨬᩣᨱᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨧᨲᩩᩅᩮᩈᩣᩁᨩ᩠ᨩᨬᩣᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨧᨲᩩᨿᩮᩣᨶᩥᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᨬᩣᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨸᨬ᩠ᨧᨣᨲᩥᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᨬᩣᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩮ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨾᨶᩩᩔᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨾᨶᩩᩔᨵᨾ᩠ᨾᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᨸᨶ ᨾᩴ ᨿᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ ‘ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨾᨱᩔ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨾᨶᩩᩔᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ’ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᩣᨧᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩣᨿ ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩣᨿ ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨽᨲᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨶᩥᩁᨿᩮ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨾᨶᩩᩔᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨣᩩᨱᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩩᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᩁ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨠᩮᩣᩁᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨠᩣᩁᩥᨠᩣᨿ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨲᨸᩮ

ບສເນ຺ຕາ, ຍິຈ຺ຈາຕເບ ບສີຕເຕ຺ຕ ບຕ ຍຝິ ວຸຕ ບສີຕິຕໍ ຕຕ຺ຕີ. ອທຕິຫ຺ຍາຕ຺ຕເຕາ ວຸກາຕຸຕິກປ຺ປຍຕ຺ຕເກ 'ອຕ຺ຖີ ຕຸ ເທາ ວຸຕ຺ຕ ນາເຣາ'ຕິ ຕາໂທຣກໍ ຍິຈ຺ຈາຕບໍ ຊີຍໍນເຕ຺ຕາ ຕຕ຺ຣຕ຺ຕນຍຕ຺ຕາກຕໍ ພ຺ຣຫ຺ມຕຣິຍຕາຍໍ ຕນິ, ຕບສ຺ສີ ນຸຕໍ ເທາຍິ ບຣຍຕບສ຺ສີ, ລຸເທາ ນຸຕໍ ເທາຍິ ບຣຍລຸເທາ, ເຂຕ຺ຖີ ນຸຕໍ ເທາຍິ ບຣຍເຂຕ຺ຖີ, ບຊິຊິເຕ຺ຕາ ນຸຕໍ ເທາຍິ ບຣຍບຊິຊິເຕ຺ຕາ"ຕິ ຕຕ຺ຕາ ເຕເຣຕ ຍາຊິເຕາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ວຸກາຕຸຕິກປ຺ປຍຕ຺ຕເກ ເຕາໂຕນເຕ຺ຕາ "ຕາໂທຣກຕບໍ ຊີຍໍນິສ຺ສາຍີ"ຕິ ອາຊີຕກບຕ຺ຕຊໍ ບຕ຺ຕຊິຕ຺ຕາ ອເຕລເກາ ອເທາສິ ຣເຂາຂລິເກາ, ບຊິຊິເຕ຺ຕາ ອເທາສິ ວຸກຊິທາຣີ. ຍຕຸເນ຺ຍ ຊິຕ຺ວາ ຍິເກາ ຊິຍ ບລິຝິ, ຍທາຊິກຕິເກາຂເຕາ ອເທາສິ, ຕຈ຺ຈກເກາຍຍາຊີຕິ ບຣິກຸຂ຺ຊີ, ອປ຺ປຍາຂຊິທາຣຕ຺ຕາຍ ອຣເຕ຺ຕາ ວຸກສ຺ສິ ກິນຕເກ ຕຕນເຕ຺ຕ ຊິທາສິ. ຕສ຺ສິຍ຺ຍິ ຊິທເຣຕ຺ຕາ ທິຍບິຕນຍເຍ ອຕ຺ຕຣຕ຺ຕເກ ຣຕ຺ຕິ ຕຕນຕ຺ຕາ ຕິກ຺ລຍິຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕຣາກາເນ ຊິທຣິຕ຺ຕາ ນຸຣິເຍ ຕກ຺ກເຕ ຕຕນຕ຺ຕ ບຊິນຕີ. ເນາ ຍຕາ ຣຕ຺ຕິ ອຕ຺ຕຣາກາເນ ທິເຍາຂເກາຕ ຕິເຕ຺ຕາ, ຕເຕຕ ຊິຕາ ຕຕນຕ຺ຕເຕາ ບລ຺ລຣເຕ຺ຕທິ ຕຂກຕິຕ຺ຕທິ ເຕຍຝິ. ວຸຕໍ ອເທາຣຕ຺ຕ ສີຕຕຸກ຺ລ ອຕຸເກາຕີ. ກິຍ຺ຍາຕໍ ບຕ ບຕ຺ຖິເຍ ຍາເນ ຊິຕາ ອຕ຺ຕຣາກາເນ ຊິທຣິຕ຺ຕາ ຣຕ຺ຕິ ຕຕນຕ຺ຕ ບຊິນຕີ. ເນາ ຍຕາ ຊິຕາ ອຕ຺ຕຣາກາເນ ອາຕເບຕ ບຣິຕ຺ຍອາທປ຺ປເຕ຺ຕາ, ຕເຕຕ ຣຕ຺ຕິ ຕິຕາເຕ ຕຕນເຕ຺ຕ ບຣິຕ຺ຍອາທໍ ປິປຸຓາຕິ, ນຣີຣາ ເນຂຂາຣາ ຍຸຕ຺ຕຕິ. ອຕສ຺ສ ບຸເຕ຺ຕ ອສ຺ສຸຕບຸຕ຺ຕາ ອຝໍ ກາຕາ ບຕິກາສິ –

ຕ໓.

"ເນາຕເຕ຺ຕາ ເນາສິເຕ຺ຕາ ເຕຕ, ວຸເກາ ກິນຕເກ ຕເຕ;

ຕເກ຺ກາ ຕ ຕກ຺ກິຍາສີເຕາ, ວຸນຕາບນຸເຕາ ຍຸຕີ"ຕີ.

ຕຕ຺ຕ ເນາຕເຕ຺ຕາຕິ ນຸຣິຍນຕ຺ຕາເບຕ ນຸຕ຺ຕ ຕເຕ຺ຕາ. ເນາສິເຕ຺ຕາຕິ ທິເຍາຂເກາຕ ນຸສິເຕ຺ຕາ ນຸຕ຺ຕ ຕິເຕ຺ຕາ. ວຸເກາ ກິນຕເກ ຕເຕຕິ ຍຕ຺ຕ ບຊິຕ຺ຕາຕໍ ເຍກຸເນ຺ຍຕ ເລີຍາຕິ ທໍນຕ຺ຕີ, ຕຕາຕຸເບ ກິນຕເກຕຕນເຕ຺ຕ ວຸເກາ ອຕຸຕິເຍາຕ ອເທາສິຕ຺ຕີ ຊີເບຕີ. ຕເກ຺ກາ ຕ ຕກ຺ກິຍາສີເຕາຕິ ຕເກ຺ກາ ຕ ຕ ຕ ອກ຺ກິຍາສີເຕາ. ຕຕາ ນີເຕຕ ບີຕ຺ຍຕ຺ຕຍຍາເຕາບິ ເຕຕ ຕິຕານຕບິຣຸບຕໍ ຕາ ອາຊີຝິ, ຕ ຕ ອກ຺ກິ ອາກຍຸ ຕິສີຊີຕ຺ຕີ ຊີເບຕີ. ວຸນຕາບນຸເຕາຕິ ອພ຺ຣຫ຺ມຕຣິເຍບິ ຕສ຺ສິ ພ຺ຣຫ຺ມຕຣິຍນຕ຺ຍີ ທຸຕ຺ວາ "ພ຺ຣຫ຺ມຕຣິຍເຍເຕຕໍ ວຸນຕາ ກເຕນຕາ ຕຸບິເຍາ ພ຺ຣຫ຺ມເລີກສ຺ສາ"ຕິ ວຸຕໍ ຕາຍ ພ຺ຣຫ຺ມຕຣິເຍນຕາຍ ບນຸເຕາ ອຕຸຍຸເຕ຺ຕາ ຕຸສ຺ສຸກ຺ກິ ອາບເຕ຺ຕາ ອເທາສິຕ຺ຕີ ຕເນ຺ຍຕີ. ຍຸຕີຕິ "ຍຸຕິ ເທາ ວຸນ ເຍາຕຕ຺ຕາຍ ບຕິບເຕ຺ຕາ"ຕິ ວຸຕໍ ເລີເກຕ ນຍ຺ຍາຊິເຕາ ອເທາສິຕ຺ຕີ ຊີເບຕີ.

ວຸຕໍ ຕຕ຺ຣຕ຺ຕນຍຕ຺ຕາກຕໍ ພ຺ຣຫ຺ມຕຣິຍໍ ຕຣິຕ຺ວາ ເຕາໂຕນເຕ຺ຕາ ຍຣຓກາເລ ຕບຕ຺ຕິຕໍ ຕິຣຍຕິຍິຕ຺ຕ ຊິຕ຺ວາ "ຕ຺ລຕໍ ຕຕນຍາຂາຕໍ ຕິຣຕ຺ຕກ"ຕ຺ຕິ ຕາຕ຺ຕາ ຕຕ຺ລຕເຕ຺ຕາຕ ຕໍ ລຕ຺ຕິ ກິຕ຺ຕິຕ຺ຕາ ນຍ຺ຍາຕິຕ຺ຕິ ກເທຕ຺ວາ ເຕຕເລີເກ ຕິຕ຺ຕາຕິ.

ນຕ຺ຖາ ຕ຺ລຍໍ ຂຍຸເຂນຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຂາຕກໍ ນເຍາຂາເຕສິ – "ອທໍ ເຕາຕ ນຍເຍຕ ເນາ ອາຊີຕເກາ ອເທາສິ"ຕ຺ຕີ.

លោមហំសជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា

[៩៥] ៥· មហាសុទស្សនជាតកវណ្ណនា

អនិច្ចា វត សង្ខារាតិ ឥទំ សត្ថា បរិនិព្ពានមញ្ចេ និបន្នោ អានន្ទត្ថេរស្ស “មា, ភន្តេ, ភគវា ឥមស្មិំ ខុទ្ទកនគរកេ”តិអាទិវចនំ (ទី· និ· ២·២១០) អារព្ភ កថេសិ· តថាគតេ ហិ ជេតវនេ វិហរន្តេ សារិបុត្តត្ថេរោ កត្តិកបុណ្ណមាយំ នាឡកគាមកេ ជាតោវរកេ បរិនិព្ពាយិ, មហាមោគ្គល្លានោ កត្តិកមាសស្សេវ កាឡបក្ខអមាវសិយំ· ឯវំ បរិនិព្ពុតេ អគ្គសាវកយុគេ “អហម្បិ កុសិនារាយំ បរិនិព្ពាយិស្សាមី”តិ អនុបុព្ពេន ចារិកំ ចរមានោ តត្ថ គន្ត្វា យមកសាលានមន្តរេ ឧត្តរសីសកេ មញ្ចកេ អនុដ្ឋានសេយ្យាយ និបជ្ជិ· អថ នំ អាយស្មា អានន្ទត្ថេរោ “មា, ភន្តេ, ភគវា ឥមស្មិំ ខុទ្ទកនគរកេ វិសមេ ឧជ្ជង្គលនគរកេ, សាខានគរកេ បរិនិព្ពាយិ, អញ្ញេសំ ចម្បារាជគហាទីនំ មហានគរានំ អញ្ញតរស្មិំ ភគវា បរិនិព្ពាយតូ”តិ យាចិ· សត្ថា “មា, អានន្ទ, ឥមំ ‘ខុទ្ទកនគរកំ, ឧជ្ជង្គលនគរកំ សាខានគរក’ន្តិ វទេហិ, អហញ្ហិ បុព្ពេ សុទស្សនចក្កវត្តិរាជកាលេ ឥមស្មិំ នគរេ វសិំ, តទា ឥទំ ទ្វាទសយោជនិកេន រតនបាការេន បរិក្ខិត្តំ មហានគរំ អហោសី”តិ វត្វា ថេរេន យាចិតោ អតីតំ អាហរន្តោ មហាសុទស្សនសុត្តំ (ទី· និ· ២·២៤១ អាទយោ) កថេសិ·

តទា បន មហាសុទស្សនំ សុធម្មបាសាទា ឱតរិត្វា អវិទូរេ សត្តរតនមយេ តាលវនេ បញ្ញត្តស្មិំ កប្បិយមញ្ចកេ ទក្ខិណេន បស្សេន អនុដ្ឋានសេយ្យាយ និបន្នំ ទិស្វា “ឥមានិ តេ, ទេវ, ចតុរាសីតិ នគរសហស្សានិ កុសាវតិរាជធានិប្បមុខានិ, ឯត្ថ ឆន្ទំ ករោហី”តិ សុភទ្ទាយ ទេវិយា វុត្តេ មហាសុទស្សនោ “មា ទេវិ ឯវំ អវច, អថ ខោ ‘ឯត្ថ ឆន្ទំ វិនេហិ, មា អបេក្ខំ អកាសី’តិ ឯវំ មំ ឱវទា”តិ វត្វា “កិំការណា, ទេវា”តិ បុដ្ឋោ “អជ្ជាហំ កាលកិរិយំ ករិស្សាមី”តិ· អថ នំ ទេវី រោទមានា អក្ខីនិ បុញ្ឆិត្វា កិច្ឆេន កសិរេន តថា វត្វា រោទិ បរិទេវិ· សេសាបិ ចតុរាសីតិសហស្សិត្ថិយោ រោទិំសុ បរិទេវិំសុ· អមច្ចាទីសុបិ ឯកោបិ អធិវាសេតុំ នាសក្ខិ, សព្ពេបិ រោទិំសុ· ពោធិសត្តោ “អលំ, ភណេ, មា សទ្ទមកត្ថា”តិ សព្ពេ និវារេត្វា ទេវិំ អាមន្តេត្វា “មា ត្វំ ទេវិ រោទិ, មា បរិទេវិ· តិលផលមត្តោបិ ហិ សង្ខារោ និច្ចោ នាម នត្ថិ, សព្ពេបិ អនិច្ចា ភេទនធម្មា ឯវា”តិ វត្វា ទេវិំ ឱវទន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៩៥·

“អនិច្ចា វត សង្ខារា, ឧប្បាទវយធម្មិនោ;

ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈន្តិ, តេសំ វូបសមោ សុខោ”តិ·

តត្ថ អនិច្ចា វត សង្ខារាតិ ភទ្ទេ សុភទ្ទេ, យត្តកា កេចិ បច្ចយេហិ សមាគន្ត្វា កតា ខន្ធាយតនាទយោ សង្ខារា, សព្ពេ តេ

អនិច្ចាយេវ នាម។ ឯតេសុ ហិ រូបំ អនិច្ចំ...បេ... វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ។ ចក្ខុ អនិច្ចំ...បេ... ធម្មា អនិច្ចា។ យំកិញ្ចិ សវិញ្ញាណកំ អវិញ្ញាណកំ រតនំ, សព្វំ តំ អនិច្ចមេវ។ ឥតិ "អនិច្ចា វត សង្ខារា"តិ គណ្ហថ។ កស្មា? ឧប្បាទវយធម្មិនោតិ, សព្វេ ហេតេ ឧប្បាទធម្មិនោ ចេវ វយធម្មិនោ ច ឧប្បជ្ជនកនិរុជ្ឈនកសភាវាយេវ, តស្មា "អនិច្ចា"តិ វេទិតព្វា។ យស្មា ច អនិច្ចា, តស្មា ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈន្តិ, ឧប្បជ្ជិត្វា ឋិតិំ បត្វាបិ និរុជ្ឈន្តិយេវ។ សព្វេវ ហេតេ និព្វត្តមានា ឧប្បជ្ជន្តិ នាម, ភិជ្ជមានា និរុជ្ឈន្តិ នាម។ តេសំ ឧប្បាទេ សតិយេវ ច ឋិតិ នាម ហោតិ, ឋិតិយា សតិយេវ ភង្គោ នាម ហោតិ, ន ហិ អនុប្បន្នស្ស ឋិតិ នាម , នាបិ ឋិតំ អភិជ្ជនកំ នាម អត្ថិ។ ឥតិ សព្វេបិ សង្ខារា តីណិ លក្ខណានិ បត្វា តត្ថ តត្ថេវ និរុជ្ឈន្តិ, តស្មា សព្វេបិមេ អនិច្ចា ខណិកា ឥត្តរា អទ្ធុវា បភង្គុនោ ចលិតា សមីរិតា អនទ្ធនិយា បយាតា តាវកាលិកា និស្សារា, តាវកាលិកដ្ឋេន មាយាមរីចិផេណូបមា។ តេសុ ភដ្ឋេ សុភដ្ឋានេចិ, កស្មា សុខសញ្ញំ ឧប្បាទេសិ, ឯវំ បន គណ្ហ តេសំ វូបសមោ សុខោតិ, សព្វវដ្ដូបសមនតោ តេសំ វូបសមោ នាម និព្វានំ, តទេវេកំ ឯកន្តតោ សុខំ, តតោ អញ្ញំ សុខំ នាម នត្ថីតិ។

ឯវំ មហាសុទស្សនោ អមតមហានិព្វានេន ទេសនាយ កូដំ គហេត្វា អវសេសស្សបិ មហាជនស្ស "ទានំ ទេថ, សីលំ រក្ខថ, ឧបោសថកម្មំ ករោថា"តិ ឱវាទំ ទត្វា ទេវលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា សុភទ្ទា ទេវី រាហុលមាតា អហោសិ, បរិណាយករតនំ រាហុលោ, សេសបរិសា ពុទ្ធបរិសា, មហាសុទស្សនោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

មហាសុទស្សនជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[៩៦] ៦។ តេលបត្តជាតកវណ្ណនា

សមតិត្តិកំ អនវសេសកន្តិ ឥទំ សត្ថា សុម្ភរដ្ឋេ សេទកំ នាម និគមំ ឧបនិស្សាយ អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ វិហរន្តោ ជនបទកល្យាណិសុត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ តត្រ ហិ ភគវា –

"សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, 'ជនបទកល្យាណី ជនបទកល្យាណី'តិ ខោ, ភិក្ខវេ, មហាជនកាយោ សន្និបតេយ្យ, សា ខោ បនស្ស ជនបទកល្យាណី បរមបាសាវិនី នច្ចេ, បរមបាសាវិនី គីតេ។ 'ជនបទកល្យាណី នច្ចតិ គាយតី'តិ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិយ្យោសោមត្តាយ មហាជនកាយោ សន្និបតេយ្យ។ អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ជីវិតុកាមោ អមរិតុកាមោ សុខកាមោ ទុក្ខបដិក្កូលោ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យ "អយំ តេ, អម្ភោ បុរិស, សមតិត្តិកោ តេលបត្តោ អន្តរេន ច មហាជនកាយស្ស អន្តរេន ច ជនបទកល្យាណិយា បរិហរិតព្វោ, បុរិសោ ច តេ ឧក្ខិត្តាសិកោ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធិស្សតិ 'យត្ថេវ នំ ថោកម្បិ ឆឌ្ឌេស្សសិ, តត្ថេវ តេ សិរំ បាតេស្សាមី'"តិ។ "តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, អបិ នុ សោ បុរិសោ អមុំ តេលបត្តំ អមនសិករិត្វា ពហិទ្ធា បមាទំ អាហរេយ្យា"តិ? "នោ ហេតំ, ភន្តេ"។ "ឧបមា ខោ មយាយំ,

ភិក្ខវេ, កតា អត្ថស្ស វិញ្ញាបនាយ. អយមេវេត្ថ អត្ថោ – ‘សមតិត្តិកោ តេលបត្តោ’តិ ខោ, ភិក្ខវេ, កាយគតាយេតំ សតិយា អធិវចនំ. តស្មាតិហ , ភិក្ខវេ, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ ‘កាយគតា នោ សតិ ភាវិតា ភវិស្សតិ សុសមារទ្ធា’តិ ឯវញ្ហិ វោ, ភិក្ខវេ, សិក្ខិតព្ព”ន្តិ (សំ. និ. ៥.៣៨៦) –

ឥទំ ជនបទកល្យាណីសុត្តំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កថេសិ.

តត្រាយំ សង្ខេបត្ថោ – ជនបទកល្យាណីតិ ជនបទម្ហិកល្យាណី ឧត្តមា ឆសរីរទោសរហិតា បញ្ចកល្យាណសមន្នាគតា. សា ហិ យស្មា នាតិទីឃា, នាតិរស្សា, នាតិកិសា, នាតិថូលា, នាតិកាឡិកា, នាច្ចោទាតា, អតិក្កន្តា មានុសវណ្ណំ, អប្បត្តា ទិព្ពវណ្ណំ, តស្មា ឆសរីរទោសរហិតា. ឆវិកល្យាណំ, មំសកល្យាណំ, ន្ហារុកល្យាណំ, អដ្ឋិកល្យាណំ, វយកល្យាណន្តិ ឥមេហិ បន បញ្ចហិ កល្យាណេហិ សមន្នាគតត្តា បញ្ចកល្យាណសមន្នាគតា នាម. តស្សា ហិ អាគន្តុកោភាសកិច្ចំ នាម នត្ថិ, អត្តនោ សរីរោភាសេនេវ ទ្វាទសហត្ថេ ឋានេ អាលោកំ ករោតិ, បិយង្គុសាមា វា ហោតិ សុវណ្ណសាមា វា. អយមស្សា ឆវិកល្យាណតា. ចត្តារោ បនស្សា ហត្ថបាទា មុខបរិយោសានញ្ច លាខារសបរិកម្មកតំ វិយ រត្តបវាឡរត្តកម្ពលសទិសំ ហោតិ. អយមស្សា មំសកល្យាណតា. វីសតិ នខបត្តានិ មំសតោ អមុត្តដ្ឋានេ លាខារសបូរិតានិ វិយ, មុត្តដ្ឋានេ ខីរធារាសទិសានិ. អយមស្សា ន្ហារុកល្យាណតា. ទ្វត្តិំស ទន្តា សុផុសិតា សុធោតវជិរបន្តិ វិយ ខាយន្តិ. អយមស្សា អដ្ឋិកល្យាណតា. វីសតិវស្សសតិកាបិ បន សមានា សោឡសវស្សុទ្ទេសិកា វិយ ហោតិ និព្ពលិបលិតា. អយមស្សា វយកល្យាណតា.

បរមបាសាវិនីតិ ឯត្ថ បន បសវនំ បសវោ, បវត្តីតិ អត្ថោ. បសវោ ឯវ បសាវោ, បរមោ បសាវោ បរមបសាវោ, សោ អស្សា អត្ថីតិ បរមបាសាវិនី. នច្ចេ ច គីតេ ច ឧត្តមប្បវត្តិ សេដ្ឋកិរិយា. ឧត្តមមេវ នច្ចំ នច្ចតិ, គីតញ្ច គាយតីតិ វុត្តំ ហោតិ.

អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យាតិ ន អត្តនោ រុចិយា អាគច្ឆេយ្យ, អយំ បនេត្ថ អធិប្បាយោ – អថេកំ មហាជនមជ្ឈេជនបទកល្យាណិយា នច្ចមានាយ “សាធុ សាធូ”តិ សាធុការសទ្ទេសុ អង្គុលិផោដនេសុ ចេលុក្ខេបេសុ ច បវត្តមានេសុ តំ បវត្តិំ សុត្វា រាជា ពន្ធនាគារតោ ឯកំ ចោរបុរិសំ បក្កោសាបេត្វា និគឡានិ ឆិន្ទិត្វា សមតិត្តិកំ សុបរិបុណ្ណំ តេលបត្តំ តស្ស ហត្ថេ ទត្វា ឧភោហិ ហត្ថេហិ ទឡ្ហំ គាហាបេត្វា ឯកំ អសិហត្ថំ បុរិសំ អាណាបេសិ “ឯតំ គហេត្វា ជនបទកល្យាណិយា សមជ្ជដ្ឋានំ គច្ឆ. យត្ថេវ ចេស បមាទំ អាគម្ម ឯកម្បិ តេលពិន្ទុំ ឆឌ្ឌេតិ, តត្ថេវស្ស សីសំ ឆិន្ទា”តិ. សោ បុរិសោ អសិំ ឧក្ខិបិត្វា តំ តជ្ជេន្តោ តត្ថ នេសិ. សោ មរណភយតជ្ជិតោ ជីវិតុកាមតាយ បមាទវសេន តំ អមនសិករិត្វា សកិម្បិ អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា តំ ជនបទកល្យាណិំ ន ឱលោកេសិ. ឯវំ ភូតបុព្ពមេវេតំ វត្ថុ, សុត្តំ បន បរិកប្បវសេនេតំ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ.

ឧបមា ខោ ម្យាយន្តិ ឯត្ថ បន តេលបត្តស្ស តាវ កាយគតាសតិយា ឱបម្មសំសន្ទនំ កតមេវ. ឯត្ថ បន រាជា វិយ កម្មំ ទដ្ឋព្ពំ, អសិ វិយ កិលេសា, ឧក្ខិត្តាសិកបុរិសោ វិយ មារោ, តេលបត្តហត្ថោ បុរិសោ វិយ កាយគតាសតិការកោ វិបស្សកយោគាវចរោ. ឥតិ ភគវា

“កាយគតាសតិ ភាវេតព្វាការេន ភិក្ខុនា តេលបត្តហត្ថេន តេន បុរិសេន វិយ សតិំ អវិស្សជ្ជេត្វា អប្បមត្តេន កាយគតាសតិ ភាវេតព្វា”តិ ឥមំ សុត្តំ អាហរិត្វា ទស្សេសិ។

ភិក្ខូ ឥមំ សុត្តញ្ច អត្ថញ្ច សុត្វា ឯវមាហំសុ – “ទុក្ករំ, ភន្តេ, តេន បុរិសេន កតំ តថារូបិំ ជនបទកល្យាណិំ អនោលោកេត្វា តេលបត្តំ អាទាយ គច្ឆន្តេនា”តិ។ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, តេន ទុក្ករំ កតំ, សុករមេវេតំ។ កស្មា? ឧក្ខិត្តាសិកេន បុរិសេន សន្តជ្ជេត្វា នីយមានតាយ។ យំ បន បុព្ពេ បណ្ឌិតា អប្បមាទេន សតិំ អវិស្សជ្ជេត្វា អភិសង្ខតំ ទិព្ពរូបម្បិ ឥន្ទ្រិយានិ ភិន្ទិត្វា អនោលោកេត្វាវ គន្ត្វា រជ្ជំ បាបុណិំសុ, ឥទំ ទុក្ករ”ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស រញ្ញោ បុត្តសតស្ស សព្ពកនិដ្ឋោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, សោ អនុបុព្ពេន វិញ្ញុតំ បាបុណិ។ តទា ច រញ្ញោ គេហេ បច្ចេកពុទ្ធា ភុញ្ជន្តិ, ពោធិសត្តោ តេសំ វេយ្យាវច្ចំ ករោតិ។ សោ ឯកទិវសំ ចិន្តេសិ “មម ពហូ ភាតរោ, លច្ឆាមិ នុ ខោ អហំ ឥមស្មិំ នគរេ កុលសន្តកំ រជ្ជំ, ឧទាហុ នោ”តិ? អថស្ស ឯតទហោសិ “បច្ចេកពុទ្ធេ បុច្ឆិត្វា ជានិស្សាមី”តិ។ សោ ទុតិយទិវសេ បច្ចេកពុទ្ធេសុ អាគតេសុ ធមករណំ អាទាយ បានីយំ បរិស្សាវេត្វា បាទេ ធោវិត្វា តេលេន មក្ខេត្វា តេសំ អន្តរខជ្ជកំ ខាទិត្វា និសិន្នកាលេ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ តមត្ថំ បុច្ឆិ។ អថ នំ តេ អវោចុំ – “កុមារ, ន ត្វំ ឥមស្មិំ នគរេ រជ្ជំ លភិស្សសិ, ឥតោ បន វីសយោជនសតមត្ថកេ គន្ធាររដ្ឋេ តក្កសិលានគរំ នាម អត្ថិ, តត្ថ គន្តុំ សក្កោន្តោ ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ រជ្ជំ លច្ឆសិ។ អន្តរាមគ្គេ បន មហាវត្តនិអដវិយំ បរិបន្ថោ អត្ថិ, តំ អដវិំ បរិហរិត្វា គច្ឆន្តស្ស យោជនសតិកោ មគ្គោ ហោតិ, ឧជុកំ គច្ឆន្តស្ស បញ្ញាស យោជនានិ ហោន្តិ។ សោ ហិ អមនុស្សកន្តារោ នាម។ តត្ថ យក្ខិនិយោ អន្តរាមគ្គេ គាមេ ច សាលាយោ ច មាបេត្វា ឧបរិ សុវណ្ណតារកចិត្តវិតានំ មហារហសយនំ បញ្ញាបេត្វា នានាវិរាគបដសាណិយោ បរិក្ខិបិត្វា ទិព្ពាលង្ការេហិ អត្តភាវំ មណ្ឌេត្វា សាលាសុ និសីទិត្វា អាគច្ឆន្តេ បុរិសេ មធុរាហិ វាចាហិ សង្គណ្ហិត្វា “កិលន្តរូបោ វិយ បញ្ញាយសិ, ឥធាគន្ត្វា និសីទិត្វា បានីយំ បិវិត្វា គច្ឆា”តិ បក្កោសិត្វា អាគតាគតានំ អាសនានិ ទត្វា អត្តនោ រូបលីលាវិលាសេហិ បលោភេត្វា កិលេសវសិកេ កត្វា អត្តនា សទ្ធិំ អជ្ឈាចារេ កតេ តត្ថេវ នេ លោហិតេន បគ្ឃរន្តេន ខាទិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេន្តិ។ រូបគោចរំ សត្តំ រូបេនេវ គណ្ហន្តិ, សទ្ទគោចរំ មធុរេន គីតវាទិតសទ្ទេន, គន្ធគោចរំ ទិព្ពគន្ធេហិ, រសគោចរំ ទិព្ពេន នានគ្គរសភោជនេន, ផោដ្ឋព្ពគោចរំ ឧភតោលោហិតកូបធានេហិ ទិព្ពសយនេហិ គណ្ហន្តិ។ សចេ ឥន្ទ្រិយានិ ភិន្ទិត្វា តា អនោលោកេត្វា សតិំ បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា គមិស្សសិ, សត្តមេ ទិវសេ តត្ថ រជ្ជំ លច្ឆសី”តិ។

ពោធិសត្តោ “ហោតុ, ភន្តេ, តុម្ហាកំ ឱវាទំ គហេត្វា កិំ តា ឱលោកេស្សាមី”តិ បច្ចេកពុទ្ធេហិ បរិត្តំ ការាបេត្វា បរិត្តវាលុកញ្ច បរិត្តសុត្តញ្ច អាទាយ បច្ចេកពុទ្ធេ ច មាតាបិតរោ ច វន្ទិត្វា និវេសនំ គន្ត្វា អត្តនោ បុរិសេ អាហ – “អហំ តក្កសិលាយំ រជ្ជំ គហេតុំ គច្ឆាមិ, តុម្ហេ ឥធេវ តិដ្ឋថា”តិ។ អថ នំ បញ្ច ជនា អាហំសុ “មយម្បិ អនុគច្ឆាមា”តិ។ “ន សក្កា តុម្ហេហិ អនុគន្តុំ, អន្តរាមគ្គេ កិរ យក្ខិនិយោ រូបាទិគោចរេ មនុស្សេ ឯវញ្ចេវញ្ច រូបាទីហិ បលោភេត្វា គណ្ហន្តិ, មហា បរិបន្ថោ, អហំ បន អត្តានំ តក្កេត្វា គច្ឆាមី”តិ។ “កិំ បន, ទេវ, មយំ តុម្ហេហិ សទ្ធិំ គច្ឆន្តា អត្តនោ បិយានិ រូបាទីនិ ឱលោកេស្សាម, មយម្បិ តថេវ គមិស្សាមា”តិ។ ពោធិសត្តោ “តេន ហិ

អប្បមត្តា ហោថា”តិ តេ បញ្ច ជនេ អាទាយ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។

យក្ខិនិយោ គាមាទីនិ មាបេត្វា និសីទិំសុ។ តេសុ រូបគោចរកោ បុរិសោ តា យក្ខិនិយោ ឱលោកេត្វា រូបារម្មណេ បដិពទ្ធចិត្តោ ថោកំ ឱហីយិ។ ពោធិសត្តោ “កិំ ភោ, ថោកំ ឱហីយសី”តិ អាហ។ “ទេវ, បាទា មេ រុជន្តិ, ថោកំ សាលាយំ និសីទិត្វា អាគច្ឆាមី”តិ។ “អម្ភោ, ឯតា យក្ខិនិយោ, មា ឯតា បត្ថេសី”តិ។ “យំ ហោតិ, តំ ហោតុ, ន សក្កោមិ, ទេវា”តិ។ “តេន ហិ បញ្ញាយិស្សសី”តិ ឥតរេ ចត្តារោ អាទាយ អគមាសិ។ សោបិ រូបគោចរកោ តាសំ សន្តិកំ អគមាសិ។ តា អត្តនា សទ្ធិំ អជ្ឈាចារេ កតេ តំ តត្ថេវ ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា បុរតោ គន្ត្វា អញ្ញំ សាលំ មាបេត្វា នានាតូរិយានិ គហេត្វា គាយមានា និសីទិំសុ, តត្ថ សទ្ទគោចរកោ ឱហីយិ។ បុរិមនយេនេវ តម្បិ ខាទិត្វា បុរតោ គន្ត្វា នានប្បការេ គន្ធករណ្ឌកេ បូរេត្វា អាបណំ បសារេត្វា និសីទិំសុ, តត្ថ គន្ធគោចរកោ ឱហីយិ។ តម្បិ ខាទិត្វា បុរតោ គន្ត្វា នានគ្គរសានំ ទិព្ពភោជនានំ ភាជនានិ បូរេត្វា ឱទនិកាបណំ បសារេត្វា និសីទិំសុ, តត្ថ រសគោចរកោ ឱហីយិ។ តម្បិ ខាទិត្វា បុរតោ គន្ត្វា ទិព្ពសយនានិ បញ្ញាបេត្វា និសីទិំសុ, តត្ថ ផោដ្ឋព្ពគោចរកោ ឱហីយិ។ តម្បិ ខាទិំសុ, ពោធិសត្តោ ឯកកោវ អហោសិ។

អថេកា យក្ខិនី “អតិខរមនុស្សោ វតាយំ, អហំ តំ ខាទិត្វាវ និវត្តិស្សាមី”តិ ពោធិសត្តស្ស បច្ឆតោ បច្ឆតោ អគមាសិ។ អដវិយា បរភាគេ វនកម្មិកាទយោ យក្ខិនិំ ទិស្វា “អយំ តេ បុរតោ គច្ឆន្តោ បុរិសោ កិំ ហោតី”តិ បុច្ឆិំសុ។ “កោមារសាមិកោ មេ, អយ្យា”តិ។ “អម្ភោ, អយំ ឯវំ សុកុមាលា បុប្ផទាមសទិសា សុវណ្ណវណ្ណា កុមារិកា អត្តនោ កុលំ ឆឌ្ឌេត្វា ភវន្តំ តក្កេត្វា និក្ខន្តា, កស្មា ឯតំ អកិលមេត្វា អាទាយ ន គច្ឆសី”តិ? “នេសា, អយ្យា, មយ្ហំ បជាបតិ, យក្ខិនី ឯសា, ឯតាយ មេ បញ្ច មនុស្សា ខាទិតា”តិ។ “អយ្យា, បុរិសា នាម កុទ្ធកាលេ អត្តនោ បជាបតិយោ យក្ខិនិយោបិ ករោន្តិ បេតិនិយោបី”តិ។ សា គច្ឆមានា គព្ភិនិវណ្ណំ ទស្សេត្វា បុន សកិំ វិជាតវណ្ណំ កត្វា បុត្តំ អង្កេន អាទាយ ពោធិសត្តំ អនុពន្ធិ, ទិដ្ឋទិដ្ឋា បុរិមនយេនេវ បុច្ឆន្តិ។ ពោធិសត្តោបិ តថេវ វត្វា គច្ឆន្តោ តក្កសិលំ បាបុណិ។ សា បុត្តំ អន្តរធាបេត្វា ឯកិកាវ អនុពន្ធិ។ ពោធិសត្តោ នគរទ្វារំ គន្ត្វា ឯកិស្សា សាលាយ និសីទិ។ សា ពោធិសត្តស្ស តេជេន បវិសិតុំ អសក្កោន្តី ទិព្ពរូបំ មាបេត្វា សាលាទ្វារេ អដ្ឋាសិ។

តស្មិំ សមយេ តក្កសិលរាជា ឧយ្យានំ គច្ឆន្តោ តំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តោ ហុត្វា “គច្ឆ, ឥមិស្សា សស្សាមិកអស្សាមិកភាវំ ជានាហី”តិ មនុស្សំ បេសេសិ។ សោ តំ ឧបសង្កមិត្វា “សស្សាមិកាសី”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, អយ្យ, អយំ មេ សាលាយ និសិន្នោ សាមិកោ”តិ។ ពោធិសត្តោ “នេសា មយ្ហំ បជាបតិ, យក្ខិនី ឯសា, ឯតាយ មេ បញ្ច មនុស្សា ខាទិតា”តិ អាហ។ សាបិ “បុរិសា នាម អយ្យា កុទ្ធកាលេ យំ ឥច្ឆន្តិ, តំ វទន្តី”តិ អាហ។ សោ ឧភិន្នម្បិ វចនំ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា “អស្សាមិកភណ្ឌំ នាម រាជសន្តកំ ហោតី”តិ យក្ខិនិំ បក្កោសាបេត្វា ឯកហត្ថិបិដ្ឋេ និសីទាបេត្វា នគរំ បទក្ខិណំ កត្វា បាសាទំ អភិរុយ្ហ តំ អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេសិ។

សោ ន្ហាតវិលិត្តោ សាយមាសំ ភុញ្ជិត្វា សិរិសយនំ អភិរុហិ។ សាបិ យក្ខិនី អត្តនោ ឧបកប្បនកំ អាហារំ អាហរិត្វា អលង្កតបដិយត្តា សិរិសយនេ រញ្ញា សទ្ធិំ និបជ្ជិត្វា រញ្ញោ រតិវសេន សុខំ សមប្បិតស្ស និបន្នកាលេ ឯកេន បស្សេន បរិវត្តិត្វា បរោទិ។ អថ នំ រាជា “កិំ,

ភទ្ទេ, រោទសី”តិ បុច្ឆិ។ “ទេវ, អហំ តុម្ហេហិ មគ្គេ ទិដ្ឋា អានីតា, តុម្ហាកំ គេហេ ពហូ ឥត្ថិយោ, អហំ សបត្តីនំ អន្តរេ វសមានា កថាយ ឧប្បន្នាយ ‘កោ តុយ្ហំ មាតរំ វា បិតរំ វា គោត្តំ វា ជាតិំ វា ជានាតិ, ត្វំ អន្តរាមគ្គេ ទិដ្ឋា អានីតា នាមា’តិ សីសេ គហេត្វា និប្បីឡិយមានា វិយ មង្កុ ភវិស្សាមិ។ សចេ តុម្ហេ សកលរដ្ឋេ ឥស្សរិយញ្ច អាណញ្ច មយ្ហំ ទទេយ្យាថ, កោចិ មយ្ហំ ចិត្តំ កោបេត្វា កថេតុំ ន សក្ខិស្សតី”តិ។ “ភទ្ទេ, មយ្ហំ សកលរដ្ឋវាសិនោ ន កិញ្ចិ ហោន្តិ, នាហំ ឯតេសំ សាមិកោ។ យេ បន រាជាណំ កោបេត្វា អកត្តព្ពំ ករោន្តិ, តេសញ្ញេវាហំ សាមិកោ។ ឥមិនា ការណេន ន សក្កា តុយ្ហំ សកលរដ្ឋេ វា នគរេ វា ឥស្សរិយញ្ច អាណញ្ច ទាតុ”ន្តិ។ “តេន ហិ, ទេវ, សចេ រដ្ឋេ វា នគរេ វា អាណំ ទាតុំ ន សក្កោថ, អន្តោនិវេសនេ អន្តោវលញ្ជនកានំ ឧបរិ មម វសំ វត្តនត្ថាយ អាណំ ទេថា”តិ។ រាជា ទិព្ពផោដ្ឋព្ពេន ពទ្ធោ តស្សា វចនំ អតិក្កមិតុំ អសក្កោន្តោ “សាធុ, ភទ្ទេ, អន្តោវលញ្ជនកេសុ តុយ្ហំ អាណំ ទេមិ, ត្វំ ឯតេ អត្តនោ វសេ វត្តាបេហី”តិ អាហ។ សា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា រញ្ញោ និទ្ទំ ឧបគតកាលេ យក្ខនគរំ គន្ត្វា យក្ខេ បក្កោសិត្វា អត្តនា រាជានំ ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា អដ្ឋិមត្តំ សេសេត្វា សព្ពំ ន្ហារុចម្មមំសលោហិតំ ខាទិ, អវសេសា យក្ខា មហាទ្វារតោ បដ្ឋាយ អន្តោនិវេសនេ កុក្កុដកុក្កុរេ អាទិំ កត្វា សព្ពេ ខាទិត្វា អដ្ឋិមត្តសេសេ អកំសុ។

បុនទិវសេ ទ្វារំ បិហិតមេវ ទិស្វា មនុស្សា ផរសូហិ កវាដានិ កោដ្ដេត្វា អន្តោ បវិសិត្វា សព្ពំ និវេសនំ អដ្ឋិកបរិកិណ្ណំ ទិស្វា “សច្ចំ វត សោ បុរិសោ អាហ ‘នាយំ មយ្ហំ បជាបតិ, យក្ខិនី ឯសា’តិ។ រាជា បន កិញ្ចិ អជានិត្វា តំ គហេត្វា អត្តនោ ភរិយំ អកាសិ, សា យក្ខេ បក្កោសិត្វា សព្ពំ ជនំ ខាទិត្វា គតា ភវិស្សតី”តិ អាហំសុ។ ពោធិសត្តោបិ តំ ទិវសំ តស្សាយេវ សាលាយំ បរិត្តវាលុកំ សីសេ កត្វា បរិត្តសុត្តញ្ច បរិក្ខិបិត្វា ខគ្គំ គហេត្វា ឋិតកោវ អរុណំ ឧដ្ឋាបេសិ។ មនុស្សា សកលរាជនិវេសនំ សោធេត្វា ហរិតូបលិត្តំ កត្វា ឧបរិ គន្ធេហិ វិលិម្បិត្វា បុប្ផានិ វិកិរិត្វា បុប្ផទាមានិ ឱសារេត្វា ធូមំ ទត្វា នវមាលំ ពន្ធិត្វា សម្មន្តយិំសុ “អយ្យា, ឯសោ បុរិសោ ទិដ្ឋរូបំ យាបេត្វា បច្ឆតោ អាគច្ឆន្តិំ យក្ខិនិំ ឥន្ទ្រិយានិ ភិន្ទិត្វា ឱលោកេតុម្បិ ន អកាសិ, សោ អតិវិយ ឧឡារសត្តោ ធិតិមា ញាណសម្បន្នោ, តាទិសេ បុរិសេ រជ្ជំ អនុសាសន្តេ សព្ពរដ្ឋំ សុខិតំ ភវិស្សតិ, តំ រាជានំ ករោមា”តិ។ អថ សព្ពេ អមច្ចា ច នាគរា ច ឯកច្ឆន្ទា ហុត្វា ពោធិសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា “ទេវ, តុម្ហេវ រជ្ជំ ការេថា”តិ នគរំ បវេសេត្វា រតនរាសិម្ហិ ឋបេត្វា អភិសិញ្ចិត្វា តក្កសិលរាជានំ អកំសុ។ សោ ចត្តារិ អគតិគមនានិ វជ្ជេត្វា ទស រាជធម្មេ អកោបេត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេន្តោ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៩៦។

“សមតិត្តិកំ អនវសេសកំ, តេលបត្តំ យថា បរិហរេយ្យ;

ឯវំ សចិត្តមនុរក្ខេ, បត្ថយានោ ទិសំ អគតបុព្ព”ន្តិ។

តត្ថ សមតិត្តិកន្តិ អន្តោមុខវដ្ដិលេខំ បាបេត្វា សមភរិតំ. អនវសេសកន្តិ អនវសិញ្ចនកំ អបរិស្សាវនកំ កត្វា. តេលបត្តន្តិ បក្ខិត្តតិលតេលបត្តំ. បរិហរេយ្យាតិ ហរេយ្យ, អាទាយ គច្ឆេយ្យ. ឯវំ សចិត្តមនុរក្ខេតិ តំ តេលភរិតំ បត្តំ វិយ អត្តនោ ចិត្តំ កាយគតាសតិយា គោចរេ ចេវ សម្បយុត្តសតិយា ចាតិ ឧភិន្នំ អន្តរេ បក្ខិបិត្វា យថា មុហុត្តម្បិ ពហិទ្ធា គោចរេ ន វិក្ខិបតិ, តថា បណ្ឌិតោ យោគាវចរោ រក្ខេយ្យ គោបេយ្យ. កិំការណា? ឯតស្ស ហិ –

“ទុន្និគ្គហស្ស លហុនោ, យត្ថកាមនិបាតិនោ;

ចិត្តស្ស ទមថោ សាធុ, ចិត្តំ ទន្តំ សុខាវហ”ន្តិ. (ធ. ប. ៣៥);

តថា –

“សុទុទ្ទសំ សុនិបុណំ, យត្ថកាមនិបាតិនំ;

ចិត្តំ រក្ខេថ មេធាវី, ចិត្តំ គុត្តំ សុខាវហំ”. (ធ. ប. ៣៦);

ឥតរម្បិ–

“ទូរង្គមំ ឯកចរំ, អសរីរំ គុហាសយំ;

យេ ចិត្តំ សំយមេស្សន្តិ, មោក្ខន្តិ មារពន្ធនា”. (ធ. ប. ៣៧);

ឥតរស្ស បន –

“អនវដ្ឋិតចិត្តស្ស, សទ្ធម្មំ អវិជានតោ;

បរិប្លវបសាទស្ស, បញ្ញា ន បរិបូរតី”. (ធ. ប. ៣៨);

ថិរកម្មដ្ឋានសហាយស្ស បន –

“ອນວສ຺ສຸຕຈິຕ຺ຕສ຺ສ , ອນນ຺ວາຫຕເຈຕເສາ;

ປຸຎ຺ຎປາປປຫີນສ຺ສ, ນຕ຺ຖິ ຊາຄຣເຕາ ຠຍໍ”. (ຘ. ປ. ໓໙);

ຕສ຺ມາ ວຸຕ຺ຕໍ –

“ຜນ຺ທນໍ ຈປລໍ ຈິຕ຺ຕໍ, ທູຣກ຺ຂໍ ທຸນ຺ນິວາຣຍໍ;

ອຸຊຸໍ ກເຣາຕິ ເມຘາວີ, ອຸສຸກາເຣາວ ເຕຊນໍ”. (ຘ. ປ. ໓໓);

ເອວໍ ອຸຊຸໍ ກເຣາເນ຺ຕາ ສຈິຕ຺ຕມນຸເຣກ຺ຂ.

ປຕ຺ຖຍາເນາທິສໍ ອຄຕປຸພ຺ພນ຺ຕິ ອິມສ຺ມິໍ ກາຍຄຕາສຕິກມ຺ມຏ຺ຐາເນ ກມ຺ມໍ ອາຣຠິຕ຺ວາ ອນມຕເຄ຺ຄ ສໍສາເຣ ອຄຕປຸພ຺ພໍ ທິສໍ ປເຕ຺ຖເນ຺ຕາ ປິເຫເນ຺ຕາ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ ຣເກ຺ຂຍ຺ຍາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ກາ ປເນສາ ທິສາ ນາມ? –

“ມາຕາປິຕາ ທິສາ ປຸພ຺ພາ, ອາຈຣິຍາ ທກ຺ຂິຓາ ທິສາ;

ປຸຕ຺ຕທາຣາ ທິສາ ປຈ຺ຉາ, ມິຕ຺ຕາມຈ຺ຈາ ຈ ອຸຕ຺ຕຣາ.

“ທາສກມ຺ມກຣາ ເຫຏ຺ຐາ, ອຸທ຺ຘໍ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ;

ເອຕາ ທິສາ ນມເສ຺ສຍ຺ຍ, ອລມເຕ຺ຕາ ກຸເລ ຄິຫີ”ຕິ. (ທີ. ນິ. ໓.໒໗໓) –

ເອຕ຺ຖ ຕາວ ປຸຕ຺ຕທາຣາທເຍາ “ທິສາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕາ.

“ທິສາ ຈຕເສ຺ສາ ວິທິສາ ຈຕເສ຺ສາ, ອຸທ຺ຘໍ ອເຘາ ທສ ທິສາ ອິມາເຍາ;

ກຕມໍ ທິສໍ ຕິຏ຺ຐຕິ ນາຄຣາຊາ, ຍມທ຺ທສາ ສຸປິເນ ຉພ຺ພິສາຓ”ນ຺ຕິ. (ຊາ. ໑.໑໖.໑໐໓) –

ឯត្ថ បុរត្ថិមាទិភេទា ទិសាវ “ទិសា”តិ វុត្តា។

“អគារិនោ អន្នទបានវត្ថទា, អវ្ហាយិកា តម្បិ ទិសំ វទន្តិ;

ឯសា ទិសា បរមា សេតកេតុ, យំ បត្វា ទុក្ខី សុខិនោ ភវន្តី”តិ។ (ជា. ១.៦.៩) –

ឯត្ថ បន និព្ពានំ “ទិសា”តិ វុត្តំ។ ឥធាបិ តទេវ អធិប្បេតំ។ តញ្ហិ “ខយំ វិរាគ”ន្តិអាទីហិ ទិស្សតិ អបទិស្សតិ, តស្មា “ទិសា”តិ វុច្ចតិ។ អនមតគ្គេ បន សំសារេ កេនចិ ពាលបុថុជ្ជនេន សុបិនេនបិ អគតបុព្វតាយ អគតបុព្វា ទិសា នាមាតិ វុត្តំ។ តំ បត្ថយន្តេន កាយគតាសតិយា យោគោ ករណីយោតិ។

ឥទំ សត្ថា និព្ពានេន ទេសនាយ កូដំ គហេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជបរិសា ពុទ្ធបរិសា អហោសិ, រជ្ជប្បត្តកុមារោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

តេលបត្តជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៩៧] ៧. នាមសិទ្ធិជាតកវណ្ណនា

ជីវកញ្ច មតំ ទិស្វាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ឯកំ នាមសិទ្ធិកំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកោ កិរ កុលបុត្តោ បាបកោ នាម នាមេន សាសនេ ឧរំ ទត្វា បព្ពជិតោ ភិក្ខូហិ “ឯហាវុសោ, បាបក, តិដ្ឋាវុសោ, បាបកា”តិ វុច្ចមានោ ចិន្តេសិ “លោកេ បាបកំ នាម លាមកំ កាឡកណ្ណិភូតំ វុច្ចតិ, អញ្ញំ មង្គលបដិសំយុត្តំ នាមំ អាហរាបេស្សាមី”តិ។ សោ អាចរិយុបជ្ឈាយេ ឧបសង្កមិត្វា “ភន្តេ, មយ្ហំ នាមំ អវមង្គលំ, អញ្ញំ មេ នាមំ ករោថា”តិ អាហ។ អថ នំ តេ ឯវមាហំសុ – “អាវុសោ, នាមំ នាម បណ្ណត្តិមត្តំ, នាមេន កាចិ អត្ថសិទ្ធិ នាម នត្ថិ, អត្តនោ នាមេនេវ សន្តុដ្ឋោ ហោហី”តិ។ សោ បុនប្បុនំ យាចតិយេវ។ តស្សាយំ នាមសិទ្ធិកភាវោ សង្ឃេ បាកដោ ជាតោ។ អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ សន្និសិន្នា ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, អសុកោ កិរ ភិក្ខុ នាមសិទ្ធិកោ មង្គលំ នាមំ អាហរាបេតី”តិ។ អថ សត្ថា ធម្មសភំ អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស នាមសិទ្ធិកោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ តក្កសិលាយំ ពោធិសត្តោ ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ ហុត្វា បញ្ច មាណវកសតានិ មន្តេ វាចេសិ។ តស្សេកោ មាណវោ បាបកោ នាម នាមេន។ សោ “ឯហិ, បាបក, យាហិ, បាបកា”តិ វុច្ចមានោ ចិន្តេសិ “មយ្ហំ នាមំ អវមង្គលំ, អញ្ញំ នាមំ អាហរាបេស្សាមី”តិ។ សោ អាចរិយំ ឧបសង្កមិត្វា “អាចរិយ, មយ្ហំ នាមំ អវមង្គលំ, អញ្ញំ មេ នាមំ ករោថា”តិ អាហ។ អថ នំ អាចរិយោ

ອເຈາຈ “ກຌ຺ຫ, ຕາຕ, ຂຄປຉຈາຣິກໍ ຈຣິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ອກິຣຸຈິຕໍ ຝກໍ ຍງ຺ຄລຄາຍໍ ກເຫຕ຺ວາ ຝຫິ, ອາກາຕສ຺ສ ເຕ ຄາຍໍ ປຣິຈເຕ຺ຕຕ຺ວາ ອຌ຺ຌາ ຄາຍໍ ກຣິສ຺ສາຍີ”ຕິ. ເສາ “ສາຣຸ”ຕິ ປຕິເຉຍ຺ຍ ກເຫຕ຺ວາ ຄິລ຺ລເຕ຺ຕາ ກາເຍຄ ກາຍໍ ຈເຣເຕ຺ຕາ ຝກໍ ຄກາເຣ ປປຸຫິ. ຕຕ຺ຖ ເຈເກາ ປຸຣິເສາ ກາລກເຕາ ຂີຈເກາ ຄາຍ ຄາເຍຄ. ເສາ ຕໍ ຕາຕິຂເຄຄ ອາຄ຺ຍອາຫຕໍ ຄິພຍາຕໍ ຊິສ຺ວາ “ກິ ຄາຍເກາ ຝຸສ ປຸຣິເສາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ຂີຈເກາ ຄາເຍເສາ”ຕິ. “ຂີຈເກາປິ ຍຣຕີ”ຕິ? “ຂີຈເກາປິ ຍຣຕິ, ອຂີຈເກາປິ ຍຣຕິ, ຄາຍໍ ຄາຍ ປຌ຺ຌຕ຺ຕິຍຕ຺ຕໍ, ຕ຺ວໍ ຄາເລໍ ຍເຌ຺ຌາ”ຕິ. ເສາ ຕໍ ກຉໍ ສຸຕ຺ວາ ຄາເຍ ຍຌ຺ຌຸເຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ອເຕ຺ຕາຄກາເຣ ປຕິຊິສິ.

ອເຌກໍ ຊາສິ ກຕີ ອເຉຍາຕໍ ສາຍິກາ ຖ຺ວາເຣ ຄິສີຊາເປຕ຺ວາ ຣຌ຺ຌຸພາ ປຫຣຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສາ ຈ “ຉຄປິລີ”ຕິ ຄາຍໍ ເຫາຕິ. ເສາ ອຕ຺ຕຣຈີຂິພາ ກຌ຺ຫເຕ຺ຕາ ຕໍ ເປຕິຂິພຍາຕໍ ຊິສ຺ວາ “ກສ຺ສາ ຖຸຍໍ ເປຕິເຉຈາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ກຕີ ຊາຕໍ ຄ ສເກ຺ກາຕີ”ຕິ. “ກິ ປຄສ຺ສາ ຄາຍ”ຄ຺ຄີ? “ຉຄປິລີ ຄາຍາ”ຕິ. ຄາເຍຄ ຉຄປິລີ ສຍາຄາປິ ກຕິຍຕ຺ຕ ຊາຕໍ ຄ ສເກ຺ກາຕີຕິ ຉຄປິລິເພາປິ ອຉຄປິລິເພາປິ ຊຸກ຺ກຕາ ເຫາຄ຺ຄີ, ຄາຍໍ ຄາຍ ປຌ຺ຌຕ຺ຕິຍຕ຺ຕໍ, ຕ຺ວໍ ຄາເລໍ ຍເຌ຺ຌາຕິ. ເສາ ຄາເຍ ຍຌ຺ຌຸຕເຣາ ຫຸຕ຺ວາ ຄກເຣາ ຄິກ຺ລຂຸ ຍກ຺ກ ປຂີປເຄ຺ກາ ອຄ຺ຄຣາຍເຄ຺ກ ຍກ຺ກຸຍ຺ຍຫປຸຣິສໍ ຊິສ຺ວາ “ອຍ຺ຍາ ກິ ກເຣາເຄ຺ຕາ ຈິຈເຣສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ຍກ຺ກຸຍ຺ຍເຫາຍິ຺ສາຍີ”ຕິ. “ກິ ປຄ ເຕ ຄາຍ”ຄ຺ຄີ? “ປຄ຺ຕເກາ ຄາຍາ”ຕິ. “ປຄ຺ຕເກາປິ ຍກ຺ກຸຍ຺ຍເຫາ ເຫາຕີ”ຕິ? “ປຄ຺ຕເກາປິ ອປຄ຺ຕເກາປິ ຍກ຺ກຸຍ຺ຍເຫາ ເຫາຕິ, ຄາຍໍ ຄາຍ ປຌ຺ຌຕ຺ຕິຍຕ຺ຕໍ ຕ຺ວໍ ປຄ ຄາເລໍ ຍເຌ຺ຌາຕິ”. ເສາ ຄາເຍ ອຕິຍຌ຺ຌຸເຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ເຄາຂິສເຕ຺ຕສ຺ສ ສຄ຺ຄິກໍ ກຄ຺ຕ຺ວາ “ກິ, ຕາຕ, ຄາຍໍ ເຣາເຈຕ຺ວາ ອາກເຕາສີ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ “ອາຈຣິຍ, ຂີຈກາປິ ຄາຍ ຍຣຄ຺ຄີ ອຂີຈກາປິ, ຉຄປິລິເພາປິ ຊຸກ຺ກຕາ ເຫາຄ຺ຄີ ອຉຄປິລິເພາປິ, ປຄ຺ຕກາປິ ຍກ຺ກຸຍ຺ຍຫາ ເຫາຄ຺ຄີ ອປຄ຺ຕກາປິ, ຄາຍໍ ຄາຍ ປຌ຺ຌຕ຺ຕິຍຕ຺ຕໍ, ຄາເຍຄ ສິຊ຺ຊີ ຄຕ຺ຖິ, ກເຍ຺ຍເຄຈ ສິຊ຺ຊີ. ອລໍ ຍເພ຺ຍອເຌ຺ຌາຄ ຄາເຍຄ, ຕເຣເຈ ເຍ ຄາຍໍ ເຫາຕຸ”ຕິ ອາຫ. ເຄາຂິສເຕ຺ຕາ ເຕຄ ຊິຊ຺ຊາ ກຕຊ຺ຊາ ສໍສເຄ຺ຍຕ຺ວາ ຖຸຍໍ ກາຈຍາຫ –

໘໑.

“ຂີຈກຊ຺ຊາ ຍຕໍ ຊິສ຺ວາ, ຉຄປິລິຊ຺ຊາ ຊຸກ຺ກຕໍ;

ປຄ຺ຕກຊ຺ຊາ ຈເຄ ຍຸຍ຺ຫໍ, ປິປເກາ ປຸຄຣາກເຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປຸຄຣາກເຕາຕິ ຖຸຍາຄິ ຕີຫິ ກາຣຌາຄິ ຊິສ຺ວາ ປຸຄ ອາກເຕາ, ຣ-ກາເຣາ ສຄ຺ຊິຈເສຄ ວຸເຕ຺ຕາ.

ສຕ຺ວາ ຖຸຍໍ ຉຍຸເຉສຄໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ “ຄ, ກິກ຺ລເຈ, ຖຸຊາເຄຈ, ປຸເຕ຺ຕເປສ ຄາຍສິຊ຺ຊິກາເພຈາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ຂາຕກໍ ສເຍາຊາເຄສິ – “ຕຊາ ຄາຍສິຊ຺ຊິເກາ ຖຸຊາຄິປິ ຄາຍສິຊ຺ຊິກາເພຈ, ອາຈຣິຍປຣິສາ ພຸຊ຺ຊປຣິສາ, ອາຈຣິເພາ ປຄ ອຫເຍຈ ອເຫາສີ”ຄ຺ຄີ.

ຄາຍສິຊ຺ຊິຂາຕກວຌ຺ຌຄາ ສຕ຺ຕຍາ.

[៩៨] ៨. កូដវាណិជជាតកវណ្ណនា

សាធុ ខោ បណ្ឌិតោ នាមាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កូដវាណិជំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយញ្ហិ ទ្វេ ជនា ឯកតោ វណិជ្ជំ ករោន្តា ភណ្ឌំ សកដេនាទាយ ជនបទំ គន្ត្វា លទ្ធលាភា បច្ចាគមិំសុ។ តេសុ កូដវាណិជោ ចិន្តេសិ “អយំ ពហូ ទិវសេ ទុព្ភោជនេន ទុក្ខសេយ្យាយ កិលន្តោ, ឥទានិ អត្តនោ ឃរេ នានគ្គរសេហិ យាវទត្ថំ សុភោជនំ ភុញ្ជិត្វា អជីរកេន មរិស្សតិ។ អថាយំ ឥមំ ភណ្ឌំ តយោ កោដ្ឋាសេ កត្វា ឯកំ តស្ស ទារកានំ ទស្សាមិ, ទ្វេ កោដ្ឋាសេ អត្តនា គហេស្សាមី”តិ។ សោ “អជ្ជ ភាជេស្សាម, ស្វេ ភាជេស្សាមា”តិ ភណ្ឌំ ភាជេតុំ ន ឥច្ឆិ។ អថ នំ បណ្ឌិតវាណិជោ អកាមកំ និប្បីឡេត្វា ភាជាបេត្វា វិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា កតបដិសន្ថារោ “អតិបបញ្ចោ តេ កតោ, ឥធាគន្ត្វាបិ ចិរេន ពុទ្ធុបដ្ឋានំ អាគតោសី”តិ វុត្តេ តំ បវត្តិំ ភគវតោ អារោចេសិ។ សត្ថា “ន ខោ សោ, ឧបាសក, ឥទានេវ កូដវាណិជោ, បុព្ពេបិ កូដវាណិជោយេវ។ ឥទានិ បន តំ វញ្ចេតុកាមោ ជាតោ, បុព្ពេ បណ្ឌិតេបិ វញ្ចេតុំ ឧស្សហី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ពារាណសិយំ វាណិជកុលេ និព្ពត្តិ, នាមគ្គហណទិវសេ ចស្ស “បណ្ឌិតោ”តិ នាមំ អកំសុ។ សោ វយប្បត្តោ អញ្ញេន វាណិជេន សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា វណិជ្ជំ ករោតិ, តស្ស “អតិបណ្ឌិតោ”តិ នាមំ អហោសិ។ តេ ពារាណសិតោ បញ្ចហិ សកដសតេហិ ភណ្ឌំ អាទាយ ជនបទំ គន្ត្វា វណិជ្ជំ កត្វា លទ្ធលាភា បុន ពារាណសិំ អាគមិំសុ។ អថ នេសំ ភណ្ឌភាជនកាលេ អតិបណ្ឌិតោ អាហ “មយា ទ្វេ កោដ្ឋាសា លទ្ធព្ពា”តិ។ “កិំការណា”តិ? “ត្វំ បណ្ឌិតោ, អហំ អតិបណ្ឌិតោ។ បណ្ឌិតោ ឯកំ លទ្ធុំ អរហតិ, អតិបណ្ឌិតោ ទ្វេ”តិ។ “ននុ អម្ហាកំ ទ្វិន្នំ ភណ្ឌមូលកម្បិ គោណាទយោបិ សមសមាយេវ, ត្វំ កស្មា ទ្វេ កោដ្ឋាសេ លទ្ធុំ អរហសី”តិ។ “អតិបណ្ឌិតភាវេនា”តិ។ ឯវំ តេ កថំ វឌ្ឍេត្វា កលហំ អកំសុ។

តតោ អតិបណ្ឌិតោ “អត្ថេកោ ឧបាយោ”តិ ចិន្តេត្វា អត្តនោ បិតរំ ឯកស្មិំ សុសិររុក្ខេ បវេសេត្វា “ត្វំ អម្ហេសុ អាគតេសុ ‘អតិបណ្ឌិតោ ទ្វេ កោដ្ឋាសេ លទ្ធុំ អរហតី’តិ វទេយ្យាសី”តិ វត្វា ពោធិសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា “សម្ម, អម្ហាកំ ទ្វិន្នំ កោដ្ឋាសានំ យុត្តកំ វា អយុត្តកំ វា ឯសា រុក្ខទេវតា ជានាតិ, ឯហិ, តំ បុច្ឆិស្សាមា”តិ តំ តត្ថ នេត្វា “អយ្យេ រុក្ខទេវតេ, អម្ហាកំ អដ្ដំ បច្ឆិន្ទា”តិ អាហ។ អថស្ស បិតា សរំ បរិវត្តេត្វា “តេន ហិ កថេថា”តិ អាហ។ “អយ្យេ, អយំ បណ្ឌិតោ, អហំ អតិបណ្ឌិតោ។ អម្ហេហិ ឯកតោ វោហារោ កតោ, តត្ថ កេន កិំ លទ្ធព្ពន្តិ។ បណ្ឌិតេន ឯកោ កោដ្ឋាសោ, អតិបណ្ឌិតេន បន ទ្វេ កោដ្ឋាសា លទ្ធព្ពា”តិ។ ពោធិសត្តោ ឯវំ វិនិច្ឆិតំ អដ្ដំ សុត្វា “ឥទានិ ទេវតាភាវំ វា អទេវតាភាវំ វា ជានិស្សាមី”តិ បលាលំ អាហរិត្វា សុសិរំ បូរេត្វា អគ្គិំ អទាសិ, អតិបណ្ឌិតស្ស បិតា ជាលាយ ផុដ្ឋកាលេ អឌ្ឍជ្ឈាមេន សរីរេន ឧបរិ អារុយ្ហ សាខំ គហេត្វា ឱលម្ពន្តោ ភូមិយំ បតិត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៩៨.

“សាធុ ខោ បណ្ឌិតោ នាម, ន ត្វេវ អតិបណ្ឌិតោ;

អតិបណ្ឌិតេន បុត្តេន, មនម្ហិ ឧបកូឡិតោ”តិ។

តត្ថ សាធុ ខោ បណ្ឌិតោ នាមាតិ ឥមស្មិំ លោកេ បណ្ឌិច្ចេន សមន្នាគតោ ការណាការណញ្ញូ បុគ្គលោ សាធុ សោភនោ។ អតិបណ្ឌិតោតិ នាមមត្តេន អតិបណ្ឌិតោ កូដបុរិសោ ន ត្វេវ វរំ។ មនម្ហិ ឧបកូឡិតោតិ ថោកេនម្ហិ ឈាមោ, អឌ្ឍជ្ឈាមកោវ មុត្តោតិ អត្ថោ។ តេ ឧភោបិ មជ្ឈេ ភិន្ទិត្វា សមេន កោដ្ឋាសំ គណ្ហិត្វា យថាកម្មំ គតា។

សត្ថា “បុព្ពេបិ ឯស កូដវាណិជោយេវា”តិ ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កូដវាណិជោ បច្ចុប្បន្នេបិ កូដវាណិជោយេវ, បណ្ឌិតវាណិជោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កូដវាណិជជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៩៩] ៩. បរោសហស្សជាតកវណ្ណនា

បរោសហស្សម្បិ សមាគតានន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុថុជ្ជនបុច្ឆាបញ្ហំ អារព្ភ កថេសិ។ តត្ថ សរភជាតកេ (ជា. ១.១៣.១៣៤ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ ឯកស្មិំ បន សមយេ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ សន្និបតិត្វា “អាវុសោ, ទសពលេន សំខិត្តេន កថិតំ ធម្មសេនាបតិ សារិបុត្តោ វិត្ថារេន ព្យាកាសី”តិ ថេរស្ស គុណំ កថយមានា និសីទិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ ឥទានេវ មយា សំខិត្តេន ភាសិតំ វិត្ថារេន ព្យាករោតិ, បុព្ពេបិ ព្យាកាសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឧទិច្ចព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា កាមេ បហាយ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា បញ្ចាភិញ្ញា អដ្ឋ សមាបត្តិយោ និព្ពត្តេត្វា ហិមវន្តេ វិហាសិ។ បរិវារោបិស្ស បញ្ច តាបសសតានិ អហេសុំ។ អថស្ស ជេដ្ឋន្តេវាសិកោ វស្សារត្តសមយេ ឧបឌ្ឍំ ឥសិគណំ អាទាយ លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ មនុស្សបថំ អគមាសិ។ តទា ពោធិសត្តស្ស កាលកិរិយាសមយោ ជាតោ។ អថ នំ អន្តេវាសិកា “អាចរិយ, កតរោ វោ គុណោ លទ្ធោ”តិ អធិគមំ បុច្ឆិំសុ។ សោ “នត្ថិ កិញ្ចី”តិ វត្វា អាភស្សរព្រហ្មលោកេ និព្ពត្តិ។ ពោធិសត្តា ហិ អរូបសមាបត្តិលាភិនោ ហុត្វាបិ អភព្ពដ្ឋានត្តា អារុប្បេ ន និព្ពត្តន្តិ។ អន្តេវាសិកា “អាចរិយស្ស អធិគមោ នត្ថី”តិ អាឡាហនេ សក្ការំ ន ករិំសុ។

ជេដ្ឋន្តេវាសិកោ អាគន្ត្វា “កហំ អាចរិយោ”តិ បុច្ឆិត្វា “កាលកតោ”តិ សុត្វា “អបិ អាចរិយំ អធិគមំ បុច្ឆិត្ថា”តិ អាហ។ “អាម, បុច្ឆិម្ហា”តិ។ “កិំ កថេសី”តិ? “នត្ថិ កិញ្ចីតិ តេន វុត្តំ, អថស្ស អម្ហេហិ សក្ការោ ន កតោ”តិ អាហំសុ។ ជេដ្ឋន្តេវាសិកោ “តុម្ហេ អាចរិយស្ស

ចងតត្តំ ត ជាគាច, អាកិច្ចាញ្ញាឃតតសយាបត្តិលិកឹ អាចទិសេឃា”តិ អាហ។ តេត តស្មិំ បុតប្បុតំ កេឆេត្តេបិ ត សង្គហិស្សុ។ ទេពាធិសេត្វា តំ កាទណំ ពាត្វា “អត្ថពាលិ យយ ទេជ្ជទេត្តចាសិកស្ស ចងតំ ត សង្គហត្តិ។ ត្តយំ ទេតសំ កាទណំ បិកេជំ កទិស្សាយឹ”តិ ព្រាហ្មទេលិកា អាកត្វា អស្សយបងយត្តេក យហទេត្តតាត្វកាទេចត អាកាទេស ធត្វា ទេជ្ជទេត្តចាសិកស្ស បញ្ញាត្វកាចំ ចទេណ្ណទេត្តា ត្តយំ កាឆយាហ –

៥៥។

“បទោរាសហស្សម្បិ សយាកតាគំ, កទេន្ទយ្យុំ ទេត ចស្សសតំ អបញ្ញា;

ឲទេកាច ទេសទេយ្យា បុទិទេសា សបទេញ្ញា, ទេឃា កាសិតស្ស ចិជាតាតិ អត្ថ”ន្តិ។

តត្ថ បទោរាសហស្សម្បឹតិ អតិទេកសហស្សម្បិ។ សយាកតាគន្តិ សត្តិបតិតាគំ កាសិតស្ស អត្ថំ ជាតិតុំ អសទេក្កាត្តាគំ ពាលិគំ។ កទេន្ទយ្យុំ ទេត ចស្សសតំ អបញ្ញាតិ ទេត ឲចំ សយាកតា អបញ្ញា ត្តទេយ ពាលតាបសា ចិយ ចស្សសតម្បិ ចស្សសហស្សម្បិ ទោទេឌយ្យុំ បទិទេឌទេចយ្យុំ, ទោឌយាតាបិ បត អត្ថំ ចា កាទណំ ចា ទេតច ជាទេតយ្យុន្តិ ឌីទេបតិ។ ឲទេកាច ទេសទេយ្យា បុទិទេសា សបទេញ្ញាតិ ឲចទ្ទុបិតំ ពាលិតំ បទោរាសហស្សទេតាបិ ឲទេកា បណ្ឌិតបុទិទេសាច ទេសទេយ្យា ចទេតទោទាតិ អទេត្ថា។ កីឌិទេសា សបទេញ្ញាតិ? ទេឃា កាសិតស្ស ចិជាតាតិ អត្ថំ អយំ ទេជ្ជទេត្តចាសិទេកា ចិយាតិ។

ឲចំ យហាសទេត្តា អាកាទេស ឋិទេតាច ឆម្មំ ទេឌទេសត្វា តាបសកណំ តុញ្ញាទេបត្វា ព្រាហ្មទេលិកទេមច កទេតា។ ទេតបិ តាបសា ឌីចិតបទិទេឃាសាទេត ព្រាហ្មទេលិកបរាយណា អទេហសុំ។

សត្ថា ត្តយំ ឆម្មទេឌសតំ អាហទិត្វា ជាតកំ សទេយាធាទេតសិ – “តឌា ទេជ្ជទេត្តចាសិទេកា សាទិបុទេត្តា អទេហាសិ, យហាព្រហ្មា បត អហទេមច អទេហាសិ”ន្តិ។

បទោរាសហស្សជាតកចណ្ណតា តចយា។

[១០០] ១០។ អសាតទ្ទុបជាតកចណ្ណតា

អសាតំ សាតទ្ទុទេបតាតិ ត្តឌំ សត្ថា កុណ្ឌិឃតកាទំ ក្តុបតិស្សាឃ កុណ្ឌឆាតចទេត ចិហទេត្តា ទេកាលិឃរាជធីតទំ សុប្បចាសំ ក្តុបិសិកំ អាទព្ភ កទេឆសិ។ សា ហិ តស្មិំ សយទេឃ សត្ត ចស្សាតិ កុច្ឆិតា កព្ភំ បទិហទិត្វា សត្តាហំ យូឡ្ហកព្ភា អទេហាសិ, អធិយត្តា ទេចឌតា បចត្តិស្សុ។ សា ឲចំ អធិយត្តទេចឌតាភិត្វតាបិ “សម្មាសម្ពុទ្ធោ ចត ទេសា កកចា, ទេឃា ឲចទ្ទុបស្ស ទុក្ខស្ស បហាតាឃ ឆម្មំ ទេឌទេសតិ។ សុប្បដិបទេន្នា ចត តស្ស

ភគវតោ សាវកសង្ឃោ, យោ ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ បដិបន្នោ។ សុសុខំ វត និព្ពានំ, យត្ថេទំ រូបំ ទុក្ខំ នត្ថី”តិ (ឧទា. ១៨) ឥមេហិ តីហិ វិតក្កេហិ អធិវាសេសិ។ សា សាមិកំ បក្កោសេត្វា តញ្ច អត្តនោ បវត្តិំ វន្ទនសាសនញ្ច អារោចេត្វា សត្ថុ សន្តិកំ បេសេសិ។ សត្ថា វន្ទនសាសនំ សុត្វាវ “សុខិនី ហោតុ សុប្បវាសា កោលិយធីតា, សុខិនី អរោគា អរោគំ បុត្តំ វិជាយតូ”តិ អាហ។ សហ វចនេនេវ បន ភគវតោ សុប្បវាសា កោលិយធីតា សុខិនី អរោគា អរោគំ បុត្តំ វិជាយិ។ អថស្សា សាមិកោ គេហំ គន្ត្វា តំ វិជាតំ ទិស្វា “អច្ឆរិយំ វត, ភោ”តិ អតិវិយ តថាគតស្ស អានុភាវេន អច្ឆរិយព្ភុតចិត្តជាតោ អហោសិ។

សុប្បវាសាបិ បុត្តំ វិជាយិត្វា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខស្ស សង្ឃស្ស ទានំ ទាតុកាមា បុន និមន្តនត្ថាយ តំ បេសេសិ។ តេន ខោ បន សមយេន មហាមោគ្គល្លានស្ស ឧបដ្ឋាកេន ពុទ្ធប្បមុខោ សង្ឃោ និមន្តិតោ ហោតិ។ សត្ថា សុប្បវាសាយ ទានស្ស ឱកាសទានត្ថាយ ថេរំ តស្ស សន្តិកំ បេសេត្វា តំ សញ្ញាបេត្វា សត្តាហំ តស្សា ទានំ បដិគ្គហេសិ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន។ សត្តមេ បន ទិវសេ សុប្បវាសា បុត្តំ សីវលិកុមារំ មណ្ឌេត្វា សត្ថារញ្ចេវ ភិក្ខុសង្ឃញ្ច វន្ទាបេសិ។ តស្មិំ បដិបាដិយា សារិបុត្តត្ថេរស្ស សន្តិកំ នីតេ ថេរោ តេន សទ្ធិំ “កច្ចិ តេ, សីវលិ, ខមនីយ”ន្តិ បដិសន្ថារមកាសិ។ សោ “កុតោ មេ, ភន្តេ, សុខំ, ស្វាហំ សត្ត វស្សានិ លោហិតកុម្ភិយំ វសិ”ន្តិ ថេរេន សទ្ធិំ ឯវរូបំ កថំ កថេសិ។ សុប្បវាសា តស្ស វចនំ សុត្វា “សត្តាហជាតោ មេ បុត្តោ អនុពុទ្ធេន ធម្មសេនាបតិនា សទ្ធិំ មន្តេតី”តិ សោមនស្សប្បត្តា អហោសិ។ សត្ថា “អបិ នុ សុប្បវាសេ អញ្ញេបិ ឯវរូបេ បុត្តេ ឥច្ឆសី”តិ អាហ។ “សចេ, ភន្តេ, ឯវរូបេ អញ្ញេ សត្ត បុត្តេ លភេយ្យំ, ឥច្ឆេយ្យមេវាហ”ន្តិ។ សត្ថា ឧទានំ ឧទានេត្វា អនុមោទនំ កត្វា បក្កាមិ។ សីវលិកុមារោបិ ខោ សត្តវស្សិកកាលេយេវ សាសនេ ឧរំ ទត្វា បព្ពជិត្វា បរិបុណ្ណវស្សោ ឧបសម្បទំ លភិត្វា បុញ្ញវា លាភគ្គប្បត្តោ ហុត្វា បថវិំ ឧន្នាទេត្វា អរហត្តំ បត្វា បុញ្ញវន្តានំ អន្តរេ ឯតទគ្គដ្ឋានំ បាបុណិ។

អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ សន្និបតិត្វា “អាវុសោ, សីវលិត្ថេរោ នាម ឯវរូបោ មហាបុញ្ញោ បត្ថិតបត្ថនោ បច្ឆិមភវិកសត្តោ សត្ត វស្សានិ លោហិតកុម្ភិយំ វសិត្វា សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភភាវំ អាបជ្ជិ, អហោ មាតាបុត្តា មហន្តំ ទុក្ខំ អនុភវិំសុ, កិំ នុ ខោ កម្មំ អកំសូ”តិ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ភិក្ខវេ, សីវលិស្ស មហាបុញ្ញស្ស សត្ត វស្សានិ លោហិតកុម្ភិយំ និវាសោ ច សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភភាវប្បត្តិ ច អត្តនា កតកម្មមូលកាវ, សុប្បវាសាយបិ សត្ត វស្សានិ កុច្ឆិនា គព្ភបរិហរណទុក្ខញ្ច សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភទុក្ខញ្ច អត្តនា កតកម្មមូលកមេវា”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិស្មិំ បដិសន្ធិំ គណ្ហិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា បិតុ អច្ចយេន រជ្ជំ បត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ តស្មិំ សមយេ កោសលមហារាជា មហន្តេន ពលេន អាគន្ត្វា ពារាណសិំ គហេត្វា រាជានំ មារេត្វា តស្សេវ អគ្គមហេសិំ អត្តនោ អគ្គមហេសិំ អកាសិ។ ពារាណសិរញ្ញោ បន បុត្តោ បិតុ មរណកាលេ និទ្ធមនទ្វារេន បលាយិត្វា ពលំ សំហរិត្វា ពារាណសិំ អាគន្ត្វា អវិទូរេ និសីទិត្វា តស្ស រញ្ញោ បណ្ណំ បេសេសិ “រជ្ជំ វា ទេតុ យុទ្ធំ វា”តិ។ សោ “យុទ្ធំ ទេមី”តិ បដិបណ្ណំ បេសេសិ។ រាជកុមារស្ស បន មាតា តំ សាសនំ សុត្វា “យុទ្ធេន កម្មំ នត្ថិ, សព្ពទិសាសុ សញ្ចារំ បច្ឆិន្ទិត្វា ពារាណសិនគរំ បរិវារេតុ, តតោ ទារុទកភត្តបរិក្ខយេន កិលន្តមនុស្សំ នគរំ វិនាវ យុទ្ធេន គណ្ហិស្សសី”តិ បណ្ណំ បេសេសិ។ សោ មាតុ

សាសនំ សុត្វា សត្ត ទិវសានិ សញ្ចារំ បច្ឆិន្ទិត្វា នគរំ រុន្ធិ, នាគរា សញ្ចារំ អលភមានា សត្តមេ ទិវសេ តស្ស រញ្ញោ សីសំ គហេត្វា កុមារស្ស អទំសុ។ កុមារោ បន នគរំ បវិសិត្វា រជ្ជំ គហេត្វា អាយុបរិយោសានេ យថាកម្មំ គតោ។

សោ ឯតរហិ សត្ត ទិវសានិ សញ្ចារំ បច្ឆិន្ទិត្វា នគរំ គហិតកម្មនិស្សន្ទេន សត្ត វស្សានិ លោហិតកុម្ភិយំ វសិត្វា សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភតំ អាបជ្ជិ។ យំ បន សោ បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ បាទមូលេ “លាភីនំ អគ្គោ ភវេយ្យ”ន្តិ មហាទានំ ទត្វា បត្ថនំ អកាសិ, យញ្ច វិបស្សិពុទ្ធកាលេ នាគរេហិ សទ្ធិំ សហស្សគ្ឃនកំ គុឡទធិំ ទត្វា បត្ថនំ អកាសិ, តស្សានុភាវេន លាភីនំ អគ្គោ ជាតោ។ សុប្បវាសាបិ “នគរំ រុន្ធិត្វា គណ្ហថ តាតា”តិ បេសិតភាវេន សត្ត វស្សានិ កុច្ឆិនា គព្ភំ បរិហរិត្វា សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភា ជាតា។

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១០០។

“អសាតំ សាតរូបេន, បិយរូបេន អប្បិយំ;

ទុក្ខំ សុខស្ស រូបេន, បមត្តមតិវត្តតី”តិ។

តត្ថ អសាតំ សាតរូបេនាតិ អមធុរមេវ មធុរបតិរូបកេន។ បមត្តមតិវត្តតីតិ អសាតំ អប្បិយំ ទុក្ខន្តិ ឯតំ តិវិធម្បិ ឯតេន សាតរូបាទិនា អាការេន សតិវិប្បវាសវសេន បមត្តំ បុគ្គលំ អតិវត្តតិ អភិភវតិ អជ្ឈោត្ថរតីតិ អត្ថោ។ ឥទំ ភគវតា យញ្ច តេ មាតាបុត្តា ឥមិនា គព្ភបរិហរណគព្ភវាសសង្ខាតេន អសាតាទិនា បុដ្ឋា នគររុន្ធនសាតាទិបតិរូបកេន អជ្ឈោត្ថដា, យញ្ច ឥទានិ សា ឧបាសិកា បុនបិ សត្តក្ខត្តុំ ឯវរូបំ អសាតំ អប្បិយំ ទុក្ខំ បេមវត្ថុកេន បុត្តសង្ខាតេន សាតាទិបតិរូបកេន អជ្ឈោត្ថដា ហុត្វា តថា អវច, តំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា នគរំ រុន្ធិត្វា រជ្ជប្បត្តកុមារោ សីវលិ អហោសិ, មាតា សុប្បវាសា, បិតា បន ពារាណសិរាជា អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អសាតរូបជាតកវណ្ណនា ទសមា។

លិត្តវគ្គោ ទសមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

លិត្តតេជំ មហាសារំ, វិស្សាស លោមហំសនំ;

សុទស្សន តេលបត្តំ, នាមសិទ្ធិ កូដវាណិជំ;

បរោសហស្ស អសាតរូបន្តិ.

មជ្ឈិមបណ្ណាសកោ និដ្ឋិតោ.

១១. បរោសតវគ្គោ

[១០១] ១. បរោសតជាតកវណ្ណនា

១០១.

“បរោសតញ្ចេបិ សមាគតានំ, ឈាយេយ្យុំ តេ វស្សសតំ អបញ្ញា;

ឯកោវ សេយ្យោ បុរិសោ សបញ្ញោ, យោ ភាសិតស្ស វិជានាតិ អត្ថ”ន្តិ. –

ឥទំ ជាតកំ វត្ថុនា ច វេយ្យាករណេន ច សមោធានេន ច បរោសហស្សជាតកសទិសមេវ. កេវលញ្ហេត្ថ “ឈាយេយ្យុ”ន្តិ បទមត្តមេវ វិសេសោ. តស្សត្ថោ – វស្សសតម្បិ អបញ្ញា ឈាយេយ្យុំ ឱលោកេយ្យុំ ឧបធារេយ្យុំ, ឯវំ ឱលោកេន្តាបិ បន អត្ថំ វា ការណំ វា ន បស្សន្តិ, តស្មា យោ ភាសិតស្ស អត្ថំ ជានាតិ, សោ ឯកោវ សបញ្ញោ សេយ្យោតិ.

បរោសតជាតកវណ្ណនា បឋមា.

[១០២] ២. បណ្ណិកជាតកវណ្ណនា

យោ ទុក្ខផុដ្ឋាយ ភវេយ្យ តាណន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ បណ្ណិកំ ឧបាសកំ អារព្ភ កថេសិ. សោ កិរ សាវត្ថិវាសី

ឧបាសកោ នានប្បការានិ មូលបណ្ណាទីនិ ចេវ លាពុកុម្ភណ្ឌាទីនិ ច វិក្កិណិត្វា ជីវិកំ កប្បេតិ។ តស្សេកា ធីតា អភិរូបា បាសាទិកា អាចារសីលសម្បន្នា ហិរោត្តប្បសម្បន្នាគតា កេវលំ និច្ចំ ហសិតមុខា។ តស្សា សមានកុលេសុ វារេយ្យត្ថាយ អាគតេសុ សោ ចិន្តេសិ “ឥមិស្សា វារេយ្យំ វត្តតិ, អយញ្ច និច្ចំ ហសិតមុខា។ កុមារិកាធម្មេ បន អសតិ កុមារិកាយ បរកុលំ គតាយ មាតាបិតូនំ គរហា ហោតិ, ‘អត្ថិ នុ ខោ ឥមិស្សា កុមារិកាធម្មោ, នត្ថី’តិ វីមំសិស្សាមិ ន”ន្តិ។ សោ ឯកទិវសំ ធីតរំ បច្ឆិំ គាហាបេត្វា បណ្ណត្ថាយ អរញ្ញំ គន្ត្វា វីមំសនវសេន កិលេសសន្និស្សិតោ វិយ ហុត្វា រហស្សកថំ កថេត្វា តំ ហត្ថេ គណ្ហិ។ សា គហិតមត្តាវ រោទន្តី កន្ទន្តី “អយុត្តមេតំ, តាត, ឧទកតោ អគ្គិបាតុភាវសទិសំ, មា ឯវរូបំ ករោថា”តិ អាហ។ “អម្ម, មយា វីមំសនត្ថាយ ត្វំ ហត្ថេ គហិតា, ន ច កិលេសវសេន។ ភណេហិ, អត្ថិ ទានិ តេ កុមារិកាធម្មោ”តិ។ “អាម, តាត, អត្ថិ។ មយា ហិ លោភវសេន ន កោចិ បុរិសោ ឱលោកិតបុព្វោ”តិ។ សោ ធីតរំ អស្សាសេត្វា មង្គលំ កត្វា បរកុលំ បេសេត្វា “សត្ថារំ វន្ទិស្សាមី”តិ គន្ធមាលាទីនិ គហេត្វា ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា បូជេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ, “ចិរស្សំ អាគតោសី”តិ ច វុត្តេ តមត្ថំ ភគវតោ អារោចេសិ។ សត្ថា “ឧបាសក, កុមារិកា ចិរំ បដ្ឋាយ អាចារសីលសម្បន្នា, ត្វំ បន ន ឥទានេវ ឯតំ វីមំសសិ, បុព្វេបិ វីមំសិយេវា”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ វារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អរញ្ញេ រុក្ខទេវតា ហុត្វា និព្វត្តិ។ អថេកោ វារាណសិយំ បណ្ណិកឧបាសកោតិ អតីតវត្ថុ បច្ចុប្បន្នសទិសមេវ។ តេន បន សា វីមំសនត្ថាយ ហត្ថេ គហិតមត្តា បរិទេវមានា ឥមំ គាថមាហ –

១០៧

“យោ ទុក្ខផុដ្ឋាយ ភវេយ្យ តាណំ, សោ មេ បិតា ទុព្ភិ វនេ ករោតិ;

សា កស្ស កន្ទាមិ វនស្ស មជ្ឈេ, យោ តាយិតា សោ សហសំ ករោតី”តិ។

តត្ថ យោ ទុក្ខផុដ្ឋាយ ភវេយ្យ តាណន្តិ កាយិកចេតសិកេហិ ទុក្ខេហិ ផុដ្ឋាយ តាយិតា បរិតាយិតា បតិដ្ឋា ភវេយ្យ។ សោ មេ បិតា ទុព្ភិ វនេ ករោតីតិ សោ មយ្ហំ ទុក្ខបរិតាយកោ បិតា ឥមស្មិំ វនេ ឯវរូបំ មិត្តទុព្ភិកម្មំ ករោតិ, អត្តនោ ជាតាយ ធីតរិ វីតិក្កមំ កាតុំ មញ្ញតីតិ អត្ថោ។ សា កស្ស កន្ទាមីតិ កស្ស រោទាមិ, កោ មេ បតិដ្ឋា ភវិស្សតីតិ ទីបេតិ។ យោ តាយិតា សោ សហសំ ករោតីតិ យោ មយ្ហំ តាយិតា រក្ខិតា អវស្សយោ ភវិតុំ អរហតិ, សោ បិតាយេវ សាហសិកកម្មំ ករោតីតិ អត្ថោ។

អថ នំ បិតា អស្សាសេត្វា “អម្ម, រក្ខិតត្តាសី”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, តាត រក្ខិតោ មេ អត្តា”តិ។ សោ តំ ឃរំ នេត្វា មណ្ឌេត្វា មង្គលំ កត្វា បរកុលំ បេសេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧបាសកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

ຕທາ ປິຕາ ອິທານິ ປິຕາວ, ຘີຕາ ຈ ອິທານິ ຘີຕາວ, ຕໍ ກາຣຓໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂໂຕ ທິຏ຺ຐຣຸກ຺ຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ປຓ຺ຓິກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາ.

[໑໐໓] ໓. ເວຣິຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຍຕ຺ຖ ເວຣີ ນິວິສຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອນາຖປິຓ຺ຑິກໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຘສິ. ອນາຖປິຓ຺ຑິໂກ ກິຣ ໂຠຄຄາມໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອາຄစ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ໂຈເຣ ທິສ຺ວາ “ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ວສິຕຸໍ ນ ຍຸຕ຺ຕໍ, ສາວຕ຺ຖິເມວ ຄມິສ຺ສາມີ”ຕິ ເວເຄນ ໂຄເຓ ປາເຊຕ຺ວາ ສາວຕ຺ຖິເມວ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ວິຫາຣໍ ຄໂຕ ສຕ຺ຖຸ ເອຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສິ. ສຕ຺ຖາ “ປຸພ຺ເພປິ ຄຫປຕິ ປຓ຺ຑິຕາ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ໂຈເຣ ທິສ຺ວາ ອນ຺ຕຣາ ອວິລມ຺ພມານາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຏ຺ຐານເມວ ຄມິໍສູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ມຫາວິຠໂວ ເສຏ຺ຐິ ຫຸຕ຺ວາ ເອກໍ ຄາມກໍ ນິມນ຺ຕິຕໍ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາຄစ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ໂຈເຣ ທິສ຺ວາ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ອວສິຕ຺ວາວ ເວເຄນ ໂຄເຓ ປາເຊນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ເຄຫເມວ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນານຄ຺ຄຣເສຫິ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ມຫາສຍເນ ນິສິນ຺ໂນ “ໂຈຣານໍ ຫຕ຺ຖໂຕ ມຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ນິພ຺ຠຍຏ຺ຐານໍ ອຕ຺ຕໂນ ເຄຫໍ ອາຄໂຕມ຺ຫີ”ຕິ ອຸທານວເສນ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໓.

“ຍຕ຺ຖ ເວຣີ ນິວິສຕິ, ນ ວເສ ຕຕ຺ຖ ປຓ຺ຑິໂຕ;

ເອກຣຕ຺ຕໍ ທິຣຕ຺ຕໍ ວາ, ທຸກ຺ຂໍ ວສຕິ ເວຣິສູ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເວຣີຕິ ເວຣເຈຕນາສມງ຺ຄິປຸຄ຺ຄໂລ. ນິວິສຕີຕິ ປຕິຏ຺ຐາຕິ. ນ ວເສ ຕຕ຺ຖ ປຓ຺ຑິໂຕຕິ ໂສ ເວຣີປຸຄ຺ຄໂລ ຍສ຺ມິໍ ຏ຺ຐາເນ ປຕິຏ຺ຐິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ວສຕິ, ຕຕ຺ຖ ປຓ຺ຑິໂຕ ປຓ຺ຑິຈ຺ເຈນ ສມນ຺ນາຄໂຕ ນ ວເສຍ຺ຍ. ກິໍກາຣຓາ? ເອກຣຕ຺ຕໍ ທິຣຕ຺ຕໍ ວາ, ທຸກ຺ຂໍ ວສຕິ ເວຣິສູຕິ, ເວຣີນໍ ຫິ ອນ຺ຕເຣ ວສນ຺ໂຕ ເອກາຫມ຺ປິ ທ຺ວີຫມ຺ປິ ທຸກ຺ຂເມວ ວສຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ອຸທານໍ ອຸທາເນຕ຺ວາ ທານາທີນິ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – “ຕທາ ພາຣາຓສິເສຏ຺ຐິ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ.

ເວຣີຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຕຕິຍາ.

[໑໐໔] ໔. ມິຕ຺ຕວິນ຺ທກຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຈຕຸພ຺ຠິ ອຏ຺ຐຊ຺ຌຄມາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ທຸພ຺ພຈຠິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ເຫຏ຺ຐາ ມິຕ຺ຕວິນ຺ທກຊາຕເກ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ວິຕ຺ຖາເຣຕພ຺ພໍ. ອິທໍ ປນ ຊາຕກໍ ກສ຺ສປພຸທ຺ຘກາລິກໍ. ຕສ຺ມິຎ຺ຫິ ກາເລ ອຸຣຈກ຺ກໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ນິຣເຍ ປຈ຺ຈມາໂນ ເອໂກ ເນຣຍິກສຕ຺ໂຕ “ຠນ຺ເຕ, ກິໍ ນຸ ໂຂ ປາປກມ຺ມໍ ອກາສິ”ນ຺ຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ປຸຈ຺ຉິ. ໂພຘິສຕ຺ໂຕ “ຕຍາ ອິທຎ຺ຈິທຎ຺ຈ ປາປກມ຺ມໍ ກຕ”ນ຺ ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໔.

“ຈຕຸພ຺ຠິ ອຏ຺ຐຊ຺ຌຄມາ, ອຏ຺ຐາຫິປິ ຈ ໂສຬສ;

ໂສຬສາຫິ ຈ ພາຕ຺ຕິໍສ, ອຕ຺ຣິຈ຺ຉໍ ຈກ຺ກມາສໂທ;

ອິຈ຺ຉາຫຕສ຺ສ ໂປສສ຺ສ, ຈກ຺ກໍ ຠມຕິ ມຕ຺ຖເກ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຈຕຸພ຺ຠິ ອຏ຺ຐຊ຺ຌຄມາຕິ ສມຸທ຺ທນ຺ຕເຣ ຈຕສ຺ໂສ ວິມານເປຕິໂຍ ລຠິຕ຺ວາ ຕາຫິ ອສນ຺ຕຸຏ຺ໂຐ ອຕ຺ຣິຈ຺ຉຕາຍ ປເຣໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອປຣາ ອຏ຺ຐ ອຘິຄໂຕສີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ເສສປເທສຸປິ ເອເສວ ນໂຍ. ອຕ຺ຣິຈ຺ຉໍ ຈກ຺ກມາສໂທຕິ ເອວໍ ສກລາເຠນ ອສນ຺ຕຸຏ຺ໂຐ ອຕ຺ຣ ອຕ຺ຣ ອິຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຣໂຕ ປຣໂຕ ລາຠໍ ປຕ຺ເຖນ຺ໂຕ ອິທານິ ຈກ຺ກມາສໂທ ອິທໍ ອຸຣຈກ຺ກໍ ປຕ຺ໂຕສິ. ຕສ຺ສ ເຕ ເອວໍ ອິຈ຺ຉາຫຕສ຺ສ ໂປສສ຺ສ ຕຓ຺ຫາຍ ຫຕສ຺ສ ອຸປຫຕສ຺ສ ຕວ ຈກ຺ກໍ ຠມຕິ ມຕ຺ຖເກ. ປາສາຓຈກ຺ກໍ, ອຍຈກ຺ກນ຺ຕິ ອິເມສຸ ທ຺ວີສຸ ຂຸຣທາຣໍ ອຍຈກ຺ກໍ ຕສ຺ສ ມຕ຺ຖເກ ປຸນປ຺ປຸນໍ ປຕນວເສນ ຠມນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ອິທມາຫ. ວຕ຺ວາ ຈ ປນ ອຕ຺ຕໂນ ເທວໂລກເມວ ຄໂຕ. ໂສປິ ເນຣຍິກສຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ປາເປ ຂີເຓ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – “ຕທາ ມິຕ຺ຕວິນ຺ທໂກ ທຸພ຺ພຈຠິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ເທວປຸຕ຺ໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ.

ມິຕ຺ຕວິນ຺ທກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາ.

[໑໐໕] ໕. ທຸພ຺ພລກຏ຺ຐຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ពហុម្បេតំ វនេ កដ្ឋន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឧត្តសិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សាវត្ថិវាសី ឯកោ កុលបុត្តោ សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា បព្ពជិត្វា មរណភីរុកោ អហោសិ, រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានេសុ វាតស្ស ច វិជន្តស្ស សុក្ខទណ្ឌកស្ស ច បតន្តស្ស បក្ខិចតុប្បទានំ ច សទ្ទំ សុត្វា មរណភយតជ្ជិតោ មហារវំ រវន្តោ បលាយតិ។ តស្ស ហិ “មរិតព្ពំ មយា”តិ សតិមត្តម្បិ នត្ថិ។ សចេ ហិ សោ “អហំ មរិស្សាមី”តិ ជានេយ្យ, ន មរណំ ភាយេយ្យ។ មរណស្សតិកម្មដ្ឋានស្ស បន តស្ស អភាវិតត្តាវ ភាយតិ ។ តស្ស សោ មរណភីរុកភាវោ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដោ ជាតោ។

អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, អសុកោ នាម ភិក្ខុ មរណភីរុកោ មរណំ ភាយតិ, ភិក្ខុនា នាម ‘អវស្សំ មយា មរិតព្ព’ន្តិ មរណស្សតិកម្មដ្ឋានំ ភាវេតុំ វដ្ដតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ តំ ភិក្ខុំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ មរណភីរុកោ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ភិក្ខវេ, មា ឯតស្ស ភិក្ខុនោ អនត្តមនា ហោថ, នាយំ ឥទានេវ មរណភីរុកោ, បុព្ពេបិ មរណភីរុកោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តេ រុក្ខទេវតា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ តស្មិំ កាលេ ពារាណសិរាជា អត្តនោ មង្គលហត្ថិំ អានេញ្ជការណំ សិក្ខាបេតុំ ហត្ថាចរិយានំ អទាសិ។ តំ អាឡានេ និច្ចលំ ពន្ធិត្វា តោមរហត្ថា មនុស្សា បរិវារេត្វា អានេញ្ជការណំ ការេន្តិ។ សោ តំ ការណំ ការិយមានោ វេទនំ អធិវាសេតុំ អសក្កោន្តោ អាឡានំ ភិន្ទិត្វា មនុស្សេ បលាបេត្វា ហិមវន្តំ បាវិសិ។ មនុស្សា តំ គហេតុំ អសក្កោន្តា និវត្តិំសុ។ សោ តត្ថ មរណភីរុកោ អហោសិ, វាតសទ្ទំ សុត្វា កម្បមានោ មរណភយតជ្ជិតោ សោណ្ឌំ វិធុនិត្វា វេគេន បលាយតិ, អាឡានេ ពន្ធិត្វា អានេញ្ជការណំ ករណកាលោ វិយ ហោតិ, កាយស្សាទំ វា ចិត្តស្សាទំ វា អលភន្តោ កម្បមានោ វិចរតិ។

រុក្ខទេវតា តំ ទិស្វា ខន្ធវិដបេ ឋត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១០៥។

“ពហុម្បេតំ វនេ កដ្ឋំ, វាតោ ភញ្ជតិ ទុព្ពលំ;

តស្ស ចេ ភាយសិ នាគ, កិសោ នូន ភវិស្សសី”តិ។

តត្រាយំ បិណ្ឌត្ថោ – យំ ឯតំ ទុព្ពលំ កដ្ឋំ បុរត្ថិមាទិភេទា វាតោ ភញ្ជតិ, តំ ពហុម្បិ វនេ ពហុំ សុលភំ, តត្ថ តត្ថ សំវិជ្ជតិ។ សចេ ត្វំ តស្ស ភាយសិ, ឯវំ សន្តេ និច្ចំ ភីតោ មំសលោហិតក្ខយំ បត្វា កិសោ នូន ភវិស្សសិ, ឥមស្មិំ បន វនេ តវ ភយំ នត្ថិ, តស្មា ឥតោ បដ្ឋាយ មា ភាយីតិ។

ເອວໍ ເທວຕາ ຕສ຺ສ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິ, ໂສປິ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ນິພ຺ຠໂຍ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂສ ຠິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ.
"ຕທາ ນາໂຄ ອຍໍ ຠິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ທຸພ຺ພລກຏ຺ຐຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຎ຺ຈມາ.

[໑໐໖] ໖. ອຸທຎ຺ຈນີຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສຸຂໍ ວຕ ມໍ ຊີວນ຺ຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຖຸລ຺ລກຸມາຣິກາປໂລຠນໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ຕໍ ເຕຣສກນິປາເຕ ຈູລ຺ລນາຣທກສ຺ສປຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໓.໓໐ ອາທໂຍ) ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິ. ຕໍ ປນ ຠິກ຺ຂຸ ສຕ຺ຖາ "ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ຠິກ຺ຂຸ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິໂຕສີ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ສຈ຺ຈໍ, ຠນ຺ເຕ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ກຕ຺ຖ ເຕ ຈິຕ຺ຕໍ ປຏິພທ຺ຘ"ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ໂສ "ເອກິສ຺ສາ ຖຸລ຺ລກຸມາຣິກາຍາ"ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ "ອຍໍ ເຕ ຠິກ຺ຂຸ ອນຕ຺ຖກາຣິກາ, ປຸພ຺ເພປິ ຕ຺ວໍ ເອຕໍ ນິສ຺ສາຍ ສີລພ຺ຍສນໍ ປຕ຺ວາ ກມ຺ປນ຺ໂຕ ວິຈຣມາໂນ ປຓ຺ຑິເຕ ນິສ຺ສາຍ ສຸຂໍ ລຠີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ອຕີຕວຕ຺ຖຸປິ ຈູລ຺ລນາຣທກສ຺ສປຊາຕເກເຍວ ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິ. ຕທາ ປນ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ສາຍໍ ຜລາຜລໍ ອາທາຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຓ຺ຓສາລທ຺ວາຣໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ປວິສິຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕໍ ຈູລ຺ລຕາປສໍ ເອຕທໂວຈ "ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ອເຎ຺ຎສຸ ທິວເສສຸ ທາຣູນິ ອາຫຣສິ, ປານີຍໍ ປຣິໂຠຊນີຍໍ ອາຫຣສິ, ອຄ຺ຄິໍ ກໂຣສິ, ອຊ຺ຊ ປນ ເອກມ຺ປິ ອກຕ຺ວາ ກສ຺ມາ ທຸມ຺ມໂນ ປຊ຺ຌາຍນ຺ໂຕ ນິປນ຺ໂນສີ"ຕິ?
"ຕາຕ, ຕຸມ຺ເຫສຸ ຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ຄເຕສຸ ເອກາ ອິຕ຺ຖີ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມໍ ປໂລເຠຕ຺ວາ ອາທາຍ ຄນ຺ຕຸໍ ອາຣຠິ, ອຫໍ ປນ 'ຕຸມ຺ເຫຫິ ວິສ຺ສຊ຺ຊິໂຕ ຄມິສ຺ສາມີ'ຕິ ນ ຄຈ຺ຉິໍ, ອສຸກຏ຺ຐາເນ ປນ ຕໍ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ອາຄໂຕມ຺ຫິ,ອິທານິ ຄຈ຺ຉາມຫໍ ຕາຕາ"ຕິ. ໂພຘິສຕ຺ໂຕ "ນ ສກ຺ກາ ເອຕໍ ນິວຕ຺ເຕຕຸ"ນ຺ຕິ ຎຕ຺ວາ "ເຕນ ຫິ, ຕາຕ, ຄຈ຺ຉ, ເອສາ ປນ ຕໍ ເນຕ຺ວາ ຍທາ ມຈ຺ຉມໍສາທີນິ ຈ ຂາທິຕຸກາມາ ຠວິສ຺ສຕິ, ສປ຺ປິໂລຓຕຓ຺ຑຸລາທີຫິ ຈ ປນສ຺ສາ ອຕ຺ໂຖ ຠວິສ຺ສຕິ, ຕທາ 'ອິທຎ຺ຈິທຎ຺ຈາຫຣາ'ຕິ ຕໍ ກິລເມສ຺ສຕິ. ຕທາ ມມ ຄຸຓໍ ສຣິຕ຺ວາ ປລາຍິຕ຺ວາ ອິເຘວ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີ"ຕິ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິ.
ໂສ ຕາຍ ສທ຺ຘິໍ ມນຸສ຺ສປຖໍ ອຄມາສິ. ອຖ ນໍ ສາ ອຕ຺ຕໂນ ວສໍ ກເຣຕ຺ວາ "ມໍສໍ ອາຫຣ, ມຈ຺ຉໍ ອາຫຣາ"ຕິ ເຍນ ເຍນ ອຕ຺ຖິກາ ໂຫຕິ, ຕໍ ຕໍ ອາຫຣາເປຕິ. ຕທາ ໂສ "ອຍໍ ມໍ ອຕ຺ຕໂນ ທາສໍ ວິຍ ກມ຺ມກາຣໍ ວິຍ ຈ ກຕ຺ວາ ປີເຬຕີ"ຕິ ປລາຍິຕ຺ວາ ປິຕຸ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປິຕຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຐິຕໂກວ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໖.

"ສຸຂໍ ວຕ ມໍ ຊີວນ຺ຕໍ, ປຈມານາ ອຸທຎ຺ຈນີ;

ចោរី ជាយប្បវាទេន, តេលំ លោណញ្ច យាចតី”តិ។

តត្ថ សុខំ វត មំ ជីវន្តន្តិ តាត, ពុព្វេ អហំ សុខំ ជីវន្តំ។ បចមានាតិ តាបយមានា បីឡយមានា, យំ យំ វា ទាសិកម្មការា ហោតិ, តំ តំ បចមានា។ ឧទកំ អញ្ចន្តិ ឯតាយាតិ ឧទញ្ចនី, ចាដិតោ វា កូបតោ វា ឧទកឧស្សិញ្ចនឃដិកាយេតំ នាមំ។ សា បន ឧទញ្ចនី វិយ, ឧទកំ វិយ ឃដិកា, យេន យេនត្ថិកា ហោតិ, តំ តំ អាកឌ្ឍតិយេវាតិ អត្ថោ។ ចោរី ជាយប្បវាទេនាតិ “ភរិយា”តិ នាមេន ឯកា ចោរី មំ មធុរវចនេន ឧបលាបេត្វា តត្ថ នេត្វា តេលំ លោណញ្ច យញ្ច អញ្ញំ ឥច្ឆតិ, តំ សព្វំ យាចតិ, ទាសំ វិយ កម្មការំ វិយ ច កត្វា អាហរាបេតីតិ តស្សា អគុណំ កថេសិ។

អថ នំ ពោធិសត្តោ អស្សាសេត្វា “ហោតុ, តាត, ឯហិ ត្វំ មេត្តំ ភាវេហិ, ករុណំ ភាវេហី”តិ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ អាចិក្ខិ, អាចិក្ខិត្វា កសិណបរិកម្មំ អាចិក្ខិ។ សោ ន ចិរស្សេវ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្វត្តេត្វា ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា សទ្ធិំ បិតរា ព្រហ្មលោកេ និព្វត្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

“តទា ថុល្លកុមារិកាវ ឯតរហិ ថុល្លកុមារិកា។ ចូឡតាបសោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ អហោសិ, បិតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ឧទញ្ចនីជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១០៧] ៧. សាលិត្តកជាតកវណ្ណនា

សាធុ ខោ សិប្បកំ នាមាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ហំសបហារកំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សាវត្ថិវាសី កុលបុត្តោ សាលិត្តកសិប្បេ និប្ផត្តិំ បត្តោ។ “សាលិត្តកសិប្ប”ន្តិ សក្ខរាខិបនសិប្បំ វុច្ចតិ។ សោ ឯកទិវសំ ធម្មំ សុត្វា សាសនេ ឧរំ ទត្វា បព្ពជិត្វា ឧបសម្បទំ លភិ, ន បន សិក្ខាកាមោ, ន បដិបត្តិសារកោ អហោសិ។ សោ ឯកទិវសំ ឯកំ ទហរភិក្ខុំ អាទាយ អចិរវតិំ គន្ត្វា ន្ហាយិត្វា នទីតីរេ អដ្ឋាសិ។ តស្មិំ សមយេ ទ្វេ សេតហំសា អាកាសេន គច្ឆន្តិ។ សោ តំ ទហរំ អាហ “ឥមំ បច្ឆិមហំសំ សក្ខរាយ អក្ខិម្ហិ បហរិត្វា បាទមូលេ បាតេមី”តិ។ ឥតរោ “កថំ បាតេស្សសិ, ន សក្ខិស្សសិ បហរិតុ”ន្តិ អាហ។ ឥតរោ “តិដ្ឋតុ តាវស្ស ឱរតោ អក្ខិ, បរតោ អក្ខិម្ហិ បហរាមី”តិ។ ឥទានិ បន ត្វំ អសន្តំ កថេសីតិ។ “តេន ហិ ឧបធារេហី”តិ ឯកំ តិកោណសក្ខរំ គហេត្វា អង្គុលិយា បរិយន្តេ កត្វា តស្ស ហំសស្ស បច្ឆតោ ខិបិ។ សា “ឋ”ន្តិ សទ្ទំ អកាសិ, ហំសោ “បរិស្សយេន ភវិតព្ព”ន្តិ និវត្តិត្វា សទ្ទំ សោតុំ អារភិ។ ឥតរោ តស្មិំ ខណេ ឯកំ វដ្ដសក្ខរំ គហេត្វា តស្ស និវត្តិត្វា ឱលោកេន្តស្ស បរភាគេ អក្ខិម្ហិ បហរិ។ សក្ខរា ឥតរម្បិ អក្ខិំ វិនិវិជ្ឈិត្វា គតា។ ហំសោ

មហារវំ រវន្តោ បាទមូលេយេវ បតិ។ តតោ តតោ ភិក្ខូ អាគន្ត្វា គរហិត្វា “អននុច្ឆវិកំ តេ កត”ន្តិ សត្ថុ សន្តិកំ នេត្វា “ភន្តេ, ឥមិនា ឥទំ នាម កត”ន្តិ ទស្សេសុំ។ សត្ថា តំ ភិក្ខុំ គរហិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវេស ឥមស្មិំ សិប្បេ កុសលោ, បុព្វេបិ កុសលោយេវ អហោសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អមច្ចោ អហោសិ។ តស្មិំ កាលេ រញ្ញោ បុរោហិតោ អតិមុខរោ ហោតិ ពហុភាណី, តស្មិំ កថេន្តេ អញ្ញេ ឱកាសំ ន លភន្តិ។ រាជា ចិន្តេសិ “កទា នុ ខោ ឥមស្ស មុខបិធានកំ លភិស្សាមី”តិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ តថារូបំ ឯកំ ឧបធារេន្តោ វិចរតិ។ តស្មិំ កាលេ ពារាណសិយំ ឯកោ បីឋសប្បី សក្ខរាខិបនសិប្បេ និប្ផត្តិំ បត្តោ ហោតិ។ គាមទារកា តំ រថកំ អារោបេត្វា អាកឌ្ឍមានា ពារាណសិនគរទ្វារេ ឯកោ វិដបសម្បន្នោ មហានិគ្រោធោ អត្ថិ, តត្ថ អានេត្វា សម្បរិវារេត្វា កាកណិកាទីនិ ទត្វា “ហត្ថិរូបកំ ករ, អស្សរូបកំ ករា”តិ វទន្តិ។ សោ សក្ខរា ខិបិត្វា ខិបិត្វា និគ្រោធបណ្ណេសុ នានារូបានិ ទស្សេតិ, សព្វានិ បណ្ណានិ ឆិទ្ទាវឆិទ្ទានេវ អហេសុំ។

អថ ពារាណសិរាជា ឧយ្យានំ គច្ឆន្តោ តំ ឋានំ បាបុណិ។ ឧស្សារណាភយេន សព្ពេ ទារកា បលាយិំសុ, បីឋសប្បី តត្ថេវ និបជ្ជិ។ រាជា និគ្រោធមូលំ បត្វា រថេ និសិន្នោ បត្តានំ ឆិទ្ទតាយ ឆាយំ កពរកពរំ ទិស្វា ឧទ្ធំ ឱលោកេន្តោ សព្ពេសំ បត្តានំ ឆិទ្ទភាវំ ទិស្វា “កេនេតានិ ឯវំ កតានី”តិ បុច្ឆិ។ “បីឋសប្បិនា, ទេវា”តិ។ រាជា “ឥមំ និស្សាយ ព្រាហ្មណស្ស មុខបិធានំ កាតុំ សក្កា ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា “កហំ, ភណេ, បីឋសប្បី”តិ បុច្ឆិ។ វិចិនន្តា មូលន្តរេ និបន្នំ ទិស្វា “អយំ, ទេវា”តិ អាហំសុ។ រាជា តំ បក្កោសាបេត្វា បរិសំ ឧស្សារេត្វា បុច្ឆិ “អម្ហាកំ សន្តិកេ ឯកោ មុខរព្រាហ្មណោ អត្ថិ, សក្ខិស្សសិ តំ និស្សទ្ទំ កាតុ”ន្តិ។ នាឡិមត្តា អជលណ្ឌិកា លភន្តោ សក្ខិស្សាមិ, ទេវាតិ។ រាជា បីឋសប្បិំ ឃរំ នេត្វា អន្តោសាណិយំ និសីទាបេត្វា សាណិយំ ឆិទ្ទំ ការេត្វា ព្រាហ្មណស្ស ឆិទ្ទាភិមុខំ អាសនំ បញ្ញាបេត្វា នាឡិមត្តា សុក្ខា អជលណ្ឌិកា បីឋសប្បិស្ស សន្តិកេ ឋបាបេត្វា ព្រាហ្មណំ ឧបដ្ឋានកាលេ អាគតំ តស្មិំ អាសនេ និសីទាបេត្វា កថំ សមុដ្ឋាបេសិ។ ព្រាហ្មណោ អញ្ញេសំ ឱកាសំ អទត្វា រញ្ញា សទ្ធិំ កថេតុំ អារភិ។ អថស្ស សោ បីឋសប្បី សាណិច្ឆិទ្ទេន ឯកេកំ អជលណ្ឌិកំ បដ្ឋិយំ បវេសេន្តោ វិយ តាលុតលេយេវ បាតេតិ, ព្រាហ្មណោ អាគតាគតំ នាឡិមត្តំ តេលំ បវេសេន្តោ វិយ គិលតិ, សព្ពា បរិក្ខយំ គមិំសុ។ តស្សា នាឡិមត្តា អជលណ្ឌិកា កុច្ឆិំ បវិដ្ឋា អឌ្ឍាឡ្ហកមត្តា អហេសុំ។

រាជា តាសំ បរិក្ខីណភាវំ ញត្វា អាហ – “អាចរិយ, តុម្ហេ អតិមុខរតាយ នាឡិមត្តា អជលណ្ឌិកា គិលន្តា កិញ្ចិ ន ជានិត្ថ, ឥតោ ទានិ ឧត្តរិំ ជីរាបេតុំ ន សក្ខិស្សថ។ គច្ឆថ, បិយង្គុឧទកំ បិវិត្វា ឆឌ្ឌេត្វា អត្តានំ អរោគំ ករោថា”តិ។ ព្រាហ្មណោ តតោ បដ្ឋាយ បិហិតមុខោ វិយ ហុត្វា កថេន្តេបិ សទ្ធិំ អកថនសីលោ អហោសិ។ រាជា “ឥមិនា មេ កណ្ណសុខំ កត”ន្តិ បីឋសប្បិស្ស សតសហស្សុដ្ឋានកេ ចតស្សោ ទិសាសុ ចត្តារោ គាមេ អទាសិ។ ពោធិសត្តោ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “ទេវ, សិប្បំ នាម លោកេ បណ្ឌិតេហិ ឧគ្គហិតព្ពំ, បីឋសប្បិនា សាលិត្តកមត្តេនាបិ អយំ សម្បត្តិ លទ្ធា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“ສາທຸ ໂຂ ສິປ຺ປກໍ ນາມ, ອປິ ຍາທິສ ກີທິສໍ;

ປສ຺ສ ຂຍ຺ຊປ຺ປຫາເຣນ, ລທ຺ຘາ ຄາມາ ຈຕຸທ຺ທິສາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປສ຺ສ ຂຍ຺ຊປ຺ປຫາເຣນາຕິ ປສ຺ສ, ມຫາຣາຊ, ຂຍ຺ຊິຕາ ຂຍ຺ຊປີຐສປ຺ປິນາ ອຊລຓ຺ຑິກາປຫາເຣນ ຈຕຸທ຺ທິສາ ຈຕ຺ຕາໂຣ ຄາມາ ລທ຺ຘາ, ອເຍ຺ຍສໍ ສິປ຺ປານໍ ໂກ ອານິສໍສປຣິເຈ຺ເທາຕິ ສິປ຺ປຄຸຓໍ ກເຖສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – “ຕທາ ປີຐສປ຺ປີ ອຍໍ ພິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ປຓ຺ຑິຕາມစ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ.

ສາລິຕ຺ຕກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ສຕ຺ຕມາ.

[໑໐໘] ໘. ພາຫິຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສິເກ຺ຂຍ຺ຍ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພານີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວສາລິໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ມຫາວເນ ກູຏາຄາຣສາລາຍໍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ລິຈ຺ຉວິໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ໂສ ກິຣ ລິຈ຺ຉວິຣາຊາ ສທ຺ໂຘ ປສນ຺ໂນ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂໍ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ນິເວສເນ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕສິ. ພຣິຍາ ປນສ຺ສ ຖູລສຣີຣາ ອຸທ຺ຘຸມາຕກນິມິຕ຺ຕສທິສາ ອນາກປ຺ປສມ຺ປນ຺ນາ ອໂຫສິ. ສຕ຺ຖາ ກຕ຺ຕພຕ຺ຕກິຈ຺ໂຈ ທານານຸໂມທນໍ ກຕ຺ວາ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພິກ຺ຂູນໍ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ຄນ຺ຘກຸຏິໍ ປາວິສິ. ພິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສພາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ “ອາວຸໂສ, ຕສ຺ສ ນາມ ລິຈ຺ຉວິຣເຍ຺ໂຍ ຕາວ ອພິຣູປສ຺ສ ຕາທິສາ ພຣິຍາ ຖູລສຣີຣາ ອນາກປ຺ປສມ຺ປນ຺ນາ, ກຖໍ ໂສ ຕາຍ ສທ຺ຘິໍ ອພິຣມຕີ”ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ພິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ນ, ພິກ຺ຂເວ, ເອສ ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ຖູລສຣີຣາຍ ເອວ ອິຕ຺ຖິຍາ ສທ຺ຘິໍ ອພິຣມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອມစ຺ໂຈ ອໂຫສິ. ອເຖກາ ຊນປທິຕ຺ຖີ ຖູລສຣີຣາ ອນາກປ຺ປສມ຺ປນ຺ນາ ກຕິປຍາຕາ ຣາຊງ຺ຄຓສ຺ສ ອວິທູເຣນ ຄຈ຺ຉມານາ ສຣີຣວຬຍ຺ຊປີຬິຕາ ຫຸຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຖສາຏເກນ ສຣີຣໍ ປຏິຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ນິສີທິຕ຺ວາ ສຣີຣວຬຍ຺ຊໍ ມຸຍ຺ຈິຕ຺ວາ ຂິປ຺ປເມວ ອຸຏ຺ຐາສິ. ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ພາຣາຓສິຣາຊາ ວາຕປາເນນ ຣາຊງ຺ຄຓໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ “ອຍໍ ເອວຣູເປ ອງ຺ຄຓຏ຺ຐາເນ ສຣີຣວຬຍ຺ຊໍ ມຸຍ຺ຈມານາ ຫິໂຣຕ຺ຕປ຺ປໍ ອປ຺ປຫາຍ ນິວາສເນເນວ ປຏິຈ຺ຉນ຺ນາ ຫຸຕ຺ວາ ສຣີຣວຬຍ຺ຊໍ ໂມເຈຕ຺ວາ ລຫຸໍ ອຸຏ຺ຐິຕາ, ອິມາຍ ນິໂຣຄາຍ ພວິຕພ຺ພໍ, ເອຕິສ຺ສາ ເຄຫໍ ສຸທ຺ຘໍ ພວິສ຺ສຕິ, ສຸທ຺ເຘ ປນ ເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ປຸຕ຺ໂຕ ລກ຺ຂຓາໂຕ ສຸທ຺ໂຘ ປຸຍ຺ຍວາ ພວິສ຺ສຕິ, ອິມໍ ມະຍາ ອຄ຺ຄມເຫສິໍ ກາຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ. ໂສ ຕສ຺ສາ ອປຣິຄ຺ຄຫິຕພາວໍ ຍຕ຺ວາ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ອຄ຺ຄມເຫສິຏ຺ຐານໍ ອທາສິ. ສາ ຕສ຺ສ ປິຍາ ອໂຫສິ ມນາປາ, ນ ຈິຣສ຺ເສວ ເອກໍ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິ. ໂສ ປນສ຺ສາ ປຸຕ຺ໂຕ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ຣາຊາ ອໂຫສິ.

ពោធិសត្តោ តស្សា សម្បត្តិំ ទិស្វា តថារូបំ វចនោកាសំ លភិត្វា “ទេវ, សិក្ខិតព្ពយុត្តកំ នាម សិប្បំ កស្សា ន សិក្ខិតព្ពំ, យត្រ ហិ នាមាយំ មហាបុញ្ញា ហិរោត្តប្បំ អប្បហាយ បដិច្ឆន្នាការេន សរីរវឡញ្ជំ កុរុមានា តុម្ហេ អារាធេត្វា ឯវរូបំ សម្បត្តិំ បត្តា”តិ វត្វា សិក្ខិតព្ពយុត្តកានំ សិប្បានំ វណ្ណំ កថេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១០៨។

“សិក្ខេយ្យ សិក្ខិតព្ពានិ, សន្តិ សច្ឆន្ទិនោ ជនា;

ពាហិយា ហិ សុហន្នេន, រាជានមភិរាធយី”តិ។

តត្ថ សន្តិ សច្ឆន្ទិនោ ជនាតិ តេសុ តេសុ សិប្បេសុ សច្ឆន្ទា ជនា អត្ថិយេវ។ ពាហិយាតិ ពហិជនបទេ ជាតា សំវឌ្ឍា ឥត្ថី។ សុហន្នេនាតិ ហិរោត្តប្បំ អប្បហាយ បដិច្ឆន្នេនាការេន ហន្នំ សុហន្នំ នាម, តេន សុហន្នេន។ រាជានមភិរាធយីតិ ឯវំ អភិរាធយិត្វា ឥមំ សម្បត្តិំ បត្តាតិ។ ឯវំ មហាសត្តោ សិក្ខិតព្ពយុត្តកានំ សិប្បានំ គុណំ កថេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ជយម្បតិកា ឯតរហិបិ ជយម្បតិកាវ, បណ្ឌិតាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ពាហិយជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[១០៩] ៩. កុណ្ឌកបូវជាតកវណ្ណនា

យថន្នោ បុរិសោ ហោតីតិ ឥទំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ មហាទុគ្គតំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយញ្ហិ កទាចិ ឯកកុលំ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទានំ ទេតិ, កទាចិ តីណិ ចត្តារិ ឯកតោ ហុត្វា, កទាចិ គណពន្ធនេន, កទាចិ វីថិសភាគេន, កទាចិ សកលនគរំ ឆន្ទកំ សំហរិត្វា។ តទា បន វីថិភត្តំ នាម អហោសិ។ អថ មនុស្សា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស យាគុំ ទត្វា “ខជ្ជកំ អាហរថា”តិ អាហំសុ។ តទា បនេកោ បរេសំ ភតិការកោ ទុគ្គតមនុស្សោ តស្សំ វីថិយំ វសមានោ ចិន្តេសិ “អហំ យាគុំ ទាតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, ខជ្ជកំ បន ទស្សាមី”តិ សណ្ហសណ្ហកុណ្ឌកំ ចង្គវារេ បត្វា ឧទកេន តេមេត្វា អក្កបណ្ណេន វេឋេត្វា កុក្កុឡេ បចិត្វា “ឥទំ ពុទ្ធស្ស ទស្សាមី”តិ តំ អាទាយ គន្ត្វា សត្ថុ សន្តិកេ ឋិតោ “ខជ្ជកំ អាហរថា”តិ ឯកស្មិំ វចនេ វុត្តមត្តេ សព្ពបឋមំ គន្ត្វា តំ បូវំ សត្ថុ បត្តេ បតិដ្ឋាបេសិ, សត្ថា អញ្ញេហិ ទីយមានំ ខជ្ជកំ អគ្គហេត្វា តមេវ បូវខជ្ជកំ បរិភុញ្ជិ។

តស្មិំយេវ បន ខណេ “សម្មាសម្ពុទ្ធេន កិរ មហាទុគ្គតស្ស កុណ្ឌកខជ្ជកំ អជិគុច្ឆិត្វា អមតំ វិយ បរិភុត្ត”ន្តិ សកលនគរំ ឯកកោលាហលំ អហោសិ។ រាជរាជមហាមត្តាទយោ អន្តមសោ ទោវារិកេ ឧបាទាយ សព្វេវ សន្និបតិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា មហាទុគ្គតំ ឧបសង្កមិត្វា “ហន្ទ ភោ, សតំ គហេត្វា, ទ្វេ សតានិ គហេត្វា, បញ្ច សតានិ គហេត្វា អម្ហាកំ បត្តិំ ទេហី”តិ វទិំសុ។ សោ “សត្ថារំ បដិបុច្ឆិត្វា ជានិស្សាមី”តិ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា តមត្ថំ អារោចេសិ។ សត្ថា “ធនំ គហេត្វា ច អគ្គហេត្វា ច សព្វសត្តានំ បត្តិំ ទេហី”តិ អាហ។ សោ ធនំ គណ្ហិតុំ អារភិ។ មនុស្សា ទិគុណចតុគ្គុណអដ្ឋគុណាទិវសេន ទេន្តា នវ ហិរញ្ញកោដិយោ អទំសុ។ សត្ថា អនុមោទនំ កត្វា វិហារំ គន្ត្វា ភិក្ខូហិ វត្តេ ទស្សិតេ សុគតោវាទំ ទត្វា គន្ធកុដិំ បាវិសិ។ រាជា សាយន្ហសមយេ មហាទុគ្គតំ បក្កោសាបេត្វា សេដ្ឋិដ្ឋានេ ឋបេសិ។

ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, សត្ថា មហាទុគ្គតេន ទិន្នំ កុណ្ឌកបូវំ អជិគុច្ឆន្តោ អមតំ វិយ បរិភុញ្ជិ, មហាទុគ្គតោបិ ពហុធនញ្ច សេដ្ឋិដ្ឋានញ្ច លភិត្វា មហាសម្បត្តិំ បត្តោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ មយា អជិគុច្ឆន្តេន តស្ស កុណ្ឌកបូវោ បរិភុត្តោ, បុព្ពេបិ រុក្ខទេវតាយ ហុត្វា បរិភុត្តោយេវ, តទាបិ ចេស មំ និស្សាយ សេដ្ឋិដ្ឋានំ អលត្ថា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ គាមេ ឯរណ្ឌរុក្ខេ រុក្ខទេវតា ហុត្វា និព្វត្តិ។ តទា តស្មិំ គាមកេ មនុស្សា ទេវតាមង្គលិកា ហោន្តិ។ អថេកស្មិំ ឆណេ សម្បត្តេ មនុស្សា អត្តនោ អត្តនោ រុក្ខទេវតានំ ពលិកម្មំ អករំសុ។ អថេកោ ទុគ្គតមនុស្សោ តេ មនុស្សេ រុក្ខទេវតា បដិជគ្គន្តេ ទិស្វា ឯកំ ឯរណ្ឌរុក្ខំ បដិជគ្គិ។ តេ មនុស្សា អត្តនោ អត្តនោ ទេវតានំ នានប្បការានិ មាលាគន្ធវិលេបនានិ ចេវ ខជ្ជភោជ្ជានិ ច អាទាយ គច្ឆិំសុ។ សោ បន កុណ្ឌកបូវញ្ចេវ ឧឡុង្កេន ច ឧទកំ អាទាយ គន្ត្វា ឯរណ្ឌរុក្ខស្ស អវិទូរេ ឋត្វា ចិន្តេសិ “ទេវតា នាម ទិព្វខជ្ជកានិ ខាទន្តិ, មយ្ហំទេវតា ឥមំ កុណ្ឌកបូវំ ន ខាទិស្សតិ, កិំ ឥមំ អការណេន នាសេមិ, អហមេវ នំ ខាទិស្សាមី”តិ តតោ និវត្តិ។ ពោធិសត្តោ វិដបន្តរេ ឋត្វា “ភោ បុរិស, សចេ ត្វំ ឥស្សរោ ភវេយ្យាសិ, មធុរមំសំ ទទេយ្យាសិ។ ត្វំ បន ទុគ្គតោ, អហំ តំ បូវំ ន ខាទិត្វា អញ្ញំ កិំ ខាទិស្សាមិ, មា មេ កោដ្ឋាសំ នាសេហី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១០៥។

“យទន្នោ បុរិសោ ហោតិ, តទន្នា តស្ស ទេវតា;

អាហរេតំ កុណ្ឌបូវំ, មា មេ ភាគំ វិនាសយា”តិ។

តត្ថ យទន្នោតិ យទាហារកោ ហោតិ។ តទន្នាតិ តស្ស បុរិសស្ស ទេវតាបិ តទាហារាវ ហោតិ។ អាហរេតំ កុណ្ឌបូវន្តិ ឯតំ

កុណ្ឌកេន បក្កបូវំ អាហរេហិ, មយ្ហភាគំ មា វិនាសេហីតិ។

សោ និវត្តិត្វា ពោធិសត្តំ ឱលោកេត្វា ពលិកម្មមកាសិ។ ពោធិសត្តោ តតោ ខន្ធំ បរិគ្គណ្ហិត្វា “បុរិស, ត្វំ កិមត្ថំ មំ បដិជគ្គសី”តិ អាហ។ “ទុគ្គតោម្ហិ សាមិ, តំ និស្សាយ ទុគ្គតភាវតោ មុច្ចិតុកាមតាយ បដិជគ្គាមី”តិ។ “ភោ បុរិស, មា ចិន្តយិ, តយា កតញ្ញុស្ស កតវេទិនោ បូជា កតា, ឥមំ និគ្រោធំ បរិក្ខិបិត្វា និធិកុម្ភិយោ គីវាយ គីវំ អាហច្ច ឋិតា។ ត្វំ រញ្ញោ អាចិក្ខិត្វា សកដេហិ ធនំ អាហរាបេត្វា រាជង្គណេ រាសិំ ករោហិ, រាជា តេ តុស្សិត្វា សេដ្ឋិដ្ឋានំ ទស្សតី”តិ វត្វា ពោធិសត្តោ អន្តរធាយិ។ សោ តថា អកាសិ។ រាជាបិ តស្ស សេដ្ឋិដ្ឋានំ អទាសិ។ ឥតិ សោ ពោធិសត្តំ និស្សាយ មហាសម្បត្តិំ បត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ទុគ្គតោ ឯតរហិ ទុគ្គតោវ, រុក្ខទេវតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កុណ្ឌកបូវជាតកវណ្ណនា នវមា។

[១១០] ១០។ សព្វសំហារកបញ្ហជាតកវណ្ណនា

សព្វសំហារកោ នត្ថីតិ អយំ សព្វសំហារកបញ្ហោ សព្វាការេន មហាឧម្មង្គជាតកេ អាវិ ភវិស្សតីតិ។

សព្វសំហារកបញ្ហជាតកវណ្ណនា ទសមា។

បរោសតវគ្គោ ឯកាទសមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

បរោសតម្បិ បណ្ណិកំ, វេរី ច មិត្តវិន្ទកំ;

ទុព្ពលញ្ច ឧទញ្ចនី, សាលិត្តម្បិ ច ពាហិយំ;

កុណ្ឌកបូវសព្វសំហារកន្តិ។

១២. ហំចិវគ្គោ

[១១១] ១. គទ្រភបញ្ហជាតកវណ្ណនា

ហំចិតុវំ ឯវមញ្ញសីតិ ឥទម្បិ គទ្រភបញ្ហំ មហាឧម្មង្គជាតកេ (ជា. ២.២២.៥៩០ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។

គទ្រភបញ្ហជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[១១២] ២. អមរាទេវីបញ្ហជាតកវណ្ណនា

យេន សត្តុពិលង្គា ចាតិ ឥទម្បិ អមរាទេវិបញ្ហំ តត្ថេវ អាវិ ភវិស្សតិ។

អមរាទេវីបញ្ហជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[១១៣] ៣. សិង្គាលជាតកវណ្ណនា

សទ្ទហាសិ សិង្គាលស្សាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិញ្ហិ សមយេ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ សន្និបតិត្វា “អាវុសោ, ទេវទត្តោ បញ្ច ភិក្ខុសតានិ អាទាយ គយាសីសំ គន្ត្វា ‘យំ សមណោ គោតមោ ករោតិ, ន សោ ធម្មោ, យមហំ ករោមិ, អយមេវ ធម្មោ’តិ តេ ភិក្ខូ អត្តនោ លទ្ធិំ គាហាបេត្វា នានប្បការំ មុសាវាទំ កត្វា សង្ឃំ ភិន្ទិត្វា ឯកសីមាយ ទ្វេ ឧបោសថា កតា”តិ ទេវទត្តស្ស អគុណកថំ កថេន្តា និសីទិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ទេវទត្តោ ឥទានេវ មុសាវាទី, បុព្ពេបិ មុសាវាទីយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សុសានវនេ រុក្ខទេវតា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ តទា ពារាណសិយំ នក្ខត្តំ ឃុដ្ឋំ អហោសិ។ មនុស្សា “យក្ខពលិកម្មំ ករិស្សាមា”តិ តេសុ តេសុ ចច្ចររច្ឆាសិង្ឃាដកេសុ មច្ឆមំសាទីនិ វិប្បកិរិត្វា កបាលកេសុ ពហុំ សុរំ ឋបយិំសុ។ អថេកោ សិង្គាលោ អឌ្ឍរត្តសមយេ និទ្ធមនេន នគរំ បវិសិត្វា មច្ឆមំសំ ខាទិត្វា សុរំ បិវិត្វា បុន្នាគគច្ឆន្តរំ បវិសិត្វា យាវ អរុណុគ្គមនា និទ្ទំ ឱក្កមិ។ សោ បពុជ្ឈិត្វា អាលោកំ ទិស្វា “ឥទានិ និក្ខមិតុំ ន សក្កា”តិ មគ្គសមីបំ គន្ត្វា អទិស្សមានោ និបជ្ជិត្វា អញ្ញេ មនុស្សេ ទិស្វាបិ កិញ្ចិ អវត្វា ឯកំ ព្រាហ្មណំ មុខធោវនត្ថាយ គច្ឆន្តំ ទិស្វា ចិន្តេសិ “ព្រាហ្មណា នាម ធនលោលា ហោន្តិ, ឥមំ ធនេន បលោភេត្វា យថា មំ ឧបកច្ឆកន្តរេ កត្វា ឧត្តរាសង្គេន បដិច្ឆាទេត្វា នគរា នីហរតិ, តថា ករិស្សាមី”តិ។ សោ មនុស្សភាសាយ “ព្រាហ្មណា”តិ អាហ។ សោ និវត្តិត្វា “កោ មំ បក្កោសតី”តិ អាហ។ “អហំ, ព្រាហ្មណា”តិ។ “កិំការណា”តិ។ “ព្រាហ្មណ, មយ្ហំ ទ្វេ កហាបណសតានិ អត្ថិ។ សចេ មំ

ឧបកច្ឆកន្តរេ កត្វា ឧត្តរសាដកេន បដិច្ឆាទេត្វា យថា ន កោចិ បស្សតិ, តថា នគរា និក្ខាមេតុំ សក្កោសិ, ទ្វិសតេ កហាបណេ ទស្សាមី”តិ។ ព្រាហ្មណោ ធនលោភេន “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តំ តថា កត្វា អាទាយ នគរា និក្ខមិត្វា ថោកំ អគមាសិ។ អថ នំ សិង្គាលោ បុច្ឆិ “កតរដ្ឋានំ, ព្រាហ្មណា”តិ? “អសុកំ នាមា”តិ។ “អញ្ញំ ថោកំ គច្ឆា”តិ។ ឯវំ បុនប្បុនំ វទន្តោ មហាសុសានំ បត្វា “ឯត្ថ មំ ឱតារេហី”តិ អាហ។ តត្ថ នំ ឱតារេសិ។ អថ សិង្គាលោ “តេន ហិ, ព្រាហ្មណ, ឧត្តរិសាដកំ បត្ថរា”តិ អាហ។ សោ ធនលោភេន “សាធូ”តិ បត្ថរិ។ អថ នំ “ឥមំ រុក្ខមូលំ ខណាហី”តិ បថវិខណនេ យោជេត្វា ព្រាហ្មណស្ស ឧត្តរិសាដកំ អភិរុយ្ហ ចតូសុ កោណេសុ ច មជ្ឈេ ចាតិ បញ្ចសុ ឋានេសុ សរីរនិស្សន្ទំ បាតេត្វា មក្ខេត្វា ចេវ តេមេត្វា ច សុសានវនំ បាវិសិ។ ពោធិសត្តោ រុក្ខវិដបេ ឋត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១១៣។

“សទ្ទហាសិ សិង្គាលស្ស, សុរាបីតស្ស ព្រាហ្មណ;

សិប្បិកានំ សតំ នត្ថិ, កុតោ កំសសតា ទុវេ”តិ។

តត្ថ សទ្ទហាសីតិ សទ្ទហសិ, អយមេវ វា បាឋោ, បត្តិយាយសីតិ អត្ថោ។ សិប្បិកានំ សតំ នត្ថីតិ ឯតស្ស ហិ សិប្បិកាសតម្បិ នត្ថិ។ កុតោ កំសសតា ទុវេតិ ទ្វេ កហាបណសតានិ បនស្ស កុតោ ឯវាតិ។

ពោធិសត្តោ ឥមំ គាថំ វត្វា “គច្ឆ, ព្រាហ្មណ, តវ សាដកំ ធោវិត្វា ន្ហាយិត្វា អត្តនោ កម្មំ ករោហី”តិ វត្វា អន្តរធាយិ។ ព្រាហ្មណោ តថា កត្វា “វញ្ចិតោ វតម្ហី”តិ ទោមនស្សប្បត្តោ បក្កាមិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សិង្គាលោ ទេវទត្តោ អហោសិ, រុក្ខទេវតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សិង្គាលជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[១១៤] ៤។ មិតចិន្តិជាតកវណ្ណនា

ពហុចិន្តី អប្បចិន្តីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទ្វេ មហល្លកត្ថេរេ អារព្ភ កថេសិ។ តេ កិរ ជនបទេ ឯកស្មិំ អរញ្ញាវាសេ វស្សំ វសិត្វា “សត្ថុ ទស្សនត្ថាយ គមិស្សាមា”តិ បាថេយ្យំ សជ្ជេត្វា “អជ្ជ គមិស្សាម, ស្វេ គមិស្សាមា”តិ មាសំ អតិក្កាមេត្វា បុន បាថេយ្យំ សជ្ជេត្វា តថេវ មាសំ, បុន មាសន្តិ ឯវំ អត្តនោ កុសីតភាវេន ចេវ និវាសដ្ឋានេ ច អបេក្ខាយ តយោ មាសេ អតិក្កាមេត្វា តតោ និក្ខម្ម ជេតវនំ គន្ត្វា សភាគដ្ឋានេ បត្តចីវរំ បដិសាមេត្វា សត្ថារំ បស្សិំសុ។ អថ តេ ភិក្ខូ បុច្ឆិំសុ “ចិរំ វោ, អាវុសោ, ពុទ្ធុបដ្ឋានំ អករោន្តានំ,

កស្មា ឯវំ ចិរាយិត្ថា”តិ? តេ តមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ នេសំ សោ អាលសិយកុសីតភាវោ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដោ ជាតោ។ ធម្មសភាយម្បិ តេសំ ភិក្ខូនមេវ អាលសិយភាវំ និស្សាយ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ តេ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, អលសា កុសីតា”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវេតេ អលសា, បុព្ពេបិ អលសា ចេវ និវាសដ្ឋានេ ច សាលយា សាបេក្ខា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពារាណសិនទិយំ តយោ មច្ឆា អហេសុំ, ពហុចិន្តី, អប្បចិន្តី, មិតចិន្តីតិ តេសំ នាមានិ។ តេ អរញ្ញតោ មនុស្សបថំ អាគមិំសុ។ តត្ថ មិតចិន្តី ឥតរេ ទ្វេ ឯវមាហ “អយំ មនុស្សបថោ នាម សាសង្កោ សប្បដិភយោ, កេវដ្ដា នានប្បការានិ ជាលកុមិនាទីនិ ខិបិត្វា មច្ឆេ គណ្ហន្តិ, មយំ អរញ្ញមេវ គច្ឆាមា”តិ។ ឥតរេ ទ្វេ ជនា អលសតាយ ចេវ អាមិសគិទ្ធតាយ ច “អជ្ជ គច្ឆាម, ស្វេ គច្ឆាមា”តិ តយោ មាសេ អតិក្កាមេសុំ។ អថ កេវដ្ដា នទិយំ ជាលំ ខិបិំសុ។ ពហុចិន្តី ច អប្បចិន្តី ច គោចរំ គណ្ហន្តា បុរតោ គច្ឆន្តិ។ តេ អត្តនោ អន្ធពាលតាយ ជាលគន្ធំ អសល្លក្ខេត្វា ជាលកុច្ឆិមេវ បវិសិំសុ។ មិតចិន្តី បច្ឆតោ អាគច្ឆន្តោ ជាលគន្ធំ សល្លក្ខេត្វា តេសញ្ច ជាលកុច្ឆិំ បវិដ្ឋភាវំ ញត្វា “ឥមេសំ កុសីតានំ អន្ធពាលានំ ជីវិតទានំ ទស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ពហិបស្សេន ជាលកុច្ឆិដ្ឋានំ គន្ត្វា ជាលកុច្ឆិំ ផាលេត្វា និក្ខន្តសទិសោ ហុត្វា ឧទកំ អាលុឡេន្តោ ជាលស្ស បុរតោ បតិត្វា បុន ជាលកុច្ឆិំ បវិសិត្វា បច្ឆិមភាគេន ផាលេត្វា និក្ខន្តសទិសោ ឧទកំ អាលុឡេន្តោ បច្ឆិមភាគេ បតិ។ កេវដ្ដា “មច្ឆា ជាលំ ផាលេត្វា គតា”តិ មញ្ញមានា ជាលកោដិយំ គហេត្វា ឧក្ខិបិំសុ។ តេ ទ្វេបិ មច្ឆា ជាលតោ មុច្ចិត្វា ឧទកេ បតិំសុ។ ឥតិ តេហិ មិតចិន្តិំ និស្សាយ ជីវិតំ លទ្ធំ។

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១១៤។

“ពហុចិន្តី អប្បចិន្តី, ឧភោ ជាលេ អពជ្ឈរេ;

មិតចិន្តី បមោចេសិ, ឧភោ តត្ថ សមាគតា”តិ។

តត្ថ ពហុចិន្តីតិ ពហុចិន្តនតាយ ចិត្តពាហុល្លតាយ ឯវំលទ្ធនាមោ។ ឥតរេសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឧភោ តត្ថ សមាគតាតិ មិតចិន្តិំ និស្សាយ លទ្ធជីវិតា តត្ថ ឧទកេ បុន ឧភោបិ ជនា មិតចិន្តិនា សទ្ធិំ សមាគតាតិ អត្ថោ។

ឯវំ សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ មហល្លកា ភិក្ខូ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ។ តទា ពហុចិន្តី ច អប្បចិន្តី ច ឥមេ ទ្វេ អហេសុំ, មិតចិន្តី បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

[១១៥] ៥។ អនុសាសិកជាតកវណ្ណនា

យាយញ្ញេ មនុសាសតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ អនុសាសិកំ ភិក្ខុនិំ អារព្ភ កថេសិ។ សា កិរ សាវត្ថិវាសិនី ឯកា កុលធីតា បព្ពជិត្វា ឧបសម្បន្នកាលតោ បដ្ឋាយ សមណធម្មេ អននុយុត្តា អាមិសគិទ្ធា ហុត្វា យត្ថ អញ្ញា ភិក្ខុនិយោ ន គច្ឆន្តិ, តាទិសេ នគរស្ស ឯកទេសេ បិណ្ឌាយ ចរតិ។ អថស្សា មនុស្សា បណីតបិណ្ឌបាតំ ទេន្តិ។ សា រសតណ្ហាយ ពជ្ឈិត្វា “សចេ ឥមម្បិ បទេសេ អញ្ញាបិ ភិក្ខុនិយោ បិណ្ឌាយ ចរិស្សន្តិ, មយ្ហំលាភោ បរិហាយិស្សតិ។ យថា ឯតំ បទេសំ អញ្ញា នាគច្ឆន្តិ, ឯវំ មយា កាតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា ភិក្ខុនុបស្សយំ គន្ត្វា “អយ្យេ, អមុកដ្ឋានេ ចណ្ឌា ហត្ថី, ចណ្ឌា អស្សា, ចណ្ឌា មេណ្ឌា, ចណ្ឌា កុក្កុរា ចរន្តិ, សបរិស្សយដ្ឋានំ, មា តត្ថ បិណ្ឌាយ ចរិត្ថា”តិ ភិក្ខុនិយោ អនុសាសតិ។ តស្សា វចនំ សុត្វា ឯកា ភិក្ខុនីបិ តំ បទេសំ គីវំ បរិវត្តេត្វា ន ឱលោកេសិ។ តស្សា ឯកស្មិំ ទិវសេ តស្មិំ បទេសេ បិណ្ឌាយ ចរន្តិយា វេគេនេកំ គេហំ បវិសន្តិយា ចណ្ឌោ មេណ្ឌកោ បហរិត្វា ឩរុដ្ឋិកំ ភិន្ទិ។ មនុស្សា វេគេន ឧបធាវិត្វា ភិន្នំ ឩរុដ្ឋិកំ ឯកតោ ពន្ធិត្វា តំ ភិក្ខុនិំ មញ្ចេនាទាយ ភិក្ខុនុបស្សយំ នយិំសុ។ ភិក្ខុនិយោ “អយំ អញ្ញា ភិក្ខុនិយោ អនុសាសិត្វា សយំ តស្មិំ បទេសេ ចរន្តី ឩរុដ្ឋិកំ ភិន្ទាបេត្វា អាគតា”តិ បរិហាសំ អកំសុ។ តម្បិ តាយ កតការណំ ន ចិរស្សេវ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដំ អហោសិ។

អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ “អាវុសោ, អសុកា អនុសាសិកា ភិក្ខុនី អញ្ញា អនុសាសិត្វា សយំ តស្មិំ បទេសេ ចរមានា ចណ្ឌេន មេណ្ឌកេន ឩរុំ ភិន្ទាបេសី”តិ តស្សា អគុណកថំ កថេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេសា អញ្ញេ អនុសាសតិយេវ, សយំ បន ន វត្តតិ, និច្ចកាលំ ទុក្ខមេវ អនុភោតី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អរញ្ញេ សកុណយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ សកុណជេដ្ឋកោ ហុត្វា អនេកសកុណសហស្សបរិវារោ ហិមវន្តំ បាវិសិ។ តស្ស តត្ថ វសនកាលេ ឯកា ចណ្ឌសកុណិកា មហាវត្តនិមគ្គំ គន្ត្វា គោចរំ គណ្ហាតិ។ សា តត្ថ សកដេហិ បតិតានិ វីហិមុគ្គាទីនិ លភិត្វា “យថា ឥទានិ ឥមំ បទេសំ អញ្ញេ សកុណា នាគច្ឆន្តិ, តថា ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា សកុណសង្ឃស្ស ឱវាទំ ទេតិ “វត្តនិមហាមគ្គោ នាម សប្បដិភយោ, ហត្ថិអស្សាទយោ ចេវ ចណ្ឌគោណយុត្តយានាទីនិ ច សញ្ចរន្តិ, សហសា ឧប្បតិតុម្បិ ន សក្កា ហោតិ, ន តត្ថ គន្តព្ព”ន្តិ។ សកុណសង្ឃោ តស្សា “អនុសាសិកា”ត្វេវ នាមំ អកាសិ។

សា ឯកទិវសំ វត្តនិមហាមគ្គេ ចរន្តី អតិមហាវេគេន អាគច្ឆន្តស្ស យានស្ស សទ្ទំ សុត្វា និវត្តិត្វា ឱលោកេត្វា “ទូរេ តាវា”តិ ចរតិយេវ។ អថ តំ យានំ វាតវេគេន សីឃមេវ សម្បាបុណិ, សា ឧដ្ឋាតុំ នាសក្ខិ, ចក្កេន ទ្វិធា ឆិន្ទិត្វា គតា។ សកុណជេដ្ឋកោ សកុណេ សមានេន្តោ តំ អទិស្វា “អនុសាសិកា ន ទិស្សតិ, ឧបធារេថ ន”ន្តិ អាហ។ សកុណា ឧបធារេន្តា តំ មហាមគ្គេ ទ្វិធា ឆិន្នំ ទិស្វា សកុណជេដ្ឋកស្ស អារោចេសុំ។ សកុណជេដ្ឋកោ “សា អញ្ញា សកុណិកា វារេត្វា សយំ តត្ថ ចរមានា ទ្វិធា ឆិន្នា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ

᪑᪓᪕᪨

"ᨿᩣᨿᨬ᩠ᨬ ᨾᨶᩩᩈᩣᩈᨲᩥ, ᩈᨿᩴ ᩃᩮᩣᩃᩩᨸ᩠ᨸᨧᩣᩁᩥᨶᩦ;

ᩈᩣᨿᩴ ᩅᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣ ᩈᩮᨲᩥ, ᩉᨲᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᩈᩣᩈᩥᨠᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩣᨿᨬ᩠ᨬ ᨾᨶᩩᩈᩣᩈᨲᩦᨲᩥ ᨿᨠᩣᩁᩮᩣ ᨸᨴᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩁᩮᩣ, ᨿᩣ ᩋᨬ᩠ᨬ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨿᩴ ᩃᩮᩣᩃᩩᨸ᩠ᨸᨧᩣᩁᩥᨶᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩃᩮᩣᩃᩩᨸ᩠ᨸᨧᩣᩁᩥᨶᩦ ᩈᨾᩣᨶᩣ᪨ ᩈᩣᨿᩴ ᩅᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣ ᩈᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᩣ ᩑᩈᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨸᨠ᩠ᨡᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩈᨿᨲᩥ᪨ ᩉᨲᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᩈᩣᩈᩥᨠᩣᨲᩥ ᨿᩣᨶᨧᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᩉᨲᩣ ᩈᩣᩈᩥᨠᩣ ᩈᨠᩩᨱᩥᨠᩣᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – "ᨲᨴᩣ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨠᩣ ᩈᨠᩩᨱᩥᨠᩣ ᩋᨿᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨠᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᨠᩩᨱᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣ᪨

[᪑᪑᪖] ᪖᪨ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨲᩥᨠᩁᨾᨠᩁᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨶᩅᨠᨶᩥᨸᩣᨲᩮ ᨣᩥᨩ᩠ᨫᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪙᪨ ᪑ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩋᩣᩅᩥ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨶ ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᩮᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᩮᩣᨿᩮᩅ᪨ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᩴ ᩒᩅᩣᨴᩴ ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩮᨶ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩃᨦ᩠ᨥᨶᨭᨠᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ ᩏᨸᩣᨿᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᩔ ᩃᨦ᩠ᨥᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩃᨦ᩠ᨥᨶᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨧᩁᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨸᨶᩔ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴᨿᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩦᨶᩴ ᩃᨦ᩠ᨥᨶᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩣᨾᨠᩮ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᩁᩣᨾᨴᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ "ᨸᨬ᩠ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩃᨦ᩠ᨥᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ "ᩋᩣᨧᩁᩥᨿ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲ᩠ᨲᩥᩃᨦ᩠ᨥᨶᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ, ᩑᨠᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩉᩁ᪨ ᩈᨧᩮ ᩃᨦ᩠ᨥᩥᩔᩈᩥ, ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨾᩁᩥᩔᩈᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ "ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩦ"ᨲᩥ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᨶᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩃᨦ᩠ᨥᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᨠᩮ ᨾᨵᩩᨠᨸᩩᨸ᩠ᨹᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᩣᩅᩩᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ "ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᩴ ᩅᨧᨶᩴ

អកត្វា ឥមំ ព្យសនំ បត្តោសី”តិ ឥមំ គាថមាហ –

១១៩។

“អតិករមករាចរិយ , មយ្ហម្បេតំ ន រុច្ចតិ;

ចតុត្ថេ លង្ឃយិត្វាន, បញ្ចមាយសិ អាវុតោ”តិ។

តត្ថ អតិករមករាចរិយាតិ អាចរិយ អញ្ញ ត្វំ អតិករំ អករិ, អត្តនោ ករណតោ អតិរេកំ ករណំ អករីតិ អត្ថោ។ មយ្ហម្បេតំ ន រុច្ចតីតិ មយ្ហំ អន្តេវាសិកស្សាបិ សមានស្ស ឯតំ តវ ករណំ ន រុច្ចតិ, តេន តេ អហំ បឋមមេវ កថេសិន្តិ ទីបេតិ។ ចតុត្ថេ លង្ឃយិត្វានាតិ ចតុត្ថេ សត្តិផលេ អបតិត្វា អត្តានំ លង្ឃយិត្វា។ បញ្ចមាយសិ អាវុតោតិ បណ្ឌិតានំ វចនំ អគ្គណ្ហន្តោ ឥទានិ បញ្ចមាយ សត្តិយា អាវុតោសីតិ។ ឥទំ វត្វា អាចរិយំ សត្តិតោ អបនេត្វា កត្តព្ពយុត្តកំ អកាសិ។

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា អាចរិយោ អយំ ទុព្ពចោ អហោសិ, អន្តេវាសិកោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ទុព្ពចជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១១៧] ៧. តិត្តិរជាតកវណ្ណនា

អច្ចុគ្គតាតិពលតាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោកាលិកំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្ស វត្ថុ តេរសកនិបាតេ តក្ការិយជាតកេ (ជា. ១.១៣.១០៣ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ សត្ថា បន “ន, ភិក្ខវេ, កោកាលិកោ ឥទានេវ អត្តនោ វាចំ និស្សាយ នដ្ឋោ, បុព្ពេបិ នដ្ឋោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឧទិច្ចព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា កាមេ បហាយ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា បញ្ចាភិញ្ញា អដ្ឋ សមាបត្តិយោ និព្ពត្តេសិ។ ហិមវន្តប្បទេសេ វសន្តោ ឥសិគណា សន្និបតិត្វា តំ ឱវាទាចរិយំ កត្វា បរិវារេសុំ។ សោ បញ្ចន្នំ ឥសិសតានំ ឱវាទាចរិយោ ហុត្វា ឈានកីឡំ កីឡន្តោ ហិមវន្តេ វសតិ។ តទា ឯកោ បណ្ឌុរោគី តាបសោ កុឋារិំ គហេត្វា កដ្ឋំ ផាលេតិ។ អថេកោ មុខរតាបសោ តស្ស សន្តិកេ និសីទិត្វា “ឥធ បហារំ ទេហិ, ឥធ បហារំ ទេហី”តិ តំ តាបសំ រោសេសិ។ សោ កុជ្ឈិត្វា “ន ទានិ មេ ត្វំ ទារុផាលនសិប្បំ សិក្ខាបនកាចរិយោ”តិ តិណ្ហកុឋារិំ ឧក្ខិបិត្វា តំ

ឯកប្បហារេនេវ ជីវិតក្ខយំ បាបេសិ។ ពោធិសត្តោ តស្ស សរីរកិច្ចំ ការេសិ។ តទា អស្សមតោ អវិទូរេ ឯកស្មិំ វម្មិកបាទេ ឯកោ តិត្តិរោ វសតិ។ សោ សាយំ បាតំ តស្មិំ វម្មិកមត្ថកេ ឋត្វា មហាសទ្ទំ វស្សតិ។ តំ សុត្វា ឯកោ លុទ្ទកោ “តិត្តិរេន ភវិតព្ព”ន្តិ សទ្ទសញ្ញាយ តត្ថ គន្ត្វា តំ វធិត្វា អាទាយ គតោ។

ពោធិសត្តោ តស្ស សទ្ទំ អសុណន្តោ “អមុកដ្ឋានេ តិត្តិរោ វសតិ, កិំ នុ ខោ តស្ស សទ្ទោ ន សុយ្យតី”តិ តាបសេ បុច្ឆិ។ តេ តស្ស តមត្ថំ អារោចេសុំ។ សោ ឧភោបិ តានិ ការណានិ សំសន្ទិត្វា ឥសិគណមជ្ឈេ ឥមំ គាថមាហ –

១១៧។

“អច្ចុគ្គតាតិពលតា, អតិវេលំ បភាសិតា;

វាចា ហនតិ ទុម្មេធំ, តិត្តិរំ វាតិវស្សិត”ន្តិ។

តត្ថ អច្ចុគ្គតាតិ អតិឧគ្គតា។ អតិពលតាតិ បុនប្បុនំ កថនេន អតិពលសភាវា។ អតិវេលំ បភាសិតាតិ អតិក្កន្តវេលំ បមាណាតិក្កមេន ភាសិតា។ តិត្តិរំ វាតិវស្សិតន្តិ យថា តិត្តិរំ អតិវស្សិតំ ហនតិ, តថា ឯវរូបិ វាចា ទុម្មេធំ ពាលបុគ្គលំ ហនតីតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ ឥសិគណស្ស ឱវាទំ ទត្វា ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, កោកាលិកោ ឥទានេវ អត្តនោ វចនំ និស្សាយ នដ្ឋោ, បុព្ពេបិ នដ្ឋោយេវា”តិ វត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មុខរតាបសោ កោកាលិកោ អហោសិ, ឥសិគណោ ពុទ្ធបរិសា, គណសត្ថា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

តិត្តិរជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[១១៨] ៨. វដ្ដជាតកវណ្ណនា

នាចិន្តយន្តោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧត្តរសេដ្ឋិបុត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរ ឧត្តរសេដ្ឋិ នាម អហោសិ មហាវិភវោ។ តស្ស ភរិយាយ កុច្ឆិយំ ឯកោ បុញ្ញវា សត្តោ ព្រហ្មលោកា ចវិត្វា បដិសន្ធិំ គហេត្វា វយប្បត្តោ អភិរូបោ បាសាទិកោ អហោសិ ព្រហ្មវណ្ណី។ អថ ឯកទិវសំ សាវត្ថិយំ កត្តិកឆណេ ឃុដ្ឋេ សព្ពោ លោកោ ឆណនិស្សិតោ អហោសិ។ តស្ស សហាយកា អញ្ញេ សេដ្ឋិបុត្តា សបជាបតិកា អហេសុំ។ ឧត្តរសេដ្ឋិបុត្តស្ស បន ទីឃរត្តំ ព្រហ្មលោកេ វសិតត្តា កិលេសេសុ ចិត្តំ ន អល្លីយតិ។ អថស្ស

សហាយកា “ឧត្តរសេដ្ឋិបុត្តស្សបិ ឯកំ វត្ថំ អានេត្វា នក្ខត្តំ កីឡិស្សាមា”តិ សម្មន្តយិត្វា តំ ឧបសង្កមិត្វា “សម្ម, ឥមស្មិំ នគរេ នក្ខត្តកាលោ ឃុដ្ឋោ, តុម្ហេបិ ឯកំ វត្ថំ អានេត្វា នក្ខត្តំ កីឡិស្សាមា”តិ អាហំសុ. “ន មេ អត្ថោ វត្ថិយា”តិ ច វុត្តេបិ បុនប្បុនំ និពន្ធិត្វា សម្បដិច្ឆាបេត្វា ឯកំ វណ្ណទាសិំ សព្វាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ កត្វា តស្ស ឃរំ នេត្វា “ត្វំ សេដ្ឋិបុត្តស្ស សន្តិកំ គច្ឆា”តិ សយនឃរំ បវេសេត្វា និក្ខមិំសុ. តំ សយនឃរំ បវិដ្ឋម្បិ សេដ្ឋិបុត្តោ នេវ ឱលោកេតិ, នាលបតិ. សា ចិន្តេសិ “អយំ ឯវំ រូបសោភគ្គប្បត្តំ ឧត្តមយោវនសម្បត្តំ មំ នេវ ឱលោកេតិ, នាលបតិ, ឥទានិ តំ អត្តនោ ឥត្ថិកុត្តលីលាយ ឱលោកាបេស្សាមី”តិ ឥត្ថិលីលំ ទស្សេត្វា បហដ្ឋាការេន អគ្គទន្តេ វិវរិត្វា ហសិតំ អកាសិ. សេដ្ឋិបុត្តោ ឱលោកេត្វា ទន្តដ្ឋិកេ និមិត្តំ គណ្ហិ, អថស្ស អដ្ឋិកសញ្ញា ឧប្បជ្ជិ, សកលម្បិ តំ សរីរំ អដ្ឋិកសង្ខលិកា វិយ បញ្ញាយិ. សោ តស្សា បរិព្វយំ ទត្វា “គច្ឆា”តិ ឧយ្យោជេសិ.

តំ តស្ស ឃរា ឱតិណ្ណំ ឯកោ ឥស្សរោ អន្តរវីថិយំ ទិស្វា បរិព្វយំ ទត្វា អត្តនោ ឃរំ នេសិ, សត្តាហេ វីតិវត្តេ នក្ខត្តំ ឱសិតំ. វណ្ណទាសិយា មាតា ធីតុ អាគមនំ អទិស្វា សេដ្ឋិបុត្តានំ សន្តិកំ គន្ត្វា “កហំ សា”តិ បុច្ឆិ. តេ ឧត្តរសេដ្ឋិបុត្តស្ស ឃរំ គន្ត្វា “កហំ សា”តិ បុច្ឆិំសុ. “តង្ខណញ្ញេវ តស្សា បរិព្វយំ ទត្វា ឧយ្យោជេសិ”ន្តិ. អថស្សា មាតា រោទន្តី “ធីតរំ មេ ន បស្សាមិ, ធីតរំ មេ សមានេថា”តិ ឧត្តរសេដ្ឋិបុត្តំ អាទាយ រញ្ញោ សន្តិកំ អគមាសិ. រាជា អដ្ដំ វិនិច្ឆិនន្តោ “ឥមេ តេ សេដ្ឋិបុត្តា វណ្ណទាសិំ អានេត្វា តុយ្ហំ អទំសូ”តិ បុច្ឆិ. “អាម, ទេវា”តិ. “ឥទានិ សា កហ”ន្តិ? “ន ជានាមិ, តង្ខណញ្ញេវ នំ ឧយ្យោជេសិ”ន្តិ. “ឥទានិ តំ សមានេតុំ សក្កោសី”តិ? “ន សក្កោមិ, ទេវា”តិ. រាជា “សចេ សមានេតុំ ន សក្កោតិ, រាជាណមស្ស ករោថា”តិ អាហ. អថ នំ បច្ឆាពាហំ ពន្ធិត្វា “រាជាណំ ករិស្សាមា”តិ គហេត្វា បក្កមិំសុ. “សេដ្ឋិបុត្តំ កិរ វណ្ណទាសិំ សមានេតុំ អសក្កោន្តំ រាជា រាជាណំ ការេតី”តិ សកលនគរំ ឯកកោលាហលំ អហោសិ. មហាជនោ ឧរេ ហត្ថេ ឋបេត្វា “កិំ នាមេតំ, សាមិ, អត្តនោ តេ អននុច្ឆវិកំ លទ្ធ”ន្តិ បរិទេវតិ. សេដ្ឋិបិ បុត្តស្ស បច្ឆតោ បច្ឆតោ បរិទេវន្តោ គច្ឆតិ.

សេដ្ឋិបុត្តោ ចិន្តេសិ “ឥទំ មយ្ហំ ឯវរូបំ ទុក្ខំ អគារេ វសនការណា ឧប្បន្នំ. សចេ ឥតោ មុច្ចិស្សាមិ, មហាគោតមស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ បព្វជិស្សាមី”តិ. សាបិ ខោ វណ្ណទាសី តំ កោលាហលសទ្ទំ សុត្វា “កិំសទ្ទោ នាមេសោ”តិ បុច្ឆិត្វា តំ បវត្តិំ សុត្វា វេគេន ឱតរិត្វា “ឧស្សរថ, ឧស្សរថ, សាមិ, មំ រាជបុរិសានំ ទដ្ឋុំ ទេថា”តិ អត្តានំ ទស្សេសិ. រាជបុរិសា តំ ទិស្វា មាតុ បដិច្ឆាបេត្វា សេដ្ឋិបុត្តំ មុញ្ចិត្វា បក្កមិំសុ. សោ សហាយកបរិវុតោ នទិំ គន្ត្វា សីសំ ន្ហាយិត្វា គេហំ គន្ត្វា ភុត្តបាតរាសោ មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា បព្វជ្ជំ អនុជានាបេត្វា ចីវរសាដកេ អាទាយ មហន្តេន បរិវារេន សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា បព្វជ្ជំ យាចិត្វា បព្វជ្ជូបសម្បទំ លភិត្វា អធិដ្ឋិតកម្មដ្ឋានោ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា ន ចិរស្សេវ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ.

អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ សន្និបតិតា ភិក្ខូ “អាវុសោ, ឧត្តរសេដ្ឋិបុត្តោ អត្តនោ ភយេ ឧប្បន្នេ សាសនស្ស គុណំ ជានិត្វា ‘ឥមម្ហា ទុក្ខា មុច្ចមានោ បព្វជិស្សាមី’តិ ចិន្តេត្វា តេន សុចិន្តិតេន មរណមុត្តោ ចេវ, បព្វជិតោ ច អគ្គផលេ បតិដ្ឋិតោ”តិ តស្ស គុណកថំ កថេសុំ. សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឧត្តរសេដ្ឋិបុត្តោវ អត្តនោ ភយេ ឧប្បន្នេ ‘ឥមិនា ឧបាយេន ឥមម្ហា ទុក្ខា មុច្ចិស្សាមី’តិ ចិន្តេត្វា មរណភយា មុត្តោ, អតីតេ បណ្ឌិតាបិ អត្តនោ ភយេ

ឧប្បន្នេ ‘ឥមិនា ឧបាយេន ឥមម្ហា ទុក្ខា មុច្ចិស្សាមា’តិ ចិន្តេត្វា មរណភយតោ មុច្ចិំសុយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ចុតិបដិសន្ធិវសេន បរិវត្តេន្តោ វដ្ដកយោនិយំ និព្ពត្តិ។ តទា ឯកោ វដ្ដកលុទ្ទកោ អរញ្ញា ពហូ វដ្ដកេ អាហរិត្វា គេហេ ឋបេត្វា គោចរំ ទត្វា ថូលំ គហេត្វា អាគតាគតានំ ហត្ថេ វដ្ដកេ វិក្កិណន្តោ ជីវិកំ កប្បេតិ។ សោ ឯកទិវសំ ពហូហិ វដ្ដកេហិ សទ្ធឹ ពោធិសត្តម្បិ គហេត្វា អានេសិ។ ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ “សចាហំ ឥមិនា ទិន្នំ គោចរញ្ច បានីយញ្ច បរិភុញ្ជិស្សាមិ, អយំ មំ គហេត្វា អាគតាគតានំ មនុស្សានំ ទស្សតិ។ សចេ បន ន បរិភុញ្ជិស្សាមិ, អហំ មិលាយិស្សាមិ, អថ មំ មិលាយន្តំ ទិស្វា មនុស្សា ន គណ្ហិស្សន្តិ។ ឯវំ មេ សោត្ថិ ភវិស្សតិ, ឥមំ ឧបាយំ ករិស្សាមី”តិ។ សោ តថា ករោន្តោ មិលាយិត្វា អដ្ឋិចម្មមត្តោ អហោសិ។ មនុស្សា តំ ទិស្វា ន គណ្ហិំសុ។ លុទ្ទកោ ពោធិសត្តំ ឋបេត្វា សេសេសុ វដ្ដកេសុ បរិក្ខីណេសុ បច្ឆិំ នីហរិត្វា ទ្វារេ ឋបេត្វា ពោធិសត្តំ ហត្ថតលេ កត្វា “កិំ នុ ខោ អយំ វដ្ដកោ”តិ ចិន្តេត្វា ឱលោកេតុំ អារទ្ធោ។ អថស្ស បមត្តភាវំ ញត្វា ពោធិសត្តោ បក្ខេ បសារេត្វា ឧប្បតិត្វា អរញ្ញមេវ គតោ។ អរញ្ញេ វដ្ដកា តំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ ន បញ្ញាយសិ, កហំ គតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “លុទ្ទកេន គហិតោម្ហី”តិ វុត្តេ “កិន្តិ កត្វា មុត្តោសី”តិ បុច្ឆិំសុ។ ពោធិសត្តោ “អហំ តេន ទិន្នំ គោចរំ អគ្គហេត្វា បានីយំ អបិវិត្វា ឧបាយចិន្តាយ មុត្តោ”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១១៨។

“នាចិន្តយន្តោ បុរិសោ, វិសេសមធិគច្ឆតិ;

ចិន្តិតស្ស ផលំ បស្ស, មុត្តោម្ហិ វធពន្ធនា”តិ។

តត្ថាយំ បិណ្ឌត្ថោ – បុរិសោ ទុក្ខំ បត្វា “ឥមិនា នាម ឧបាយេន ឥមម្ហា ទុក្ខា មុច្ចិស្សាមី”តិ អចិន្តយន្តោ អត្តនោ ទុក្ខា មោក្ខសង្ខាតំ វិសេសំ នាធិគច្ឆតិ។ ឥទានិ បន មយា ចិន្តិតកម្មស្ស ផលំ បស្ស។ តេនេវ ឧបាយេន មុត្តោម្ហិ វធពន្ធនា, មរណតោ ច ពន្ធនតោ ច មុត្តោម្ហិ អហន្តិ។ ឯវំ ពោធិសត្តោ អត្តនា កតកម្មំ អាចិក្ខិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មរណមុត្តោ វដ្ដកោ អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

វដ្ដកជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[១១៩] ៩. អកាលរាវិជាតកវណ្ណនា

អមាតាបិតរសំវឌ្ឍោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ អកាលរាវិំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សាវត្ថិវាសី កុលបុត្តោ សាសនេ បព្ពជិត្វា វត្តំ វា សិក្ខំ វា ន ឧគ្គណ្ហិ។ សោ "ឥមស្មិំ កាលេ មយា វត្តំ កាតព្ពំ, ឥមស្មិំ កាលេ ឧបដ្ឋាតព្ពំ, ឥមស្មិំ កាលេ ឧគ្គហេតព្ពំ, ឥមស្មិំ កាលេ សជ្ឈាយិតព្ព"ន្តិ ន ជានាតិ, បឋមយាមេបិ មជ្ឈិមយាមេបិ បច្ឆិមយាមេបិ បពុទ្ធបពុទ្ធក្ខណេយេវ មហាសទ្ទំ ករោតិ, ភិក្ខូ និទ្ទំ ន លភន្តិ។ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ "អាវុសោ, អសុកោ នាម ភិក្ខុ ឯវរូបេ រតនសាសនេ បព្ពជិត្វា វត្តំ វា សិក្ខំ វា កាលំ វា អកាលំ វា ន ជានាតី"តិ តស្ស អគុណកថំ កថេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវេស អកាលរាវី, បុព្ពេបិ អកាលរាវីយេវ, កាលាកាលំ អជាននភាវេន ច គីវាយ វដ្ដិតាយ ជីវិតក្ខយំ បត្តោ"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឧទិច្ចព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ សព្ពសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ បត្វា ពារាណសិយំ ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ ហុត្វា បញ្ចសតេ មាណវេ សិប្បំ វាចេតិ។ តេសំ មាណវានំ ឯកោ កាលរាវី កុក្កុដោ អត្ថិ, តេ តស្ស វស្សិតសទ្ទេន ឧដ្ឋាយ សិប្បំ សិក្ខន្តិ។ សោ កាលមកាសិ។ តេ អញ្ញំ កុក្កុដំ បរិយេសន្តា ចរន្តិ។ អថេកោ មាណវោ សុសានវនេ ទារូនិ ឧទ្ធរន្តោ ឯកំ កុក្កុដំ ទិស្វា អានេត្វា បញ្ជរេ ឋបេត្វា បដិជគ្គតិ។ សោ សុសានេ វឌ្ឍិតត្តា "អសុកវេលាយ នាម វស្សិតព្វ"ន្តិ អជានន្តោ កទាចិ អតិរត្តិំ វស្សតិ, កទាចិ អរុណុគ្គមនេ។ មាណវា តស្ស អតិរត្តិំ វស្សិតកាលេ សិប្បំ សិក្ខន្តា យាវ អរុណុគ្គមនា សិក្ខិតុំ ន សក្កោន្តិ, និទ្ទាយមានា គហិតដ្ឋានម្បិ ន បស្សន្តិ, អតិបភាតេ វស្សិតកាលេ សជ្ឈាយស្ស ឱកាសមេវ ន លភន្តិ។ មាណវា "អយំ អតិរត្តិំ វា វស្សតិ អតិបភាតេ វា, ឥមំ និស្សាយ អម្ហាកំ សិប្បំ ន និដ្ឋាយិស្សតី"តិ តំ គហេត្វា គីវំ វដ្ដេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា "អកាលរាវី កុក្កុដោ អម្ហេហិ មារិតោ"តិ អាចរិយស្ស កថេសុំ។ អាចរិយោ "ឱវាទំ អគ្គហេត្វា សំវឌ្ឍិតភាវេន មរណំ បត្តោ"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១១៩។

"អមាតាបិតរ-សំវឌ្ឍោ, អនាចេរកុលេ វសំ;

នាយំ កាលំ អកាលំ វា, អភិជានាតិ កុក្កុដោ"តិ។

តត្ថ អមាតាបិតរសំវឌ្ឍោតិ មាតាបិតរោ និស្សាយ តេសំ ឱវាទំ អគ្គហេត្វា សំវឌ្ឍោ។ អនាចេរកុលេ វសន្តិ អាចរិយកុលេបិ អវសមានោ, អាចារសិក្ខាបកំ កញ្ចិ និស្សាយ អវសិតត្តាតិ អត្ថោ។ នាយំ កាលំ អកាលំ វាតិ "ឥមស្មិំ កាលេ វស្សិតព្វំ, ឥមស្មិំ ន វស្សិតព្វ"ន្តិ ឯវំ វស្សិតព្វយុត្តកំ កាលំ វា អកាលំ វា ឯស កុក្កុដោ ន ជានាតិ, អជាននភាវេនេវ ជីវិតក្ខយំ បត្តោតិ។ ឥទំ ការណំ ទស្សេត្វា ពោធិសត្តោ យាវតាយុកំ ឋត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា អកាលរាវី កុក្កុដោ អយំ ភិក្ខុ អហោសិ, អន្តេវាសិកា ពុទ្ធបរិសា, អាចរិយោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អកាលរាវិជាតកវណ្ណនា នវមា។

[១២០] ១០. ពន្ធនមោក្ខជាតកវណ្ណនា

អពទ្ធា តត្ថ ពជ្ឈន្តីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ចិញ្ចមាណវិកំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្សា វត្ថុ ទ្វាទសកនិបាតេ មហាបទុមជាតកេ (ជា. ១.១២.១០៦ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ តទា បន សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ចិញ្ចមាណវិកា ឥទានេវ មំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខតិ, បុព្ពេបិ អព្ភាចិក្ខិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ បុរោហិតស្ស គេហេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ បិតុ អច្ចយេន តស្សេវ បុរោហិតោ អហោសិ។ តេន អគ្គមហេសិយា វរោ ទិន្នោ ហោតិ “ភទ្ទេ, យំ ឥច្ឆសិ, តំ វទេយ្យាសី”តិ។ សា ឯវមាហ “ន មយ្ហំ អញ្ញោ វរោ ទុល្លភោ, ឥតោ បន តេ បដ្ឋាយ អញ្ញំ ឥត្ថិំ កិលេសវសេន ន ឱលោកេតព្ពា”តិ។ សោ បដិក្ខិបិត្វា បុនប្បុនំ និប្បីឡិយមានោ តស្សា វចនំ អតិក្កមិតុំ អសក្កោន្តោ សម្បដិច្ឆិត្វា តតោ បដ្ឋាយ សោឡសសុ នាដកិត្ថិសហស្សេសុ កិលេសវសេន ឯកិត្ថិម្បិ ន ឱលោកេសិ។

អថស្ស បច្ចន្តោ កុប្បិ, បច្ចន្តេ ឋិតា យោធា ចោរេហិ សទ្ធិំ ទ្វេ តយោ សង្គាមេ កត្វា “ន សក្កោមា”តិ រញ្ញោ បណ្ណំ បេសេសុំ។ រាជា តត្ថ គន្តុកាមោ ពលកាយំ សំហរិត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា “ភទ្ទេ, អហំ បច្ចន្តំ គច្ឆាមិ, តត្ថ នានប្បការានិ យុទ្ធានិ ហោន្តិ, ជយបរាជយោបិ អនិពទ្ធោ, តាទិសេសុ ឋានេសុ មាតុគាមោ ទុប្បរិហារោ, ត្វំ ឥធេវ និវត្តាហី”តិ អាហ។ សា “ន សក្កា, ទេវ, មយា និវត្តិតុ”ន្តិ បុនប្បុនំ រញ្ញា បដិក្ខិត្តា អាហ “តេន ហិ ឯកេកំ យោជនំ គន្ត្វា មយ្ហំ សុខទុក្ខជាននត្ថំ ឯកេកំ បុរិសំ បេសេយ្យាថា”តិ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ពោធិសត្តំ នគរេ ឋបេត្វា មហន្តេន ពលកាយេន និក្ខមិត្វា គច្ឆន្តោ យោជនេ យោជនេ ឯកេកំ បុរិសំ “អម្ហាកំ អារោគ្យំ អារោចេត្វា ទេវិយា បវត្តិំ ជានិត្វា អាគច្ឆា”តិ បេសេសិ។ សា អាគតាគតំ បុរិសំ “រាជា កិមត្ថំ តំ បេសេសី”តិ បុច្ឆិត្វា “តុម្ហាកំ បវត្តិជាននត្ថាយា”តិ វុត្តេ “តេន ហិ ឯហី”តិ តេន សទ្ធិំ អសទ្ធម្មំ បដិសេវតិ។ រាជា ទ្វត្តិំសយោជនមគ្គំ គច្ឆន្តោ ទ្វត្តិំស ជនេ បេសេសិ, សា សព្ពេហិបិ តេហិ សទ្ធិំ តថេវ អកាសិ។

រាជា បច្ចន្តំ វូបសមេត្វា ជនបទំ សមស្សាសេត្វា បុន អាគច្ឆន្តោបិ តថេវ ទ្វត្តិំស ជនេ បេសេសិ, សា តេហិបិ សទ្ធិំ តថេវ វិប្បដិបជ្ជិយេវ។ រាជា អាគន្ត្វា ជយក្ខន្ធាវារដ្ឋានេ ឋត្វា “នគរំ បដិជគ្គាបេតូ”តិ ពោធិសត្តស្ស បណ្ណំ បេសេសិ។ ពោធិសត្តោ សកលនគរំ បដិជគ្គាបេត្វា រាជនិវេសនំ បដិជគ្គាបេន្តោ ទេវិយា វសនដ្ឋានំ អគមាសិ។ សា ពោធិសត្តស្ស រូបសោភគ្គប្បត្តំ កាយំ

ឋិត្វា សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តី “ឯហិ, ព្រាហ្មណ, សយនំ អភិរុហា”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ “មា ឯវំ អវច, រាជាបិ គរុ, អកុសលម្បិ ភាយាមិ, ន សក្កា មយា ឯវំ កាតុ”ន្តិ អាហ។ “ចតុសដ្ឋិយា បាទមូលិកានំ នេវ រាជា គរុ, ន អកុសលំ ភាយន្តិ។ តវេវ រាជា គរុ, ត្វំយេវ ច អកុសលំ ភាយសី”តិ។ “អាម, ទេវិ, សចេ តេសម្បិ ឯវំ ករេយ្យ, ន ឯវរូបំ ករេយ្យុំ”។ “អហំ បន ជានមានោ ឯវរូបំ សាហសិកកម្មំ ន ករិស្សាមី”តិ។ “កិំ ពហុំ វិប្បលបសិ, សចេ មេ វចនំ ន ករោសិ, សីសំ តេ ឆិន្ទាបេស្សាមី”តិ។ “តិដ្ឋតុ តាវ ឯកស្មិំ អត្តភាវេ សីសំ, អត្តភាវសហស្សេបិ សីសេ ឆិន្ទន្តេ ន សក្កា មយា ឯវរូបំ កាតុ”ន្តិ។ សា “ហោតុ, ជានិស្សាមី”តិ ពោធិសត្តំ តជ្ជេត្វា អត្តនោ គព្ភំ បវិសិត្វា សរីរេ នខវលញ្ជំ ទស្សេត្វា តេលេន គត្តានិ អព្ភញ្ជិត្វា កិលិដ្ឋវត្ថំ និវាសេត្វា គិលានាលយំ កត្វា ទាសិយោ អាណាបេសិ ‘រញ្ញោ កហំ ទេវី’តិ វុត្តេ ‘គិលានា’តិ កថេយ្យាថា”តិ។

ពោធិសត្តោបិ រញ្ញោ បដិបថំ អគមាសិ។ រាជា នគរំ បទក្ខិណំ កត្វា បាសាទំ អារុយ្ហ ទេវិំ អបស្សន្តោ “កហំ, ទេវី”តិ បុច្ឆិ។ “គិលានា, ទេវា”តិ។ សោបិ សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា តស្សា បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជន្តោ “កិំ តេ, ភទ្ទេ, អផាសុក”ន្តិ បុច្ឆិ។ សា តុណ្ហីអហោសិ។ តតិយវារេ រាជានំ ឱលោកេត្វា “ត្វម្បិ, មហារាជ, ជីវសិ នាម, មាទិសាបិ ឥត្ថិយោ សសាមិកាយេវ ភាយា”តិ អាហ។ “កិំ ឯតំ, ភទ្ទេ”តិ? តុម្ហេហិ នគររក្ខនត្ថាយ ឋបិតោ បុរោហិតោ “តុម្ហាកំ និវេសនំ បដិជគ្គាមី”តិ ឥធាគន្ត្វា អត្តនោ វចនំ អករោន្តិំ មំ បហរិត្វា អត្តនោ មនំ បូរេត្វា គតោ”តិ។ រាជា អគ្គិម្ហិ បក្ខិត្តលោណសក្ខរា វិយ កោធេន តដតដាយន្តោ សិរិគព្ភា និក្ខមិត្វា ទោវារិកបាទមូលិកាទយោ បក្កោសាបេត្វា “គច្ឆថ, ភណេ, បុរោហិតំ បច្ឆាពាហំ ពន្ធិត្វា វជ្ឈប្បត្តំ កត្វា នគរា នីហរិត្វា អាឃាតនំ នេត្វា សីសមស្ស ឆិន្ទថា”តិ អាហ។ តេ វេគេន គន្ត្វា តំ បច្ឆាពាហំ ពន្ធិត្វា វជ្ឈភេរិំ ចរាបេសុំ។

ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ – “អទ្ធា តាយ ទុដ្ឋទេវិយា រាជា បុរេតរមេវ បរិភិន្នោ, អជ្ជ ទានាហំ អត្តនោ ពលេនេវ អត្តានំ មោចេស្សាមី”តិ។ សោ តេ បុរិសេ អាហ “ភោ, តុម្ហេ មំ មារេន្តា រញ្ញោ ទស្សេត្វាវ មារេថា”តិ។ “កិំការណា”តិ? “អហំ រាជកម្មិកោ, ពហុ មេ កម្មំ កតំ, ពហូនិ មហានិធានានិ ជានាមិ, រាជកុដុម្ពំ មយា វិចារិតំ។ សចេ មំ រញ្ញោ ន ទស្សេស្សថ, ពហុធនំ នស្សិស្សតិ, មយា រញ្ញោ សាបតេយ្យំ អាចិក្ខិតេ បច្ឆា កាតព្ពំ ករោថា”តិ។ តេ តំ រញ្ញោ ទស្សយិំសុ។ រាជា តំ ទិស្វាវ “កស្មា តេ, ព្រាហ្មណ, មយិ លជ្ជំ ន អកាសិ, កស្មា តេ ឯវរូបំ បាបកម្មំ កត”ន្តិ អាហ។ “មហារាជ, អហំ សោត្ថិយកុលេ ជាតោ, មយា កុន្ថកិបិល្លិកមត្តោបិ បាណាតិបាតោ ន កតបុព្វោ, តិណសលាកមត្តម្បិ អទិន្នំ នាទិន្នបុព្វំ, លោភវសេន បរេសំ ឥត្ថី អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វាបិ ន ឱលោកិតបុព្វា, ហស្សវសេនាបិ មុសា ន ភាសិតបុព្វា, កុសគ្គេនាបិ មជ្ជំ ន បីតបុព្វំ, អហំ តុម្ហេសុ និរបរាធោ។ សា បន ពាលា លោភវសេន មំ ហត្ថេ គហេត្វា មយា បដិក្ខិត្តា មំ តជ្ជេត្វា អត្តនា កតំ បាបំ ឧត្តានំ កត្វា មម អាចិក្ខិត្វា អន្តោគព្ភំ បវិដ្ឋា។ អហំ និរបរាធោ, បណ្ណំ គហេត្វា បន អាគតា ចតុសដ្ឋិ ជនា សាបរាធា, តេ បក្កោសាបេត្វា “តាយ វោ វចនំ កតំ, ន កត”ន្តិ បុច្ឆ, ទេវា”តិ។ រាជា តេ ចតុសដ្ឋិ ជនេ ពន្ធាបេត្វា ទេវិំ បក្កោសាបេត្វា “តយា ឯតេហិ សទ្ធិំ បាបំ កតំ, ន កត”ន្តិ បុច្ឆិ។ “កតំ, ទេវា”តិ វុត្តេ តេ បច្ឆាពាហំ ពន្ធាបេត្វា “ឥមេសំ ចតុសដ្ឋិជនានំ សីសានិ ឆិន្ទថា”តិ អាណាបេសិ។

អថ នំ ពោធិសត្តោ អាហ – “នត្ថិ, មហារាជ, ឯតេសំ ទោសោ, ទេវី អត្តនោ រុចិំ ការាបេសិ។ និរបរាធា ឯតេ, តស្មា នេសំ ខមថ។

តស្សាបិ ទោសោ នត្ថិ, ឥត្ថិយោ នាម មេថុនធម្មេ អតិត្តា។ ជាតិសភាវោ ហិ ឯស ឯតាសំ ខមិតព្ពយុត្តមេវ ហោតិ។ តស្មា ឯតិស្សាបិ ខមថា”តិ នានប្បការេន រាជានំ សញ្ញាបេត្វា តេ ចតុសដ្ឋិបិ ជនេ តម្ហា ពាលំ មោចាបេត្វា សព្ពេសំ យថាសកានិ ឋានានិ ទាបេសិ។ ឯវំ តេ សព្ពេ មោចេត្វា សកដ្ឋានេ បតិដ្ឋាបេត្វា ពោធិសត្តោ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “មហារាជ, អន្ធពាលានំ នាម អវត្ថុកេន វចនេន អពន្ធិតព្ពយុត្តកាបិ បណ្ឌិតា ពាលេហិ ពទ្ធា, បណ្ឌិតានំ ការណយុត្តេន វចនេន ពាលេហិ ពទ្ធាបិ មុត្តា។ ឯវំ ពាលា នាម អពន្ធិតព្ពយុត្តកេបិ ពន្ធាបេន្តិ, បណ្ឌិតា ពទ្ធេបិ មោចេន្តី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១២០។

“អពទ្ធា តត្ថ ពជ្ឈន្តិ, យត្ថ ពាលា បភាសរេ;

ពទ្ធាបិ តត្ថ មុច្ចន្តិ, យត្ថ ធីរា បភាសរេ”តិ។

តត្ថ អពទ្ធាតិ អពន្ធិតព្ពយុត្តា។ បភាសរេតិ បភាសន្តិ វទន្តិ កថេន្តិ។

ឯវំ មហាសត្តោ ឥមាយ គាថាយ រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេត្វា “មយា ឥមំ ទុក្ខំ អគារេ វសនការណេន លទ្ធំ, ឥទានិ មេ អគារេន កិញ្ចិ នត្ថិ, បព្វជ្ជំ មេ អនុជានាថ, ទេវា”តិ បព្វជ្ជំ អនុជានាបេត្វា អស្សុមុខំ ញាតិជនំ មហន្តញ្ច វិភវំ បហាយ ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា ហិមវន្តេ វសន្តោ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្វត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ទុដ្ឋទេវី ចិញ្ចមាណវិកា អហោសិ, រាជា អានន្ទោ, បុរោហិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ពន្ធនមោក្ខជាតកវណ្ណនា ទសមា។

ហំសិវគ្គោ ទ្វាទសមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

គទ្រភបញ្ហោ អមរា, សិង្គាលំ មិតចិន្តិ ច;

អនុសាសិកទុព្ពចំ, តិត្តិរំ វដ្ដកំ បុន;

អកាលរាវិ ពន្ធនន្តិ។

១៣. កុសនាឡិវគ្គោ

[១២១] ១. កុសនាឡិជាតកវណ្ណនា

ករេ សរិក្ខោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស មិត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ អនាថបិណ្ឌិកស្ស ហិ មិត្តសុហជ្ជញាតិពន្ធវា ឯកតោ ហុត្វា "មហាសេដ្ឋិ អយំ តវ ជាតិគោត្តធនធញ្ញាទីហិ នេវ សទិសោ, ន ឧត្តរិតរោ, កស្មា ឯតេន សទ្ធិំ សន្ថវំ ករោសិ, មា ករោហី"តិ បដិពាហិំសុ។ អនាថបិណ្ឌិកោ បន "មិត្តសន្ថវោ នាម ហីនេហិបិ សមេហិបិ អធិកេហិបិ កាតព្វោ ឯវា"តិ តេសំ វចនំ អគ្គហេត្វា ភោគគាមំ គច្ឆន្តោ តំ កុដុម្ពរក្ខកំ កត្វា អគមាសីតិ សព្ពំ កាឡកណ្ណិជាតកេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វំ។ ឥធ បន អនាថបិណ្ឌិកេន អត្តនោ ឃរេ បវត្តិយា អារោចិតាយ សត្ថា "គហបតិ, មិត្តោ នាម ខុទ្ទកោ នត្ថិ, មិត្តធម្មំ រក្ខិតុំ សមត្ថភាវោវេត្ថ បមាណំ, មិត្តោ នាម អត្តនា សមោបិ ហីនោបិ សេដ្ឋោបិ គហេតព្វោ។ សព្ពេបិ ហេតេ អត្តនោ បត្តភារំ និត្ថរន្តិយេវ, ឥទានិ តាវ ត្វំ អត្តនោ ខុទ្ទមិត្តំ និស្សាយ កុដុម្ពស្ស សាមិកោ ជាតោ, បោរាណា បន ខុទ្ទមិត្តំ និស្សាយ វិមានសាមិកា ជាតា"តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ រញ្ញោ ឧយ្យានេ កុសនាឡិគច្ឆេ ទេវតា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ តស្មិំយេវ ច ឧយ្យានេ មង្គលសិលំ និស្សាយ ឧជុគតក្ខន្ធោ បរិមណ្ឌលសាខាវិដបសម្បន្នោ រញ្ញោ សន្តិកា លទ្ធសម្មានោ រុចមង្គលរុក្ខោ អត្ថិ, "មុឍកោ"តិបិ វុច្ចតិ។ តស្មិំ ឯកោ មហេសក្ខោ ទេវរាជា និព្ពត្តិ។ ពោធិសត្តស្ស តេន សទ្ធិំ មិត្តសន្ថវោ អហោសិ។ តទា រាជា ឯកស្មិំ ឯកត្ថម្ភកេ បាសាទេ វសតិ, តស្ស សោ ថម្ភោ ចលិ។ អថស្ស ចលិតការណំ រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា វឌ្ឍកី បក្កោសាបេត្វា "តាតា, មម ឯកត្ថម្ភកស្ស មង្គលបាសាទស្ស ថម្ភោ ចលិតោ, ឯកំ សារត្ថម្ភំ អាហរិត្វា តំ និច្ចលំ ករោថា"តិ អាហ។ តេ "សាធុ, ទេវា"តិ រញ្ញោ វចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា តទនុច្ឆវិកំ រុក្ខំ បរិយេសមានា អញ្ញត្ថ អទិស្វា ឧយ្យានំ បវិសិត្វា តំ មុឍករុក្ខំ ទិស្វា រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា "កិំ, តាតា, ទិដ្ឋោ វោ តទនុច្ឆវិកោ រុក្ខោ"តិ វុត្តេ "ទិដ្ឋោ, ទេវ, អបិច តំ ឆិន្ទិតុំ ន វិសហាមា"តិ អាហំសុ។ "កិំការណា"តិ? មយញ្ហិ អញ្ញត្ថ រុក្ខំ អបស្សន្តា ឧយ្យានំ បវិសិម្ហា តត្រាបិ ឋបេត្វា មង្គលរុក្ខំ អញ្ញំ ន បស្សាម។ ឥតិ តំ មង្គលរុក្ខតាយ ឆិន្ទិតុំ ន វិសហាមាតិ។ គច្ឆថ, តំ ឆិន្ទិត្វា បាសាទំ ថិរំ ករោថ, មយំ អញ្ញំ មង្គលរុក្ខំ ករិស្សាមាតិ។ តេ "សាធូ"តិ ពលិកម្មំ គហេត្វា ឧយ្យានំ គន្ត្វា "ស្វេ ឆិន្ទិស្សាមា"តិ រុក្ខស្ស ពលិកម្មំ កត្វា និក្ខមិំសុ។

រុក្ខទេវតា តំ ការណំ ញត្វា "ស្វេ មយ្ហំ វិមានំ នស្សិស្សតិ, ទារកេ គហេត្វា កុហិំ គមិស្សាមី"តិ គន្តព្វដ្ឋានំ អបស្សន្តី បុត្តកេ គីវាយ

គហេត្វា បរោទិ។ តស្សា សន្តិកំ សម្បត្តា រុក្ខទេវតា អាគន្ត្វា “កិំ ឯត”ន្តិ ពុច្ឆិត្វា តំ ការណំ សុត្វា សយម្បិ ចន្ទកីតំ បដិក្កមត្ថុបាយំ

អបស្សន្តិយោ តំ បរិស្សជិត្វា រោទិតុំ អារភិំសុ។ តស្មិំ សមយេ ទេវធីតា “រុក្ខទេវតំ បស្សិស្សាមី”តិ តត្ថ គន្ត្វា តំ ការណំ សុត្វា “ហោតុ,

មា ចិន្តយិត្ថ, អហំ រុក្ខំ លិក្ខិតុំ ន ទស្សាមិ, ឯវំ ចន្ទកីតំ អាកាសការេន មម ការណំ បស្សថា”តិ តា ទេវតា សមស្សាសេត្វា បុនទិវសេ

ចន្ទកីតំ អាកាសេនេវ ឧក្កណ្ឋិតេ ចំ គហេត្វា ចន្ទកីតំ បុនទេវតា គន្ត្វា មហាលរុក្ខស្ស មូលន្តរំ បវិសិត្វា តំ រុក្ខំ បុវិសំ ជីវ គត្វា រុក្ខមជ្ឈេ

អភិរុហិត្វា ឧន្តមត្ថកេន និក្ខមិត្វា សីឃំ ពហុមយានោ និបជ្ជិ។ មហាចន្ទកី តំ ឧក្កណ្ឋិ ទិស្វា រុក្ខំ ហត្ថេន បហរិត្វា “សុវិទទុក្ខា ឯទេវា

និស្សារោ, ហិយ្យោ អត្តបរិយាទត្វាច ពាលិកម្ពុំ ករិយ្យា”តិ ឯកាមតំ មហារុក្ខំ ករិត្វា បក្កាមិ។ រុក្ខទេវតា ទេវធីតត្ថំ និស្សាយ ជីវាតស្ស

សាមិកា ជាតា។

តស្សា បរិសត្ថារត្ថាយ សន្តិកំ សម្បត្តា ពហូ ទេវតា សន្តិបតិំសុ។ រុក្ខទេវតា “ជីវាតំ មេ លទ្ធ”ន្តិ តុដ្ឋចិត្តា តាសំ ទេវតានំ មជ្ឈេ

ទេវធីតត្តស្ស គុណំ កថយមានា “ភោ, ទេវតា, មយំ មហេសក្ខា ហុត្វាបិ ឧទ្ធបញ្ញាតាយ ឧបាយំ ន ជានិម្ហា, ឥមស្សា ទេវធីតាយ ទេវតា បន

អត្តនោ ញាណសម្បត្តិយា អម្ហេ ជីវាតសាមិកេ អកាសិ, មិត្តា នាម សមាសាបិ អធិកាបិ ហីនាបិ គហេតព្វា។ សព្វេបិ ហិ អត្តនោ

ឧប្បន្នេ សហាយកានំ ឧប្បន្នំ ទុក្ខំ និត្ថរិត្វា សុខេ បតិដ្ឋាបេន្តិយេវា”តិ មិត្តធម្មំ វណ្ណេន្តា ឥមំ គាថមាហ –

១៧១។

“កេន សមិទ្ធា អជ ចាបិ សេដ្ឋា, និហីនកា ចាបិ ករេយ្យ ឯកោ;

ករេយ្យុមេតេ ព្យសនេ ឧត្តមត្ថំ, យថា អហំ ឥន្ទកណ្ឌ ទុមាយ”ន្តិ។

តត្ថ កេន សមិទ្ធាតិ ជាតិអាទីហិ សមិទ្ធាបិ មិត្តធម្មំ ករេយ្យ។ អជ ចាបិ សេដ្ឋាតិ ជាតិអាទីហិ អធិកាបិ ករេយ្យ។ និហីនកា ចាបិ

ករេយ្យ ឯកោតិ ឯកោ ជាតិអាទីហិ ហីនោបិ មិត្តធម្មំ ករេយ្យ។ តស្មា សព្វេបិ ឯតេ មិត្តា កាតព្វាតិ ទីបេតិ។ កិំការណា?

ករេយ្យុមេតេព្យសនេ ឧត្តមត្ថន្តិ សព្វេបេតេ សហាយស្ស ព្យសនេ ឧប្បន្នេ អត្តនោ អត្តនោ ពលានុរូបេន ឧត្តមត្ថំ ករេយ្យុំ,

ការណំ ទេវតានំ ទុក្ខតោ តំ សហាយកំ មោចេយ្យុមេវាតិ អត្ថោ។ តស្មា ហីនោបិ មិត្តោ កាតព្វោ, បគេវ ឥតរោ។ តត្រិទំ ឱបម្មំ

– យថា អហំ ឥន្ទកណ្ឌ ទុមាយន្តិ, យថា អហំ ទុមាយំ និព្វត្តទេវតា អយញ្ច ឥន្ទកណ្ឌទេវតា, អញ្ញមញ្ញំបិ មិត្តធម្មំ ករិម្ហា

តត្រាបិហំ មហេសក្ខាបិ សមានា អត្តនោ ឧប្បន្នទុក្ខំ ជាលតាយ អនុបាយកុសលតាយ ហរិតុំ នាសក្ខិំ, ឥមំ បន អញ្ញមញ្ញំ សមានំ

បណ្ឌិតទេវតំ និស្សាយ ទុក្ខតោ មុត្តាម្ហា តស្មា អញ្ញេហិបិ ទុក្ខា មុច្ចិតុកាមេហិ សមសិនិដ្ឋកានំ អនោមទស្សីកេហិ ហីនោបិ បណ្ឌិតោ

មិត្តោ កាតព្វោតិ។

រុក្ខទេវតា ឥមាយ គាថាយ ទេវសង្ឃស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា យាវតាយុកំ ឋត្វា សទ្ធិំ ឥន្ទកណ្ឌទេវតាយ យថាកម្មំ គតា។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រុក្ខទេវតា អានន្ទោ អហោសិ, កុសនាឡិទេវតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កុសនាឡិជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[១២២] ២. ទុម្មេធជាតកវណ្ណនា

យសំលទ្ធាន ទុម្មេធោតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ ធម្មសភាយញ្ហិ ភិក្ខូ “អាវុសោ ទេវទត្តោ, តថាគតស្ស បុណ្ណចន្ទសស្សិរិកមុខំ អសីតានុព្យញ្ជនទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណបដិមណ្ឌិតំ ព្យាមប្បភាបរិក្ខិត្តំ អាវេឡអាវេឡអាកុលា យមកយមកា ហុត្វា ឆព្ពណ្ណរំសិយោ វិស្សជ្ជេន្តំ បរមសោភគ្គប្បត្តំ អត្តភាវំ ទិស្វា ចិត្តំ បសាទេតុំ ន សក្កោតិ, ឧសូយមេវ ករោតិ។ ‘ពុទ្ធា នាម ឯវរូបេន សីលេន សមាធិនា បញ្ញាយ វិមុត្តិយា វិមុត្តិញាណទស្សនេន សមន្នាគតា’តិ វុច្ចមានេ វណ្ណំ សហិតុំ ន សក្កោតិ, ឧសូយមេវ ករោតី”តិ ទេវទត្តស្ស អគុណកថំ កថយិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ , ឥទានេវ ទេវទត្តោ មម វណ្ណេ ភញ្ញមានេ ឧសូយំ ករោតិ, បុព្ពេបិ អកាសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ មគធរដ្ឋេ រាជគហនគរេ ឯកស្មិំ មគធរាជេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហត្ថិយោនិយំ និព្វត្តិត្វា សព្ពសេតោ អហោសិ ហេដ្ឋា វុត្តប្បការាយ រូបសម្បត្តិយា សមន្នាគតោ។ អថ នំ “លក្ខណសម្បន្នោ អយ”ន្តិ សោ រាជា មង្គលហត្ថិំ អកាសិ។ អថេកស្មិំ ឆណទិវសេ សកលនគរំ ទេវនគរំ វិយ អលង្ការាបេត្វា សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ មង្គលហត្ថិំ អភិរុហិត្វា មហន្តេន រាជានុភាវេន នគរំ បទក្ខិណំ អកាសិ។ មហាជនោ តត្ថ តត្ថ ឋត្វា មង្គលហត្ថិនោ រូបសោភគ្គប្បត្តំ សរីរំ ទិស្វា “អហោ រូបំ, អហោ គតិ, អហោ លីឡ្ហា, អហោ លក្ខណសម្បត្តិ, ឯវរូបស្ស នាម សព្ពសេតវារណោ ចក្កវត្តិរញ្ញោ អនុច្ឆវិកោ”តិ មង្គលហត្ថិមេវ វណ្ណេសិ។

រាជា មង្គលហត្ថិស្ស វណ្ណំ សុត្វា សហិតុំ អសក្កោន្តោ ឧសូយំ ឧប្បាទេត្វា “អជ្ជេវ នំ បព្ពតបបាតេ បាតេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេស្សាមី”តិ ហត្ថាចរិយំ បក្កោសាបេត្វា “កិន្តិ កត្វា តយា អយំ នាគោ សិក្ខាបិតោ”តិ អាហ។ “សុសិក្ខាបិតោ, ទេវា”តិ។ “ន សុសិក្ខិតោ, ទុស្សិក្ខិតោ”តិ។ “សុសិក្ខិតោ, ទេវា”តិ។ “យទិ សុសិក្ខិតោ , សក្ខិស្សសិ នំ វេបុល្លបព្ពតមត្ថកំ អារោបេតុ”ន្តិ។ “អាម, ទេវា”តិ។ “តេន ហិ ឯហី”តិ សយំ ឱតរិត្វា ហត្ថាចរិយំ អារោបេត្វា បព្ពតបាទំ គន្ត្វា ហត្ថាចរិយេន ហត្ថិបិដ្ឋិយំ និសីទិត្វាវ ហត្ថិំ វេបុល្លបព្ពតមត្ថកំ អារោបិតេ សយម្បិ អមច្ចគណបរិវុតោ បព្ពតមត្ថកំ អភិរុហិត្វា ហត្ថិំ បបាតាភិមុខំ ការេត្វា “ត្វំ ‘មយា ឯស សុសិក្ខាបិតោ’តិ វទេសិ, តីហិយេវ បាទេហិ តំ ឋបេហី”តិ អាហ។ ហត្ថាចរិយោ បិដ្ឋិយំ និសីទិត្វាវ “ភោ តីហិ បាទេហិ តិដ្ឋា”តិ ហត្ថិស្ស បណ្ហិយា សញ្ញំ អទាសិ, មហាសត្តោ តថា អកាសិ។ បុន រាជា “ទ្វីហិ បុរិមបាទេហិយេវ ឋបេហី”តិ អាហ, មហាសត្តោ ទ្វេ បច្ឆិមបាទេ ឧក្ខិបិត្វា

បុរិមបាទេហិ អដ្ឋាសិ។ "បច្ឆិមបាទេហិយេវា"តិ វុត្តេបិ ទ្វេ បុរិមបាទេ ឧក្ខិបិត្វា បច្ឆិមបាទេហិ អដ្ឋាសិ, "ឯកេនា"តិ វុត្តេបិ តយោ បាទេ ឧក្ខិបិត្វា ឯកេនេវ អដ្ឋាសិ។ អថស្ស អបតនកភាវំ ញត្វា "សចេ បហោសិ, អាកាសេ តំ ឋបេហី"តិ អាហ។

អាចរិយោ ចិន្តេសិ – "សកលជម្ពុទីបេ ឥមិនា សទិសោ សុសិក្ខិតោ ហត្ថី នាម នត្ថិ, និស្សំសយំ បនេតំ ឯស បបាតេ បាតេត្វា មារេតុកាមោ ភវិស្សតី"តិ។ សោ តស្ស កណ្ណមូលេ មន្តេសិ "តាត, អយំ រាជា តំ បបាតេ បាតេត្វា មារេតុកាមោ, ន ត្វំ ឯតស្ស អនុច្ឆវិកោ។ សចេ តេ អាកាសេន គន្តុំ ពលំ អត្ថិ, មំ យថានិសិន្នមេវ អាទាយ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា ពារាណសិំ គច្ឆា"តិ។ បុញ្ញិទ្ធិយា សមន្នាគតោ មហាសត្តោ តាវទេវ អាកាសេ អដ្ឋាសិ។ ហត្ថាចរិយោ "មហារាជ, អយំ ហត្ថី បុញ្ញិទ្ធិយា សមន្នាគតោ, ន តាទិសស្ស មន្ទបុញ្ញស្ស ទុព្ពុទ្ធិនោ អនុច្ឆវិកោ, បណ្ឌិតស្ស បុញ្ញសម្បន្នស្ស រញ្ញោ អនុច្ឆវិកោ, តាទិសា នាម មន្ទបុញ្ញា ឯវរូបំ វាហនំ លភិត្វា តស្ស គុណំ អជានន្តា តេនេវ វាហនំ អវសេសញ្ច យសសម្បត្តិំ នាសេន្តិយេវា"តិ វត្វា ហត្ថិក្ខន្ធេ និសិន្នោវ ឥមំ គាថមាហ –

១២២។

"យំ លទ្ធាន ទុម្មេធោ, អនត្ថំ ចរតិ អត្តនោ;

អត្តនោ ច បរេសញ្ច, ហិំសាយ បដិបជ្ជតី"តិ។

តត្ថាយំ សង្ខេបត្ថោ – មហារាជ, តាទិសោ ទុម្មេធោ និប្បញ្ញោ បុគ្គលោ បរិវារសម្បត្តិំ លភិត្វា អត្តនោ អនត្ថំ ចរតិ។ កិំការណា? សោ ហិ យសមទមត្តោ កត្តព្ពាកត្តព្ពំ អជានន្តោ អត្តនោ ច បរេសញ្ច ហិំសាយ បដិបជ្ជតិ។ ហិំសា វុច្ចតិ កិលមនំ ទុក្ខុប្បាទនំ, តទត្ថាយ ឯវ បដិបជ្ជតីតិ។

ឯវំ ឥមាយ គាថាយ រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេត្វា "តិដ្ឋ ទានិ ត្វ"ន្តិ វត្វា អាកាសេ ឧប្បតិត្វា ពារាណសិនគរំ គន្ត្វា រាជង្គណេ អាកាសេ អដ្ឋាសិ។ សកលនគរំ សង្ខុភិត្វា "អម្ហាកំ រញ្ញោ អាកាសេន សេតវារណោ អាគន្ត្វា រាជង្គណេ ឋិតោ"តិ ឯកកោលាហលំ អហោសិ។ វេគេន រញ្ញោបិ អារោចេសុំ។ រាជា និក្ខមិត្វា "សចេ មមូបភោគត្ថាយ អាគតោសិ, ភូមិយំ បតិដ្ឋាហី"តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ ភូមិយំ បតិដ្ឋាសិ, អាចរិយោ ឱតរិត្វា រាជានំ វន្ទិត្វា "កុតោ អាគតោសិ, តាតា"តិ វុត្តេ "រាជគហតោ"តិ វត្វា សព្វំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ រាជា "មនាបំ តេ, តាត, កតំ ឥធាគច្ឆន្តេនា"តិ តុដ្ឋហដ្ឋោ នគរំ សជ្ជាបេត្វា វារណំ មង្គលហត្ថិដ្ឋានេ ឋបេត្វា សកលរជ្ជំ តយោ កោដ្ឋាសេ កត្វា ឯកំ ពោធិសត្តស្ស អទាសិ, ឯកំ អាចរិយស្ស, ឯកំ អត្តនា អគ្គហេសិ។ ពោធិសត្តស្ស អាគតកាលតោ បដ្ឋាយ ច បន រញ្ញោ សកលជម្ពុទីបេ រជ្ជំ ហត្ថគតមេវ ជាតំ។ សោ ជម្ពុទីបេ អគ្គរាជា ហុត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា មគធរាជា ទេវទត្តោ អហោសិ, ពារាណសិរាជា សារិបុត្តោ,

ហត្ថាចរិយោ អាគន្ត្វា, ហត្ថិំ បន អហមេវ អគ្គហេសិ”ន្តិ។

ទុម្មេធជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[១២៣] ៣. នង្គលីសជាតកវណ្ណនា

អសព្ពត្ថគាមិំ វាចន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ លាឡុទាយិត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ ធម្មំ កថេន្តោ “ឥមស្មិំ ឋានេ ឥទំ កថេតព្ពំ, ឥមស្មិំ ឋានេ ឥទំ ន កថេតព្ព”ន្តិ យុត្តាយុត្តំ ន ជានាតិ, មង្គលេ អវមង្គលំ វទន្តោ “តិរោកុឌ្ឌេសុ តិដ្ឋន្តិ, សន្ធិសិង្ឃាដកេសុ ចា”តិ ឥទំ អវមង្គលំ មង្គលំ កត្វា អនុមោទនំ ករោតិ។ អវមង្គលេសុ អនុមោទនំ ករោន្តោ “ពហូ ទេវា មនុស្សា ច, មង្គលានិ អចិន្តយុ”ន្តិ វត្វា “ឯវរូបានំ មង្គលានំ សតម្បិ សហស្សម្បិ កាតុំ សមត្ថា ហោថា”តិ វទតិ។ អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ “អាវុសោ, លាឡុទាយី យុត្តាយុត្តំ ន ជានាតិ, សព្ពត្ថ អសព្ពត្ថគាមិវាចំ ភាសតី”តិ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, លាឡុទាយី ឥទានេវ ទន្ធបរិសក្កនោ យុត្តាយុត្តំ ន ជានាតិ, បុព្ពេបិ ឯវរូបោ អហោសិ, និច្ចំ លាឡុអកោយេវ ឯសោ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណមហាសាលកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា ពារាណសិយំ ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ ហុត្វា បញ្ច មាណវកសតានិ សិប្បំ វាចេសិ។ តទា តេសុ មាណវេសុ ឯកោ ទន្ធបរិសក្កនោ លាឡុអកោ មាណវោ ធម្មន្តេវាសិកោ ហុត្វា សិប្បំ ឧគ្គណ្ហាតិ, ទន្ធតាយ បន ឧគ្គណ្ហិតុំ ន សក្កោតិ។ ពោធិសត្តស្ស បន ឧបការោ ហោតិ, ទាសោ វិយ សព្ពកិច្ចានិ ករោតិ។ អថេកទិវសំ ពោធិសត្តោ សាយមាសំ ភុញ្ជិត្វា សយនេ និបន្នោ តំ មាណវំ ហត្ថបាទបិដ្ឋិបរិកម្មានិ កត្វា គច្ឆន្តំ អាហ “តាត, មញ្ចបាទេ ឧបត្ថម្ភេត្វា យាហី”តិ។ មាណវោ ឯកំ បាទំ ឧបត្ថម្ភេត្វា ឯកស្ស ឧបត្ថម្ភំ អលភន្តោ អត្តនោ ឩរុម្ហិ ឋបេត្វា រត្តិំ ខេបេសិ។

ពោធិសត្តោ បច្ចូសសមយេ ឧដ្ឋាយ តំ ទិស្វា “កិំ, តាត, និសិន្នោសី”តិ បុច្ឆិ។ “អាចរិយ, ឯកស្ស មញ្ចបាទស្ស ឧបត្ថម្ភំ អលភន្តោ ឩរុម្ហិ ឋបេត្វា និសិន្នោម្ហី”តិ។ ពោធិសត្តោ សំវិគ្គមានសោ ហុត្វា “អយំ អតិ វិយ មយ្ហំ ឧបការោ, ឯត្តកានំ បន មាណវកានំ អន្តរេ អយមេវ ទន្ធោ សិប្បំ សិក្ខិតុំ ន សក្កោតិ, កថំ នុ ខោ អហំ ឥមំ បណ្ឌិតំ ករេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេសិ។ អថស្ស ឯតទហោសិ “អត្ថេកោ ឧបាយោ, អហំ ឥមំ មាណវំ ទារុអត្ថាយ បណ្ណត្ថាយ ច វនំ គន្ត្វា អាគតំ ‘អជ្ជ តេ កិំ ទិដ្ឋំ, កិំ កត’ន្តិ បុច្ឆិស្សាមិ។ អថ មេ ‘ឥទំ នាម អជ្ជ មយា ទិដ្ឋំ, ឥទំ កត’ន្តិ អាចិក្ខិស្សតិ។ អថ នំ ‘តយា ទិដ្ឋញ្ច កតញ្ច កីទិស’ន្តិ បុច្ឆិស្សាមិ, សោ ‘ឯវរូបំ នាមា’តិ ឧបមាយ ច ការណេន ច កថេស្សតិ។ ឥតិ នំ នវំ នវំ ឧបមញ្ច ការណញ្ច កថាបេត្វា ឥមិនា ឧបាយេន បណ្ឌិតំ ករិស្សាមី”តិ។ សោ តំ បក្កោសាបេត្វា “តាត មាណវ, ឥតោ បដ្ឋាយ ទារុអត្ថាយ វា បណ្ណត្ថាយ វា គតដ្ឋានេ យំ តេ តត្ថ ទិដ្ឋំ វា សុតំ វា ភុត្តំ វា បីតំ វា ខាទិតំ វា ហោតិ, តំ អាគន្ត្វា មយ្ហំ អារោចេយ្យាសី”តិ អាហ។

សោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា ឯកទិវសំ មាណវេហិ សទ្ធឹ ទារុអត្ថាយ អរញ្ញំ គតោ តត្ថ សប្បំ ទិស្វា អាគន្ត្វា “អាចរិយ, សប្បោ មេ ទិដ្ឋោ”តិ អារោចេសិ។ “សប្បោ នាម, តាត, កីទិសោ ហោតី”តិ? “សេយ្យថាបិ នង្គលីសា”តិ។ “សាធុ, តាត, យថាបិ តេ ឧបមា អាហដា, សប្បា នាម នង្គលីសសទិសាវ ហោន្តី”តិ។ អថ ពោធិសត្តោ “មាណវេន ឧបមា អាហដា, សក្ខិស្សាមិ នំ បដិពលំ កាតុ”ន្តិ ចិន្តេសិ។ មាណវោ បុន ឯកទិវសំ អរញ្ញេ ហត្ថឹ ទិស្វា “ហត្ថី មេ អាចរិយ ទិដ្ឋោ”តិ អាហ។ “ហត្ថី នាម, តាត, កីទិសោ”តិ? “សេយ្យថាបិ, នង្គលីសា”តិ។ ពោធិសត្តោ “ហត្ថិស្ស សោណ្ឌា នង្គលីសសទិសា ហោតិ, ទន្តាទយោ ឯវរូបា ច ឯវរូបា ច។ អយំ បន ពាលតាយ វិភជិត្វា កថេតុំ អសក្កោន្តោ សោណ្ឌំ សន្ធាយ កថេសិ មញ្ញេ”តិ តុណ្ហី អហោសិ។ អថេកទិវសំ និមន្តនេ ឧច្ឆុំ លភិត្វា “អាចរិយ, អជ្ជ មយំ ឧច្ឆុំ ខាទិម្ហា”តិ អាហ។ “ឧច្ឆុ នាម កីទិសោ”តិ វុត្តេ “សេយ្យថាបិ នង្គលីសា”តិ អាហ។ អាចរិយោ “ថោកំ បតិរូបំ ការណំ កថេសី”តិ តុណ្ហី អហោសិ។

បុនេកទិវសំ និមន្តនេ ឯកច្ចេ មាណវា គុឡទធឹ ទធិនា ភុញ្ជឹសុ, ឯកច្ចេ ខីរេន។ សោ អាគន្ត្វា “អាចរិយ, អជ្ជ មយំ ទធិនា ខីរេន ច ភុញ្ជិម្ហា”តិ វត្វា “ទធិខីរំ នាម កីទិសំ ហោតី”តិ វុត្តេ “សេយ្យថាបិ នង្គលីសា”តិ អាហ។ អាចរិយោ “អយំ មាណវោ ‘សប្បោ នង្គលីសសទិសោ’តិ កថេន្តោ តាវ សុកថិតំ កថេសិ, ‘ហត្ថី នង្គលីសសទិសោ’តិ កថេន្តេនាបិ សោណ្ឌំ សន្ធាយ លេសេន កថិតំ, ‘ឧច្ឆុ នង្គលីសសទិស’ន្តិ កថេន្តេបិ លេសោ អត្ថិ, ‘ទធិខីរានិ បន និច្ចំ បណ្ឌរានិ បក្ខិត្តភាជនសណ្ឋានានី’តិ ឥធ សព្វេន សព្វំ ឧបមំ ន កថេសិ, ន សក្កា ឥមំ សិក្ខាបេតុ”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១២៩

“អសព្វត្ថគាមិំ វាចំ, ពាលោ សព្វត្ថ ភាសតិ;

នាយំ ទធឹ វេទិ ន នង្គលីសំ, ទធិប្បយំ មញ្ញតិ នង្គលីស”ន្តិ។

តត្រាយំ សង្ខេបត្ថោ – យា វាចា ឧបមាវសេន សព្វត្ថ ន គច្ឆតិ, តំ អសព្វត្ថគាមិំ វាចំ ពាលោ ទន្ធបុគ្គលោ សព្វត្ថ ភាសតិ, “ទធិ នាម កីទិស”ន្តិ បុដ្ឋោបិ “សេយ្យថាបិ, នង្គលីសា”តិ វទតេវ។ ឯវំ វទន្តោ នាយំ ទធឹ វេទិ ន នង្គលីសំ។ កិំការណា? ទធិប្បយំ មញ្ញតិ នង្គលីសំ, យស្មា អយំ ទធិម្បិ នង្គលីសមេវ មញ្ញតិ។ អថ វា ទធីតិ ទធិមេវ, បយន្តិ ខីរំ, ទធិ ច បយញ្ច ទធិប្បយំ។ យស្មា ទធិខីរានិបិ អយំ នង្គលីសមេវ មញ្ញតិ, ឯវំ សោ វាចំ ពាលោ, កិំ ឥមិនាតិ អន្តេវាសិកានំ មជ្ឈេ កថេត្វា បរិពាហិរំ កត្វា តំ ឧយ្យោជេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ពាលមាណវោ លាឡុទាយី អហោសិ, ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

តក្កលឹងជាតកវណ្ណនា តតិយា៊

[១៦៣] ៣៊ អឡ្តជាតកវណ្ណនា

ចាឃរេមេឆចបុទិរសោតិ ខ្លង់ នឥ្វា ឌេតចរេត ចិហរន្តោ ឲក់ ចត្តនយ្យត្តំ កិក្លុំ អារេព្ភ កេឆសិ៊ សោ កិរ សាចតិ្តចាសឹ ក្យលបុត្តោ សាសនេ ឌ្ហរំ ឥត្វា បត្តឌិតោ ចត្តនយ្យត្តោ អហោសិ, អាចរិយុបជ្ឈាយចត្តាតិ បិតឹយបរិកោជតឹរិយាបេឋឆាការខត្តាឈទាឌិចត្តាតិ ច សាឆ្កកេរាតិ, ចុឌ្ឍសឃុំ យហាចេត្តឃុំ អឃឹតិលត្ត្កចេត្តឃុំ ច បរិឬរកាទឹរេយច ហោតិ, ចិហារំ សឲ្ជតិ, បរិចេណំ ចិតក្កយាឡូអក់ ចិហារយក្កុំ សឲ្ជតិ, យត្យ្សាត់ បិតឹយំ ឌេតិ៊ យត្យ្សា តឃ្យ ចត្តនយ្យត្តិយំ បឃឹឌិត្វា បត្ថាសតយត្តាតិ ឆ្ចកត្តាតិ អធំឃុំ, យហាលិកសក្កាទោ ឌ្ហុបជ្ជិ៊ តំ តិស្សាយ ពហុត់ ឋារុបិហារោ ជាតោ៊ អថេកឌិចសំ ឆឲ្យសកាយំ កិក្លុំ កេធិ សឲ្ជ្ឍបេឃុំ "អាចុសោ, អឃុកោ តាយ កិក្លុ អត្តេតា ចត្តនយ្យត្តិយា យហត្តំ លិកសក្កាទំ តិព្វត្តេសិ, ឲតំ ឲក់ តិស្សាយ ពហុត់ ឋារុបិហារោ ជាតោ"តិ៊ សត្វា អាកត្តា "កាយ ត្ថុត្វ, កិក្លុចេ ,ឲតរហិ កឆាយ សត្តិសិត្តា"តិ បុច្ឆិត្វា "ខ្លយាយ តាយា"តិ ចុត្តេ "ត, កិក្លុចេ, ខ្លឥានេតច, បុព្វេបិយំ កិក្លុំ ចត្តនយ្យត្តោ, បុព្វេបេតំ ឲក់ តិស្សាយ បត្ថា ខ្លសិសតាតិ ឋលិឋលត្វាយ អទេព្វា អាកត្វា ឲតេតច អាតឹតឋលិឋលេហិ ឃាបេឃុំ"ត្តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៊

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ ទជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឌ្ហុិក្ខព្រាហ្មណក្យលេ តិព្វត្តិត្វា ចឃប្បត្តោ ខ្លសិបព្វជ្ជំ បព្វឌិត្វា បត្ថាសទ៍តសិបរិចារោ បព្វតបាទេ ចិហាសិ៊ តឥា ហិមចេត្តេ ចណ្ឌោ តិឥាឈោ អហោសិ, តត្វ តត្វ បិតឹយាតិ លិឌ្ឈិឃុំ, តិរេច្ឆាតា បិតឹយំ អលកយាតា កិលយត្តិ៊ អថ ពោឃុំ តាបេឃុំ ឲកោ តាបសោ ពោសំ បិបិសេក្លុំ ឌិស្វា ឲក់ ទុក្លុំ លិក្តិត្វា ឌោណិំ កត្វា បិតឹយំ ឌ្ហឃិញ្ចិត្វា ឌោណិំ បូរេត្វា ពោសំ បិតឹយំ អឥាសិ៊ ពហូឃុំ សត្តិបតិត្វា បិតឹយំ បិចេត្តឃុំ តាបឃស្ស ឋលិឋលត្វាយ កយតោកាសោ តាហោសិ៊ សោ តិរាហារោបិ បិតឹយំ ឌេតិយេច៊ យិកកណា ចិត្តេឃុំ "អយំ អយ្យាកំ បិតឹយំ ឌេត្តោ ឋលិឋលត្វាយ កត្តុំ ខ្លកាសំ ត លកតិ, តិរាហារតាយ អតិចិយ កិលយតិ, ហត្ថយំ កតិកំ កេរាយា"តិ៊ តេ កតិកំ អកំឃុំ "ខ្លតោ បឌ្ឍាយ បិតឹយំ បិចតត្វាយ អាកច្ឆេត្តេត អត្តេតា ពាលិត្យុទ្ធេបេត ឋលិឋលំ កេហត្វាច អាកត្តត្តា"ត្តិ៊ តេ តតោ បឌ្ឍាយ ឲកេកោ តិរច្ឆាតេតា អត្តេតា អត្តេតា ពាលិត្យុទ្ធេបេត យឆ្ចុរយឆ្ចុរាតិ អឡ្តឌ្ឍុបតសាឌឹតិកេហត្វាច អាកច្ឆតិ៊ ឲកឃ្ស អត្វាយ អាកតំ ឋលិឋលំ អឌ្ឍតឃ្យសកជការបយាណំ អហោសិ៊ បត្ថាសតតាបសា តតេច បរិក្យុញ្ជត្តិ៊ អតិរេកំ ឆឌ្ឍិយិត្វ៊

ពោធិសត្តោ តំ ឌិស្វា "ឲកំ តាយ ចត្តនយ្យត្តំ តិស្សាយ ឲត្តកាត់ តាបសាត់ ឋលិឋលត្វាយ អកត្តា ឃាបត់ ឌ្ហុបត្តំ, ចិរិយំ តាយ កាតព្វេយចា"តិ ចត្វា ខ្លមំ កាឆយាហ –

“ចាឃេយេឆេច បុរិសោ, ត តិដ្ឋិតេក្ខឃ្យ បណ្ឌិតោ;

ចាឃាយស្ស ផលំ បស្ស, ក្ទត្វា អដ្ឋា អតីតិហ”ត្តិ៍

តត្រាយំ សេដ្ឋបេត្វា – បណ្ឌិតោ អត្តនោ ចត្តប្ទុរលាឌិកោ កយ្ហុំ ចាឃេយេឆេច, ត ក្ខូកេណ្ហឃ្យ៍ កិការលា? ចាឃាយស្ស តិបឲ្យលតាឃ អភាចតោ៍ ឌ្ខតិ យហាសេត្វា “ចាឃាយោ តាយេស សផេលិច ហោតី”តិ ឌ្ខសិកលំ អាលបេត្វា “ចាឃាយស្ស ផលំ បស្សា”តិ អាហ៍ កិឌិសំ? ក្ទត្វា អដ្ឋា អតីតិហំ៍ តត្ត អដ្ឋាតិ ងេសតាយត្តំ, តេហិ បត ភាតប្យការាតិ ផលិផលិតិ អាកតាតិ៍ តេហ្ទ សយ្យត្តូតរាតិ ក្ខស្សត្តូតរាតិ ចា ចសេត “អដ្ឋា”តិ ក្ទត្តំ៍ ឃេ ឌ្ខយេហិ បញ្ហាហិ ឌ្ខសិសេតហិ សយំ អរដ្ឋា អកត្តា ឲកស្ស អត្តាឃ អាតីតា អដ្ឋា ក្ទត្វា, ឌ្ខជំ ចាឃាយស្ស ផលំ៍ តញ្ហា ឈោ បត អតីតិហំ, “ឌ្ខតិ អាហ ឌ្ខតិ អាហា”តិ ឲចំ ឌ្ខតិហីតិហេត កហេតដ្ឋំ ត ហោតិ, បច្ចក្ខយេច តំ ផលំ បស្សាតិ៍ ឲចំ យហាសេត្វា ឌ្ខសិកលស្ស ឌ្ខចាជំ អកាសិ៍

សត្ថា ឌ្ខយំ ឆយ្ទុងេសតំ អាហរិត្វា ឌាតកំ សយោឆារេតសិ – “តតា ចត្តសយ្យេត្តា តាបសោ អយំ ភិក្ខុ អហោសិ, កលសត្ថា បត អហមេច អហោសិ”ត្តិ៍

អដ្ឋឌាតកចណ្ណតា ចត្តត្ថា៍

[១១៦] ៦៍ កជាហកឌាតកចណ្ណតា

ពាហុប្បិសោ ចិកេត្តឃ្យាតិ ឌ្ខជំ សត្ថា ឌេតចតេ ចិហរេត្តា ឲកំ ចិកត្តកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ៍ តស្ស ចត្ថុ ហេដ្ឋា កធិតមេឌិសយេច៍

អតីតេ បត ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេត្តេ ពោធិសត្តោ យហាចិភចោ សេដ្ឋិ អហោសិ៍ តស្ស ភរិយា បុត្តំ ចិឌាឃិ, ភាសីបិស្ស តំ ឌិចសេញ្ញេច បុត្តំ ចិឌាឃិ៍ តេ ឲកតោច ចឌ្ឍិស្ទុ៍ សេដ្ឋិបុត្តេ លេខំ សិក្ខតេ្ត ភាសោបិស្ស ផលកំ ចហយាតោ កត្ត្វា តេតេច សឌ្ឍិ លេខំ សិក្ខិ, កណតំ សិក្ខិ, ទេ្វ តយោ ចោហារេ អកាសិ៍ សោ អត្តុក្កមេត ចចនក្យសេលោ ចោហារក្យសេលោ ឃុចា អភិទ្ទបោ អហោសិ, តាមេត កជាហេកោ តាយ៍ សោ សេដ្ឋិឃរេ ភណ្ឌាការិកកម្មំ ករោត្តោ ចិត្តេសិ “ត យំ ឌ្ខយេ សព្ទកាលំ ភណ្ឌាការិកកម្មំ ការេស្សត្តិ, កិញ្ចិ ទេច ទោសំ ឌិស្វា តាឡេត្វា ពន្ធិត្វា លក្ខណេត អង្កេត្វា ភាសបរិភោគេតបិ បរិក្ទព្ភិស្សត្តិ៍ បច្ចត្តេ ខោ បត សេដ្ឋិស្ស សហាឃកោ សេដ្ឋិ អត្ថិ, ឃំត្តុតាហំ សេដ្ឋិស្ស ចចនេត លេខំ អាភាឃ តត្ថ កត្ត្វា ‘អហំ សេដ្ឋិបុត្តោ’តិ ចត្វា តំ សេដ្ឋិំ ចញ្ចេត្វា តស្ស ធីតរំ កហេត្វា ស្ទុខំ ចសេឃ្យ”ត្តិ៍ សោ សឃមេច បណ្ណំ កហេត្វា “អហំ អស្ទុកំ តាម យម បុត្តំ តច សត្តិកំ បហិណិំ, អាចាហចិចាហសម្ពត្ធោ តាម យយ្ហញ្ច តឃា, ត្យយ្ហញ្ច យឃា សឌ្ឍិំ បតិទ្ទបោ, តស្មា ត្វំ ឌ្ខយស្ស ភារកស្ស អត្តនោ ធីតរំ ឌត្វា ឲតំ តេត្តេច ចសាបេហិ, អហម្បិ ឱកាសំ លភិត្វា អាកមិស្សាមី”តិ លិខិត្វា សេដ្ឋិស្សេច យុទ្ទិកាឃ លញ្ឆេត្វា ឃថារុចិតំ បរិព្វាឃញ្ចេច កន្ធចត្តាឌីតិ ច កហេត្វា បច្ចត្តំ កត្ត្វា សេដ្ឋិំ ឌិស្វា

វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។

អថ នំ សេដ្ឋី “កុតោ អាគតោសិ, តាតា”តិ បុច្ឆិ។ “ពារាណសិតោ”តិ។ “កស្ស បុត្តោសី”តិ? “ពារាណសិសេដ្ឋិស្សា”តិ។ “កេនដ្ឋេនាគតោសី”តិ? តស្មិំ ខណេ កដាហកោ “ឥទំ ទិស្វា ជានិស្សថា”តិ បណ្ណំ អទាសិ។ សេដ្ឋី បណ្ណំ វាចេត្វា “ឥទានាហំ ជីវាមិ នាមា”តិ តុដ្ឋចិត្តោ ធីតរំ ទត្វា បតិដ្ឋាបេសិ។ តស្ស បរិវារោ មហន្តោ អហោសិ។ សោ យាគុខជ្ជកាទីសុ ច វត្ថគន្ធាទីសុ ច ឧបនីតេសុ “ឯវម្បិ នាម យាគុំ បចន្តិ, ឯវំ ខជ្ជកំ, ឯវំ ភត្តំ, អហោ បច្ចន្តវាសិកា នាមា”តិ យាគុអាទីនិ គរហតិ។ “ឥមេ បច្ចន្តវាសិកត្តាយេវ អហតសាដកេ វឡញ្ជិតុំ ន ជានន្តិ, គន្ធេ បិសិតុំ, បុប្ផានិ គន្ថិតុំ ន ជានន្តី”តិ វត្ថកម្មិកាទយោ គរហតិ។

ពោធិសត្តោបិ ទាសំ អបស្សន្តោ “កដាហកោ ន ទិស្សតិ, កហំ គតោ, បរិយេសថ ន”ន្តិ សមន្តា មនុស្សេ បេសេសិ។ តេសុ ឯកោ តត្ថ គន្ត្វា តំ ទិស្វា សញ្ជានិត្វា អត្តានំ អជានាបេត្វា អាគន្ត្វា ពោធិសត្តស្ស អារោចេសិ។ ពោធិសត្តោ តំ បវត្តិំ សុត្វា “អយុត្តំ តេន កតំ, គន្ត្វា នំ គហេត្វា អាគច្ឆិស្សាមី”តិ រាជានំ អាបុច្ឆិត្វា មហន្តេន បរិវារេន និក្ខមិ។ “សេដ្ឋិ កិរ បច្ចន្តំ គច្ឆតី”តិ សព្ពត្ថ បាកដោ ជាតោ។ កដាហកោ “សេដ្ឋិ កិរ អាគច្ឆតី”តិ សុត្វា ចិន្តេសិ “ន សោ អញ្ញេន ការណេន អាគមិស្សតិ, មំ និស្សាយេវស្ស អាគមនេន ភវិតព្ពំ។ សចេ បនាហំ បលាយិស្សាមិ, បុន អាគន្តុំ ន សក្កា ភវិស្សតិ។ អត្ថិ បនេស ឧបាយោ។ មម សាមិកស្ស បដិបថំ គន្ត្វា ទាសកម្មំ កត្វា តមេវ អារាធេស្សាមី”តិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ បរិសមជ្ឈេ ឯវំ ភាសតិ “អញ្ញេ ពាលមនុស្សា អត្តនោ ពាលភាវេន មាតាបិតូនំ គុណំ អជានន្តា តេសំ ភោជនវេលាយ អបចិតិកម្មំ អកត្វា តេហិ សទ្ធិំយេវ ភុញ្ជន្តិ, មយំ បន មាតាបិតូនំ ភោជនកាលេ បដិគ្គហំ ឧបនេម, ខេឡមល្លកំ ឧបនេម, ភាជនានិ ឧបនេម, បានីយម្បិ ពីជនិម្បិ គហេត្វា ឧបតិដ្ឋាមា”តិ យាវ សរីរវឡញ្ជនកាលេ ឧទកកលសំ អាទាយ បដិច្ឆន្នដ្ឋានគមនា សព្ពំ ទាសេហិ កត្តព្ពកិច្ចំ បកាសេសិ។

សោ ឯវំ បរិសំ ឧគ្គណ្ហាបេត្វា ពោធិសត្តស្ស បច្ចន្តសមីបំ អាគតកាលេ សសុរំ អវោច “តាត, មម កិរ បិតា តុម្ហាកំ ទស្សនត្ថាយ អាគច្ឆតិ, តុម្ហេ ខាទនីយភោជនីយំ បដិយាទាបេថ, អហំ បណ្ណាការំ គហេត្វា បដិបថំ គមិស្សាមី”តិ។ សោ “សាធុ, តាតា”តិ សម្បដិច្ឆិ។ កដាហកោ ពហុំ បណ្ណាការមាទាយ មហន្តេន បរិវារេន គន្ត្វា ពោធិសត្តំ វន្ទិត្វា បណ្ណាការំ អទាសិ។ ពោធិសត្តោបិ បណ្ណាការំ គហេត្វា តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា បាតរាសកាលេ ខន្ធាវារំ និវាសេត្វា សរីរវឡញ្ជនត្ថាយ បដិច្ឆន្នដ្ឋានំ បាវិសិ។ កដាហកោ អត្តនោ បរិវារំ និវត្តេត្វា កលសំ អាទាយ ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឧទកកិច្ចបរិយោសានេ បាទេសុ បតិត្វា “សាមិ, អហំ តុម្ហាកំ យត្តកំ ឥច្ឆថ, តត្តកំ ធនំ ទស្សាមិ, មា មេ យសំ អន្តរធាបយិត្ថា”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ តស្ស វត្តសម្បទាយ បសីទិត្វា “មា ភាយិ, នត្ថិ តេ មម សន្តិកា អន្តរាយោ”តិ សមស្សាសេត្វា បច្ចន្តនគរំ បាវិសិ។ មហន្តោ សក្ការោ អហោសិ, កដាហកោបិស្ស និរន្តរំ ទាសេន កត្តព្ពកិច្ចំ ករោតិ។ អថ នំ ឯកាយ វេលាយ សុខនិសិន្នំ បច្ចន្តសេដ្ឋិ អាហ “មហាសេដ្ឋិ, មយា តុម្ហាកំ បណ្ណំ ទិស្វាវ តុម្ហាកំ បុត្តស្ស ទារិកា ទិន្នា”តិ។ ពោធិសត្តោ កដាហកំ បុត្តមេវ កត្វា តទនុច្ឆវិកំ បិយវចនំ វត្វា សេដ្ឋិំ តោសេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ កដាហកស្ស មុខំ ឧល្លោកេតុំ សមត្ថោ នាម នាហោសិ។

អេចកឌិចសំ យហាឧបេត្តា ឧបដ្ឋិឌីតាទំ បក្កោសិត្វា “ឲហិ, អយ្ង, ឃិនេ ខេប ឃ្លាកា ចិខិតាហី”តិ ចត្វា តំ អាកត្តា ឃ្លាកា កពេហត្វា ផិតំ បិឃចចត់ ចត្វា “កពេចហិ, អយ្ង, កង្ខិ ខេត យយ បុខេត្តា ឃុលក្សខេក្លុស្ខ អប្បយខេត្តា , ឃ្លខេកា ឌតា ឧខេយ្ញកយាតា ឧយក្កុចាសំ ចឧចា”តិ បុង្ហិ៍ “តាត, យហាឧបដ្ឋិ ឮយ្យាក៌ បុត្តស្ស អខេដ្ឋា ខេងាខេឧា តត្ថិ, ខេកចល់ អាហាទំ កទេហតី”តិ៍ “អយ្ង, តិង្ហកាលខេយឧ ក្សក្លុឃីខេលិច, អបិច ខេត អហំ តស្ស យុលពាត្តតយត្តិ ឥស្សាយិ, តំ ត្វំ ឧាក្សក៌ ឃ្លុកូលិត្វា យយ បុត្តស្ស ខេកាឌតកាខេល កទេហត្តស្ស ឃ្លុកូហិតតិឃាខេយខេតច បុខខេតា ផត្វា ចខេឃ្យាឃី”តិ កាឆំ ឃ្លុកូលាខេបត្វា កតិបិហំ ចឧិត្វា ពាទិរាលឃិខេយច អកយាឃិ៍ កដ៏ហខេកាបិ ពាហុំ លាឥតឹឃខេកាឌតឹឃំ អាងាឃ អត្ថុយក្កុំ កត្វា ពាហុឆត់ ឥត្វា ចត្តិត្វា តិចត្តិ៍ ខេឧា ខេពាធិឧត្តស្ស កតកាលខេតា បដ្ឋាឃ អតិខេទកយាតី អខេហាឃិ៍ ខេឧា ឲកឌិចសំ ឧបដ្ឋិឌីតាឃ តាតក្កុឧខេកាឌត់ ឃ្លុបខេតត្វា កដង្ហំ អាងាឃ បរិចិឧត្តិឃា កត្តុ កទេហិតុំ អាខេកិ៍ ឧបដ្ឋិឌីតា ខេពាធិឧត្តស្ស ឧត្តិខេក ឃ្លុកូហិតតិឃាខេយខេតច ត្លុយំ កាឆយាហ –

១១៍

“ពាហុម្បិ ខេឧា ចិកខេត្តព្យ្យ, អឌ្ឍាា ឌតបឥ កខេតា;

អត្វាកត្តាត ក្សខេឧឃ្យ, កុឌ្ឍ ខេកាខេក កដ៏ហកា”តិ៍

តត្ថ ពាហុម្បិ ខេឧា ចិកខេត្តព្យ្យ, អឌ្ឍាា ឌតបឥ កខេតាតិ ខេឃា អត្តខេតា ឌាតិក្សយិខេតា អឌ្ឍាា ឌតបឥ កខេតា ខេហាតិ, ឃត្តស្ស ឌាតិ ត ឌាតត្តិ, ខេឧា ពាហុម្បិ ចិកខេត្តព្យ្យ, ចយ្អតចចត់ ចង្ហាតចចត់ ចខេឃ្យ៍ អត្វាកត្តាត ក្សខេឧឃ្យាតិ ត្លុយំ តាច ចាទំ ឧាយិកស្ស បដិបចំ កត្វា ងាឧកិង្ហស្ស កតត្វា កឧាហិ បហទិត្វា បិដ្ឋិចយ្ញប្បាដតខេតា ច លក្លុណាហតតខេតា ច យុខេត្តាឃិ៍ ឧខេច អតាចាទំ កខេទាឃិ, បុត អឌ្ឍាស្មិ អាកយតចាខេខ តច ឧាយិខេកា អត្វាកត្តាត ក្សខេឧឃ្យ, ត្លុយំ ខេកហំ អត្សអាកត្វា កឧាកិឈាខេតហិ ខេចច លក្លុណាហតខេតត ច ឌាតិប្បកាឧខេតត ច តំ ក្សខេឧឃ្យ ឃ្លុបហខេតយ្យ៍ តស្មា ត្លុយំ អតាចាទំ បហាឃ កុឌ្ឍ ខេកាខេក កដ៏ហក, យា បង្ហា អត្តខេតា ងាឧកាចំ បិកដំ កាខេទត្វា ចិប្បដិឧាទី អខេហាឃីតិ អឃខេយត្ត ឧបដ្ឋិខេតា អធិប្បាខេឃា៍

ឧបដ្ឋិឌីតា បត ឲតយត្តំ អឌាតត្តិ ឃ្លុកូហិតតិឃាខេយត ព្យព្ជាតខេយច បឃិក្សងាហាឃិ៍ កដ៏ហខេកា “អង្ហា ឧបដ្ឋិតា យយ ក្សុលំ អាចិក្លុត្វា ឲតិឃ្យា ឧត្តំ កធិតំ កចិស្សតី”តិ តខេតា បដ្ឋាឃ បុត កត្តុ កទេហិតុំ ត ចិឧហិ, តិហតយាខេតា ឃចាលង្ហំ កុឌ្ឍិត្វា ឃចាកយ្ញំ កខេតា៍

ឧត្តា ត្លុយំ ឆយ្ញខេងឧត់ អាហទិត្វា ឌាតកំ ឧខេយាឆាខេតឃិ “តងា កដ៏ហខេកា ចិកត្តកកិក្លុ អខេហាឃិ, ពាទិរាលឃិឧបដ្ឋិ បត អហខេយច អខេហាឃិ”ត្តិ៍

កដ៏ហកឌាតកចត្ថុតា បព្ចមា៍

[១២៦] ៩. អសិលក្ខណជាតកវណ្ណនា

តថេវេកស្ស កល្យាណន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរញ្ញោ អសិលក្ខណបាឋកំ ព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ រញ្ញោ អសីនំ អាហរណកាលេ អសិំ ឧបសិង្ឃិត្វា អសិលក្ខណំ ឧបធារេតិ។ សោ យេសំ ហត្ថតោ លញ្ជំ លភតិ, តេសំ អសិំ "លក្ខណសម្បន្នោ មង្គលសំយុត្តោ"តិ វទតិ។ យេសំ ហត្ថតោ ន លភតិ, តេសំ អសិំ "អវលក្ខណោ"តិ គរហតិ។ អថេកោ កម្មារោ អសិំ កត្វា កោសិយំ សុខុមំ មរិចចុណ្ណំ បក្ខិបិត្វា រញ្ញោ អសិំ អាហរិ។ រាជា ព្រាហ្មណំ បក្កោសាបេត្វា "អសិំ វីមំសា"តិ អាហ។ ព្រាហ្មណស្ស អសិំ អាកឌ្ឍិត្វា ឧបសិង្ឃន្តស្ស មរិចចុណ្ណានិ នាសំ បវិសិត្វា ខិបិតុកាមតំ ឧប្បាទេសុំ។ តស្ស ខិបន្តស្ស នាសិកា អសិធារាយ បដិហតា ទ្វិធា ឆិជ្ជិ។ តស្សេវ នាសិកាយ ឆិន្នភាវោ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដោ ជាតោ។ អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ "អាវុសោ, រញ្ញោ កិរ អសិលក្ខណបាឋកោ អសិំ ឧបសិង្ឃន្តោ នាសិកំ ឆិន្ទាបេសី"តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ សោ ព្រាហ្មណោ អសិំ ឧបសិង្ឃន្តោ នាសិកច្ឆេទំ បត្តោ, បុព្វេបិ បត្តោយេវា"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ តស្ស អសិលក្ខណបាឋកោ ព្រាហ្មណោ អហោសីតិ សព្ពំ បច្ចុប្បន្នវត្ថុសទិសមេវ។ រាជា បន តស្ស វេជ្ជេ ទត្វា នាសិកាកោដឹ លាខាយ បដិនាសិកំ ការេត្វា បុន តំ ឧបដ្ឋាកមេវ អកាសិ។ ពារាណសិរញ្ញោ បន បុត្តោ នត្ថិ, ឯកា ធីតា ចេវ ភាគិនេយ្យោ ច អហេសុំ។ សោ ឧភោបិ តេ អត្តនោ សន្តិកេយេវ វឌ្ឍាបេសិ។ តេ ឯកតោ វឌ្ឍន្តា អញ្ញមញ្ញំ បដិពទ្ធចិត្តា អហេសុំ។ រាជាបិ អមច្ចេ បក្កោសាបេត្វា "មយ្ហំ ភាគិនេយ្យោបិ ឥមស្ស រជ្ជស្ស សាមិកោវ, ធីតរំ ឯតស្សេវ ទត្វា អភិសេកមស្ស ករោមី"តិ វត្វា បុន ចិន្តេសិ "មយ្ហំ ភាគិនេយ្យោ សព្ពថាបិ ញាតកោយេវ, ឯតស្ស អញ្ញំ រាជធីតរំ អានេត្វា អភិសេកំ កត្វា ធីតរំ អញ្ញស្ស រញ្ញោ ទស្សាមិ, ឯវំ នោ ញាតកា ពហូ ភវិស្សន្តិ, ទ្វិន្នំ រជ្ជានំ មយមេវ សាមិកា ភវិស្សាមា"តិ។ សោ អមច្ចេហិ សទ្ធិំ មន្តេត្វា "ឧភោ ឥមេ វិសុំ កាតុំ វដ្ដតី"តិ ភាគិនេយ្យំ អញ្ញស្មិំ និវេសនេ, ធីតរំ អញ្ញស្មិំ វាសេសិ។

តេ សោឡសវស្សុទ្ទេសិកកាលំ បត្តា អតិវិយ បដិពទ្ធចិត្តា អហេសុំ។ រាជកុមារោ "កេន នុ ខោ ឧបាយេន មាតុលធីតរំ រាជគេហា នីហរាបេតុំ សក្កា ភវេយ្យា"តិ ចិន្តេន្តោ "អត្ថេកោ ឧបាយោ"តិ មហាឥក្ខណិកំ បក្កោសាបេត្វា តស្សា សហស្សភណ្ឌិកំ ទត្វា "កឹ មយា កត្តព្ព"ន្តិ វុត្តេ "អម្ម, តយិ ករោន្តិយា អតិប្បត្តិ នាម នត្ថិ, កិញ្ចិទេវ ការណំ កត្វា យថា មម មាតុលោ រាជា ធីតរំ អន្តោគេហា នីហរាបេតិ, តថា ករោហី"តិ អាហ។ សាធុ, សាមិ, អហំ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វក្ខាមិ "ទេវ, រាជធីតាយ ឧបរិ កាឡកណ្ណី អត្ថិ, ឯត្តកំ កាលំ និវត្តិត្វា ឱលោកេន្តាបិ នត្ថិ, អហំ រាជធីតរំ អសុកទិវសេ នាម រថំ អារោបេត្វា ពហុអាវុធហត្ថេ បុរិសេ អាទាយ មហន្តេន បរិវារេន សុសានំ គន្ត្វា មណ្ឌលបីឋិកាយ ហេដ្ឋាមញ្ចេ មតមនុស្សំ និបជ្ជាបេត្វា ឧបរិមញ្ចេ រាជធីតរំ ឋបេត្វា គន្ធោទកឃដានំ អដ្ឋុត្តរសតេន ន្ហាបេត្វា កាឡកណ្ណិំ បវាហេស្សាមី"តិ ឯវំ វត្វា រាជធីតរំ សុសានំ នេស្សាមិ, ត្វំ អម្ហាកំ តត្ថ គមនទិវសេ អម្ហេហិ បុរេតរមេវ ថោកំ មរិចចុណ្ណំ អាទាយ អាវុធហត្ថេហិ អត្តនោ មនុស្សេហិ បរិវុតោ រថំ អភិរុយ្ហ សុសានំ គន្ត្វា

រថំ សុសានទ្វារេ ឯកបទេសេ ឋបេត្វា អាវុធហត្ថេ មនុស្សេ សុសានវនំ បេសេត្វា សយំ សុសានេ មណ្ឌលបីឋិកំ បសារេត្វា មតកោ វិយ បដិកុជ្ជោ ហុត្វា និបជ្ជិ។ អហំ តត្ថ អាគន្ត្វា តវ ឧបរិ មញ្ចកំ អត្ថរិត្វា រាជធីតរំ ឧក្ខិបិត្វា មញ្ចេ សយាបេស្សាមិ, ត្វំ តស្មិំ ខណេ មរិចចុណ្ណំ នាសិកាយ បក្ខិបិត្វា ទ្វេ តយោ វារេ ខិបេយ្យាសិ។ តយា ខិបិតកាលេ មយំ រាជធីតរំ បហាយ បលាយិស្សាម។ អថ ត្វំ រាជធីតរំ សីសំ ន្ហាបេត្វា សយម្បិ សីសំ ន្ហាយិត្វា តំ អាទាយ អត្តនោ និវេសនំ គច្ឆេយ្យាសីតិ។ សោ "សាធុ សុន្ទរោ ឧបាយោ"តិ សម្បដិច្ឆិ។

សាបិ គន្ត្វា រញ្ញោ តមត្ថំ អារោចេសិ, រាជាបិ សម្បដិច្ឆិ។ រាជធីតាយបិ តំ អត្ថំ អាចិក្ខិ, សាបិ សម្បដិច្ឆិ។ សា និក្ខមនទិវសេ កុមារស្ស សញ្ញំ ទត្វា មហន្តេន បរិវារេន សុសានំ គន្ត្វា អារក្ខមនុស្សានំ ភយជននត្ថំ អាហ – "មយា រាជធីតាយ មញ្ចេ ឋបិតកាលេ ហេដ្ឋាមញ្ចេ មតបុរិសោ ខិបិស្សតិ, ខិបិត្វា ច ហេដ្ឋាមញ្ចា និក្ខមិត្វា យំ បឋមំ បស្សិស្សតិ , តមេវ គណ្ហិស្សតិ, អប្បមត្តា ភវេយ្យាថា"តិ។ រាជកុមារោ បុរេតរំ គន្ត្វា វុត្តនយេនេវ តត្ថ និបជ្ជិ។ មហល្លិកា រាជធីតរំ ឧក្ខិបិត្វា មណ្ឌលបីឋិកាឋានំ គន្ត្វា "មា ភាយី"តិ សញ្ញាបេត្វា មញ្ចេ ឋបេសិ។ តស្មិំ ខណេ កុមារោ មរិចចុណ្ណំ នាសាយ បក្ខិបិត្វា ខិបិ។ តេន ខិបិតមត្តេយេវ មហល្លិកា រាជធីតរំ បហាយ មហារវំ រវមានា សព្វបឋមំ បលាយិ, តស្សា បលាតកាលតោ បដ្ឋាយ ឯកោបិ ឋាតុំ សមត្ថោ នាម នាហោសិ, គហិតគហិតានិ អាវុធានិ ឆឌ្ឌេត្វា សព្វេ បលាយិំសុ។ កុមារោ យថាវុត្តមេវ សព្វំ កត្វា រាជធីតរំ អាទាយ អត្តនោ និវេសនំ អគមាសិ។

មហល្លិកា គន្ត្វា តំ ការណំ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា "បកតិយាបិ សា មយា តស្សេវត្ថាយ បុដ្ឋា, បាយាសេ ឆឌ្ឌិតសប្បិ វិយ ជាត"ន្តិ សម្បដិច្ឆិត្វា អបរភាគេ ភាគិនេយ្យស្ស រជ្ជំ ទត្វា ធីតរំ មហេសិំ ការេសិ។ សោ តាយ សទ្ធិំ សមគ្គវាសំ វសមានោ ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ សោបិ អសិលក្ខណបាឋកោ តស្សេវ ឧបដ្ឋាកោ អហោសិ។ តស្សេកទិវសំ រាជុបដ្ឋានំ អាគន្ត្វា បដិសូរិយំ ឋត្វា ឧបដ្ឋហន្តស្ស លាខា វិលីយិ, បដិនាសិកា ភូមិយំ បតិ។ សោ លជ្ជាយ អធោមុខោ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ រាជា បរិហសន្តោ "អាចរិយ, មា ចិន្តយិត្ថ, ខិបិតំ នាម ឯកស្ស កល្យាណំ ហោតិ, ឯកស្ស បាបកំ។ តុម្ហេហិ ខិបិតេន នាសិកា ឆិជ្ជិយិត្ថ, មយំ បន ខិបន្តា មាតុលធីតរំ លភិត្វា រជ្ជំ បាបុណិម្ហា"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១២៦។

"តទេវេកស្ស កល្យាណំ, តទេវេកស្ស បាបកំ;

តស្មា សព្វំ ន កល្យាណំ, សព្វំ ចាបិ ន បាបក"ន្តិ។

តត្ថ តទេវេកស្សាតិ តទេវេកស្ស។ អយមេវ វា បាឋោ។ ទុតិយបទេបិ ឯសេវ នយោ។

ᩍᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩍᨾᩣᨿ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩃᩮᩣᨠᩈᨾ᩠ᨾᨲᩣᨶᩴ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨸᩣᨸᨠᩣᨶᩴ ᩋᨶᩮᨠᩴᩈᩥᨠᨽᩣᩅᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᩋᩈᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᨸᩣᨮᨠᩮᩣ ᩑᨲᩁᩉᩥ ᩋᩈᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᨸᩣᨮᨠᩮᩣ, ᨽᩣᨣᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩁᩣᨩᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᩈᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨨᨭ᩠ᨮᩣ᪨

[᪁᪂᪇] ᪇᪨ ᨠᩃᨱ᩠ᨯᩩᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨲᩮ ᨴᩮᩈᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩅᩥᨠᨲ᩠ᨳᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ ᨠᨭᩣᩉᨠᨩᩣᨲᨠᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩮᩅ᪨

ᩍᨵ ᨸᨶᩮᩈ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᨴᩣᩈᩮᩣ ᨠᩃᨱ᩠ᨯᩩᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᨸᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩅᩣᩈᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᩁᩥᩅᩤᩁᩮᨶ ᩅᩈᨶᨠᩤᩃᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨲᩔ ᨣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨠᩃᨱ᩠ᨯᩩᨠᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩣ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩩᩅᨸᩮᩣᨲᨠᩴ ᨸᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩩᩅᨸᩮᩣᨲᨠᩮᩣ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩤᩃᩮ ᨠᩃᨱ᩠ᨯᩩᨠᩮᩣ ᨶᨴᩦᨠᩦᩊᩴ ᨠᩦᩊᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᨾᩣᩃᩣᨣᨶ᩠ᨵᩅᩥᩃᩮᨸᨶᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᩣᨶᩥ ᨧ ᨣᩤᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨴᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨵᩦᨲᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶᩣᩅᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩏᨴᨠᩮ ᨠᩦᩊᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨴᩮᩈᩮ ᨶᨴᩦᨠᩦᩊᩴ ᨠᩦᩊᨶ᩠ᨲᩣ ᩍᩔᩁᨩᩣᨲᩥᨠᩣ ᨲᩥᨡᩥᨱᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨸᩁᩥᨽᩣᩅᩥᨲᩴ ᨡᩦᩁᩴ ᨸᩥᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩥᩅᩈᨽᩣᨣᨾ᩠ᨸᩥ ᩏᨴᨠᩮ ᨠᩦᩊᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩦᨲᩴ ᨶ ᨻᩣᨵᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᨠᩃᨱ᩠ᨯᩩᨠᩮᩣ ᨡᩦᩁᨣᨱ᩠ᨯᩪᩈᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨡᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩩᨽᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩩᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᩏᨴᨠᩮ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩩᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨵᩦᨲᩣᨿ ᩈᩦᩈᩮ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩩᨽᨲᩥ᪨ ᩈᩩᩅᨸᩮᩣᨲᨠᩮᩣᨸᩥ ᨶᨴᩦᨲᩦᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩥᩔᩣ ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩈᩣᨡᩣᨿ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩃᨱ᩠ᨯᩩᨠᩴ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨵᩦᨲᩣᨿ ᩈᩦᩈᩮ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩩᨽᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᩁᩮ, ᨠᩃᨱ᩠ᨯᩩᨠ ᨴᩣᩈ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨶᩩᩔᩁ, ᨡᩦᩁᨣᨱ᩠ᨯᩪᩈᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨡᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᩈᩩᨡᩈᩴᩅᨯ᩠ᨰᩣᨿ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨵᩦᨲᩣᨿ ᩈᩦᩈᩮ ᨾᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩩᨽᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪂᪇᪨

“ᨲᩮ ᨴᩮᩈᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ, ᩋᩉᨬ᩠ᨧ ᩅᨶᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ;

ᩋᨶᩩᩅᩥᨧ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨸᩥᩅ ᨡᩦᩁᩴ ᨠᩃᨱ᩠ᨯᩩᨠᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩮ ᨴᩮᩈᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩦᨲᩥ ᨾᩣᨲᩩᨽᩪᨾᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ – ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲᩮ ᩅᩈᩥᨲᩴ, ᨶ ᨲᩮ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨵᩦᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᨽᩪᨾᩥᨴᩮᩈᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨧᩣᩈᩥ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ, ᨶ ᨲᩣᨶᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨵᩦᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᨽᩪᨾᩥᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨴᩣᩈᩥᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᩈᩥ ᨧᩮᩅ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩉᨬ᩠ᨧ ᩅᨶᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣᨲᩥ

តិរច្ឆានគតោបិ ឯតមត្ថំ ជានាមីតិ ទីបេតិ។ អនុវិច្ច ខោ តំ គណ្ហេយ្យុន្តិ ឯវំ អនាចារំ ចរមានំ មយា គន្ត្វា អារោចិតេ អនុវិច្ច ជានិត្វា តវ សាមិកា តាឡេត្វា ចេវ លក្ខណាហតញ្ច កត្វា តំ គណ្ហេយ្យុំ, គហេត្វា គមិស្សន្តិ, តស្មា អត្តនោ បមាណំ ញត្វា សេដ្ឋិធីតាយ សីសេ អក្កមិត្វា បិវ ខីរំ។ កលណ្ឌុកាតិ តំ នាមេនាលបតិ។

កលណ្ឌុកោបិ សុវបោតកំ សញ្ជានិត្វា “អយំ បកាសេយ្យា”តិ ភយេន “ឯហិ, សាមិ, កទា អាគតោសី”តិ អាហ។ សុវោ “ន ឯស មំ ហិតកាមតាយ បក្កោសតិ, គីវំ បន មេ វដ្ដេត្វា មារេតុកាមោ”តិ ញត្វា “ន មេ តយា អត្ថោ”តិ តតោ ឧប្បតិត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា យថាទិដ្ឋំ សេដ្ឋិនោ វិត្ថារេន កថេសិ។ សេដ្ឋិ “អយុត្តំ តេន កត”ន្តិ តស្ស អាណំ ការេត្វា ពារាណសិមេវ នំ អានេត្វា ទាសបរិភោគេន បរិភុញ្ជិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កលណ្ឌុកោ អយំ ភិក្ខុ អហោសិ, ពារាណសិសេដ្ឋិ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កលណ្ឌុកជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[១២៨] ៨. ពិឡារវតជាតកវណ្ណនា

យោ វេ ធម្មំ ធជំ កត្វាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កុហកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ សត្ថា តស្ស កុហកភាវេ អារោចិតេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស កុហកោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ មូសិកយោនិយំ បដិសន្ធិំ គហេត្វា វុឌ្ឍិមន្វាយ មហាសរីរោ សូករច្ឆាបកសទិសោ ហុត្វា អនេកសតមូសិកាហិ បរិវុតោ អរញ្ញេ វិហរតិ។ អថេកោ សិង្គាលោ ឥតោ ចិតោ ច វិចរន្តោ តំ មូសិកយូថំ ទិស្វា “ឥមា មូសិកា វញ្ចេត្វា ខាទិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា មូសិកានំ អាសយស្ស អវិទូរេ សូរិយាភិមុខោ វាតំ បិវន្តោ ឯកេន បាទេន អដ្ឋាសិ។ ពោធិសត្តោ គោចរាយ ចរមានោ តំ ទិស្វា “សីលវា ឯសោ ភវិស្សតី”តិ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “ភន្តេ, ត្វំ កោ នាមោ”តិ បុច្ឆិ។ “ធម្មិកោ នាមា”តិ។ “ចត្តារោ បាទេ ភូមិយំ អដ្ឋបេត្វា កស្មា ឯកេនេវ ឋិតោសី”តិ។ “មយិ ចត្តារោ បាទេ បថវិយំ ឋបេន្តេ បថវី វហិតុំ ន សក្កោតិ, តស្មា ឯកេនេវ តិដ្ឋាមី”តិ។ “មុខំ វិវរិត្វា កស្មា ឋិតោសី”តិ? “មយំ អញ្ញំ ន ភក្ខាម, វាតមេវ ភក្ខាមា”តិ។ “អថ កស្មា សូរិយាភិមុខោ តិដ្ឋសី”តិ? “សូរិយំ នមស្សាមី”តិ។ ពោធិសត្តោ តស្ស វចនំ សុត្វា “សីលវា ឯសោ ភវិស្សតី”តិ តតោ បដ្ឋាយ មូសិកគណេន សទ្ធិំ សាយំ បាតំ តស្ស ឧបដ្ឋានំ គច្ឆតិ។

អថស្ស ឧបដ្ឋានំ កត្វា គមនកាលេ សិង្គាលោ សព្ពបច្ឆិមំ មូសិកំ គហេត្វា មំសំ ខាទិត្វា អជ្ឈោហរិត្វា មុខំ បុញ្ឆិត្វា តិដ្ឋតិ។ អនុបុព្ពេន

ມູສິກຄເຓາ ຕນຸເກາ ຊາເຕາ. ມູສິກາ “ປຸເບ຺ບ ອມ຺ຫາກໍ ອຍໍ ອາສເຍາ ນປ຺ປເຫາຕິ, ນິຣນ຺ຕຣາ ຕິຏ຺ຐາມ. ອິທານິ ສິຖິລາ, ເອວມ຺ປິ ອາສເຍາ ນ ປູເຣຕິ, ກິໍ ນຸ ເຂາ ເອຕ”ນ຺ຕິ ເພາທິສຕ຺ຕສ຺ສ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາເຣາເຈສຸໍ. ເພາທິສຕ຺ເຕາ “ເກນ ນຸ ເຂາ ກາຣເຓນ ມູສິກາ ຕນຸຕ຺ຕໍ ຄຕາ”ຕິ ຈິນ຺ເຕນ຺ເຕາ ສິງ຺ຄາເລ ອາສງ຺ກໍ ຐເປຕ຺ວາ “ວີມໍສິສ຺ສາມິ ນ”ນ຺ຕິ ອຸປຏ຺ຐານກາເລ ເສສມູສິກາ ປຸຣເຕາ ກຕ຺ວາ ສຍໍ ປຈ຺ຉເຕາ ອເຫາສິ. ສິງ຺ຄາເລາ ຕສ຺ສ ອຸປຣິ ປກ຺ຂນ຺ທິ, ເພາທິສຕ຺ເຕາ ອຕ຺ຕເນາ ຄຫຓຕ຺ຖາຍ ຕໍ ປກ຺ຂນ຺ທນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ “ເພາ ສິງ຺ຄາລ, ອິທໍ ເຕ ວຕສມາທານໍ ນ ທມ຺ມສຸທມ຺ມຕາຍ, ປເຣສໍ ປນ ວິຫິໍສນຕ຺ຖາຍ ທມ຺ມໍ ທຊໍ ກຕ຺ວາ ຈຣສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໒໘.

“ເຍາ ເວ ທມ຺ມໍ ທຊໍ ກຕ຺ວາ, ນິຄູຬ຺ເຫາ ປາປມາຈເຣ;

ວິສ຺ສາສຍິຕ຺ວາ ພູຕານິ, ພິຬາຣໍ ນາມ ຕໍ ວຕ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເຍາ ເວຕິ ຂຕ຺ຕິຍາທີສຸ ເຍາ ເກາຈິເທວ. ທມ຺ມໍ ທຊໍ ກຕ຺ວາຕິ ທສກຸສລກມ຺ມປຖທມ຺ມໍ ທຊໍ ກຣິຕ຺ວາ, ທຊໍ ກເຣນ຺ເຕາ ວິຍ ອຸສ຺ສາເປຕ຺ວາ ທສ຺ເສນ຺ເຕາຕິ ອຕ຺ເຖາ. ວິສ຺ສາສຍິຕ຺ວາຕິ “ສີລວາ ອຍ”ນ຺ຕິ ສຎ຺ຎາຍ ສຎ຺ຎາຕວິສ຺ສາເສ ກຕ຺ວາ. ພິຬາຣໍ ນາມ ຕໍ ວຕນ຺ຕິ ຕໍ ເອວໍ ທມ຺ມໍ ທຊໍ ກຕ຺ວາ ຣເຫາ ປາປານິ ກເຣານ຺ຕສ຺ສ ເກຣາຏິກວຕໍ ພິຬາຣວຕໍ ນາມ ເຫາຕີຕິ ອຕ຺ເຖາ.

ມູສິກຣາຊາ ກເຖນ຺ເຕາວ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຄີວາຍໍ ປຕິຕ຺ວາ ຫນຸກສ຺ສ ເຫຏ຺ຐາ ອນ຺ເຕາຄລນາຬິຍໍ ຑໍສິຕ຺ວາ ຄລນາຬິໍ ຈິນ຺ທິຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປສິ. ມູສິກຄເຓາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ສິງ຺ຄາລໍ “ມຸຣຸ ມຸຣຸ”ຕິ ຂາທິຕ຺ວາ ອຄມາສິ. ປຖມາຄຕາ ກິຣສ຺ສ ມໍສໍ ລພິໍສຸ, ປຈ຺ຉາ ອາຄຕາ ນ ລພິໍສຸ. ຕເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ມູສິກຄເຓາ ນິພ຺ພເຍາ ຊາເຕາ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາທາເນສິ – “ຕທາ ສິງ຺ຄາເລາ ກຸຫກພິກ຺ຂຸ ອເຫາສິ, ມູສິກຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ”ນ຺ຕິ.

ພິຬາຣວຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຏ຺ຐມາ.

[໑໒໙] ໙. ອຄ຺ຄິກພາຣທ຺ວາຊຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນາຍໍ ສິຂາ ປຸຎ຺ຎເຫຕູຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ເຕາ ກຸຫກພິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ເພາທິສຕ຺ເຕາ ມູສິກຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ວສຕິ. ອເຖເກາ ສິງ຺ຄາເລາ ທວຑາເຫ ອຸຏ຺ຐິເຕ

បលាយិតុំ អសក្កោន្តោ ឯកស្មឹ រុក្ខេ សីសំ អាហច្ច អដ្ឋាសិ។ តស្ស សកលសរីរេ លោមានិ ឈាយិំសុ, រុក្ខំ អាហច្ច ឋិតដ្ឋានេ បន មត្ថកេ ចូឡា វិយ ថោកានិ លោមានិ អដ្ឋំសុ។ សោ ឯកទិវសំ សោណ្ឌិយំ បានីយំ បិវន្តោ ឆាយំ ឱលោកេន្តោ ចូឡំ ទិស្វា “ឧប្បន្នំ ទានិ មេ ភណ្ឌមូល”ន្តិ អរញ្ញេ វិចរន្តោ តំ មូសិកាគុហំ ទិស្វា “ឥមា មូសិកា វញ្ចេត្វា ខាទិស្សាមី”តិ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ អវិទូរេ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ គោចរាយ ចរន្តោ ទិស្វា “សីលវា អយ”ន្តិ សញ្ញាយ ឧបសង្កមិត្វា “ត្វំ កិំនាមោសី”តិ បុច្ឆិ។ “អហំ អគ្គិកភារទ្វាជោ នាមា”តិ។ “កស្មា អាគតោសី”តិ? “តុម្ហាកំ រក្ខនត្ថាយា”តិ។ “កិន្តិ កត្វា អម្ហេ រក្ខិស្សសី”តិ? “អហំ អង្គុដ្ឋគណនំ នាម ជានាមិ, តុម្ហាកំ បាតោវ និក្ខមិត្វា គោចរាយ គមនកាលេ ‘ឯត្តកា’តិ គណេត្វា បច្ចាគមនកាលេបិ គណេស្សាមិ, ឯវំ សាយំ បាតំ គណេន្តោ រក្ខិស្សាមី”តិ។ “តេន ហិ រក្ខ មាតុលា”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា និក្ខមនកាលេ “ឯកោ ទ្វេ តយោ”តិ គណេត្វា បច្ចាគមនកាលេបិ តថេវ គណេត្វា សព្ពបច្ឆិមំ គហេត្វា ខាទតិ។ សេសំ បុរិមសទិសមេវ។

ឥធ បន មូសិករាជា និវត្តិត្វា ឋិតោ “ភោ អគ្គិកភារទ្វាជ, នាយំ តវ ធម្មសុធម្មតាយ មត្ថកេ ចូឡា ឋិតា, កុច្ឆិការណា បន ឋិតា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១២៩។

“នាយំ សិខា បុញ្ញហេតុ, ឃាសហេតុ អយំ សិខា;

នាង្គុដ្ឋគណនំ យាតិ, អលំ តេ ហោតុ អគ្គិកា”តិ។

តត្ថ នាង្គុដ្ឋគណនំ យាតីតិ “អង្គុដ្ឋគណនា”តិ អង្គុដ្ឋគណនា វុច្ចតិ, អយំ មូសិកគណោ អង្គុដ្ឋគណនំ ន គច្ឆតិ ន បូរេតិ ន បាបុណាតិ, បរិក្ខយំ គច្ឆតីតិ អត្ថោ។ អលំ តេ ហោតុ អគ្គិកាតិ សិង្គាលំ នាមេន អាលបន្តោ អាហ។ ឯត្តកេន តេ អលំ ហោតុ, ន ឥទានិ បុន មូសិកេ ខាទិស្សសិ។ អម្ហេហិ វា តយា សទ្ធិំ សំវាសោ អលំ ហោតុ, ន មយំ តយា សទ្ធិំ វសិស្សាមាតិបិ អត្ថោ។ សេសំ បុរិមសទិសមេវ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា សិង្គាលោ អយំ កុហកោ អហោសិ, មូសិករាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អគ្គិកភារទ្វាជជាតកវណ្ណនា នវមា។

[១៣០] ១០។ កោសិយជាតកវណ្ណនា

យថាវាចា ច ភុញ្ជស្សូតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ សាវត្ថិវាសិនិំ ឥត្ថិំ អារព្ភ កថេសិ។ សា កិរ ឯកស្ស សទ្ធាបសន្នស្ស

ᩏᨸᩣᩈᨠᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦ ᨴᩩᩔᩦᩃᩣ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨲᩥᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩣᩃᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩩᨶᨶ᩠ᨲᩦ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ “ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᨽᨴ᩠ᨴᩮ ᩋᨹᩣᩈᩩᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩅᩣᨲᩣ ᨾᩮ ᨠᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨳ ᨠᩥᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᩈᩥᨶᩥᨴ᩠ᨵᨾᨵᩩᩁᩣᨶᩥ ᨸᨱᩦᨲᨸᨱᩦᨲᩣᨶᩥ ᨿᩣᨣᩩᨡᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨿᩴ ᨿᩴ ᩈᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᩴ ᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨲᩥ, ᨴᩣᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨸᨶ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨣᩮᩉᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩃᩮ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨩᩣᩁᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ “ᩍᨾᩥᩔᩣ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩅᩣᨲᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨸᩪᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩥᨿᩣ ᨠᩥᩁ ᨾᩮ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩅᩣᨲᩣ ᨠᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᨲᩔᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᨸᨱᩦᨲᨸᨱᩦᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᨧ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩣᨾᩥ, ᩈᩁᩦᩁᨾᩔᩣ ᨥᨶᩴ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨨᩅᩥᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨩᩣᨲᩴ, ᩅᩣᨲᩁᩮᩣᨣᩔ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᩋᩉᩴ ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨵᩣᨣᨾᨶᩔ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᨶ ᩃᨽᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩥᨿᩣ ᨸᩣᨸᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ‘ᩑᩅᩴ ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨠᩔ ᩁᩮᩣᨣᩮ ᩋᨶᩩᨸᩈᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᩍᨴᨬ᩠ᨧᩥᨴᨬ᩠ᨧ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ’ᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨲᩮ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩉᩥ ᨠᨳᩥᨲᩴ, ᨽᩅᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨶ ᨶ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨾᩉᩣᩈᩣᩃᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᩈᩥᩃᩣᨿᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩥᨸ᩠ᨸᩣᨶᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨴᩥᩈᩣᨸᩣᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᨵᩣᨶᩦᩈᩩ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᨧ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᨧ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨲᩔᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨩᨶᨸᨴᩅᩣᩈᩦ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈ ᨧ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴᨿᩮᩅ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦ ᨴᩩᩔᩦᩃᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᨴᩥᩈᨾᩮᩅ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨶ “ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨾᨶ᩠ᨲᩅᩣᨧᨶᩣᨿ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᨶ ᩃᨽᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩈᩣ ᩅᩣᨱᩥᨩᩥᨠᩣ ᨾᩴ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩔᩣ ᩁᩮᩣᨣᩣᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ “ᨲᩣᨲ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩣᩉᩴ ᨲᩔᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨡᩦᩁᩁᩈᩣᨴᩦᨶᩥ ᨾᩣ ᩋᨴᩣᩈᩥ, ᨣᩮᩣᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᨸᨱ᩠ᨱᩣᨶᩥ ᨹᩃᩣᨶᩥ ᨧ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩅᨲᨾ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᨽᩣᨩᨶᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩣᩉᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᨣᩣᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩩᩴ ᩅᩣ ᨿᩮᩣᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩣ ᩃᨲᩴ ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᩍᨴᩴ ᨲᩮ ᩁᩮᩣᨣᩔ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ, ᩍᨴᩴ ᩅᩣ ᨸᩥᩅ, ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩅᩣ ᨲᨿᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩅᩮᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ᪨ “ᩈᨧᩮ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨶ ᨸᩥᩅᨲᩥ, ᩋᨳ ᨶᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩩᨿᩣ ᩅᩣ ᨿᩮᩣᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᩮᨶ ᩅᩣ ᩃᨲᩣᨿ ᩅᩣ ᨠᨲᩥᨸᨿᩮ ᨸᩉᩣᩁᩮ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩈᩮᩈᩩ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩁᩮᨶ ᨸᩮᩣᨳᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᩈᩣ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᩍᨾᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᩥᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨠᩮᨶ ᨲᩮ ᩍᨴᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ? “ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ, ᨽᨴ᩠ᨴᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨸᨶᩮᩉᩥ ᨲᩴ, ᨶ ᨸᩥᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ “ᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩩᨧᩥᨿᩣ ᨸᩥᩅᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩩᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩮᩣᨣᩔ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᩅᩣ ᨸᩥᩅ, ᨿᩣᨣᩩᨽᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“យថាវាចា ច ភុញ្ជស្សុ, យថាភុត្តញ្ច ព្យាហរ;

ឧភយំ តេ ន សមេតិ, វាចា ភុត្តញ្ច កោសិយេ”តិ។

តត្ថ យថាវាចា ច ភុញ្ជស្សូតិ យថា តេ វាចា, តថា ភុញ្ជស្សុ, “វាតា មេ វិជ្ឈន្តី”តិ វាចាយ អនុច្ឆវិកមេវ កត្វា ភុញ្ជស្សូតិ អត្ថោ។ “យថាវាចំ វា”តិបិ បាឋោ យុជ្ជតិ, “យថាវាចាយា”តិបិ បឋន្តិ, សព្ពត្ថ អយមេវ អត្ថោ។ យថាភុត្តញ្ច ព្យាហរាតិ យំ យថា តេ ភុត្តំ, តស្ស អនុច្ឆវិកមេវ ព្យាហរ, “អរោគម្ហី”តិ វត្វា គេហេ កត្តព្ពំ ករោហីតិ អត្ថោ។ “យថាភុតញ្ច”តិបិ បាឋោ, អថ វា អរោគម្ហីតិ យថាភុតមេវ វត្វា កម្មំ ករោហីតិ អត្ថោ។ ឧភយំ តេ ន សមេតិ, វាចាភុត្តញ្ច កោសិយេតិ យា ច តេ អយំ វាចា “វាតា មំ វិជ្ឈន្តី”តិ យញ្ច តេ ឥទំ បណីតភោជនំ ភុត្តំ, ឥទំ ឧភយម្បិ តុយ្ហំ ន សមេតិ, តស្មា ឧដ្ឋាយ កម្មំ ករោហិ។ “កោសិយេ”តិ តំ គោត្តេនាលបតិ។

ឯវំ វុត្តេ កោសិយព្រាហ្មណធីតា “អាចរិយេន ឧស្សុក្កំ អាបន្នកាលតោ បដ្ឋាយ ន សក្កា យថា ឯវ វញ្ចេតុំ, ឧដ្ឋាយ កម្មំ ករិស្សាមី”តិ ឧដ្ឋាយ កម្មំ អកាសិ។ “អាចរិយេន មេ ទុស្សីលភាវោ ញាតោ, ឥទានិ ន សក្កា ឥតោ បដ្ឋាយ បុន ឯវរូបំ កាតុ”ន្តិ អាចរិយេ គារវេន បាបកម្មតោបិ វិរមិត្វា សីលវតី អហោសិ។ សាបិ ព្រាហ្មណី “សម្មាសម្ពុទ្ធេន កិរម្ហិ ញាតា”តិ សត្ថរិបិ គារវេន ន បុន អនាចារំ អកាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ជយម្បតិកា ឥទានិ ជយម្បតិកាវ, អាចរិយោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កោសិយជាតកវណ្ណនា ទសមា។

កុសនាឡិវគ្គោ តេរសមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

កុសនាឡិ ច ទុម្មេធំ, នង្គលីសម្ពកដាហំ;

អសិលក្ខណកលណ្ឌុកំ, ពិឡារគ្គិកកោសិយន្តិ។

១៣. អសម្បទានវគ្គោ

[១៣១] ១. អសម្បទានជាតកវណ្ណនា

អសម្បទានេនិតរីតរស្សាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិញ្ហិ កាលេ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ ទេវទត្តោ, អកតញ្ញូ តថាគតស្ស គុណំ ន ជានាតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ទេវទត្តោ អកតញ្ញូ, បុព្ពេបិ អកតញ្ញូយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ មគធរដ្ឋេ រាជគហេ ឯកស្មិំ មគធរញ្ញោ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្សេវ សេដ្ឋិ អហោសិ អសីតិកោដិវិភវោ សង្ខសេដ្ឋីតិ នាមេន។ ពារាណសិយំ បីឡិយសេដ្ឋិ នាម អសីតិកោដិវិភវោវ អហោសិ។ តេ អញ្ញមញ្ញំ សហាយកា អហេសុំ។ តេសុ ពារាណសិយំ បីឡិយសេដ្ឋិស្ស កេនចិទេវ ការណេន មហន្តំ ភយំ ឧប្បជ្ជិ, សព្ពំ សាបតេយ្យំ បរិហាយិ។ សោ ទលិទ្ទោ អប្បដិសរណោ ហុត្វា ភរិយំ អាទាយ សង្ខសេដ្ឋិំ បច្ចយំ កត្វា ពារាណសិតោ និក្ខមិត្វា បទសាវ រាជគហំ បត្វា សង្ខសេដ្ឋិស្ស និវេសនំ អគមាសិ។ សោ តំ ទិស្វាវ “សហាយោ មេ អាគតោ”តិ បរិស្សជិត្វា សក្ការសម្មានំ កត្វា កតិបាហំ វីតិនាមេត្វា ឯកទិវសំ “សម្ម, កេនដ្ឋេន អាគតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “ភយំ មេ, សម្ម, ឧប្បន្នំ, សព្ពំ ធនំ បរិក្ខីណំ, ឧបត្ថម្ភោ មេ ហោហី”តិ។ “សាធុ សម្ម, មា ភាយី”តិ ភណ្ឌាគារំ វិវរាបេត្វា ចត្តាលីស ហិរញ្ញកោដិយោ ទាបេត្វា សេសម្បិ បរិគ្គហបរិវារំ សព្ពំ អត្តនោ សន្តកំ សវិញ្ញាណកំ អវិញ្ញាណកំ មជ្ឈេ ភិន្ទិត្វា ឧបឌ្ឍមេវ អទាសិ។ សោ តំ វិភវំ អាទាយ បុន ពារាណសិំ គន្ត្វា និវាសំ កប្បេសិ។

អបរភាគេ សង្ខសេដ្ឋិស្សាបិ តាទិសមេវ ភយំ ឧប្បជ្ជិ។ សោ អត្តនោ បដិសរណំ ឧបធារេន្តោ “សហាយស្ស មេ មហាឧបការោ កតោ, ឧបឌ្ឍវិភវោ ទិន្នោ, ន សោ មំ ទិស្វា បរិច្ចជិស្សតិ, តស្ស សន្តិកំ គមិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ភរិយំ អាទាយ បទសាវ ពារាណសិំ គន្ត្វា ភរិយំ អាហ “ភទ្ទេ, តវ មយា សទ្ធិំ អន្តរវីថិយា គមនំ នាម ន យុត្តំ, មយា បេសិតយានមារុយ្ហ មហន្តេន បរិវារេន បច្ឆា អាគមិស្សសិ។ យាវ យានំ បេសេមិ, តាវ ឥធេវ ហោហី”តិ វត្វា តំ សាលាយ ឋបេត្វា សយំ នគរំ បវិសិត្វា សេដ្ឋិស្ស ឃរំ គន្ត្វា “រាជគហនគរតោ តុម្ហាកំ សហាយោ សង្ខសេដ្ឋិ នាម អាគតោ”តិ អារោចាបេសិ។ សោ “អាគច្ឆតូ”តិ បក្កោសាបេត្វា តំ ទិស្វា នេវ អាសនា វុដ្ឋាសិ, ន បដិសន្ថារំ អកាសិ, កេវលំ “កិមត្ថំ អាគតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “តុម្ហាកំ ទស្សនត្ថំ អាគតោម្ហី”តិ។ “និវាសោ តេ កហំ គហិតោ”តិ? “ន តាវ និវាសដ្ឋានំ អត្ថិ, សេដ្ឋិឃរណិម្បិ សាលាយ ឋបេត្វាវ អាគតោម្ហី”តិ។ “តុម្ហាកំ ឥធ និវាសដ្ឋានំ នត្ថិ, និវាបំ គហេត្វា ឯកស្មិំ ឋានេ បចាបេត្វា ភុញ្ជិត្វា គច្ឆថ, បុន អម្ហាកំ ឃរំ មា បវិសថា”តិ វត្វា “មយ្ហំ សហាយស្ស ទុស្សន្តេ ពន្ធិត្វា ឯកំ ពហលបលាបតុម្ពំ ទេហី”តិ ទាសំ អាណាបេសិ។ តំ ទិវសំ កិរ សោ រត្តសាលីនំ សកដសហស្សមត្តំ ឧព្ពាហាបេត្វា កោដ្ឋាគារំ បូរាបេសិ, ចត្តាលីសកោដិធនំ គហេត្វា អាគតោ អកតញ្ញូ មហាចោរោ សហាយកស្ស តុម្ពមត្តេ បលាបេ ទាបេសិ។ ទាសោ បច្ឆិយំ ឯកំ បលាបតុម្ពំ បក្ខិបិត្វា ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។

ເຖີຊີສເຕ຺ຕາ ຈິເຕ຺ຕສິ – "ອຍໍ ອນປ຺ຸຣິເສາ ຍຍ ສຕ຺ຕິກາ ຈຕ຺ຕາລີສໂກຈິຂຕິ ລກິຕ຺ວາ ຕຼຄາຕິ ປລິປຖ຺ຸຖ ຄາເປສິ, ກລ຺ຫາຍິ ຕ຺ຣຸ ເຕາ, ຕ ກລ຺ຫາຍີ"ຕິ? ອຊສ຺ສ ໑ຕຄເຫາສິ "ອຍໍ ຕາຈ ອກຕຍ຺ຍາ ຍິຕ຺ຕ຺ຸຣຸຕີ ກຕຈິຕາຍກກາເຈຕ ຍໝາ ສຕ຺ຖິ ຍິຕ຺ຕກາຈໍ ກິຕ຺ຕິ ສຈາຫໍ ໑ເຕຕ ຊິຕ຺ຕ ປລິປຖ຺ຸຖ ລິຍກຕ຺ວາ ຕ ກລ຺ຫ຺ຸສາຍິ, ອຫຍິ ຍິຕ຺ຕກາຈໍ ກິຕ຺ຕິສ຺ສາຍິ ອຕ຺ຖຊາລິ ປຣິຕ຺ຕກໍ ລຕ຺ຖ ອກ຺ກລ຺ຫຕາ ຍິຕ຺ຕກາຈໍ ຈິຕາເສຕ຺ຕິ, ອຫໍ ປຕ ໑ເຕຕ ຊິຕ຺ຕ ປລິປຖ຺ຸຖ ກເຫຕ຺ວາ ຍຍ ຈເສຕ ຍິຕ຺ຕກາຈໍ ປຕິຕ຺ຖາເປສ຺ສາຍີ"ຕິ. ເສາ ປລິປຖ຺ຸຖ ຄຸສ຺ເຕ຺ຕ ຊາຕ຺ຖິຕ຺ວາ ປິສາຄາ ຊູຣຸຍາສາລໍ ອກຍາສິ.

ອຊ ຕໍ ກຣິຍາ "ກິ ເຕ, ອຍ຺ຍ, ລຕ຺ຖ"ຕ຺ຕິ ປຸຈ຺ຈິ. "ກເຕ຺ຕ ອຍ຺ຍາກໍ ສຫາເຍາ ປີຍຕຼຍເສຕ຺ຖິ ປລິປຖ຺ຸຖ ຄຕ຺ວາ ອເຍ຺ຸອເຊ຺ຈ ຈິສ຺ເຊ຺ສີ"ຕິ. ສາ "ອຍ຺ຍ, ກິຍຕ຺ຕໍ ອກ຺ເຫສິ, ກິ ໑ຕໍ ຈຕ຺ຕາລີສໂກຈິຂຕສ຺ສ ອຕ຺ຸຈຈິກ"ຕ຺ຕິ ເຣາຊິຕໍ ອາຣກິ. ເຖີຊີສເຕ຺ຕາປິ "ກເຕ຺ຕ, ຍາ ເຣາຊິ, ອຫໍ ເຕຕ ສຕ຺ຖິ ຍິຕ຺ຕກາຈເກຂຕກເຍຕ ຍຍ ຈເສຕ ຍິຕ຺ຕກາຈໍ ປຕິຕ຺ຖາເປຕໍ ກລ຺ຫາຕ຺ວໍ ກິການເຫາ ເຣາຂສີ"ຕິ ຈຕ຺ວາ ຕຼຍໍ ກາຊຍາຫ –

໑໑໑

"ອນວຍຸຄາເຕກິຕທີຕຣສ຺ສ, ຊາລສ຺ສ ຍິຕ຺ຕາຕິ ກລືກຈຕ຺ຕິ;

ຕສ຺ມາ ຫຣາຍິ ກຸສໍ ອຕ຺ຖຍາຕໍ, ຍາ ເຍ ຍິຕ຺ຕິ ຊີຍິຕ຺ວ ສສ຺ສຕາຍ"ຕ຺ຕິ.

ຕຕ຺ວ ອນວຍຸຄາເຕກາຕິ ອນວຍ຺ຸຄາເຕກ ອການເລິເປ ສຕ຺ຖິ, ອກ຺ກຫເຫຕາຕິ ອເຕ຺ວາ. ຕຼຕທີຕຣສ຺ສາຕິ ຍສ຺ສ ກສ຺ສຈິ ລິຍກາລິຍກສ຺ສ. ຊາລສ຺ສ ຍິຕ຺ຕາຕິ ກລືກຈຕ຺ຕິຕິ ຄຕ຺ຖສ຺ສ ອປຕ຺ຍາສ຺ສ ຍິຕ຺ຕາຕິ ກລືຕິ ກາຍອກລ຺ຫິສຊິສາຕິ ເຫາຕ຺ຕິ, ກິຊ຺ຕິຕິ ອເຕ຺ວາ. ຕສ຺ມາ ຫຣາຍິ ກຸສໍ ອຕ຺ຖຍາຕຕ຺ຕິ ເຕຕ ການເຫຕ ອຫໍ ສຫາເຍຕ ຊິຕ຺ຕ ໑ກປລິປຖ຺ຸຖ ຫຣາຍິ ກລ຺ຫາຍີຕິ ຄເສ຺ສຕິ. "ຍາຕ"ຕ຺ຕິ ຫິ ອຕ຺ຖ຺ຸຕ ຕາຍຼ຺ຣາຕໍ ຕາຍໍ, ຈຕ຺ຸຕ ອຕ຺ຖຍາຕໍ, ຈຕເສ຺ສາ ຈ ຕາຍຼຕເຍາ ຕຸເຕ຺ຕາ ຕາຍ. ເຕຕ ຕຸຕ຺ຕໍ "ປລິປຖ຺ຸຖ"ຕ຺ຕິ. ຍາ ເຍ ຍິຕ຺ຕິ ຊີຍິຕ຺ວ ສສ຺ສຕາຍຕ຺ຕິ ຍຍ ສຫາເຍຕ ສຕ຺ຖິ ຍິຕ຺ຕິ ຍາ ກິຊ຺ຕິວ, ສສ຺ສຕາຈ ອຍໍ ເຫາຕຸຕິ ອເຕ຺ວາ.

໑ຈໍ ຕຸເຕ຺ຕປິ ເສຕ຺ຖິກຣິຍາ ເຣາຂເຕຈ. ຕສ຺ມິ ໝເຫ ສຕ຺ຕເສຕ຺ຖິຕາ ປີຍຕຼຍເສຕ຺ຖິສ຺ສ ຊິເຕ຺ຕ ກຍ຺ຸຕຄາເສາ ສາລິຕ຺ວາເຣຕ ອາກຕ຺ຈເຕ຺ຕາ ເສຕ຺ຖິກຣິຍາຍ ເຣາຂຕສຕ຺ຖິ ສຸຕ຺ວາ ສາລໍ ປຈິສິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເຕາ ສາຍິເກ ຊິສ຺ວາ ປິເຂສຸ ຕິປຕິຕ຺ວາ ເຣາຊິຕ຺ວາ ກຕ຺ຖຕ຺ວາ "ກິຍຕ຺ຕໍ ຕຼຂາກຕຕ຺ວ, ສາຍີ"ຕິ ປຸຈ຺ຈິ. ເສຕ຺ຖິ ສຕ຺ຕ ອາເຣາເຈສິ. ກຍ຺ຸຕຄາເສາ "ເຫາຕຸ, ສາຍິ, ຍາ ຈິຕ຺ຕຍິຕ຺ວ"ຕິ ຂູເກາປິ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເຕາ ເກຫໍ ເຕຕ຺ວາ ກເຕ຺ຖາຂເກາຕ ຕາຍເປຕ຺ວາ ເກາເຂຕ຺ວາ "ສາຍິກາ, ເຈາ ອາກຕາ"ຕິ ເສສຄາເສ ສຕ຺ຕິປິເຕຕ຺ວາ ຂເສ຺ສຕ຺ວາ ກຕິປິຫໍ ຊີຕິຕາເຍຕ຺ວາ ສເຕ຺ຕ ຄາເສ ກເຫຕ຺ວາ ຣາຊກຸລໍ ກຕ຺ຕ຺ວາ ຂູປຣຈໍ ອກາສິ. ຣາຊາ ປເກ຺ກາສາເປຕ຺ວາ "ກິ ໑ຕ"ຕ຺ຕິ ປຸຈ຺ຈິ, ເຕ ສຕ຺ຕໍ ຕໍ ປຈຕ຺ຕິ ຣເຕ຺ຕາ ອາເຣາເຈສຸໍ.

ຣາຊາ ເຕສໍ ຈຈຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຂູເກາປິ ເສຕ຺ຖິ ປເກ຺ກາສາເປຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເສຕ຺ຖິ ປຸຈ຺ຈິ "ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕໝາ ຍຫາເສຕ຺ຖິ ປີຍຕຼຍເສຕ຺ຖິສ຺ສ ຈຕ຺ຕາລີສໂກຈິຂຕໍ ຊິຕ຺ຕ"ຕ຺ຕິ? "ອາຍ, ຍຫາຣາຊ, ຍຍ ສຫາຍສ຺ສ ຍໍ ຕເກ຺ກຕ຺ວາ ຣາຊກຫໍ ອາກຕສ຺ສ ຕ ໂກຈລໍ ຂຕໍ, ສຕ຺ຕໍ ຈິກຈຂາຕໍ ສຈິຕ຺ຕາລກໍ ອຈິຕ຺ຕາລກໍ ເຕຕ຺ວ ໂກຕ຺ຖາເສ ກຕ຺ວາ ສຍກາເກ ອຂາສິຕ຺ຕິ. ຣາຊາ "ສຈ຺ເຍຕ"ຕ຺ຕິ ປີຍຕຼຍເສຕ຺ຖິ ປຸຈ຺ຈິ. "ອາຍ, ເຂຈາ"ຕິ. "ຕໝາ ປຕສ຺ສ ຕເຕ຺ຕຈ ຕເກ຺ກຕ຺ວາ

អាគតស្ស អត្ថិ កោចិ សក្ការោ វា សម្មានោ វា កតោ”តិ។ សោ តុណ្ហី អហោសិ។ អបិ បន តេ ឯតស្ស បលិពុន្ធនត្ថំ ទស្សេន្តោ បក្កោសាបេត្វា ទាបិតំ អត្ថីតិ។ តម្បិ សុត្វា តុណ្ហីភូតោវ អហោសិ។ រាជា “កិំ កាតព្ព”ន្តិ អមច្ចេហិ សទ្ធិំ មន្តេត្វា តំ បរិភាសិត្វា “គច្ឆ, បិង្គលយសេដ្ឋិស្ស ឃរេ សព្ពំ ធនំ សព្ពសេដ្ឋិស្ស ទេថា”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ “មហារាជ, មយ្ហំ បរសន្តកេន អត្ថោ នត្ថិ, មយា ទិន្នមត្តមេវ បន ទាបេថា”តិ អាហ។ រាជា ពោធិសត្តស្ស សន្តកំ ទាបេសិ។ ពោធិសត្តោ សព្ពំ អត្តនោ ទិន្នទិនកំ បដិលភិត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា បិង្គលយសេដ្ឋិ ទេវទត្តោ អហោសិ, សព្ពសេដ្ឋិ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អសម្បទានជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[១៩៩] ៩. កិន្នរជាតកវណ្ណនា

ក្រុសលប្បទេសេ ដិតិយា ទេវហាយ ចាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ កថេតា ហិ អាទិតោ បដ្ឋាយ វុត្តំ –

“ចត្តាលីសាតា អាកិណ្ណា, តណ្ហា ច អរតី រគា;

តា តត្ថ បត្វា សត្វា, តាសំ កិញ្ចិ យាលុទេតា”តិ។ (ជា. តិ. ១.១៩១);

ឯចំ យាច បរិវេណាបាតា តស្ស វុត្តត្ថស្ស គមិតកាលេ ធម្មសភាយំ សន្និបតិតា ភិក្ខូ គតំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ យាវជីវទោ អនេកសតានិបិ ជិត្តរូបានិ យាបេត្វា បលោភេតព្វាយ ឧបសង្កមន្តិយោ អក្ខីនិបិ ឧម្មីលេត្វា ន ឱលោកេសិ, អហោ ពុទ្ធពលំ នាម អច្ឆរិយ”ន្តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ មយ្ហំ សព្ពញ្ញុភាវំ បត្វា សត្ថុញាណំ សម្បត្តស្ស យាវជីវំ អនោលោកនំ នាម អច្ឆរិយំ, អហញ្ហិ បុព្ពេ ពោធិញាណំ បរិយេសមានោ សកិលេសកាលេបិ អភិសន្តំ ជិត្តរូបំ ឥន្ទ្រិយានិ ភិន្ទិត្វា កិលេសវសេន អនោលោកេត្វាវ គន្ត្វា មហារជ្ជំ បាបុណិ”ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ភាតិកសតស្ស កនិដ្ឋោ អហោសីតិ សព្ពំ ហេដ្ឋា តក្កសិលាជាតកេ វុត្តនយេនេវ វិត្ថារេតព្ពំ។ តទា បន តក្កសិលានគរវាសីហិ ពហិនគរេ សាលាយំ ពោធិសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា យាចិត្វា រជ្ជំ បដិច្ឆាបេត្វា

អភិសេកេ កតេ តក្កសិលនគរវាសិនោ នគរំ ទេវនគរំ វិយ, រាជភវនញ្ច ឥន្ទភវនំ វិយ អលង្ករិំសុ។ តទា បោធិសត្តោ នគរំ បវិសិត្វា រាជភវនេ បាសាទេ មហាតលេ សមុស្សិតសេតច្ឆត្តំ រតនវរបល្លង្កំ អភិរុយ្ហ ទេវរាជលីលាយ និសីទិ, អមច្ចា ច ព្រាហ្មណគហបតិកាទយោ ច ខត្តិយកុមារា ច សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតា បរិវារេត្វា អដ្ឋំសុ, ទេវច្ឆរាបដិភាគា សោឡសសហស្សនាដកិត្ថិយោ នច្ចគីតវាទិតកុសលា ឧត្តមរូបវិលាសសម្បន្នា នច្ចគីតវាទិតានិ បយោជេសុំ។ គីតវាទិតសទ្ទេន រាជភវនំ មេឃត្ថនិតបូរិតា មហាសមុទ្ទកុច្ឆិ វិយ ឯកនិន្នាទំ អហោសិ។ បោធិសត្តោ តំ អត្តនោ សិរិសោភគ្គំ ឱលោកយមានោវ ចិន្តេសិ “សចាហំ តាសំ យក្ខិនីនំ អភិសដ្ឋំ ទិព្ពរូបំ ឱលោកេយ្យំ, ជីវិតក្ខយំ បត្តោ អភវិស្សំ, ឥមំ សិរិសោភគ្គំ ន ឱលោកេយ្យំ។ បច្ចេកពុទ្ធានំ បន ឱវាទេ ឋិតភាវេន ឥទំ មយា សម្បត្ត”ន្តិ។ ឯវញ្ច បន ចិន្តេត្វា ឧទានំ ឧទានេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១១៧

“កុសលូបទេសេ ធិតិយា ទឡ្ហាយ ច, អនិវត្តិតត្តា ភយភីរុតាយ ច;

ន រក្ខសីនំ វសមាគមិម្ហសេ, ស សោត្ថិភាវោ មហតា ភយេន មេ”តិ។

តត្ថ កុសលូបទេសេតិ កុសលានំ ឧបទេសេ, បច្ចេកពុទ្ធានំ ឱវាទេតិ អត្ថោ។ ធិតិយា ទឡ្ហាយ ចាតិ ទឡ្ហាយ ធិតិយា ច, ថិរេន អព្ពោច្ឆិន្នវីរិយេន ចាតិ អត្ថោ។ អនិវត្តិតត្តា ភយភីរុតាយ ចាតិ ភយភីរុតាយ អនិវត្តិតតាយ ច។ តត្ថ ភយន្តិ ចិត្តុត្រាសមត្តំ បរិត្តភយំ។ ភីរុតាតិ សរីរកម្បនប្បត្តំ មហាភយំ។ ឥទំ ឧភយម្បិ មហាសត្តស្ស “យក្ខិនិយោ នាមេតា មនុស្សខាទិកា”តិ ភេរវារម្មណំ ទិស្វាបិ នាហោសិ។ តេនាហ “អនិវត្តិតត្តា ភយភីរុតាយ ចា”តិ។ ភយភីរុតាយ អភាវេនេវ ភេរវារម្មណំ ទិស្វាបិ អនិវត្តនភាវេនាតិ អត្ថោ។ ន រក្ខសីនំ វសមាគមិម្ហសេតិ យក្ខកន្តារេ តាសំ រក្ខសីនំ វសំ ន អាគមិម្ហ។ យស្មា អម្ហាកំ កុសលូបទេសេ ធិតិ ច ទឡ្ហា អហោសិ, ភយភីរុតាភាវេន ច អនិវត្តនភាវោ អហុម្ហា, តស្មា រក្ខសីនំ វសំ ន អាគមិម្ហាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ស សោត្ថិភាវោ មហតា ភយេន មេតិ សោ មយ្ហំ អជ្ជ មហតា ភយេន រក្ខសីនំ សន្តិកា បត្តព្ពេន ទុក្ខទោមនស្សេន សោត្ថិភាវោ ខេមភាវោ បីតិសោមនស្សភាវោ មេវ ជាតោតិ។

ឯវំ មហាសត្តោ ឥមាយ គាថាយ ធម្មំ ទេសេត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “អហំ តេន សមយេន តក្កសិលំ គន្ត្វា រជ្ជប្បត្តកុមារោ អហោសិ”ន្តិ។

ភីរុកជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[១១១] ១៉ ឈតាសតជាតកចណ្ណតា

រលមំឃហិត្តិ ឰាឝំ សត្ថា ឌេតចរត ចិហររត្តា អញ្ញាតរំ កិក្លុ អារព្ភ ករធេសិ៉ រសា ហិ កិក្លុ សត្ថុ សត្តិរក កម្មដ្ឋាតំ ករហត្វា បច្ចត្តំ កត្វា ខុកំ កាយកំ ស្កបតិស្សាយ អរញ្ញរសតាសរត ចស្សំ ស្កបកន្តិ៉ តស្ស បឋមយារសរយេច បិណ្ឌាយ បចិដ្ឋស្ស បណ្ណសាលំ ឈាឃិត្វា៉ រសា ចសតដ្ឋាតាការចេត កិលមរត្តា ស្កបដ្ឋាកាតំ អាចិក្ខិ៉ រត “រហាត្យ, ករត្ត, បណ្ណសាលំ ករិស្សាម, ករសាម តាច, ចបិយ តាចា”តិអាឌិតិ ចឝត្តា ពេមាសំ ឌិតិតារមស្ស៉ រសា រសតាសតសប្បាយាការចេត កម្មដ្ឋាតំ មត្ថកំ បិរបតុំ តាសក្ខិ៉ រសា តិមិត្តមត្តម្បិ អត្យុប្បារឝត្វា ចុត្តចរស្សា ឌេតចតំ កត្វា សត្ថារំ ចន្ទិត្វា ខុកមត្តំ តិសីឌិ៉ សត្ថា ពេត សទ្ធិំ បដិសត្ថារំ កត្វា “កិំ ត្យ រលា រត, កិក្លុ, កម្មដ្ឋាតំ សប្បាយំ ជាត”ត្តិ បុច្ឆិ៉ រសា អាឌិរតា បដ្ឋាយ អសប្បាយកាចំ ករធេសិ៉ សត្ថា “បុរត្ថ រលា, កិក្លុ, តិរច្ឆាតាបិ អត្តរតា សប្បាយាសប្បាយំ ញាត្វា សប្បាយការល ចសិត្វា អសប្បាយការល ចសតដ្ឋាតំ បហាយ អញ្ញត្ថ អកមំសុ, ត្វំ កស្មា អត្តរតា សប្បាយាសប្បាយំ ត អញ្ញាសី”តិ ចត្វា ពេត យាចិរតា អតីតំ អាហរិ៉

អតីរត ពារាណសិយំ ព្រហ្មឝរត្ត រជ្ជំ ការររត្ត ពោធិសរត្តា សកុណរយាតិយំ តិព្ពត្តិត្វា ចិញ្ញុតំ បត្វា សោភគ្គប្បត្តោ សកុណរាជា ហុត្វា ខុកស្មិំ អរញ្ញាឃតរត ជាតស្សរតីរេ សាលាចិដបសម្បត្តំ ពាហលបត្តបលាសំ មហារុក្ខំ ស្កបតិស្សាយ សបរិចាររា ចាសំ ករប្បសិ៉ ពាហុ សកុណា តស្ស រុក្ខស្ស ស្កកយត្ថរក បត្វដសាលាសុ ចសត្តា សរីរចឡអញ្ចា ស្កកររក បិរតត្តិ៉ តស្មិញ្ច ជាតស្សរេ ចណ្ឌោ តាករាជា ចសតិ៉ តស្ស ខុតឝរហាសិ “ឰារម សកុណា មយ្ហំ តិចារស ជាតស្សរេ សរីរចឡអញ្ចា បិរតត្តិ, យំត្ទុតាហំ ស្កករតា អគ្គិំ ស្កដ្ឋារបត្វា រុក្ខំ ឈារបត្វា ខុរត បលាបេយ្យ”ត្តិ៉ រសា កុទ្ធមាតរសា រត្តិការក សព្ពេសំ សកុណាតំ សត្តិបតិត្វា រុក្ខសាលាសុ តិបត្តការល បឋមំ តាច ស្កទ្ធតាររាបិតំ ចិយ ស្កកកំ បក្កូសារបត្វា ឝុតិយចាររ ឆ្មុមំ ស្កដ្ឋារបត្វា តតិយចាររ តាលក្ខន្ធប្បមាណំ ជាលំ ស្កដ្ឋាបេសិ៉ ពោធិសរត្តា ស្កកករតា ជាលំ ស្កដ្ឋហមាតំ ឌិស្វា “រកា, សកុណា, អគ្គិតា អាឌិត្តំ តាម ស្កកររកត តិព្ពារបត្តិ, ឰរាតិ បត ស្កកករមច អាឌិត្តំ ត សក្កា អរមក្ហំ ឰរឆ ចសិតុំ, អញ្ញត្ថ កមិស្សាមា”តិ ចត្វា ឰមំ កាធមាហ –

១១១៉

“រលមំ ឃហិំ តត្ថ អរិ ស្កឌីរិរតា, ឝកស្ស មរដ្ឋាជលរត ឈតាសរតា;

ត អជ្ជ ចាររសា មហិឃា មហីរុរហ, ឌិសា ភជរច្យា សរណាជ្ជ រតាភយ”ត្តិ៉

តត្ថ រលមំ ឃហិំ តត្ថ អរិ ស្កឌីរិរតាតិ ឃស្មិំ ស្កកបិរដ្ឋ រលមការចា តិព្ពុយការចា, តស្មិំ អត្តបច្ចត្ថិរកា សបរត្តា ស្កដ្ឋិរតា៉ ឝកស្សាតិ ស្កកស្ស៉ ឈតាសរតាតិ អគ្គិ៉ រសា ហិ ឈតំ អស្នាតិ, តស្មា “ឈតាសរតា”តិ ចុច្ចតិ៉ ត អជ្ជ ចាររសាតិ អជ្ជ រតា ចាររសា តត្ថិ៉ មហិឃា មហីរុរហតិ មហិរុរហា ចុច្ចតិ រុរក្ខា, តស្មិំ ឰមិស្សា មហិឃា ជារត រុក្ខតិ អរត្ថា៉ ឌិសា ភជរច្យាតិ ឌិសា ភជឆ កច្ឆឆ៉ សរណាជ្ជ រតា

ភយន្តិ អជ្ជ អម្ហាកំ សរណតោ ភយំ ជាតំ, បដិសរណដ្ឋានតោ ភយំ ឧប្បន្នន្តិ អត្ថោ។

ឯវំ វត្វា ពោធិសត្តោ អត្តនោ វចនករេ សកុណេ អាទាយ ឧប្បតិត្វា អញ្ញត្ថ គតោ។ ពោធិសត្តស្ស វចនំ អគ្គហេត្វា ឋិតសកុណា ជីវិតក្ខយំ បត្តា។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ។

តទា ពោធិសត្តស្ស វចនករា សកុណា ពុទ្ធបរិសា អហេសុំ, សកុណរាជា បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ឃតាសនជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[១៣៤] ៤. ឈានសោធនជាតកវណ្ណនា

យេ សញ្ញិនោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សង្កស្សនគរទ្វារេ អត្តនា សំខិត្តេន បុច្ឆិតបញ្ហស្ស ធម្មសេនាបតិនោ វិត្ថារព្យាករណំ អារព្ភ កថេសិ។ តត្រិទំ អតីតវត្ថុ – អតីតេ កិរ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អរញ្ញាយតនេ កាលំ ករោន្តោ អន្តេវាសិកេហិ បុច្ឆិតោ “នេវសញ្ញីនាសញ្ញី”តិ អាហ…បេ… តាបសា ជេដ្ឋន្តេវាសិកស្ស កថំ ន គណ្ហិំសុ។ ពោធិសត្តោ អាភស្សរតោ អាគន្ត្វា អាកាសេ ឋត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៣៤។

“យេ សញ្ញិនោ តេបិ ទុគ្គតា, យេបិ អសញ្ញិនោ តេបិ ទុគ្គតា;

ឧភយំ វិវជ្ជយ, តំ សមាបត្តិសុខំ អនង្គណ”ន្តិ។

តត្ថ យេ សញ្ញិនោតិ ឋបេត្វា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនលាភិនោ អវសេសេ សចិត្តកសត្តេ ទស្សេតិ។ តេបិ ទុគ្គតាតិ តស្សា សមាបត្តិយា អលាភតោ តេបិ ទុគ្គតា នាម។ យេបិ អសញ្ញិនោតិ អសញ្ញភវេ និព្ពត្តេ អចិត្តកសត្តេ ទស្សេតិ។ តេបិ ទុគ្គតាតិ តេបិ ឥមិស្សាយេវ សមាបត្តិយា អលាភតោ ទុគ្គតាយេវ នាម។ ឧភយំ វិវជ្ជយាតិ ឧភយម្បិ សញ្ញិភវញ្ច អសញ្ញិភវញ្ច វិវជ្ជយ បជហាតិ អន្តេវាសិកំ ឱវទតិ។ តំ សមាបត្តិសុខំ អនង្គណន្តិ តំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិលាភិនោ សន្តដ្ឋេន “សុខ”ន្តិ សង្ខំ គតំ ឈានសុខំ អនង្គណំ និទ្ទោសំ ពលវចិត្តេកគ្គតាសភាវេនបិ តំ អនង្គណំ នាម ជាតំ។

ឲចំ ខេាធិសេត្តា ឆយ្ជំ ខេតសេត្វា អតេក្តចាសិកស្ស ក្យល៉ំ កេឆត្វា ព្រាហ្មលោកេយេច អកយាសិ៑ តតា សេសតាបសា ខេដ្ឋ ខេត្តចាសិកស្ស សច្ចិហិស្ុ៑

សត្វា ឬ្ពយំ ឆយ្ជុខេតសតំ អាហរិត្វា ឌាតកំ សខេយាឆាខេតសិ – “តគា ខេដ្ឋ ខេត្តចាសិខេកា សារិបុខេត្តា, យហាព្រាហ្មា បត អហខេយច អខេហាសិ”ត្តិ៑

ឈាតខេសាឆតឌាតកចណ្ណតា ចត្យត្វា៑

[១ឡ៥] ៥៑ ចន្ទាភឌាតកចណ្ណតា

ចន្ទាភត្តិ ឬ្ពតំ សត្វា ខេដតចខេត ចិហខេទត្វា សន្កស្សតកាខេទ្វាខេខេ ខេឆខេខេស្សច បញ្ញញ្យាកខេលំ អាខេទព្ភ កខេឆសិ៑ អតីខេត កិខេ ពារាណសិយំ ព្រាហ្មតខេត្ត ខេជ្ជំ ការខេខេត្ត ខេាធិសេត្តា អខេញ្ញាឃតខេត កាលំ កខេខេាខេត្តា អខេត្តចាសិខេកហិ បុច្ឆិខេតា “ចន្ទាភំ ឃ្ហុទិយាភ”ត្តិ ចត្វា អាភស្សខេខេ តិព្វាខេត្តា៑ តាបសា ខេដ្ឋ ខេត្តចាសិកស្ស ត សច្ចិហិស្ុ៑ ខេាធិសេត្តា អាភស្សខេខេតា អាកត្ត្វា អាកាខេស ឋិខេតា ឬ្ពយំ កាឆយាហ –

១ឡ៥៑

“ចន្ទាភំ ឃ្ហុទិយាភញ្ច, ខេយាឆ បញ្ញាយ កាឆតិ;

អចិតខេក្កត ឈាខេតត, ខេហាតិ អាភស្សរូបខេកា”តិ៑

តត្ថ ចន្ទាភត្តិ ឱ្ទតាតកសិណំ ចខេស្សតិ៑ ឃ្ហុទិយាភត្តិ បីតកសិណំ៑ ខេយាឆ បញ្ញាយ កាឆតីតិ ខេយា បុក្កលោ ឬ្ពឆ សត្តខេលាខេក ឬ្ពតំ កសិណទ្វយំ បញ្ញាយ កាឆតិ, អាខេម្មណំ កត្វា អត្យបចិសតិ, តខេត្វច បតិដ្ឋហតិ ៑ អឆ ចា ចន្ទាភំ ឃ្ហុទិយាភញ្ច, ខេយាឆ បញ្ញាយ កាឆតីតិ យត្តកំ ដាតំ ចន្ទាភា ច ឃ្ហុទិយាភា ច បត្វេរាំ, តត្តខេក ដាខេត បដិភាកកសិណំ ចខេឌ្ឍត្វា តំ អាខេម្មណំ កត្វា ឈាតំ តិព្វាខេត្តខេត្តា ឲ្យភយខេម្បតំ អាភំ បញ្ញាយ កាឆតិ តាយ៑ តស្មា អយខេម្បត្វ អខេត្វាខេឃច៑ អចិតខេក្កត ឈាខេតត, ខេហាតិ អាភស្សរូបខេកាតិ ខេសា បុក្កលោ តថា កត្វា បដិលខេទ្ធត ទ្យុតិខេឃត ឈាខេតត អាភស្សរព្រាហ្មលោកូបខេកា ខេហាតីតិ៑

ឲចំ ខេាធិសេត្តា តាបខេស ខេាខេឆត្វា ខេដ្ឋ ខេត្តចាសិកស្ស ក្យល៉ំ កេឆត្វា ព្រាហ្មលោកេយេច កខេតា៑

សត្វា ឬ្ពយំ ឆយ្ជុខេតសតំ អាហរិត្វា ឌាតកំ សខេយាឆាខេតសិ – “តគា ខេដ្ឋ ខេត្តចាសិខេកា សារិបុខេត្តា, យហាព្រាហ្មា បត អហខេយច អខេហាសិ”ត្តិ៑

ចត្កកនិបាតពកចណ្ណតា បឋ្មមោ

[១១៩] ៩. ស្ទចណ្ណហំសជាតកចណ្ណតា

ឃំ លទ្ធំ តេត តុដ្ឋព្វន្តិ ឦទំ សត្ថា ជេតចតេ ចិហរន្តោ ទុល្លតន្ទំ កិក្លូតិំ អារព្ភ កថេសិ។ សាចត្ថិយំហិ្ំអញ្ញាតរោ ឧបាសកោ កិក្លូតិសង្ឃំ លសុណេត បចារេត្វា ខេត្តបាលំ អាណាបេសិ “សចេ កិក្លូតិយោ អាគច្ឆន្តិ, ឩកេកាយ កិក្លូតិយា ទ្វេ តយោ ភណ្ឌិកេ ទេហី”តិ។ តតោ បដ្ឋាយ កិក្លូតិយោ តស្ស គេហម្បិ ខេត្តម្បិ លសុណត្ថាយ គច្ឆន្តិ។ អថេកស្មិំ ឧស្សចឌិចសេ តស្ស គេហេ លសុណំ បរិក្ខយំ អគមាសិ។ ទុល្លតន្ទា កិក្លូតី សបរិចារា គេហំ គន្ត្វា “លសុណេតាចុសោ អត្ថោ”តិ ចត្វា “តត្ថិយ្យេ, ឃថាកតំ លសុណំ បរិក្ខីណំ, ខេត្តំ គច្ឆថា”តិ ចុត្តា ខេត្តំ គន្ត្វា ត យត្តំ ជានិត្វា លសុណំ អាហរាបេសិ។ ខេត្តបាលោ ឧជ្ឈាយិ “កថញ្ហិតាម កិក្លូតិយោ ត យត្តំ ជានិត្វា លសុណំ ហរាបេស្សន្តី”តិ? តស្ស កថំ សុត្វា ឃា តា កិក្លូតិយោ អប្បិច្ឆា, តាបិ, តាសំ សុត្វា កិក្លូបិ, ឧជ្ឈាយិំសុ។ ឧជ្ឈាយិត្វា ច បត ភគចតោ ឩតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភគចា ទុល្លតន្ទំ កិក្លូតិំ គរហិត្វា “កិក្លូចេ, មហិច្ឆោ បុគ្គលោ តាម ចិជាតមាតុយាបិ អប្បិយោ ហោតិ អមតាបេ,ិ
អប្បសន្នេ បសាទេតុំ, បសន្នាតំ ចា កិយ្យោភាយត្ថាយ បសាទំ ជតេតុំ, អតុប្បន្នំ ចា លាភំ ឧប្បាទេតុំ, ឧប្បន្នំ ចា បត លាភំ ថិរំ កាតុំ ត សក្កោតិ។ អប្បិច្ឆោ បត បុគ្គលោ អប្បសន្នេ បសាទេតុំ, បសន្នាតំ ចា កិយ្យោភាយត្ថាយ បសាទំ ជតេតុំ, អតុប្បន្នំ ចា លាភំ ឧប្បាទេតុំ, ឧប្បន្នំ ចា បត លាភំ ថិរំ កាតុំ សក្កោតី”តិអាឌិតា តយេត កិក្លូតំ តទតុច្ឆចិកំ ធម្មំ កថេត្វា “ត, កិក្លូចេ, ទុល្លតន្ទា ឮទាតេច មហិច្ឆា, បុព្ពេបិ មហិច្ឆាយេចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អញ្ញាតរស្មិំ ព្រាហ្មណកុលេ តិព្ពត្តិ។ តស្ស ចយប្បត្តស្ស សមាតជាតិកា កុលេ បជាបតិំ អាហរិំសុ។ តស្សា តន្ទា តន្ទាចតី សុតន្ទាតិ តិស្សោ ធីតរោ អហេសុំ។ តាសុ បតិកុលំ អគតាសុយេច ពោធិសត្តោ កាលំ កត្វា សុចណ្ណហំសយោតិយំ តិព្ពត្តិ, ជាតិស្សរញាណញ្ចស្ស ឧប្បជ្ជិ។ សោ ចយប្បត្តោ សុចណ្ណសញ្ឆន្នំ សោភគ្គប្បត្តំ មហន្តំ អត្តភាចំ ទិស្វា “កុតោ តុ ខោ ចចិត្វា អហំ ឮធុប្បន្នោ”តិ អាចជ្ជេន្តោ “មតុស្សលោកតោ”តិ ញត្វា បុត “កថំ តុ ខោ មេ ព្រាហ្មណី ច ធីតរោ ច ជីចន្តី”តិ ឧបធារេន្តោ “បរេសំ ភតិំ កត្វា កិច្ឆេត ជីចន្តី”តិ ញត្វា ចិន្តេសិ “មយ្ហំ សរីរេ សោចណ្ណមយានិ បត្តានិ កោដ្ដតឃដ្ដតខមានិ, ឮតោ តាសំ ឩកេកំ បត្តំ ទស្សាមិ, តេត មេ បជាបតិ ច ធីតរោ ច សុខំ ជីចិស្សន្តី”តិ។ សោ តត្ថ គន្ត្វា បិដ្ឋិចំសកោដិយំ តិលីយិ, ព្រាហ្មណី ច ធីតរោ ច ពោធិសត្តំ ទិស្វា “កុតោ អាគតោសិ, សាមី”តិ បុច្ឆិំសុ។ “អហំ តុម្ហាកំ បិតា កាលំ កត្វា សុចណ្ណហំសយោតិយំ តិព្ពត្តោ តុម្ហេ ទដ្ឋុំ អាគតោ។ ឮតោ បដ្ឋាយ តុម្ហាកំ បរេសំ ភតិំ កត្វា ទុក្ខជីចិកាយ ជីចតកិច្ចំ តត្ថិ, អហំ ចោ ឩកេកំ បត្តំ ទស្សាមិ, តំ ចិក្កិណិត្វា សុខេត ជីចថា”តិ ឩកំ បត្តំ ទត្វា អគមាសិ។ សោ ឩតេតេច តិយាមេត អន្តរន្តរា អាគន្ត្វា ឩកេកំ បត្តំ ទេតិ, ព្រាហ្មណី ច ធីតរោ ច អឌ្ឍា សុខិតា អហេសុំ។

អថេកទិចសំ សា ព្រាហ្មណី ធីតរោ អាមន្តេសិ “អម្មា, តិរច្ឆាតាតំ តាម ចិត្តំ ទុជ្ជាតំ។ កទាចិ ចោ បិតា ឮធ តាគច្ឆេយ្យ, ឮទាតិស្ស

អនាគតកាលេ សត្តានិ បត្តានិបិ លុញ្ចិត្វា គណ្ហាថា”តិ. តា “ឯវំ នោ បិតា កិលមិស្សតី”តិ ន សម្បដិច្ឆិំសុ. ព្រាហ្មណី បន មហិច្ឆតាយ បុន ឯកទិវសំ សុវណ្ណហំសរាជស្ស អាគតកាលេ “ឯហិ តាត, សាមី”តិ វត្វា តំ អត្តនោ សន្តិកំ ឧបគតំ ឧភោហិ ហត្ថេហិ គហេត្វា សព្ពបត្តានិ លុញ្ចិ. តានិ បន ពោធិសត្តស្ស រុចិំ វិនា ពលក្ការេន គហិតត្តា សព្ពានិ ពកបត្តសទិសានិ អហេសុំ. ពោធិសត្តោ បក្ខេ បសារេត្វា គន្តុំ នាសក្ខិ. អថ នំ សា មហាចាដិយំ បក្ខិបិត្វា បោសេសិ. តស្ស បុន ឧដ្ឋហន្តានិ បត្តានិ សេតានិ អហេសុំ. សោ សញ្ជាតបត្តោ ឧប្បតិត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានមេវ គន្ត្វា ន បុន អាគមាសិ.

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ឥទានេវ មហិច្ឆា, បុព្ពេបិ មហិច្ឆាយេវ , មហិច្ឆតាយ ច បន សុវណ្ណម្ហាបរិហីនា. ឥទានិ បន អត្តនោ មហិច្ឆតាយ ឯវ លសុណម្ហាបិ បរិហាយិស្សតិ, តស្មា ឥទានិ បដ្ឋាយ លសុណំ ខាទិតុំ ន លភិស្សតិ. យថា ច ថុល្លនន្ទា, ឯវំ តំ និស្សាយ សេសភិក្ខុនិយោបិ. តស្មា ពហុំ លភិត្វាបិ បមាណេនេវ ជានិតព្ពំ, អប្បំ លភិត្វា បន យថាលទ្ធេនេវ សន្តោសោ កាតព្ពោ, ឧត្តរិ ន បត្ថេតព្ព”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៣៦.

“យំ លទ្ធំ តេន តុដ្ឋព្ពំ, អតិលោភោ ហិ បាបកោ;

ហំសរាជំ គហេត្វាន, សុវណ្ណា បរិហាយថា”តិ.

តត្ថ តុដ្ឋព្ពន្តិ តុស្សិតព្ពំ.

ឥទំ បន វត្វា សត្ថា អនេកបរិយាយេន គរហិត្វា “យា បន ភិក្ខុនី លសុណំ ខាទេយ្យ, បាចិត្តិយ”ន្តិ (បាចិ. ៧៩៣) សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ព្រាហ្មណី អយំ ថុល្លនន្ទា អហោសិ, តិស្សោ ធីតរោ ឥទានិ តិស្សោ ភគិនិយោ, សុវណ្ណហំសរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ.

សុវណ្ណហំសជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា.

[១៣៧] ៧. ពព្ពុជាតកវណ្ណនា

យត្ថេកោ លភតេ ពព្ពូតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កាណមាតុសិក្ខាបទំ (បាចិ. ១៣០ អាទយោ) អារព្ភ កថេសិ. សាវត្ថិយំ កាណមាតា នាម ធីតុវសេន បាកដនាមា ឧបាសិកា អហោសិ សោតាបន្នា អរិយសាវិកា. សា ធីតរំ កាណំ អញ្ញតរស្មិំ គាមកេ

សមានជាតិកស្ស បុរិសស្ស អទាសិ។ កាណា កេនចិទេវ ករណីយេន មាតុ ឃរំ អគមាសិ។ អថស្សា សាមិកោ កតិបាហច្ចយេន ទូតំ បាហេសិ “អាគច្ឆតុ កាណា, ឥច្ឆាមិ កាណាយ អាគមន”ន្តិ។ កាណា ទូតស្ស វចនំ សុត្វា “អម្ម, គមិស្សាមី”តិ មាតរំ អាបុច្ឆិ។ កាណមាតា “ឯត្តកំ កាលំ វសិត្វា កថំ តុច្ឆហត្ថាវ គមិស្សសី”តិ បូវំ បចិ។ តស្មិំយេវ ខណេ ឯកោ បិណ្ឌចារិកោ ភិក្ខុ តស្សា និវេសនំ អគមាសិ, ឧបាសិកា តំ និសីទាបេត្វា បត្តបូរំ បូវំ ទាបេសិ។ សោ ភិក្ខុ និក្ខមិត្វា អញ្ញស្ស អាចិក្ខិ, តស្សបិ តថេវ ទាបេសិ។ សោបិ និក្ខមិត្វា អញ្ញស្ស អាចិក្ខិ, តស្សបិ តថេវាតិ ឯវំ ចតុន្នំ ជនានំ ទាបេសិ ។ យថាបដិយត្តំ បូវំ បរិក្ខយំ អគមាសិ, កាណាយ គមនំ ន សម្បជ្ជិ។ អថស្សា សាមិកោ ទុតិយម្បិ, តតិយម្បិ ទូតំ បាហេសិ។ តតិយំ បាហេន្តោ ច “សចេ កាណា នាគច្ឆិស្សតិ, អហំ អញ្ញំ បជាបតិំ អានេស្សាមី”តិ បាហេសិ។ តយោបិ វារេ តថេវ ឧបាយេន គមនំ ន សម្បជ្ជិ, កាណាយ សាមិកោ អញ្ញំ បជាបតិំ អានេសិ។ កាណា តំ បវត្តិំ សុត្វា រោទមានា អដ្ឋាសិ។

សត្ថា តំ ការណំ ញត្វា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ កាណមាតាយ និវេសនំ គន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា កាណមាតរំ បុច្ឆិ “កិស្សាយំ កាណា រោទតី”តិ? “ឥមិនា នាម ការណេនា”តិ ច សុត្វា កាណមាតរំ សមស្សាសេត្វា ធម្មិំ កថំ កថេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ អគមាសិ។ អថ តេសំ ចតុន្នំ ភិក្ខូនំ តយោ វារេ យថាបដិយត្តបូវំ គហេត្វា កាណាយ គមនស្ស ឧបច្ឆិន្នភាវោ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដោ ជាតោ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ចតូហិ នាម ភិក្ខូហិ តយោ វារេ កាណមាតាយ បក្កបូវំ ខាទិត្វា កាណាយ គមនន្តរាយំ កត្វា សាមិកេន បរិច្ចត្តំ ធីតរំ និស្សាយ មហុបាសិកាយ ទោមនស្សំ ឧប្បាទិត”ន្តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ តេ ចត្តារោ ភិក្ខូ កាណមាតាយ សន្តកំ ខាទិត្វា តស្សា ទោមនស្សំ ឧប្បាទេសុំ, បុព្វេបិ ឧប្បាទេសុំយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ បាសាណកោដ្ដកកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ បរិយោទាតសិប្បោ អហោសិ។ កាសិរដ្ឋេ ឯកស្មិំ និគមេ ឯកោ មហាវិភវោ សេដ្ឋិ អហោសិ, តស្ស និធានគតានេវ ចត្តាលីស ហិរញ្ញកោដិយោ អហេសុំ។ អថស្ស ភរិយា កាលំ កត្វា ធនសិនេហេន គន្ត្វា ធនបិដ្ឋេ មូសិកា ហុត្វា និព្វត្តិ។ ឯវំ អនុក្កមេន សព្ពម្បិ តំ កុលំ អព្ភត្ថំ អគមាសិ, វំសោ ឧបច្ឆិជ្ជិ។ សោ គាមោបិ ឆឌ្ឌិតោ អបណ្ណត្តិកភាវំ អគមាសិ។ តទា ពោធិសត្តោ តស្មិំ បុរាណគាមដ្ឋានេ បាសាណេ ឧប្បាដេត្វា កោដ្ដេតិ។ អថ សា មូសិកា គោចរាយ ចរមានា ពោធិសត្តំ បុនប្បុនំ បស្សន្តី ឧប្បន្នសិនេហា ហុត្វា ចិន្តេសិ “មយ្ហធនំ ពហុ និក្ការណេន នស្សិស្សតិ, ឥមិនា សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា ឥមំ ធនំ ទត្វា មំសំ វិក្កិណាបេត្វា ខាទិស្សាមី”តិ។ សា ឯកទិវសំ ឯកំ កហាបណំ មុខេន ឌំសិត្វា ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ សោ តំ ទិស្វា បិយវាចាយ សមាលបន្តោ “កិំ នុ ខោ, អម្ម, កហាបណំ គហេត្វា អាគតាសី”តិ អាហ។ តាត, ឥមំ គហេត្វា អត្តនាបិ បរិភុញ្ជ, មយ្ហម្បិ មំសំ អាហរាហីតិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា កហាបណំ អាទាយ ឃរំ គន្ត្វា ឯកេន មាសកេន មំសំ កិណិត្វា អាហរិត្វា តស្សា អទាសិ។ សា តំ គហេត្វា អត្តនោ និវាសដ្ឋានំ គន្ត្វា យថារុចិយា ខាទិ។ តតោ បដ្ឋាយ ឥមិនាវ និយាមេន ទិវសេ ទិវសេ ពោធិសត្តស្ស កហាបណំ ទេតិ, សោបិស្សា មំសំ អាហរតិ។

អថេកទិវសំ តំ មូសិកំ ពិឡារោ អគ្គហេសិ។ អថ នំ សា ឯវមាហ “មា, សាមិ, មំ មារេសី”តិ។ កិំការណា ន មារេស្សាមិ? អហញ្ហិ ឆាតោ

ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨾᨿᩣ ᨶ ᨾᩣᩁᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᨾᩮᩅ ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣᩈᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ? “ᩃᨽᨾᩣᨶᩮᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣᨾ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩃᩴ ᨾᩴᩈᩴ ᨴᩔᩣᨾᩥ, ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩉᩥ ᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨻᩥᩊᩣᩁᩮᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨽᨲᩴ ᨾᩴᩈᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᨻᩥᩊᩣᩁᩔ ᨴᩮᨲᩥ, ᩑᨠᩴ ᩈᨿᩴ ᨡᩣᨴᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᨸᩥ ᨻᩥᩊᩣᩁᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᨿᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᩩᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᩮᩣᨧᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᩩᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᩮᩣᨧᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩴ ᨡᩣᨴᨾᩣᨶᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩣᩉᩣᩁᨲᩣᨿ ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩥᩈᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩴᩈᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩣ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩥᩃᩣᨲᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨶᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ, ᩋᩉᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᨾᩔᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨹᩃᩥᨠᨸᩣᩈᩣᨱᩮᨶ ᨣᩩᩉᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨾᩴ ᨣᩩᩉᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨲᩣᨶᩴ ᨹᩁᩩᩈᩣᩉᩥ ᩅᩣᨧᩣᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩣ ᨣᩩᩉᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨻᩥᩊᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴᩮᩉᩥ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᩮ ᨾᩴᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᩪᩈᩥᨠᩣ “ᩋᩁᩮ, ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨻᩥᩊᩣᩁ, ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᩋᩉᩴ ᨾᩴᩈᩉᩣᩁᩥᨠᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᩣ”ᨲᩥ ᨲᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᨻᩥᩊᩣᩁᩮᩣ ᨹᩃᩥᨠᨣᩩᩉᩣᨿ ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᨽᩣᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᨵᩅᩈᩮᨶ “ᨾᩪᩈᩥᨠᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩈᩉᩈᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨴᨿᩮᨶ ᨹᩃᩥᨠᨣᩩᩉᩣᨿᩴ ᨸᩉᩁᩥ᪨ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅᩔ ᩉᨴᨿᩴ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᩥ, ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩣᨠᩣᩁᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨩᩣᨲᩣᨶᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨸᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶᩩᨸᩣᨿᩮᨶ ᩋᨸᩁᩮᩣᨸᩥ ᩋᨸᩁᩮᩣᨸᩦᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨸᩥ ᨩᨶᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨾᩪᩈᩥᨠᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨽᨿᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨴᩮᩅᩈᩥᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᨠᩉᩣᨸᨱᩮ ᨴᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨵᨶᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩴ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᨲᩣ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪓᪗᪨

“ᨿᨲ᩠ᨳᩮᨠᩣ ᩃᨽᨲᩮ ᨻᨻ᩠ᨻᩩ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩣᨿᨲᩥ;

ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨧ, ᩍᨴᩴ ᨲᩮ ᨻᨻ᩠ᨻᩩᨠᩣ ᨻᩥᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ᪨ ᨻᨻ᩠ᨻᩪᨲᩥ ᨻᩥᩊᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩮᩣ ᨾᩪᩈᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᩅᩣ ᩃᨽᨲᩥ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩥᩊᩣᩁᩮᩣ ᨩᩣᨿᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨧ᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᩮ ᨲᨴᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨻᩥᩊᩣᩁᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨸᨶ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨲᩮ ᨻᨻ᩠ᨻᩩᨠᩣ ᩍᨴᩴ ᨹᩃᩥᨠᨾᨿᩴ ᨻᩥᩃᩴ ᩏᩁᩮᨶ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᪨

ឲចំ វត្វា ញូយំ ឆយូងេវត់ អាហរិត្វា ឌាតកំ វេយោឆាតេសិ – “តងា ចត្តារោ ពិឡូអារា ចត្តារោ កិក្ខុ អនេហវុំ, យ្ទសិកា កាលយាតា, បិវសាឈកោាក្ខកយលិកាេរា បត អហេយច អនេហាសិ”ត្តិ៍

ជាត្ឡូឌាតកចណ្ណតា វត្តយា៍

[១៦ប័] ប័៍ កោឆាឌាតកចណ្ណតា

កំ តេ ឌជាិហិ ក្ញេយូឆាតិ ញ្ញតិ វត្វា ឌេតចេត ចិហរេត្វា ឲកំ ក្យហកកិក្លុំ អារេព្ភ កតេឆសិ៍ បក្ខប្យភ្កចត្ត្ចុ ហេដ្ឋា កធិតវេជិវេយច៍

អតីតេ បត ជារាឈសិយំ ព្រហ្ចុឥត្តេ រជ្ជំ កាេរេត្តេ ពោធិសត្តោ កោឆាេឃាតិយំ បជិវត្តិ៍ កហ្យិ តងា ឲកោ បញ្ចាកិញ្ញោ ខ្កុតបេបិ តាបវេសា ឲកំ បក្ខត្តកាយំ តិវ្យ្យាយ អរញ្ញាយតេត បណ្ណវាលិយំ ចវតិ, កាយចាសិតោ តាបវំ វក្កន្ធំ ខ្ចបដ្ឋហត្តិ៍ ពោធិសត្តោ តវ្ស ចក្កយតកោាជិយំ ឲកល្វិ ចយ្ចិកេ ចវតិ, ចវេត្តា ច បត ជិចវេ ជិចវេ វេច្ច តឃោ ចាវេ តាបវំ ខ្ចបវក្កយិត្វា ឆយ្ហូបវំហិតំ អត្ថុបវំហិតព្ហា ចចតំ វុត្វា តាបវំ ចត្តិត្វា ចវត្ថ្ដាតយេច កច្ឆតិ៍ អបរភាគេ តាបវោ កាយចាសិតោ អាបុច្ឆិត្វា បក្កាយិ៍ បក្កយេត្តេ ច បត តល្ចិ៍ ឃិលចតវេយ្យត្តេ តាបវេ អញ្ញោ ក្ខុតាបវោ អាកត្វា តល្ចិ៍ អវ្ស្យបេឆ ចារំ កេប្យសិ៍ ពោធិសត្តោ “អយម្បិ ឃិលចា”តិ វល្លូក្កត្វា ប្ចុរិយតេឃតេច តវ្ស វត្តិកំ អកយាសិ៍

អនេធកជិចវំ តិឥាឈវយេឃ អកាលេយេឈ ចុវដ្ឋេ ចយ្ចិកេហិ យក្លិកា តិក្លុយិវ្ុ, តារំ ឈាឥតត្ថំ កោឆា អាហិល្វិវ្ុ៍ កាយចាសិតោ តិក្លុយិត្វា យក្លិកាឈាឥកា កោឆា កហេត្វា សិតិត្ថវយ្ការវំឃុត្តំ អម្ពិលិតម្ពិលំ កោឆាយំវំ វយ្យាេឥត្វា តាបវវ្ស អជំវ្ុ៍ តាបវោ កោឆាយំវំ ឈាឥិត្វា រវតណ្ហាយ ពន្ថ្ថ “ញ្ញតិ យំវំ អតិយក្ខុរំ, កិវ្ស យំវំ តាេយត”ត្តិ បុច្ឆិត្វា “កោឆាយំវ”ត្តិ វុត្វា “យយ វត្តិកំ យហាេកោឆា អាកច្ឆតិ, តំ យាេរត្វា យំវំ ឈាឥិវ្យ្យាមី”តិ ចិវេត្តិសិ៍ ចិវេត្តត្វា ច បត ភាឌតព្ហា វប្បិលេលិឈាឌីតិ ច អាហរាេបត្វា ឲកយេត្ត ឆេបត្វា យ្កុរយាឥាយ កាវារេចត បជិច្ឆាេឥត្វា បណ្ណវាលិទ្វារេ ពោធិសត្តវ្ស អាកយតំ ឌូលិកយយារេតា ខ្ចបវត្ថុបវេត្តា ចិយ ហុត្វា តិឃឹជិ ពោធិសត្តោ វាយតព្វាបយេឃ “តាបវវ្ស វត្តិកំ កយិវ្យ្យាមី”តិ តិក្លុយិត្វា ខ្ចបវក្កយេត្តាច តវ្ស ញ្ញត្រ្ឍឃចិប្យការំ ជិវ្វា ចិវេត្តសិ “តាយំ តាបវោ អញ្ញាវ្ុ ជិចវេវ្ុ តិឃឹឥតាកាេរត តិវិត្តេ, អជ្ជវ យំ ឌូលិកេត្តាបិ ក្ខដ្ឋិត្រ្ឍឃោ ហុត្វា ឌូលិកេតិ, បរិក្កហិវ្យ្យាមិ ត”ត្តិ៍ វេវា តាបវវ្ស ហេដ្ឋាចាេត ឥត្វា កោឆាយំវកត្ថំ ឈាយិត្វា “ញ្ញយិតា ក្ខុតាបវេត អជ្ជ កោឆាយំវំ ឈាឥិតំ កចិវ្យ្យតិ, តេតេតវ រវតណ្ហាយ ពន្ថ្ថ អជ្ជ យំ អត្តតោ វត្តិកំ ខ្ចបវក្កយត្តំ យ្កុរេត បហរិត្វា យំវំ បចិត្វា ឈាឥិត្យការយោ កចិវ្យ្យតី”តិ តវ្ស វត្តិកំ អត្យុបកត្វាច បជិក្កយិត្វា ចិចរតិ៍

តាបវោ ពោធិសត្តវ្ស អតាកយតភាចំ ញាត្វា “ញ្ញយិតា ‘អយំ យំ បហរិត្យការយោ’តិ ញាតំ កចិវ្យ្យតិ, តេត ការេលត តាកច្ឆតិ,

อนาคจฺฉนฺตสฺสาปิสฺส กุโต ยุตฺตี”ติ มุคฺครํ นีหริตฺวา ขิปิ. โส ตสฺส อคฺคนงฺคุฏฺเฐเยว อาสาเทสิ. โคธิเสตฺวา เวเคน วมฺมิกํ ปวิสิตฺวา อญฺเญน ฉิทฺเทน สีสํ อุกฺขิปิตฺวา “อมฺโภ กูฏชฏิล, อหํ ตว สนฺติกํ อุปสงฺกมนฺโต ‘สีลวา’ติ สญฺญาย อุปสงฺกมึ, อิทานิ ปน เต มยา กูฏภาโว ญาโต, ตาทิสสฺส มหาโจรสฺส กึ อิมินา ปพฺพชฺชาลิงฺเคนา”ติ วตฺวา ตํ ครหนฺโต อิมํ คาถมาห –

๑๓๘.

“กึ เต ชฏาหิ ทุมฺเมธ, กึ เต อชินสาฏิยา;

อพฺภนฺตรํ เต คหนํ, พาหิรํ ปริมชฺชสี”ติ.

ตตฺถ กึ เต ชฏาหิ ทุมฺเมธาติ อมฺโภ ทุมฺเมธ, นิปฺปญฺญ เอตา ปพฺพชิเตน ธาเรตพฺพา ชฏา, ปพฺพชฺชาคุณรหิตสฺส กึ เต ตาหิ ชฏาหีติ อตฺโถ. กึ เต อชินสาฏิยาติ อชินสาฏิยา อนุจฺฉวิกสฺส สํวรสฺส อภาวกาลโต ปฏฺฐาย กึ เต อชินสาฏิยา. อพฺภนฺตรํ เต คหนนฺติ ตว อพฺภนฺตรํ หทยํ ราคโทสโมหคหเนน คหนํ ปฏิจฺฉนฺนํ. พาหิรํ ปริมชฺชสีติ โส ตฺวํ อพฺภนฺตเร คหเน นฺหานาทีหิ เจว ลิงฺคคหเณน จ พาหิรํ ปริมชฺชสิ, ตํ ปริมชฺชนฺโต กญฺชิกปูริตลาพุ วิย วิสปูริตจาฏิ วิย อาสีวิสปูริตวมฺมิโก วิย คูถปูริตจิตฺตฆโฏ วิย จ พหิมฏฺโฐว โหสิ, กึ ตยา โจเรน อิธ วสนฺเตน, สีฆํ อิโต ปลายาหิ, โน เจ ปลายสิ, คามวาสีนํ เต อาจิกฺขิตฺวา นิคฺคหํ การาเปสฺสามีติ.

เอวํ โคธิเสตฺวา กูฏตาปสํ ตชฺเชตฺวา วมฺมิกเมว ปาวิสิ, กูฏตาปโสปิ ตโต ปกฺกามิ.

สตฺถา อิมํ ธมฺมเทสนํ อาหริตฺวา ชาตกํ สโมธาเนสิ – “ตทา กูฏตาปโส อยํ กุหโก อโหสิ, ปุริโม สีลวนฺตตาปโส สาริปุตฺโต, โคธาปณฺฑิโต ปน อหเมว อโหสินฺ”ติ.

โคธชาตกวณฺณนา อฏฺฐมา.

[๑๓๙] ๙. อุภโตภฏฺฐชาตกวณฺณนา

อกฺขี ภินฺนา ปโฏ นฏฺโฐติ อิทํ สตฺถา เวฬุวเน วิหรนฺโต เทวทตฺตํ อารพฺภ กเถสิ. ตทา กิร ธมฺมสภายํ กถํ สมุฏฺฐาเปสุํ “อาวุโส, เสยฺยถาปิ นาม ฉวาลาตํ อุภโตปทิตฺตํ มชฺเฌ คูถคตํ เนว อรญฺเญ กฏฺฐตฺถํ ผรติ, น คาเม กฏฺฐตฺถํ ผรติ, เอวเมว เทวทตฺโต เอวรูเป นิยฺยานิกสาสเน ปพฺพชิตฺวา อุภโต ภฏฺโฐ อุภโต ปริพาหิโร ชาโต, คิหิปริโภคา จ ปริหีโน,

សាយណ្ហាតុណ្ហា ន បរិភុញ្ជតី”តិ។ សុត្វា អាកង្ខន្តោ “កាយ ភុត្វ, កិល្លេច, ឯតរហិ គច្ឆាយ សត្តិសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ព្ទាយាយ ភាយា”តិ ចុទេត្វា “ភ, កិល្លេច, ទេចទេត្វា ព្ទទានេភច ខ្កុទេតា កទ្ទេ្វា ហោតិ, អតីតេបិ ខ្កុទេតា កទ្ទេ្វា អហោសិយេចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ រុក្ខទេវតា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ តទា ឯកស្មិំ គាមកេ ពាឡ្ហវនិកា ចរន្តិ។ អនេកោ ពាឡ្ហវនិកោ ពាឡ្ហវនំ អាទាយ ទេហទេត បុទេត្តេន សទ្ធិំ ឯកស្មិំ ទេសាត្ថេ បកតិយាបិ ពាឡ្ហវនិកា យទេន្ធ គហេត្វា, តត្ថ គត្វា ពាឡ្ហវនំ ឋិបិ។ ពាឡ្ហវទេសា ខ្កុគបដិច្ឆទេន្ត ឯកស្មិំ ឋាលុទេក លគ្គិ។ ពាឡ្ហវនិកោ តំ អាកឌ្ឍិតុំ អសក្កោន្តោ ចិន្តេសិ “អយំ ពាឡ្ហវទេសា យហាយទេន្ធ លគ្គោ កចិស្សតិ, បុត្តកំ យាតុ សត្ថិកំ បេសេត្វា បដិចិស្សកេហិ សទ្ធិំ កលហំ ការាបេយិ, ឯវំ ព្ទទេតា ន គោធិ គោដ្ឋានំ បច្ចាសិស្សតី”តិ។ សោ បុត្តំ អាហ “គច្ឆ, តាត, អម្ហាកំ យហាយទេន្ធស្ស លទ្ធភាវំ យាតុ អាចិក្ខាហិ, ‘បដិចិស្សកេហិ កិរ សទ្ធិំ កលហំ ករោហី’តិ ចទេហី”តិ។ សោ បុត្តំ បេសេត្វា ពាឡ្ហវនំ អាកឌ្ឍិតុំ អសក្កោន្តោ រជ្ជុទេន្ធភាវេន ខ្កុត្តរិសាដកំ ឆទេល ឋបេត្វា ខ្កុគំ ឱតរិត្វា យទេន្ធលិទេកន យទេន្ធំ ខ្កុបធានេរន្តោ ឋាលុគេហិ បហរិត្វា ទេ្វបិ អក្ខីនិ ភិន្ទិ។ ឆទេល ឋបិតសាដកំបិស្ស ចោរោ ហរិ។ សោ ទេចទេនាប្បទេត្តា ហុត្វា ហទេត្ថន អក្ខីនិ ខ្កុប្បីឡយមានោ គហេត្វា ខ្កុគា ខ្កុត្តរិត្វា គប្បមានោ សាដកំ បរិយេសតិ។

សាបិស្ស ភរិយា “កលហំ កត្វា គស្សចិ អបច្ចាសីសនភាវំ ករិស្សាមី”តិ ឯកស្មិំយេច គណ្ណេ តាលបណ្ណំ បិឡន្ធិត្វា ឯកំ អក្ខិំ ខ្កុក្ខលិយសិយា អញ្ជេត្វា កុក្កុរំ អង្កេនាទាយ បដិចិស្សកឃរំ អគមាសិ។ អថ នំ ឯកា សហាយិកា ឯវមាហ “ឯកស្មិំយេច តេ គណ្ណេ តាលបណ្ណំ បិឡន្ធិតំ, ឯកំ អក្ខិំ អញ្ជិតំ, បិយបុត្តំ ចិយ កុក្កុរំ អង្កេនាទាយ ឃរទេតា ឃរំ គច្ឆសិ, កិំ ខ្កុម្មត្តិកាសិ ជាតា”តិ។ “នាហំ ខ្កុម្មត្តិកា, ត្វំ បន មំ អការណេន អក្កោសសិ បរិភាសសិ, ព្ទទានិ តំ គាមភោជកស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា អដ្ឋ កហាបណេ ទណ្ឌាបេស្សាមី”តិ ឯវំ កលហំ កត្វា ខ្កុភោបិ គាមភោជកស្ស សន្តិកំ អគមិំសុ។ កលហេ ចិសោធិយមានេ តស្សាយេច មត្ថកេ ទណ្ឌោ បតិ។ អថ នំ ពន្ធិត្វា “ទណ្ឌំ ទេហី”តិ បោថេតុំ អារភិំសុ។

រុក្ខទេវតា គាមេ តស្សា ព្ទយំ បវត្តិំ, អរញ្ញេ ចស្សា បតិនោ តំ ព្យសនំ ទិស្វា ខន្ធន្តរេ ឋិតា “ភោ បុរិស, តុយ្ហំ ខ្កុទកេបិ កម្មន្តា ចទេ្ទ្ធា ឆទេលបិ, ខ្កុភទេតាភទេ្ធា ជាទេតា”តិ ចត្វា ព្ទយំ គាថមាហ –

១៦៥។

“អក្ខី ភិន្នា បដោ នដ្ឋោ, សខិគេហេ ច ភណ្ឌនំ;

ខ្កុភទេតា បទុដ្ឋា កម្មន្តា, ខ្កុទកម្ហិ ថលម្ហិ ចា”តិ។

តត្ថ សខិគេហេ ច ភណ្ឌនន្តិ សខី នាម សហាយិកា, តស្សា ច គេហេ តច ភរិយាយ ភណ្ឌនំ កតំ, ភណ្ឌនំ កត្វា ពន្ធិត្វា បោថេត្វា ទណ្ឌ

ຈາປິຍຕີ. ອຸພໂຕ ປທຸຏ຺ໂຐ ກມ຺ມນ຺ໂຕຕິ ອິທານິ ຕວ ອຸພໂຕປິ ກມ຺ມນ຺ຕາ ປທຸຏ຺ຐາເຍວ ນັຏ຺ຐາເຍວ. ກຕເຣສຸ ທ຺ວີສຸ? ອຸທເກປິ ຖເລປີຕິ, ອກ຺ຂິເພເທນ ປຏນາເສນ ຈ ອຸທເກ ກມ຺ມນ຺ໂຕ ປທຸຏ຺ໂຐ, ສຫາຍິກາຫິ ກລເຫນ ຖເລ ກມ຺ມນ຺ໂຕ ປທຸຏ຺ໂຐຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ "ຕທາ ພາລິສິກໂກ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ອຸພໂຕຠຏ຺ຐຊາຕກວັຓ຺ຓນາ ນວມາ.

[໑໓໐] ໑໐. ກາກຊາຕກວັຓ຺ຓນາ

ນິຈ຺ຈໍ ອຸພ຺ພິຄ຺ຄຫທຍາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຎາຕຕ຺ຖຈຣິຍໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວຕ຺ຖຸ ຠທ຺ທສາລຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໒.໑໑ ອາທໂຍ) ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກາກໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ອເຖກທິວສໍ ຣໂຎ຺ຎ ປຸໂຣຫິໂຕ ພຫິນຄເຣ ນທິຍໍ ນ຺ຫາຍິຕ຺ວາ ຄນ຺ເຘ ວິລິມ຺ປິຕ຺ວາ ມາລໍ ປິຬນ຺ຘິຕ຺ວາ ວຣວຕ຺ຖນິວຕ຺ໂຖ ນຄຣໍ ປາວິສິ. ນຄຣທ຺ວາຣໂຕຣເຓ ເທ຺ວ ກາກາ ນິສິນ຺ນາ ໂຫນ຺ຕິ. ເຕສຸ ເອໂກ ເອກໍ ອາຫ – "ສມ຺ມ, ອຫໍ ອິມສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ມຕ຺ຖເກ ສຣີຣວຬຎ຺ຊໍ ປາເຕສ຺ສາມີ"ຕິ. ອິຕໂຣ "ມາ ເຕ ເອຕໍ ຣຸຈ຺ຈິຕ຺ຖ, ອຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ອິສ຺ສໂຣ, ອິສ຺ສຣຊເນນ ຈ ສທ຺ຘິໍ ເວຣໍ ນາມ ປາປກໍ. ອຍໍຫິ ກຸທ຺ໂຘ ສພ຺ເພປິ ກາເກ ວິນາເສຍ຺ຍາ"ຕິ. "ນ ສກ຺ກາ ມຍາ ນ ກາຕຸ"ນ຺ຕິ. "ເຕນ ຫິ ປຎ຺ຎາຍິສ຺ສສີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອິຕໂຣ ກາໂກ ປລາຍິ. ໂສ ໂຕຣຓສ຺ສ ເຫຏ຺ຐາຠາຄໍ ສມ຺ປຕ຺ເຕ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ໂອລມ຺ພກໍ ຈາເລນ຺ໂຕ ວິຍ ຕສ຺ສ ມຕ຺ຖເກ ວຈ຺ຈໍ ປາເຕສິ. ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ກຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ ກາເກສຸ ເວຣໍ ພນ຺ຘິ.

ຕສ຺ມິໍ ກາເລ ເອກາ ຠຕິຍາ ວີຫິໂກຏ຺ຏິກທາສີ ວີຫິໍ ເຄຫທ຺ວາເຣ ອາຕເປ ປຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ຣກ຺ຂນ຺ຕີ ນິສິນ຺ນາ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກມິ. ຕສ຺ສາ ປມາທໍ ຎຕ຺ວາ ເອໂກ ທີຆໂລມໂກ ເອຬໂກ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ວີຫິໍ ຂາທິ, ສາ ປພຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ປລາເປສິ. ເອຬໂກ ທຸຕິຍມ຺ປິ, ຕຕິຍມ຺ປິ ຕສ຺ສາ ນິທ຺ທາຍນກາເລ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ວີຫິໍ ຂາທິ. ສາປິ ຕໍ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ປລາເປຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ "ອຍໍ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຂາທນ຺ໂຕ ອຸປຑ຺ຒວີຫິໍ ຂາທິສ຺ສຕິ, ພຫຸ ເມ ຊານິ ຠວິສ຺ສຕິ, ອິທານິສ຺ສ ປຸນ ອນາຄມນກາຣຓໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ. ສາ ອລາຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ນິທ຺ທາຍມານາ ວິຍ ນິສີທິຕ຺ວາ ວີຫິຂາທນຕ຺ຖາຍ ເອຬເກ ສມ຺ປຕ຺ເຕ ອຸຏ຺ຐາຍ ອລາເຕນ ເອຬກໍ ປຫຣິ, ໂລມານິ ອຄ຺ຄິໍ ຄຓ຺ຫິໍສຸ. ໂສ ສຣີເຣ ຌາຍນ຺ເຕ "ອຄ຺ຄິໍ ນິພ຺ພາເປສ຺ສາມີ"ຕິ ເວເຄນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິສາລາຍ ສມີເປ ເອກິສ຺ສາ ຕິຓກຸຏິຍາ ສຣີຣໍ ຆໍສິ, ສາ ປຊ຺ຊລິ. ຕໂຕ ອຸຏ຺ຐິຕາ ຊາລາ ຫຕ຺ຖິສາລໍ ຄຓ຺ຫິ, ຫຕ຺ຖິສາລາຍ ຌາຍນ຺ຕິຍາ ຫຕ຺ຖິປິຏ຺ຐານິ ຌາຍິໍສຸ, ພຫູ ຫຕ຺ຖີ ວຓິຕສຣີຣາ ອເຫສຸໍ. ເວຊ຺ຊາ ຫຕ຺ຖີ ອໂຣເຄ ກາຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕາ ຣໂຎ຺ຎ ອາໂຣເຈສຸໍ. ຣາຊາ ປຸໂຣຫິຕໍ ອາຫ "ອາຈຣິຍ, ຫຕ຺ຖິເວຊ຺ຊາ ຫຕ຺ຖີ ຕິກິຈ຺ຉິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກນ຺ຕິ, ອປິ ກິຎ຺ຈິ ເຠສຊ຺ຊໍ ຊານາສີ"ຕິ. "ຊານາມິ, ມຫາຣາຊາ"ຕິ. "ກິໍ ລທ຺ຘຸໍ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິ? "ກາກວສາ, ມຫາຣາຊາ"ຕິ. ຣາຊາ "ເຕນ ຫິ ກາເກ ມາເຣຕ຺ວາ ວສໍ ອາຫຣຖາ"ຕິ ອາຫ. ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ກາເກ ມາເຣຕ຺ວາ ວສໍ ອລຠິຕ຺ວາ

តត្ថ តេសុ រាសិំ ករោន្តិ, កាកានំ មហាភយំ ឧប្បជ្ជិ។

តទា ពោធិសត្តោ អសីតិកាកសហស្សបរិវារោ មហាសុសានេ វសតិ។ អថេកោ កាកោ គន្ត្វា កាកានំ ឧប្បន្នភយំ ពោធិសត្តស្ស អារោចេសិ។ សោ ចិន្តេសិ “ឋបេត្វា មំ អញ្ញោ មយ្ហំ ញាតកាកានំ ឧប្បន្នភយំ ហរិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, ហរិស្សាមិ ន”ន្តិ ទស បារមិយោ អាវជ្ជេត្វា មេត្តាបារមិំ បុរេចារិកំ កត្វា ឯកវេគេន បក្ខន្ទិត្វា វិវដមហាវាតបានេន បវិសិត្វា រញ្ញោ អាសនស្ស ហេដ្ឋា បាវិសិ។ អថ នំ ឯកោ មនុស្សោ គហេតុកាមោ អហោសិ។ រាជា “សរណំ បវិដ្ឋោ, មា គណ្ហី”តិ វារេសិ។ មហាសត្តោ ថោកំ វិស្សមិត្វា មេត្តាបារមិំ អាវជ្ជេត្វា ហេដ្ឋាសនា និក្ខមិត្វា រាជានំ អាហ – “មហារាជ, រញ្ញា នាម ឆន្ទាទិវសេន អគន្ត្វា រជ្ជំ ការេតុំ វដ្ដតិ។ យំ យំ កម្មំ កត្តព្វំ ហោតិ, សព្វំ និសម្ម ឧបធារេត្វា កាតុំ វដ្ដតិ។ យញ្ច ករីយមានំ និប្ផជ្ជតិ, តទេវ កាតុំ វដ្ដតិ, ន ឥតរំ។ សចេ ហិ រាជានោ យំ ករីយមានំ ន និប្ផជ្ជតិ, តំ ករោន្តិ, មហាជនស្ស មរណភយបរិយោសានំ មហាភយំ ឧប្បជ្ជតិ។ បុរោហិតោ វេរវសិកោ ហុត្វា មុសាវាទំ អកាសិ, កាកានំ វសា នាម នត្ថី”តិ។ តំ សុត្វា រាជា បសន្នចិត្តោ ពោធិសត្តស្ស កញ្ចនភទ្ទបីឋំ ទាបេត្វា តត្ថ និសិន្នស្ស បក្ខន្តរានិ សតបាកសហស្សបាកតេលេហិ មក្ខាបេត្វា កញ្ចនតដ្ដកេ រាជារហំ សុភោជនំ ភោជាបេត្វា បានីយំ បាយេត្វា សុហិតំ វិគតទរថំ មហាសត្តំ ឯតទវោច “បណ្ឌិត, ត្វំ ‘កាកានំ វសា នាម នត្ថី’តិ វទេសិ, កេន ការណេន តេសំ វសា ន ហោតី”តិ។ ពោធិសត្តោ “ឥមិនា ច ឥមិនា ច ការណេនា”តិ សកលនិវេសនំ ឯករវំ កត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១៣០។

“និច្ចំ ឧព្វិគ្គហទយា, សព្វលោកវិហេសកា;

តស្មា តេសំ វសា នត្ថិ, កាកានម្ហាក ញាតិន”ន្តិ។

តត្រាយំ សង្ខេបត្ថោ – មហារាជ, កាកា នាម និច្ចំ ឧព្វិគ្គមានសា ភយប្បត្តាវ វិហរន្តិ, សព្វលោកស្ស ច វិហេសកា, ខត្តិយាទយោ មនុស្សាបិ ឥត្ថិបុរិសាបិ កុមារកុមារិកាទយោបិ វិហេសេន្តា កិលមេន្តាវ វិចរន្តិ, តស្មា ឥមេហិ ទ្វីហិ ការណេហិ តេសំ អម្ហាកំ ញាតីនំ កាកានំ វសា នាម នត្ថិ។ អតីតេបិ ន ភូតបុព្វា, អនាគតេបិ ន ភវិស្សតីតិ។

ឯវំ មហាសត្តោ ឥទំ ការណំ បាកដំ កត្វា “មហារាជ, រញ្ញា នាម អនិសម្ម អនុបធារេត្វា កម្មំ ន កត្តព្វ”ន្តិ រាជានំ ពោធេសិ។ រាជា តុស្សិត្វា ពោធិសត្តំ រជ្ជេន បូជេសិ។ ពោធិសត្តោ រជ្ជំ រញ្ញោវ បដិទត្វា រាជានំ បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា សព្វសត្តានំ អភយំ យាចិ។ រាជា តស្ស ធម្មទេសនំ សុត្វា សព្វសត្តានំ អភយំ ទត្វា កាកានំ និពទ្ធទានំ បដ្ឋបេសិ។ ទិវសេ ទិវសេ តណ្ឌុលម្មណស្ស ភត្តំ បចិត្វា នានគ្គរសេហិ ឱមទ្ទិត្វា កាកានំ ទីយតិ, មហាសត្តស្ស បន រាជភោជនមេវ ទីយិត្ថ។

វត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ពារាណសិរាជា អានន្ទោ អហោសិ, កាករាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កាកជាតកវណ្ណនា នវមា។

អសម្បទានវគ្គោ ចុទ្ទសមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

អសម្បទានភីរុកំ, ឃតាសនឈានសោធនំ;

ចន្ទាភំ សុវណ្ណហំសំ, ពព្ពុគោធុភតោភដ្ឋំ;

កាករាជាតិ តេ ទសាតិ។

១៥។ កកណ្ដកវគ្គោ

[១៤១] ១។ គោធជាតកវណ្ណនា

នបាបជនសំសេវីតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ឯកំ វិបក្ខសេវិំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ មហិឡាមុខជាតកេ កថិតសទិសមេវ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ គោធយោនិយំ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ សោ វយប្បត្តោ នទីតីរេ មហាពិលេ អនេកគោធាសតបរិវារោ វាសំ កប្បេសិ។ តស្ស បុត្តោ គោធាបិល្លកោ ឯកេន កកណ្ដកេន សទ្ធិំ សន្ថវំ កត្វា តេន សទ្ធិំ សម្មោទមានោ វិហរន្តោ “កកណ្ដកំ បរិស្សជិស្សាមី”តិ អវត្ថរតិ។ តស្ស តេន សទ្ធិំ វិស្សាសំ គោធារាជស្ស អារោចេសុំ។ គោធរាជា បុត្តំ បក្កោសាបេត្វា “តាត, ត្វំ អដ្ឋានេ វិស្សាសំ ករោសិ, កកណ្ដកា នាម នីចជាតិកា, តេហិ សទ្ធិំ វិស្សាសោ ន កត្តព្ពោ។ សចេ ត្វំ តេន សទ្ធិំ វិស្សាសំ ករិស្សសិ, តំ កកណ្ដកំ និស្សាយ សព្ពម្បេតំ គោធាកុលំ វិនាសំ បាបុណិស្សតិ, ឥតោ បដ្ឋាយ ឯតេន សទ្ធិំ វិស្សាសំ មា អកាសី”តិ អាហ។ សោ ករោតិយេវ។ ពោធិសត្តោ បុនប្បុនំ កថេន្តោបិ តស្ស តេន សទ្ធិំ វិស្សាសំ វារេតុំ អសក្កោន្តោ “អទ្ធា អម្ហាកំ ឯតំ កកណ្ដកំ និស្សាយ ភយំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ, តស្មិំ ឧប្បន្នេ បលាយនមគ្គំ សជ្ជេតុំ វដ្ដតី”តិ ឯកេន បស្សេន វាតពិលំ ការាបេសិ។

ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥᩔ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨾᩉᩣᩈᩁᩦᩁᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨠᨠᨱ᩠ᨭᨠᩮᩣ ᨷᨶ ᨷᩩᩁᩥᨾᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮᩣᨿᩮᩅ. ᩍᨲᩁᩮᩣ “ᨠᨠᨱ᩠ᨭᨠᩴ ᨷᩁᩥᩔᨩᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᩋᩅᨲ᩠ᨳᩁᨲᩥᨿᩮᩅ, ᨠᨠᨱ᩠ᨭᨠᩔ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᨠᩪᨭᩮᨶ ᩋᩅᨲ᩠ᨳᩁᨱᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩃᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩈᨧᩮ ᩋᨿᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲᩥᨷᨿᩣᨶᩥ ᨴᩥᩅᩈᩣᨶᩥ ᨾᩴ ᩑᩅᩴ ᨷᩁᩥᩔᨩᩥᩔᨲᩥ, ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨾᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩑᨠᩮᨶ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩮᩣᨵᩣᨠᩩᩃᩴ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ. ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨶᩥᨴᩣᨥᩈᨾᨿᩮ ᨾᩮᨥᩮ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩮ ᩅᨾ᩠ᨾᩥᨠᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ, ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨣᩮᩣᨵᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᩑᨠᩮᩣ ᨣᩮᩣᨵᩣᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨣᩮᩣᨵᩣᨻᩥᩃᩴ ᨡᨱᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᩩᨴ᩠ᨴᩣᩃᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨶᨡᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬ ᨷᩣᩅᩥᩈᩥ. ᨠᨠᨱ᩠ᨭᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᨶᩮᩣᩁᨳᩴ ᨷᩪᩁᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈ , ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩥᨧᩁᩈᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ. ᩈᩮᩣ “ᨣᩮᩣᨵᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. “ᩋᩉᩴ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᩣᨶᩴ ᨣᩮᩣᨵᩣᨶᩴ ᩋᩣᩈᨿᩴ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨬ᩠ᨧ ᨷᩃᩣᩃᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩑᩉᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᨷᩃᩣᩃᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩪᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨶᨡᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᨾᩉᩣᨾᩩᨣ᩠ᨣᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩣ ᨣᩮᩣᨵᩣ ᨷᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᩈᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨷᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨷᩔᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩈᩦᩈᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥ. ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣᨷᩥ ᨷᩃᩣᩃᨵᩪᨾᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᨵᩪᨾᩮᩣ ᨻᩥᩃᩴ ᨷᩣᩅᩥᩈᩥ, ᨣᩮᩣᨵᩣ ᨵᩪᨾᨶ᩠ᨵᩣ ᨾᩁᨱᨽᨿᨲᨩ᩠ᨩᩥᨲᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩃᩣᨿᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣ. ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩁᩮᩈᩥ, ᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨶᨡᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩴᩈᩩ. ᨣᩮᩣᨵᩣᨶᩴ ᨾᩉᩣᩅᩥᨶᩣᩈᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥ.

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᨠᨱ᩠ᨭᨠᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨽᨿᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨷᩣᨷᨷᩩᩁᩥᩈᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨷᩣᨷᩮ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩉᩥᨲᩈᩩᨡᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩑᨠᩔ ᨷᩣᨷᨠᨠᨱ᩠ᨭᨠᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩴ ᨣᩮᩣᨵᩣᨶᩴ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣᨲᨷᩣᨶᩮᨶ ᨷᩃᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪓᪑.

“ᨶ ᨷᩣᨷᨩᨶᩈᩴᩈᩮᩅᩦ, ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩈᩩᨡᨾᩮᨵᨲᩥ;

ᨣᩮᩣᨵᩣᨠᩩᩃᩴ ᨠᨠᨱ᩠ᨭᩣᩅ, ᨠᩃᩥᩴ ᨷᩣᨷᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨷᩣᨷᨩᨶᩈᩴᩈᩮᩅᩦ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩈᩩᨡᩴ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩈᩩᨡᩴ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩈᩩᨡᩴ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩑᨵᨲᩥ ᨶ ᩅᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᨶ ᨷᨭᩥᩃᨽᨲᩥ. ᨿᨳᩣ ᨠᩥᩴ? ᨣᩮᩣᨵᩣᨠᩩᩃᩴ ᨠᨠᨱ᩠ᨭᩣᩅ. ᨿᨳᩣ ᨠᨠᨱ᩠ᨭᨠᨲᩮᩣ ᨣᩮᩣᨵᩣᨠᩩᩃᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨷᩣᨷᨩᨶᩈᩴᩈᩮᩅᩦ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ. ᨷᩣᨷᨩᨶᩴ ᨷᨶ ᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨠᩃᩥᩴ ᨷᩣᨷᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᨠᩃᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᩣ, ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨷᩣᨷᩈᩮᩅᩦ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨷᩣᨷᩮᨲᩥ. ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ ᨷᨶ “ᨨᩃᩴ ᨷᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᩴ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨷᩥᩔ ᨶ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ.

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨠᨠᨱ᩠ᨭᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩮᩣᩅᩣᨴᨠᩮᩣ

កោធាបិល្លកោ ឧបក្កមេសិ កិល្យា, កោធារាជា បត អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កោធាជាតកវណ្ណតា បឋមា។

[១៣៧] ៧។ ឯិក្កាលជាតកវណ្ណតា

ឲតាំព្យិទេត ក្យរាខាតន្តិ ឰាធំ ឯត្វា ទេចឡ្សួចទេត ឧហទេន្តា ឌេចឌត្តឃ្ស ចធាឃ បរិឯក្កតំ អារេព្ភ ពទេឆសិ។ ឆខ្យុឯកាឃព្យិកិល្ទតំ ពឆំ ឃុត្វា ឯត្វា “ត, កិល្លទេច, ឌេចឌទេត្តា ឰាធាទេតច យឃ្យាចធាឃ បរិឯក្កតិ, បុទេព្ពាបិ បរិឯក្កិទេឃច, ត ច យំ យាទេទត្វា អឯក្ខិ, ឯឃទេយច បត កិលទេត្តា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីទេត ពារាណសិឃំ ព្រហ្មឌទេត្ត ទជ្ជំ ការេទេន្ត ទេពាធិឯទេត្តា ឯិក្កាលទេឃាតិឃំ តិព្ពត្តិត្វា ឯិក្កាលរាជា ហុត្វា ឯិក្កាលកណបរិចុទេតា ឃុឯាតចទេត ឧហាសិ។ ទេតត ឯមទេឃត ទាជកទេហ ក្ស្ឃទេចា អទេហាសិ, ទេឃកុទេឃ្យត យតុឃ្យា ឃុទំ បិចន្តិ, ឃុរាលទេណាទេឃច ពិទេទេឯា។ អទេឆត្វ ឯព្ពហុលិ ឆុត្វា ពាហុំ ឃុទេព្ទា យំឯព្វា អាហរាទេបត្វា យល្ហិតបឯាធិតា ពាឃិត្វា ពាឃិត្វា ឃុទេព្វា បិចន្តិ, យំឯព្វា ឈាឌន្តិ។ ទេតាឯំ បឋមឃាយាចឯាទេត យំឯំ ពីឃិ, ឃុរា បត ពាហុកាច។ អទេឆទេកា ឆុទេត្តា “យំឯឈល្ហំ ទេឌហី”តិ អាហ។ “យំឯំ ពីណ”ន្តិ ច ចុទេត្ត “យឃិ ធិទេត យំឯក្លទេឃា តាយ តត្តិ”តិ ចត្វា “អាយកឃុឯាទេត យតយតុឃ្យយំឯំ ឈាឌតត្វាឃ អាកទេត ឯិក្កាទេល យាទេទត្វា យំឯំ អាហរិឃ្យាមី”តិ យុក្កទំ ពទេហត្វា តិក្ខយតយទេក្កត តករា តិក្លូយិត្វា ឃុឯាតំ ពត្វា យុក្កទំ ពទេហត្វា យតទេកា ឧឃ ក្តុត្វាទេតា តិបឌ្ជិ។ តឃ្មិ ឈទេណ ទេពាធិឯទេត្តា ឯិក្កាលកណបរិចុទេតា តត្វ ពទេតា តំ ធិឃ្វា “តាឃំ យតទេកា”តិ ពាត្វាបិ “ឃុដ្ឋតទំ ក្សុបបរិក្លិឃ្យាមី”តិ តឃ្ស អទេធាចារទេតត ពត្វា ឯទឹទកន្ធំ ឃាឃិត្វា តឆទេតាចឃ្ស អយតកកាចំ ពាត្វា “លជ្ជាទេបត្វា តំ ក្សុទេឃ្យាទេជឃ្យាមី”តិ ពត្វា យុក្កទទេកាដិឃំ ធំសិត្វា អាកឌ្ឍិ, ឆុទេត្តា យុក្កទំ ត ឧឃ្សជិ, ក្សុបឯក្កយត្តប្បិ ត ឌូទេលិទេកទេត្តា តំ កាឡហតទំ អក្កទេហសិ។ ទេពាធិឯទេត្តា បដិក្កយិត្វា “ទេកា បុរិឯ, ឯទេច ត្វំ យតទេកា កទេចឃ្យាសិ, ត យឃិ យុក្កទំ អាកឌ្ឍទេត្ត កាឡហតទំ កទេណ្យ៉ឃ្យាសិ, ឰាយិតា ពាទេទណត តច យតកការទេចា ចា អយតកការទេចា ចា ក្សជ្ជាទេតា”តិ ចត្វា ឰាយំ កាឆយាហ –

១៣៧។

“ឲតាំព្យាទេត ក្យរាខាតំ, ឃំ ទេឯសិ យតឯាឃិកាំ;

ឃឃ្យ ទេត ពឌ្ឍយាតឃ្យ, ហត្វា ឌទេណ្ឌា ត យុក្ខតី”តិ។

តត្វ ឲតាំព្យាទេត ក្យរាខាតន្តិ ឲតំ ពារទណំ តច ក្យចិទេព្ពាឃ្យ។ ឃំ ទេឯសិ យតឯាឃិកន្តិ ទេឃត ពារទេណត ត្វំ យតឯាឃិកាំ ទេឯសិ, យតទេកា ឧឃ

ហុត្វា សយសិ៑ ឃស្ស តេ កណ្ឌយាតស្សាតិ ឃស្ស ពច ខណ្ឌកោះបំ កហេត្វា កណ្ឌឃយាតស្ស ហត្ថតោ ខណ្ឌា ត មុច្ចតិ, សោ ត្វំ ពធតោ យតកោ ភាយ ត ហោសីតិ៑

ឲចំ ចុត្ត សោ ឆុត្តា “អឃំ យយ អយពកកាចំ ជាតាតី”តិ វុដ្ឋាឃ ខណ្ឌំ លិបិ, ខណ្ឌា ចិរន្ឋ្យី ឆុត្តា “កន្ឋ, ចិរន្ធ្ធា ខាតិសិ យឃា”តិ អាហ៑ ខៅងឹសត្តា តិចត្តិត្វា “កោ បុរិស, យំ ចិរន្ធ្យត្តាបិ ត្វំ អដ្ឋ យហាតិរយេ សោឡអស ច វុស្សគតិរយេ អចិរន្ធ្ធាយេចា”តិ ចត្វា បក្កាយិ៑ ឆុត្តា កិញ្ចិ អលកិត្វា ឃុសាភា តិក្ខមិត្វា បរិលាឃំ ត្យាឃិត្វា អាកពយក្កេតច ភកេ៑ បាចិសិ៑

សត្វា ឮមំ ឆម្មខេសត់ អាហរិត្វា ជាតកំ សយោឆាតេសិ – “តខា ឆុត្តា ខេចខត្តា អហោសិ, សិក្កាលរាជា បត អហយេច អហោសិ”ត្តិ៑

សិក្កាលជាតកចណ្ណភា ឝុតិយា៑

[១៣១] ១៑ ចិនរាធជាតកចណ្ណភា

លសី ធ តេ តិប្យលិតាតិ ឮតំ សត្វា ខេឡូចតេ ចិហរន្តោ ខេចខត្តស្ស កឃាសីរេ ឃុកពាលយស្ស ឝស្សិពកាចំ អារព្ភ កខេសិ៑ ខេចខត្តា ហិ បរិហីគន្ធ្យាតោ លិកសក្ការបរិហីតោ “អត្ថេកោ វុបិយោ”តិ ចិន្តេត្វា សត្វារំ បញ្ច ចត្ថុតិ ឃាចិត្វា អលកយាតោ ឌ្វិតំ អក្កសាចកាតំ សទ្ធិំចិហារិកេ អឆុតា បព្ពជិតេ ឆម្មចិតឃយិត្វអកោចិខេ បញ្ចសតេ កិក្ខូ កហេត្វា កឃាសីសំ កន្ត្វា សឈំ កិត្ថិត្វា ឲកសីយាឃំ អាខេចហិកំ សឈ្ឈកម្មំ អកាសិ៑ សត្វា តេសំ កិក្ខូតំ ញាណបរិបាកកាលំ ញាត្វា ឌ្វេ អក្កសាចកេ បេសេសិ៑ តេ ឌិស្វា ខេចខត្តា តុដ្ឋយាតសោ រត្តិំ ឆម្មំ ខេសយយាតោ “ពុទ្ធលីលំ ករិស្សាមី”តិ ឃុកពាលយំ ខស្សេន្តា “ចិកពតិតយិន្ធ្ធ តេលា, អាចុសោ សារិបុត្ត, កិក្ខូសទ្ឍា, បដិកាត្យ តំ កិក្ខូតំ ឆម្មីកថា, បិដ្ឋិ យេ អាកិលាយតិ, តយហំ អាយមិស្សាមី”តិ ចត្វា តិទ្ធំ វុបកតោ៑ ឌ្វេ អក្កសាចកា តេសំ កិក្ខូតំ ឆម្មំ ខេសេត្វា យក្កផលេហិ បតៅធេត្វា សព្ពេ អាតាយ ខេឡូចតមេច បច្ចាកមិំសុ៑

កោកាលិកោ ចិហារំ តុច្ឆំ ឌិស្វា ខេចខត្តស្ស សត្តិកំ កន្ត្វា “អាចុសោ ខេចខត្ត, បរិសំ តេ កិត្ថិត្វា ឌ្វេ អក្កសាចកា ចិហារំ តុច្ឆំ កត្វា កតា, ត្វំ បត តិទ្ធាឃសិយេចា”តិ ចត្វា វុត្តរាសដ្ឋយស្ស អបនេត្វា កិត្តិឃំ បិដ្ឋិកណ្ហកំ ឲុសន្តោ ចិយ បណ្ហិឃា តំ ហខេយ បហរិ៑ តាចខេចស្ស មុខតោ លោហិតំ វុក្កញ្ចិ៑ សោ តតោ បដ្ឋាឃ កិលាតោ អហោសិ៑ សត្វា ឆេរំ បុច្ឆិ “សារិបុត្ត, តុម្យាកំ កតកាលេ ខេចខត្តា កិំ អកាសី”តិ? ភន្តេ, ខេចខត្តា អម្យេ ឌិស្វា “ពុទ្ធលីលំ ករិស្សាមី”តិ ឃុកពាលយំ ខស្សេត្វា យហាចិតាសំ បត្តោតិ៑ សត្វា “ត តេលា សារិបុត្ត, ខេចខត្តា ឮតាខេច យយ អត្តករោន្តោ ចិតាសំ បត្តោ, បុព្ពេបិ បត្តោយេចា”តិ ចត្វា ឆេរេត ឃាចិតោ អតីតំ អាហរិ៑

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មខត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពៅធិសត្តោ កោសរសីហោ ហុត្វា ហិមចន្តប្បខេសេ កញ្ចាតគុហាឃំ ចាសំ កប្បេសិ៑ សោ

ឲកឌិចសំ កញ្ញាគព្ហាយ តិក្លយិត្វា ចិឌយ្ហិត្វា ចត្យុក្ខិសំ ឱ្ជលៃលិកេត្វា សីហតាធំ តឌិត្វា កោចរាយ បក្កេត្តា យហាយហិសំ ចឌិត្វា ចរយិសំ ឈាឌិត្វា ឲកំ សរំ ឱ្ជតរិត្វា យលិចណ្ណស្ស ក្តកស្ស ក្យឆ្លិ ប្ញុរេត្វា ក្យហំ សត្តាយ បិឃាសិ៍ អថេឆកោ និក្ខាលេលិ កោចរប្យស្សុតោ សហសាច សីហំ ឌិស្វា បលិឃិតំ្យ អសក្កោត្តា សីហស្ស បុររតោ បិលេឌស្សុ បតិត្វា តិបឌ្ជិ៍ “កិំ, ឌប្បកា”តិ ច ចុត្តេ “អហំ តេ, សាយិ, បិលេឌ ក្តបដ្ឋាត្យុកាមេយា”តិ អាហ៍ សីហោ “សាធុ ឲហិ, យំ ក្តបដ្ឋហ, ចរយិសាតិ តំ ឈាឌារបស្សាយី”តិ ចត្វា និក្ខាលំ អាឌាយ កញ្ញាគព្យហំ អកយាសិ៍ និក្ខាលេលិ តតោតា បដ្ឋាយ សីហចិឈាសំ ឈាឌតិ៍ សោ កតិបាហច្ចេយេគេច ផ្ទុលសរីរោ អហោសិ៍

អថ តំ ឲកឌិចសំ ក្យហាយ តិបត្តកោច សីហោ អាហ “កន្ទ ឌប្បក, បព្ហតសិលរេ ចត្វា បព្ហតបិលេឌ សញ្ញោរេត្តស្សុ ហត្ថិអស្សយហិសាឌិស្សុ យស្ស យំសំ ឈាឌិត្យុកាមេយាសិ, តំ ឱ្ជលៃលិកេត្វា អាកត្វា ‘អស្សុកយំសំ ឈាឌិត្យុកាមេយាយី’្យតិ ចត្វា យំ ចត្តិត្វា ‘ចិរោច, សាយី’តិ ចឌាហិ, អហំ តំ ចឌិត្វា យឆ្លុរយំសំ ឈាឌិត្វា ត្យឃ្យយ្យិ ឌស្សាយី”តិ៍ និក្ខាលេលិ បព្ហតសិលរំ អភិរុហិត្វា តាតប្យកាសេរ យិលេ ឱ្ជលៃលិកេត្វា ឃស្សេច យំសំ ឈាឌិត្យុកាមេយា ហោតិ, កញ្ញាគព្យហំ បចិសិត្វា តេយេច សីហស្ស អារោចេត្វា បិលេឌស្សុ បតិត្វា “ចិរោច, សាយី”តិ ចឌតិ៍ សីហោ ចេកេត បក្ខត្តិត្វា សេចេបិ យត្តចរចារណោ ហោតិ, តត្វេច តំ ឌិចិតក្លឃំ បិរេបត្វា សឃយ្យិ ចរយិសំ ឈាឌតិ, និក្ខាលស្សបិ ឌេតិ៍ និក្ខាលេលិ ក្យឆ្លិប្ញុរំ យំសំ ឈាឌិត្វា ក្យហំ បចិសិត្វា តិក្ខាយតិ៍ សោ កន្ទេត្ត កន្ទេត្ត កាលេ យាតំ ចឌ្ឌសិ “អហយ្យិ ចត្យប្យឌោច, កិំកាចណា ឌិចេស ឌិចេស បរេហិ បេរិសិឃយាគោ ចិហរាយិ, ឪ្ហតោ បដ្ឋាយ អហយ្យិ ហត្ថិអាឌយោ ហតិត្វា យំសំ ឈាឌិស្សាយិ, សីហោបិ យិករាឌា ‘ចិរោច, សាយី’តិ ចុត្តយេច បងំ តិស្សាយ ចរចារណោ ចឌេតិ, អហយ្យិ សីហេត ‘ចិរោច, ឌប្បកា’តិ យំ ចឌាបេត្វា ឲកំ ចរចារណំ ចឌិត្វា យំសំ ឈាឌិស្សាយី”តិ៍

សោ សីហំ ក្តបសក្កយិត្វា ឲតឌចោច “សាយិ, យឃា ឌីឃរត្តំ ត្យយេត្យិ ចឌិតចរចារណាតំ យំសំ ឈាឌិតំ, អហយ្យិ ឲកំ ចរចារណំ យារេត្វា យំសំ ឈាឌិត្យុកាមេយា, តស្វា ត្យយេត្យិ តិបត្តដ្ឋាតេ កញ្ញាគព្យហាឃំ តិបឌ្ជិស្សាយិ, ត្យយេ្យបព្ហតបិលេឌ ចិចរត្តំ ចរចារណំ ឱ្ជលៃលិកេត្វា យយ សត្តិកំ អាកត្វា ‘ចិរោច, ឌប្បកា’តិ ចឌេឆ, ឲត្តកយត្តស្សិ យេឆ្លរំ យា កទិត្វា”តិ៍ អថ តំ សីហោ អាហ “គ, ត្វំ ឌប្បក, ចារណោ ចឌិតំ្យ សយេត្វា សីហក្យលេ ក្តប្យេត្ត, ចារណំ ចឌិត្វា យំសំ ឈាឌតសយេត្វា និក្ខាលេលិ តាយ លេលិកេ តត្វិ, យា តេ ឲតំ រុច្ចិ, យឃា ចឌិតចរចារណាតច្ចោច យំសំ ឈាឌិត្វា ចសា”តិ៍ សោ ឲចំ ចុត្តេបិ ចិរយិតំ្យ គ ឪ្ហឆ្លិ, បុតប្យុតំ យាចិយេច៍ សីហោ តំ ចារេតំ្យ អសក្កោត្តា សយ្យឌិឆ្លិត្វា “តេត ហិ យយ ចសតដ្ឋាតំ បចិសិត្វា តិបឌ្ជា”តិ ឌប្បកំ កញ្ញាគព្យហាឃំ តិបឌ្ជាបេត្វា សឃំ បព្ហតបិលេឌ យត្តចរចារណំ ឱ្ជលៃលិកេត្វា ក្យហាឌ្វារេ កត្វា “ចិរោច, ឌប្បកា”តិ អាហ៍ និក្ខាលេលិ កញ្ញាគព្យហាយ តិក្លយិត្វា ចិឌយ្ហិត្វា ចត្យុក្ខិសំ ឱ្ជលៃលិកេត្វា តិក្លត្យំ ចឃ្យិត្វា “យត្តចរចារណស្ស ក្យម្ភេ បតិស្សាយី”តិ បក្ខត្តិត្វា ចិរឌ្ឍិត្វា បិលេឌស្សុលេ បតិ៍ ចារណោ ឌក្លិណបិឌំ ក្តក្លិបិត្វា តស្ស សីសំ អក្កយិ, សីសដ្ឋីតិ ចុណ្ណចិចុណ្ណាតិ អហេសុំ៍ អថស្ស សរីរំ ចារណោ បិលេឌគ សយ្ឈរិត្វា រាសិំ កត្វា ក្តបរិ លឌ្ឌំ បិរេតត្វា កោញ្ញាតាធំ តឌេត្តា អចេ្ញា បិចិសិ៍

ចៅជិសេត្វា ឪ្ហយំ បចត្តិំ ឌិស្វា “ឪ្ហឌាតិ ចិរោច, ឌប្បកា”តិ ចត្វា ឪ្ហយំ កាចយាហ –

“លសី ច តេ និប្ផលិតា, មត្ថកោ ច បទាលិតោ;

សព្ពា តេ ផាសុកា ភគ្គា, អជ្ជ ខោ ត្វំ វិរោចសី”តិ។

តត្ថ លសីតិ មត្ថលុង្គំ។ និប្ផលិតាតិ និក្ខន្តា។ ឯវំ ពោធិសត្តោ ឥមំ គាថំ វត្វា យាវតាយុកំ ឋត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សិង្គាលោ ទេវទត្តោ អហោសិ, សីហោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

វិរោចនជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[១៤៤] ៤. នង្គុដ្ឋជាតកវណ្ណនា

ពហុម្បេតំ អសព្ភិ ជាតវេទាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អាជីវកេ មិច្ឆាតបំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា កិរ អាជីវកា ជេតវនបិដ្ឋិយំ នានប្បការំ មិច្ឆាតបំ ចរន្តិ។ សម្ពហុលា ភិក្ខូ តេសំ ឧក្កុដិកប្បធានវគ្គុលិវតកណ្ដកាបស្សយបញ្ចាតបតបនាទិភេទំ មិច្ឆាតបំ ទិស្វា ភគវន្តំ បុច្ឆិំសុ “អត្ថិ នុ ខោ, ភន្តេ, ឥមំ មិច្ឆាតបំ និស្សាយ កុសលំ វា វុឌ្ឍិ វា”តិ។ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឯវរូបំ មិច្ឆាតបំ និស្សាយ កុសលំ វា វុឌ្ឍិ វា អត្ថិ, បុព្ពេ បណ្ឌិតា ‘ឯវរូបំ តបំ និស្សាយ កុសលំ វា វុឌ្ឍិ វា ភវិស្សតី’តិ សញ្ញាយ ជាតគ្គិំ គហេត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា អគ្គិជុហនាទិវសេន កិញ្ចិ វុឌ្ឍិំ អបស្សន្តា អគ្គិំ ឧទកេន និព្ពាបេត្វា កសិណបរិកម្មំ កត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណា អហេសុ”ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឧទិច្ចព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិ។ តស្ស ជាតទិវសេ មាតាបិតរោ ជាតគ្គិំ គហេត្វា ឋបេសុំ។ អថ នំ សោឡសវស្សកាលេ ឯវមាហំសុ “មយំ តេ, បុត្ត, ជាតទិវសេ អគ្គិំ គណ្ហិម្ហ សចេសិ អគារំ អជ្ឈាវសិតុកាមោ, តយោ វេទេ ឧគ្គណ្ហ អថ ព្រហ្មលោកំ គន្តុកាមោ, អគ្គិំ គហេត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា អគ្គិំ បរិចរន្តោ មហាព្រហ្មានំ អារាធេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ ហោហី”តិ។ សោ “ន មយ្ហំ អគារេន អត្ថោ”តិ អគ្គិំ គហេត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា អស្សមបទំ មាបេត្វា អគ្គិំ បរិចរន្តោ អរញ្ញេ វិហាសិ។ សោ ឯកទិវសំ បច្ចន្តគាមកេ គោណទក្ខិណំ លភិត្វា តំ គោណំ អស្សមបទំ នេត្វា ចិន្តេសិ “អគ្គិភគវន្តំ គោមំសំ ខាទាបេស្សាមី”តិ។ អថស្ស ឯវមហោសិ “ឥធ លោណំ នត្ថិ, អគ្គិភគវា អលោណំ ខាទិតុំ ន សក្ខិស្សតិ, គាមតោ លោណំ អាហរិត្វា អគ្គិភគវន្តំ សលោណកំ ខាទាបេស្សាមី”តិ។ សោ តំ តត្ថេវ ពន្ធិត្វា លោណត្ថាយ គាមកំ អគមាសិ។ តស្មិំ គតេ សម្ពហុលា លុទ្ទកា តំ ឋានំ អាគតា។ គោណំ ទិស្វា វធិត្វា មំសំ បចិត្វា ខាទិត្វា នង្គុដ្ឋញ្ច ជង្ឃញ្ច ចម្មញ្ច តត្ថេវ ឆឌ្ឌេត្វា អវសេសមំសំ អាទាយ អគមំសុ។

ព្រាហ្មណោ អាគន្ត្វា នង្គុដ្ឋាទិមត្តមេវ ទិស្វា ចិន្តេសិ “អយំ អគ្គិភគវា អត្តនោ សន្តកម្បិ រក្ខិតុំ ន សក្កោតិ, មំ បន កទា រក្ខិស្សតិ។ ឋបិតា

អគ្គិបរិចរណេន និរត្ថកេន ភវិតព្ពំ, នត្ថិ ឥតោនិទានំ កុសលំ វា វុឌ្ឍិ វា”តិ។ សោ អគ្គិបរិចរិយាយ វិគតច្ឆន្ទោ “អម្ភោ អគ្គិភគវា, ត្វំ អត្តនោបិ សន្តកំ រក្ខិតុំ អសក្កោន្តោ មំ កទា រក្ខិស្សសិ, មំសំ នត្ថិ, ឯត្តកេនាបិ តុស្សាហី”តិ នង្គុដ្ឋាទីនិ អគ្គិម្ហិ បក្ខិបន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១៤៤។

“ពហុម្បេតំ អសព្ភិ ជាតវេទ, យំ តំ វាលធិនាភិបូជយាម;

មំសារហស្ស នត្ថជ្ជ មំសំ, នង្គុដ្ឋម្បិ ភវំ បដិគ្គហាតូ”តិ។

តត្ថ ពហុម្បេតន្តិ ឯត្តកម្បិ ពហុំ។ អសព្ភីតិ អសប្បុរិស អសាធុជាតិក។ ជាតវេទាតិ អគ្គិំ អាលបតិ។ អគ្គិ ហិ ជាតមត្តោវ វេទិយតិ បញ្ញាយតិ បាកដោ ហោតិ, តស្មា “ជាតវេទោ”តិ វុច្ចតិ។ យំ តំ វាលធិនាភិបូជយាមាតិ យំ អជ្ជ អហំ អត្តនោបិ សន្តកំ រក្ខិតុំ អសមត្ថំ ភវន្តំ វាលធិនា អភិបូជយាម, ឯតម្បិ តវ ពហុមេវាតិ ទស្សេតិ។ មំសារហស្សាតិ មំសំ អរហស្ស តុយ្ហំ នត្ថជ្ជ មំសំ។ នង្គុដ្ឋម្បិ ភវំ បដិគ្គហាតូតិ អត្តនោ សន្តកំ រក្ខិតុំ អសក្កោន្តោ ភវំ ឥមំ សច្ឆវិំ នង្គុដ្ឋម្បិ បដិគ្គណ្ហាតូតិ។

ឯវំ វត្វា មហាសត្តោ អគ្គិំ ឧទកេន និព្ពាបេត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “និព្ពុតគ្គិតាបសោ អហមេវ តេន សមយេនា”តិ។

នង្គុដ្ឋជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[១៤៥] ៥។ រាធជាតកវណ្ណនា

ន ត្វំ រាធ វិជានាសីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ ឥន្ទ្រិយជាតកេ អាវិ ភវិស្សតិ។ សត្ថា បន តំ ភិក្ខុំ អាមន្តេត្វា “ភិក្ខុ មាតុគាមោ នាម អរក្ខិយោ, អារក្ខំ ឋបេត្វា រក្ខន្តាបិ រក្ខិតុំ ន សក្កោន្តិ។ ត្វម្បិ បុព្ពេ ឯកំ អារក្ខំ ឋបេត្វា រក្ខន្តោបិ រក្ខិតុំ នាសក្ខិ, ឥទានិ កថំ រក្ខិស្សសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សុកយោនិយំ និព្ពត្តិ។ កាសិរដ្ឋេ ឯកោ ព្រាហ្មណោ ពោធិសត្តញ្ច កនិដ្ឋភាតរញ្ចស្ស បុត្តដ្ឋានេ ឋបេត្វា បោសេសិ។ តេសុ ពោធិសត្តស្ស “បោដ្ឋបាទោ”តិ នាមំ អហោសិ, កនិដ្ឋស្ស “រាធោ”តិ។ តស្ស បន

ព្រាហ្មណស្ស ភរិយា អនាចារា ហោតិ ទុស្សីលា។ សោ វោហារត្ថាយ គច្ឆន្តោ ឧភោបិ ភាតរោ អាហ – “តាតា, សចេ វោ មាតា ព្រាហ្មណី អនាចារំ អាចរតិ, វារេយ្យាថ ន”ន្តិ។ ពោធិសត្តោ អាហ “សាធុ, តាត, វារេតុំ សក្កោន្តា វារេយ្យាម, អសក្កោន្តា តុណ្ហី ភវិស្សាមា”តិ។ ឯវំ ព្រាហ្មណោ ព្រាហ្មណិំ សុកានំ និយ្យាទេត្វា វោហារត្ថាយ គតោ។

តស្ស បន គតទិវសតោ បដ្ឋាយ ព្រាហ្មណី អតិចរិតុំ អារទ្ធា, បវិសន្តានញ្ច និក្ខមន្តានញ្ច អន្តោ នត្ថិ, តស្សា កិរិយំ ទិស្វា រាធោ ពោធិសត្តំ អាហ – “ភាតិក, អម្ហាកំ បិតា ‘សចេ វោ មាតា អនាចារំ អាចរតិ, វារេយ្យាថា’តិ វត្វា គតោ, ឥទានិ ចេសា អនាចារំ អាចរតិ, វារេម ន”ន្តិ។ ពោធិសត្តោ “តាត, ត្វំ អត្តនោ អព្យត្តតាយ ពាលភាវេន ឯវំ វទេសិ, មាតុគាមំ នាម ឧក្ខិបិត្វា ចរន្តាបិ រក្ខិតុំ ន សក្កោន្តិ, យំ កម្មំ កាតុំ ន សក្កា, ន តំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៤៥។

“ន ត្វំ រាធ វិជានាសិ, អឌ្ឍរត្តេ អនាគតេ;

អព្យយតំ វិលបសិ, វិរត្តា កោសិយាយនេ”តិ។

តត្ថ ន ត្វំ រាធ វិជានាសិ, អឌ្ឍរត្តេ អនាគតេតិ តាត រាធ, ត្វំ ន ជានាសិ, អឌ្ឍរត្តេ អនាគតេ បឋមយាមេយេវ ឯត្តកា ជនា អាគតា, ឥទានិ កោ ជានាតិ, កិត្តកាបិ អាគមិស្សន្តិ។ អព្យយតំ វិលបសីតិ ត្វំ អព្យត្តវិលាបំ វិលបសិ។ វិរត្តា កោសិយាយនេតិ មាតា នោ កោសិយាយនី ព្រាហ្មណី វិរត្តា អម្ហាកំ បិតរិ និរបេក្ខា ជាតា។ សចស្សា តស្មិំ សិនេហោ វា បេមំ វា ភវេយ្យ, ន ឯវរូបំ អនាចារំ ករេយ្យាតិ ឥមមត្ថំ ឯតេហិ ព្យញ្ជនេហិ បកាសេសិ។

ឯវំ បកាសេត្វា ច បន ព្រាហ្មណិយា សទ្ធិំ រាធស្ស វត្តុំ ន អទាសិ។ សាបិ យាវ ព្រាហ្មណស្ស អនាគមនា យថារុចិយា វិចរិ។ ព្រាហ្មណោ អាគន្ត្វា បោដ្ឋបាទំ បុច្ឆិ – “តាត, កីទិសី វោ មាតា”តិ។ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណស្ស សព្ពំ យថាភូតំ កថេត្វា “កិំ តេ, តាត, ឯវរូបាយ ទុស្សីលាយា”តិ វត្វា “តាត, អម្ហេហិ មាតុយា ទោសស្ស កថិតកាលតោ បដ្ឋាយ ន សក្កា ឥធ វសិតុ”ន្តិ ព្រាហ្មណស្ស បាទេ វន្ទិត្វា សទ្ធិំ រាធេន ឧប្បតិត្វា អរញ្ញំ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ “តទា ព្រាហ្មណោ ច ព្រាហ្មណី ច ឯតេយេវ ទ្វេ ជនា អហេសុំ, រាធោ អានន្ទោ, បោដ្ឋបាទោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

រាធជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[១៣៩] ៩. សយុទ្ធកាកជាតកចណ្ណតា

អបិត្ ហត្ុកា សត្ថាតិ ឥទំ សត្ថា ខេតចេត ចិហរន្តោ សព្ពហុលេ យហល្លេកេ កិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ. ទេត កិរ កិហិកាលេ សាចត្ថិយំ ក្យដ្ឋិកា អដ្ឋា យហទ្ធតា អញ្ញយញ្ញសហាឃកា ឲកទោតា ហុត្វា បុញ្ញាតិ កទោន្តា សត្ថុ ឆម្មទេសតំ សុត្វា “យឃំ យហល្លកា, កិំ តេោ ឈទាចារេសត, សត្ថុ សត្តិកេ ទេយហិទេយ ព្យទ្ធសាសតេ បព្ពជិត្វា ទុក្ខស្សត្តំ កទិស្សាយា”តិ សត្ថុ សាបទោឃ្យំ បុត្តឆឺតាឌិតំ ឥត្វា អស្សុមុខំ ញាតិសង្ឃំ បហាយ សត្ថារំ បព្ពជ្ជំ ឃាចិត្វា បព្ពជិសុ. បព្ពជិត្វា បត បព្ពជ្ជាត្សូបំ សយណឆម្មំ ត កទិសុ, យហល្លកភាវេត ឆម្មម្បិ ត បរិឃាបុណិសុ, កិហិកាលេ ចិយ បព្ពជិតកាលេបិ ចិហារបរិយន្តេ បណ្ណសាលំ កាទេត្វា ឲកទោតច ចសិសុ. បិណ្ឌាឃ ចទន្តាបិ អញ្ញត្ថ អកន្ត្វា ឃេភុយ្យេត អត្តតោ បុត្តឆារេស្សេច ពេហំ កន្ត្វា ក្ញ្ជិំសុ. ទេសុ ឲកស្ស បុរាណទុតិយិកា សព្ពេសម្បិ យហល្លកត្ថេរាតំ ឧបការា អហោសិ, តស្មា សេសាបិ អត្តតា លទ្ធំ អាហារំ កហេត្វា តស្សា ឃេច ពេហេ តិសីទិត្វា ក្ញ្ជន្តិ. សាបិ ទេសំ ឃថាសត្តិហិតំ សូបឮ្យញ្ជតំ ទេតិ. សា អញ្ញតទោត ទោទេកត ផុដ្ឋា កាលយកាសិ. អថ ទេ យហល្លកត្ថេរា ចិហារំ កន្ត្វា អញ្ញយញ្ញំ កិចាសុ កហេត្វា “យធុទហត្ថេរសា ឧបិសិកា កាលកតា”តិ ចិហារបច្ចន្តេ ទោឥន្តា ចិចទិំសុ. ទេសំ សទ្ទំ សុត្វា ឥ្វទេតា ចិទេតា ច កិក្ខូ សត្តិបតិត្វា “អាវុសោ, កស្មា ទោឥថា”តិ បុច្ឆិំសុ. ទេ “អម្ហាកំ សហាយស្ស បុរាណទុតិយិកា យធុទហត្ថេរសា កាលកតា អម្ហាកំ អតិចិយ ឧបការា, ‘ឥ្វទាតិ ក្យទោ តថារូបិ លកិស្សាយា’តិ ឥ្វយិតា ការណោត ទោឥម្ហា”តិ អាហំសុ.

ទេសំ តំ ចិប្បការំ ឥិស្វា កិក្ខូ ឆម្មសភាយំ កថំ សយុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ឥ្វយិតា តាម ការណោត យហល្លកត្ថេរា អញ្ញយញ្ញំ កិចាសុ កហេត្វា ចិហារបច្ចន្តេ ទោឥន្តា ចិចទន្តី”តិ. សត្ថា អាកន្ត្វា “កាឃ ត្ុត្ថ, កិក្ខវេ, ឲតទហិ កថាឃ សត្តិសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥ្វយាឃ តាយា”តិ ចុទេត្ត “ត, កិក្ខវេ, ឥ្វទាតេវេទេ តស្សា កាលកិទិឃាឃ ទោឥន្តា ចិចទន្តិ, បុព្ពេបេទេ ឥ្វមំ កាកយោតិយំ តិព្ពត្តិត្វា សយុទ្ទេ យតំ តិស្សាឃ ‘សយុទ្ទ្ទំ ឧស្សិញ្ចិត្វា ឲតំ តីហរិស្សាយា’តិ ចាឃមន្តា បណ្ឌិទេត តិស្សាឃ ជីចិតំ លកិំសុ”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ.

អតីទេត ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សយុទ្ទទេចតា ហុត្វា តិព្ពត្តិ. អថេកោ កាកោ អត្តតោ ភរិយំ កាកិំ អាទាឃ ទោចរំ បរិយេសមាទោ សយុទ្ទតីរំ អកមាសិ. តស្មិំ កាលេ យត្ុស្សា សយុទ្ទតីទេ ខីរបាយាសមច្ឆមំសសុរាឌីហិ តាកពលិកម្មំ កត្វា បក្កមិំសុ. អថ ទេសា កាកោ ពលិកម្មដ្ឋាតំ កន្ត្វា ខីរាឌីតិ ឥិស្វា សទ្ធិំ កាកិយា ខីរបាយាសមច្ឆមំសាឌីតិ ក្ញ្ជិត្វា ពហុំ សុរំ បិចិំ. ទេ ឧភោបិ សុរាមឥមត្តា “សយុទ្ទកីឡំ កីឡិស្សាយា”តិ ទេលន្តេ តិសីទិត្វា ត្ហាយិតុំ អារកិំសុ. អថេកា ឩមិ អាកន្ត្វា កាកិំ កហេត្វា សយុទ្ទំ បទេវេសិ. តមេកោ យច្ឆោ យំសំ ខាទិត្វា អទ្ធោហរិ. កាកោ “ភរិយា ទេ យតា”តិ ទោឥិ បរិទេចិ. អថស្ស បរិទេចតសទ្ទំ សុត្វា ពហូ កាកា សត្តិបតិត្វា “កិំការណា ទោឥសី”តិ បុច្ឆិំសុ. “សហាយិកា ទេ ទេលន្តេ ត្ហាយមាតា ឩមិយា ហដា”តិ. ទេ សព្ពេបិ ឲកទេចំ ទេន្តា ទោឥិំសុ. អថ ទេសំ ឲតទហោសិ “ឥមំ សយុទ្ទ្ទោទកំ តាម អម្ហាកំ កិំ បហោសិ, ឧទកំ ឧស្សិញ្ចិត្វា សយុទ្ទំ តុច្ឆំ កត្វា សហាយិកំ តីហរិស្សាយា”តិ. ទេ យុខំ បូទេត្វា បូទេត្វា ឧទកំ ពហិ ឆឌ្ឌេន្តិ, ទេលោណុទទេកត ច កទេល សុស្សមាទេ ឧដ្ឋាយុដ្ឋាឃ ថលំ កន្ត្វា ចិស្សមន្តិ.

តេ ហនូសុ កិលន្តេសុ មុខេសុ សុក្ខន្តេសុ អក្ខីសុ រត្តេសុ ឩនា កិលន្តា ហុត្វា អញ្ញមញ្ញំ អាមន្តេត្វា "អម្ភោ, មយំ សមុទ្ទោទកំ គហេត្វា ពហិ ឆឌ្ឌេម, គហិតគហិតដ្ឋានំ បុន ឧទកេន បូរតិ, សមុទ្ទំ តុច្ឆំ កាតុំ ន សក្ខិស្សាមា"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហំសុ –

១៣៩។

"អបិ នុ ហនុកា សន្តា, មុខញ្ច បរិសុស្សតិ;

ឱរមាម ន បារេម, បូរតេវ មហោទធី"តិ។

តត្ថ អបិ នុ ហនុកា សន្តាតិ អបិ នោ ហនុកា សន្តា, អបិ អម្ហាកំ ហនុកា កិលន្តា។ ឱរមាម ន បារេមាតិ មយំ អត្តនោ ពលេន មហាសមុទ្ទោទកំ អាកឌ្ឍាម ឱសារេម, តុច្ឆំ បន នំ កាតុំ ន សក្កោម។ អយញ្ហិ បូរតេវ មហោទធីតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា សព្ពេបិ តេ កាកា "តស្សា កាកិយា ឯវរូបំ នាម តុណ្ឌំ អហោសិ, ឯវរូបានិ ចក្ខូនិ, ឯវរូបំ ឆវិសណ្ឋានំ, ឯវរូបោ មធុរស្សរោ។ សា នោ ឥមំ ចោរសមុទ្ទំ និស្សាយ នដ្ឋា"តិ ពហុំ វិប្បលបិំសុ។ តេ ឯវំ វិប្បលបមានេ សមុទ្ទទេវតា ភេរវរូបំ ទស្សេត្វា បលាបេសិ, ឯវំ តេសំ សោត្ថិ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា កាកី អយំ បុរាណទុតិយិកា អហោសិ, កាកោ មហល្លកត្ថេរោ, សេសកាកា សេសមហល្លកត្ថេរា, សមុទ្ទទេវតា បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

សមុទ្ទកាកជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១៣៧] ៧។ បុប្ផរត្តជាតកវណ្ណនា

នយិទំ ទុក្ខំ អទុំ ទុក្ខន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ ហិ ភគវតា "សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោ"តិ បុដ្ឋោ "សច្ច"ន្តិ វត្វា "កេន ឧក្កណ្ឋាបិតោសី"តិ ច បុដ្ឋោ "បុរាណទុតិយិកាយា"តិ វត្វា "មធុរហត្ថរសា, ភន្តេ, សា ឥត្ថី, ន សក្កោមិ តំ វិនា វសិតុ"ន្តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា "ឯសា តេ ភិក្ខុ អនត្ថការិកា, បុព្ពេបិ ត្វំ ឯតំ និស្សាយ សូលេ ឧត្តាសិតោ ឯតញ្ចេវ បត្ថយមានោ កាលំ កត្វា និរយេ និព្ពត្តោ, ឥទានិ តំ កស្មា បុន បត្ថេសី"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អាកាសដ្ឋទេវតា អហោសិ។ អថ ពារាណសិយំ កត្តិកត្តិវារលណោ

សយ្យេត្វា ហោតិ, ភរទ េឆចភរទ ចិឃ អលក្ដ្ទិស្ន៍ សេត្ថា ដេភា ពលាកិញ្ញអាតិស្សិតោ អហោសិ៍ ៤កស្ស បភ ទ្ក្កពយត្សស្ស ៤កេយច ឈភសាេកឃ្ញាំ អហោសិ៍ សោ តំ ស្មេឆាតំ ឆោចាេបត្វា ញ្ញុកឡ្ញារបត្វា សតចលិកំ សហស្សចលិកំ កាេទត្វា ផេបសិ៍ អឆ ភំ កទិឃា ៤ចយាហ “ញ្ញាឆ្ឆាយហំ, សាយិ, ៤កំ ក្យស្មមួទត្ត ភិចាេសត្វា ៤កំ បិទ្ធបិត្វា ពច កេល្ម លក្កា កត្តិកទត្តិចាទំ ចទិត្យ”ត្តិ៍ “កេឆ្ក, ក្យេតា អយ្យាកំ ចលិក្ខាភំ ក្យស្មមុំ, ស្មុឆ្ចតំ្វ ភិចាេសត្វា កិញ្ញអាហិ”តិ? “ក្យស្មមុទត្ត អលកយាភា លលាកិញ្ញអំ ភ កិញ្ញញ្ញស្សាយិ, ត្វំ អឆ្ញាំ ញ្ញាត្តិ៍ កេហត្វា កិញ្ញអស្ស”តិ៍ “កេឆ្ក, កិំ យំ ប៊ិញ៤សិ, ក្យេតា អយ្យាកំ ក្យស្មមុ”ត្តិ? “សាយិ, បុទិសស្ស ញ្ញាឆ្ឆាឃ សតិ កិំ ភាយ ភត្តិ, ភត្យ ទេឡ្ញា ក្យស្មមុចត្យ្សិ៍ ពាហ្យ ក្យស្មមុ”ត្តិ៍ “កេឆ្ក , តំ ផាភំ ទក្លូសបទិក្កហិតេបិក្លូទលិសគិសំ, ពាលចាទក្លូ, ភ សក្កា ក្តបសក្កយិតំ្យ, យា េត ៤តំ ទ្ធ្ធិ, ឃឆាលេឆ្ឆេភច ត្យស្សស្ស”តិ៍ “សាយិ, ទត្តិកាេក អឆ្លកាេទ សតិ បុទិសស្ស អកយតិឃ្ដ្ឋាភំ ភាយ ភត្តិ”តិ៍ ញ្ញាតិ សោ តាឃ បុភប្យភំ កេឆត្តិឃា កិេលសចេសភ តស្សា ចចភំ កេហត្វា “ហោត្យ កេឆ្ក, យា ចិត្តឃិត្វា”តិ តំ សយស្សាេសត្វា ទត្តិកាេក ឌីចិតំ បទិច្ឆឌិត្វា ភកទា ភិក្លូយិត្វា ទេឡ្ញា ក្យស្មមុចត្យ្ស កត្វា ចតិំ យឆ្ឋិត្វា អេត្តាចត្យ្ស បិចិសិ៍ អាទក្លូយត្សស្សា ចតិសឆ្ក ស្មត្វា “ចោទោ ចោទោ”តិ បទិចាេទត្វា កេហត្វា បទិកាសិត្វា េកាេដ្ឋត្វា ពត្តិត្វា បកាតាឃ ទត្តិឃា ទេឡ្ញា ឌស្សស្មំ ទាឌា “កឆ្ឆឆ, ភំ ស្មេល ក្តត្វាេសឆា”តិ អាហ៍ អឆ ភំ បឆ្ឆាតាហំ ពត្តិត្វា ចឡ្ញូកទិឃា ចឌ្ឍយាភាឃ ភកទា ភិក្លូយាេបត្វា ស្មេល ក្តត្វាេសស្មំ ពាលចេចឆភា បចត្តត្តិ, កាកា សិេស ភិលិឃិត្វា កលាឃក្កសគិេសហិ ត្យលោ្យិ អក្លិតិ ចិឡ្ញត្តិ៍

សោ តឆាទ្ធបយ្យិ ទ្យក្លូ អយភសិកទិត្វា តេយច ញ្ញាត្តិ៍ អត្យស្សទិត្វា “តាឃ ភាយយិញ្ញាឃភបុបបៅទត្តចត្វភិចត្វាឃ កេល្ម អាសត្តតាហ្យឃ្យកញ្ញអាឃ សឆ្ឋិ កត្តិកទត្តិចាេទតា បទិហីេភា”តិ ចិេត្តត្វា ញ្ញាយំ កាឆយាហ –

១៣លិ៍

“ភឃិឌំ ទ្យក្លូ អឌំ ទ្យក្លូ, ឃំ យំ ត្យឌតិ ចាឃេសា;

ឃំ សាយា បុបបៅទត្តភ, កត្តិកំ ភាត្យេកាស្សតី”តិ៍

តត្ថ ភឃិឌំ ទ្យក្លូ អឌំ ទ្យក្លូ, ឃំ យំ ត្យឌតិ ចាឃេសាតិ ឃឆ្ឆា ញ្ញាឌំ ស្មេល លក្កភបច្ឆឃំ កាឃិកេចតសិកទ្យក្លូ, ឃឆ្ឆា េលាហេយឃហិ ចិឃ ត្យេល្លហិ ចាឃេសា ត្យឌតិ, ញ្ញាឌំ សឡ្ញាយ្យិ យឃ្យាភ ទ្យក្លូ, អឌំ ទ្យក្លូ ៤តំេឃច បភ េយ ទ្យក្លូត្តិ អេត្វា៍ កតទំ? ឃំ សាយា បុបបៅទត្តភ, កត្តិកំ ភាត្យេកាស្សតីតិ, ឃំ សា បិឃក្ក្យសាយា យយ កទិឃា ៤កំ ក្យស្មមុទត្ត ភិចាេសត្វា ៤កំ បិទ្ធបិត្វា ៤ចំ ឈភបុបបៅទត្តភ ចត្វឃ្យេកភ អឆ្ឆ្នា យយ កេល្ម កេហត្វា កត្តិកទត្តិចាទំ ភាត្យកចិស្សតិ, ញ្ញាឌំ យឃ្យាទ្យក្លូ, ៤តេឆច ហិ យំ ពាឆតីតិ? សោ ៤ចំ យាត្យកាយំ អាទត្ថ ចិប្យលបេត្តាេឃច កាលំ កត្វា ភិទេឃ ភិឡ្ញត្តិ៍

សត្វា ញ្ញាយំ ឆយ្លេឆសភំ អាហទិត្វា ឌាតកំ សេយាឆាេភសិ – “តឆា ឌឃយ្យតិកាច ញ្ញាឆាតិ ឌឃយ្យតិកា, តំ កាទលំ បច្ឆក្លូ កត្វា ថិតា

អាកាសង្គេនេចតា បត អសេយេច អសេហាសិ”ត្តិ៍

បុប្ញុទត្តនាតកចល្លភា សត្តយា៍

[១៣ប] ប៉៍ សិក្ខាលនាតកចល្លភា

ភាវំបុត់ ត ច បុតត្តិ ពុក្ខំ សត្វា សេតចនេត ចិហទេត្តា កិលេសតិក្ខាំ អាទេក្ខ កេឆសិ៍ សាចត្តិឃំ កិទ បញ្ហាសតយត្តា សហាឃកា យហាចិកចា សេដ្ឋិបុត្តា សត្វ ឆយ្វេឆសត់ សុត្វា សាសេត ក្ខុទ៌ ឥត្វា បដ្ឋាឌិត្វា សេតចនេត អសេត្តាសកាជិសត្វាសេ ចិហទិំ សុ៍ អសេឆកឌិចសំ សេតសំ អដ្ឋទត្តសយសេឃ កិលេសតិសិ្សតោ សក្កសេប្យា ក្ខុប្បជ្ជិ៍ សេត ក្ខុក្កេល្ហិត្វា អត្តភា ឌហិតកិលេសេស បុត កល្លិហ្ញុំ ចិត្តុ ក្ខុប្បាឌឃិសុ៍ អឆ សត្វា អដ្ឋទត្តសយតត្តសេ សព្ទាញ្ញុតញ្ញាលាឌល្ហឌឹបកំ ក្ខុក្លិបិត្វា “កតទាឃ តុ សោ ទតិឃា សេតចនេត កិក្ខុ ចិហទត្តិ”តិ កិក្ខុត់ អញ្ញាសឃំ ឍ្ជសេលិសេកសេត្តា សេតសំ កិក្ខុត់ អត្ថត្តសេ កាយទាកសក្ខប្យស្ស ក្ខុប្យត្តកាចំ អញ្ញាសិ៍ សត្វា ច ភាយ ៦កបុត្តិកា ពុត្តិ អត្តសោភា បុត្តុ ចិឃ, ៦កចក្លុសេកា បុទិសេសា ចក្លុ ចិឃ អត្តសោភា សាចសេក ទក្លុតិ៍ បុព្ហាល្ហាឌិសុ ឃឃ្វិ ឃឃ្វិ សយសេឃ សេតសំ កិលេសសា ក្ខុប្បជ្ជត្តិ, សេត សេតសំ កិលេសេស តសេតា បទិ ចឌ្ឋិតុំ អឌត្វា តឃ្វិ តឃ្វិសេឃច សយសេឃ តិក្ខុល្ហាតិ៍ សេតភស្ស ៦តឌសេហាសិ “អឃំ ចក្កចត្តិទេញ្ញា អសេត្តាភកសេទសេឃច សេចាទាត់ ក្ខុប្បត្តកាសេលិ ចិឃ ចត្តុតិ, ពុក្ខាសេតច សេតសំ ឆយ្វេឆសត់ កត្វា សេត កិលេសេស តិក្ខុល្ហិហ្វា អទហត្តុ ឌស្សាយិ”តិ៍ សេសា សុទកិកត្តក្បុជិសេតា តិក្លុយិត្វា យឆុទស្សសេភ “អាភត្ថា”តិ អាឃស្វត្តុ ឆយ្វកល្លាកាទិកំ អាភត្ថសេត្ត្វទិ អាយសេត្តសិ៍ សេឆសេទា “កិំ, ភសេត្ត”តិ អាកត្តា ចត្តិត្វា អដ្ឋាសិ៍ “អាភត្ថ, ឃត្តកា កិក្ខុ អសេត្តាសកាជិសត្វាសេ ចិហទត្តិ, សសេព្ទាច កត្តក្បុជិបទិសេចសេលា សត្តិបិសេតហឹ”តិ៍ ៦ចំ កិទស្ស អសេហាសិ “សចាហំ សេតសេឃច បញ្ហាសសេត កិក្ខុ បសេក្កាសាសេបស្សាយិ៍ ‘សត្វាទា សេភា អត្ថត្តសេ កិលេសសាត់ ក្ខុប្បត្តកាសេចា ឆាសេតា’តិ សំចិក្ខាយាភសា ឆយ្វេឆសត់ សយ្យជិទ្ធិតុំ ត សក្លិស្សត្តិ”តិ៍ តស្វា “សសេព្ទា សត្តិបិសេតហឹ”តិ អាហ៍ សេឆសេទា “សាឆុ, ភសេត្ត”តិ អចាបុទលំ អាឌាឃ បទិសេចសេលាត បទិសេចលំ អាហិណ្ឌិត្វា សសេព្ទា កិក្ខុ កត្តក្បុជិបទិសេចសេលា សត្តិបិសេតត្វា ពុក្ខាសត់ បញ្ញាសេបសិ៍

សត្វា បល្លង្កំ អាភុឌិត្វា ក្ខុជុំ កាឃំ បណិធាឃ សិលិបញចិឃំ បតិដ្ឋហយាសេភា សិសេភទុ ចិឃ បញ្ញាសេត្ត ពុក្ខាសសេត តិសីឌិ អាសេចត្យអាសេចត្យអា ឃយកឃយកា លព្ពាល្លាឈភពុទ្ធទស្វិសេឃា ចិស្សសេឌ្ជសេត្តា៍ តាបិ ទស្វិសេឃា បិតិយត្តា លត្តយត្តា ក្បុជិកាទក្បុទ្ធិយត្តា លិឌ្ឌិត្វា លិឌ្ឌិត្វា កកភតសេល ចិឌ្ឍលតា ចិឃ សញ្ហាទិំ សុ, អល្លាចក្បុទ្ធិ សោសេភត្វា ពាលស្វទិឃ្យក្កយភកាសេលិ ចិឃ អសេហាសិ៍ កិក្ខុសឈ្សោបិ សត្វាទំ ចត្តិត្វា កទុចិត្តុ បក្ខុបដ្ឋសេបត្វា ទត្តកម្ពលសាលិឃា បទិក្លិបសេត្តា ចិឃ បទិចាសេទត្វា តិសីឌិ៍ សត្វា ព្រាហ្វស្សទំ តិទ្ធាសេទសេត្តា កិក្ខុ អាយសេត្តត្វា “ត, កិក្លុសេច, កិក្ខុភា ភាយ កាយចិតក្កំ ព្យាបិឌចិតក្កំ ចិហិំសាចិតក្កត្តិ ពុសេយ តសេឃា អក្បុសលចិតសេក្ក ចិតសេក្កតុំ ចដ្ឋតិ៍ អសេត្តា ក្ខុប្បត្តកិលេសសោ ហិ ‘បទិត្តសេកា’តិ អចយញ្ញាតុំ ត ចដ្ឋតិ, កិលេសសោ ភាយ បច្ចាយិត្តសឌិសេសា៍ បច្ចាយិសេត្តា ច ព្យុឌ្ឍសេកា ភាយ តត្តិ, ឍ្ជកាសំ លភិត្វា ចិភាសសេយច បិសេបតិ, ៦ចសេយច អប្បយត្តសេកាបិ កិលេសសោ ក្ខុប្បជ្ជិត្វា ចឌ្ឋិតុំ លភសេត្តា យហាចិភាសំ បិសេបតិ៍ កិលេសសោ ភាសេយស ហលិហលចិស្វបសេយា ក្ខុប្បាជិតត្តចិកល្ហសឌិសេសា អាសីចិសបដិភាសេកា អសតិអក្កិសឌិសេសា អល្លិឃិតុំ ត ឃុសេត្តា អាសក្កិតសេព្ទា៍ ក្ខុប្បត្តុប្បត្តក្ខុសោលាសេឃច បដិសព្ហាភពាសេលត ភាចតាពាសេលត ឃឆា មុហុត្តម្បិ ហសេឃ អដ្ឋត្វា បត្យុយិតិបត្តា ក្ខុតកពិក្ខុ ចិឃ ចិចដ្ឋតិ, ៦ចំ បឌហិតសេព្ទា៍

ពោរាណកបណ្ឌិតាបិ អប្បមត្តកម្បិ កិលេសំ គហេត្វា យថា បុន អព្ភន្តរេ នុប្បជ្ជតិ, ឯវំ និគ្គណ្ហិំសូ"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សិង្គាលយោនិយំ បដិសន្ធិំ គហេត្វា អរញ្ញេ នទីតីរេ និវាសំ កប្បេសិ៍ អថេកោ ជរហត្ថី គង្គាតីរេ កាលមកាសិ៍ សិង្គាលោ គោចរប្បសុតោ តំ ហត្ថិសរីរំ ទិស្វា "មហា មេ គោចរោ ឧប្បន្នោ"តិ គន្ត្វា តំ សោណ្ឌេ ឌំសិ, នង្គលីសាយ ទដ្ឋកាលោ វិយ អហោសិ៍ សោ "នេត្ថ ខាទិតព្ពយុត្តក"ន្តិ ទន្តេសុ ឌំសិ, ថម្ភេ ទដ្ឋកាលោ វិយ អហោសិ៍ កណ្ណេ ឌំសិ, សុប្បកោដិយំ ទដ្ឋកាលោ វិយ អហោសិ៍ ឧទរេ ឌំសិ, កុសូលេ ទដ្ឋកាលោ វិយ អហោសិ៍ បាទេ ឌំសិ, ឧទុក្ខលេ ទដ្ឋកាលោ វិយ អហោសិ៍ នង្គុដ្ឋេ ឌំសិ, មុសលេ ទដ្ឋកាលោ វិយ អហោសិ៍ សោ "ឯត្ថាបិ នត្ថិ ខាទិតព្ពយុត្តក"ន្តិ សព្ពត្ថ អស្សាទំ អលភន្តោ វច្ចមគ្គេ ឌំសិ, មុទុបូវេ ទដ្ឋកាលោ វិយ អហោសិ៍ សោ "លទ្ធំ ទានិ មេ ឥមស្មិំ សរីរេ មុទុ ខាទិតព្ពយុត្តកដ្ឋាន"ន្តិ តតោ បដ្ឋាយ ខាទន្តោ អន្តោកុច្ឆិំ បវិសិត្វា វក្កហទយាទីនិ ខាទិត្វា បិបាសិតកាលេ លោហិតំ បិវិត្វា និបជ្ជិតុកាមកាលេ ឧទរំ បត្ថរិត្វា និបជ្ជតិ៍

អថស្ស ឯតទហោសិ – "ឥទំ ហត្ថិសរីរំ មយ្ហំ និវាសសុខតាយ គេហសទិសំ, ខាទិតុកាមតាយ សតិ បហូតមំសំ, កិំ ទានិ មេ អញ្ញត្ថ កម្ម"ន្តិ សោ អញ្ញត្ថ អគន្ត្វា ហត្ថិកុច្ឆិយំយេវ មំសំ ខាទិត្វា វសតិ៍ គច្ឆន្តេ គច្ឆន្តេ កាលេ និទាឃេ វាតសម្ផស្សេន ចេវ សូរិយរស្មិសន្តាបេន ច តំ កុណបំ សុស្សិត្វា វលិយោ គណ្ហិ, សិង្គាលស្ស បវិដ្ឋទ្វារំ បិហិតំ, អន្តោកុច្ឆិយំ អន្ធការោ អហោសិ៍ សិង្គាលស្ស លោកន្តរិកនិវាសោ វិយ ជាតោ៍ កុណបេ សុស្សន្តេ មំសម្បិ សុស្សិ, លោហិតម្បិ បច្ឆិជ្ជិ៍ សោ និក្ខមនទ្វារំ អលភន្តោ ភយប្បត្តោ ហុត្វា សន្ធាវន្តោ ឥតោ ចិតោ ច បហរិត្វា និក្ខមនទ្វារំ បរិយេសមានោ វិចរតិ៍ ឯវំ តស្មិំ ឧក្ខលិយំ បិដ្ឋបិណ្ឌិ វិយ អន្តោកុច្ឆិយំ បច្ចមានេ កតិបាហច្ចយេន មហាមេឃោ បាវស្សិ៍ អថ តំ កុណបំ តេមេត្វា ឧដ្ឋាយ បកតិសណ្ឋានេន អដ្ឋាសិ៍ វច្ចមគ្គោ វិវរោ ហុត្វា តារកា វិយ បញ្ញាយិ៍ សិង្គាលោ តំ ឆិទ្ទំ ទិស្វា "ទានិ មេ ជីវិតំ លទ្ធ"ន្តិ យាវ ហត្ថិសីសា បដិក្កមិត្វា វេគេន បក្ខន្ទិត្វា វច្ចមគ្គំ សីសេន បហរិត្វា និក្ខមិ៍ តស្ស សម្ពាធសរីរត្តា សព្ពលោមានិ វច្ចមគ្គេ អល្លីយិំសុ៍ សោ តាលក្ខន្ធសទិសេន និល្លោមេន សរីរេន ឧព្ពិគ្គចិត្តោ មុហុត្តំ ធាវិត្វា និវត្តិត្វា និសិន្នោ សរីរំ ឱលោកេត្វា "ឥទំ ទុក្ខំ មយ្ហំ អញ្ញេន កតំ, លោភហេតុ បន លោភការណា លោភំ និស្សាយ មយា ឯតំ កតំ, ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ ន លោភវសិកោ ភវិស្សាមិ, បុន ហត្ថិសរីរំ នាម ន បវិសិស្សាមី"តិ សំវិគ្គហទយោ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៣ប័៍

"នាហំ បុនំ ន ច បុនំ, ន ចាបិ អបុនប្បុនំ;

ហត្ថិពោន្ទិំ បវេក្ខាមិ, តថា ហិ ភយតជ្ជិតោ"តិ៍

តត្ថ ន ចាបិ អបុនប្បុនន្តិ អ-ការោ និបាតមត្តោ៍ អយំ បនេតិស្សា សកលាយបិ គាថាយ អត្ថោ – អហញ្ហិ ឥតោ បុន, តតោ ច បុនាតិ ឯត្តវារតោ បុន តតោបិ ច បុនប្បុនំ វារណសរីរសង្ខាតំ ហត្ថិពោន្ទិំ ន បវេក្ខាមិ៍ កិំការណា? តថា ហិ ភយតជ្ជិតោ, តថា ហិ

អហំ ឥមស្មិញ្ញេវ បវេសនេ ភយតជ្ជិតោ មរណភយេន សត្តាហំ សំវេគំ អាបាទិតោតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា តតោវ បលាយិត្វា បុន តំ វា អញ្ញំ វា ហត្ថិសរីរំ និវត្តិត្វាបិ ន ឱលោកេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ ន លោភវសិកោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ភិក្ខវេ, អន្តោ ឧប្បន្នកិលេសស្ស នាម វឌ្ឍិតុំ អទត្វា តត្ថ តត្ថេវ តំ និគ្គណ្ហិតុំ វដ្ដតី”តិ វត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ។ សច្ចបរិយោសានេ បញ្ចសតាបិ តេ ភិក្ខូ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសុ, អវសេសេសុ កេចិ សោតាបន្នា, កេចិ សកទាគាមិនោ, កេចិ អនាគាមិនោ អហេសុំ។ តទា សិង្គាលោ អហមេវ អហោសិន្តិ។

សិង្គាលជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[១៤៩] ៩. ឯកបណ្ណជាតកវណ្ណនា

ឯកបណ្ណោ អយំ រុក្ខោតិ ឥទំ សត្ថា វេសាលិំ ឧបនិស្សាយ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ វិហរន្តោ វេសាលិកំ ទុដ្ឋលិច្ឆវិកុមារំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិញ្ហិ កាលេ វេសាលិនគរំ គាវុតគាវុតន្តរេ តីហិ បាការេហិ បរិក្ខិត្តំ តីសុ ឋានេសុ គោបុរដ្ដាលកយុត្តំ បរមសោភគ្គប្បត្តំ។ តត្ថ និច្ចកាលំ រជ្ជំ ការេត្វា វសន្តានញ្ញេវ រាជូនំ សត្ត សហស្សានិ សត្ត សតានិ សត្ត ច រាជានោ ហោន្តិ, តត្តកាយេវ ឧបរាជានោ, តត្តកា សេនាបតិនោ, តត្តកា ភណ្ឌាគារិកា។ តេសំ រាជកុមារានំ អន្តរេ ឯកោ ទុដ្ឋលិច្ឆវិកុមារោ នាម អហោសិ កោធនោ ចណ្ឌោ ផរុសោ សាហសិកោ, ទណ្ឌេន ឃដ្ដិតអាសីវិសោ វិយ និច្ចំ បជ្ជលិតោ កោធេន។ តស្ស បុរតោ ទ្វេ តីណិ វចនានិ កថេតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ។ តំ នេវ មាតាបិតរោ, ន ញាតយោ, ន មិត្តសុហជ្ជា និវារេតុំ សក្ខិំសុ។ អថស្ស មាតាបិតូនំ ឯតទហោសិ “អយំ កុមារោ អតិផរុសោ សាហសិកោ, ឋបេត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធំ អញ្ញោ ឥមំ វិនេតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, ពុទ្ធវេនេយ្យេន ភវិតព្ព”ន្តិ។ តេ តំ អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា អាហំសុ “ភន្តេ, អយំ កុមារោ ចណ្ឌោ ផរុសោ កោធេន បជ្ជលតិ, ឥមស្ស ឱវាទំ ទេថា”តិ។

សត្ថា តំ កុមារំ ឱវទិ – “កុមារ, ឥមេសុ នាម សត្តេសុ ចណ្ឌេន ផរុសេន សាហសិកេន វិហេឋកជាតិកេន ន ភវិតព្ពំ, ផរុសវាចោ ច នាម វិជាតមាតុយាបិ បិតុនោបិ បុត្តទារស្សបិ ភាតិភគិនីនម្បិ សហាយមិត្តពន្ធវានម្បិ អប្បិយោ ហោតិ អមនាបោ, ឌំសិតុំ អាគច្ឆន្តោ សប្បោ វិយ, អដវិយំ ឧដ្ឋិតចោរោ វិយ, ខាទិតុំ អាគច្ឆន្តោ យក្ខោ វិយ ច ឧព្ពេជនីយោ ហុត្វា ទុតិយចិត្តវារេ និរយាទីសុ និព្ពត្តតិ។ ទិដ្ឋេវ ច ធម្មេ កោធនោ បុគ្គលោ មណ្ឌិតបសាធិតោបិ ទុព្ពណ្ណោវ ហោតិ, បុណ្ណចន្ទសស្សិរីកម្បិស្ស មុខំ ជាលាភិហតបទុមំ វិយ មលគ្គហិតកញ្ចនាទាសមណ្ឌលំ វិយ ច វិរូបំ ហោតិ ទុទ្ទសិកំ។ កោធំ និស្សាយ ហិ សត្តា សត្ថំ អាទាយ អត្តនាវ អត្តានំ បហរន្តិ, វិសំ ខាទន្តិ, រជ្ជុយា ឧព្ពន្ធន្តិ, បបាតា បបតន្តិ។ ឯវំ កោធវសេន កាលំ កត្វា និរយាទីសុ ឧប្បជ្ជន្តិ, វិហេឋកជាតិកាបិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ គរហំ បត្វា កាយស្ស ភេទា និរយាទីសុ ឧប្បជ្ជន្តិ, បុន មនុស្សត្តំ លភិត្វា វិជាតកាលតោ បដ្ឋាយ រោគពហុលាវ ហោន្តិ។

ចក្ខុទ្វារកោ សោតទ្វារកោតិអាទីសុ ច ទ្វារកោសុ ឧប្បន្នោ វុឌ្ឍាយ ឧប្បត្តិ បវត្តិ, ទ្វារកេន អបរិយុត្តានំ ហុត្វា តិដ្ឋំ ទុក្ខិតានំ ហោន្តិ, តស្មា សព្ពេសុ សត្តេសុ មេត្តចិត្តេន ហិតចិត្តេន យុត្តចិត្តេន ភវិតព្វំ។ ឯវញ្ហិ បុគ្គលោ កិលេសរោគេហិ ន បរិយុដ្ឋតី”តិ។ សោ ភិយ្យោ សត្ថុ ឱវាទំ សុត្វា ឧក្កោចាទេតេច តិហតយាតោ ជន្តោ តិដ្ឋិមេចតោ មេត្តចិត្តោ យុត្តចិត្តោ អហោសិ។ អញ្ញេ អក្កោសន្តេបិ បហរន្តេបិ តិចត្តិត្វា ន ឆុលេកសិ, វុឌ្ឍជរាឆោ វិយ សព្ពោ, អច្ចអង្គិន្តោ វិយ ពក្កុដោ, លិន្តុចិមារលោ វិយ ច វុសកោ អហោសិ។

តស្ស តំ បវត្តិំ ញាត្វា ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ឥត្ថីលិង្គចិក្ខាទេ សុចិរម្បិ ឆុបជិត្វា តតេច មាតាបិតរោ, ន ញាតិមិត្តាជយា ជយេត្វា សក្កិសុ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ បន តំ ឧក្កោចាទេតេច ជយេត្វា តិដ្ឋិមេចតំ កត្វា មត្តចរចារណំ វិយ សម្បុក្កហិតាតេញ្ញកាទណំ អកាសិ។ យាច សុការិតំ ចិជំ – ‘ហត្ថិជយកោត, ភិក្ខវេ, ហត្ថិជយ្យោ សារិតោ ឧក្កំយេច ជិសំ ឆាចតិ បុទត្ថិមំ ចា បង្គិមំ ចា វុត្តទំ ចា ជក្ខិណំ ចា។ អស្សជយកោត...បេ... គោជយកោត...បេ... ជក្ខិណំ ចា។ តធាគតេន ហិ, ភិក្ខវេ, អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន បុរិសជយ្យោ សារិតោ អដ្ឋ ជិសា ចិឆាចតិ, រូបី រូបានិ បស្សតី។ អយមេកា ជិសា...បេ... សោ វុច្ចតិ ‘យោគ្គាចរិយានំ អនុត្តរោ បុរិសជម្មសារថី’តិ (អ॰ និ॰ ៧.៧១)។ ន ហិ, អាវុសោ, សម្មាសម្ពុទ្ធេន សជិសោ បុរិសជម្មសារថិ នាម អត្ថី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវេស មយា ឧក្កោចាទេតេច ជយិតោ, បុព្ពេបាហំ ឥមំ ឧក្កោចាទេតេច ជយេសិ”ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ វុជិច្ចព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា ចយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ តយោ វេទេ សព្ពសិប្បានិ ច វុគ្គហេត្វា កិញ្ចិ កាលំ ឃរាវាសំ ចសិត្វា មាតាបិតូនំ អច្ចយេន ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ហិមវន្តេ ចាសំ កប្បេសិ។ តត្ថ ចិរំ ចសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ ជនបទំ គន្ត្វា ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ ចសិត្វា បុនជិវសេ សុនិវត្ថោ សុបារុតោ តាបសាកប្បសម្បន្នោ ភិក្ខាយ នគរំ បវិសិត្វា រាជង្គណំ បាបុណិ។ រាជា សីហបញ្ជរេន ឆុលោកេន្តោ តំ ជិស្វា ឥរិយាបថេ បសីជិត្វា “អយំ តាបសោ សន្តិន្ទ្រិយោ សន្តមានសោ យុគមត្តំ ឧបេក្ខមានោ, បទេ បទេ សហស្សត្ថវិកំ ឋបេន្តោ វិយ សីហវិជម្ភិតេន អាគច្ឆតិ។ សចេ សន្តធម្មោ នាមេកោ អត្ថិ, ឥមស្ស តេនព្ភន្តរេ ភវិតព្ព”ន្តិ ចិន្តេត្វា ឯកំ អមច្ចំ ឆុលោកេសិ។ សោ “កិំ ករោមិ, ទេវា”តិ អាហ។ “ឯតំ តាបសំ អានេហី”តិ។ សោ “សាធុ, ទេវា”តិ ពោធិសត្តំ វុបសង្កមិត្វា ចន្ទិត្វា ហត្ថតោ ភិក្ខាភាជនំ គហេត្វា “កិំ, មហាបុញ្ញា”តិ វុត្តេ “ភន្តេ, រាជា តំ បក្កោសតី”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ “ន មយំ រាជកុលូបកា, ហិមវន្តវាសិកា នាមម្ហា”តិ អាហ។ អមច្ចោ គន្ត្វា តមត្ថំ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា “អញ្ញោ អម្ហាកំ កុលូបកោ នត្ថិ, អានេហិ ន”ន្តិ អាហ។ អមច្ចោ គន្ត្វា ពោធិសត្តំ ចន្ទិត្វា យាចិត្វា រាជនិវេសនំ បវេសេសិ។

រាជា ពោធិសត្តំ ចន្ទិត្វា សមុស្សិតសេតច្ឆត្តេ កញ្ចនបល្លង្កេ និសីទាបេត្វា អត្តនោ បដិយត្តំ នានគ្គរសភោជនំ ភោជេត្វា “កហំ, ភន្តេ, ចសថា”តិ បុច្ឆិ។ “ហិមវន្តិកា មយំ, មហារាជា”តិ។ “ឥទានិ កហំ គច្ឆថា”តិ? “ចស្សារត្តានុរូបំ សេនាសនំ វុបធារេម, មហារាជា”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, អម្ហាកំ វុយ្យានេ ចសថា”តិ បដិញ្ញំ គហេត្វា សយម្បិ ភុញ្ជិត្វា ពោធិសត្តំ អាទាយ វុយ្យានំ គន្ត្វា បណ្ណសាលំ ការាបេត្វា រត្តិដ្ឋានជិចាដ្ឋានានិ ការេត្វា បព្ពជិតបរិក្ខារេ ជត្វា វុយ្យានបាលំ បដិច្ឆាបេត្វា នគរំ បាវិសិ។ តតោ បដ្ឋាយ ពោធិសត្តោ

ឧយ្យានេ វសតិ។ រាជាបិស្ស ទិវសេ ទិវសេ ទ្វត្តិក្ខត្តុំ ឧបដ្ឋានំ គច្ឆតិ។

តស្ស បន រញ្ញោ ទុដ្ឋកុមារោ នាម បុត្តោ អហោសិ ចណ្ឌោ ផរុសោ, នេវ តំ រាជា ទមេតុំ អសក្ខិ, ន សេសញាតកា។ អមច្ចាបិ ព្រាហ្មណគហបតិកាបិ ឯកតោ ហុត្វា “សាមិ, មា ឯវំ ករិ, ឯវំ កាតុំ ន លព្ភា”តិ ឱវទិត្វា កថេន្តាបិ កថំ គាហាបេតុំ នាសក្ខិំសុ។ រាជា ចិន្តេសិ “ឋបេត្វា មម អយ្យំ ហិមវន្តតាបសំ អញ្ញោ ឥមំ កុមារំ ទមេតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, សោយេវ នំ ទមេស្សតី”តិ។ សោ កុមារំ អាទាយ ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “ភន្តេ, អយំ កុមារោ ចណ្ឌោ ផរុសោ, មយំ ឥមំ ទមេតុំ ន សក្កោម, តុម្ហេ នំ ឯកេន ឧបាយេន សិក្ខាបេថា”តិ កុមារំ ពោធិសត្តស្ស និយ្យាទេត្វា បក្កាមិ។ ពោធិសត្តោ កុមារំ គហេត្វា ឧយ្យានេ វិចរន្តោ ឯកតោ ឯកេន, ឯកតោ ឯកេនាតិ ទ្វីហិយេវ បត្តេហិ ឯកំ និម្ពបោតកំ ទិស្វា កុមារំ អាហ – “កុមារ, ឯតស្ស តាវ រុក្ខបោតកស្ស បណ្ណំ ខាទិត្វា រសំ ជានាហី”តិ? សោ តស្ស ឯកំ បត្តំ ខាទិត្វា រសំ ញត្វា “ថូ”តិ សហ ខេឡេន ភូមិយំ និដ្ឋុភិ។ “កិំ ឯតំ, កុមារា”តិ វុត្តេ “ភន្តេ, ឥទានេវេស រុក្ខោ ហលាហលវិសូបមោ, វឌ្ឍន្តោ បន ពហូ មនុស្សេ មារេស្សតី”តិ តំ និម្ពបោតកំ ឧប្បាដេត្វា ហត្ថេហិ បរិមទ្ទិត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៣៥។

“ឯកបណ្ណោ អយំ រុក្ខោ, ន ភូម្យា ចតុរង្គុលោ;

ផលេន វិសកប្បេន, មហាយំ កិំ ភវិស្សតី”តិ។

តត្ថ ឯកបណ្ណោតិ ឧភោសុ បស្សេសុ ឯកេកបណ្ណោ។ ន ភូម្យា ចតុរង្គុលោតិ ភូមិតោ ចតុរង្គុលមត្តម្បិ ន វឌ្ឍិតោ។ ផលេនាតិ ផលរសេន។ វិសកប្បេនាតិ ហលាហលវិសសទិសេន។ ឯវំ ខុទ្ទកោបិ សមានោ ឯវរូបេន តិត្តកេន បណ្ណេន សមន្នាគតោតិ អត្ថោ។ មហាយំ កិំ ភវិស្សតីតិ យទា បនាយំ វុឌ្ឍិប្បត្តោ មហា ភវិស្សតិ, តទា កិំ នាម ភវិស្សតិ, អទ្ធា មនុស្សមារកោ ភវិស្សតីតិ ឯវំ ឧប្បាដេត្វា មទ្ទិត្វា ឆឌ្ឌេសិន្តិ អាហ។

អថ នំ ពោធិសត្តោ ឯតទវោច “កុមារ, ត្វំ ឥមំ និម្ពបោតកំ ‘ឥទានេវ ឯវំតិត្តកោ, មហល្លកកាលេ កិំ ភវិស្សតិ, មូលតោ ឥមំ និស្សាយ វុឌ្ឍី’តិ ឧប្បាដេត្វា មទ្ទិត្វា ឆឌ្ឌេសិ? យថា ត្វំ ឯតស្មិំ បដិបជ្ជិ, ឯវមេវ តវ រដ្ឋវាសិនោបិ ‘អយំ កុមារោ ទហរកាលេយេវ ឯវំ ចណ្ឌោ ផរុសោ, មហល្លកកាលេ រជ្ជំ បត្វា កិំ នាម ករិស្សតិ, មូលតោ អម្ហាកំ ឯវំ និស្សាយ វុឌ្ឍី’តិ តវ កុលសន្តកំ រជ្ជំ អទត្វា និម្ពបោតកំ វិយ តំ ឧប្បាដេត្វា រដ្ឋា បព្វាជនីយកម្មំ ករិស្សន្តិ, តស្មា និម្ពរុក្ខបដិភាគំ ហិត្វា ឥតោ បដ្ឋាយ ខន្តិមេត្តានុទ្ទយសម្បន្នោ ហោហី”តិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ និហតមានោ និព្វិសេវនោ ខន្តិមេត្តានុទ្ទយសម្បន្នោ ហុត្វា ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា បិតុ អច្ចយេន រជ្ជំ បត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវេស ទុដ្ឋលិច្ឆវិកុមារោ មយា ទមិតោ, បុព្ពេបាហំ ឯតំ ទមេសិំយេវា"តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា ទុដ្ឋកុមារោ អយំ លិច្ឆវិកុមារោ អហោសិ, រាជា អានន្ទោ, ឱវាទទាយកតាបសោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

ឯកបណ្ណជាតកវណ្ណនា នវមា។

[១៥០] ១០. សញ្ជីវជាតកវណ្ណនា

អសន្តំ យោ បគ្គណ្ហាតីតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អជាតសត្តុស្ស រញ្ញោ អសន្តបគ្គហំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ ហិ ពុទ្ធានំ បដិកណ្ដកភូតេ ទុស្សីលេ បាបធម្មេ ទេវទត្តេ បសីទិត្វា តំ អសន្តំ អសប្បុរិសំ បគ្គយ្ហ "តស្ស សក្ការំ ករិស្សាមី"តិ ពហុំ ធនំ បរិច្ចជិត្វា គយាសីសេ វិហារំ ការេត្វា តស្សេវ វចនំ គហេត្វា បិតរំ ធម្មរាជានំ សោតាបន្នំ អរិយសាវកំ ឃាតេត្វា អត្តនោ សោតាបត្តិមគ្គស្ស ឧបនិស្សយំ ភិន្ទិត្វា មហាវិនាសំ បត្តោ។ សោ ហិ "ទេវទត្តោ បថវិំ បវិដ្ឋោ"តិ សុត្វា "កច្ចិ នុ ខោ មម្បិ បថវី គិលេយ្យា"តិ ភីតតសិតោ រជ្ជសុខំ ន លភតិ, សយនេ អស្សាទំ ន វិន្ទតិ, តិព្ពាការណាភិតុន្នោ ហត្ថិបោតោ វិយ កម្បមានោ វិចរតិ។ សោ បថវិំ ផលមានំ វិយ, អវីចិជាលំ និក្ខមន្តំ វិយ, បថវិយា អត្តានំ គិលិយមានំ វិយ, អាទិត្តាយ លោហបថវិយា ឧត្តានកំ និបជ្ជាបេត្វា អយសូលេហិ កោដិយមានំ វិយ ច សមនុបស្សិ។ តេនស្ស បហដកុក្កុដស្សេវ មុហុត្តម្បិ កម្បមានស្ស អវត្ថានំ នាម នាហោសិ។ សោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ បស្សិតុកាមោ ខមាបេតុកាមោ បញ្ហំ បុច្ឆិតុកាមោ អហោសិ, អត្តនោ បន អបរាធមហន្តតាយ ឧបសង្កមិតុំ ន សក្កោតិ។

អថស្ស រាជគហនគរេ កត្តិកត្តិឆណេ សម្បត្តេ ទេវនគរំ វិយ នគរេ អលង្កតេ យថាវលេ អមច្ចគណបរិវុតស្ស កញ្ចនាសនេ និសិន្នស្ស ជីវកំ កោមារភច្ចំ អវិទូរេ និសិន្នំ ទិស្វា ឯតទហោសិ "ជីវកំ គហេត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សន្តិកំ គមិស្សាមិ, ន ខោ បន សក្កា មយា ឧជុកមេវ វត្តុំ 'អហំ, សម្ម ជីវក, សយំ គន្តុំ ន សក្កោមិ, ឯហិ មំ សត្ថុ សន្តិកំ នេហី'តិ, បរិយាយេន បន រត្តិវណ្ណំ វណ្ណេត្វា 'កំ នុ ខ្វជ្ជ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បយិរុបាសេយ្យាម, យំ នោ បយិរុបាសតោ ចិត្តំ បសីទេយ្យា'តិ វក្ខាមិ, តំ សុត្វា អមច្ចា អត្តនោ អត្តនោ សត្ថារានំ វណ្ណំ កថេស្សន្តិ, ជីវកោបិ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស វណ្ណំ កថេស្សតិ។ អថ នំ គហេត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គមិស្សាមី"តិ។ សោ បញ្ចហិ បទេហិ រត្តិំ វណ្ណេសិ "លក្ខញ្ញា វត ភោ ទោសិនា រត្តិ, អភិរូបា វត ភោ ទោសិនា រត្តិ, ទស្សនីយា វត ភោ ទោសិនា រត្តិ, បាសាទិកា វត ភោ ទោសិនា រត្តិ, រមណីយា វត ភោ ទោសិនា រត្តិ, កំ នុ ខ្វជ្ជ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បយិរុបាសេយ្យាម, យំ នោ បយិរុបាសតោ ចិត្តំ បសីទេយ្យា"តិ (ទី. និ. ១.១៥០)។

អថេកច្ចោ អមច្ចោ បូរណកស្សបស្ស វណ្ណំ កថេសិ, ឯកោ មក្ខលិគោសាលស្ស, ឯកោ អជិតកេសកម្ពលស្ស, ឯកោ បកុធកច្ចាយនស្ស, ឯកោ សញ្ចយស្ស ពេលដ្ឋបុត្តស្ស, ឯកោ និគណ្ឋស្ស នាដបុត្តស្សាតិ។ រាជា តេសំ កថំ សុត្វា តុណ្ហី អហោសិ។ សោ ហិ ជីវកស្សេវ មហាអមច្ចស្ស កថំ បច្ចាសីសតិ។ ជីវកោបិ "រាជា មំ អារព្ភ កថេតិយេវ ជានិស្សាមី"តិ អវិទូរេ តុណ្ហីភូតោវ និសីទិ។ អថ នំ រាជា អាហ "ត្វំ

បត, ឥមេ ឌីចក, កិំ ត្យហ៍ូតិ? តស្មិំ ខណេ ឌីចកោ ហ្វួងាឃាសកា ឃេត កាចា ទេតញ្ចូលិ បណាមេត្វា “ខុនេសា, ឆេច, កាចា អទហំ សេមាសេមួឆ្ទោ អយ្យាកំ អម្ពួចគេត ចិហទតិ សច្ចិ អន្តួតេញអេសហិ កិក្ខុសេតហិ` តំ លោ បត កាចត្តំ ខុចំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អត្ថុក្កតោ”តិ តច អទហាឌិក្យណោ ចត្វា ឌាតិតោ បដ្ហាឃ បុព្វគិមិត្តាឌិកេគំ កាចតោ អាត្មកាចំ បកាសេត្វា “តំ កាចត្តំ ឆេទេចា បឃិទ្របិសត្យ, ឆមុំ សុណាត្យ, បត៌ាបុច្ឆត្យ”តិ អាហ`

រាជា សេយ្យណ្ណមេតាទេឆា ហុត្វា “ទេតត ហិ, ឥមេ ឌីចក, ហត្ថិឃាតាតិ កប្បារេបហិ”តិ ឃាតាតិ កប្បារេបត្វា មហទេត្តត រាជាត្មកាទេចត ឌីចកម្ពួចតំ កត្វា តត្ថ មណ្ឌលមាឡុខ កិក្ខុសង្ឃុបរិទុតំ តឆាគតំ ឌិស្វា សត្ថុឌិចិមេឡ្លមហាតាចំ ចិឃ តិច្ចុលំ កិក្ខុសង្ឃំ ព្ទេតា ចិទេតា ច អត្មចិទេលិកេត្វា “ខុចទ្ទបិ តាម ខេ បរិសា ត ឌិដ្ឋបុព្វា”តិ ព្ទិឃាបទេឆេឃេច បសិឌិត្វា សង្ឃស្ស អញ្ចូលិ បក្កហិត្វា ទុតិ កត្វា កាចត្តំ ចត្តិត្វា ខុកមត្តំ តិសិទេត្វា សាមញ្ញាផលបត៌ាបុច្ឆិ` អឆស្ស កាចា ឌ្វីហិ កាណចាទេហិ បដិមណ្ឌិតំ សាមញ្ញាផលសុត្តំ (ឌី` តិ` ១`១៥០ អាគេឃា) កទេឆសិ` ទេសា សុត្តបរិទេឃាសាទេត អត្តមេតោ កាចត្តំ ខមាទេបត្វា ហ្វួងាឃាសកា បគក្កិណំ កត្វា បក្កាមិ` សត្វា អចិទបក្កតស្ស ទេញ្ញោ កិក្ខុ អាមេត្តត្វា “ខតាយំ, កិក្ខវេ, រាជា, ហុបហតាយំ, កិក្ខវេ, រាជា` សចាយំ , កិក្ខវេ, រាជា ព្ទស្សទិឃស្ស ការណោ បិតរំ ឆម្មិកំ ឆម្មរាជាតំ ឌីចិតា ត ទេចាទេរាទេបស្សឆ, ព្ទមស្មិំទេឃេច អាសទេត ចិរជំ ចិតមលំ ឆម្មចក្ខុ ហុប្បជ្ជិស្សឆ` ទេឆចឆត្តំ តិស្សាឃ អសត្តុបក្កហំ កត្វា ទេសាតាបត្តិផលិ បរិហីទេតា”តិ អាហ`

បុគឌិចទេស កិក្ខូ ឆម្មសកាយំ កឆំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាទុទេសា, អជាតសត្តុ កិរ អសត្តុបក្កហំ កត្វា ទុស្សិលំ បាបឆម្មំ ទេឆចឆត្តំ តិស្សាឃ បិត្យឃាតកកម្មស្ស កតត្តា ទេសាតាបត្តិផលិ បរិហីទេតា, ទេឆចឆទេត្តត តាសិទេតា រាជា”តិ` សត្វា អាគត្វា “កាយ តុត្ថ, កិក្ខវេ, ខុតាទហិ កឆាយ សត្តិសិទ្ទា”តិ បុច្ឆិត្វា “ព្ទមាឃ តាមា”តិ ទុទេត្ត “ត, កិក្ខវេ, អជាតសត្តុ ព្ទតាទេតច អសត្តុបក្កហំ កត្វា មហាចិតាសំ បទេត្តា, បុព្វេបេស អសត្តុបក្កហទេតច អត្តាតំ តាទេសសិ”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ`

អតីទេត ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេទេត្ត ទេពាធិសទេត្តា មហាចិកទេច ព្រាហ្មណក្យុលេ តិព្វត្តិត្វា ចឃប្បទេត្តា តក្កសិលំ កត្វា សព្វសិប្បាតិ ហុក្កហិត្វា ពារាណសិយំ ឌិសាបាមោក្ខោ អាចទិឃោ ហុត្វា បញ្ច មាណចកសតាតិ សិប្បំ ចាទេចសិ` ទេតសុ មាណទេចសុ ខុទេកា សញ្ជីទេចា តាម មាណទេចា អត្ថិ, ទេពាធិសទេត្តា តស្ស មតក្កដ្ឋាបតកមត្តំ អគាសិ` ទេសា ហុដ្ឋាបតកមត្តមេច គទេហត្វា បដិពាហតមត្តំ បត អក្កហេត្វាច ខុកឌិចសំ មាណទេចហិ សច្ចិ ឌារុអត្ថាឃ អទញ្ញំ កត្វា ខុកំ មតញ្ញ្រុំ ឌិស្វា មាណទេច អាហ “ទេគា, ព្ទមំ មតញ្ញ្រុំ ហ្វួងាបេស្សាមិ”តិ` មាណចា “ត សក្ខិស្សសិ”តិ អាហំសុ` “បស្សត្តាតទេញ្ញាច ទេចា តំ ហ្វួងាបេស្សាមិ”តិ` “សទេច, មាណច, សទេក្កាសិ, ហ្វួងាបេហិ”តិ` ខុចញ្ញ បត ចត្វា ទេត មាណចា ទុក្ខំ អភិទុហិំសុ` សញ្ជីទេចា មត្តំ បរិចទេត្តត្វា មតញ្ញ្រុំ សក្ខរាហិ បហរិ, ឡ្យញ្ញោ ហ្វួងាឃ ទេចទេកតាកត្វា សញ្ជីចំ កលតាឡ្យព្ទយំ ឌំសិត្វា ឌីចិតក្ខយំ បាបេត្វា តទេត្ថច បតិ, សញ្ជីទេចាបិ តទេត្ថច បតិ` ហ្វួទេកាបិ ខុកដ្ឋាទេតទេឃច មតា តិបជ្ជិំសុ`

មាណចា ឌារុតិ អាឌាឃ អាកត្វា តំ បចត្តិំ អាចទិឃស្ស អាទេរាចេសុំ` អាចទិឃោ មាណទេច អាមេត្តត្វា “តាតា, អសត្តុបក្កហការា តាម អឃុត្តដ្ឋាទេត សក្ការសម្មាតំ កទេរាត្វា ខុចទ្ទបំ ទុក្ខំ បដិលកត្តិទេឃចា”តិ ចត្វា ព្ទមំ កាឆមាហ –

“អនត្តិ ខោ បក្កញ្ហាតិ, អនត្តិ ឆ្ពបេនចតិ;

តេយច ឈានំ ក្សុនេត, ញ្សេល្ឈ នញ្ចីចិកោ ឃធា”តិ។

តត្ថ អនត្តត្តិ តីហិ ក្ឆ្ចិទេតហិ នយត្ថាកតំ ក្សុ្សីលំ បិបឆយុំ។ ខោ បក្កញ្ហាតីតិ លត្តិឃាឌីសុ ខោ កោចិ ឲចទ្ទុបំ ក្សុ្សីលំ បត្ថាឌិតំ ចា ឌីចទាឌិនយ្យកាតេត, កហដ្ឋំ ចា ក្ដបទេឌ្ឍនេតាបតិដ្ឋាតាឌិនយ្យកាតេត បក្កញ្ហាតិ, នក្កាទនយុាត់ កទោតីតិ អត្ថោ។ អនត្តិ ឆ្ពបេនចតីតិ ខោ ច ឲចទ្ទុបំ អនត្តិ ក្សុ្សីលំ ក្ដបេនចតិ កឌតិ បឃិទ្សុបិនតិ។ តេយច ឈានំ ក្សុនេតតិ តេយច អនត្តបក្កញ្ហា នោ ក្សុ្សីលេលិ បិបបុក្កលិ ឈនតិ នំលាឆតិ ចិតានំ បិបេតិ។ កធំ? ញ្សេល្ឈ នញ្ចីចិកោ ឃធាតិ, ឃធា នញ្ចីចេត យាលេចត យត្ថិ បទិចេត្តត្វា យតញ្សេល្ឈ នញ្ចីចិកោ ឌីចិតនយ្យកាតេត នយ្យក្កហិតោ អត្តតោ ឌីចិតកាឃកំ នញ្ចីចេយច ឌីចិតា ចោទោបត្វា តត្វេច បិតោនិ, ឲចំ អត្ថោបិ ខោ អនត្តបក្កហំ កទោតិ, នោ ក្សុ្សីលេលិ តំ អត្តតោ នយ្យក្កាហកេយច ចិតោនតិ។ ឲចំ អនត្តនយ្យក្កាហកា ចិតានំ បិបុលត្តីតិ។

ទេវិឌិនេត្វា ត្ថយាឃ កាធាឃ យាលចាត់ ឆយុំ ឌេនេត្វា ឌាតាឌីតិ បុត្ថាតិ កត្វា ឃធាកយុំ កេតា។

នត្វា ត្ថបំ ឆយុឌេនត់ អាហទិត្វា ឌាតកំ នយោឆាតេនិ – “តកា យតញ្សុក្កដ្ឋាបតកោ យាលេចា អឌាតនត្ត អហោនិ, ឌិនាបិយោក្ថា អាឆទិខោ បត អហេយច អហោនិ”ត្តិ។

នញ្ចីចឌាតកចណ្ណតា ឌនយា។

កកល្ពកចក្កា បត្ថនយា។

តស្សុដ្ឋាតំ –

កោឆនិក្កាលចិទោធំ, តក្កដ្ឋទាឆកាកត្វា;

បុបសុទត្តត្វា និក្កាលំ, ឲកបណ្ឌត្វា នញ្ចីចំ។

ᩋᨳ ᩅᨣ᩠ᨣᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ᩋᨷᨱ᩠ᨱᨠᩮᩣ ᩈᩦᩃᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᨠᩩᩁᩩᨦ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ ᨠᩩᩃᩣᩅᨠᩮᩣ;

ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᩮᩣ ᨧ ᩋᩣᩈᩦᩈᩮᩣ, ᩍᨲ᩠ᨳᩦᩅᩁᩩᨱᨷᩣᨿᩥᨾ᩠ᩉᩣ

ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩁᩮᩣᩈᨲᩴ ᩉᩴᩈᩥ, ᨠᩩᩈᨶᩣᩊᩦ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣ;

ᨠᨠᨱ᩠ᨭᨠᩮᩣ ᨷᨶ᩠ᨶᩁᩈ, ᩈᨲᨷᨱ᩠ᨱᩣᩈ ᨩᩣᨲᨠᩣᨶᩥ᪨

ᩑᨠᨠᨶᩥᨷᩣᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

(ᨷᨮᨾᩮᩣ ᨽᩣᨣᩮᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ)᪨